POLIROM

Autoarea bestsellerurilor *Surorile Boleyn*
şi *Moştenirea Boleyn*

Philippa Gregory

Prinţesa statornică

BIBLIOTECA POLIROM

E cunoscută drept soţia stearpă a unui rege puternic, dar în spatele acestei imagini se ascunde o poveste seducătoare. Katherine de Aragon este Infanta Spaniei, născută din stirpe de războinici, din părinţi cu sînge nobil. La nici patru ani ea e făgăduită unui Prinţ de Wales, lui Arthur, şi crescută ca viitoare Regină a Angliei. Nu are nici o fărîmă de îndoială că soarta o va aduce la curtea unei ţări de la capătul lumii, o țară rece şi uitată de Dumnezeu. Arthur este încă un copil cînd se întîlnesc; obiceiurile noii ei lumi sînt aspre, mîncarea e ciudată, ca şi oamenii, care o privesc cu răceală. Încet-încet îşi uită însă temerile, viaţa devine mai uşoară; dar Arthur moare de timpuriu şi Katherine e din nou în voia sorţii. Visul ei de a conduce un regat se întunecă din nou. Salvarea va veni însă de la Henric, răsfăţatul şi mai tînărul frate al lui Arthur, cu care Katherine se va căsători. Curtea regală se împotriveşte, părinţii îi sunt prea puţin de ajutor. Katherine nu-şi dezminte însă stirpea războinică: va face orice să-şi împlinească visul, va minţi dacă va fi nevoie şi va muri minţind, dar va fi soţia viitorului Henric al VIII-lea şi Regina Angliei.

BIBLIOTECA POLIROM

ACTUAL

Scriitori contemporani, voci şi tendinţe noi
în literatura universală de azi.

Colecţia BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Philippa Gregory, *The Constant Princess*

Pe copertă: Portret al Katherinei de Aragon, cca 1520

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:

GREGORY, PHILIPPA

Prinţesa statornică / Philippa Gregory; trad. din lb. eng. de Ioana Georgescu. – Iaşi: Polirom, 2015

ISBN print: 978-973-46-5270-9
ISBN ePub: 978-973-46-5390-4
ISBN PDF: 978-973-46-5391-1

I. Georgescu, Ioana (trad.)

821.111-31=135.1

Printed in ROMANIA

Philippa Gregory

Prinţesa statornică

Traducere din limba engleză
şi note de Ioana Georgescu

POLIROM
2015

Prințesa de Wales

Granada, 1491

Întîi s-a auzit un ţipăt, apoi vîlvătaia care înghiţea cu zgomot draperiile de mătase, şi răsunară strigăte de spaimă din ce în ce mai puternice, care au început să treacă de la un cort la altul, odată cu flăcările ce cuprindeau un drapel de mătase după altul, urcau pe frînghiile cu care erau ancorate corturile şi izbucneau prin uşile de muselină. Pe urmă caii au început să necheze, iar oamenii ţipau la ei să-i liniştească, dar teroarea care răzbătea din vocile lor nu făcea decît să-i sperie mai tare; în curînd, întregul cîmp era cuprins de flăcări, iar fuioarele de fum se ridicau în noaptea care răsuna de strigăte şi ţipete.

Copila înspăimîntată se ridică iute în capul oaselor în pat, îşi chemă mama în spaniolă, apoi strigă:

— Maurii? Au venit maurii?

— Doamne, apără-ne! Au dat foc taberei, rosti doica ei, cu răsuflarea tăiată. Sfîntă Fecioară, au să mă necinstească, iar pe tine au să te spintece cu secerile.

— Mamă! strigă fetiţa, chinuindu-se să se dea jos din pat. Unde e mama?

Se năpusti afară, cu cămaşa de noapte înfăşurîndu-i-se în jurul picioarelor, lăsînd în urmă draperiile cortului deja cuprins de flăcări, arzînd într-un infern copleşit de panică. Se aprinsese întreaga tabără, mii şi mii de corturi, iar scînteile ţîşneau în noapte ca nişte fîntîni arteziene, împrăştiind roiuri de licurici care nimiceau totul în calea lor.

— Mamă! strigă fetiţa după ajutor.

Din inima flăcărilor ieşiră doi cai uriaşi, ca nişte creaturi mitice, mişcîndu-se ca unul, negri ca tăciunele pe lîngă strălucirea

focului. Mama copilei, aflată în şa, atît de sus că n-o puteai ajunge nici cu gîndul, se aplecă să-i vorbească fetiţei, al cărei cap abia dacă ajungea pînă la greabănul calului:

— Rămîi cu doica şi fii cuminte, îi porunci, fără urmă de teamă în glas. Eu şi tatăl tău trebuie să mergem să ne arătăm oştenilor.

— Lasă-mă să vin cu tine! Mamă! Au să mă ardă de vie. Lasă-mă să vin şi eu! Au să mă prindă maurii! spuse copila ridicîndu-şi braţele către mama ei.

Vîlvătaia se oglindea straniu în platoşa mamei, în apărătorile din metal gravat pentru picioare, făcînd-o să pară în întregime din metal - o femeie din argint, poleită cu aur, aplecîndu-se în faţă ca să dea ordine.

— Dacă soldaţii nu mă văd, vor fugi, spuse pe un ton sever. Nu ţi-ar plăcea să se întîmple una ca asta.

— Nu-mi pasă! se plînse copila, cuprinsă de panică. Nu mă interesează nimic în afară de tine! Ridică-mă!

— Oştirea e mai de căpătîi, declară femeia de sus, din şaua calului. Trebuie să plec.

Îşi struni calul şi se îndepărtă de fiica ei înspăimîntată.

— O să vin să te iau, îi spuse peste umăr. Aşteaptă-mă aici. Acum trebuie să fac asta.

Neajutorată, fetiţa nu putu decît să-şi privească părinţii îndepărtîndu-se călare.

— Madre! scînci ea. Madre! Te rog!

Dar femeia nu privi în urmă.

— O să ne ardă de vii! ţipă Madilla, servitoarea, din spatele ei. Fugi! Fugi şi te-ascunde!

— Ai face bine să taci, se întoarse fetiţa spre ea, înfuriată. Dacă eu, însăşi Prinţesa de Wales, pot să rămîn într-o tabără în flăcări, atunci tu, care oricum nu eşti decît *o morisca*[1], negreşit poţi să înduri aşa ceva.

---

1. Nume dat de spanioli musulmanilor din Spania, forţaţi să se convertească la creştinism pentru a nu fi ucişi sau expulzaţi, la începutul secolului al XVI-lea.

A rămas privind cum cei doi călăreți mergeau de colo-colo în tabără, printre corturile în flăcări. Pe unde treceau, țipetele se linișteau, readucînd o urmă de disciplină în tabăra cuprinsă de groază. Oamenii au început să formeze șiruri pînă la canalele de irigație și să-și dea unii altora găleți cu apă, revenindu-și din spaimă și restabilind ordinea. Disperat, generalul alerga printre ei, lovindu-i cu latul sabiei și încercînd să-i așeze în formație pe oamenii care încercaseră să fugă cu doar cîteva clipe înainte, aliniindu-i pentru apărare în cazul în care maurii ar fi observat coloana de foc de pe zidurile lor și ar fi hotărît să atace cîtă vreme tabăra era cuprinsă de haos. Dar maurii nu s-au arătat în noaptea aceea; au rămas la adăpostul zidurilor castelului, întrebîndu-se ce drăcovenie mai puneau la cale în beznă smintiții de creștini și prea temători să se apropie de infernul lor, fiindcă bănuiau că era vorba de vreo capcană întinsă de necredincioși.

Copila de cinci ani privea cum dîrzenia mamei sale înăbușea chiar și focul, cum siguranța ei de regină domolea panica oamenilor, iar încrederea ei în victorie făcea realitatea dezastruoasă să pară lipsită de importanță. Fetița se cocoță pe un cufăr, își înfășură poalele cămășii de noapte în jurul picioarelor goale și rămase pe loc, așteptînd ca tabăra să se liniștească.

Cînd mama ei s-a întors la ea, a găsit-o calmă și fără urmă de lacrimi în ochi.

— Catalina, te simți bine?

Regina Isabella a Spaniei descălecă și se apropie de cea mai mică și mai prețioasă dintre fiicele ei, făcînd un efort să nu se arunce în genunchi și s-o îmbrățișeze. Tandrețea nu avea s-o transforme într-o războinică a lui Cristos, iar astfel de slăbiciuni nu trebuiau încurajate la o prințesă.

Copila era la fel de curajoasă ca mama ei.

— Mă simt bine acum, spuse.

— Nu ți-a fost teamă?

— Deloc.

Femeia dădu aprobator din cap.

— E foarte bine. La asta mă şi aştept din partea unei prinţese a Spaniei.

— Şi Prinţesă de Wales, adăugă fiica ei.

Fetiţa de cinci ani sînt eu, cu chipul alb ca marmura şi cu ochii albaştri deschişi larg de spaimă, care refuză să tremure şi-şi muşcă buzele ca să se împiedice să ţipe. Aceasta sînt eu, concepută într-o tabără de luptă de părinţi care sînt atît rivali, cît şi iubiţi; născută într-o clipă furată bătăliilor, într-o iarnă cu ploi şi inundaţii straşnice, crescută de o femeie neînfricată, îmbrăcată în armură; aflată în campanie toată copilăria, ursită să lupt pentru locul ce mi se cuvine în lume, să lupt pentru credinţa mea, să lupt pentru a-mi impune cuvîntul: născută să lupt pentru numele meu, pentru credinţa mea şi pentru tronul meu. Eu sînt Catalina, prinţesa Spaniei, fiica celor mai mari monarhi pe care i-a cunoscut lumea: Isabella de Castilia şi Ferdinand de Aragon. Numele lor sînt temute de la Cairo pînă la Bagdad, Constantinopol, India – şi chiar mai departe – de către toţi maurii, din orice neam s-ar trage: turci, indieni, chinezi; rivalii şi admiratorii noştri pînă la moarte. Numele părinţilor mei sînt binecuvîntate de însuşi Papa, care-i numeşte cei mai de seamă regi care ne apără credinţa de forţa Islamului, cei mai măreţi cruciaţi ai creştinătăţii şi primii regi ai Spaniei; iar eu sînt mezina lor, Catalina, Prinţesă de Wales şi viitoare regină a Angliei.

De cînd aveam trei ani am fost făgăduită de soţie prinţului Arthur, fiul regelui Henric al Angliei, iar cînd voi împlini cincisprezece ani voi străbate marea pînă în ţara lui, pe o corabie frumoasă, cu drapelul meu arborat în vîrful catargului, şi voi deveni soţia, apoi regina lui. Ţara lui e bogată şi rodnică – are nenumărate fîntîni, susurul apelor se aude pretutindeni, iar fructele pîrguite şi florile împrăştie parfumuri dulci; şi această ţară va fi a mea, iar eu voi avea grijă de ea. Toate acestea au fost rînduite încă de cînd m-am născut, iar eu am ştiut acest lucru dintotdeauna; şi chiar dacă voi fi tristă că îmi părăsesc mama şi căminul, pînă la urmă m-am născut prinţesă, sînt menită să devin regină şi-mi cunosc foarte bine datoria.

Sînt un copil cu convingeri puternice. Ştiu că voi fi regina Angliei fiindcă aceasta e voia lui Dumnezeu şi porunca mamei mele. Şi sînt convinsă, la fel ca toţi cei din jurul meu, că Dumnezeu şi mama sînt, de cele mai multe ori, de acord; iar voia lor se face întotdeauna.

Dimineaţa, tabăra era un talmeş-balmeş de draperii care ardeau mocnit, corturi distruse, grămezi de nutreţ fumegînde, iar totul pornise de la o luminare aşezată neatent. Acest lucru nu putea să însemne decît retragerea. Mîndra oştire spaniolă pornise cu avînt să asedieze ultimul mare regat maur din Spania şi fusese nimicită de flăcări. Acum era nevoită să se retragă pentru a se regrupa.

— Nu, nu ne retragem, ordonă Isabella a Spaniei.

Generalii, strînşi provizoriu într-un cort pîrjolit, se apărau fără oprire de muştele care descoperiseră un adevărat festin în tabăra aflată în ruine.

— Alteţă, trebuie să ne recunoaştem înfrînţi anul acesta, îi spuse blînd unul dintre generali. Nu ţine nici de mîndria şi nici de voinţa noastră. Nu mai avem corturi, nici adăposturi, am avut pur şi simplu ghinion. Trebuie să ne retragem şi să ne înzestrăm din nou cu cele trebuincioase, apoi vom porni din nou asediul. Soţul Alteţei Voastre - spuse făcînd un semn cu capul către bărbatul oacheş şi arătos, care stătea ceva mai deoparte - ştie asta. Cu toţii o ştim. Vom asedia din nou, nu ne vor înfrînge. Dar un general bun ştie cînd e timpul să se retragă.

Toţi dădură din cap aprobator. Bunul-simţ le dicta că nu rămăsese altceva de făcut decît să-i slobozească pe maurii din Granada de sub asediu în acel an. Bătălia urma să aibă loc. De şapte secole era aşteptată. În fiecare an, regatele creştine îşi extindeau teritoriile pe socoteala maurilor. Fiecare bătălie împingea tot mai la sud graniţa pămînturilor stăpînite de mauri în al-Andalus. Încă un an nu mai conta. Fetiţa, sprijinită cu spatele de un stîlp umed care mirosea a tăciuni stinşi, privea chipul senin al mamei sale. Niciodată nu arătase altfel.

— Ba chiar *este* o chestiune de mîndrie, îl corectă ea. Luptăm cu un duşman care înţelege ce e mîndria mai bine decît oricine. Dacă ne tîrîm înapoi acum, în hainele noastre arse şi ducîndu-ne covoarele sub braţ, vor rîde de noi pînă vor ajunge în al-Yanna, paradisul lor. Nu pot îngădui aşa ceva. Dar, mai mult decît atît, este voia lui Dumnezeu să luptăm cu maurii, este voia lui Dumnezeu să mergem înainte. Dumnezeu nu doreşte să ne retragem. Aşa că trebuie să înaintăm.

Tatăl copilei îşi întoarse privirea, zîmbind amuzat, dar n-o contrazise. Cînd generalii au privit în direcţia lui, a făcut un mic gest cu mîna.

— Regina are dreptate, spuse. Regina are întotdeauna dreptate.

— Dar nu avem corturi, tabăra e nimicită!

Îi adresă ei întrebarea:

— Ce părere ai?

— O vom construi, hotărî ea.

— Maiestate, am pustiit toate pămînturile din împrejurimi. Aş zice că n-am avea nici măcar din ce să-i coasem un *kamiz* prinţesei de Wales. Nu există ţesături. Nu există pînză. Nu mai sînt ape curgătoare şi nici recolte pe cîmpuri. Am distrus toate canalele de irigaţii şi am răscolit pămîntul cu plugurile. Am pustiit totul; dar cei distruşi suntem chiar noi.

— Atunci vom construi în piatră. Bănuiesc că piatră avem.

Regele îşi ascunse rîsul, prefăcîndu-se că îşi drege glasul.

— Suntem în mijlocul unui cîmp de piatră seacă, draga mea, spuse el. Dacă e vreun lucru de care nu ducem lipsă, atunci piatra e acela.

— Atunci vom construi nu o tabără, ci un oraş de piatră.

— Nu se poate construi!

Se întoarse către soţul ei:

— Se va construi, spuse. Este voia lui Dumnezeu şi a mea.

El aprobă printr-o mişcare a capului.

— Se va construi, spuse, adresîndu-i un zîmbet scurt, tainic. Este datoria mea să mă asigur că se respectă voia lui Dumnezeu, şi o plăcere s-o impun pe a ta.

Înfrîntă de foc, armata și-a căutat ajutor în celelalte elemente – pămîntul și apa. Au trudit ca sclavii în arșița zilei și în frigul care se lăsa seara. Au trudit ca țăranii pe pămînturile unde își imaginaseră că aveau să înainteze triumfători. Toată lumea – ofițerii de cavalerie, generalii, marii nobili ai țării, verii regilor – era nevoită să trudească în arșiță, apoi să doarmă pe pămîntul rece și tare noaptea. Maurii, care priveau de pe zidurile de apărare înalte și de nepătruns ale fortăreței roșii aflate pe dealul care străjuia Granada, vedeau că creștinii nu duceau lipsă de curaj. Nimeni n-ar fi putut spune că nu erau hotărîți. Dar toată lumea știa că n-au sorți de izbîndă. Nici o armată nu putea cuceri fortul cel roșu din Granada, care nu căzuse nici măcar o dată, timp de două secole. Era așezat sus, pe o stîncă, înconjurat de un cîmp întins, alb, ca un bazin. Nu putea fi atacat prin surprindere. Stînca roșie care se ridica de la pămînt se unea cu zidul din piatră roșie al castelului, urcînd tot mai sus; nici o scară mobilă nu putea ajunge în vîrf și nimeni nu se putea cățăra pe fațada abruptă.

Poate să fi fost trădat; dar cine ar fi fost atît de necugetat încît să vrea să lase în urmă stăpînirea senină, statornică a maurilor, ajutați de credința lor neclintită, ca să se alăture nebuniei furioase a armatei creștine, ai cărei regi stăpîneau doar cîteva zone muntoase din Europa și care mai erau și dezbinați? Cine ar fi vrut să părăsească al-Yanna, grădina, imaginea paradisului însuși, aflată între zidurile celui mai frumos palat din Spania, ale celui mai frumos palat din Europa, pentru dezordinea care domnea în castelele și fortărețele Castiliei sau Aragonului?

Mai mult, maurii aveau să primească întăriri din Africa, aveau o mulțime de rude și aliați, din Maroc pînă în Senegal. Aveau să primească ajutor din Bagdad, din Constantinopol. Granada părea neînsemnată în comparație cu celelalte cuceriri

ale lui Ferdinand şi ale Isabellei, dar avea în spate cel mai mare imperiu din lume – imperiul Profetului, lăudat fie-i numele.

Dar, în mod uimitor, zi după zi, săptămînă după săptămînă de luptă cu arşiţa zilelor de primăvară şi cu frigul nopţilor, creştinii au reuşit să înfăptuiască imposibilul. La început, s-a construit o capelă rotundă ca o moschee – fiindcă era singurul fel în care muncitorii ştiau să construiască rapid; apoi au construit o locuinţă cu acoperiş plat, în interiorul unei curţi arabe, pentru regele Ferdinand, regina Isabella şi familia regală: Infanta, preţiosul lor fiu şi moştenitor al tronului, cele trei fiice mai mari – Isabel, Maria şi Juana – şi Catalina, mezina. Regina a cerut doar un acoperiş şi pereţi, fiind obişnuită cu războiul şi neaşteptîndu-se la lux. Apoi, în jurul lor s-au construit cîteva adăposturi din piatră, unde cei mai importanţi dintre lorzi s-au stabilit fără tragere de inimă. Apoi, fiindcă regina era o femeie călită în luptă, s-au construit grajduri pentru cai şi depozite sigure pentru praful de puşcă şi explozibilii costisitori cumpăraţi de la Veneţia, plătind chiar cu bijuteriile ei; abia după toate acestea s-au ridicat barăci şi bucătării, cămări şi săli. Astfel a luat naştere un mic oraş din piatră, pe locul unde odinioară fusese o tabără. Nimeni n-ar fi crezut că aşa ceva era cu putinţă, dar creştinii – bravo lor! – reuşiseră. L-au numit Santa Fe, iar regina Isabella a triumfat din nou asupra dezastrului. Asediul creştinilor asupra Granadei, care păruse sortit eşecului, avea să continue.

Catalina, Prinţesa de Wales, îl surprinse pe unul dintre marii lorzi ai armatei spaniole în timp ce vorbea în şoaptă cu prietenii săi.

— Ce faci aici, Don Hernando? întrebă ea pe tonul încrezător al unui copil de cinci ani care fusese întotdeauna alături de mama sa şi al cărui tată nu-i refuza mai nimic.

— Nimic, Infanta, îi răspunse Hernando Perez del Pulgar, cu un zîmbet care o încuraja să-l întrebe din nou.

— Ba da.

— E secret.

— Nu voi sufla o vorbă.

— O, Prinţesă! Sigur veţi spune ceva. E un secret aşa de mare, prea mare pentru o fetiţă.

— Nu, nu voi spune. Chiar nu voi spune. Nu voi spune nimic. Jur pe Ţara Galilor, adăugă ea după o scurtă pauză de gîndire.

— Pe Ţara Galilor! Pe propria-ţi ţară?

— Pe Anglia?

— Pe Anglia? Moştenirea voastră?

— Pe Ţara Galilor, pe Anglia şi pe Spania însăşi, spuse ea dînd din cap.

— Ei bine, dacă faceţi o promisiune aşa de sfîntă, am să vă spun. Îmi juraţi că nu-i veţi spune nimic mamei voastre?

Ea aprobă din cap, cu ochii albaştri deschişi larg.

— Vom intra în Alhambra. Ştiu o poartă, una micuţă şi nu foarte bine păzită, pe unde ne putem strecura înăuntru. După ce intrăm, ghiciţi ce facem?

Ea scutură tare din cap, iar părul castaniu, împletit, i se legănă sub voal precum coada durdulie a unui căţel.

— Ne vom spune rugăciunile în moscheea lor. Şi am să scriu o Ave Maria, pe care am să le-o ţintuiesc de podea cu pumnalul. Ce ziceţi de una ca asta?

Era prea mică să-şi dea seama că se îndreptau către o moarte sigură. Nu auzise despre santinelele de la toate porţile, despre furia neîndurătoare a maurilor. Aşa că privirea i s-a aprins de încîntare:

— Chiar o să faceţi asta?

— Nu e un plan minunat?

— Cînd intraţi?

— Diseară! Chiar în seara asta!

— Nu voi dormi pînă nu vă întoarceţi!

— Trebuie să vă rugaţi pentru mine, apoi să mergeţi la culcare, Prinţesă. Apoi, mîine-dimineaţă, am să vin să vă povestesc totul vouă şi mamei voastre.

A jurat să nu doarmă şi a rămas trează, nemişcată în pătuţul ei, pe cînd servitoarea se tot foia pe covorul pe care dormea, la uşă. Încet, pleoapele au început să-i coboare pînă cînd genele i s-au lipit de obrajii rotunzi, degetele grăsuţe s-au descleştat, iar Catalina a adormit.

Dar a doua zi dimineaţă, el nu se întorsese, calul lui nu era în grajd şi prietenii lui erau de negăsit. Pentru prima dată în viaţă, copila şi-a dat cumva seama de pericolul în care se pusese el – un pericol de moarte – doar de dragul gloriei şi al şansei de-a fi pomenit în vreun cîntec.

— Unde este? a întrebat. Unde e Hernando?

Madilla, servitoarea ei, a tăcut, parcă avertizînd-o.

— O să se întoarcă? întrebă ea, dintr-odată plină de îndoieli. O să vină înapoi?

Încet-încet, îmi dau seama că e posibil ca el să nu mai vină înapoi, că viaţa nu e chiar ca o baladă în care o speranţă deşartă se împlineşte întotdeauna şi în care un bărbat nu e niciodată răpus în floarea vîrstei. Dar dacă el poate să dea greş şi să moară, atunci ar putea muri şi tata? Ar putea muri şi mama?Dar eu? Chiar şi eu? Micuţa Catalina, Infanta Spaniei şi Prinţesa de Wales?

Îngenunchez în capela cea rotundă abia construită pentru mama; dar nu mă rog. Îmi bat capul încercînd să înţeleg această lume stranie care mi se deschide înaintea ochilor. Dacă dreptatea e de partea noastră – şi sînt convinsă de asta –, dacă aceşti tineri frumoşi au dreptate – şi sînt convinsă de asta –, dacă noi şi cauza noastră ne aflăm în mîinile Domnului, atunci cum am putea da greş?

Dar dacă e ceva ce n-am înţeles bine, atunci se prea poate ca lucrurile să fie complet greşite, atunci am putea fi cu toţii muritori, am putea da greş. Chiar şi Hernando Perez del Pulgar cel arătos şi prietenii lui voioşi, chiar şi mama şi tata ar putea da greş. Dacă Hernando poate să moară, atunci şi mama şi tata pot. Şi, dacă aşa stau lucrurile, putem fi siguri de ceva în această lume? Dacă Madre poate să moară ca un soldat de rînd, ca un catîr care trage căruţul cu bagaje, aşa cum am văzut cu ochii

mei oameni și catîri murind, atunci cum ar mai putea lumea să meargă înainte? Cum ar putea să existe Dumnezeu?

Apoi a venit momentul cînd mama ei primea solicitanți și prieteni, iar el a apărut dintr-odată, îmbrăcat în hainele cele mai bune, cu barba pieptănată și cu ochii vioi, și toată povestea a ieșit la iveală: cum se îmbrăcaseră în straie arabe ca să treacă drept localnici, pe întuneric, cum intraseră pe poarta dosnică și cum se duseseră în grabă la moschee, unde au îngenuncheat, au bolborosit o Ave Maria și au prins rugăciunea scrisă cu pumnalul în podea, iar apoi, surprinși de santinele, au fost nevoiți să lupte corp la corp, cu toate forțele, cu armele sclipind în lumina lunii; apoi au pornit de-a lungul străzii înguste, pînă la poarta pe care o forțaseră doar cu cîteva clipe înainte, și au dispărut în noapte înainte ca cineva să apuce să dea alarma. Scăpaseră fără nici o zgîrietură, fără să piardă nici un om. Fusese un triumf pentru ei și o palmă peste fața Granadei.

Fusese o glumă nemaipomenită pe seama maurilor, fusese cel mai nostim lucru din lume să așeze o rugăciune creștină chiar în inima locului lor sfînt. Li se adusese o insultă nemaipomenită. Regina era încîntată, la fel și regele, iar prințesa și surorile ei îl priveau pe Hernando Perez del Pulgar ca pe un erou de basm, ca pe un cavaler din vremea regelui Arthur, la Camelot. Catalina bătea din palme încîntată și îi cerea să povestească întîmplarea iar și iar. Dar, izgonit într-un cotlon al minții, ca să nu o mai frămînte, rămăsese fiorul pe care îl simțise la gîndul că el n-avea să se mai întoarcă.

După aceea, au rămas să aștepte replica maurilor. Aceasta avea să vină, negreșit. Știau că inamicul va vedea în acțiunea lor o provocare – și asta fusese – și că avea să riposteze. Și nu a fost nevoie să aștepte prea mult.

Regina, împreună cu copiii săi, era la Zubia, un sat din apropierea Granadei, de unde Alteța Sa avea posibilitatea să vadă cu propriii ochi zidurile de netrecut ale fortăreței. Plecaseră călare, însoțite de o gardă alcătuită din doar cîțiva oameni, iar

comandantul se albise de groază cînd s-a apropiat de ele în fugă, în micul scuar din centrul satului şi le-a strigat că porţile cetăţii roşii se deschiseseră, iar maurii se revărsau afară, toată oştirea, gata de atac. Nu le ajungea timpul să se întoarcă în tabără, regina şi cele trei prinţese nu aveau cum să înainteze mai repede decît călăreţii mauri pe caii lor arabi şi nu aveau unde să se ascundă, nu exista nici măcar un loc potrivit unde le-ar fi putut ţine piept.

Disperată, regina Isabella s-a grăbit să urce pe acoperişul plat al celei mai apropiate clădiri, trăgînd-o după ea pe mica prinţesă pe scările care stăteau să se dărîme, iar surorile ei au urmat-o în fugă.

— Trebuie să văd! Trebuie să văd! strigă ea.

— Madre! Mă doare!

— Taci, copilă. Trebuie să vedem ce au de gînd să facă.

— Vin după noi? scînci fetiţa, înăbuşindu-şi cuvintele cu mînuţa dolofană.

— Se poate. Trebuie să văd.

Nu era armata întreagă, ci doar un detaşament de atac. Era condus de războinicul lor cel mai de seamă, un bărbat cu o statură uriaşă, negru ca abanosul, cu o umbră de zîmbet sub coif, călare pe un cal negru imens, de parcă era însăşi Noaptea venind călare, să-i copleşească. Calul său a mîrîit precum un cîine, cu dinţii dezveliţi, la santinela care-i privea.

— Madre, cine e omul acela? o întrebă Prinţesa de Wales în şoaptă pe mama sa, privind întreaga scenă de sus, de pe acoperişul plat.

— Acesta este maurul numit Yarfe şi mă tem că a venit după prietenul tău, Hernando.

— Calul lui mă sperie, parcă ar vrea să muşte.

— I-a tăiat buzele, ca să i se vadă dinţii. Dar noi nu ne temem de astfel de lucruri. Nu suntem nişte copii fricoşi.

— N-ar trebui să fugim? întrebă copilul speriat.

Mama ei, care îi privea pe mauri defilînd, nici măcar nu i-a auzit şoapta.

— N-o să-l laşi să-i facă vreun rău lui Hernando, nu-i aşa? Madre?

— Hernando l-a provocat. Yarfe nu face decît să-i răspundă. Va trebui să luptăm, spuse ea, pe un ton plat. Yarfe e un cavaler, un om de onoare. Nu poate să ignore provocarea.

— Cum să fie un om de onoare, dacă e un eretic? Un maur?

— Sînt cei mai de onoare oameni, Catalina, chiar dacă sînt necredincioşi. Iar acest Yarfe e ca un erou pentru ei.

— Ce vei face? Cum ne vom salva? Omul ăsta e un uriaş.

— Mă voi ruga, spuse Isabella. Iar luptătorul meu, Garallosco de la Vega, îi va răspunde lui Yarfe în numele lui Hernando.

Liniştită, de parcă s-ar fi aflat în capela ei din Cordoba, Isabella îngenunche pe acoperişul căsuţei şi le făcu semn fiicelor ei să facă la fel. Ursuză, sora mai mare a Catalinei, Juana, căzu în genunchi, iar prinţesele Isabel şi Maria, cele două surori mai mari, îi urmară exemplul. Catalina văzu printre degetele încleştate pentru rugăciune că Maria tremura de frică, iar Isabel, îmbrăcată în rochia ei de văduvă, se albise de groază.

— Tată ceresc, ne rugăm pentru siguranţa noastră, a cauzei noastre şi a oştirii noastre, spuse regina Isabella, privind către cerul albastru, splendid. Ne rugăm pentru victoria luptătorului Tău, Garallosco de la Vega, în aceste clipe de cumplită încercare.

— Amin, răspunseră fetele îndată, apoi priviră în direcţia în care se uita mama lor, către gărzile spaniole care stăteau în formaţie, atente şi tăcute.

— Dacă Dumnezeu îl apără..., începu Catalina.

— Linişte! îi răspunse mama ei, cu blîndeţe. Lasă-l să-şi facă treaba, lasă-l pe Dumnezeu să şi-o facă pe-a Lui şi lasă-mă pe mine să mi-o fac pe a mea.

Închise ochii şi se cufundă în rugăciune.

Catalina se întoarse către sora mai mare şi o trase de mînecă:

— Isabel, dacă Dumnezeu îl are în paza Lui, atunci cum putem fi în pericol?

Isabel privi în jos, către surioara ei:

— Dumnezeu nu le netezeşte calea celor pe care-i iubeşte, îi şopti cu asprime. Le trimite încercări. Cei pe care Dumnezeu îi iubeşte cel mai mult sînt cei care suferă cel mai tare. Ştiu sigur asta. Eu, care l-am pierdut pe singurul bărbat pe care-l voi iubi vreodată. Şi tu ştii. Gîndeşte-te la Iov, Catalina.

— Atunci, cum o să învingem? vru să ştie fetiţa. Dacă Dumnezeu o iubeşte pe mama, n-o să-i trimită cele mai grele încercări cu putinţă? Şi-atunci, cum să învingem?

— Linişte, spuse mama lor. Priviţi. Priviţi şi rugaţi-vă cu credinţă.

Mica gardă spaniolă şi detaşamentul maurilor se aşezaseră în formaţie unii în faţa celorlalţi, gata de luptă. Apoi Yarfe ieşi în faţă, călare pe minunatul lui cal negru de luptă. Ceva alb se legăna în ţărînă, legat de coada lucioasă a calului. Soldaţilor din primul rînd li s-a tăiat răsuflarea cînd au recunoscut ce era. Era rugăciunea pe care Hernando o ţintuise de podeaua moscheii. Maurul o legase de coada calului cu intenţia de a-i insulta, iar acum călărea înainte şi înapoi prin faţa creştinilor şi zîmbi cînd le auzi mugetul furios.

— Erezie! şopti Regina Isabella. Un om condamnat la chinurile infernului. Doamne, trăsneşte-l şi pedepseşte-i păcatele!

Campionul reginei, de la Vega, îşi întoarse calul şi se îndreptă către casa micuţă pe care gărzile regale o împrejmuiseră, descriind un cerc în jurul curţii, al micului măslin şi al intrării. Şi-a tras calul lîngă măslin, şi-a scos coiful privind în sus, către regina şi prinţesele aflate pe acoperiş. Părul negru şi cîrlionţat îi sclipea, ud de sudoare în arşiţa zilei, iar ochii întunecaţi îi scăpărau de mînie.

— Alteţă, îmi îngăduiţi să răspund la această provocare?

— Da, îi răspunse regina fără să tresară. Mergi cu Dumnezeu, Garallosco de la Vega.

— Uriaşul acela are să-l ucidă, spuse Catalina, trăgîndu-şi mama de mînecă. Zi-i să nu se ducă. Yarfe e aşa de mare. O să-l ucidă pe de la Vega.

— Se va face voia Domnului, declară Isabella, închizînd ochii şi rugîndu-se.

— Mamă! Alteță! E un uriaș. Îl va ucide pe războinicul nostru.

Mama ei deschise ochii albaștri, privi în jos către fiica sa și observă că fetița se înroșise la chip de durere, iar ochii i se umpleau de lacrimi.

— Va fi așa cum vrea Dumnezeu, întări ea. Trebuie să-ți păstrezi credința că faci voia Domnului. Uneori îți va fi greu să înțelegi, alteori te vei îndoi, dar, dacă faci voia Domnului, nu ai cum să greșești. Ține minte, Catalina. Indiferent dacă acum cîștigăm sau pierdem, lucrurile nu se vor schimba. Suntem soldații lui Cristos. Tu ești soldatul lui Cristos. N-are importanță dacă trăim sau murim. Vom muri păstrîndu-ne credința, doar asta contează. Aceasta este bătălia lui Dumnezeu, El ne va trimite victoria; dacă nu azi, atunci mîine. Și oricine ar cîștiga azi, noi nu ne îndoim că victoria va fi a lui Dumnezeu, că El va cîștiga în cele din urmă.

— Dar de la Vega..., protestă Catalina, cu buza de jos tremurîndu-i.

— Poate că Dumnezeu îl va lua la El în această după-amiază, îi răspunse mama ei cu calm. Ar fi bine să ne rugăm pentru el.

Juana se strîmbă la sora ei, dar cînd mama lor a îngenuncheat din nou pentru rugăciune, cele două se luară de mînă, ca să se liniștească. Isabel a îngenuncheat lîngă ele, iar Maria, alături de ea. Toate se uitau printre pleoapele strînse către cîmpul unde murgul lui de la Vega se îndepărta de rîndurile spaniolilor, iar calul cel negru al maurului trecea la trap țanțoș prin fața sarazinilor.

Regina rămase cu ochii închiși pînă-și termină rugăciunea. Nici măcar nu a auzit cînd cei doi și-au ocupat locurile, și-au coborît vizierele coifurilor și au strîns lăncile în mîini.

Catalina sări în picioare dintr-un salt, privind peste marginea joasă a acoperișului ca să-l vadă pe luptătorul spaniol. Calul lui a pornit ca din pușcă spre celălalt, picioarele nici nu i se vedeau din pricina iuțelii, iar calul cel negru s-a apropiat la fel de repede din direcția opusă. Zgomotul celor două lănci izbite de armurile solide s-a auzit tocmai de pe acoperișul căsuței, iar cei doi bărbați au fost doborîți de pe cai de forța

impactului, lăncile s-au rupt, iar platoşele s-au îndoit. Nimic nu semăna cu turnirurile de la curte, care se desfăşurau ca nişte ritualuri. A fost o ciocnire sălbatică, menită să frîngă gîturi sau să oprească inimi.

— A căzut! E mort! ţipă Catalina.

— E doar năucit de lovitură, o corectă mama ei. Uite, se ridică.

Cavalerul spaniol se ridică împleticit, legănîndu-se pe picioare din pricina loviturii, de parcă ar fi fost beat. Uriaşul deja se ridicase, îşi aruncase coiful şi platoşa şi se apropia de el, ducînd o sabie imensă în formă de seceră în mîna deja ridicată, iar lama ascuţită sclipea în soare. De la Vega îşi soase şi el spada. S-a auzit un zgomot incredibil cînd cele două săbii s-au ciocnit, apoi cei doi începură să lupte cu armele încleştate, fiecare încercînd să-l doboare pe celălalt la pămînt. Se învîrteau în cerc, clătinîndu-se amîndoi din pricina greutăţii armurilor şi a loviturii primite; dar nu încăpea îndoială că maurul era mai puternic. Toţi cei care priveau puteau să vadă cum de la Vega ceda uşor în faţa forţei celuilalt. A încercat să facă un salt înapoi ca să se elibereze; dar avea asupra lui toată greutatea maurului, aşa că s-a împiedicat şi a căzut. Într-o clipă, cavalerul cel negru era deasupra lui, ţintuindu-l la pămînt. Mîna lui de la Vega s-a încleştat în van pe sabie, fără s-o poată ridica. Maurul şi-a dus sabia la gîtul victimei, gata să-i dea lovitura de graţie, cu chipul întunecat ca o mască a concentrării şi scrîşnind din dinţi. Deodată, scoase un strigăt puternic şi căzu pe spate. De la Vega s-a răsucit şi s-a ridicat cu greu în picioare, tîrîndu-se în patru labe, ca un cîine.

Maurul era răpus, cu mîinile încleştate pe piept şi cu sabia măreaţă căzută alături. De la Vega ţinea în mînă un pumnal scurt pătat de sînge, o armă pe care o ţinuse ascunsă şi o folosise cînd situaţia devenise disperată. Cu un efort suprauman, maurul s-a ridicat în picioare, i-a întors spatele creştinului şi a pornit împleticit către rîndurile oştirii lui.

— Sînt pierdut, le-a spus oamenilor care s-au grăbit să-l sprijine. Am pierdut cu toţii.

La un semnal nevăzut, porţile cetăţii roşii s-au deschis şi au început să iasă puhoaie de oşteni.

Juana a sărit în picioare:

— Madre, trebuie să fugim! a ţipat. Vin încoace! Sînt mii şi mii!

Isabella nu s-a ridicat din genunchi nici măcar cînd fiica ei a luat-o la fugă pe acoperiş şi a coborît în grabă scările.

— Juana, întoarce-te! îi ordonă regina, cu o voce ca o pocnitură de bici. Fetelor, o să vă rugaţi.

S-a ridicat şi s-a îndreptat către margine. Întîi a privit la oştirea ei, care strîngea rîndurile, a văzut cum comandanţii aşezau oamenii în formaţie şi îi pregăteau de atac, în timp ce puhoaiele de soldaţi mauri se apropiau cu o iuţeală înfricoşătoare. Apoi a privit în jos şi a văzut-o pe Juana cuprinsă de panică, uitîndu-se peste zidul grădinii şi neştiind dacă să alerge pînă la calul ei sau înapoi la mama sa.

Isabella, care-şi iubea fiica, nu a mai spus nimic. S-a întors lîngă celelalte fiice şi a îngenuncheat alături.

— Să ne rugăm, a spus şi a închis ochii.

— Nici măcar n-a aruncat o privire! tot repeta Juana în acea seară, nevenindu-i să creadă, pe cînd se aflau toate în camera lor, spălîndu-se pe mîini şi schimbîndu-şi hainele murdare, iar Juana curăţîndu-şi în sfîrşit urmele de lacrimi de pe faţă. Eram în plină luptă, iar ea a închis ochii!

— Ştia că e mai de folos să ceară ajutorul divin, decît să alerge de colo-colo plîngînd, îi răspunse Isabel tăios. Şi oştenii au căpătat mai mult curaj văzînd-o în genunchi, în văzul tuturor.

— Dacă o lovea vreo săgeată sau vreo lance?

— Dar n-a lovit-o. Şi nici pe noi. Şi am cîştigat bătălia. Iar tu, Juana, te-ai purtat ca o ţărancă pe jumătate nebună. Mi-a fost ruşine de tine. Nu ştiu ce te apucă. Eşti nebună sau doar o păcătoasă?

— Cui îi pasă de ce crezi tu, văduvă netoată?

6 ianuarie 1492

Pe zi ce trecea, maurii îşi pierdeau curajul. Bătălia Reginei s-a dovedit a fi ultima luptă pentru ei. Războinicul lor de frunte murise, oraşul era încercuit, sufereau de foame pe pămînturile pe care strămoşii lor le făcuseră rodnice. Mai rău de-atît, sprijinul care le fusese promis din Africa întîrzia să se arate, turcii le juraseră prietenie, dar nici un ienicer nu venise, regele lor îşi pierduse cumpătul – fiul lui fiind ţinut ostatic de creştini –, iar înaintea lor se aflau prinţii spanioli, Isabella şi Ferdinand, cu toată puterea creştinătăţii de partea lor. Declaraseră că duc un război sfînt, o cruciadă care începuse să prindă forţă, ajutată de succesele din ultimul timp. La cîteva zile după înfruntarea celor doi războinici, Boadbil, regele Granadei, s-a învoit să facă pace cu creştinii şi după cîteva zile, în cadrul unei ceremonii elegante, tipică maurilor din Spania, a coborît pe jos pînă la porţile de fier ale cetăţii, ducînd cheile Palatului Alhambra pe o pernă de mătase, apoi i le-a înmînat regelui şi reginei Spaniei, în semn de capitulare deplină.

Granada, cetatea cea roşie care veghea oraşul de sus, împreună cu minunatul palat care se afla între zidurile ei – Alhambra –, le-au fost oferite lui Ferdinand şi Isabellei.

Îmbrăcaţi în superbele mătăsuri ale rivalului învins, purtînd turbane, papuci şi toate comorile strălucitoare ale Spaniei, măreţi ca nişte califi, cei din familia regală cuceriseră Granada. În acea după-amiază, Catalina, Prinţesa de Wales, a mers împreună cu părinţii ei de-a lungul aleii şerpuitoare şi abrupte, umbrită de copaci înalţi, către cel mai frumos palat din Europa; a dormit

în noaptea aceea în haremul pardosit cu dale strălucitoare şi s-a trezit dimineaţa în susurul apei din fîntînile de marmură, crezînd că e o prinţesă maură, născută în lux şi frumuseţe, dar şi prinţesă a Angliei.

Asta e viaţa mea, începînd cu ziua victoriei noastre. M-am născut pe un cîmp de luptă, am fost alături de oştire în asedii şi în bătălii, am văzut lucruri pe care probabil că nici un copil n-ar trebui să le vadă şi am avut de mică temeri pe care le au adulţii. Am trecut pe lîngă trupuri de oşteni morţi care putrezeau în soarele de primăvară fiindcă nimeni nu avea timp să îi îngroape, am mers în urma catîrilor care erau biciuiţi pînă la sînge, care se clătinau pe picioare cărînd armele tatălui meu prin defileurile înalte din Sierra. Am văzut-o pe mama pălmuind un om care plîngea fiindcă era epuizat. Am auzit copii de vîrsta mea plîngînd cînd părinţii le erau arşi pe rug pentru erezie; dar acum, cînd ne-am îmbrăcat în mătăsuri brodate şi am intrat în fortăreaţa roşie, Granada, apoi am păşit către perla cea albă, Palatul Alhambra, abia acum am devenit prinţesă.

Am devenit fata crescută în cel mai frumos palat al creştinătăţii, protejată de o fortăreaţă de nepătruns, binecuvîntată de Dumnezeu mai presus de alţii; am devenit o fată cu o încredere uriaşă, de nezguduit, în Dumnezeul care ne adusese victoria şi în destinul meu de fiică favorită a Lui şi a mamei mele.

Alhambra mi-a dovedit, o dată pentru totdeauna, că Dumnezeu mă favoriza, la fel cum o favorizase şi pe mama. Eram copilul Lui preferat, crescut în cel mai frumos palat al creştinătăţii şi menit celor mai mărețe lucruri.

Familia spaniolă, precedată de comandanţi şi urmată de gărzile regale, măreţi aidoma unor sultani, a intrat în fort prin imensul turn pătrat ce poartă denumirea de Poarta Dreptăţii. Cînd umbra primului arc al turnului a căzut pe chipul Reginei Isabella, care privea în sus, trîmbiţaşii au izbucnit într-un strigăt sfidător, ca Iosua la porţile Ierihonului, ca şi cum ar fi vrut să

sperie diavolii necredincioşilor, dacă ar fi rămas acolo. Ecoul s-a auzit îndată, iar toţi cei strînşi la intrare, lipiţi de zidurile aurite, au scos un oftat cutremurat; femeile în rochii şi pe jumătate acoperite cu văluri şi bărbaţii, care stăteau drepţi, mîndri şi tăcuţi, aşteptau să vadă ce aveau de gînd să facă în continuare cuceritorii. Catalina a privit dincolo de marea de capete şi a văzut formele rotunjite ale scrierii arabe pe pereţii strălucitori.

— Ce scrie? a întrebat-o pe Madilla, doica ei.

Madilla s-a uitat în sus, cu ochii mijiţi.

— Nu ştiu, răspunse aceasta îmbufnată.

Întotdeauna îşi tăgăduise originile maure. Întotdeauna încercase să demonstreze că nu ştia nimic despre mauri şi obiceiurile lor, deşi se născuse şi crescuse în sînul lor şi se convertise – după cum spunea Juana – doar de dragul avantajelor.

— Spune-ne, dacă nu vrei să te ciupim, i-a susurat Juana dulce.

Tînăra le-a privit mînios pe cele două surori.

— Spune: „Să dea Dumnezeu ca dreptatea Islamului să dăinuie".

Catalina a ezitat o clipă la auzul siguranţei acelor cuvinte, aceeaşi hotărîre din glasul mamei sale.

— Ei bine, nu s-a întîmplat chiar aşa, răspunse Juana repede. Allah a părăsit Alhambra, iar Isabella a intrat. Iar dacă voi, maurii, aţi cunoaşte-o pe Isabella aşa cum o cunoaştem noi, v-aţi da seama că o putere mai mare e pe cale să sosească, iar cea mai slabă, să plece.

— Dumnezeu s-o apere pe Regină, replică Madilla prompt. O cunosc destul de bine pe Regina Isabella.

Chiar în timp ce vorbea, porţile masive din lemn negru, ghintuite cu cuie negre, au început să se deschidă, rotindu-se în balamalele lor din metal negru, iar după ce trîmbiţele s-au auzit din nou, regele şi regina au intrat în curţile interioare.

Ca nişte dansatori care se antrenaseră pînă cînd mişcările lor deveniseră perfecte, gărzile spaniole au pornit în stînga şi

în dreapta de-a lungul zidurilor, să verifice dacă locul era sigur și dacă nu cumva rămăseseră ceva oșteni disperați care pregăteau o ambuscadă. Marele fort Alcazaba, construit ca prora unei nave, se afla în partea stîngă, iar ei au năvălit înăuntru, au trecut în fugă prin scuarul pentru defilări, au bătut în ziduri și au verificat turnurile de sus pînă jos. În cele din urmă, Isabella a privit în sus, și-a umbrit ochii cu o mînă pe care zornăiau brățările de aur ale maurilor și a rîs cînd a văzut drapelul sacru al Sfîntului Iacov și crucea de argint, simbolul cruciadei, acolo unde înainte se aflase semiluna.

Apoi s-a întors către servitorii palatului, care se apropiau încet, cu capetele plecate. Erau conduși de Marele Vizir, a cărui statură părea uriașă din pricina veșmintelor lungi. Ochii lui negri, pătrunzători, i-au întîlnit pe ai reginei, apoi l-au studiat pe Regele Ferdinand, aflat lîngă ea, și familia regală din spatele lor: prințul și cele patru prințese. Regele și prințul erau îmbrăcați în straie prețioase, precum sultanii, cu tunici bogate, brodate, peste pantaloni. Regina și prințesele purtau *kamiz* tradițional, croit din cele mai fine mătăsuri, peste pantaloni albi de in, iar capetele le erau acoperite de văluri prinse cu fileuri de aur.

— Alteță Regală, sînt onorat și îndatorat să vă urez bun-venit în Palatul Alhambra, spuse Marele Vizir, ca și cum ar fi fost cel mai neînsemnat lucru să cedeze cel mai frumos palat din creștinătate cotropitorilor înarmați.

Regele și regina schimbară o privire scurtă.

— Condu-ne înăuntru, a rostit ea.

Marele Vizir făcu o plecăciune și porni primul. Regina privi în spate, către copii.

— Hai, fetelor, spuse și porni înaintea lor, prin grădinile care înconjurau palatul, coborî cîteva trepte și ajunse la intrarea modestă.

— Asta e intrarea principală? întrebă ea șovăind în fața ușii micuțe și a zidului simplu.

— Da, Alteță, spuse omul, făcînd o plecăciune.

Isabella nu mai spuse nimic, dar Catalina observă cum își ridică sprîncenele, ca și cum n-ar fi fost prea impresionată, apoi intrară cu toții.

Dar ușa cea mică e ca o intrare într-un cufăr de comori, în care se află alte cutii mai mici, unele într-altele. Omul ne conduce prin ele ca un sclav care deschide ușile vistieriei. Numele lor erau ca o poezie: Camera aurită, Curtea mirților, Sala ambasadorilor, Curtea leilor, Sala celor două surori. O să dureze săptămîni în șir pînă învățăm drumul dintr-o cameră cu pardoseli splendide într-alta. O să treacă luni pînă cînd n-o să ne mai minunăm de susurul apei care curge prin canalele de marmură ale odăilor și ajunge într-o fîntînă de marmură albă, peste ale cărei margini se revarsă cea mai curată și mai limpede apă de munte. Și n-o să mă satur niciodată de privit, printre ornamentele din stuc alb, la cîmpia de jos, la munți, la cerul albastru și la dealurile aurii. Fiecare fereastră este aidoma unei rame de tablou; sînt menite să te facă să te oprești, să privești și să te minunezi. Fiecare ramă de fereastră e ca o broderie albă pe fond alb – stucul este atît de fin și delicat, că pare opera din zahăr a cofetarilor, nu ceva adevărat.

Ne mutăm în harem, fiindcă e locul cel mai potrivit pentru mine și pentru cele trei surori ale mele, iar servitorii haremului aprind mangaluri în serile răcoroase și împrăștie ierburi aromate, de parcă am fi înseși sultanele care au trăit la adăpostul paravanelor, un timp atît de îndelungat. Întotdeauna am purtat veșminte maure acasă și uneori chiar și la festivități, așa că foșnetul mătăsurilor și sunetul papucilor pe pardoseli a rămas același, ca și cum nimic nu s-ar fi schimbat. Acum studiem în locurile unde înainte citeau sclavele și ne plimbăm prin grădinile cu plante sădite pentru desfătarea favoritelor sultanului. Mîncăm fructele lor, ne delectăm cu șerbeturile lor, împletim coronițe de flori pentru capetele noastre, iar dimineața alergăm pe aleile cu miros dulce de trandafiri și caprifoi.

Ne îmbăiem în baia turcească, stînd neclintite în timp ce servitorii ne acoperă cu clăbucul săpunurilor cu parfum de flori.

Apoi ne toarnă apă fierbinte din ulcioare de aur, unul după altul, ca să ne clătim din cap pînă-n picioare. Suntem mîngîiate cu ulei de trandafiri, apoi înfășurate în cearșafuri fine și ne întindem, pe jumătate bete de plăcere, pe masa de marmură albă și caldă din mijlocul încăperii cu tavan auriu, în care deschizăturile în formă de stea lasă raze orbitoare de soare să pătrundă în penumbra palatului liniștit. O fată ne îngrijește picioarele, o alta ne face manichiura, dînd formă unghiilor și pictînd modele delicate cu henna. O lăsăm pe femeia în vîrstă să ne smulgă sprîncenele și să ne picteze genele. Suntem servite de parcă am fi sultane, avem parte de toate bogățiile Spaniei și de luxul oriental, iar noi ne abandonăm desfătărilor oferite de palat. Ne acaparează, suntem copleșite; noi, așa-zișii învingători.

Chiar și Isabel, care-și plînge soțul, începe să zîmbească din nou. Chiar și Juana, care de obicei e așa de ursuză și de posacă, acum e liniștită. Iar eu mă transform în preferata curții, favorita grădinarilor, care-mi dau voie să-mi culeg singură piersicile din pomi, răsfățata haremului, unde sînt învățată să cînt și să dansez, și a bucătarilor, care mă lasă să mă uit cum prepară aluaturile dulci și prăjiturile arabe cu miere și migdale.

Tata se întîlnește cu solii străini în Sala ambasadorilor, îi conduce la băi, ca să stea de vorbă, ca un adevărat sultan. Mama șade cu picioarele încrucișate pe tronul Nasrizilor, care au domnit aici timp de generatții întregi, iar picioarele goale-i sînt încălțate cu papuci de mătase și faldurile kamizului *îi cad de jur-împrejur. Îi ascultă pe solii papali într-o încăpere ai cărei pereți sînt făuriți din mici plăci colorate și unde lumina parcă dansează în ritmuri păgîne. Se simte ca acasă, a fost crescută în palatul Alcazar din Sevilia, tot un palat al maurilor. Ne plimbăm prin grădinile lor, ne îmbăiem în haremurile lor, ne încălțăm cu papucii lor de mătase parfumată și ducem o viață mai aleasă și mai bogată decît și-ar putea imagina Parisul, Londra sau Roma. Trăim cu grație. Trăim așa cum ne-am dorit întotdeauna, ca maurii. Frații noștri creștini cresc capre în munți, se roagă Fecioarei pe la răspîntii, sînt îngroziți de tot felul de superstiții*

și plini de boli, trăiesc în mizerie și mor tineri. Pe noi ne instruiesc învățații musulmani, ne îngrijesc doctorii lor, studiem stelele de pe cer, cărora ei le-au dat nume, socotim cu numerele lor, care încep de la magicul zero, mîncăm fructele lor cele mai dulci și ne delectăm cu susurul apelor din apeducte. Clădirile lor ne încîntă privirea, la fiecare colț ne dăm seama în ce frumusețe ne trăim viețile. Puterea lor ne ajută să fim acum la adăpost; Alcazabar este, într-adevăr, de neatins, din nou. Învățăm poeziile lor, rîdem jucînd jocurile lor, ne desfătăm cu grădinile lor, ne scăldăm în apele pe care ei le-au făcut să curgă. Noi suntem învingătorii, dar ei ne-au învățat cum să conducem. Uneori cred că barbarii suntem chiar noi, la fel ca aceia care au venit după romani sau greci, care au năvălit în palate și au luat în stăpînire apeductele, apoi s-au așezat pe tron ca niște maimuțe, jucîndu-se cu frumusețea, dar neînțelegînd nimic din ea.

Cel puțin noi nu ne schimbăm credința. Fiecare servitor de la palat trebuie să se prefacă credincios singurei Biserici adevărate. Cornurile din moschei au amuțit, nu e permisă nici o chemare la rugăciune atît timp cît mama o poate auzi. Și cine nu este de acord poate să plece de îndată în Africa, să se convertească sau să îndure focurile Inchiziției. Nu ne înmuiem deloc de la viața de lux oferită de prăzile războiului, nu uităm nici o clipă că noi suntem învingătorii și că am învins prin forța armelor și prin voința Domnului. I-am promis solemn bietului rege Boadbil că oamenii săi, musulmanii, vor fi în siguranță sub domnia noastră la fel de mult pe cît fuseseră creștinii sub a lui. Am promis convivencia *– un trai împreună –, iar ei cred că vom crea o Spanie unde oricine, maur sau creștin sau evreu, poate trăi liniștit și cu respect de sine, de vreme ce toți suntem credincioși, suntem Poporul Cărții. Greșeala lor a fost că au luat în serios acest armistițiu, că au crezut în el, în timp ce noi – din ce se vede – nu.*

Ne încălcăm cuvîntul peste trei luni, expulzîndu-i pe evrei și amenințîndu-i pe musulmani. Toți trebuie să se convertească la Credința Adevărată și apoi, dacă există vreo urmă de îndoială, vreo bănuială la adresa lor, credința le va fi testată de către

Sfînta Inchiziție. Este singurul mod de a forma o nație unică: printr-o credință unică. Este singurul mod de a crea un singur popor din uriașul amestec care a fost al-Andalus. Mama transformă divanul în capelă și, în locul unde înainte stătea scris cu frumoasele litere arabe: „Intră și întreabă. Nu-ți fie teamă să cauți dreptatea, căci aici o vei găsi", acum se roagă ea la un Dumnezeu mult mai sever și mai neîngăduitor decît Allah; și nimeni nu mai vine aici să caute dreptate.

Dar nimic nu poate schimba spiritul acestui palat. Nici măcar tropăitul oștenilor pe marmura albă nu reușește să zdruncine senzația de pace care durează de secole. Îi cer Madillei să mă învețe ce înseamnă scrierile cursive din fiecare încăpere și preferata mea nu este cea despre dreptate, ci cuvintele scrise în Grădina celor două surori: „Ai văzut vreodată o grădină atît de frumoasă?"; și apoi răspunsul: „N-am văzut niciodată o grădină cu fructe mai bogate, mai dulci și mai parfumate".

Nu este un palat în adevăratul sens al cuvîntului, nu e nici măcar ca acelea pe care le-am văzut la Cordoba sau Toledo. Nu e un castel și nu e nici o fortăreață. A fost construit în primul rînd ca o grădină, cu încăperi somptuoase, astfel încît să se poată trăi în aer liber. Este o înșiruire de grădini create deopotrivă pentru plante și oameni. Este o frumusețe de vis: ziduri, plăci de ardezie, stîlpi care se pierd, învăluiți de flori, plante agățătoare, fructe și ierburi aromatice. Maurii cred că o grădină este paradisul pe pămînt și, de-a lungul secolelor, au cheltuit averi pentru a construi acest „al-Yanna": cuvîntul înseamnă atît grădină, loc secret, cît și paradis.

Tot ce știu este că îl ador. Încă de cînd eram mică am știut că e un loc extraordinar; că nici un alt loc nu mi se va părea mai frumos. Și, tot copil fiind, știam deja că nu voi putea rămîne aici. Este voia lui Dumnezeu și a mamei ca eu să plec din al-Yanna, locul meu secret, grădina mea, paradisul meu. Acesta e destinul meu: să descopăr cel mai frumos loc din lume la doar șase ani și apoi să-l părăsesc la cincisprezece; să sufăr de dor de casă precum Boadbil, ca și cum mi-ar fi sortit să mă bucur întotdeauna de fericire și pace doar pentru scurt timp.

Palatul Dogmersfield, Hampshire, toamna anului 1501

— Am spus că nu se poate să intraţi. Nici dacă aţi fi însuşi regele Angliei n-aţi putea intra.

— Chiar *sînt* regele Angliei, spuse Henric Tudor, deloc amuzat. Iar ea n-are decît să iasă chiar acum sau al naibii să fiu dacă n-am să intru, iar fiul meu mă va urma.

— Infanta i-a trimis deja vorbă regelui că nu-l poate primi, spuse guvernanta, aruncîndu-i o privire ucigătoare. Nobilii de la curtea sa au plecat să-i explice că va rămîne în izolare, aşa cum face orice doamnă nobilă din Spania. Credeţi că regele Angliei ar bate drumul călare, cînd Infanta i-a spus că nu-l poate primi? Ce fel de om credeţi că este?

— Unul exact ca ăsta, spuse el şi-şi împinse pumnul către chipul ei, arătîndu-şi inelul de aur impresionant.

Contele de Cabra intră în sală în fugă, urmat de cîţiva servitori înspăimîntaţi, şi-l recunoscu pe dată pe bărbatul suplu, de patruzeci de ani, care o ameninţa cu pumnul strîns pe guvernanta Infantei.

— Regele! şopti contele cu răsuflarea tăiată.

În aceeaşi clipă, guvernanta recunoscu noua emblemă a Angliei – trandafirii îngemănaţi ai Caselor de York şi Lancaster – şi făcu un salt înapoi. Contele se opri brusc şi făcu o plecăciune adîncă.

— E chiar regele, sîsîi cu voce înăbuşită, fiindcă-şi ţinea capul în dreptul genunchilor.

Guvernanta icni îngrozită şi se plecă adînc.

— Ridică-te, îi porunci regele scurt. Şi adu-o.

— Dar e Prinţesa Spaniei, Alteţa Voastră, spuse femeia ridicîndu-se, dar ţinîndu-şi capul plecat. Trebuie să rămînă în izolare. Nu poate să fie văzută de Alteţa Voastră înainte de ziua nunţii ei. Aşa spune tradiţia. Curtenii săi au plecat să vă explice...

— E tradiţia *voastră*. Nu a *mea*. Şi, de vreme ce este nora mea, în ţara mea, care ascultă de legile mele, o să urmeze tradiţia mea.

— A fost crescută cu cea mai mare grijă, cu cea mai mare modestie, în modul cel mai cuviincios...

— Atunci, o să fie de-a dreptul uluită cînd o să se trezească cu un bărbat furios în dormitorul ei. Doamnă, vă sfătuiesc s-o treziţi numaidecît.

— N-o voi face, Alteţa Voastră. Ascult de ordinele Reginei Spaniei, care m-a însărcinat să mă asigur că Infanta este respectată şi că purtarea sa este în toate privinţele...

— Doamnă, puteţi foarte bine să primiţi ordine despre ce aveţi de făcut de la mine şi tot de la mine puteţi primi ordinul de-a pleca. Nu mă interesează ce alegeţi. Acum, spuneţi-i fetei să iasă. Altfel, jur pe coroana mea că voi intra şi, dacă o voi găsi goală în pat, nu va fi prima femeie pe care am văzut-o astfel. Dar ar fi bine să se roage să fie cea mai frumoasă.

Doamna de companie s-a albit la chip din pricina insultei.

— Alegeţi! spuse regele, pe un ton tăios.

— Nu pot s-o aduc pe Infantă, răspunse ea cu încăpăţînare.

— O, Dumnezeule! Ajunge! Spuneţi-i că intru negreşit.

Ea s-a repezit înapoi ca o cioară înfuriată, palidă de groază. Henric a lăsat-o cîteva clipe să se pregătească, apoi, fără să se lase intimidat, a pornit cu paşi mari şi a intrat prin spatele ei.

Încăperea era luminată doar de lumînări şi de focul din cămin. Aşternuturile de pe pat erau trase deoparte, ca şi cum fata tocmai ar fi sărit în grabă dintre ele. Henric şi-a dat seama încă dinainte s-o vadă că a pătruns într-un spaţiu intim, cu cearşafurile ei calde încă şi parfumul ei care se simţea în spaţiul

închis. Ea stătea în picioare lîngă pat, sprijinindu-se cu o mînă mică şi albă de unul dintre stîlpii din lemn sculptat. Purta o pelerină albastru-închis pe umeri, iar cămaşa de noapte cu tiv din dantelă fină se vedea prin deschizătura din faţă. Părul bogat, castaniu, îi era împletit pentru noapte şi-i cădea pe spate, dar chipul îi era în întregime ascuns sub dantela neagră a mantilei cu care se acoperise în grabă.

Dona Elvira a ţîşnit într-o clipă între fată şi rege.

— Aceasta este Infanta, spuse ea. Va purta văl pînă în ziua nunţii.

— Nu pe banii mei, răspunse Henric Tudor cu amărăciune. Vreau să văd ce-am cumpărat, mulţumesc frumos.

Făcu un pas înainte. Disperată, guvernanta aproape că se aruncă în genunchi:

— Castitatea ei...

— Are vreun semn din naştere oribil? ceru el să ştie, forţat să dea glas celei mai mari temeri. Vreun cusur? Are cumva chipul mîncat de vărsat şi nu mi-au spus?

— Nu! Jur că nu!

Cu o mişcare domoală, fata şi-a ridicat mîna albă şi a prins marginea voalului de dantelă. Doamna ei de companie a încercat să protesteze cu răsuflarea tăiată, dar n-a putut s-o oprească pe prinţesă, care şi-a ridicat vălul apoi l-a tras de pe cap cu o mişcare bruscă. Ochii ei de un albastru-deschis au privit fix, fără ezitare, chipul furios şi brăzdat de riduri al lui Henric Tudor. Regele a studiat-o cu atenţie şi apoi a oftat, uşurat de ceea ce vedea.

Era o adevărată frumuseţe: cu chipul neted şi rotund, nasul lung şi drept şi o gură plină, cu un aer îmbufnat şi atrăgător. Îşi ţinea bărbia ridicată, după cum a observat regele; privirea îi era provocatoare. Nu era cîtuşi de puţin o fecioară care trăia cu frica de a-şi pierde cinstea. Era o prinţesă războinică, iar demnitatea ei rămînea neclintită chiar şi în cel mai stînjenitor moment.

El făcu o plecăciune.

— Sînt Henric Tudor, Regele Angliei.

Ea făcu o reverență la rîndul ei.

El se apropie și observă că ea își înfrînează pornirea de a da înapoi. Îi cuprinse umerii cu fermitate și o sărută pe amîndoi obrajii. Parfumul părului ei și mirosul cald, feminin al trupului fetei ajunseră la el pe dată și simți dorința pulsîndu-i în vintre și în tîmple. Îi dădu repede drumul și se retrase.

— Bun-venit în Anglia, spuse.

Își drese glasul și adăugă:

— Iertată fie-mi nerăbdarea de a te vedea. Urmează să ajungă și fiul meu.

— Vă cer iertare, spuse ea glacial, într-o franceză perfectă. N-am aflat decît cu cîteva clipe în urmă că Alteța Voastră insistă să-mi facă această vizită neașteptată.

Henric dădu puțin înapoi la auzul tonului ei tăios.

— Am tot dreptul...

Ea ridică din umeri, un gest tipic spaniol.

— Desigur, aveți toate drepturile asupra mea.

Cuvintele cu mai multe înțelesuri, provocatoare, l-au făcut din nou să-și dea seama cît de aproape se afla de ea: intimitatea camerei mici, patul cu baldachin și draperii luxoase, așternuturile date deoparte, ca o invitație, perna care păstra încă urma capului ei. Era o scenă potrivită mai degrabă pentru seducție, decît pentru o primire regală. Simți din nou cum freamătă de dorință.

— Ne vedem afară, spuse aspru, ca și cum ar fi fost vina ei că nu putea să-și alunge din minte gîndurile legate de cum ar fi fost să aibă pentru sine această frumusețe mică, pe care o cumpărase. Cum ar fi fost s-o fi cumpărat pentru sine, în loc să i-o cumpere fiului său?

— Sînt onorată, răspunse ea cu răceală.

Ieșit din cameră în grabă și aproape că se ciocni de prințul Arthur, care se foia neliniștit la ușă.

— Neghiobule! spuse el.

Prințul Arthur, palid de emoție, își dădu bretonul blond la o parte de pe față și rămase nemișcat în picioare, fără să scoată o vorbă.

— O s-o trimit pe doamna ei de companie acasă cu prima ocazie, spuse regele. La fel şi pe ceilalţi. Nu poate să facă din Anglia o mică Spanie, fiule. Ţara nu va accepta aşa ceva şi să fiu al naibii dacă eu o voi face.

— Oamenii n-au nimic împotrivă. Lumea pare s-o placă pe prinţesă, spuse Arthur cu blîndeţe. Escortele ei zic că...

— Pentru că poartă o pălărie ciudată. Pentru că e neobişnuită: e spaniolă, e o raritate. Pentru că e tînără şi – făcu o pauză – frumoasă.

— E frumoasă? întrebă Arthur, cu răsuflarea tăiată. E chiar frumoasă?

— Nu am intrat la ea acum cîteva clipe tocmai ca să mă asigur de asta? Dar nici un englez nu va înghiţi aiurelile ei spaniole odată ce noutatea trece. Şi nici eu n-o voi face. Fie că le place, fie că nu, ea se mărită cu tine. Fie că-ţi place sau nu, se mărită cu tine. Fie că-i place sau nu, se mărită cu tine. Şi ar face bine să iasă de îndată, sau *mie* nu-mi va plăcea de ea, iar acesta va fi singurul lucru care contează cu adevărat.

Trebuie să ies, n-am cîştigat mai mult de un scurt răgaz şi ştiu că aşteaptă la uşa dormitorului, iar – aşa cum mi-a demonstrat deja clar – dacă nu merg eu la el, va veni muntele la Mahomed şi voi fi din nou făcută de ruşine.

O dau la o parte pe Dona Elvira, care oricum nu mă mai poate apăra acum, şi mă îndrept către uşa odăii. Servitorii mei au rămas neclintiţi, ca nişte sclavi din poveste aflaţi sub vrajă, uimiţi de o asemenea purtare din partea unui rege. Inima îmi bubuie în urechi şi ştiu ce înseamnă să fii fată şi să te simţi ruşinată cînd trebuie să te expui în public, dar ştiu şi ce înseamnă să fii un oştean dornic de luptă, mînat de dorinţa de a da piept cît mai repede cu tot ce e mai rău, de a înfrunta pericolul, mai degrabă decît a-l evita.

Henric al Angliei vrea să-i cunosc fiul înainte să sosească escorta cu care călătoresc; fără fast, fără demnitate, ca şi cum am fi o adunătură de ţărani. Aşa să fie. N-o să vadă el o prinţesă

a Spaniei dînd înapoi de teamă. Scrîşnesc din dinți și zîmbesc, aşa cum mi-a ordonat mama.

Îi fac semn din cap crainicului meu, care este la fel de uimit ca toți ceilalți.

— Anunță-mă, îi cer.

Alb la chip din cauza șocului, deschide larg ușa.

— Infanta Catalina, Prințesă de Spania și Prințesă de Wales, strigă.

Eu sînt aceasta. Acesta e momentul meu. E strigătul meu de luptă.

Păşesc înainte.

Infanta Spaniei - cu chipul descoperit dinaintea tuturor bărbaţilor - a rămas o clipă în picioare, în pragul uşii, apoi a intrat în încăpere şi doar roşeaţa din obraji îi trăda chinul.

Prinţul Arthur înghiţi în sec, alături de tatăl său. Era mult mai frumoasă decît îşi închipuise şi de un milion de ori mai semeaţă. Purta o rochie de catifea neagră, cu despicături prin care se vedea o căptuşeală de mătase roşiatică, cu decolteu pătrat, adînc, care lăsa la vedere pieptul plin, peste care cădeau şiraguri de perle. Părul arămiu, desfăcut din împletitură, îi cădea pe spate ca o cascadă roşu-aurie. Pe cap purta o mantilă din dantelă neagră, pe care o trăsese mult în spate, intenţionat. A făcut o plecăciune adîncă şi s-a ridicat ţinînd capul sus, graţioasă ca o dansatoare.

— Îmi cer scuze că nu am fost pregătită să vă primesc, spuse în franceză. Dacă aş fi ştiut că urmează să sosiţi, aş fi fost pregătită.

— Sînt surprins că n-ai auzit larma, a spus regele. Am discutat aprins chiar la uşa ta, mai bine de zece minute.

— Am crezut că se ceartă doi uşieri, i-o întoarse ea cu răceală.

Arthur şi-a înăbuşit un geamăt îngrozit la auzul cuvintelor ei necuviincioase; dar tatăl său o privea zîmbind, ca şi cum ar fi avut dinainte o iapă tînără, care promitea mult.

— Nu. Eram eu; o ameninţam pe doamna ta de companie. Îmi pare rău că a trebuit să dau buzna la tine.

Ea îşi înclină capul.

— Era Dona Elvira, guvernanta mea. Îmi pare rău dacă v-a făcut neplăceri. Nu vorbeşte bine engleza. Cu siguranţă că nu a înţeles ce doriţi.

— Voiam să-mi văd nora, iar fiul meu voia să-şi vadă mireasa, şi mă aştept ca o prinţesă a Angliei să se comporte ca o prinţesă a Angliei, nu ca cine ştie ce fetişcană închisă în harem. Credeam că părinţii tăi i-au învins pe mauri. Nu mă aşteptam să văd că i-aţi ales drept model.

Catalina a întors capul, prefăcîndu-se că nu aude insulta.

— Sînt convinsă că mă veţi învăţa manierele englezeşti, a spus ea. Cine ar fi mai potrivit să mă sfătuiască?

Se întoarse către prinţul Arthur şi, cu o plecăciune, adăugă:

— Alteţă.

El s-a clătinat în timp ce-i răspundea la plecăciune, uimit de siguranţa de care dădea dovadă într-o situaţie atît de jenantă. A dus mîna la buzunarul jiletcii ca să scoată darul pentru ea, a bîjbîit puţin pînă a apucat săculeţul cu bijuterii, l-a scăpat, l-a ridicat din nou şi, în cele din urmă, l-a împins către ea, simţindu-se ca un neghiob.

Ea l-a luat şi şi-a înclinat capul în semn de mulţumire, dar nu l-a deschis.

— Aţi cinat, Alteţă?

— Vom mînca aici, răspunse el fără menajamente. Am comandat deja cina.

— Atunci vă pot oferi ceva de băut? Sau vreţi să vă îmbăiaţi şi să vă schimbaţi hainele înainte de masă?

L-a studiat cu atenţie pe bărbatul înalt şi suplu, de la stropii de noroi de pe chipul palid şi brăzdat de riduri pînă la încălţămintea prăfuită.

— Sau nu vă face plăcere să vă îmbăiaţi?

Regele răspunse cu un hohot strident.

— Poţi să ceri o cană de bere slabă pentru mine şi să le comanzi să-mi ducă haine curate şi apă caldă în cel mai bun dormitor şi mă voi schimba înainte de cină, spuse şi, ridicînd

o mînă, adăugă: Nu trebuie s-o iei ca pe un compliment. Mă spăl întotdeauna înainte de cină.

Arthur a observat că fata îşi muşcă buza de jos cu dinţii mici şi albi, ca şi cum s-ar fi abţinut de la o replică sarcastică.

— Da, Alteţa Voastră, răspunse ea blînd. Cum vă e voia.

Şi-a chemat doamna de companie şi i-a dat cîteva ordine rapide în spaniolă. Femeia a făcut o plecăciune şi l-a condus pe rege afară din încăpere.

Prinţesa s-a întors către Prinţul Arthur.

— *Et tu*? îl întrebă în latină. Şi tu?

— Eu? Ce-i cu mine? se bîlbîi el.

I s-a părut că ea se chinuia să nu ofteze de enervare.

— Vrei şi tu să te speli şi să te schimbi?

— M-am spălat, spuse el.

Imediat ce vorbele i-au ieşit din gură, şi-a dorit să-şi fi muşcat limba. I s-a părut că vorbise ca un copil certat de doică. „M-am spălat." Chiar aşa, ce mai rămînea de făcut? Să-şi întindă mîinile cu palmele în sus, ca să-i arate ce băieţel ascultător era?

— Atunci, vrei un pahar de vin? Sau bere slabă?

Catalina se întoarse către masa pe care servitorii aşezau în grabă pahare şi carafe.

— Vin.

A ridicat un pahar şi o carafă, care s-au lovit şi au scos un clinchet, apoi încă unul şi încă unul. A observat cu surprindere că-i tremurau mîinile.

A turnat vinul cu repeziciune şi i-a întins paharul. Privirea lui s-a mutat de la mîna ei la suprafaţa uşor vălurită a vinului din pahar, apoi la chipul ei palid.

Nu rîdea de el, a observat. Nu se simţea deloc în largul ei cu el. Grosolănia tatălui său scosese la iveală mîndria din ea, dar, rămasă singură cu el, era doar o fetişcană. Cu cîteva luni mai mare decît el, dar tot o fetişcană. Fiica celor mai de seamă monarhi ai Europei, dar tot o fetişcană cu mîini tremurînde.

— N-are de ce să-ţi fie teamă, i-a spus el foarte încet. Îmi pare rău pentru toate astea.

Arthur voia să spună: pentru încercarea ta nereuşită de a evita întîlnirea asta, pentru lipsa de politeţe a tatălui meu, pentru faptul că n-am reuşit să-l liniştesc şi, mai mult decît orice, pentru toată nefericirea pe care cu siguranţă că ţi-o provoacă toată afacerea asta: să vii cale lungă de acasă, printre străini, şi să-ţi cunoşti viitorul soţ tîrîtă cu forţa din aşternuturi.

Ea îşi plecă fruntea. El îi privi pielea albă, fără cusur, genele şi sprîncenele blonde.

Apoi ea îşi ridică privirea:

— Nu-i nimic, îi spuse. Am văzut lucruri mult mai rele de-atît, am văzut locuri mult mai rele şi am întîlnit oameni mult mai răi decît tatăl tău. Nu trebuie să-ţi fie teamă pentru mine. Eu nu mă tem de nimic.

Nimeni nu va afla vreodată cît îmi e de greu să zîmbesc, cît îmi e de greu să stau dinaintea tatălui tău fără să tremur. N-am împlinit încă şaisprezece ani, sînt departe de mama, într-o ţară străină, nu ştiu limba şi nu cunosc pe nimeni aici. Nu am prieteni, în afară de escorta şi de servitorii pe care i-am adus cu mine, iar ei se aşteaptă ca eu să-i protejez. Nu le trece prin cap să mă ajute.

Ştiu ce am de făcut. Trebuie să fiu o prinţesă spaniolă pentru englezi şi o prinţesă engleză pentru spanioli. Trebuie să las impresia că mă simt în largul meu atunci cînd lucrurile nu stau aşa şi să par stăpînă pe mine atunci cînd mi-e teamă. Chiar dacă eşti soţul meu, eu nu te văd chiar aşa, încă nu te simt în felul ăsta. Sînt prea ocupată să fiu prinţesa pe care tatăl tău a cumpărat-o, cea pe care a născut-o mama, prinţesa care va fi preţul plătit pentru încheierea unei înţelegeri între Spania şi Anglia.

Nimeni nu va afla vreodată că trebuie să mă prefac că mă simt în largul meu, că sînt stăpînă pe mine, că mă prefac că sînt graţioasă. Sigur că mi-e teamă. Dar n-o voi arăta niciodată, niciodată. Şi cînd mă vor striga pe nume, voi păşi întotdeauna în faţă.

După ce s-a schimbat şi a băut cîteva pahare de vin înainte să vină la masă, regele a devenit destul de binevoitor cu prinţesa,

încercînd să facă uitat modul în care se cunoscuseră. O dată sau de două ori l-a observat privind-o pieziș, ca și cum o cîntărea, iar ea s-a întors și l-a privit direct în față, ridicînd întrebător o sprînceană blondă.

— Ce e? întrebă el.

— Mă scuzați, răspunse ea calm, felul cum m-ați privit m-a făcut să cred că Alteța Voastră dorește ceva.

— Mă gîndeam că nu semeni prea mult cu portretul, spuse el.

Ea a roșit puțin. Portretele erau întotdeauna pictate astfel încît să avantajeze modelul, iar cînd modelul era o prințesă regală, care urma să se căsătorească, era și mai avantajat.

— Ești mai arătoasă, spuse Henric morocănos, ca s-o liniștească. Mai tînără, mai delicată, mai frumoasă.

Ea nu s-a înmuiat din pricina laudei, așa cum se așteptase el. A dat doar din cap, ca și cum ar fi auzit ceva interesant.

— Ai avut parte de o călătorie grea, spuse Henric.

— Foarte grea, răspunse fata.

Apoi se întoarse către Prințul Arthur:

— Am fost împinși înapoi cînd am pornit de la Coruña, în august, și am fost nevoiți să așteptăm să treacă furtunile. Cînd am reușit în cele din urmă să plecăm, marea era teribil de agitată și am fost siliți să ne oprim la Plymouth. N-am putut ajunge la Southampton. Eram cu toții convinși că o să ne scufundăm.

— Ei bine, în nici un caz n-ați fi putut veni pe uscat, spuse Henric cu glas egal, gîndindu-se la situația încordată din Franța și la ostilitatea regelui francez. Ai fi un ostatic neprețuit pentru un rege îndeajuns de lipsit de inimă să te captureze. Mulțumesc lui Dumnezeu că n-ai căzut în mîini dușmane.

Ea îl privi cu precauție:

— Să dea Dumnezeu nici să nu mi se întîmple vreodată așa ceva.

— Ei bine, necazurile tale s-au sfîrșit acum, spuse Henric, ca să încheie discuția. Următorul vas pe care te vei urca va fi

corabia regală, cînd vei merge pe Tamisa. Ce părere ai despre faptul că vei fi Prinţesă de Wales?

— Sînt Prinţesă de Wales de la trei ani, îl corectă ea. Întotdeauna m-au numit Catalina, Infanta şi Prinţesa de Wales. Am ştiut întotdeauna că acesta mi-e destinul.

Îl privi pe Arthur, care rămînea în continuare mut şi privea cu atenţie.

— Am ştiut dintotdeauna că ne vom căsători. A fost foarte frumos din partea ta să-mi scrii atît de des. M-a făcut să simt că nu suntem complet străini.

El se înroşi.

— Mi s-a cerut să-ţi scriu, spuse el stîngaci. Făcea parte din studiile mele. Dar îmi plăcea să-ţi citesc răspunsurile.

— Dumnezeule, băiete, nu eşti tocmai sclipitor, nu-i aşa? întrebă tatăl său pe un ton critic.

Artur se înroşi pînă în vîrful urechilor.

— Nu era cazul să-i spui că ţi s-a cerut să-i scrii, sublinie tatăl lui. Ar fi fost mai bine s-o laşi să creadă că-i scriai din proprie iniţiativă.

— Nu mă deranjează, spuse Catalina blînd. Şi mie mi se cerea să-ţi răspund. Şi, dacă tot veni vorba, aş vrea ca întotdeauna să ne spunem adevărul unul celuilalt.

Regelui îi scăpă un hohot de rîs tăios.

— Nu, peste un an de zile n-ai să mai vrei asta, a prezis. Pînă atunci, veţi fi toţi de acord că o minciună spusă din politeţe e mai bună. Marea salvare a unei căsnicii stă în a nu şti ce face celălalt.

Arthur aprobă din cap, ascultător, dar Catalina abia dacă a zîmbit, ca şi cum cuvintele lui ar fi fost interesante, dar nu neapărat adevărate. Henric îşi dădu seama că fata îl irita, dar frumuseţea ei încă îl aţîţa.

— Aş zice că tatăl tău nu-i spune mamei tale tot ce-i trece prin cap, spuse el, încercînd s-o facă să-şi întoarcă din nou privirea spre el.

I-a reuşit. L-a privit lung, pe îndelete, cu ochii ei albaştri.

— Probabil că nu, recunoscu ea. N-am de unde să ştiu. Nu se cuvine să ştiu aşa ceva. Dar chiar dacă el îi spune sau nu, mama oricum ştie tot.

El izbucni în rîs. O astfel de atitudine demnă era încîntătoare pentru o fată care abia dacă-i ajungea pînă la piept.

— Mama ta e vreun fel de profet? Are darul viziunii?

— Este doar înţeleaptă, răspunse ea simplu, fără să rîdă. Este cea mai înţeleaptă regină din Europa.

Regele s-a gîndit că ar fi necugetat să se enerveze din pricina devotamentului pe care i-l arăta o fată mamei sale şi că n-ar fi fost de cuviinţă să-i sublinieze faptul că mama ei ar fi putut să unifice regatele Castilia şi Aragon, dar mai avea încă mult pînă să creeze o Spanie unită şi paşnică. Abilităţile tactice ale lui Ferdinand şi ale Isabellei reuşiseră să transforme regatele maure într-o ţară unică, dar le rămînea să-i convingă pe toţi să accepte pacea. Chiar şi călătoria Catalinei către Londra fusese întreruptă de răscoale ale maurilor şi evreilor, care nu mai puteau suporta tirania regilor spanioli. A schimbat subiectul:

— Ce-ar fi să dansezi pentru noi? îi ceru, gîndindu-se că i-ar face plăcere s-o vadă mişcîndu-se. Sau nici aşa ceva nu e permis în Spania?

— Dacă tot sînt o prinţesă a Angliei, ar fi bine să învăţ obiceiurile voastre, a spus ea. O prinţesă engleză s-ar trezi în miezul nopţii şi ar dansa pentru rege, după ce acesta a intrat cu forţa în dormitoarele ei?

El rîse.

— Ar face-o, dacă ar fi destul de înţeleaptă.

Ea îi aruncă un zîmbet scurt, timid.

— Atunci voi dansa împreună cu doamnele mele, spuse fata ridicîndu-se de la masă şi îndreptîndu-se către mijlocul camerei.

A strigat-o pe una dintre ele pe nume, Maria de Salinas – o fată frumoasă, cu părul negru, care veni pe dată lîngă Catalina. Alte trei tinere, care voiau să pară timide, dar erau nerăbdătoare să se grozăvească, s-au apropiat.

Henric le-a privit cu atenţie. Le ceruse Alteţelor Regale ale Spaniei ca toate doamnele din escorta fiicei lor să fie frumoase şi era mulţumit să vadă că îl ascultaseră, în ciuda faptului că cererea lui li se păruse nepoliticoasă şi grosolană. Toate fetele erau arătoase, dar n-o întreceau pe prinţesă, care, stînd dreaptă şi stăpînă pe sine, ridică braţele şi bătu din palme, poruncind muzicienilor să cînte.

A observat imediat că avea mişcări de femeie senzuală. Alesese să danseze o pavană, un dans lent, ceremonios; şoldurile i se legănau, ochii îi erau pe jumătate închişi şi avea un mic zîmbet pe chip. Fusese bine educată, orice prinţesă era învăţată să danseze într-o lume în care dansul, cîntecul, muzica şi poezia contau mai mult decît orice; dar ea dansa ca o femeie care simţea muzica, iar Henric, care nu ducea lipsă de experienţă, era de părere că femeile care simţeau chemarea muzicii erau şi cele mai înclinate spre plăcerile trupeşti.

A trecut de la plăcerea de-a o privi la supărarea că o frumuseţe atît de rară avea să ajungă în patul rece al lui Arthur. Nu putea să şi-l imagineze pe fiul lui gînditor şi studios trezind vreo pasiune în fata aceasta pe cale de a deveni femeie. Îşi închipuia că Arthur avea să bîjbîie şi, probabil, să-i facă rău, iar ea va scrîşni din dinţi şi îşi va face datoria de femeie şi de regină, apoi probabil că va muri la naştere; şi tot spectacolul pe care-l presupunea găsirea unei noi mirese pentru Arthur ar fi început din nou, fără nici un cîştig pentru Henric, care s-ar alege doar cu această dorinţă supărătoare şi de neîmplinit pe care i-o inspira. Era bine că era o femeie ispititoare, pentru că avea să devină o podoabă de preţ la curtea lui; dar faptul că *el* o găsea atît de ispititoare îi dădea bătăi de cap.

Henric şi-a mutat privirea de la dansul ei şi s-a consolat cu gîndul la dota fetei, care avea să-i aducă un cîştig direct şi pe termen lung, spre deosebire de mireasa aceasta, care părea menită să-l umple de nelinişti şi care, oricît de nepotrivit ar fi fost, avea să fie a fiului său. Imediat după nuntă, vistiernicul ei urma să-i înmîneze prima parte din dotă, în aur masiv. Peste

un an, avea să primească şi cealaltă jumătate în aur masiv, vesela ei preţioasă şi bijuteriile. Fiind un rege care luptase pentru tron fără să aibă o avere prea mare şi sigură, Henric avea încredere în bani mai mult decît în orice altceva; mai mult chiar decît în tron, fiindcă ştia că tronul se poate cumpăra cu bani; şi avea încredere în acesta mai mult decît în femei, fiindcă ştia că şi ele se pot cumpăra, la un preţ nu prea mare; şi mult mai mult decît în bucuria pe care i-o oferea zîmbetul prinţesei fecioare, care acum îşi terminase dansul şi se apropia, făcînd o reverenţă.

— Sînt pe gustul vostru? întrebă ea îmbujorată şi respirînd gîfîit din pricina efortului.

— Îndeajuns, spuse el, hotărît să nu-i arate niciodată în ce măsură era pe gustul lui. Dar acum s-a făcut tîrziu şi ar trebui să te întorci în pat. Vom merge alături de tine o bucată de drum mîine-dimineaţă, apoi o vom lua înainte, către Londra.

A fost surprinsă de bruscheţea răspunsului său. A privit din nou către Arthur, ca şi cum acesta ar fi putut glăsui împotriva planurilor tatălui său; poate că voia să rămînă alături de ea pentru restul călătoriei, dacă tatăl său tot se lăudase cu lipsa lor de etichetă. Dar băiatul nu a spus nimic.

— Cum vă e voia, Alteţă, răspunse ea politicos.

Regele dădu din cap şi se ridică în picioare. Toţi curtenii au început să freamăte făcînd plecăciuni şi reverenţe cînd trecea prin dreptul lor, ieşind din încăpere.

„Deloc lipsit de etichetă“, gîndi Catalina privindu-l pe Regele Angliei trecînd printre curtenii săi, cu capul sus. „Spune el că e un soldat care şi-a deprins manierele pe cîmpul de luptă, dar ţine să fie ascultat şi să i se arate respect. Aşa şi trebuie“, îşi continuă fiica Isabellei gîndul.

Arthur şi-a urmat tatăl, urîndu-i scurt „noapte bună“ prinţesei înainte să iasă. Într-o clipă, toţi ceilalţi au ieşit şi ei, iar prinţesa a rămas doar cu doamnele ei de companie.

— Ce om neobişnuit, îi spuse uneia dintre favoritele ei, Maria de Salinas.

— I-aţi plăcut, răspunse tînăra. V-a privit cu mare atenţie, i-aţi plăcut.

— De ce nu i-aş fi plăcut? întrebă Catalina, cu aroganţa firească a prinţesei născute în cel mai măreţ regat al Europei. Şi chiar dacă nu i-aş fi fost pe plac, totul e deja stabilit şi nu se mai poate schimba nimic. S-a stabilit aproape imediat ce m-am născut.

Regele acesta, care şi-a cîştigat tronul în bătălie şi şi-a ridicat coroana din noroiul cîmpului de luptă, nu e deloc cum mi-am închipuit. Mă aşteptam să semene cu un războinic, cu un soldat, cu tatăl meu, poate. Dar arată mai degrabă a negustor, un om care-şi calculează profitul la adăpostul zidurilor, nu unul care şi-a cîştigat regatul şi soţia prin puterea sabiei.

Bănuiesc că sperasem să găsesc un om ca Don Hernando, un erou pe care să-l privesc cu admiraţie, un om pe care să-l numesc cu mîndrie „tată". Dar regele acesta e slab şi palid ca un slujbaş, nu seamănă deloc cu un cavaler din poveste.

Mă aşteptam să aibă o curte grandioasă, mă aşteptam la o procesiune impresionantă şi la o întîlnire ceremonioasă, cu prezentări complicate şi discursuri nesfîrşite, cum am fi făcut noi la Alhambra. Dar este tare aspru; după părerea mea, e necioplit. Va trebui să mă obişnuiesc cu obiceiurile acestea ale nordicilor, cu graba lor de-a face lucrurile şi cu ordinele răstite. Nu mă aştept ca lucrurile să fie făcute bine şi nici măcar corect. Va trebui să trec cu vederea multe pînă ajung regină şi voi avea puterea de a schimba lucrurile.

Dar n-are nici o importanţă dacă mie îmi place regele şi dacă eu îi plac lui. A făcut această înţelegere cu tatăl meu, iar eu am fost logodită cu fiul său. N-are nici o importanţă ce cred eu despre el şi nici ce crede el despre mine. Oricum, nu vom avea prea multe de împărţit. Eu voi locui în Ţara Galilor, unde voi şi domni, iar el va locui şi va domni în Anglia, iar după moartea lui, soţul meu va urca pe tronul său, iar fiul meu va fi următorul Prinţ de Wales şi eu voi fi Regina.

Cît despre viitorul meu soţ – o! –, el mi-a făcut o primă impresie total diferită. Este atît de frumos! Nu mă aşteptam să fie atît de frumos! E aşa de blond şi de suplu, ca un paj din poveştile vechi. Mi-l şi imaginez treaz toată noaptea la vreo sărbătoare sau cîntînd sub fereastra vreunui castel. Pielea îi e albă, aproape argintie, are un păr fin, auriu, dar este mai înalt decît mine şi e mlădios şi puternic, ca un băiat pe cale să devină bărbat.

Are un zîmbet neasemuit, care vine fără voie şi apoi străluceşte. Şi este prietenos. Aceasta e o calitate de preţ la un soţ. A fost amabil cînd a luat paharul de vin din mîna mea şi a încercat să mă îmbărbăteze cînd a văzut că tremur.

Mă întreb ce părere are despre mine. Tare curioasă sînt ce părere are despre mine.

Întocmai cum poruncise regele, el şi Arthur s-au întors degrabă la Windsor a doua zi dimineaţă, iar Catalina, cu escorta ei, cu lectica ei trasă de catîri, cu tot trusoul de nuntă înghesuit în cufere de călătorie uriaşe, cu doamnele de companie, servitorii spanioli şi gărzile care păzeau dota, îşi croia cu greu drum prin noroi către Londra, într-un ritm mult mai lent.

Nu l-a revăzut pe prinţ înainte de ziua nunţii, însă cînd a ajuns în satul Kingston-upon-Thames, convoiul ei s-a oprit pentru a-l cunoaşte pe cel mai de seamă om din regat, tînărul Edward Stafford, Duce de Buckingham, şi pe Henric, Duce de York, al doilea fiu al regelui, care fuseseră trimişi s-o însoţească pînă la Palatul Lambeth.

— Voi ieşi, spuse Catalina în grabă, coborînd din lectică şi trecînd de caii opriţi, nedorind să se certe din nou cu guvernanta cea severă în legătură cu faptul că se arăta unui tînăr înainte de nuntă. Dona Elvira, nu vreau să aud nimic. Băiatul n-are decît zece ani. N-are importanţă. Nici măcar mama n-ar considera că are importanţă.

— Cel puţin pune-ţi vălul! o imploră femeia. Ducele de Buck... Buck... – cum l-o chema – e şi el aici. Pune-ţi vălul cînd mergi să-l vezi, pentru reputaţia ta, Infanta.

— Buckingham, o corectă Catalina. Ducele de Buckingham. Şi spune-mi Prinţesă de Wales. Şi ştii bine că nu pot purta vălul, pentru că sigur i s-a poruncit să-i povestească totul regelui. Ştii ce a spus mama: el e pupilul mamei regelui, i s-au înapoiat avuţiile familiei sale şi trebuie tratat cu cel mai mare respect.

Femeia în vîrstă a clătinat din cap, dar Catalina a ieşit cu pas hotărît, cu capul descoperit, simţindu-se în acelaşi timp temătoare şi fără grijă în faţa propriei îndrăzneli, şi i-a văzut pe oamenii ducelui aşezaţi în formaţie, pe marginea drumului, iar în faţa lor un băieţandru îşi scosese coiful şi rămăsese cu capul desoperit, strălucitor, în bătaia soarelui.

Primul ei gînd a fost că era complet diferit de fratele lui. În timp ce Arthur era blond şi suplu, avea un aer serios, tenul deschis la culoare şi ochi căprui şi calzi, acest băieţandru era atît de voios şi părea că niciodată nu i-a trecut vreun gînd serios prin minte. Nu moştenise chipul alungit al tatălui său – avea aerul unui băiat pentru care viaţa e uşoară. Avea părul roşcat-auriu, faţa rotundă şi încă durdulie, ca de copil, iar zîmbetul pe care i l-a adresat văzînd-o a fost sincer prietenos şi luminos; ochii îi străluceau ca şi cum ar fi fost obişnuiţi să vadă o lume încîntătoare.

— Sora mea! a spus cu căldură şi a descălecat, cu armura zornăind, apoi i-a făcut o plecăciune.

— Frate Henric, răspunse ea şi-i făcu o reverenţă, aplecîndu-se exact cît se cuvenea s-o facă Infanta Spaniei dinaintea celui de-al doilea fiu al Angliei.

— Mă bucur mult să te cunosc, spuse el grăbit, într-o latină zorită, cu accent englezesc puternic. Speram ca Maiestatea Sa să-mi permită să te întîlnesc înainte de a te conduce la Londra în ziua nunţii. Mi s-a părut că n-ar fi deloc plăcut să te conduc la altar şi să i te las lui Arthur fără să schimbăm măcar cîteva cuvinte înainte. Şi spune-mi Harry. Toată lumea îmi spune Harry.

— Sînt încîntată să te cunosc, frate Harry, spuse Catalina politicos, deloc surprinsă de entuziasmul lui.

— Încîntată! Ar trebui să dansezi de bucurie! exclamă el cu voie-bună. Fiindcă tata mi-a dat voie să-ţi aduc calul care trebuia să fie unul dintre cadourile tale de nuntă, ca să putem călări împreună pînă la Lambeth. Arthur a zis că ar fi mai bine să aştepţi pînă în ziua nunţii, dar eu l-am întrebat de ce-ai aştepta. Că oricum nu vei putea călări în ziua nunţii. O să fii prea ocupată să te măriţi. Dar dacă ţi-l aduc, ai putea să urci în şa numaidecît.

— Foarte drăguţ din partea ta.

— O, nu-l bag niciodată în seamă pe Arthur, spuse Harry vesel.

Catalina îşi înăbuşi un hohot de rîs.

— Niciodată?

El se strîmbă şi clătină din cap.

— Prea serios, spuse el. O să fii surprinsă de cît de serios e. Şi studios, sigur că da; dar nu chiar înzestrat. Toţi spun că eu sînt extrem de înzestrat, în special pentru limbi străine, dar şi pentru muzică. Putem vorbi în franceză, dacă doreşti. O vorbesc nemaipomenit de fluent pentru cineva de vîrsta mea. Şi se spune că sînt un muzician destul de bun. Şi mă pricep şi la sport, desigur. Vînezi?

— Nu, răspunse Catalina, care începea să se simtă copleşită. De fapt, doar merg în urma lor cînd vînează mistreţi sau lupi.

— Lupi? Tare mi-ar plăcea să vînez lupi. Chiar sînt urşi pe la voi?

— Da, pe dealuri.

— Tare mi-ar plăcea să vînez un urs. Cînd vînaţi lupi mergeţi pe jos, ca la mistreţi?

— Nu, călare, spuse ea. Sînt foarte rapizi, îţi trebuie cîini foarte iuţi ca să-i prinzi. E o vînătoare groaznică.

— Nu m-ar deranja, spuse el. Nu mă deranjează nimic de genul ăsta. Toată lumea zice că-s nemaipomenit de curajos.

— Sînt convinsă că aşa se zice, răspunse ea zîmbind.

Un tînăr de vreo douăzeci şi cinci de ani s-a apropiat şi a făcut o plecăciune.

— O, iată-l pe Edward Stafford, Ducele de Buckingham, spuse Harry repede. Ţi-l pot prezenta?

Catalina întinse mîna, iar bărbatul făcu o nouă plecăciune. Chipul arătos şi inteligent îi era luminat de un zîmbet cald.

— Bun venit în ţara voastră, spuse ducele într-o spaniolă fără cusur. Sper că aţi călătorit bine. Vă pot fi de folos cu ceva?

— Am fost primită foarte bine, într-adevăr, răspunse Catalina, roşind de plăcere la auzul salutului în limba ei. Iar oamenii m-au întîmpinat cum nu se poate mai bine peste tot.

— Uite, ăsta e calul tău nou, îi întrerupse Harry cînd grăjdarul s-a apropiat cu o iapă mare, neagră şi frumoasă. Bănuiesc că eşti obişnuită să ai cai buni. Voi folosiţi doar cai berberi?

— Mama mea ţine neapărat să-i avem pentru cavalerie, spuse ea.

— Ah, suspină el. Pentru că sînt aşa de iuţi?

— Pot fi dresaţi pentru luptă, spuse ea, apropiindu-se de iapă cu mîna întinsă şi ţinînd palma îndreptată în sus, iar aceasta i-o adulmecă şi-i apucă degetele cu buze moi şi blînde.

— Cai de luptă? continuă el.

— Sarazinii au cai care luptă cot la cot cu stăpînii lor, iar caii berberi pot fi dresaţi să facă acelaşi lucru, spuse ea. Se ridică pe picioarele dinapoi şi lovesc soldaţii cu copitele din faţă, dar pot lovi şi cu cele din spate. Turcii au cai care pot ridica o sabie de la pămînt şi i-o dau înapoi călăreţului. Mama spune că un cal bun face cît zece oameni în luptă.

— Tare mi-ar plăcea să am un astfel de cal, spuse Harry cu jind. Oare cum aş putea face rost de unul?

El făcu o pauză, dar ea nu muşcă momeala.

— Dacă mi-ar da cineva aşa un cal, aş învăţa să-l călăresc, spuse el direct. Poate de ziua mea sau poate chiar săptămîna viitoare, pentru că eu nu mă căsătoresc, ca să primesc o mulţime de daruri de nuntă. Nimeni nu-mi acordă atenţie şi nu mă bagă în seamă.

— Poate, spuse Catalina, care avusese ocazia să-şi vadă propriul frate obţinînd ceea ce voia prin aceleaşi linguşeli.

— Ar trebui să fiu învăţat să călăresc aşa cum trebuie. Tata mi-a promis că, deşi o să fiu cleric, îmi va da voie să particip la turniruri. Dar Alteţa Sa mama regelui spune că nu voi putea participa la turniruri. Şi nu e deloc corect. Ar trebui să mă lase să particip. Dacă aş avea un cal bun, aş putea merge la turnir şi sînt sigur că aş fi mai bun decît toţi.

— Sînt convinsă, spuse ea.

— Ei bine, mergem? întrebă el, văzînd că ea nu avea de gînd să-i promită un cal în dar.

— Nu pot urca în şa, nu am hainele de călărie la îndemînă.

El ezită.

— Nu poţi să mergi aşa?

— Rochia mea e din catifea şi mătase, rîse Catalina. Nu pot s-o port la călărie. Şi oricum nu pot să merg în şa prin toată Anglia şi să arăt ca un măscărici.

— Ah, spuse el. Atunci vei călători în lectică? N-o să meargă prea încet?

— Îmi pare rău, dar mi s-a cerut să călătoresc în lectică, răspunse ea. Cu perdelele trase. Cred că nici măcar tatăl tău n-ar vrea să mă vadă călărind prin toată ţara cu fustele ridicate.

— Sigur că prinţesa nu poate urca în şa azi, spuse Ducele de Buckingham. Ţi-am spus deja. Trebuie să se urce în lectică.

Harry ridică din umeri.

— N-am ştiut. Nimeni nu mi-a spus cum o să fii îmbrăcată. Pot s-o iau înainte, atunci? Caii sînt mult mai iuţi decît catîrii.

— Poţi s-o iei înainte, cu condiţia să nu te pierdem din ochi, hotărî Catalina. De vreme ce s-a hotărît să mă însoţeşti, trebuie să rămîi lîngă mine.

— Aşa cum am spus, remarcă Ducele de Buckingham încet şi schimbă un zîmbet scurt cu prinţesa.

— O să vă aştept la fiecare răscruce, a promis Harry. Eu te însoţesc, nu uita. Iar în ziua nunţii tale, tot eu te voi conduce. Am un costum alb, cu podoabe de aur.

— Vei fi tare arătos, spuse ea şi îl văzu cum roşeşte de plăcere.

— Ah, nu ştiu...

— Sînt sigură că toată lumea va observa ce băiat frumos eşti, întări ea, văzînd că îi face plăcere.

— Toată lumea mă aclamă, mărturisi el. Şi îmi place să văd că oamenii mă iubesc. Tata spune că singurul mod prin care tronul poate fi păstrat e ca oamenii să te iubească. Acolo a greşit Regele Richard, zice tata.

— Mama spune că singurul mod în care poţi păstra tronul este să faci voia Domnului.

— Ah, spuse el, vădit neimpresionat. Ei bine, e vorba de ţări diferite, cred.

— Deci vom călători împreună, zise ea. Le voi spune oamenilor mei că suntem gata de plecare.

— Le spun eu, stărui el. Eu te însoţesc pe tine. Eu voi da ordinele, iar tu te vei odihni în lectică, spuse, aruncîndu-i o privire scurtă. Cînd ajungem la Lambeth, vei rămîne în lectică pînă cînd vin la tine. Voi trage perdelele şi te voi ajuta să cobori, iar tu mă vei ţine de mînă.

— Va fi plăcerea mea, îl asigură ea şi îl văzu roşind din nou.

Porni în grabă, iar ducele se plecă zîmbind.

— E un băiat foarte isteţ şi vioi, spuse el. Iertaţi-i entuziasmul prea mare. E obişnuit să i se facă întotdeauna pe plac.

— Preferatul mamei? întrebă ea, gîndindu-se la cît îl adora mama ei pe unicul său fiu.

— Mai rău, răspunse ducele zîmbind. Mama lui îl iubeşte aşa cum trebuie să-şi iubească o mamă copilul; dar bunica lui pur şi simplu îl adoră, şi ea dictează la curte. Din fericire, e un băiat bun şi manierat. Are un caracter prea bun ca să ajungă răsfăţat, iar mama regelui îi dă şi lecţii, nu numai recompense.

— E o femeie îngăduitoare? întrebă ea.

El rîse scurt.

— Numai cu fiul ei, răspunse. Pentru noi, ceilalţi, este mai mult... ăăă... mai degrabă maiestuoasă, decît ca o mamă.

— Putem să mai stăm de vorbă la Lambeth? întrebă Catalina, dornică să afle mai multe despre familia din care avea să facă parte.

— La Lambeth sau la Londra, voi fi întotdeauna mîndru să vă servesc, spuse tînărul privind-o cu admiraţie călduroasă. Dorinţele voastre sînt ordine pentru mine. Voi fi prietenul vostru în Anglia, vă puteţi încrede în mine.

Trebuie să fiu curajoasă. Sînt fiica unei femei viteze şi m-am pregătit pentru asta toată viaţa. Cînd tînărul duce mi-a vorbit atît de prietenos, chiar nu era cazul să îmi dea lacrimile, a fost o prostie. Trebuie să ţin capul sus şi să zîmbesc. Mama mi-a spus că, dacă zîmbesc, nimeni nu va putea şti că îmi e dor de casă sau că mi-e teamă; mi-a spus că trebuie să zîmbesc şi să tot zîmbesc, oricît de ciudate ar părea lucrurile.

Şi chiar dacă Anglia mi se pare atît de străină acum, am să mă obişnuiesc. O să le învăţ obiceiurile şi o să mă simt ca acasă aici. Obiceiurile lor vor deveni şi ale mele, iar lucrurile cele mai rele – cele pe care chiar nu pot să le îndur – le voi schimba cînd voi deveni regină. Şi, oricum, îmi va fi mai uşor decît i-a fost surorii mele, Isabel. Abia se căsătorise de cîteva luni, cînd a fost nevoită să se întoarcă acasă, văduvă. Va fi mai bine pentru mine decît pentru Maria, care a trebuit s-o înlocuiască pe Isabel, în Portugalia, mai bine decît pentru Juana, care este bolnavă de dragoste pentru soţul ei, Philip. Cu siguranţă e mai bine pentru mine decît a fost pentru bietul meu frate Juan, care a murit atît de repede după ce şi-a găsit fericirea. Şi întotdeauna îmi va fi mai bine decît i-a fost mamei, care şi-a trăit toată copilăria pe muchie de cuţit.

Povestea mea nu va semăna deloc cu a ei, desigur. M-am născut în vremuri mult mai puţin interesante. Sper că mă voi înţelege cu soţul meu, Arthur, şi cu tatăl său cel zgomotos, şi cu lăudărosul acela mic şi dulce de frate al lui. Sper că mama şi bunica lui mă vor iubi sau măcar mă vor învăţa cum să fiu o Prinţesă de Wales şi regina Angliei. Nu voi fi nevoită să fug în grabă, în toiul nopţii, de la o fortăreaţă aflată sub asediu la alta, ca ea. Nu va trebui să-mi las gaj bijuteriile ca să plătesc mercenari, cum a fost nevoită să facă ea. Nu va trebui să călăresc

în armură, ca să-mi regrupez oştenii. Nu voi trăi sub ameninţarea hainilor de francezi pe de o parte şi a maurilor, pe de alta, ca mama. Mă voi căsători cu Arthur şi după moartea tatălui său – care nu cred că e prea îndepărtată, fiindcă e aşa de bătrîn şi arţăgos – vom fi regele şi regina Angliei şi mama va domni în Spania, aşa cum eu voi domni în Anglia. Iar alianţa între cele două ţări se va păstra, după cum i-am promis; ea va avea grijă să fie păstrată, va avea grijă să fiu întotdeauna în siguranţă.

Londra, 14 noiembrie 1501

În ziua nunţii sale, au venit s-o trezească devreme pe Catalina; dar ea deja se trezise de cîteva ore, se tot răsucea în aşternuturi încă de cînd primele raze ale soarelui rece, de iarnă, începuseră să lumineze cerul palid. Îi pregătiseră o baie minunată – doamnele ei i-au spus că englezii se minunau că voia să se spele înainte de ziua nunţii şi cei mai mulţi dintre ei erau de părere că-şi risca viaţa. Catalina, crescută în Alhambra, unde băile erau cele mai frumoase încăperi din palat, locul unde sporovăiai, rîdeai şi te bucurai de apa parfumată, a fost la fel de uimită să afle că englezilor li se părea foarte firesc să se spele doar din cînd în cînd şi că oamenii săraci se îmbăiau numai o dată pe an.

Îşi dăduse deja seama că sub parfumul de mosc şi ambră care adia în jurul regelui şi al Prinţului Arthur se simţea mirosul de sudoare şi de cal şi că avea să-şi trăiască viaţa printre oameni care nu-şi schimbau lenjeria de la un an la altul. Considera asta unul dintre multele lucruri pe care era nevoită să înveţe să le îndure, la fel cum un înger din ceruri îndură lipsuri pe pămînt. Ea venise din al-Yanna – din grădină, din paradis – în lumea obişnuită. Venise de la Palatul Alhambra în Anglia, se aşteptase la nişte schimbări în rău.

— Bănuiesc că oricum e mereu aşa de frig, că n-are prea mare importanţă, îi spuse Donei Elvira.

— Pentru noi are, răspunse guvernanta. Şi vei fi îmbăiată cum i se cuvine Infantei Spaniei, chiar dacă toţi bucătarii ar fi nevoiţi să se oprească din treburi ca să fiarbă apă.

Dona Elvira ceruse să i se aducă o albie uriaşă din bucătăria unde se gătea carnea; de obicei era folosită pentru opărirea animalelor sacrificate. Pusese trei servitori de la bucătărie s-o lustruiască şi s-o tapeteze cu cearşafuri de in şi o umpluse pînă la buză cu apă fierbinte, peste care împrăştiase petale şi ulei aromat de trandafir, adus din Spania. A rămas să supravegheze cu afecţiune în timp ce Catalinei i s-au spălat mădularele lungi şi albe, i s-au îngrijit unghiile de la picioare, i s-au pilit cele de la mîini, i s-au curăţat dinţii şi i s-a spălat părul în trei ape. De nenumărate ori, servitoarele engleze au venit la uşă să ia ulcior după ulcior de apă fierbinte de la pajii istoviţi şi le-au turnat în albie, ca să menţină temperatura apei.

— Dacă am avea o baie cum se cuvine, se plînse Dona Elvira. Cu abur şi tepidarium şi o podea curată de marmură, aşa cum trebuie! Să curgă apă fierbinte şi să poţi sta aşezată undeva, să te cureţe bine.

— Nu te plînge, îi răspunse Catalina visătoare, în timp ce era ajutată să iasă din albie şi i se tampona trupul cu prosoape parfumate.

Una dintre servitoare i-a cuprins părul, l-a stors de apă şi i l-a şters cu o bucată de mătase roşie îmbibată în ulei, ca să îi dea culoare şi strălucire.

— Mama ta ar fi atît de mîndră, spuse Dona Elvira pe cînd o conduceau către garderobă şi începeau să o îmbrace cu straturi peste straturi de lenjerie şi de veşminte. Strînge dantela aceea mai tare, ca să se aşeze fusta. E o zi la fel de importantă atît pentru ea, cît şi pentru tine, Catalina. A spus că te vei căsători cu el indiferent de preţul pe care-l va avea de plătit.

Da, dar nu a plătit cel mai mare preţ. Ştiu că mi-au cumpărat nunta asta cu o avere demnă de un rege ca zestre şi ştiu că tîrguielile au fost lungi şi anevoioase, iar eu am supravieţuit

celei mai groaznice călătorii pe care a trebuit s-o facă cineva; dar a mai fost un preț, despre care nu vorbim niciodată, nu-i așa? Iar azi sînt cu gîndul la prețul acela, așa cum am fost și pe drum, în timp ce veneam încoace, așa cum a fost mereu, încă de cînd am aflat de el.

A existat un bărbat de numai douăzeci și patru de ani, Edward Plantagenet, Duce de Warwick și rudă de-a regelui. Dacă e să spunem adevărul, avea pretenții mai întemeiate la tron decît socrul meu. Era prinț, nepot de frate al regelui, cu sînge regal. N-a făcut nici o nelegiuire, nici un rău, dar a fost luat prizonier din cauza mea, închis în Turn pentru folosul meu și, pînă la urmă, ucis, decapitat pentru cîștigul meu, pentru ca părinții mei să fie siguri că nu mai exista nici un pretendent la tronul pe care îl cumpăraseră pentru mine.

Însuși tata i-a spus regelui Henric în persoană că nu mă va trimite în Anglia atîta timp cît Ducele de Warwick e în viață, așa că sînt ca Moartea însăși, cu coasa pe umăr. Cînd au cerut să mi se pregătească vasul pentru a veni în Anglia, Warwick a murit.

Se spune că era un nătîng, că nici măcar nu și-a dat seama că era ținut prizonier. Credea că e oaspete în Turn și că i se face o onoare. Știa că e ultimul prinț din neamul Plantagenet și știa că Turnul a fost întotdeauna reședință regală, dar și închisoare. Cînd au adus în camera alăturată un om de-al lor, prefăcut și viclean, el a crezut că i-au dat pe cineva să-i țină companie. Cînd celălalt i-a propus să evadeze, a crezut că e un lucru chibzuit și, nevinovat cum era, a vorbit despre planurile pe care le făceau în auzul paznicilor. Asta le-a oferit scuza pe care o căutau ca să-l poată acuza de trădare. L-au prins în capcană cu mare ușurință și l-au decapitat fără ca cineva să se opună prea mult.

Țara dorește pacea și siguranța pe care i-o oferă un rege necontestat. Țara va închide ochii în fața morții unui pretendent sau doi. Se așteaptă ca și eu s-o fac. Mai ales că e pentru binele meu. Acest lucru s-a înfăptuit la cererea tatălui meu, pentru mine. Ca să-mi fie mai ușor.

Cînd mi-au spus că murise, n-am scos nici o vorbă, pentru că sînt Infanta Spaniei. Şi, mai presus de toate, sînt fiica mamei. Nu plîng ca o fetiţă şi nu le spun tuturor tot ce-mi trece prin minte. Dar seara, cînd am rămas singură în grădinile de la Alhambra, cînd soarele apunea şi lăsa în urmă o lume răcoroasă şi dulce, am pornit la plimbare pe marginea unui canal cu apă liniştită, ascuns sub copaci, şi m-am gîndit că nu voi mai sta niciodată la umbra copacilor şi nu mă voi mai bucura de joaca razelor fierbinţi de soare printre frunzele verzi fără să mă gîndesc că Edward, Ducele de Warwick, nu va mai vedea soarele fiindcă trebuia ca eu să trăiesc în bogăţie şi în lux. M-am rugat atunci să fiu iertată pentru moartea unui om nevinovat.

Mama şi tata au dus bătălii de la Castilia la Aragon, în lungul şi-n latul Spaniei, ca să facă dreptate în fiecare sat, chiar şi-n cele mai mici cătune – ca nici un spaniol să nu-şi piardă viaţa după placul altuia. Nici măcar nobilii cei mai mari nu pot ucide un ţăran; trebuie să dea socoteală legii. Dar cînd a venit vorba de Anglia şi de mine, au uitat de lege. Au uitat că trăim într-un palat pe ai cărui pereţi stă scris: „Intră şi întreabă. Nu-ţi fie teamă să cauţi dreptatea, căci aici o vei găsi". I-au scris pur şi simplu regelui Henric că nu mă vor trimite în Anglia pînă cînd Warwick nu va fi mort şi, într-o clipă, la dorinţa lor, Warwick a fost ucis.

Şi uneori, cînd uit că sînt Infanta sau Prinţesa de Wales şi sînt doar Catalina, fetiţa care a intrat pe poarta măreaţă a palatului Alhambra, în urma mamei ei, şi care ştia că mama ei avea cea mai mare putere din lume, uneori mă întreb copilăreşte dacă nu cumva mama a făcut o mare greşeală. Dacă nu cumva a împins voia Domnului prea departe. Mai departe chiar decît ar dori Dumnezeu. Fiindcă această nuntă a fost concepută cu vărsare de sînge şi e scăldată într-o mare de sînge nevinovat. Cum ar putea o astfel de nuntă să fie începutul unei căsnicii fericite? Nu e firesc – aşa cum e firesc să se lase noaptea după apusul soarelui – să fie una tragică şi sîngeroasă? Cum am putea eu şi Prinţul Arthur să fim fericiţi vreodată, cînd preţul plătit

a fost unul atît de îngrozitor? Și, dacă am fi fericiți, n-ar fi doar o fericire egoistă și păcătoasă?

Prințul Harry, Ducele de York, în vîrstă de zece ani, era atît de mîndru de costumul lui alb de tafta, încît abia dacă i-a aruncat o privire Catalinei înainte de a ajunge la porțile dinspre apus ale Catedralei St Paul, dar acolo s-a întors și a privit-o îndelung, încercînd să-i desluşească trăsăturile prin dantela albă a mantilei pe care o purta. Dinaintea lor se întindea o platformă înălțată cam cît un stat de om, acoperită cu covor roşu, țintuit în cuie de aur, de la intrarea maiestuoasă în catedrală – unde locuitorii Londrei se strînseseră și își întindeau gîtul ca să vadă mai bine – pînă la altarul unde se afla Prințul Arthur, palid de emoție, la distanță de șase sute de pași înceți, ritualici.

Catalina îi zîmbi băiețandrului, iar acesta radia de încîntare. Mîna pe care și-o sprijinea pe brațul lui era sigură. El a mai zăbovit o clipă, pînă cînd toată lumea și-a dat seama că mireasa și prințul sosiseră și așteptau să își facă intrarea, toți au amuțit și s-au întins să vadă mireasa; apoi, într-un moment bine calculat, teatral, el porni s-o conducă mai departe.

Catalina i-a simțit pe oameni murmurînd la picioarele ei în timp ce înainta la înălțimea platformei comandate de Regele Henric, astfel încît toată lumea să poată vedea floarea Spaniei întîlnind tufa de trandafiri a Angliei. Prințul se întoarse și, pentru o clipă, fu orbit de supărare văzîndu-și fratele conducînd-o pe prințesă, de parcă ar fi fost el însuși mirele, aruncînd priviri piezișe de jur-împrejur răspunzînd cu zîmbetul său îngîmfat pălăriilor ridicate și foșnetului produs de reverențele pe care le făcea mulțimea, de parcă toți veniseră să-l vadă chiar pe el.

Apoi au ajuns lîngă Arthur, iar Harry – oricît de mult îi displăcea – a trebuit să se retragă, lăsîndu-i pe prinț și pe prințesă singuri, față în față cu arhiepiscopul, îngenuncheați pe pernuțele de tafta albă brodată special pentru acea ocazie.

„Nici o pereche n-a fost vreodată mai căsătorită de-atît", se gîndea Regele Henric cu amărăciune, așezat în strana regală, alături

de soţia şi mama sa. „Părinţii ei au avut încredere în mine cît într-un şarpe, iar eu l-am considerat întotdeauna pe tatăl ei un negustor pe jumătate maur. De nouă ori au fost logodiţi. Căsătoria asta n-o s-o poată desface nimic. Nici tatăl ei n-are cum să mai facă nimic, chiar dacă s-ar răzgîndi. Acum mă va apăra împotriva Franţei; asta e moştenirea fiicei lui. Doar gîndul la alianţa noastră îi va convinge pe francezi să facă pace cu mine, şi chiar avem nevoie de pace."

Aruncă o privire scurtă către locul de alături, pe care se afla soţia sa. Îşi privea fiul şi pe mireasa acestuia cu ochi înlăcrimaţi, în timp ce arhiepiscopul le ridica mîinile împreunate şi le acoperea cu patrafirul. Chipul ei înfrumuseţat de emoţie nu-i stîrni nici un sentiment. Cine ar fi putut ghici la ce se gîndea ea îndărătul acelei măşti frumoase? Poate la propria-i căsnicie, la unirea Caselor de York şi Lancaster, care o adusese pe tronul pe care chiar ea l-ar fi putut pretinde? Sau poate la bărbatul pe care l-ar fi preferat de soţ? Regele se încruntă. Nu putuse niciodată să fie sigur de Elizabeth, soţia sa. De cele mai multe ori, prefera să nu se gîndească la ea.

Dincolo de aceasta, mama lui cu chipul împietrit, Margaret Beaufort, privea tînăra pereche cu o umbră de zîmbet. Acesta era triumful Angliei, era triumful fiului ei; dar, mai mult decît atît, era triumful *ei* – reuşise să ridice această familie umilă din prăpastia în care se scufundase, înfruntase puterea Casei de York, învinsese un rege uns, luase însuşi tronul Angliei cînd părea să nu aibă nici o şansă. Şi totul fusese înfăptuit de ea. Fusese planul ei să-şi aducă fiul din Franţa la momentul potrivit, pentru a-şi pretinde tronul. Ea stabilise toate alianţele care-i oferiseră destui oşteni pentru luptă. Ea urzise planul bătăliei care-l lăsase pe uzurpatorul rege Richard pradă disperării pe cîmpul de luptă de la Bosworth şi victoria pe care o sărbătorea în fiecare zi era a ei. Iar această nuntă nu făcea decît să încununeze toată acea luptă îndelungată. Această mireasă avea să-i ofere un nepot, un rege Tudor spaniol pentru Anglia şi apoi un alt fiu, apoi altul: aşa avea să se nască o nesfîrşită dinastie a Tudorilor.

Catalina a repetat cuvintele jurămîntului de nuntă, a simţit greutatea verighetei pe deget, şi-a privit proaspătul soţ şi i-a simţit sărutarea, totul ca prin vis. Cînd a pornit înapoi pe platforma aceea ciudată şi a văzut chipurile de la picioarele ei înălţîndu-se către pereţii catedralei, şi-a dat seama că se terminase. Iar cînd au ieşit din penumbra catedralei în soarele strălucitor de iarnă de afară şi a auzit ovaţiile mulţimii pentru Arthur şi mireasa lui, Prinţul şi Prinţesa de Wales, şi-a dat seama că îşi îndeplinise pînă la capăt îndatorirea. Fusese logodită cu Arthur din copilărie şi acum, în sfîrşit, erau căsătoriţi. O numiseră Prinţesă de Wales încă de cînd avea trei ani şi acum, în sfîrşit, îşi cîştigase acel nume şi locul în lume. Şi-a ridicat privirea şi a zîmbit către mulţimea care, mulţumită de vinul primit în dar, încîntată de frumuseţea tinerei şi de siguranţa pe care le-o oferea o astfel de alianţă regală împotriva războaielor civile, îi aclama încîntată.

Erau soţ şi soţie; dar nu au schimbat mai mult de cîteva cuvinte tot restul zilei. A urmat banchetul regal, dar, deşi fuseseră aşezaţi unul alături de celălalt, trebuiau făcute multe urări, multe discursuri, iar muzicienii cîntau. După cina îmbelşugată a urmat o reprezentaţie de poezie, muzică şi un tablou vivant. Nimeni nu mai văzuse asemenea cheltuială pentru o singură ocazie. A fost o petrecere mai grandioasă chiar decît cea de la nunta regelui însuşi şi decît cea de la încoronarea sa. A fost o întărire a monarhiei engleze, un mod de a arăta lumii că această uniune a trandafirului Casei Tudor cu o prinţesă spaniolă era unul dintre cele mai importante evenimente ale noii epoci. Se proclamau astfel două noi dinastii: Isabella şi Ferdinand, în ţara nou formată din vechiul al-Andalus, şi Tudorii, care-şi însuşeau Anglia.

Muzicienii au început să cînte un dans spaniol, iar Regina Elizabeth, la semnul făcut de soacra ei, s-a aplecat către Catalina şi i-a şoptit:

— Ne-ai face o mare onoare dacă ai dansa.

Catalina, stăpînă pe sine, s-a ridicat de pe scaun şi s-a îndreptat către mijlocul încăperii, iar doamnele ei i s-au alăturat, formînd un cerc, ţinîndu-se de mîini. Au dansat aceaşi pavană pe care Henric o văzuse la Dogmersfield, iar el şi-a privit nora cu ochii îngustaţi. Nu exista nici o îndoială că era cea mai atrăgătoare tînără din încăpere. Păcat că un om atît de lipsit de pasiune ca Arthur n-avea, cu siguranţă, să reuşească să o înveţe nimic despre plăcerile din dormitor. Dacă-i lăsa să plece împreună la Castelul Ludlow, ea avea fie să moară de plictiseală, fie să devină un sloi de gheaţă. Pe de altă parte, dacă o păstra lîngă el, avea să-i încînte privirile, avea s-o poată privi dînd culoare întregii curţi. Oftă. Credea că nu va îndrăzni.

— E încîntătoare, observă regina.

— Să sperăm, a răspuns el acru.

— Alteţă?

El zîmbi văzîndu-i aerul surprins şi întrebător.

— Ah, nimic. Ai dreptate, e încîntătoare. Şi pare sănătoasă, nu-i aşa? Ce părere ai?

— Sînt sigură că aşa e, iar mama ei m-a asigurat că totul se petrece la timp.

El dădu din cap.

— Femeia aia e în stare să spună orice.

— Dar n-ar face-o; nu ne-ar păcăli, nu? Nu legat de ceva atît de important? spuse ea.

El aprobă din cap şi nu adăugă nimic. Ştia că firea plăcută a soţiei sale şi încrederea ei în oameni nu puteau fi schimbate. Şi, atît timp cît nu avea nici un cuvînt de spus în treburile ţării, părerea ei era lipsită de importanţă.

— Dar Arthur? spuse. Ţi se pare că creşte, că e zdravăn? Ce n-aş da să aibă firea fratelui său!

Se uitară amîndoi la micul Harry, care stătea şi-i privea pe dansatori cu chipul îmbujorat de încîntare şi cu ochii strălucitori.

— Ah, Harry, spuse mama lui cu indulgenţă. N-a mai existat nici un prinţ atît de frumos şi de voios ca Harry.

Dansul spaniol se sfîrşi, iar regele bătu din palme.

— Acum e rîndul lui Harry şi al surorii lui, porunci el.

Nu voia să-l forţeze pe Arthur să danseze de faţă cu mireasa lui. Băiatul dansa ca un negustor – nesigur pe picioare şi prea concentrat. Dar Harry era nerăbdător să înceapă şi, într-o clipă, era alături de sora lui, Prinţesa Margareta, pe ringul de dans. Muzicienii cunoşteau gusturile muzicale ale tinerilor din familia regală, aşa că au început să cînte o galiardă ritmată. Harry şi-a aruncat jacheta deoparte şi a început să danseze doar în cămaşă, ca un om din popor.

Nobilii spanioli au scos o exclamaţie de surprindere văzînd comportamentul tînărului prinţ, dar părinţii lui şi cei de la curtea engleză au zîmbit văzîndu-i entuziasmul. Cînd dansul s-a încheiat, toată lumea i-a aplaudat rîzînd. Toată lumea, cu excepţia Prinţului Arthur, care se uita în gol, hotărît să nu-şi privească fratele dansînd. Şi-a revenit tresărind numai cînd mama lui şi-a pus mîna pe braţul lui.

— Sper că visează la noaptea nunţii, spuse tatăl lui către Lady Margaret, mama sa. Deşi mă îndoiesc.

Ea rîse ascuţit.

— N-am o părere prea bună despre mireasă, spuse Margaret Beaufort pe un ton critic.

— Nu? întrebă el. Ai văzut înţelegerea cu ochii tăi.

— Preţul îmi convine, dar bunurile nu sînt tocmai pe gustul meu, spuse, cu bine-cunoscutul ei spirit înţepător. E slăbuţă şi drăguţă, nu?

— Ai fi preferat o lăptăreasă voinică?

— Aş prefera o fată cu şolduri destul de late încît să ne poate da fii, spuse ea fără menajamente. O mulţime de fii.

— Mie mi se pare că arată destul de bine, afirmă el.

Ştia că nu va putea dezvălui niciodată cît de frumoasă îi părea. Nici măcar faţă de sine nu trebuia să recunoască asta.

Catalina a fost condusă în patul nupţial de către doamnele ei de companie; Maria de Salinas a sărutat-o şi i-a urat noapte bună, iar Dona Elvira a binecuvîntat-o ca o mamă. Dar Arthur a fost nevoit să mai îndure cîteva de glume fără perdea înainte ca prietenii şi însoţitorii săi să-l conducă în dormitor. L-au aşezat în pat alături de prinţesă, care rămăsese nemişcată şi tăcută, în timp ce toţi acei bărbaţi străini rîdeau şi le urau noapte bună. Apoi a venit arhiepiscopul, care le-a stropit aşternuturile cu apă sfinţită şi a spus o rugăciune lîngă patul perechii tinere. Singurul mod în care ar fi putut să asiste mai multă lume la o asemenea ocazie ar fi fost să se deschidă larg uşile, astfel încît toţi locuitorii Londrei să-i poată vedea pe cei doi tineri în patul conjugal, unul lîngă celălalt, stingheri ca nişte perne. Amîndurora li s-a părut că au trecut ore întregi înainte ca uşile să fie închise şi chipurile curioase şi zîmbitoare din jurul lor să dispară. Au rămas singuri, sprijiniţi de perne şi nemişcaţi, ca nişte păpuşi timide.

S-a lăsat o linişte deplină.

— Vrei un pahar de bere slabă? întrebă Arthur, cu glasul subţiat de emoţie.

— Nu prea-mi place berea, răspunse Catalina.

— Asta e diferită. I se spune bere de nuntă, e îndulcită cu mied şi mirodenii. Se bea ca să capeţi curaj.

— Avem nevoie de curaj?

Zîmbetul ei l-a îmbărbătat, aşa că s-a dat jos din pat să-i aducă un pahar.

— Cred că da, spuse el. Eşti străină, într-o ţară necunoscută, iar eu n-am cunoscut alte fete în afară de surorile mele. Avem amîndoi multe de învăţat.

Ea a luat cupa din mîna lui şi a sorbit din lichidul ameţitor.

— Ah, chiar *este* bună.

Arthur dădu pe gît o cupă şi-şi turnă încă una. Apoi se întoarse în pat. Se simţea ca un impostor în timp ce sălta cuverturile şi se aşeza alături de ea; i se părea cu adevărat imposibil să-i ridice cămaşa de noapte şi să se urce deasupra ei.

— Voi stinge lumînarea, zise el.

Au rămas deodată în întuneric, nu se mai vedeau decît tăciunii roşii din cămin.

— Eşti obosită? întrebă el, sperînd să audă că era prea istovită ca să-şi poată face datoria.

— Nu, deloc, răspunse ea politicos - o voce fără trup în bezna încăperii. Tu?

— Nu.

— Vrei să dormi acum? întrebă el.

— Știu ce-avem de făcut, răspunse ea fără ocol. Toate surorile mele au fost căsătorite. Știu tot ce e de ştiut despre asta.

— Și eu ştiu, protestă el jignit.

— N-am vrut să spun că nu ştii, ci că nu trebuie să-ţi fie teamă s-o faci. Știu ce avem de făcut.

— Nu mi-e teamă, doar că...

Îngrozit, simţi cum mîna ei îi trage în sus cămaşa de noapte şi-i atinge pielea dezvelită a burţii.

— N-am vrut să te sperii, spuse cu voce nesigură, simţind dorinţa crescînd, în ciuda fricii îngrozitoare că nu avea să se descurce.

— Nu mi-e teamă, spuse fiica Isabellei. Nu mi-a fost niciodată teamă de nimic.

În liniştea şi întunericul deplin, simţi cum mîna ei îl cuprinde cu hotărîre. La atingerea ei, dorinţa îi deveni atît de aprinsă, încît îl cuprinse teama că avea să se termine totul pe dată. Cu un geamăt răguşit, se rostogoli deasupra ei şi descoperi că îşi ridicase cămaşa de noapte şi rămăsese goală de la mijloc în jos. A bîjbîit puţin, nesigur pe el, şi a simţit-o cum tresare cînd s-a împins în ea. Totul îi părea cu neputinţă de înfăptuit, nu avea de unde să ştie ce trebuie să facă un bărbat, nu avea nimic

care să-l ajute sau să-l povăţuiască, nu ştia nimic despre trupul ei misterios. Apoi ea a scos un mic ţipăt de durere pe care şi l-a înăbuşit cu mîna, iar el a ştiut că reuşise. Uşurarea a fost atît de mare, încît totul s-a sfîrşit pe dată – o senzaţie pe jumătate dureroasă şi plăcută, care i-a spus că, oricare ar fi părerea tatălui său despre el, orice ar crede fratele său Harry despre el, treaba fusese făcută, iar el era acum bărbat şi soţ; iar prinţesa era acum soţia lui, nu o fecioară neprihănită.

Catalina a aşteptat ca el să adoarmă, apoi s-a ridicat din pat şi s-a spălat în odaia ei. Sîngera, dar ştia că nu avea să dureze mult, iar durerea nu fusese mai mare decît se aşteptase; Isabel, sora ei, îi spusese că e mult mai rău să cazi de pe cal şi avusese dreptate. Margot, cumnata ei, îi spusese că era minunat; dar Catalina nu-şi putea închipui cum ceva atît de stînjenitor şi de neplăcut ar putea face pe cineva fericit, aşa că a hotărît că Margot exagera, ca de obicei.

Catalina s-a întors în dormitor. Dar nu s-a urcat înapoi în pat. S-a aşezat pe podea, lîngă foc, cuprinzîndu-şi genunchii cu braţele şi privind tăciunii aprinşi.

„N-a fost o zi rea", îmi spun şi zîmbesc; sînt cuvintele mamei. Aş vrea atît de mult să-i aud glasul, că îmi tot repet vorbele ei. De multe ori, pe vremea cînd eram doar un copil, se întorcea după o zi petrecută în şa, inspectînd trupele din avangardă. Alergînd înapoi, să-i împingă de la spate pe cei prea lenţi, intra în cort, îşi scotea cizmele de călărie şi se aşeza pe minunatele covoare şi perne maure, lîngă focul din mangalul de alamă, spunînd: „N-a fost o zi rea".

„Dar există şi zile rele?" am întrebat-o o dată. „Nu şi atunci cînd împlineşti voia Domnului", mi-a răspuns ea serioasă. „Sînt zile uşoare şi zile grele. Dar, cînd faci munca Domnului, nu sînt niciodată zile rele".

Nu mă îndoiesc nici o clipă că şi faptul că m-am culcat cu Arthur, chiar şi felul neruşinat în care l-am atins şi l-am tras în mine sînt tot munca Domnului. Este voia Lui ca între Spania şi Anglia să existe o alianţă de nedesfăcut. Numai cu un aliat

de încredere ca Anglia va putea Spania să se opună extinderii Franței. Numai cu ajutorul bogăției englezilor, mai ales cu ajutorul corăbiilor acestora, va putea Spania să-și poarte războiul împotriva necredincioșilor, pînă în inima imperiilor maure din Africa și Turcia. Prinții italieni sînt într-o continuă rivalitate, francezii sînt un pericol pentru toți vecinii, așa că Anglia e singura care ni se poate alătura în cruciadă, pentru a apăra creștinătatea de puterea înspăimîntătoare a maurilor – fie ei din Africa, cu pielea întunecată, sperietorile copilăriei mele, fie cei cu pielea deschisă la culoare, din cumplitul Imperiu Otoman. Și după ce îi învingem, cruciada trebuie să continue în India și în Orient, oricît de departe e nevoie să mergem pentru a lupta și a-i învinge pe necredincioșii mauri. Cel mai teamă îmi e că regatele sarazinilor se întind la nesfîrșit, pînă la capătul lumii, care nici măcar Cristofor Columb nu știe unde e.

„Și dacă nu se sfîrșesc niciodată?" am întrebat-o odată pe mama, în timp ce priveam, sprijinite de zidul fortăreței, cum un alt grup de mauri părăsea Granada; își încărcaseră lucrurile pe catîri, femeile plîngeau, bărbații aveau capetele plecate, iar crucea Sfîntului Iacov flutura în vînt pe locul unde semiluna stătuse timp de șapte secole, clopotele chemau la slujbă în locul unde cornul sunase chemările la rugăciuni păgîne. „Dacă ei pleacă acum în Africa, înfrînți, dar peste un an se întorc?"

„De aceea trebuie să fii curajoasă, prințesa mea de Wales", mi-a răspuns mama. „De aceea trebuie să fii pregătită de luptă oricînd se întorc, oriunde. Războiul acesta merge pînă la capătul lumii, pentru totdeauna, pînă cînd Dumnezeu îi pune capăt. Va avea multe înfățișări. Nu va conteni niciodată. Vor veni iar și iar, și tu va trebui să fii pregătită în Țara Galilor, așa cum voi fi eu în Spania. Îți cer să fii o prințesă luptătoare, așa cum eu sînt o regină războinică. Eu și tatăl tău te-am trimis în Anglia, așa cum pe Maria am trimis-o în Portugalia, iar Juana li s-a alăturat Habsburgilor, în Țările de Jos. Sunteți acolo ca să apărați ținuturile soților voștri și să mențineți alianța lor cu noi. Este datoria ta să pregătești Anglia și s-o ții în siguranță. Asigură-te

că nu greșești niciodată față de țara ta, așa cum nici surorile tale nu vor greși față de a lor, așa cum nici eu n-am greșit față de a mea.

Cînd abia mijeau zorile, Catalina a fost trezită de Arthur, care se împingea între picioarele ei. Deși nemulțumită, l-a lăsat să facă ce voia, știind că numai așa putea obține un fiu care să întărească alianța. Alte prințese, ca mama ei, fuseseră nevoite să-și cîștige regatul pe cîmpul de luptă. Cele mai multe însă, ca ea, aveau de îndurat chinuri în intimitate. N-a durat mult, apoi el a adormit. Catalina a rămas nemișcată ca o stîncă, nedorind să-l trezească din nou.

Nu s-a mișcat pînă s-a luminat de ziuă, cînd camarazii săi au bătut cu putere în ușă. S-a ridicat și i-a urat bună dimineața, puțin stînjenit, apoi a ieșit. L-au întîmpinat cu urale și l-au condus triumfător în camerele sale. Catalina l-a auzit lăudîndu-se nerușinat: „Domnilor, astă-noapte am fost în Spania"; iar ceilalți au rîs și au aplaudat gluma. Doamnele ei de companie au venit să-i aducă rochia și i-au auzit pe tineri rîzînd. Dona Elvira a ridicat din sprîncenele subțiri, indignată de manierele englezești:

— Mă întreb ce părere ar avea mama ta.

— Ar spune că singurul lucru important e voia Domnului, iar voia Domnului s-a împlinit, i-a răspuns Catalina cu hotărîre.

Pentru mama n-a fost așa. S-a îndrăgostit de tata la prima vedere și a fost foarte fericită să se mărite cu el. Cînd am crescut, am început să-mi dau seama că se doreau cu adevărat unul pe celălalt - nu era vorba doar de o alianță puternică între un rege și o regină. Se prea poate să mai fi fost și alte femei pentru tata; dar de soția lui avea nevoie, nu putea fi fericit fără ea. Iar pentru mama nu mai exista alt bărbat. Nu avea ochi decît pentru tata. Spania era singura țară din Europa care nu avea o tradiție a iubirii curtenești și a adorației față de regină. Ar fi fost, oricum, o pierdere de vreme. Mama pur și simplu nu observa că existau

și alți bărbați, iar cînd ei oftau după ea și spuneau că are ochi albaștri ca cerul, ea rîdea și spunea: „Prostii". Și aici se sfîrșea totul.

Cînd nu erau împreună, părinții mei își scriau în fiecare zi, iar tata nu făcea nici un pas fără să îi spună mamei și să-i ceară sfatul. Cînd era în pericol, ea abia dacă reușea să închidă ochii.

N-ar fi reușit să străbată Sierra Nevada dacă mama nu i-ar fi trimis oameni și echipe de muncitori care să sape și să-i netezească drumul. Nimeni altcineva n-ar fi putut să facă un drum pe-acolo. El n-ar fi avut încredere în altcineva care să țină regatul unit cît timp el încerca să înainteze. Iar ea n-ar fi reușit să cucerească acei munți pentru altcineva, el era singurul căruia i-ar fi oferit ajutorul. Ceea ce părea o alianță strînsă între doi jucători foarte calculați era, de fapt, o aparență înșelătoare – în realitate, pasiunea care îi lega dicta jocul lor politic. Ea era o regină grandioasă fiindcă așa îi ținea aprinsă dorința. El era un mare general pentru a se ridica la înălțimea ei. Dragostea și dorința pentru celălalt îi împingeau înainte, aproape la fel de mult cît credința lor în Dumnezeu.

Suntem o familie înflăcărată. Cînd sora mea Isabel, care acum s-a dus la Domnul, s-a întors din Portugalia văduvă, a jurat că-și iubise soțul atît de mult, încît nu avea să se mai căsătorească vreodată. Fuseseră împreună pentru doar șase luni, dar spunea că fără el viața nu are nici un sens. Juana, a doua soră a mea, îl iubește atît de mult pe soțul ei, Philip, încît nu poate să-l scape din ochi nici o clipă; cînd aude că-l interesează o altă femeie, jură că o va otrăvi, e nebună de dragoste pentru el. Iar fratele meu... iubitul meu frate Juan... a murit pur și simplu din dragoste. El și frumoasa lui soție, Margot, se iubeau așa de mult, aveau așa o pasiune unul pentru celălalt, încît sănătatea lui s-a șubrezit și a murit la doar șase luni după nuntă. E ceva mai tragic decît un tînăr care moare după ce a fost căsătorit numai șase luni? Mă trag dintr-o familie de oameni înflăcărați. Dar eu? Eu mă voi îndrăgosti vreodată?

Cu siguranţă, nu de băieţandrul ăsta neîndemînatic. Admiraţia pe care am simţit-o pentru el la început s-a topit de tot. E prea sfios ca să-mi vorbească, doar bombăne şi se preface că nu-şi găseşte cuvintele. M-a silit să iau frîiele în dormitor şi mi-e atît de ruşine că a trebuit să fac eu prima mişcare. Mă face să fiu o femeie neruşinată, o tîrfă, cînd eu aş vrea să mă curteze ca pe o domniţă din poveşti. Dar, dacă nu-l invitam eu, ce-ar fi făcut? Mă simt stînjenită acum, şi cred că e din vina lui. „În Spania", într-adevăr! N-ar fi ajuns nici în Indii, dacă nu-i arătam eu pe unde s-o ia. Prostovanul!

Cînd l-am văzut prima dată, mi s-a părut frumos ca un cavaler din legende, ca un trubadur, ca un poet. M-am gîndit că aş putea fi aidoma unei domniţe din turn, iar el mi-ar cînta la fereastră şi m-ar face să-l iubesc. Dar, chiar dacă arată ca un poet, n-are nici un pic de farmec. Nu pot niciodată să-i smulg mai mult de două cuvinte şi începe să mi se pară că mă înjosesc încercînd să-i fac pe plac.

Sigur, nu voi uita că e datoria mea să-l rabd pe tînărul ăsta, Arthur. Sper doar să am un copil, iar destinul meu e să apăr Anglia de mauri. O voi face; orice altceva s-ar întîmpla, eu voi fi Regina Angliei şi îmi voi apăra cele două ţări: Spania, în care m-am născut, şi Anglia, în care m-am căsătorit.

Londra, 1501, iarna

Arthur şi Catalina, nemişcaţi, unul lîngă celălalt, dar fără să schimbe măcar un cuvînt, se aflau pe corabia regală care conducea o întreagă flotă de alte corăbii vopsite în culori vesele de-a lungul rîului, către Castelul Banyard, care avea să fie căminul lor în următoarele cîteva săptămîni. Era un palat uriaş, pătrat, cu vedere spre rîu şi grădini care se întindeau de-a lungul malurilor. Primarul Londrei, sfetnicii şi întreaga curte veneau în urma corăbiei regale, muzicienii cîntau, iar moştenitorii tronului erau gata să se stabilească în inima oraşului.

Catalina a observat că trimişii scoţieni erau foarte ocupaţi să negocieze căsătoria cumnatei sale, Prinţesa Margaret. Regele Henric îşi folosea copiii ca pe nişte pioni în jocul puterii, aşa cum trebuie să facă un rege. Arthur stabilise legătura atît de importantă cu Spania, iar Margaret, deşi avea doar doisprezece ani, avea să transforme Scoţia în prieten, după ce fusese duşman timp de generaţii întregi. Prinţesa Mary urma să se căsătorească şi ea, la vremea ei, fie cu cel mai mare duşman al ţării, fie cu cel mai bun prieten pe care dorea să şi-l păstreze. Catalina era bucuroasă că ştiuse încă din copilărie că avea să devină Regina Angliei. Nu se schimbase nimic între timp, iar alianţele rămăseseră mereu aceleaşi. Fusese viitoarea regină a Angliei aproape de cînd se născuse. Lucrul acesta făcuse despărţirea de casă şi de familie mult mai uşoară pentru ea.

A observat că Arthur fusese foarte reţinut cînd îi întîmpinase pe nobilii scoţieni la cina de la Palatul Westminster.

— Scoţienii sînt duşmani noştri cei mai periculoşi, i-a şoptit în spaniolă Edward Stafford, Ducele de Buckingham, în timp ce aşteptau, în capătul sălii, ca invitaţii să-şi ocupe locurile. Regele şi prinţul speră ca această căsătorie să-i transforme în prietenii noştri pentru totdeauna, să-i lege de noi. Dar tuturor ne e greu să uităm cum ne-au chinuit fără încetare. Toţi am fost învăţaţi de mici că la nord se află întotdeauna un duşman teribil.

— Dar cu siguranţă că nu e decît un regat mic şi sărac, spuse ea nedumerită. Ce rău ne pot face?

— Se aliază întotdeauna cu Franţa, i-a răspuns el. De fiecare dată cînd suntem în război cu Franţa, ei se aliază şi ne invadează pe la graniţa din nord. Şi chiar dacă e un regat mic, este periculos fiindcă este o poartă pe unde ne-ar putea invada francezii. Cred că Alteţa Voastră ştie încă din copilărie că un vecin cît de mic poate reprezenta un pericol.

— Păi, maurii rămăseseră cu o ţară destul de mică în ultima vreme, constată ea. Tata spunea mereu că maurii sînt ca o boală. Că pot să nu deranjeze prea mult, dar sînt mereu prezenţi.

— Iar scoţienii sînt molima noastră, consimţi el. Cam la fiecare trei ani, ne invadează şi pornesc un mic război, iar noi pierdem o bucăţică de pămînt sau ne-o luăm înapoi. Şi în fiecare vară trec graniţele ţărilor vecine şi fură tot ce nu pot cultiva sau creşte singuri. Nici un fermier din Nord nu s-a aflat vreodată la adăpost de pericolul acesta. Regele e hotărît să stabilească pacea.

— Se vor purta bine cu Prinţesa Margaret?

— În felul lor aspru, spuse zîmbind. Nu cum ai fost primită tu, Infanta.

Catalina îi zîmbi drept răspuns. Ştia că avusese parte de o primire călduroasă în Anglia. Londonezii o îndrăgiseră pe prinţesa spaniolă, le plăcuseră culorile ţipătoare ale alaiului său, hainele ei stranii şi faptul că prinţesa avea mereu un zîmbet pregătit pentru mulţime. Catalina învăţase de la mama ei că oamenii au mai multă putere decît o întreagă armată de mercenari, aşa că nu întorcea niciodată privirile cînd era ovaţionată. Întotdeauna le făcea cu

mîna, iar dacă o aplaudau cu înflăcărare, le făcea chiar și o mică reverență.

A aruncat o privire către Prințesa Margaret, o fetișcană precoce, înfumurată, care tocmai își potrivea rochia și își aranja boneta înainte să intre în sală.

— În curînd vei fi căsătorită și vei pleca, așa cum am făcut și eu, spuse Catalina cu blîndețe, în franceză. Sper să fii fericită.

Fata mai tînără o privi cu îndrăzneală.

— Nu va fi deloc cum a fost pentru tine, fiindcă tu ai venit în cel mai măreț regat din Europa, iar eu trebuie să plec departe, în exil, răspunse ea.

— Poate că pentru tine Anglia e măreață; pentru mine e încă o țară străină, spuse Catalina, încercînd să nu izbucnească din pricina lipsei de politețe a fetei. Și dacă mi-ai vedea casa din Spania, ai fi uimită să vezi cît este de minunat palatul nostru.

— Nu există loc mai minunat decît Anglia, răspunse Margaret, cu hotărîrea oricărui copil Tudor răsfățat. Dar e bine că voi fi regină. În vreme ce tu ești doar prințesă, eu voi fi regină. Voi fi egala mamei, spuse, iar după o pauză adăugă: Chiar așa, voi fi egala mamei tale.

Obrajii Catalinei s-au îmbujorat dintr-odată.

— Nu vei fi niciodată egala mamei mele, spuse tăios. Ești o neghioabă dacă spui una ca asta.

Margaret rămase cu gura căscată.

— Alteță, le întrerupse ducele, tatăl vostru e gata să intre. Vreți să-l urmați?

Margaret îi întoarse Catalinei spatele și se îndepărtă în grabă.

— E foarte tînără, spuse ducele, ca s-o liniștească. Și chiar dacă nu recunoaște, îi e teamă să-și părăsească mama și tatăl și să plece așa departe.

— Mai are multe de învățat, spuse Catalina scrîșnind din dinți. Ar fi cazul să învețe să se poarte ca o regină, dacă asta va fi.

Se întoarse către Arthur, care era pregătit s-o conducă în sală, în urma părinților săi.

Familia regală s-a așezat. Regele și cei doi fii ai săi și-au ocupat locurile la masa principală din capătul sălii, sub baldachinul

cu însemnele regale, iar în dreapta lor s-au așezat regina și prințesele. Milady mama regelui, Margaret Beaufort, stătea lîngă rege, între el și soția lui.

— Margaret și Catalina se certau cînd am intrat, constată ea cu satisfacție răutăcioasă. Mă gîndeam eu că Infanta o s-o scoată din fire pe Prințesa Margaret. Nu poate îndura ca altcuiva să i se dea mai multă atenție și toată lumea se agită în jurul Catalinei.

— Margaret va pleca în curînd, răspunse Henric scurt. Și va avea alaiul ei și luna ei de miere.

— Catalina a devenit cea mai interesantă persoană de la curte, se plînse mama lui. Palatul e plin de oameni care vin s-o vadă la cină. Toată lumea vrea s-o vadă.

— E o noutate, o minune care durează șapte zile. Și chiar vreau ca lumea s-o vadă.

— Are un farmec al ei, observă bătrîna.

Un servitor a întins un bol de aur cu apă parfumată, iar Lady Margaret și-a înmuiat degetele, apoi și le-a șters pe șervet.

— O găsesc foarte plăcută, spuse Henric în timp ce-și ștergea mîinile. N-a făcut nici o greșeală în timpul nunții, iar oamenii o plac.

Mama lui făcu un gest de nepăsare.

— E cu adevărat bolnavă de trufie, n-a fost crescută cum mi-aș crește eu copiii. Nu i-a frînt nimeni voința, ca s-o facă ascultătoare. Se crede specială.

Henric o privi pe prințesă. Își aplecase capul ca să asculte ce-i spunea Mary, cea mai mică prințesă Tudor; o văzu cum zîmbește și îi răspunse.

— Știi ce? *Eu* o cred specială.

Sărbătoarea a durat zile în șir, apoi întreaga curte s-a mutat la Richmond, un palat abia construit într-un parc imens, superb.

Catalinei, copleşită de atîtea prezentări şi chipuri noi, i se părea că e în mijlocul unui lanţ de turniruri şi petreceri, o regină sărbătorită ca o sultană, cu o ţară întreagă pornită s-o distreze. Dar după o săptămînă petrecerea a luat sfîrşit, iar regele i-a spus prinţesei că era timpul ca alaiul ei spaniol să se întoarcă acasă.

Catalina ştiuse dintotdeauna că micul ei alai, cu care fusese atît de aproape de naufragiu şi care o însoţise prin furtuni ca s-o prezinte mirelui, avea să se întoarcă în Spania după nuntă şi după ce prima parte a dotei era plătită; dar cele două zile în care aceştia şi-au împachetat lucrurile şi şi-au luat rămas-bun de la prinţesă au fost foarte triste. Servitorii, doamnele de companie, şambelanul şi vistiernicul rămîneau alături de ea, dar restul erau nevoiţi să plece. Chiar dacă ştia că aşa e firea lucrurilor, că nuntaşii plecau cînd nunta se termina, nu se simţea deloc mai puţin nefericită. Le-a înmînat mesaje pentru toţi din Spania şi o scrisoare pentru mama ei.

De la fiica sa Catalina, Prinţesă de Wales, pentru Alteţa Sa de Castilia şi Aragon şi mult iubita Madre,

O, Madre!

Aşa cum îţi vor spune domnii şi doamnele acestea, eu şi prinţul avem o casă bună, pe malul rîului. Se numeşte Castelul Baynard, deşi nu e deloc un castel, ci un palat abia construit. Nu avem băi nici pentru femei, nici pentru bărbaţi. Ştiu la ce te gîndeşti. Nici nu-ţi poţi închipui.

Dona Elvira i-a cerut fierarului să făurească un cazan uriaş, pe care îl încălzesc pe focul din bucătărie, iar şase servitori îl cară în dormitorul meu, pentru baie. Nu sînt nici grădini de flori, nici pîraie şi nici fîntîni, e ceva nemaivăzut. Totul pare că n-a fost construit încă. În cel mai bun caz, au nişte grădini complicate, unde poţi doar să te plimbi în cerc, pînă cînd te ia cu ameţeală. Mîncarea nu e bună, iar vinul e foarte acru. Nu mănîncă decît fructe uscate şi cred că n-au auzit niciodată de legume.

Nu trebuie să crezi că mă plîng, am vrut doar să ştii că, în ciuda micilor greutăţi, sînt mulţumită să fiu prinţesă. Prinţul

Arthur se poartă blînd și atent cu mine cînd ne întîlnim, ceea ce se întîmplă mai ales la cină. Mi-a dăruit o frumoasă iapă berberă corcită cu rasa englezească și călăresc în fiecare zi. Nobilii de la curte participă la turniruri (dar nu și prinții); campionul meu este deseori Ducele de Buckingham, care e atît de bun cu mine, mă învață cum merg lucrurile la curte, mă sfătuiește și îmi spune ce am de făcut. Adesea, cinăm în felul englezesc, bărbații și femeile împreună. Femeile au camerele lor, dar oaspeții și servitorii bărbați intră și ies ca și cum ar fi publice, nu există o parte a casei unde se retrag femeile. Nu pot fi sigură că sînt singură decît dacă mă încui în odaia mea – altfel, e lume peste tot.

Deși tăcută, regina Elizabeth se poartă foarte blînd cu mine cînd ne întîlnim și îmi place să mă aflu în compania ei. Milady mama regelui e foarte rece; dar cred că se poartă așa cu toată lumea, în afară de rege și de prinți. Își iubește la nebunie fiul și nepoții. Este foarte credincioasă și serioasă. Sînt convinsă că este o femeie admirabilă în toate privințele.

Vei dori să știi dacă am rămas grea. Încă nu sînt semne. Vei dori să știi că citesc din Biblie și din cărțile sfinte două ceasuri pe zi, așa cum mi-ai cerut, și că merg la slujbă de trei ori pe zi, iar la împărtășanie, în fiecare duminică. Părintele Alessandro Geraldini se simte bine și îmi e călăuză spirituală în Anglia, așa cum mi-a fost și în Spania. Mă încred în el și în Dumnezeu să-mi dea putere să fac munca Domnului în Anglia, așa cum faci tu în Spania. Dona Elvira are grijă de doamnele mele, iar eu o ascult așa cum te-aș asculta pe tine. Maria de Salinas este cea mai bună prietenă a mea, ca acasă, deși nimic de-aici nu e ca în Spania și nu pot să rabd s-o ascult când aduce vorba de casă.

Voi fi o prințesă așa cum dorești să fiu. Nu-ți voi greși nici ție, nici lui Dumnezeu. Voi fi regină și voi apăra Anglia împotriva maurilor.

Te rog, scrie-mi curînd și spune-mi ce mai faci. Păreai atît de tristă și de nefericită cînd am plecat! Sper că acum te simți mai bine. Sînt sigură că nefericirea pe care ai văzut-o la mama ta va fi trecătoare și nu va rămîne asupra ta, așa cum i s-a întîmplat

ei. Cu siguranţă, Dumnezeu nu te va pedepsi în felul acesta tocmai pe tine, preferata Lui. Mă rog pentru tine şi pentru tata în fiecare zi. Îţi aud glasul şi poveţele tot timpul. Te rog, scrie-i curînd fiicei tale, care te iubeşte atît de mult,

Catalina.

P.S.: Deşi mă bucur că m-am căsătorit şi că am fost chemată să-mi fac datoria faţă de Spania şi faţă de Dumnezeu, mi-e tare dor de tine. Ştiu că eşti regină înainte de-a fi mamă, dar m-aş bucura nespus să primesc o scrisoare de la tine.

C.

Curtea a salutat alaiul spaniol cu voie-bună, dar Catalinei îi era greu să zîmbească şi să le facă semn cu mîna. După ce au pornit, s-a apropiat de malul rîului, ca să se uite în urma corăbiilor care se făceau din ce în ce mai mici, pînă au dispărut cu totul; regele Henric a găsit-o acolo: o siluetă singuratică, pe chei, privind în josul rîului de parcă şi-ar fi dorit să plece şi ea.

Se pricepea prea bine la femei ca s-o întrebe ce se întîmplase. Ştia foarte bine ce se întîmplase: suferea de singurătate şi dor de casă, lucru foarte firesc pentru o tînără de aproape şaisprezece ani. Şi el trăise în exil, departe de Anglia, cea mai mare parte a vieţii lui, cunoştea foarte bine sentimentele şi dorul provocate de un miros cunoscut, de schimbarea anotimpurilor sau de un rămas-bun. Dacă i-ar fi cerut explicaţii, n-ar fi făcut decît să provoace o mare de lacrimi, care n-ar fi adus nimic bun. Aşa că i-a luat mîna mică şi rece, i-a strîns-o sub braţul lui şi a invitat-o să vadă biblioteca pe care tocmai o pusese la punct la palat, de unde putea să împrumute oricînd cărţi. I-a dat un ordin rapid, peste umăr, unui paj, şi a condus-o pe prinţesă în bibliotecă, printre rafturile frumoase, arătîndu-i nu numai autorii clasici şi cărţile de istorie care îl interesau pe el, ci şi romanele cavalereşti şi poveştile eroice care ar fi putut s-o intereseze pe ea.

A observat mulțumit că ea nu s-a plîns și-și ștersese lacrimile încă de cînd îl văzuse că se apropie. Fusese educată să fie tare. Isabella a Spaniei fusese soție de războinic și, ea însăși războinică, nu-și crescuse fetele să fie îngăduitoare cu ele însele. Se gîndi că nu mai era altă fată în Anglia care să-și poată măsura hotărîrea cu a ei. Dar prințesa avea cearcăne sub ochii albaștri și, chiar dacă a luat cărțile pe care el i le-a întins și a mulțumit, zîmbetul nu i-a revenit pe chip.

— Îți plac hărțile? a întrebat-o el.

Ea aprobă din cap.

— Sigur că-mi plac. În biblioteca tatălui meu avem hărțile întregii lumi, iar Cristofor Columb i-a făcut o hartă ca să-i arate unde sînt Americile.

— E mare biblioteca tatălui tău? întrebă el, invidios pe reputația lui de învățat.

Ea a șovăit un moment, politicoasă, înainte de a-i răspunde, iar el a înțeles: biblioteca lui, de care fusese așa de mîndru, nu era nimic în comparație cu știința maurilor din Spania.

— Desigur, tata a moștenit o mulțime de cărți, nu le-a strîns el pe toate, spuse Catalina cu tact. Multe dintre ele sînt scrise de autori mauri, de învățați mauri. Știți că arabii au tradus autorii greci înainte s-o facă francezii, italienii sau englezii. Arabii cunoșteau matematica și științele cînd acestea fuseseră uitate în creștinătate. Are toate traducerile arabe din Aristotel și Sofocle și toți ceilalți.

El se simți îndată cuprins de o foame nestăpînită de a afla toate acele lucruri noi.

— Are multe cărți tatăl tău?

— Mii, răspunse ea. În ebraică și în arabă, în latină și în toate limbile creștinătății. Dar nu le citește pe toate, are învățați arabi care le studiază.

— Și hărțile? întrebă el.

— De cele mai multe ori, e sfătuit de navigatori și cartografi arabi, răspunse ea. Ei călătoresc atît de mult pe uscat, încît au învățat să-și găsească drumul după stele. Pentru ei, o călătorie

pe mare e la fel ca una prin deşert. Spun că întinderile de apă sînt ca un deşert de nisip: se folosesc tot de lună şi de stele ca să-şi găsească drumul.

— Şi ce părere are tatăl tău, va avea mult de cîştigat de pe urma acestor descoperiri? întrebă regele, curios. Am auzit cu toţii de călătoriile lui Cristofor Columb şi de comorile pe care le-a adus.

A privit cu admiraţie cum fata îşi coboară pleoapele, ca să-şi ascundă licărul din priviri.

— Ah, nu ştiu, spuse ea, evitînd cu iscusinţă întrebarea. Cu siguranţă, mama e de părere că multe suflete aşteaptă să fie salvate în numele lui Iisus.

Henric deschise mapa în care îşi păstra colecţia de hărţi şi le împrăştie dinaintea ei. În colţurile lor dansau monştri marini. I-a arătat forma Angliei cu degetul, apoi graniţele Sfîntului Imperiu Roman, cele cîteva regiuni ale Franţei şi graniţele din ce în ce mai întinse dintre Spania şi teritoriile papale din Italia.

— Vezi de ce eu şi tatăl tău trebuie să fim prieteni, îi spuse. Amîndoi trăim cu ameninţarea Franţei în coastă. Nu putem nici măcar să facem negoţ, dacă nu-i ţinem pe francezi departe de strîmtoare.

— Dacă fiul Juanei moşteneşte ţinuturile Habsburgilor, va avea două regate, spuse ea. Spania şi Ţările de Jos.

— Iar fiul tău va avea toată Anglia, o alianţă cu Scoţia şi toate pămînturile noastre din Franţa, spuse el, făcînd un gest larg cu mîna. Vor fi o pereche de veri foarte puternică.

Ea zîmbi la acest gînd, iar Henric îi citi ambiţia pe chip.

— Ai vrea ca fiul tău să stăpînească jumătate din creştinătate?

— Care femeie n-ar vrea asta? spuse ea. Iar fiul meu, împreună cu al Juanei, ar putea cu siguranţă să-i zdrobească pe mauri, să-i împingă înapoi tot mai mult, dincolo de Marea Mediterană.

— Sau aţi putea găsi un mod de a trăi în pace, îi sugeră el. Doar pentru că unul îi spune Allah şi altul îi spune Dumnezeu, nu e un motiv de război între credincioşi, nu?

Catalina clătină imediat din cap.

— O să fie război mereu, cred. Mama spune că e marele război dintre Dumnezeu şi diavol, care va dura pînă la sfîrşitul lumii.

— Atunci veţi fi mereu în pericol, începu el, dar fu întrerupt de o bătaie în uşa de lemn masiv a bibliotecii.

Era pajul pe care Henric îl trimisese undeva în grabă; adusese cu el un bijutier neliniştit, care aştepta de zile întregi să-i arate regelui lucrările lui şi fusese surprins să fie chemat dintr-odată.

— Acum, îi spuse Henric nurorii sale, am un cadou pentru tine.

Ea îşi ridică privirea spre el. „O, Doamne", se gîndi el. „Trebuie să fii făcut din piatră ca să nu-ţi doreşti o asemenea floare în pat. Jur că aş putea s-o fac să zîmbească sau măcar m-aş bucura să încerc."

— Da?

Henric îi făcu un semn omului, care scoase o bucată de catifea maronie din buzunar, apoi împrăştie conţinutul săculeţului pe căptuşeala stacojie. O mulţime de bijuterii – diamante, smaralde, rubine, perle, lănţişoare, medalioane, cercei şi broşe – s-au împrăştiat deodată sub ochii măriţi ai Catalinei.

— Alege ce-ţi place, spuse Henric pe un ton blînd, intim. Este darul meu pentru tine, ca să readuc zîmbetul pe chipul tău frumos.

Abia dacă l-a auzit, s-a apropiat de masă într-o clipă, iar aurarul i-a arătat o podoabă scumpă după alta. Henric o privea îngăduitor. Era ea prinţesă şi îi curgea prin vene sîngele aristocraţilor castilieni, în timp ce el era nepotul unui simplu muncitor, dar putea fi cumpărată la fel de uşor ca oricare alta. Iar el avea posibilitatea s-o mulţumească.

— Argint? întrebă el.

Ea îl privi, cu chipul strălucind.

— Nu argint, răspunse hotărîtă.

Henric îşi aminti că fata asta văzuse toată avuţia incaşilor întinsă la picioarele ei.

— Aur atunci?

— Prefer aurul, într-adevăr.

— Perle?

Făcu o mică strîmbătură.

„Dumnezeule, ce gură bună de sărutat are“, gîndi el, apoi spuse cu voce tare:

— Nici perle?

— Nu sînt printre favoritele mele, mărturisi ea.

Îşi ridică privirea către el şi îl întrebă zîmbind:

— Ce piatră preferaţi?

„Zău dacă nu flirtează cu mine“, îşi spuse el, uimit de asemenea idee. „Se joacă cu mine aşa cum ar face cu un unchi îngăduitor. Mă trage cu undiţa la mal, ca pe un peşte“.

— Smaralde?

Ea zîmbi din nou.

— Nu. Asta, spuse simplu.

Alesese, într-o clipă, podoaba cea mai scumpă din desaga bijutierului: un colier de safire de un albastru intens şi o pereche de cercei asortaţi. Cochetă, şi-a lipit colierul de pielea netedă a obrajilor, ca el să-şi poată muta privirea de la pietre la ochii ei. A făcut un pas înainte, ca el să-i poată simţi parfumul părului, floarea de portocal din grădinile Alhambrei. Mirosea de parcă ea însăşi ar fi fost o floare exotică.

— Se potrivesc cu ochii mei? l-a întrebat. Am ochii albaştri ca safirele?

El trase aer în piept, luat prin surprindere de dorinţa puternică pe care o simţea.

— Da. E al tău, spuse cu glas întretăiat. E al tău, la fel ca orice altceva îţi doreşti. Doar spune ce... ce vrei.

Îl privea încîntată la culme.

— Şi doamnele mele?

— Cheamă-le să-şi aleagă ce le place.

Ea surîse de plăcere şi alergă către uşă. El a lăsat-o să plece. Nu avea destulă încredere în sine cît să rămînă în încăpere fără însoţitori. A ieşit în grabă în coridor, unde a întîlnit-o pe mama sa, care se întorcea de la slujbă.

A îngenuncheat, iar ea i-a atins capul cu degetele, dîndu-i binecuvîntarea.

— Fiule.

— Milady mamă.

S-a ridicat în picioare, iar ea a observat imediat chipul îmbujorat şi sentimentele înăbuşite.

— Te-a necăjit ceva?

— Nu!

Ea oftă.

— Regina? Elizabeth? întrebă plictisită. Iar se plînge din cauza planurilor de nuntă ale scoţienilor pentru Margaret?

— Nu, răspunse el. N-am văzut-o azi.

— Va trebui să se obişnuiască, spuse ea. O prinţesă nu poate alege cu cine se căsătoreşte şi cînd pleacă de acasă. Elizabeth ar şti foarte bine asta, dacă ar fi fost crescută cum se cuvine. Dar n-a fost.

El zîmbi strîmb.

— Nu e chiar vina ei.

Mama sa nu făcu nici un efort să-şi ascundă dispreţul.

— N-avea cum să facă vreun lucru bun mama ei, spuse scurt. Prost-crescuţi, cei din familia Woodville.

Henric ridică din umeri şi nu spuse nimic. Nu-i lua niciodată apărarea soţiei în faţa mamei sale - răutatea ei era atît de statornică şi de imposibil de pătruns, încît ar fi fost o pierdere de timp să încerce s-o facă să se răzgîndească. Nici mamei sale nu-i lua apărarea în faţa soţiei; nu avea motiv. Regina Elizabeth nu se plîngea niciodată nici de soacra ei capricioasă, nici de soţul ei complicat. Privea totul - pe el, pe mama lui, despotismul lui - ca pe nişte dezastre naturale, neplăcute şi de neocolit, la fel ca vremea rea.

— N-ar trebui să-i îngădui să te tulbure.

— Nu m-a tulburat niciodată, spuse el, cu gîndul la prinţesa care chiar îl tulburase.

Acum sînt sigură că regele mă place mai mult decît pe fiicele sale, iar lucrul acesta mă bucură nespus. Sînt obişnuită să fiu

fiica preferată, mezina familiei. Îmi place să fiu favorita regelui, să mă simt specială.

Cînd a văzut că eram tristă după ce curtenii mei au plecat înapoi în Spania, iar eu am rămas în Anglia, și-a petrecut toată după-amiaza cu mine, mi-a arătat biblioteca, mi-a vorbit despre hărțile lui și, la sfîrșit, mi-a dăruit un colier minunat de safire. Mi-a dat voie să aleg ce-mi place din săculețul bijutierului și a spus că safirele au culoarea ochilor mei.

Nu mi-a plăcut prea mult la început, dar încep să mă obișnuiesc cu felul lui aspru de a vorbi și cu purtarea lui pripită. Cuvîntul lui e lege la curte și în țară și nu e dator cu nimic nimănui – poate doar lui Milady mama sa. Nu are prieteni apropiați și nici confidenți în afară de ea și de oștenii care au luptat alături de el, care acum au rang înalt la curte. Nu e tandru cu soția sa și nici nu se poartă călduros cu fiicele sale, dar îmi place că de mine are grijă. Poate că o să ajung să-l iubesc ca pe un tată. Deja mă bucur cînd mă preferă pe mine. La o astfel de curte, unde totul se învîrte în jurul dorințelor lui, mă simt cu adevărat prințesă cînd mă laudă și își petrece timpul cu mine.

Dacă n-ar fi el, cred că m-aș simți și mai singură. Prințul, soțul meu, se poartă cu mine de parcă aș fi o masă sau un scaun. Nu vorbește niciodată cu mine, nu-mi zîmbește niciodată, nu deschide vorba despre nimic – tot ce e în stare să facă e să-și caute cuvintele ca să răspundă. Cred că am fost neghioabă cînd mi s-a părut că seamănă cu un trubadur. E un papă-lapte și ăsta e adevărul gol-goluț. Niciodată nu vorbește altfel decît în șoaptă și nu spune nimic interesant. O ști el franceza și latina și jumătate de duzină de alte limbi, dar ce folos, dacă n-are nimic de spus? Trăim ca doi străini și, dacă n-ar veni în dormitorul meu noaptea, o dată pe săptămînă, de parcă și-ar îndeplini datoria, nici nu mi-aș da seama că sînt măritată.

I-am arătat colierul de safire surorii lui, prințesa Margaret, care a înnebunit de invidie. Trebuie să mărturisesc că mă fac vinovată de păcatul vanității și al mîndriei. N-a fost deloc frumos din partea mea să-i flutur pietrele prețioase în fața ochilor; dar

dacă mi-ar fi arătat vreun strop de bunătate, prin faptă sau prin vorbă, nu i le-aş fi arătat. Vreau să ştie că tatăl ei mă preţuieşte, chiar dacă ea, bunica şi fratele ei n-o fac. Dar n-am făcut decît s-o mîhnesc şi să mă pun într-o lumină proastă, iar acum va trebui să mă spovedesc şi să fac penitenţă.

Şi cel mai rău e că nu m-am purtat cu demnitatea cu care ar trebui să se poarte o prinţesă a Spaniei. Dacă n-ar fi fost aşa de necioplită, aş fi putut să mă port şi eu mai bine. Întreaga curte dansează în jurul regelui, ca şi cum n-ar fi lucru mai important pe lume decît să-i intre în graţii, iar eu aş face bine să le urmez exemplul. Cel puţin n-ar trebui să mă compar cu o fetişcană cu patru ani mai mică decît mine, care e doar prinţesă a Angliei, chiar dacă ea-şi spune Regina Scoţiei de fiecare dată cînd are prilejul.

Tînăra pereche, Prinţul şi Prinţesa de Wales, şi-au încheiat vizita la Richmond şi s-au stabilit în casa lor, la Castelul Baynard's. Catalina avea camerele sale în partea din spate a clădirii, cu vedere către grădini şi rîu, unde locuia cu servitorii ei, cu doamnele de companie spaniole, cu capelanul spaniol şi cu guvernanta ei, în timp ce odăile în care Arthur locuia împreună cu servitorii, capelanul şi profesorul său aveau vedere spre oraş. Se întîlneau o dată pe zi, la cină, cînd toţi se aşezau în capete opuse ale sălii şi se priveau cu suspiciune, mai mult ca duşmanii forţaţi să facă un armistiţiu, decît ca membrii unei familii.

Treburile de la castel de desfăşurau după ordinele date de Lady Margaret, mama regelui. Zilele de sărbătoare şi cele de post, petrecerile şi treburile zilnice, toate se făceau la comanda ei. Chiar şi nopţile în care Arthur trebuia să meargă în dormitorul soţiei erau stabilite tot de ea. Nu voia ca tînăra pereche să se epuizeze şi nici să-şi neglijeze îndatoririle. Aşa că o dată pe săptămînă servitorii şi prietenii îl conduceau solemn pe prinţ în camerele prinţesei, unde rămînea peste noapte. Pentru amîndoi, experienţa era nemaipomenit de chinuitoare şi de

stînjenitoare. Arthur nu devenise cu nimic mai priceput, iar Catalina îi răbda stăruința politicoasă cît de bine putea. Dar într-o zi, pe la începutul lui decembrie, Catalina a anunțat-o pe Dona Elvira că începuseră rînduielile lunare. Guvernanta i-a spus pe dată servitorului care se ocupa de dormitoarele prințului că acesta nu putea veni în camera prințesei timp de o săptămînă; Infanta era indispusă. În mai puțin de jumătate de oră, toată lumea – de la regele aflat la Whitehall pînă la ultimul servitor de la Castelul Baynard's – știa că prințesei îi venise ciclul și că, prin urmare, nu fusese conceput nici un copil; și toată lumea, de la rege pînă la servitor, se întreba – de vreme ce fata era viguroasă, puternică și, desigur, fertilă, fiindcă avea sîngerări – dacă Arthur era în stare să-și îndeplinească partea lui de îndatorire.

Pe la mijlocul lui decembrie, cînd întreaga curte se pregătea pentru cele douăsprezece zile de sărbătoare a Crăciunului, Arthur a fost chemat de tatăl său, care i-a ordonat să se pregătească să pornească spre castelul său de la Ludlow.

— Bănuiesc că vrei să-ți iei soția cu tine, i-a spus regele zîmbind, încercînd să lase impresia că nu-i pasă.

— Cum doriți, Sire, răspunse Arthur precaut.

— Dar tu ce vrei?

După ce fusese nevoit să îndure interdicția de o săptămînă și să-i audă pe toți spunînd că nu fusese conceput un copil – chiar dacă era încă devreme și probabil că nu era vina nimănui –, Arthur se simțea teribil de stînjenit și de descurajat. Nu se întorsese deloc în dormitorul ei, iar ea nu-i trimisese nici un mesaj prin care să-l cheme. Nu se aștepta la o invitație – era puțin probabil ca o prințesă spaniolă să trimită după un prinț englez; dar nici măcar nu-i zîmbise și nu-l încurajase în nici un fel. Nu primise nici un semn de la ea care să-i arate că se poate întoarce, iar el nu avea idee cît durau de obicei acele lucruri misterioase. Nu avea pe cine să întrebe și habar nu avea ce să facă.

— Nu e prea voioasă, remarcă Arthur.

— Îi e dor de casă, răspunse scurt tatăl lui. Tu trebuie s-o distrezi. Ia-o cu tine la Ludlow. Cumpără-i lucruri. E o fată ca toate celelalte. Laudă-i frumuseţea. Spune-i glume. Flirtează cu ea.

Arthur avea un aer pierdut.

— În latină?

Tatăl lui hohoti scurt.

— Băiete, poţi s-o faci şi în galeză, dacă-ţi strălucesc ochii şi ştremeleagul ţi-e tare. O să priceapă, îţi jur. E o fată care pricepe foarte bine ce vrea un bărbat.

Dar fiul său n-a găsit nici o replică isteaţă.

— Da, Sire.

— Dacă nu vrei să vină cu tine, nu eşti obligat s-o iei anul ăsta, ştii. Oricum, înţelegerea era să vă căsătoriţi şi să petreceţi primul an separat.

— Asta era cînd aveam paisprezece ani.

— Acum doar un an.

— Da, dar...

— Deci vrei să vină cu tine?

Băiatul roşi, iar tatăl său îl privi cu milă.

— Vrei să vină, dar ţi-e teamă că o să te facă de rîs? îl întrebă.

Capul blond se plecă, în semn de încuviinţare.

— Şi ţi-e teamă că, dacă va fi lîngă tine, departe de mine şi de curte, o să te poată chinui.

Fiul său aprobă din nou din cap.

— La fel şi doamnele ei de companie. Şi guvernanta.

Arthur îşi ridică privirea, teribil de nefericit.

— Şi o să fie tot timpul plictisită şi ursuză, iar mica voastră curte de la Ludlow o să se transforme într-o temniţă pentru amîndoi.

— Dacă nu-i plac..., începu el cu glas slab.

Henric îşi lăsă mîna grea pe umărul băiatului.

— O, fiule, n-are importanţă ce crede ea despre tine. Poate că nici eu n-am ales-o pe mama ta şi poate că nici ea pe mine.

Cînd vine vorba de o coroană, sufletul e pe locul al doilea sau chiar nu contează deloc. Ea ştie ce-are de făcut; şi ăsta e singurul lucru important.

— O, chiar că ştie ce-are de făcut! izbucni băiatul cu duşmănie. N-are nici un pic de...

Tatăl său îl aşteptă să continue.

— Nici un pic de ce?

— Nici un pic de ruşine.

Henric îşi ţinu respiraţia.

— E neruşinată? Pătimaşă?

În minte i se ivi deodată imaginea lascivă a nurorii sale, goală şi neruşinată, aşa că trebui să se căznească să-şi ascundă dorinţa din glas.

— Nu! Face totul ca şi cum ar înhăma calul, răspunse Arthur nefericit. Ca pe-o corvoadă care trebuie dusă la capăt.

Henric îşi înăbuşi un hohot de rîs.

— Dar cel puţin face ce trebuie, nu eşti nevoit să te rogi de ea sau s-o convingi în vreun fel. Ştie ce-are de făcut, nu?

Arthur se întoarse cu spatele la el şi privi prin deschizătura înaltă şi îngustă din zid, către apele reci ale Tamisei.

— Nu cred că mă place. Îi plac doar prietenii ei spanioli, Mary şi, poate, Henric. O văd foarte veselă cînd dansează şi rîde cu ei. Sporovăieşte cu toţi ai ei, se poartă frumos cu toată lumea pe care o întîlneşte. Are un zîmbet pentru oricine. Eu abia dacă o văd şi nici măcar nu vreau s-o văd.

Henric îşi puse mîna pe umărul fiului.

— Băiete, habar n-are ce părere are despre tine, îl linişti. E prea ocupată cu mica ei lume făcută din rochii, bijuterii şi blestematele alea de spaniole bîrfitoare. Cu cît mai repede o să fii singur cu ea, cu atît mai curînd o să începeţi să vă înţelegeţi. Poţi s-o iei cu tine la Ludlow, ca să vă cunoaşteţi mai bine.

Băiatul aprobă din cap, dar nu părea convins.

— Da, Sire, dacă aşa doriţi, răspunse pe un ton oficial.

— S-o întreb eu dacă vrea să vină cu tine?

Tînărul se înroşi.

— Şi dacă refuză? întrebă plin de nelinişte.

Tatăl său rîse.

— N-o să refuze, îi promise Henric. O să vezi.

Henric avusese dreptate. Catalina era o adevărată prinţesă, care nu i-ar fi putut răspunde unui rege cu „da“ sau „nu“. Cînd a întrebat-o dacă voia să meargă la Ludlow împreună cu prinţul, a spus că va face orice dorea regele.

— Lady Margaret Pole e încă la castel? a întrebat, destul de agitată.

El a privit-o încruntat. Lady Margaret era acum căsătorită cu Sir Richard Pole, unul dintre vechii susţinători ai Tudorilor şi custodele Castelului Ludlow. Dar Lady Margaret se născuse Margaret Plantagenet, fiica preaiubită a Ducelui de Clarence, vara regelui Edward şi sora lui Edward Warwick, ale cărui pretenţii la tron fuseseră mult mai întemeiate decît ale lui Henric.

— De ce?

— Fără pricină, răspunse ea în grabă.

— N-ai nici un motiv s-o eviţi, îi spuse el cu asprime. Ceea ce s-a făcut s-a făcut pentru mine, la ordinul meu. Tu n-ai nici o vină.

Ea roşi, de parcă ar fi discutat despre ceva ruşinos.

— Ştiu.

— Nu pot îngădui nimănui să-mi conteste dreptul la tron, spuse el tăios. Sînt prea mulţi din familia York şi Beaufort şi Lancaster şi mulţi alţii care-şi cîntăresc şansele la tron. Tu nu cunoşti ţara asta. Suntem toţi înrudiţi şi căsătoriţi între noi, ca iepurii într-o crescătorie.

Se opri, aşteptînd să vadă dacă ea rîde, dar era încruntată, încercînd să înţeleagă ce spunea el grăbit în franceză.

— Nu pot îngădui nimănui să-şi pretindă dreptul la tronul pe care eu l-am cîştigat în luptă, spuse el. Şi nici prin luptă n-o să îngădui nimănui să-l pretindă.

— Credeam că sunteţi adevăratul rege, ezită Catalina.

— Acum sînt, spuse Henric Tudor fără menajamente. Și e singurul lucru care contează.

— Ați fost uns rege.

— Acum sînt, repetă el zîmbind cu înverșunare.

— Dar vă trageți din familia regală?

— Am sînge regal în vene, spuse el pe un ton aspru. Nu e cazul să măsurăm cît de mult sau cît de puțin. Mi-am ridicat coroana de pe cîmpul de luptă. Chiar așa s-a întîmplat: era la picioarele mele, în noroi. Și atunci am fost sigur; toți au fost siguri - toți au văzut că Dumnezeu m-a lăsat să cîștig pentru că eram alesul Lui. Arhiepiscopul m-a uns rege pentru că știa și el același lucru. Sînt un rege la fel ca oricare altul din creștinătate, ba chiar mai mult, fiindcă eu n-am moștenit tronul, rodul muncii altcuiva, de cînd m-am născut - Dumnezeu mi-a dat regatul cînd deja eram bărbat în toată firea. Mi se cuvine.

— Dar ați fost nevoit să pretindeți tronul...

— N-am pretins altceva decît ceea ce mi se cuvenea, spuse el, ca să încheie discuția. Mi-am cîștigat dreptul. Dumnezeu mi-a dat ce mi se cuvenea. Asta-i tot.

Ea își plecă fruntea la auzul hotărîrii din glasul lui.

— Știu, Maiestate.

Supunerea și mîndria ascunsă în spatele ei îl fascinau. Și-a spus că nu mai existase nici o fată al cărei chip frumos să-i poată ascunde atît de bine gîndurile.

— Vrei să rămîi aici, cu mine? o întrebă Henric cu blîndețe, știind bine că nu se cădea să-i ceară așa ceva. Îndată ce cuvintele i-au ieșit din gură, s-a rugat ca ea să spună „nu“ și să pună astfel capăt dorinței lui secrete.

— Vreau ce vrea Maiestatea Voastră, răspunse ea calm.

— Bănuiesc că vrei să mergi cu Arthur? spuse el pe un ton întrebător, provocînd-o să-l contrazică.

— Cum doriți, Maiestate, repetă ea fără să ezite.

— Spune-mi! Preferi să mergi cu Arthur la Ludlow sau să rămîi aici, cu mine?

Ea zîmbi sfios, refuzînd să se lase prinsă în capcană.

— Sunteți regele, spuse încet. Eu trebuie să fac ce-mi cereți.

Henric știa bine că nu se cădea s-o țină la curte, lîngă el, dar nu se putea împiedica să se gîndească la asta. A discutat cu sfătuitorii ei spanioli și a descoperit că părerile lor erau împărțite și acesta era un motiv de ceartă între ei. Ambasadorul spaniol, care avusese atît de mult de furcă cu contractul de căsătorie, era de părere că prințesa trebuie să-și urmeze proaspătul soț și că cei doi trebuie să fie soț și soție în toate privințele. Duhovnicul ei, singurul care părea să aibă o urmă de afecțiune pentru mica prințesă, susținea cu tărie că tînăra pereche trebuie să rămînă unită. Guvernanta ei, teribila și capricioasa Dona Elvira, ar fi preferat să rămînă la Londra. Auzise că Țara Galilor e la sute de mile depărtare, un ținut muntos și plin de stînci. Dacă prințesa rămînea la Castelul Baynard și Arthur pleca, atunci ar fi putut să-și construiască o mică enclavă spaniolă în inima orașului, iar puterea guvernantei nu ar fi fost contestată de nimeni; ar fi putut să comande după placul inimii prințesei și micii curți spaniole.

Regina a spus că Ludlow e prea friguros și singuratic pentru Catalina la mijlocul lui decembrie și a propus ca tînăra pereche să rămînă la Londra pînă la venirea primăverii.

— Tu doar speri să-l ții pe Arthur lîngă tine, dar e timpul să plece, i-a spus Henric aspru. Trebuie să învețe să fie rege și nu e cale mai bună decît să conducă Țara Galilor.

— E încă tînăr și tare sfios în preajma ei.

— Trebuie să învețe și să fie soț.

— Vor fi nevoiți să învețe cum să trăiască unul lîngă celălalt.

— Atunci, e mai bine dacă învață în taină.

Pînă la urmă, mama regelui a dat sfatul care l-a ajutat să ia hotărîrea.

— Trimite-o, i-a spus fiului ei. Avem nevoie să ne dăruiască un fiu și n-o să-l facă dacă rămîne singură la Londra. Trimite-o

la Ludlow, cu Arthur. Dumnezeu ştie că n-au nimic mai bun de făcut acolo, adăugă ea, rîzînd scurt.

— Lui Elizabeth îi e teamă că o să se simtă tristă şi singură, spuse regele. Şi Arthur se teme că nu se vor înţelege.

— Cui îi pasă? întrebă mama lui. Ce contează? Sînt căsătoriţi şi trebuie să trăiască împreună şi să facă un moştenitor.

El îi zîmbi scurt.

— N-are decît şaisprezece ani, spuse. Şi e mezina. Îi este încă dor de mama ei. Nu te gîndeşti deloc la vîrsta ei, nu-i aşa?

— Eu m-am căsătorit la doisprezece ani şi te-am născut pe tine în acelaşi an. Nimeni nu s-a gîndit la vîrsta mea. Şi cu toate astea, am supravieţuit.

— Mă îndoiesc că ai fost fericită.

— N-am fost. Mă îndoiesc că ea e fericită. Dar, cu siguranţă, e ultimul lucru care contează.

Dona Elvira mi-a spus că trebuie să refuz să plec la Ludlow. Părintele Geraldini mi-a spus că datoria mea e să fiu lîngă soţul meu. Doctorul de Puebla mi-a zis că mama şi-ar dori cu siguranţă să trăiesc împreună cu soţul meu şi să fac tot ce-mi stă în putinţă să arăt că suntem căsătoriţi cu adevărat. Deşiratul de Arthur n-a spus nimic, iar tatăl lui pare că vrea să hotărăsc eu; dar e rege şi nu am încredere în el.

Tot ce-mi doresc e să mă întorc acasă, în Spania. Indiferent dacă suntem la Londra sau la Ludlow, o să fie frig şi o să plouă tot timpul; pînă şi aerul pare ud, iar eu nu găsesc nimic bun de mîncat şi nu pricep o vorbă din ce aud.

Ştiu că sînt Prinţesa de Wales şi că voi fi regina Angliei. E adevărul şi va fi întotdeauna adevărul. Dar astăzi nu reuşesc să mă bucur de asta.

— Vom merge la castelul meu, la Ludlow, îi spuse Arthur cu stîngăcie Catalinei.

Stăteau unul lîngă celălalt la cină, mai sus decît restul sălii. Deasupra lor se afla galeria şi uşile largi erau deschise, oamenii din oraş bucurîndu-se de distracţia gratuită pe care le-o

oferea întreaga curte aflată la masă. Cei mai mulţi îi studiau pe prinţul de Wales şi pe tînăra lui mireasă.

Ea şi-a plecat capul, dar nu l-a privit.

— Aşa a ordonat tatăl tău? l-a întrebat.

— Da.

— Atunci, sînt bucuroasă să merg, a spus ea.

— Vom fi doar noi doi, în afară de custodele castelului şi soţia lui, continuă Arthur.

Voia să spună că spera ca pe ea să n-o deranjeze, să nu se plictisească, să nu fie tristă şi - mai rău - să nu fie furioasă pe el.

Ea l-a privit fără să zîmbească.

— Şi?

— Sper că vei fi mulţumită, se bîlbîi el.

— Cum doreşte tatăl tău, spuse ea cu hotărîre, parcă încercînd să-i reamintească prinţului că ei erau doar prinţi şi că nu aveau nici o putere.

El îşi drese glasul.

— Voi veni în camera ta diseară, o anunţă.

Ea îl privi aspru, cu ochii ei albaştri şi duri ca safirele pe care le purta la gît.

— Cum doreşti, spuse cu indiferenţă.

A venit cînd ea era deja în pat, iar Dona Elvira i-a deschis uşa cu chipul împietrit, dezaprobarea citindu-i-se în cele mai mici gesturi. Catalina s-a ridicat în capul oaselor şi a privit cum servitorul îi ia halatul şi iese în linişte din cameră, închizînd uşa în urma lui.

— Vin? întrebă Arthur, temîndu-se să nu-i tremure glasul.

— Nu, mulţumesc, spuse ea.

Tînărul s-a apropiat cu stîngăcie, a dat aşternuturile la o parte şi s-a aşezat lîngă ea. Ea s-a întors să-l privească, iar el îşi dădu seama că roşeşte. A stins lumînarea, ca fata să nu poată vedea cît era de stingherit. Pentru o clipă, s-a ivit printre obloane o rază de lumină de la torţa purtată de o strajă, apoi, cînd omul a plecat, a dispărut. Arthur a simţit cum se

mişcă patul cînd ea s-a întins pe spate, ca să-şi dea cămaşa de noapte la o parte. A simţit că ea îl considera un obiect, ceva ce trebuie îndurat, dacă voia să ajungă regina Angliei.

Dădu aşternuturile la o parte şi sări din pat.

— Nu mai stau aici. Mă duc în camera mea, spuse răspicat.

— Ce?

— Nu mai stau aici. Nu sînt dorit.

— Nu eşti dorit? Dar n-am spus niciodată că nu...

— E limpede ca lumina zilei. Felul în care arăţi...

— E beznă! De unde ştii cum arăt? Şi, oricum, şi tu arăţi de parcă te-a adus cineva cu forţa aici!

— Eu? Nu eu am trimis mesajul pe care l-a auzit întreaga curte, cel în care-mi interziceai să mai vin în patul tău.

El o auzi icnind.

— N-am zis că nu mai ai voie să vii. A trebuit să le spun să te anunţe că..., îi pieri glasul de stînjenită ce era. Venise timpul să... eram sigură că ştii...

— Guvernanta ta i-a spus servitorului meu să nu vin în patul tău. Cum crezi că m-am simţit? Ce crezi că au crezut toţi?

— Cum altfel aş fi putut să-ţi spun? întrebă ea.

— Să-mi spui chiar tu! se înfurie el. Nu întregii lumi.

— Cum aş fi putut? Cum să fac una ca asta? Mi-ar fi fost atît de ruşine!

— În schimb, m-ai făcut pe mine să par un neghiob!

Catalina se dădu jos din pat şi se prinse de stîlpul de lemn al acestuia ca să-şi ţină echilibrul.

— Alteţă, îmi cer iertare dacă v-am jignit. Nu ştiu cum e obiceiul aici... Pe viitor, am să fac întocmai cum doriţi...

El nu a răspuns.

Ea l-a aşteptat să vorbească.

— Plec, spuse el îndreptîndu-se spre uşă şi bătînd în ea, ca să-şi cheme servitorul.

— Nu! ţipă ea, fără să se poată opri.

— Ce? se întoarse el.

— Vor afla toţi, răspunse ea deznădăjduită. Vor afla că nu merg bine lucrurile între noi. Vor afla toţi că abia ai venit la mine. Dacă pleci aşa de curînd, vor crede că...

— Nu mai rămîn nici o clipă aici! strigă el.

Mîndria fu mai puternică.

— Ne vei face de rîs pe amîndoi! strigă ea. Ce vrei să creadă lumea? Că ţi-e silă de mine sau că eşti neputincios?

— Şi de ce nu, dacă sînt amîndouă adevărate?

Începu să bată în uşă cu şi mai multă putere.

Ea scoase un geamăt îngrozit şi se sprijini de stîlpul patului.

— Alteţă? se auzi din camera alăturată.

Uşa se deschise şi în prag îşi făcură apariţia servitorul din iatacul lui, însoţit de doi paji. În spatele lor veneau Dona Elvira şi o doamnă de companie.

Catalina se apropie de fereastră şi întoarse spatele încăperii. Nesigur, Arthur ezită, aruncînd o privire spre ea, în speranţa că îi va spune totuşi să rămînă.

— Ruşine! exclamă Dona Elvira, trecînd pe lîngă Arthur şi grăbindu-se să pună un halat pe umeri Catalinei.

Îndată ce femeia a ajuns lîngă Catalina şi i-a înconjurat umerii cu braţul, Arthur n-a mai avut nici o speranţă să se întoarcă lîngă mireasa lui; a trecut pragul şi s-a îndreptat spre odăile sale.

Nu pot să-l mai îndur. Nu pot să mai îndur ţara asta. Nu pot să trăiesc aici toată viaţa. Să spună că-i fac silă! Să îndrăznească să-mi vorbească aşa! A turbat precum unul dintre cîinii lor răpănoşi care gîfîie pe te miri unde? A uitat cine sînt? A uitat cine e el?

Sînt aşa de furioasă, că aş vrea să pun mîna pe-un iatagan şi să-i retez capul ăla prost. Dacă ar fi gîndit o clipă, şi-ar fi dat seama că toată lumea din palat, toată lumea din Londra şi, probabil, toată lumea din ţara asta respingătoare o să rîdă de noi. O să spună că sînt urîtă şi că nu pot să-l mulţumesc.

Plîng de mînie, nu de tristețe. Îmi îndes capul în pernă, ca să nu mă audă nimeni și să spună apoi că prințesa a plîns pînă a adormit fiindcă bărbatul ei n-a vrut să se culce cu ea. Mă înec de lacrimi și de mînie, într-atît sînt de furioasă pe el.

După un timp mă opresc, îmi șterg fața și mă ridic în capul oaselor. Sînt prințesă prin naștere și prin căsătorie, nu trebuie să mă dau bătută. O să fiu demnă, chiar dacă el nu e. E un tînăr; mai mult, un tînăr englez - de unde să știe cum să se poarte? Mă gîndesc la casa mea, la lumina lunii, la cum sclipesc zidurile și ornamentele albe, iar piatra galbenă pare de culoarea untului. Acela *e un palat adevărat, unde oamenii știu să se poarte cu grație și demnitate. Mi-aș dori din tot sufletul să fiu și acum acolo.*

Îmi amintesc că îmi plăcea să privesc luna mare și galbenă reflectată în apa din grădina sultanei. Și, ca o neroadă, visam la măritiș.

Oxford, Crăciunul anului 1501

Au plecat cu cîteva zile înaintea Crăciunului. Hotărîți amîndoi, își vorbeau foarte politicos în public și se ignorau complet cînd nu era nimeni de față. Regina ceruse să rămînă măcar pentru sărbătoarea Crăciunului, dar Milady mama regelui a hotărît ca ei să-și petreacă Crăciunul la Oxford, ca să ofere țării șansa de a-i vedea pe Prințul și pe noua Prințesă de Wales, iar ce hotăra mama Regelui era lege.

Catalina călătorea în lectică, zdruncinată fără milă pe drumurile înghețate, cu catîrii care se împotmoleau prin vaduri. Era înghețată bocnă, indiferent cu cîte pături și blănuri ar fi fost învelită. Mama Regelui hotărîse că nu va merge călare, de teamă să nu cadă. Speranța nerostită era ca ea să poarte un copil în pîntece. Catalina nu a spus nimic care să le sprijine sau să le năruie speranțele. Arthur era tăcerea întruchipată.

Au avut camere separate pe drumul către Oxford și cînd au ajuns la Magdalene College, li s-au dat tot camere separate.

Coriştii erau pregătiţi, slujitorii de la bucătării erau pregătiţi, Oxfordul îi întîmpinase cu tot ce avea mai de preţ şi se pregătise de sărbătoare; dar Prinţul şi Prinţesa erau la fel de reci şi de posomorîţi ca vremea de-afară.

Au cinat împreună, la masa cea mare din mijlocul salonului, iar la galerie şi-au ocupat locurile cît de mulţi locuitori din Oxford au încăput, ca s-o privească pe prinţesă mîncînd cu înghiţituri mici şi întorcîndu-i spatele soţului său, care îşi plimba privirea prin sală în căutare de tovarăşi de conversaţie, ca şi cum ar fi cinat singur.

Au adus dansatori şi saltimbanci, comedianţi şi actori. Prinţesa a zîmbit plăcut, dar nu a rîs deloc, le-a împărţit punguţe cu monede spaniole tuturor şi le-a mulţumit pentru prezenţă; dar nu s-a întors nici măcar o dată către soţul ei ca să-l întrebe dacă se simţea bine. Prinţul s-a plimbat de colo-colo prin încăpere, amabil şi prietenos cu mai-marii oraşului. A vorbit doar în engleză, iar mireasa lui spaniolă a fost nevoită să aştepte pînă cînd cineva i se adresa în franceză sau în latină, deşi nu au fost prea mulţi care s-o facă. Au preferat să se înghesuie în jurul prinţului, să sporovăiască şi să glumească cu el, părînd că rîd de ea şi că nu doresc să-şi facă glumele înţelese. Prinţesa a rămas singură, nemişcată şi rigidă pe scaunul ei de lemn sculptat, cu capul sus şi cu un mic zîmbet sfidător pe buze.

La miezul nopţii, petrecerea putea, în sfîrşit, să se încheie. Catalina s-a ridicat şi a privit cum curtenii fac plecăciuni şi reverenţe la unison. I-a făcut soţului său o mică reverenţă, după modelul spaniol, urmată de guvernanta cu chipul împietrit.

— Noapte bună, Alteţă, a rostit în latină, cu un accent perfect.

— Voi veni în camera ta, i-a spus el.

S-a auzit un murmur aprobator; întreaga curte îşi dorea un prinţ senzual.

Ea roşi la auzul cuvintelor rostite de faţă cu atîta lume. Nu putea să-i răspundă nimic. Nu-l putea refuza; dar felul în care s-a ridicat şi a părăsit încăperea nu promitea deloc o primire călduroasă cînd aveau să rămînă singuri. Doamnele ei de companie au făcut

reverenţe şi au urmat-o ca o mică furtună ofensată, foşnind asemenea unei mulţimi de văluri colorate care măturau pămîntul în urma prinţesei. Curtenii au zîmbit la adăpostul mîinilor cu care şi-au acoperit gura, văzînd arţagul prinţesei.

Arthur a venit la ea o jumătate de oră mai tîrziu, pus pe harţă din cauza băuturii şi a resentimentelor. A găsit-o încă îmbrăcată, aşteptînd lîngă foc, cu guvernanta alături, în camera plină de lumînări aprinse. Doamnele de companie sporovăiau şi jucau cărţi, ca şi cum ar fi fost încă după-amiază. În mod clar, nu se pregătea de culcare.

— Alteţă, bună seara, a spus ea ridicîndu-se şi făcînd o reverenţă.

Arthur se simţi nevoit să facă un pas înapoi, bătînd în retragere. Era pregătit de culcare, în pijama şi avînd doar un halat pe umeri. Era dureros de conştient de faptul că era desculţ şi că degetele vulnerabile erau la vedere. Catalina era strălucitoare în ţinuta ei de seară. Doamnele de companie s-au întors şi l-au privit cu expresii neprietenoase. Îşi dădea seama perfect că îi priveau picioarele goale şi că unul dintre servitorii lui, aflat în spate, îşi înăbuşea rîsul.

— Mă aşteptam să te găsesc în pat, a spus el.

— Sigur, pot să urc în pat, îi răspunse ea cu politeţe glacială. Mă pregăteam de culcare. E foarte tîrziu. Dar cînd m-ai anunţat de faţă cu toată lumea că intenţionezi să vii în dormitorul meu, m-am gîndit că vrei să aduci toată curtea cu tine. Credeam că îi inviţi pe toţi la mine. Altfel, de ce ai fi strigat din răsputeri, ca să te audă toată lumea?

— N-am strigat din răsputeri!

Ea a ridicat o sprînceană, contrazicîndu-l fără cuvinte.

— Voi rămîne toată noaptea, rosti el cu încăpăţînare, pornind spre uşa dormitorului. Doamnele de companie pot merge la culcare. E tîrziu.

Le făcu un semn din cap servitorilor săi.

— Lăsaţi-ne.

Intră în camera ei şi închise uşa după el.

Ea l-a urmat şi a închis la rîndul ei uşa, lăsînd afară chipurile înroşite ale doamnelor scandalizate. Cu spatele lipit de uşă, l-a privit cum şi-a aruncat halatul de pe umeri, rămînînd gol, apoi s-a urcat în pat. A aranjat pernele şi s-a sprijinit de ele, cu braţele încrucişate peste pieptul îngust şi dezgolit, ca un bărbat aşteptînd să fie mulţumit.

Era rîndul ei să se simtă stînjenită.

— Alteţă...

— Ai face bine să te dezbraci, îi spuse el batjocoritor. Cum ziceai, e foarte tîrziu.

Ea porni într-o parte, apoi se întoarse.

— Am să trimit după Dona Elvira.

— Aşa să faci. Şi trimite după oricine te mai ajută să te dezbraci. Nu te sfii de mine.

Catalina îşi muşcă buza. El observă că şovăia. Nu suporta gîndul să fie dezbrăcată de faţă cu el. Se întoarse şi ieşi din dormitor.

S-a auzit o discuţie aprinsă în spaniolă din camera alăturată. Arthur a rînjit, gîndindu-se că îşi dădea afară doamnele de companie, ca să se dezbrace acolo. Cînd Catalina s-a întors, a văzut că avusese dreptate. Era îmbrăcată cu o cămaşă de noapte albă, cu dantele fine, iar părul îi atîrna pe spate, împletit. Părea mai degrabă o fetiţă, decît prinţesa arogantă care fusese cu doar cîteva clipe înainte, iar el se simţi cuprins de dorinţă şi de un sentiment cu totul nou: tandreţe.

Ea îl privi cu răceală.

— Trebuie să-mi spun rugăciunile, spuse ea.

S-a apropiat de băncuţa pentru rugăciuni şi a îngenuncheat. El a privit cum îşi pleacă capul, îşi împreunează mîinile şi începe să şoptească. Pentru prima dată, a simţit cum enervarea îl părăseşte şi s-a gîndit cît de greu trebuie să fie pentru ea. Cu siguranţă, teama şi stînjeneala lui nu se puteau compara cu ale ei: singură într-o ţară străină, la cheremul unui băieţandru cu cîteva luni mai mic decît ea, fără prieteni adevăraţi şi departe de familie, departe de tot ce-i era cunoscut.

Patul era cald. Vinul pe care-l băuse ca să-i dea curaj îl făcea să se simtă moleşit acum. S-a sprijinit pe perne. Rugăciunea ei ţinea mult, dar era un lucru bun pentru un bărbat să aibă o soţie credincioasă. Şi-a închis ochii gîndindu-se la asta. Cînd venea în pat, avea să fie sigur pe sine, dar blînd. Era Crăciunul, trebuia să fie bun cu ea. Probabil că se simţea singură şi-i era teamă. Trebuia să fie generos. Se gîndea cu plăcere la cît de iubitor avea să se poarte cu ea şi la cît de recunoscătoare îi va fi ea. Poate că aveau să înveţe să-şi ofere unul altuia plăcere, poată că o va face fericită. Respiraţia i-a devenit din ce în ce mai adîncă şi a început să sforăie uşor. Adormise.

Catalina privi în jur, de pe băncuţa pentru rugăciuni, şi zîmbi triumfător. Apoi, fără cel mai mic zgomot, s-a strecurat în pat, lîngă el, avînd grijă se se aşeze în aşa fel încît nici măcar tivul cămăşii de noapte să nu-l atingă, şi se pregăti pentru somn.

Ai crezut că poţi să mă faci de rîs de faţă cu doamnele mele, de faţă cu întreaga curte. Ai crezut că mă poţi face de ruşine şi că poţi să cîştigi. Dar eu sînt Prinţesa Spaniei şi ştiu lucruri, am văzut lucruri la care tu, în ţărişoara ta lipsită de pericole, în adăpostul tău elegant, nici măcar n-ai visat. Eu sînt Infanta, fiica celor mai puternici regi creştini, care au nimicit singuri cel mai mare duşman ridicat împotriva lor. Timp de şapte sute de ani, maurii au ocupat Spania, un imperiu mai puternic decît al romanilor, şi cine i-a alungat? Mama mea! Tatăl meu! Aşa că să nu-ţi treacă prin cap că mă tem de tine – prinţul-trandafir sau cum ţi-or mai spune. Nu mă voi coborî vreodată într-atît încît să fac ceva ce nu se cade pentru o prinţesă a Spaniei. Dar, dacă mă provoci, te voi înfrînge.

A doua zi dimineaţă, mîndria lui Arthur era prea rănită ca să-i adreseze vreun cuvînt. Îl făcuse de ruşine la curtea tatălui său interzicîndu-i să vină în camera ei, iar acum îl făcuse de ruşine şi în intimitate. Simţea că l-a prins în capcană, că l-a făcut

să pară un neghiob şi probabil că acum rîdea de el. S-a ridicat şi a ieşit fără o vorbă. A mers la slujbă şi i-a ocolit privirea, apoi a plecat la vînătoare şi nu s-a întors toată ziua. Nu i-a vorbit nici seara. Au privit o piesă de teatru aşezaţi unul lîngă altul, dar nu şi-au spus nici un cuvînt toată seara. Au rămas la Oxford o săptămînă întreagă şi n-au schimbat mai mult de o duzină de cuvinte pe zi. Şi-a jurat, cu amărăciune, că nu avea să mai vorbească niciodată cu ea. Avea să capete un copil de la ea, dacă putea, şi avea s-o umilească în toate chipurile, dar nu avea să-i mai spună vreo vorbă şi niciodată, niciodată nu avea să mai doarmă în patul ei.

În dimineaţa cînd trebuia să plece la Ludlow, cerul era acoperit de nori cenuşii plini de zăpadă. Catalina a ieşit pe uşa colegiului şi s-a tras înapoi cînd vîntul îngheţat şi umed i-a biciuit chipul. Arthur nu i-a dat atenţie.

A ieşit în curte, unde întregul alai era pregătit şi o aştepta. A şovăit în faţa lecticii. Lui i se păru deodată că seamănă cu un prizonier care şovăie dinaintea carului în care trebuie să urce. Nu avea de ales.

— N-o să fie prea frig? întrebă ea.

El o privi tăios.

— Trebuie să te obişnuieşti cu frigul. Nu mai eşti în Spania.

— Văd şi eu asta.

Ea a tras draperiile lecticii. Înăuntru erau pături cu care să se învelească şi perne pe care să se sprijine, dar nu părea prea confortabil.

— O să fie şi mai rău de-atît, spuse el vesel. O să fie mai frig şi o să plouă, o să fie lapoviţă şi o să ningă; şi o să se întunece mai mult. În februarie sînt doar două ceasuri de lumină în zilele cele mai bune, iar ceţurile îngheţate transformă ziua în noapte, aşa că totul e în permanenţă cenuşiu.

Ea s-a întors şi l-a privit.

— N-am putea pleca în altă zi?

— Ai fost de acord să vii cu mine, îi spuse el batjocoritor. Eu m-aş fi bucurat să te las la Greenwich.

— Am făcut cum mi s-a cerut.

— Aşa că iată-ne. Mergem mai departe, aşa cum ni s-a cerut.

— Cel puţin tu poţi să te mişti ca să te încălzeşti, se tîngui ea. Pot să merg şi eu călare?

— Milady mama Regelui a spus că nu.

Ea a făcut o mică strîmbătură, dar nu l-a contrazis.

— Tu alegi. Te las aici? întrebă el tăios, ca şi cum n-ar fi avut timp pentru îndoielile ei.

— Nu, sigur că nu, răspunse ea şi se urcă în lectică, învelindu-şi umerii şi picioarele cu păturile.

Arthur a porni în fruntea alaiului care părăsea Oxfordul, făcînd plecăciuni şi zîmbindu-le oamenilor care veniseră să-i aclame. Catalina a tras draperiile lecticii ca să se protejeze de vîntul tăios, refuzînd să-şi arate chipul.

La cină, s-au oprit la un conac, iar Arthur a intrat să mănînce fără s-o ajute măcar să coboare din lectică. Stăpîna casei, agitată, s-a repezit pînă la lectică şi a găsit-o pe Catalina chinuindu-se să coboare, palidă şi cu ochii roşii.

— Prinţesă, vă simţiţi bine? o întrebă femeia.

— Mi-e frig, răspunse Catalina îndurerată. Am îngheţat. Cred că niciodată nu mi-a fost atît de frig.

Abia dacă s-a atins de mîncare şi n-au reuşit s-o convingă să bea nici o picătură de vin. Părea gata să se prăbuşească de istovită ce era; dar imediat după masă Arthur a vrut să pornească din nou la drum; mai aveau vreo treizeci de kilometri de parcurs pînă la înserarea timpurie de iarnă.

— Nu poţi să refuzi? o întrebă Maria de Salinas în şoaptă.

— Nu, răspunse prinţesa.

S-a ridicat de pe scaun fără să adauge altceva. Dar cînd s-au deschis uşile mari, fulgii de zăpadă au intrat pe lîngă ei.

— Nu putem călători pe vremea asta, o să se întunece în curînd şi o să ne rătăcim! strigă Catalina.

— N-o să mă rătăcesc, răspunse Arthur şi porni spre calul său. Vei merge în urma mea.

Stăpîna casei a trimis în grabă o servitoare să aducă o piatră încinsă pe care să o așeze în lectică, la picioarele Catalinei. Prințesa a urcat, și-a tras pledurile pe umeri și și-a îngropat adînc mîinile în ele.

— Sînt sigură că arde de nerăbdare să vă ducă la Ludlow, să vă arate castelul lui, a spus femeia, încercînd să arate partea bună a situației neferícite.

— Arde de nerăbdare doar să-mi arate cît mă disprețuiește, spuse scurt Catalina, dar avu grijă să o spună în spaniolă.

Au lăsat în urmă lumina și căldura conacului și au auzit cum ușile se închid cu zgomot în timp ce-și mînau caii spre apus, către soarele alburiu care se pregătea să dispară la orizont. Abia trecuseră două ceasuri după miezul zilei, dar cerul era acoperit cu atîția nori de zăpadă, încît întregul peisaj era scăldat într-o lumină gri, lugubră. Drumul șerpuia dinaintea lor, maroniu pe fondul de aceeași culoare al cîmpului din ce în ce mai albicios din pricina vîrtejurilor de zăpadă. Arthur mergea călare înainte, cîntînd vesel, iar lectica în care se afla Catalina se chinuia să înainteze în spatele lui. La fiecare pas, catîrii clătinau lectica într-o parte și-n alta, iar ea trebuia să se țină cu mîna de margine ca să-și păstreze echilibrul, cu degete înghețate și țepene, vinete de frig. Draperiile țineau la distanță cei mai mulți fulgi de zăpadă, dar nu o protejau deloc de rafalele de vînt. Dacă dădea la o parte un colț ca să privească peisajul, vedea un vîrtej alb de fulgi de nea care dansau și cerul, care părea din ce în ce mai gri.

Soarele a apus albicios, pe un cer albicios, și întreaga lume a fost cuprinsă de umbră. Micul alai care-și croia drum pe cîmpul alb, sub cerul cenușiu, era învăluit de zăpadă și nori.

Calul lui Arthur galopa înainte, iar prințul stătea liniștit în șa, ținînd cu o mînă înmănușată hățurile și cu cealaltă cravașa. Purta haine groase de lînă pe sub vesta de piele și era încălțat cu cizme călduroase, de piele. Catalina îl privea mergînd călare înaintea ei. Îi era prea frig și era prea tristă ca să poată fi supărată pe el. Își dorea mai mult decît orice ca el să se întoarcă

spre ea şi să-i spună că mai aveau doar puţin de mers, că aproape ajunseseră.

A mai trecut un ceas; catîrii înaintau pe drum cu capetele plecate din cauza vîntului care le sufla fulgii pe lîngă urechi şi-i trimitea în lectică. Ningea din ce în ce mai des, abia dacă se mai vedea, iar făgaşurile drumului se umpleau de zăpadă. Catalina se ghemuise sub pleduri, ca un copil, cu piatra care se răcea rapid pe burtă şi cu faţa îngropată în pături şi blănuri. Picioarele îi îngheţaseră de tot, pledurile n-o acopereau bine pe spate şi tremura la fiecare rafală de vînt rece.

În jurul lecticii îi auzea pe bărbaţi sporovăind despre vremea rece şi rîzînd, jurînd că vor mînca zdravăn cînd vor ajunge la Burford. Vocile lor păreau să vină de la mare depărtare; Catalina adormi, istovită şi îngheţată.

S-a trezit buimăcită cînd lectica a fost coborîtă cu o zdruncinătură şi draperiile au fost date la o parte. Un val de aer îngheţat a izbit-o, iar ea şi-a ascuns faţa şi a ţipat de durere.

— Infanta? întrebă Dona Elvira.

Guvernanta mersese călare pe catîr, iar mişcarea o ajutase să nu îngheţe.

— Infanta? Mulţumesc lui Dumnezeu, am ajuns.

Catalina nu şi-a ridicat privirea.

— Infanta, s-au pregătit să te primească.

Catalina a rămas cu capul plecat.

— Ce se întîmplă?

Era Arthur. Văzuse că lectica fusese coborîtă şi guvernanta se aplecase deasupra ei. A văzut că nu era nici o mişcare sub mormanul de pături. Pentru o clipă, l-a trecut un fior de spaimă la gîndul că prinţesa se îmbolnăvise. Maria de Salinas l-a privit plină de reproş.

— Ce s-a întîmplat?

— Nimic.

Guvernanta s-a îndreptat de spate şi a rămas între prinţ şi tînăra lui soţie, apărînd-o pe Catalina, în timp ce el a descălecat şi s-a apropiat.

— Prinţesa dormea. Îşi revine îndată.

— Vreau s-o văd, spuse el.

O dădu pe femeie la o parte, cu o mişcare sigură, şi îngenunche lîngă lectică.

— Catalina? întrebă încet.

— Am înghețat de tot, răspunse ea cu voce slabă.

Şi-a ridicat privirea şi el a văzut că era palidă ca zăpada din jur şi avea buzele vinete.

— Mi-e aşa de f... frig, încît cred că o să mor, iar tu o să fii fericit. Poţi să mă în.. îngropi în ţara asta groaznică şi să te însori cu o englezoaică grasă şi neghioabă. Iar eu n-am să-mi mai văd...

Nu a mai reuşit să continue, înecată în hohote de plîns.

— Catalina? spuse el uluit.

— N-am s-o mai văd niciodată pe m... mama. Dar o să afle că m-aţi ucis cu cruzime, tu şi ţara ta respingătoare.

— N-am fost crud! răspunse el repede, fără să vadă mulţimea de curteni care se strîngea în jurul lor. Pentru numele lui Dumnezeu, Catalina, nu-i vina mea!

— Ba ai fost crud, spuse ea ridicîndu-şi faţa din pleduri. Ai fost crud fiindcă...

Chipul ei palid, pătat de lacrimi, i-a spus mult mai multe decît ar fi putut spune orice cuvinte. Arăta ca una dintre surorile lui cînd bunica lor o certa. Nu mai semăna deloc cu prinţesa spaniolă trufaşă şi jignitoare. Părea o fetiţă necăjită pînă la lacrimi - iar el îşi dădu seama că nimeni altul decît el o necăjise. O făcuse să plîngă şi o lăsase în lectica îngheţată toată amiaza, în timp ce el mersese călare înainte şi se bucurase de lipsurile pe care ea le îndura.

A dat la o parte pledurile şi i-a apucat mîna rece ca gheaţa. Degetele îi erau amorţite de frig. Şi-a dat seama că făcuse o greşeală. I-a dus degetele învineţite la buze şi i le-a sărutat, apoi le-a ţinut la gură şi le-a încălzit cu respiraţia lui caldă.

— Să mă ierte Dumnezeu, spuse. Am uitat că sînt soţ. N-am ştiut că trebuie să mă port ca un soţ. Nu mi-am dat seama că pot să te fac să plîngi. N-am să mai fac niciodată aşa ceva.

Ea clipi, cu ochii albaştri înecaţi în lacrimi.

— Ce-ai spus?

— Am greşit. Eram furios, dar am greşit. Lasă-mă să te duc înăuntru, la căldură, şi o să-ţi spun cît de rău îmi pare şi nu mă voi mai purta niciodată urît cu tine.

Deodată, ea începu să dea la o parte păturile, iar Arthur a ajutat-o să-şi elibereze picioarele. Era atît de îngheţată şi de înţepenită, încît era să cadă cînd a încercat să se ridice în picioare. Fără să ţină seama de protestele înăbuşite ale guvernantei, a ridicat-o în braţe şi a trecut-o peste pragul casei, ca pe o mireasă.

A aşezat-o cu blîndeţe lîngă focul viu, i-a coborît uşor gluga, i-a descheiat mantia şi i-a frecat mîinile ca să i le încălzească. Le-a făcut semn să plece servitorilor care veniseră să-i ia mantia şi i-a oferit vin. A creat un mic cerc de linişte şi pace în jurul lor şi a rămas să se uite cum culoarea îi revine în obraji.

— Îmi pare rău, spuse cu sinceritate. Eram teribil de furios pe tine, dar n-ar fi trebuit să te forţez să mergi atît de mult, pe o vreme aşa de rea. N-ar fi trebuit să te las să îngheţi. Am greşit.

— Te iert, a şoptit ea, cu un mic zîmbet care-i lumina chipul.

— N-am ştiut că trebuie să am grijă de tine. Am fost nechibzuit. Am fost ca un copil, un copil rău. Dar acum ştiu, Catalina. Nu mă voi mai purta niciodată urît cu tine.

Ea dădu din cap.

— Ah, te rog. Şi tu trebuie să mă ierţi pe mine. Am fost nemiloasă cu tine.

— Da?

— La Oxford, şopti ea abia auzit.

El aprobă din cap.

— Şi ce-ai să-mi spui?

Ea îşi ridică privirea spre el, pe furiş. Nu se prefăcea mai jignit decît era în realitate. Era încă un băieţandru, cu un simţ al dreptăţii foarte ascuţit, ca toţi băieţii. Simţea că i se cuveneau nişte scuze.

— Îmi pare tare, tare rău, spuse ea, fără să exagereze cîtuşi de puţin. N-a fost deloc frumos din partea mea şi mi-a părut rău dimineaţă, dar n-am putut să-ţi spun.

— Mergem la culcare acum? i-a șoptit, apropiindu-și mult buzele de urechea ei.

— Se poate?

— Dacă spun că te simți rău?

Ea dădu din cap, fără să mai spună altceva.

— Prințesa nu se simte bine din pricina frigului îndurat, anunță el vag. Dona Elvira o va conduce în camerele ei, iar eu voi cina acolo mai tîrziu, doar cu ea.

— Dar oamenii au venit să vă vadă, Alteță. V-au pregătit un spectacol și cîțiva dintre ei au niște neînțelegeri despre care ar dori să vă vorbească.

— Mă voi întîlni cu ei în salon chiar acum și vom rămîne aici și mîine. Dar prințesa trebuie să se retragă în odaia sa.

— Desigur.

S-a produs puțină agitație în jurul prințesei cînd doamnele de companie, conduse de Dona Elvira, au însoțit-o în dormitorul ei. Catalina i-a aruncat lui Arthur o privire peste umăr.

— Alteță, vă rog să veniți în camera mea la cină, spuse destul de limpede, încît s-o poată auzi oricine. Vreau să vă văd.

N-ar fi putut să spună nimic care să-l facă mai fericit. A făcut o plecăciune la auzul complimentului, a cerut să i se aducă o cană cu bere slabă și s-a ocupat cu eleganță de cei vreo jumătate de duzină de oameni care se strînseseră să-l vadă, apoi și-a cerut scuze și a pornit spre camera ei.

Catalina îl aștepta lîngă foc, singură. Le ceruse să plece doamnelor și servitorilor și nu rămăsese nimeni care să se ocupe de ei. Singuri. El aproape că a dat înapoi la vederea camerei goale; prinții și prințesele Tudor nu erau niciodată lăsați singuri. Dar ea îi alungase pe servitorii care trebuiau să-i servească la masă, le trimisese din odaie pe doamnele care cinau împreună cu ei. Scăpase chiar și de guvernantă. Nu rămăsese

nimeni care să vadă ce făcuse din odăile ei şi cum aranjase masa.

Acoperise mobilele simple din lemn cu eşarfe din pînză fină, în culori vii, şi pusese cîteva chiar şi pe tapiserii, ca să ascundă pereţii reci, aşa că întreaga încăpere semăna acum cu un cort frumos împodobit.

Ceruse să se taie picioarele mesei, din care nu mai rămăseseră decît nişte cioturi, aşa că acum masa era înaltă doar cît un taburet pentru sprijinit picioarele şi arăta caraghios. Pusese perne mari la capete, ca şi cum urma să mănînce culcaţi, ca sălbaticii. Totul fusese pregătit pentru cină pe masa înaltă pînă la genunchi, trasă la căldură, aproape de buştenii care ardeau, ca pentru un festin al barbarilor; peste tot ardeau lumînări şi în aer plutea un parfum greu şi ameţitor, ca tămîia din biserică în zi de sărbătoare.

Arthur a fost cît pe ce să se plîngă de gestul necugetat de a tăia mobila; dar s-a oprit. Probabil că nu era vorba doar de vreo nebunie femeiască; încerca să-i arate ceva.

Era îmbrăcată într-un fel nemaivăzut. Pe cap purta o pînză de mătase fină, răsucită şi înnodată ca o cunună, cu un capăt care atîrna liber şi pe care ea şi-l îndesase simplu în marginea turbanului, ca şi cum avea să şi-l tragă peste faţă, ca pe un văl. În loc de rochie de seară, aşa cum s-ar fi cuvenit, purta doar un fel de cămaşă, din cea mai fină şi uşoară mătase, de culoare albastru-gri, atît de subţire, că era aproape transparentă – i se zărea pielea albă prin ea. El simţi cum inima îi bate mai tare cînd îşi dădu seama că era goală pe sub mătasea subţire. Purta doar o pereche de pantaloni strîmţi, aproape ca cei bărbăteşti; dar nu semănau deloc cu ei, fiindcă aceştia cădeau greu, în valuri, de pe şoldurile ei înguste, unde erau legaţi cu un şiret auriu, pînă la glezne, unde erau din nou legaţi, lăsîndu-i picioarele pe jumătate goale; purta papuci purpurii, graţioşi, brodaţi cu fir de aur. A privit-o din cap pînă-n picioare, de la turbanul barbar pînă la papucii turceşti, şi a constatat că-şi pierduse glasul.

— Nu-ţi plac hainele mele, spuse Catalina cu glas egal, iar el era prea nepriceput ca să înţeleagă cît de stînjenită se simţea fata.

— N-am mai văzut aşa ceva, se poticni el. Sînt haine arabe? Arată-mi!

Se răsuci în loc, îl privi peste umăr, apoi se întoarse din nou cu faţa la el.

— În Spania toate ne îmbrăcăm aşa, spuse. Chiar şi mama. Sînt mult mai comode decît rochiile şi mult mai curate. Totul se poate spăla, nu ca damascul şi catifeaua.

El dădu din cap, simţind parfumul apei de trandafiri pe care-l răspîndeau mătăsurile.

— Şi ţin răcoare cînd e foarte cald, adăugă ea.

— Sînt... frumoase.

Avusese de gînd să spună „barbare" şi s-a bucurat că n-a făcut-o, văzînd cum i s-a luminat chipul.

— Chiar crezi asta?

— Da.

Ea îşi ridică pe dată braţele şi făcu o piruetă, ca să-i arate cum flutura mătasea pantalonilor şi cît de uşoară era cămaşa.

— Le purtaţi şi cînd dormiţi?

Ea rîse.

— Le purtăm mai tot timpul. Mama le poartă întotdeauna pe sub armură. Sînt mai comode decît orice altceva; şi, oricum, n-ar putea purta rochie pe sub zale.

— Nu...

— Cînd primim soli creştini, la ocazii solemne sau cînd curtea e-n sărbătoare, purtăm ţinute de seară - mai ales de Crăciun, cînd e frig. Dar acasă, şi vara, şi cînd suntem în campanie, purtăm haine maure. Sînt uşor de cusut, uşor de spălat şi de cărat şi, mai ales, minunate la purtat.

— Nu vei putea să te îmbraci aşa aici, spuse Arthur. Îmi pare rău, dar Milady mama regelui n-ar fi de acord nici măcar cu faptul că le-ai adus cu tine.

Ea aprobă din cap.

— Știu. Nici mama n-a fost de acord să le iau cu mine. Dar voiam să am ceva care să-mi amintească de casă și mă gîndeam că aș putea să le țin în dulap și să nu spun nimănui despre ele. Apoi, în seara asta, m-am gîndit să ți le arăt. Să mă arăt pe mine, așa cum eram.

Catalina se dădu la o parte și-i făcu semn să se apropie de masă. Se simțea prea mare și prea stîngaci și, din instinct, s-a aplecat și și-a scos cizmele de călărie, apoi a pășit desculț pe covoarele scumpe. Ea făcu un semn aprobator și, cu o mișcare a mîinii, îl invită să se așeze. El se lăsă pe una dintre pernele brodate cu fir de aur.

Ea se așeză la celălalt capăt și, senină, îi întinse un bol cu apă parfumată și un șervet alb. El și-a înmuiat degetele, apoi le-a șters. Cu un zîmbet, ea i-a întins un platou de aur plin cu bucate. Erau mîncăruri pe care el le cunoștea din copilărie: pulpe de pui fripte, rinichi de miel în sos iute, cu pîine albă: o cină englezească perfectă. Dar ceruse să se pună porții mici pe platouri individuale, iar bucatele erau așezate cu mare grijă. Puseseră felii de măr lîngă carne, iar lîngă prunele confiate erau bucățele de carne scumpă, cu mirodenii. Făcuse tot ce-i stătuse în putere ca să-i servească o cină spaniolă, cu toată delicatețea și luxul maurilor.

Arthur trecuse peste ideile sale preconcepute.

— Este pur și simplu... frumos, spuse el, încercînd să găsească un cuvînt care să descrie totul. E... ca un tablou. Tu ești ca..., dar nu-i trecu prin minte nimic din ceea ce văzuse vreodată care să poată fi asemuit cu ea. Ești ca o pictură pe care am văzut-o odată pe un platou, spuse. Una dintre comorile persane ale mamei. Neobișnuită și minunată.

Ea era cu adevărat radioasă auzindu-i complimentele.

— Vreau să te fac să înțelegi, spuse ea cu grijă, în latină. Vreau să înțelegi ce sînt eu. *Cuiusmodi sum.*

— Ce ești tu?

— Sînt soția ta, l-a liniștit ea. Sînt prințesa de Wales și voi fi regina Angliei. Voi fi o englezoaică adevărată. Aceasta e

soarta mea. Dar, pe lîngă asta, sînt şi Infanta Spaniei, din al-Andalus.

— Ştiu.

— Ştii şi nu ştii. Nu ştii nimic despre Spania şi nici despre mine. Vreau să mă fac înţeleasă. Vreau să afli despre cum e Spania. Sînt o prinţesă spaniolă. Preferata tatei. Cînd nu avem oaspeţi, aşa mîncăm. Cînd suntem în campanie, trăim în corturi şi ne aşezăm lîngă mangaluri ca acesta; şi am fost în campanie fără încetare, pînă cînd am împlinit şapte ani.

— Dar sunteţi o curte creştină, protestă el. Sunteţi o putere importantă în lumea creştină. Aveţi scaune, scaune obişnuite, şi trebuie să mîncaţi la mese obişnuite.

— Numai la evenimentele importante, spuse ea. Cînd suntem acasă la noi, aşa mîncăm, ca maurii. Ah, da, ne spunem rugăciunea; îi mulţumim singurului Dumnezeu cînd rupem pîinea. Dar nu trăim cum trăiţi voi aici, în Anglia. Noi avem grădini minunate, cu fîntîni şi ape curgătoare. Încăperile din palatele noastre sînt încrustate cu pietre preţioase, iar pe ziduri sînt scrise lucruri minunate, în versuri, cu litere aurite. Avem băi cu apă fierbinte ca să ne spălăm, iar aburul gros umple odăile parfumate. Avem cămări pe care iarna le umplem cu gheaţă din munţi, ca să ne ţinem fructele şi băuturile la rece în timpul verii.

Cuvintele erau la fel de seducătoare ca imaginile.

— Pari atît de stranie, spuse el, fără să vrea. Ca un basm.

— Abia acum îmi dau seama cît de străini suntem unul de celălalt, spuse Catalina. Credeam că ţara ta va fi la fel ca a mea, dar e atît de diferită. Încep să cred că noi semănăm mai mult cu persanii, decît cu germanii. Suntem mai degrabă arabi, decît vizigoţi. Probabil că şi tu ai crezut că eu voi fi o prinţesă la fel ca surorile tale, dar sînt foarte, foarte diferită.

El dădu din cap.

— Va trebui să învăţ obiceiurile tale, propuse el şovăitor. Iar tu va trebui să le înveţi pe ale mele.

— Voi fi regina Angliei şi va trebui să devin englezoaică. Dar vreau să afli cum eram în copilărie.

Arthur aprobă.

— Ţi-a fost tare frig azi? întrebă, simţind ceva ciudat şi nou, ca o greutate în pîntece, dîndu-şi apoi seama că era tristeţea pe care i-o provoca nefericirea ei.

Ea îl privi fără să şovăie.

— Da, răspunse. Foarte frig. Apoi m-am gîndit că m-am purtat urît cu tine şi m-am întristat tare. Pe urmă m-am gîndit că eram aşa departe de casă, şi de căldură, şi de soare, şi de mama, şi mi s-a făcut tare dor de casă. A fost o zi groaznică. Am avut o zi groaznică.

Întinse mîna spre ea.

— Pot să-ţi alin suferinţa?

Degetele li se întîlniră.

— Deja ai făcut-o, spuse ea. Cînd m-ai adus înăuntru, lîngă foc, şi mi-ai zis că-ţi pare rău. M-ai consolat şi trebuie să cred că ai s-o faci şi de-acum înainte.

O trase lîngă el; pernele erau moi şi comode, a întins-o lîngă el şi a tras cu blîndeţe de fîşia de mătase pe care şi-o înfăşurase în jurul capului. Aceasta se desfăcu îndată, iar părul i se răsfiră într-o cascadă de şuviţe bogate. Le atinse cu buzele, apoi îi sărută gura dulce, tremurîndă, apoi ochii cu gene de culoarea nisipului, sprîncenele deschise, venele albastre de pe tîmple şi lobii urechilor. Apoi se simţi cuprins de dorinţă şi-i sărută golul de la baza gîtului, claviculele subţiri, pielea caldă şi seducătoare, de la gît pînă la umăr, adîncitura cotului, palma caldă, subţioara parfumată senzual; apoi îi trase cămaşa peste cap, iar ea rămase goală în braţele sale – soţia lui, în sfîrşit iubitoare.

Îl iubesc. N-aş fi crezut că se poate, dar îl iubesc. M-am îndrăgostit de el. Mă privesc în oglindă uimită, ca şi cum aş fi alta, ca şi cum totul ar fi altfel. Îl iubesc pe Prinţul de Wales. Eu, Catalina a Spaniei, sînt îndrăgostită. Mi-am dorit această iubire, am crezut că e cu neputinţă, iar acum mi s-a întîmplat. Îmi iubesc soţul şi vom fi regele şi regina Angliei. Cine se mai poate îndoi acum că Dumnezeu m-a ales şi că îmi acordă favoruri

speciale? M-a ferit de pericolele războiului şi m-a adus între frumuseţile de la Palatul Alhambra, iar acum mi-a dat Anglia şi iubirea tînărului care îi va fi rege.

Copleşită de emoţie, îmi împreunez mîinile şi mă rog: O, Doamne, fie să-l iubesc pentru totdeauna, nu-l lua de lîngă mine aşa cum Juan a fost luat de lîngă Margot în primele lor luni de fericire. Lasă-ne să îmbătrînim alături, să ne iubim de-a pururi.

Castelul Ludlow, ianuarie 1502

Soarele de iarnă era roşu şi aproape de orizont cînd au intrat pe poarta imensă din zidul de piatră care înconjura Castelul Ludlow.

Artur, care mersese călare alături de lectica în care se afla Catalina, i-a strigat, peste zgomotul pe care-l făceau copitele pe piatră:

— Am ajuns, în sfîrşit, la Ludlow.

Ostaşii care mergeau înaintea lui au strigat:

— Faceţi loc să treacă Arthur! Prinţul de Wales!

Uşile s-au dat de perete, iar oamenii au ieşit din case, să vadă alaiul trecînd.

Catalina privea orăşelul frumos ca o tapiserie. Cel de-al doilea etaj al caselor, construit din lemn, ieşea în afară, deasupra străzii pietruite, iar dedesubt, la parter, era mici magazine înfloritoare şi curţi pentru lucru. Nevestele negustorilor au sărit de pe scăunelele din faţa magazinelor ca să o salute pe Catalina, iar ea le-a zîmbit şi le-a făcut cu mîna, la rîndul ei. La etaj, fetele fabricanţilor de mănuşi şi ucenicii cizmarilor, băieţii aurarilor şi fetele bătrîne ieşiseră la ferestre şi o strigau pe nume. Catalina rîdea, apoi şi-a ţinut respiraţia o clipă, cînd un băieţandru a părut gata să-şi piardă echilibrul şi să cadă, pe urmă a fost prins şi tras înapoi de camarazii lui, printre ovaţii.

Au trecut pe lîngă o arenă cu un han din lemn închis la culoare, iar clopotele jumătăţii de duzină de biserici, clopotele

de la colegiul, capelele şi spitalul din Ludlow au început să bată pentru a le ura bun-sosit acasă prinţului şi prinţesei.

Catalina s-a aplecat să-şi vadă castelul şi a observat zidul exterior, de necucerit. Poarta s-a deschis, iar ei au intrat. Înăuntru îi aşteptau mai-marii oraşului, primarul, clericii şi conducătorii ghildelor mai avute.

Arthur şi-a oprit calul şi a ascultat politicos un discurs îndelung, întîi în galeză apoi în engleză.

— Cînd mîncăm? îl întrebă Catalina în şoaptă, în latină, şi văzu cum îi tremură buzele în timp ce se chinuia să-şi înăbuşe un zîmbet.

— Cînd mergem la culcare? susură ea şi avu satisfacţia să observe cum mîna în care ţinea hăţurile îi tremura de dorinţă.

Chicoti şi se retrase înapoi în lectică pînă cînd, în cele din urmă, discursurile nesfîrşite de întîmpinare s-au încheiat şi alaiul regal a putut să-şi continue drumul, intrînd în a doua curte fortificată.

Era un castel îngrijit, la fel de robust ca orice castel de la graniţele Spaniei. Zidul care înconjura fortificaţia interioară era înalt şi rezistent, dintr-o piatră stranie, de culoare rozalie, care îl făcea să pară cald şi primitor.

Catalina a privit cu ochi pricepuţi de la zidurile groase pînă la şanţul din fortificaţia exterioară, apoi la cel din interior, şi observă cum o zonă de apărare conduce la următoarea şi decise că, în cazul unui asediu, ar putea să ţină piept ani în şir. Dar era mic, părea un castel de jucărie, unul pe care tatăl ei l-ar fi construit ca să apere un pod sau un drum vulnerabil. Era un castel pe care doar unul dintre cei mai lipsiţi de însemnătate nobili spanioli s-ar fi mîndrit să-l aibă drept cămin.

— Ăsta-i tot? întrebă ea fără ocolişuri, gîndindu-se la întregul oraş de la adăpostul zidurilor casei ei, la grădinile şi la terasele lui, la dealuri şi la privelişti, la felul cum centrul oraşului zumzăia de viaţă, totul în spatele zidurilor de apărare.

Se gîndi la distanţa mare pe care o aveau de parcurs santinelele: dacă înconjurau parapetul, aveau de mers mai bine de o oră. La Ludlow, şi-ar fi încheiat turul în cîteva minute.

— Ăsta-i tot castelul?

El rămase uimit.

— Te așteptai la mai mult? La ce te așteptai?

I-ar fi mîngîiat chipul neliniștit, dacă n-ar fi fost de față sute de oameni care îi priveau. S-a forțat să-și țină mîinile în loc.

— Ah, m-am pripit. Mă gîndeam la Richmond.

Nimic n-ar fi putut s-o convingă să spună că se gîndea la Alhambra.

El zîmbi liniștit.

— O, iubita mea, Richmond e nou, e mîndria și bucuria tatei. Londra e unul dintre cele mai mari orașe din creștinătate, iar palatul e pe măsură. Dar Ludlow e doar un orășel - foarte important în regiunea de graniță, dar tot un orășel rămîne. Dar e bogat, ai să vezi. E tare bun pentru vînătoare, iar oamenii sînt primitori. O să fii fericită aici.

— Sînt sigură, spuse Catalina zîmbindu-i și lăsînd deoparte gîndurile la palatul construit cu frumusețea în gînd, doar pentru frumusețe, unde constructorii se gîndiseră mai întîi unde avea să cadă lumina și ce se va reflecta în bazinele de marmură.

Privi în jurul ei și văzu, chiar în mijlocul fortificației interioare, o clădire circulară, ciudată, ca un turn solid și scund.

— Ce-i acolo? întrebă, chinuindu-se să coboare din lectică în timp ce Arthur o ținea de mînă.

El privi peste umăr.

— E capela noastră rotundă, spuse el neatent.

— O capelă rotundă?

— Da, ca la Ierusalim.

Deodată, ea recunoscu încîntată forma cunoscută a moscheii - construită în cerc, fiindcă nici un credincios nu era mai presus de altul; Allah era venerat de săraci și de bogați deopotrivă.

— E frumoasă.

Arthur o privi surprins. Pentru el nu era decît un turn circular, construit din piatra vineție care se găsea prin apropiere,

dar observă că era strălucitor în lumina după-amiezii și părea să împrăștie un fel pace în jur.

— Da, spuse el, fără să observe mare lucru. Acum asta – spuse arătînd spre clădirea mare din fața lor, cu cîteva trepte care duceau la ușa deschisă – asta e casa cea mare. Pe partea stîngă sînt odăile de consiliu ale Țării Galilor, iar deasupra lor sînt camerele mele. În dreapta se întind odăile de oaspeți și cele ale custodelui și ale soției sale: Sir Richard și Lady Margaret Pole. Iatacurile tale sînt deasupra, la etaj.

Îi observă reacția rapidă.

— E aici acum?

— Nu e la castel deocamdată.

Ea dădu din cap.

— Mai sînt alte clădiri în spatele casei?

— Nu, e lipită de zidul exterior. Asta-i tot.

Catalina se forță să rămînă zîmbitoare și binevoitoare.

— Mai sînt camere pentru oaspeți în curtea de la exterior, spuse el încercînd să se apere. Și avem și o casă de oaspeți. Aici e veselie, o să-ți placă.

— Sînt sigură că o să-mi placă, zîmbi ea. Și care sînt odăile mele?

El arătă cu degetul către ferestrele aflate cel mai sus.

— Vezi acolo, sus? Sînt pe partea dreaptă, la fel ca ale mele, doar că de cealaltă parte a casei.

Ea păru puțin descurajată.

— Dar cum ai să vii în odăile mele? întrebă Catalina în șoaptă.

El o luă de mînă și o conduse către treptele late de piatră care duceau la ușa dublă a castelului, împărțind zîmbete în stînga și în dreapta. S-a auzit un ropot de aplauze, iar însoțitorii lor s-au aliniat în urma lor.

— Așa cum mi-a cerut Milady mama regelui, de patru ori pe lună voi veni în camera ta, cu alai, în văzul tuturor, o lămuri el conducînd-o în sus pe scări.

— Ah, spuse ea descumpănită.

El îi zîmbi.

— Şi în restul nopţilor voi veni pe parapet, îi şopti. Odăile tale au o uşă secretă care dă spre zidul de apărare al castelului. La fel şi ale mele. Poţi să treci din iatacurile tale într-ale mele oricînd pofteşti, şi nimeni nu va şti vreodată dacă suntem împreună sau nu. Nu vor şti nici măcar în ale cui odăi suntem.

Fu foarte încîntat cînd văzu că ea se luminează la chip.

— Putem fi împreună oricînd vrem?

— Vom fi fericiţi aici.

Da, aşa e. Voi fi fericită aici. Nu voi plînge ca un persan, după frumuseţile de-acasă, şi nu voi spune că nu pot trăi altundeva. Nu voi spune că aceşti munţi sînt un deşert fără oaze, ca un berber care plînge după ce i se cuvine din naştere. Mă voi obişnui cu Ludlow şi voi învăţa să trăiesc aici, la graniţă şi, mai tîrziu, în Anglia. Mama nu e doar regină, e şi ostaş, aşa că m-a învăţat să-mi cunosc şi să-mi fac datoria. E datoria mea să învăţ să fiu fericită aici şi să trăiesc aici fără să mă plîng.

Poate că nu voi îmbrăca niciodată armura, ca ea, poate că nu voi lupta niciodată pentru ţara mea, ca ea; dar sînt multe feluri în care poţi servi un regat şi să fii o regină veselă, cinstită şi constantă e unul dintre ele. Dacă Dumnezeu nu mă cheamă la arme, poate că mă va chema să împart legea, să aduc dreptatea. Dacă îmi apăr poporul luptînd împotriva unui duşman sau dacă îl eliberez prin puterea legii, voi fi regina lor, cu trup şi suflet, Regina Angliei.

Era tîrziu, trecut de miezul nopţii. Catalina strălucea în lumina focului. Erau în pat, somnoroşi, dar dorindu-se unul pe celălalt prea mult ca să adoarmă.

— Spune-mi o poveste.

— Ţi-am spus zeci de poveşti.

— Mai spune-mi una. Spune-mi-o pe cea despre Boadbil, cînd a cedat Palatul Alhambra şi a înmînat cheia pe o pernă de mătase, apoi a plecat plîngînd.

— O ştii. Ţi-am spus-o aseară.

— Atunci, spune-mi povestea cu Yarfa şi calul lui care rînjea dinţii la creştini.

— Eşti un copil. Şi-l chema Yarfe.

— Dar ai văzut cînd l-au ucis?

— Eram acolo, dar nu l-am văzut murind.

— Cum ai putut să nu te uiţi?

— Păi, pentru că mă rugam, aşa cum îmi ceruse mama, şi pentru că eram o fetiţă, nu un băieţoi însetat de sînge.

Arthur îi aruncă o pernuţă brodată în cap. Ea o prinse şi i-o aruncă înapoi.

— Atunci povesteşte-mi despre mama ta, cînd şi-a lăsat giuvaerele gaj ca să plătească cruciada.

Ea rîse din nou şi scutură din cap, făcîndu-şi părul castaniu-roşcat să se mişte într-o parte şi-n alta.

— O să-ţi povestesc despre casa mea, se oferi ea.

— Bine.

El strînse pătura violet în jurul lor şi aşteptă.

— Cînd intri în prima încăpere din Alhambra, ai impresia că te afli într-o cămăruţă. Tatăl tău nu s-ar coborî niciodată să intre într-un asemenea palat.

— Nu e uriaş?

— E cam cît salonul unui negustor de-aici, din oraş. Unul bunicel, pentru o căsuţă din Ludlow, dar nimic mai mult de-atît.

— Şi apoi?

— Apoi intri în curte şi de-acolo, în Camera Aurită.

— E mai frumoasă?

— E foarte colorată, dar nu cu mult mai mare. Pereţii sînt acoperiţi cu plăcuţe colorate şi cu foiţă de aur şi are şi un balcon înalt, dar tot nu e un spaţiu întins.

— Şi de-acolo încotro mergem azi?

— Azi o luăm la dreapta şi intrăm în Curtea mirţilor.

El închise ochii, încercînd să-şi amintească descrierile ei.

— O curte dreptunghiulară, înconjurată de clădiri înalte, aurii.

— Cu o intrare uriaşă, din lemn, mărginită de plăci frumos ornate la capătul cel mai îndepărtat.

— Şi un bazin. Unul simplu, dreptunghiular, cu un gard-viu din arbuşti de mirt parfumaţi de o parte şi de cealaltă.

— Nu e un gard-viu, ca ale voastre, obiectă ea, gîndindu-se la marginile neîngrijite ale terenurilor din Ţara Galilor, unde se luptau spinii şi buruienile.

— Dar cum sînt, atunci? întrebă el, deschizînd ochii.

— Seamănă cu un zid, spuse ea. E tăiat drept şi pătrat, ca un bloc de marmură verde, ca o statuie vie, cu parfum dulce. Şi uşa de la capăt se oglindeşte în apă, la fel şi arcul din jurul ei şi întreaga clădire. Totul se oglindeşte vălurit la picioarele tale. Şi pereţii sînt perforaţi cu ornamente minunate de ipsos, subţiri ca hîrtia, ca o broderie albă, pe fond alb. Iar păsările...

— Ce-i cu păsările? întrebă el surprins, căci nu-i mai povestise nimic despre păsări pînă atunci.

Ea făcu o pauză, gîndindu-se la numele lor.

— *Apodes*? întrebă în latină.

— *Apodes*? Drepnele?

Ea aprobă din cap.

— Zboară chiar pe deasupra capului, ca un rîu învolburat, şi dau rotocoale grădinii înguste, iuţi şi zgomotoase ca oştenii cînd pornesc la atac, cît timp soarele e sus pe cer; nu se opresc cît străluceşte soarele, toată ziua. Iar noaptea...

— Ce fac noaptea?

Ea schiţă un gest cu mîinile, ca şi cum ar fi făcut o vrajă.

— Noaptea dispar, nu le vezi niciodată oprindu-se sau făcîndu-şi cuiburi. Dispar pur şi simplu - parcă apun odată cu soarele; dar în zori se întorc, ca un rîu, ca un torent.

Făcu o pauză.

— E greu de descris, spuse. Dar eu îl văd mereu.

— Ţi-e dor, spuse el, cu glas egal. Oricît de fericită te-aş face eu, îţi va fi mereu dor.

Ea făcu un mic gest.

— Sigur că-mi e. Nu e de mirare. Dar nu uit niciodată cine sînt. Nu uit care mi-e destinul.

Arthur aşteptă.

Ea îi zîmbi, iar zîmbetul îi încălzi chipul şi ochii albaştri îi străluceau.

— Prinţesa de Wales, spuse. Din copilărie ştiu asta. Întotdeauna m-au numit Prinţesa de Wales. Şi apoi regina Angliei, cu voia Domnului. Catalina, Infanta Spaniei, Prinţesă de Wales.

El îi zîmbi drept răspuns şi o strînse mai tare în braţe; ea îşi pusese capul pe umărul lui, iar părul roşcat-închis era răsfirat ca un văl pe pieptul lui.

— Am ştiut că o să mă mărit cu tine aproape de cînd m-am născut, spuse ea gînditoare. Nu-mi amintesc timpurile cînd nu eram deja promisă ţie. Nu-mi amintesc timpurile de dinainte să-ţi scriu scrisori, pe care i le dădeam profesorului la corectat. Am noroc că-ţi sînt pe plac acum, că am venit aici.

El îi prinse bărbia între degete şi-i întoarse capul spre el, ca s-o sărute.

— Eu sînt şi mai norocos că mă placi tu, spuse el.

— Aş fi fost o soţie bună, oricum, insistă ea. Chiar şi fără asta...

El îi prinse mîna şi i-o conduse pe sub aşternuturile de mătase, pînă îi atinse locul care se trezea din nou la viaţă.

— Fără asta, vrei să zici? o necăji el.

— Fără această... bucurie, spuse ea, întinzîndu-se în aşteptarea atingerii lui.

Servitorii i-au trezit în zori şi l-au escortat pe Arthur cu fast din patul ei. S-au revăzut la slujbă, dar au stat pe locuri îndepărtate unul de celălalt, în capela rotundă, fiecare cu alaiul său, neputînd să-şi vorbească.

Slujba ar trebui să fie cel mai important moment al zilei pentru mine şi ar trebui să-mi aducă linişte – o ştiu. Dar mereu mă simt singură în timpul slujbei. Mă rog la Dumnezeu şi Îi

mulţumesc pentru grija pe care mi-o arată, dar simplul fapt că mă aflu în capela aceasta – în formă de moschee – îmi aminteşte atît de mult de mama. Mirosul de tămîie mi-o aduce în minte ca şi cum ar fi parfumul ei, nu-mi vine să cred că nu îngenunchez alături de ea, aşa cum făceam, de patru ori pe zi, aproape în fiecare zi din viaţa mea. Cînd spun „Ave Maria", văd chipul rotund, zîmbitor şi hotărît al mamei. Şi cînd mă rog pentru curăj, ca să-mi pot împlini datoria în ţara asta străină şi printre oamenii ăştia ursuzi şi tăcuţi, caut chiar tăria mamei mele.

Ar trebui să-I mulţumesc pentru Arthur, dar nu îndrăznesc să mă gîndesc la el cînd sînt în genunchi dinaintea lui Dumnezeu. Nu pot să mă gîndesc la el fără să mă fac vinovată de păcatul poftei trupeşti. Imaginea lui în mintea mea e un secret îngropat adînc, o plăcere păgînă. Sînt convinsă că nu e vorba de sfînta bucurie a căsătoriei. O asemenea plăcere trebuie să fie un păcat. O dorinţă aşa de întunecată şi adîncă şi o asemenea satisfacţie nu pot avea legătură cu venirea pe lume a unui mic prinţ, care este singurul scop al acestei căsătorii. Patul ne-a fost binecuvîntat de arhiepiscop, dar împreunarea noastră pătimaşă e la fel de animalică precum a şerpilor care se încălzesc la soare, împletiţi de plăcere. Tăinuiesc faţă de toţi plăcerea pe care mi-o oferă Arthur, chiar şi faţă de Dumnezeu.

N-aş putea avea încredere în nimeni, chiar dacă aş vrea să-i mărturisesc cuiva. Ni s-a interzis fără ocolişuri să fim împreună după placul inimii. Bunica lui, Milady mama Regelui, a ordonat asta, iar ea comandă totul chiar şi aici, la graniţa cu Ţara Galilor. Ea a spus că el trebuie să vină în camera mea o dată pe săptămînă, în fiecare săptămînă, mai puţin în timpul indispoziţiei mele lunare, că trebuie să vină înainte de ora zece şi să plece înainte de şase. O ascultăm, desigur, toată lumea o ascultă. O dată pe săptămînă, după cum a cerut, el soseşte pe uşa principală, ca un tînăr ascultător, dar nu chiar de bunăvoie; iar dimineaţa pleacă în tăcere, ca un tînăr care şi-a făcut datoria şi nu ca unul care a rămas treaz întreaga noapte, cu respiraţia tăiată de plăcere. Nu se laudă niciodată cu plăcerile de care are parte. Cînd vin după el dimineaţa, nu spune nimic, nimeni nu ştie

nimic despre fericirea pe care ne-o aduce pasiunea noastră. Nimeni nu va şti vreodată că suntem împreună în fiecare noapte. Ne întîlnim pe parapetul care se întinde de la odăile lui pînă la ale mele, chiar pe acoperişul castelului, cu cerul gri-albăstrui deasupra noastră. Ne întîlnim în taină, precum amanţii, la adăpostul nopţii; apoi mergem în odaia mea sau într-a lui şi ne cufundăm în lumea noastră, plină de bucurii ascunse.

Chiar şi în castelul acesta aglomerat, plin de oameni băgăreţi şi de spionii mamei regelui, nimeni nu ştie că ne întîlnim şi nimeni nu ştie cît de mult ne iubim.

După slujbă, perechea regală a plecat să ia micul dejun, fiecare în apartamentele sale, deşi ar fi preferat să fie împreună. Castelul Ludlow era o reproducere la scară mai mică a curţii regale, cu toate formalităţile ei. Mama regelui ordonase ca după micul dejun Arthur să studieze cu profesorul său sau să practice sporturi cînd vremea o permitea; iar Catalina trebuia să studieze cu profesorul ei, să brodeze, să citească sau să se plimbe în grădină.

— Grădină! a şoptit Catalina ca pentru sine, în mijlocul peticului verde, înghesuit într-un colţ al zidurilor castelului, cu o graniţă firavă şi cu pămînt umed. Mă întreb dacă a văzut vreodată o grădină adevărată.

După-amiaza li se îngăduia să călărească împreună şi să vîneze în pădurile care înconjurau castelul. Era o zonă bogată, cu o vale traversată de un rîu învolburat, mărginită de păduri bătrîne, care se întindeau pe dealurile din jur. Catalina se gîndea că avea să înveţe să-i placă păşunile de pe lîngă rîul Teme şi felul cum în depărtare, la orizont, dealurile întunecate se contopeau cu cerul. Dar în miezul iernii totul era gri şi alb şi numai chiciura sau zăpada aduceau ceva strălucire pădurii întunecate şi reci. Vremea era de multe ori prea rea ca prinţesa să poată ieşi. Nu-i plăcea deloc ceaţa cea umedă, nici lapoviţa rece ca gheaţa. De cele mai multe ori, Arthur pleca singur să călărească.

— Chiar dacă nu m-aş duce, nu ne-ar lăsa să fim împreună, spunea el trist. Bunica m-ar pune să fac altceva.

— Păi du-te, atunci! răspundea ea zîmbind, deși i se părea că mai e o veșnicie pînă la ora cinei și nu avea nimic cu care să-și umple timpul așteptîndu-l să se întoarcă de la vînătoare.

O dată pe săptămînă mergeau în oraș, să asiste la slujba de la biserica St Laurence, să viziteze capela micuță lipită de zidul castelului sau să participe la vreo cină organizată de una dintre ghildele importante ori să asiste la vreo piesă de teatru, la lupte de cocoși sau să se uite cum erau asmuțiți taurii cu cîini. Catalina era impresionată de orășelul curat și drăguț; nu avusese de suferit de pe urma războiului dintre Casele de York și Lancaster, căruia Henric Tudor abia îi pusese capăt.

— Pacea e tot ce poate fi mai important pentru un regat, îi spuse ea lui Arthur.

— Acum nu ne mai pot amenința decît scoțienii, răspunse el. Eu mă trag atît din familia York, cît și din cea de Lancaster, deci rivalitatea lor se sfîrșește la mine. Tot ce ne rămîne de făcut este să ținem partea de nord în siguranță.

— Și tatăl tău e de părere că a obținut asta căsătorind-o pe Margaret?

— Să dea Domnul să aibă dreptate, dar nu sînt chiar oameni de cuvînt. Cînd voi ajunge rege, voi avea grijă să întăresc granițele. Tu mă vei sfătui, vom merge împreună să ne asigurăm că toate castelele de la granițe sînt în stare bună.

— Va fi o plăcere, spuse ea.

— Sigur că da. Tu ți-ai petrecut copilăria pe lîngă o oștire care lupta la granițe, știi mai bine decît mine la ce trebuie să fim atenți.

Ea îi zîmbi.

— Mă bucur că am o calitate care îți va fi de folos. Tata s-a plîns mereu că mama crește amazoane, în loc de prințese.

Au cinat împreună la căderea serii și, din fericire, în acele zile de iarnă se însera foarte devreme. În sfîrșit, puteau fi aproape unul de celălalt, stînd pe scaune alăturate la masa regală, așezată la capătul sălii, în timp ce buștenii ardeau în căminul lipit de peretele alăturat. Arthur o așeza întotdeauna pe Catalina în

stînga lui, aproape de foc, iar ea purta o mantie căptuşită cu blană şi cîteva straturi de cămăşi pe sub rochia de seară bogat împodobită. Chiar şi aşa, tot îi era frig cînd cobora scările îngheţate, venind din camerele ei încălzite în sala plină de fum. Doamnele ei de companie spaniole, Maria de Salinas, guvernanta ei, Dona Elvira, şi alte cîteva stăteau la o masă, iar doamnele din Anglia, care ar fi trebuit să-i ţină companie, stăteau la altă masă şi alaiul ei de servitori spanioli, la alta. Nobilii din consiliul lui Arthur, şambelanul său, Sir Richard Pole, custodele castelului, episcopul William Smith de Lincoln, medicul său, Bereworth, vistiernicul, Sir Henric Vernon, intendentul, Sir Richard Croft, sfătuitorul său personal, Sir William Thomas de Carmarthen şi toţi oamenii de seamă din principat erau aşezaţi în centrul sălii. În capătul cel mai îndepărtat şi la galerie aveau dreptul să se îngrămădească toţi curioşii şi băgăreţii din Ţara Galilor, ca să o privească pe prinţesă în timp ce cinează şi să-şi dea cu părerea dacă l-a mulţumit sau nu pe prinţ.

Nu puteau să-şi dea seama. Cei mai mulţi considerau că el nu fusese în stare să se culce cu ea. Ca să vezi! Infanta şedea ţeapănă ca o păpuşă şi rareori se întorcea către tînărul ei soţ. Prinţul de Wales i se adresa o dată la zece minute, ca o maşinărie. Erau modele de bună purtare şi rareori se priveau în ochi. Bîrfele ziceau că el mergea în apartamentele ei, aşa cum i se ordonase, dar nu mai mult de o dată pe săptămînă, şi niciodată de bunăvoie. Probabil că tînăra pereche nu era prea bucuroasă de intimitate. Erau tineri, poate prea tineri pentru căsătorie.

Nimeni nu avea cum să observe că mîinile Catalinei erau încleştate în poală ca să se abţină de la a-şi atinge soţul, şi nici că prinţul se întorcea spre ea din jumătate în jumătate de oră şi, cu un aer aparent indiferent, îi şoptea încet, ca să audă doar ea: „Te doresc chiar în clipa asta".

După cină urmau dansuri şi, uneori, actori de pantomimă sau povestitori, vreun bard galez sau actori itineranţi. Uneori veneau poeţi din zonele deluroase şi spuneau poveşti vechi şi stranii în limba lor, pe care Arthur o înţelegea cu greu, apoi încerca să traducă pentru Catalina.

Cînd vine vara lungă, galbenă, şi ne aduce victoria
Şi corăbiile din Bretania îşi ridică pînzele,
Şi cînd vine arşiţa care înteţeşte febra
Se prevesteşte că victoria va fi a noastră.

— Despre ce-i vorba?

— Vara cea lungă şi galbenă e cea în care tatăl meu a hotărît să invadeze Anglia, venind din Bretania. A ajuns la Bosworth, unde a obţinut victoria.

Ea dădu din cap.

— A fost arşiţă mare anul acela, iar oştenii au adus cu ei boala năduşelii, care şi acum se abate ca un blestem asupra Angliei şi Europei în fiecare vară, la venirea căldurii.

Ea dădu din nou din cap. A venit în faţă un alt poet, care cînta la harpă şi din voce.

— Şi ăsta?

— Cîntă despre un dragon roşu care zboară pe deasupra Principatului, răspunse el. Şi ucide mistreţul.

— Şi ce înseamnă? întrebă Catalina.

— Dragonul e simbolul Tudorilor, al nostru, spuse el. Sigur ai văzut dragonul roşu de pe drapelul nostru. Mistreţul e Richard, uzurpatorul. Îi face un compliment tatei, pornind de la o poveste veche. Toate cîntecele lor sînt străvechi. Probabil că le cîntau pe arcă, rînji el. Cîntecele lui Noe.

— Spun că e meritul vostru că aţi supravieţuit potopului? Noe era un Tudor?

— Probabil. Bunica mea şi-ar asuma meritele şi pentru grădina Edenului, răspunse el. Suntem la graniţa cu Ţara Galilor, ne tragem din Owen ap Tudor, din Glendower, suntem în stare să ne atribuim merite pentru orice.

Aşa cum spusese Arthur că o să se întîmple, cînd focul din cămin s-a domolit, au început să cînte cîntece galeze vechi, despre fapte magice în codri întunecoşi, pe care nici un om nu le putea afla. Povesteau despre bătălii şi victorii minunate, despre lupte cîştigate prin curaj şi iscusinţă. În limba lor ciudată,

depănau poveşti despre Arthur şi Camelot, despre prinţul Merlin şi Guinevere, regina care şi-a trădat soţul pentru o iubire nelegiuită.

— Aş muri dacă tu ţi-ai lua un amant, îi şopti el pe cînd un paj le turna vin stând între ei şi ceilalţi meseni, adăpostindu-i de privirile lor.

— Nu pot vedea pe altcineva cînd eşti tu lîngă mine, îl linişti ea. N-am ochi decît pentru tine.

În fiecare seară era muzică sau vreun spectacol pentru curtea de la Ludlow. Mama regelui ceruse ca prinţul să ofere întotdeauna distracţii la curte - o recompensă pentru Ţara Galilor, care îl aşezase pe fiul ei, Henric Tudor, pe un tron foarte nesigur. Nepotul ei trebuia să-i răsplătească pe oamenii care coborîseră de pe dealuri ca să lupte pentru Tudori şi să le aducă aminte că el era un prinţ galez şi că se bizuia în continuare pe ajutorul lor pentru a-i conduce pe englezi, pe care nimeni nu putea conta vreodată. Galezii trebuiau să li se alăture englezilor, iar împreună aveau să-i ţină la distanţă pe scoţieni şi să le facă faţă irlandezilor.

Cînd muzicienii treceau la dansurile lente şi ceremonioase din Spania, Catalina dansa cu una dintre doamnele ei de companie, conştientă de privirea lui Arthur aţintită asupra ei. Avea o expresie serioasă pe chip, ca o mică mască a cuviinţei; deşi, în realitate, dorea să facă piruete şi să-şi unduiască şoldurile ca o cadînă în serai, ca o sclavă maură care danseazăpentru sultan. Dar Milady mama Regelui avea spioni pretutindeni, chiar şi la Ludlow, iar aceştia ar fi informat-o în grabă despre orice abatere de la buna-cuviinţă a tinerei prinţese. Uneori, Catalina îi arunca o privire furişă soţului său şi-i observa privirile aţintite asupra ei, arătînd ca un bărbat îndrăgostit. Atunci pocnea din degete, de parcă gestul ar fi făcut parte din dans, dar de fapt îi atrăgea atenţia că bunica lui n-ar fi fost de acord cu modul în care o privea; iar el se întorcea să discute cu cineva, dezlipindu-şi ochii de la ea.

Chiar şi după ce muzica înceta şi actorii plecau, cei doi tineri nu puteau rămîne singuri. Mereu apărea cineva care voia

să-i ceară vreun sfat lui Arthur, cineva care voia vreo favoare, sau pămînturi, sau să intervină în favoarea lor; se apropiau de el şi-i vorbeau în şoaptă, în engleză – limbă pe care Catalina încă n-o înţelegea bine – sau în galeză, despre care credea că n-o poate înţelege nimeni. Legea nu se aplica mai deloc în teritoriile de la graniţă, iar fiecare proprietar de pămînturi se purta ca un general pe domeniul lui. În ţinuturile mai îndepărtate, în munţi, erau oameni care credeau că Richard se află încă pe tron, care nu auziseră nimic despre schimbările din lume, nu vorbeau deloc engleza şi nu se supuneau nici unei legi.

Arthur discuta aprins cu ei, îi lăuda, propunea ca vechile conflicte să fie uitate, ca greşelile să fie îndreptate şi ca mîndrele căpetenii galeze să-şi unească puterile pentru ca pămînturile lor să prospere, la fel ca ale vecinilor englezi, în loc să-şi piardă timpul invidiindu-se unii pe alţii. Văile şi întinderile de coastă erau dominate de o mînă de lorzi meschini, iar în munţi oamenii formau clanuri, ca triburile de sălbatici. Arthur era hotărît ca încetul cu încetul să impună legea cea nouă în întregul ţinut.

— Toţi trebuie să ştie că nici un lord nu e mai presus de lege, a spus Catalina. Asta au făcut maurii în Spania, iar mama şi tata le-au urmat exemplul. Maurii nu s-au chinuit să le schimbe oamenilor credinţa sau limba, ei doar au adus pacea şi prosperitatea şi au impus legea.

— Jumătate din oamenii mei ar considera că e o erezie, o necăji el. Iar mama şi tatăl tău îşi impun acum credinţa: deja i-au alungat pe evrei, iar maurii îi vor urma.

Ea se încruntă.

— Ştiu, spuse. Şi oamenii suferă atît de mult! Dar intenţia lor era să-i lase pe oameni să-şi practice credinţa. Asta au promis cînd au luat Granada.

— Crezi că pentru a forma o ţară toţi oamenii trebuie să aibă aceeaşi religie? o întrebă el.

— Ereticii pot trăi aşa, spuse ea cu hotărîre. În al-Andalus, maurii, evreii şi creştinii au trăit în pace şi prietenie. Dar, dacă eşi un rege creştin, e datoria ta să-i faci pe oameni să asculte de Dumnezeu.

Catalina îl privea pe Arthur în timp ce acesta discuta cu un om, apoi cu încă unul apoi, la un semn făcut de Dona Elvira, îi făcea o reverenţă soţului său şi se retrăgea din sală. Îşi citea rugăciunile de seară, se schimba în hainele de seară, stătea puţin cu doamnele de companie, apoi mergea în dormitor, unde aştepta şi tot aştepta.

— Poţi să pleci, voi dormi singură la noapte, îi spunea Donei Elvira.

— Iar? se încrunta aceasta. N-a dormit nimeni cu tine încă de cînd am ajuns la castel. Dacă te trezeşti noaptea şi ai nevoie de ceva?

— Dorm mai bine dacă nu mai e nimeni în cameră, spunea Catalina. Poţi să mă laşi acum.

Guvernanta şi doamnele îi urau noapte bună şi plecau, servitoarele veneau să-i descheie corsetul, să-i scoată boneta, să-i descheie pantofii şi să-i scoată ciorapii. Apoi îi ţineau cămaşa de noapte de in, încălzită, iar ea le cerea pelerina, le spunea că mai rămîne puţin lîngă foc şi le cerea să plece. Îl aştepta în liniştea castelului care se pregătea pentru noapte. Apoi auzea în sfîrşit sunetul slab al paşilor lui, la uşa care dădea spre zidul dintre turnul lui şi al ei. Se repezea să descuie şi el intra odată cu vîntul rece, cu obrajii înroşiţi de ger, cu pelerina peste cămaşa de noapte, iar ea i se arunca în braţe.

— Spune-mi o poveste.

— Pe care vrei să ţi-o spun în seara asta?

— Povesteşte-mi despre familia ta.

— Să-ţi povestesc despre mama, cînd era copil?

— Ah, da. A fost şi ea prinţesă de Castilia, ca tine?

Catalina clătină din cap.

— Nu, n-a fost deloc aşa pentru ea. Ea nu era protejată, nu se afla în siguranţă. Trăia la curtea fratelui ei, tatăl său murise, iar fratele ei n-o iubea aşa cum ar fi trebuit. Ştia că era singura

lui moştenitoare adevărată. El o prefera pe fiica lui; dar toată lumea ştia că e o bastardă, că regina lui îl înşelase. Chiar fusese poreclită cu numele amantului reginei. Îi spuneau La Beltraneja, după tatăl ei. Îţi poţi imagina ceva mai ruşinos de-atît?

Arthur scutură din cap, ascultător.

— Absolut nimic.

— Mama era un fel de prizonier la curtea fratelui ei; regina o ura, desigur, curtenii se purtau urît cu ea, iar fratele ei complota s-o dezmoştenească. Nici măcar mama lor nu reuşea să-l facă să asculte de raţiune.

— De ce? întrebă el, apoi o prinse de mînă cînd observă umbra care-i trecu pe chip. Ah, iubito, îmi pare rău. Ce s-a întîmplat?

— Mama ei era bolnavă, spuse Catalina. Bolnavă de tristeţe. Nu prea înţeleg de ce, nici de ce era aşa de rău. Dar abia dacă reuşea să vorbească sau să se mişte. Nu făcea altceva decît să plîngă.

— Deci mama ta nu avea pe nimeni care s-o protejeze?

— Nu. Şi apoi fratele ei, regele, a cerut ca ea să fie logodită cu Don Pedro Giron.

Ea se ridică puţin şi-şi cuprinse genunchii cu mîinile.

— Se spunea că-şi vînduse sufletul diavolului, că era un om tare rău. Mama a jurat că ea şi-l va oferi pe al ei lui Dumnezeu, iar Dumnezeu avea să cruţe o fecioară de o asemenea soartă. Spunea că nu se putea ca un Dumnezeu milostiv să o ia pe ea, o prinţesă, după ce supravieţuise atîţia ani la cea mai rea curte din Europa, şi s-o arunce apoi în braţele unui om care nu voia decît s-o ducă la pieire, care-o dorea doar pentru că era tînără şi neprihănită, care voia să-i ia fecioria.

Arthur îşi ascunse un rînjet, gîndindu-se la ritmul pe care-l căpăta povestirea.

— Te descurci de minune, îi spuse. Sper că are un final fericit.

Catalina ridică mîna, ca un trubadur care cere să se facă linişte.

— Prietena ei cea mai bună, care îi era şi doamnă de companie, Beatriz, a luat un cuţit şi a jurat că o să-l ucidă pe Don Pedro înainte să pună mîna pe Isabella; dar mama a îngenuncheat pe băncuţa pentru rugăciuni şi a rămas acolo trei zile şi trei nopţi, ca să se roage să fie cruţată de o asemenea siluire. El se afla pe drum, avea să ajungă a doua zi. Mînca şi bea zdravăn şi le spunea tuturor tovarăşilor săi că a doua zi avea să fie în patul celei mai nobile virgine din Castilia. Dar chiar în noaptea aceea a murit, spuse Catalina, cu glasul coborît pînă la şoaptă.

— A murit înainte să-şi termine vinul de la cină. S-a prăbuşit mort, de parcă Dumnezeu s-ar fi coborît din ceruri şi i-ar fi luat viaţa, cum ia un grădinar un păduche de pe o plantă.

— A fost otrăvit? întrebă Arthur, care nu era străin de ce putea face un monarh plin de hotărîre, şi care o credea capabilă de crimă pe Isabella de Castilia.

— Voia Domnului, răspunse Catalina cu seriozitate. Don Pedro a aflat, la fel ca toată lumea, că voia Domnului şi a mamei merg mînă-n mînă. Şi dacă i-ai cunoaşte pe Dumnezeu şi pe mama aşa cum îi cunosc eu, ai şti şi tu că dorinţa lor se îndeplineşte întotdeauna.

El ridică paharul şi bău în cinstea ei.

— Aşa poveste mai zic şi eu, spuse el. Aş vrea să o poţi povesti în sala mare, pentru toţi.

— Şi e doar adevărul, îi aminti ea. Ştiu că aşa e. Mi-a povestit chiar mama.

— Deci şi ea a luptat pentru tron, spuse el gînditor.

— Întîi pentru tron, apoi pentru a întemeia regatul spaniol.

El zîmbi.

— Ni se tot spune că avem sînge regal, dar amîndoi ne tragem din familii de luptători. Ne-am cucerit tronurile.

Ea ridică din sprîncene.

— Chiar am sînge regal, spuse. Mama chiar are dreptul la tronul ei.

— Da, aşa e. Dar dacă mama ta n-ar fi luptat pentru locul ei în lume, ar fi ajuns să fie Dona cum-îl-chema...

— Giron.

— Giron. Iar tu ai fi fost o nimeni.

Catalina scutură din cap. Îi era cu adevărat imposibil să conceapă aşa ceva.

— Aş fi fost fiica surorii regelui, indiferent ce s-ar fi întîmplat. Aş fi avut oricum sînge regal.

— Ai fi fost o nimeni, spuse el fără ocolişuri. O nimeni cu sînge regal. La fel aş fi fost şi eu, dacă tata n-ar fi luptat pentru tron. Ne tragem amîndoi din familii care au luptat pentru a obţine ceea ce li se cuvine.

— Da, se învoi ea fără tragere de inimă.

— Amîndoi suntem copiii unor părinţi care au pretins ceea ce era al altcuiva, continuă el.

Deodată, ea îşi ridică capul.

— Nu-i adevărat! Cel puţin mama n-a făcut una ca asta. Era moştenitoarea de drept.

Arthur nu fu de acord cu ea.

— Fratele ei a numit-o pe fiica lui moştenitoare, a recunoscut-o. Mama ta şi-a cucerit tronul. La fel ca tata.

Ea se înroşi.

— Nu, nu-i aşa, insistă Catalina. Este moştenitoarea de drept a tronului. N-a făcut decît să-şi apere dreptul în faţa unui pretendent.

— Nu înţelegi? spuse el. Toţi suntem pretendenţi înainte să cîştigăm. Cînd cîştigăm, putem să rescriem istoria, să ne rescriem arborele genealogic şi să-i executăm pe rivalii noştri sau să-i ţinem prizonieri pînă cînd putem să susţinem că n-a existat vreodată decît un moştenitor: noi înşine. Dar pînă atunci nu suntem decît unul dintre mulţii pretendenţi la tron. Şi nici măcar nu suntem întotdeauna cel mai îndreptăţit.

Ea se încruntă.

— Ce vrei să spui? îl întrebă. Că nu sînt o prinţesă adevărată? Că tu nu eşti adevăratul moştenitor al Angliei?

El o luă de mînă.

— Nu, nu. Nu te înfuria pe mine, o linişti. Spun doar că am obţinut ce am cerut. Spun că ne creăm propria moştenire. Cerem ce ne dorim, spunem că suntem Prinţul de Wales, Regina

Angliei. Că noi hotărîm numele cu care să fim strigaţi. Aşa cum face toată lumea.

— Greşeşti, spuse ea. Eu m-am născut Infanta Spaniei şi voi muri Regina Angliei. N-are nici o legătură cu vreo alegere, acesta e destinul meu.

El i-a prins mîna şi i-a sărutat-o. Şi-a dat seama că nu avea rost să-şi ducă pînă la capăt ideea că orice bărbat sau femeie îşi poate construi propriul destin urmîndu-şi convingerile proprii. Se prea poate să fi avut îndoielile lui, dar în cazul ei, totul era clar. Ea era pe deplin convinsă, destinul ei era deja stabilit. Nu se îndoia că avea să şi-l apere pînă la moarte. Titlul ei, mîndria ei, individualitatea ei erau un tot.

— Katherine, Regina Angliei, spuse el sărutîndu-i degetele şi văzînd-o cum zîmbeşte din nou.

Îl iubesc atît de mult. Nici nu mă gîndeam că aş putea iubi pe cineva aşa. Simt cum devin mai răbdătoare şi mai înţeleaptă doar din pricina iubirii ce i-o port. Nu mai sînt aşa iute la mînie şi nerăbdătoare, şi nici de dorul de casă nu mă mai plîng. Simt că mă transform într-o femeie mai bună, într-o soţie mai bună cînd încerc să-i fiu pe plac şi să-l fac să fie mîndru de mine. Vreau să se bucure întotdeauna că s-a căsătorit cu mine. Vreau să fim mereu la fel de fericiţi ca astăzi. Nu am cuvinte să-l descriu... nu am cuvinte.

Un sol al regelui a venit să le aducă daruri tinerilor proaspăt căsătoriţi: o pereche de căprioare din pădurea Windsor, un pachet de cărţi pentru Catalina, scrisori de la regina Elizabeth şi ordine de la Milady mama regelui, care auzise - deşi nimeni nu-şi putea imagina cum - că alaiul de vînătoare al prinţului stricase nişte garduri-vii şi-i cerea lui Arthur să se asigure că vor fi reparate şi că proprietarul va fi despăgubit.

A adus scrisoarea în camera Catalinei cînd a venit la ea, noaptea.

— Cum de ştie tot? a întebat el.

— Poate că i-o fi scris omul, a răspuns ea mîhnită.

— De ce n-a venit direct la mine?

— Pentru că o cunoaşte? E vasalul ei?

— Se prea poate, spuse el. Are o reţea de alianţe, ca o pînză de păianjen care se întinde în toată ţara.

— Ar trebui să te duci să-l vezi, hotărî Catalina. Am putea merge împreună. Putem să-i ducem un dar - nişte carne sau ceva asemănător - şi să-i plătim ce-i datorăm.

Arthur clătină din cap, surprins de puterea bunicii sale.

— Da, putem face asta. Dar cum e posibil să ştie chiar tot?

— Aşa se conduce, spuse ea. Nu-i aşa? Te asiguri că ştii totul şi că oricine are o problemă vine la tine. Astfel, ei se obişnuiesc să fie ascultători, iar tu te obişnuieşti să dai ordine.

El chicoti.

— Văd că m-am căsătorit cu a doua Margaret Beaufort, spuse. Dumnezeu să mă apere, dacă avem încă una în familie.

Catalina zîmbi.

— Socoteşte-te prevenit, fu ea de acord. Sînt fiica unei femei puternice. Pînă şi tata face cum îi cere ea.

El lăsă scrisoarea şi o strînse în braţe.

— Toată ziua mi-a fost dor de tine, şopti el, cu faţa lipită de adîncitura gîtului ei.

Ea îi descheie cămaşa de noapte, ca să-şi poată lipi chipul de pielea lui cu miros dulce.

— Ah, iubirea mea.

Se îndreptară spre pat, amîndoi odată.

— Ah, iubirea mea.

— Spune-mi o poveste.

— Pe care vrei să ţi-o spun în seara asta?

— Povesteşte-mi cum s-a căsătorit mama ta cu tatăl tău. Şi pentru ei s-au făcut aranjamente, ca pentru noi?

— A, nu! exclamă ea. Deloc. Ea era aproape singură pe lume şi, chiar dacă Dumnezeu o salvase de Don Pedro, nu se

afla deloc în siguranță. Știa că fratele ei avea s-o mărite cu oricine îl asigura că nu-i va moșteni ea tronul. Au fost vremuri grele pentru ea. Spunea că atunci cînd îi cerea ajutorul mamei ei, era ca și cum ar fi vorbit cu morții. Bunica mea era pierdută într-o lume a deznădejdii, nu putea face nimic să-și ajute fiica. Vărul mamei, singura ei speranță, era moștenitorul tronului regatului vecin: Ferdinand de Aragon. A venit la ea deghizat. Fără servitori, fără oștire. A venit călare, noaptea, pînă la castelul unde ea se chinuia să răzbată. I-au dat drumul înăuntru; iar el și-a scos pălăria și mantia, ca ea să-l recunoască pe dată.

Arthur era fascinat.

— Chiar așa?

Catalina zîmbi.

— Nu e ca într-o poveste? Mi-a spus că s-a îndrăgostit de el îndată, pe loc, ca o prințesă din povești. El a cerut-o în căsătorie chiar acolo. El s-a îndrăgostit de ea la prima vedere, în noaptea aceea, lucru la care nici o prințesă nu se poate aștepta. Mama, tata au fost binecuvîntați de Dumnezeu. El i-a făcut să se iubească, iar inimile lor le-au urmat interesele.

— Dumnezeu are grijă de monarhii Spaniei, observă Arthur, pe jumătate în glumă.

Ea aprobă.

— Tatăl tău a făcut bine dorind să-i fim prieteni. Noi ne construim propriul regat din vechiul al-Andalus, pămînturile prinților mauri. Avem Castilia și Aragonul, acum avem și Granada, și vom avea mai mult de-atît. Tata e hotărît să captureze și Navarra, și nu se va opri acolo. Știu că vrea să aibă și Napoli. Nu cred că va fi mulțumit pînă nu va avea toate teritoriile din sudul și vestul Franței. Ai să vezi. Spania încă nu are granițele pe care le dorește el.

— S-au căsătorit în secret? întrebă el, încă uimit de perechea regală care-și luase viața în propriile mîini și-și construise propriul destin.

Ea păru ușor rușinată.

— El i-a spus că avea o dispensă, dar că nu era semnată cum trebuie. Mă tem că a păcălit-o.

El se încruntă.

— Minunatul tău tată şi-a minţit soţia cea sfîntă?

Ea zîmbi cu tristeţe.

— Chiar aşa, e în stare de orice ca să obţină ce vrea. Îţi dai seama imediat de asta cînd ai de-a face cu el. Întotdeauna calculează dinainte totul, doi sau trei paşi înainte. Ştia că mama e credincioasă şi că nu s-ar fi căsătorit fără o dispensă şi – *ole!* – imediat i-a pus dispensa în mînă.

— Dar mai tîrziu au pus ordine-n lucruri?

— Da, şi chiar dacă tatăl lui şi fratele ei au fost furioşi, era un lucru care trebuia făcut.

— Cum să trebuiască făcut? Să-ţi sfidezi familia? Să nu asculţi de propriul tău tată? E păcat. Încalcă una dintre porunci. E un păcat de căpătîi. Nici un papă n-ar putea să-şi dea binecuvîntarea pentru o asemenea căsătorie.

— A fost voia Domnului, spuse ea cu hotărîre. Nici unul dintre ei nu ştia că e voia Domnului. Dar mama ştia. Ea ştie întotdeauna ce vrea Dumnezeu.

— Cum poate fi atît de sigură? Cum poate fi atît de sigură, cînd era doar o copilă?

Ea chicoti.

— Dumnezeu şi mama au gîndit întotdeauna la fel.

El a rîs şi a tras-o de o şuviţă de păr.

— Cu siguranţă a făcut bine că mi te-a trimis.

— Aşa e, spuse Catalina. Şi noi vom face ce trebuie pentru ţară.

— Da, spuse el. Am planuri mari pentru când vom urca pe tron.

— Ce vrei să facem?

Arthur ezită.

— O să crezi că sînt doar un copil, că am în cap doar poveşti din cărţi.

— Nu, nu-i adevărat. Spune-mi!

— Aş vrea să întemeiez un consiliu, aşa cum a făcut primul Arthur. Nu ca al tatălui meu, în care sînt doar prietenii lui care au luptat pentru el, ci unul adevărat, pentru întregul regat.

Un consiliu format din cavaleri, cîte unul din fiecare comitat. Nu aleşi de mine fiindcă-mi face plăcere compania lor, ci aleşi de comitatele lor – pentru că sînt cei mai buni care le-ar putea reprezenta. Şi aş vrea să ne aşezăm cu toţii la masă, iar ei să aibă cunoştinţă despre tot ce se întîmplă în fiecare comitat şi să-mi raporteze. Şi aşa, dacă vreo recoltă e compromisă şi urmează o perioadă de foamete, am putea să aflăm din timp şi să trimitem mîncare.

Catalina se ridică în capul oaselor, interesată de ce auzea.

— Ar fi sfătuitorii noştri, ochii şi urechile noastre.

— Da. Şi aş vrea ca fiecare dintre ei să pună la punct apărarea, mai ales în Nord şi pe coastă.

— Şi să adune trupe o dată pe an, ca să fim mereu pregătiţi de atac, adăugă ea. Vor veni. Ştii asta, nu?

— Cine, maurii?

Ea aprobă.

— Au fost învinşi în Spania, dar sînt la fel de puternici ca întotdeauna în Africa, în Ţara Sfîntă, în Turcia şi dincolo de ea. Cînd vor vrea mai multe pămînturi, vor veni din nou peste creştini. O dată pe an, primăvara, sultanul otoman pleacă la război, aşa cum alţii îşi ară cîmpurile. Se vor ridica împotriva noastră. Nu putem şti cînd vor veni, dar putem fi siguri că o vor face.

— Vreau să fie apărată toată coasta de sud împotriva francezilor şi maurilor, spuse Arthur. Vreau un şir de castele şi de turnuri de veghe în spatele lor, pentru ca atunci cînd suntem atacaţi în – să zicem – Kent, să putem afla repede la Londra şi să prevenim pe toată lumea.

— Va trebui să construieşti corăbii, spuse ea. Mama a comandat corăbii de luptă la şantierele navale din Veneţia.

— Şi noi avem şantiere navale, spuse el. Putem să ne construim corăbiile.

— Şi cum o să facem rost de bani pentru toate castelele şi corăbiile? se interesă fiica Isabellei de partea practică a lucrurilor.

— O parte din dările plătite de oameni, alta din cele plătite de negustori şi de cei care folosesc porturile. E vorba de siguranţa lor, aşa că trebuie să plătească. Ştiu că oamenilor nu le place să plătească dări, dar asta doar pentru că nu ştiu ce se face cu banii lor.

— Vom avea nevoie de oameni cinstiţi care să strîngă banii, spuse Catalina. Tata spune că, dacă poţi strînge dările şi nu pierzi mai bine de jumătate din bani pe drum, eşti mai cîştigat decît ai fi cu un regiment de cavalerie.

— Da, dar unde să găseşti oameni în care poţi avea încredere? se gîndi Arthur cu voce tare. Acum oricine vrea să facă avere se face perceptor. Ar trebui să muncească pentru noi, nu pentru ei înşişi. Ar trebui să fie plătiţi pentru munca lor, nu să strîngă ei cît vor.

— Numai maurii au reuşit una ca asta, spuse ea. Maurii din al-Andalus au înfiinţat şcoli şi chiar universităţi pentru fiii oamenilor săraci, aşa că aveau funcţionari în care puteau avea încredere. Iar cele mai importante funcţii de la curte sînt deţinute de învăţaţi tineri, uneori chiar de fiii regelui lor.

— Să-mi iau şi eu o sută de soţii, ca să zămislesc o mie de funcţionari ai tronului? o necăji el.

— Nici măcar una în plus.

— Dar trebuie să găsim oameni de încredere, spuse el gînditor. Ai nevoie de slujitori cinstiţi ai coroanei, plătiţi de curte şi supuşi ei. Altfel, vor munci doar pentru ei înşişi, vor fi uşor de cumpărat, iar familiile lor vor deveni peste măsură de puternice.

— Ar putea să-i înveţe Biserica, propuse Catalina. Aşa cum imamul îi învaţă pe băieţii mauri. Dacă fiecare biserică parohială ar fi la fel de cultă ca o moschee, dacă ar avea o şcoală a ei, dacă fiecare preot ar trebui să predea scrisul şi cititul, am putea înfiinţa colegii noi la universităţi şi băieţii ar avea unde să meargă să studieze în continuare.

— E posibil oare? întrebă el. Nu e doar un vis?

Ea dădu din cap.

— S-ar putea înfăptui. Să construiești o țară e cel mai real lucru pe care-l poate face cineva. Vom înființa un regat de care să fim mîndri, așa cum au făcut mama și tata în Spania. Putem să hotărîm cum vrem să fie, apoi să trecem la fapte.

— Camelot, spuse el simplu.

— Camelot, repetă ea.

Castelul Ludlow, primăvara anului 1502

A nins o săptămînă întreagă în februarie, apoi a venit dezghețul și zăpada s-a transformat în mocirlă, iar acum plouă din nou. Nu pot să mă plimb în grădină, nici să ies să călăresc, nici măcar să merg în oraș călare pe catîr. În viața mea n-am mai văzut atîta ploaie. Nu e ca ploaia noastră, care stropește pămîntul încins și ridică un parfum bogat și cald, așezînd praful și hrănind plantele. Aici cade o ploaie rece pe pămîntul rece și nu miroase a nimic – sînt doar băltoace acoperite cu o pojghiță de gheață, ca o piele rece.

Mi-e atît de dor de casă, că mă doare în zilele astea reci și întunecoase. Cînd îi povestesc lui Arthur despre Spania și Alhambra, îmi doresc ca el să le poată vedea cu ochii lui și să-i cunoască pe mama și pe tata. Vreau ca ei să-l cunoască și să afle cît de fericiți suntem. Mă tot întreb dacă tatăl său i-ar da voie să plece din Anglia... Dar știu că sînt doar vise. Nici un rege nu i-ar permite fiului și moștenitorului său prețios să plece din regatul lui.

Apoi încep să mă gîndesc dacă n-aș putea să merg eu acasă, singură, pentru o vizită scurtă. Nu suport gîndul de-a fi despărțită de Arthur nici măcar pentru o noapte, dar apoi mă gîndesc că, dacă nu merg singură în Spania, n-am s-o mai văd niciodată pe mama; și gîndul acesta, că nu-i voi mai simți niciodată atingerea mîinii pe păr și că nu-i voi mai vedea zîmbetul – nu știu cum aș putea suporta să n-o mai văd niciodată.

Sînt bucuroasă și mîndră să fiu Prințesa de Wales și viitoarea regină a Angliei, dar n-am știut, nu mi-am dat seama – știu, am fost tare neghioabă –, nu am înțeles cu adevărat că asta

înseamnă că voi trăi aici toată viața, că nu mă voi întoarce niciodată acasă. Cumva, deși știam că mă voi căsători cu Prințul de Wales și că într-o zi voi fi regina Angliei, nu am înțeles pe deplin că aici va fi casa mea, acum și pururi; și nici că e posibil să nu-mi mai văd mama și tatăl și casa vreodată.

Mă așteptam ca măcar să ne scriem, credeam că o să primesc vești de la ea destul de des. Dar este la fel cum a fost și cu Isabel, cu Maria și cu Juana; trimite doar instrucțiuni prin ambasador, primesc ordinele pentru prințesa Spaniei. Dar ca o mamă pentru fiica ei nu-mi scrie decît foarte rar.

Nu știu cum să fac să îndur. Nu m-am gîndit că s-ar putea întîmpla una ca asta. Sora mea Isabel s-a întors acasă după ce a rămas văduvă, chiar dacă s-a căsătorit din nou și a plecat iar. Iar Juana îmi scrie că va merge acasă, în vizită, împreună cu soțul ei. Nu e drept ca ea să poată merge, iar mie să nu mi se îngăduie. Nu am decît șaisprezece ani. Nu sînt încă pregătită să trăiesc fără sfaturile mamei. Nu sînt destul de mare să trăiesc fără mama. În fiecare zi vreau s-o întreb ce să fac – și ea nu e lîngă mine.

Mama soțului meu, regina Elizabeth, e o nimeni în propria-i casă. Nu-mi poate fi mamă, ea nu poate hotărî nici măcar ce face ea însăși; cum să mă sfătuiască pe mine? Mama regelui, Lady Margaret, e cea care comandă totul; este o femeie respectată și cu inimă de piatră. Nu-mi poate fi mamă, nu-i poate fi mamă nimănui. Își venerează fiul fiindcă, mulțumită lui, ea e mama regelui; dar nu-l iubește, n-are nici urmă de blîndețe în ea. Nu-l iubește nici măcar pe Arthur, și orice femeie care nu-l iubește trebuie să fie lipsită de inimă. De fapt, sînt aproape sigură că nu mă place deloc, deși nu îmi dau seama de ce.

Și cred că și mamei îi e la fel de dor de mine cum îmi e mie de ea. Sînt sigură că în curînd îi va scrie regelui să-i ceară permisiunea s-o vizitez, nu-i așa? Înainte să se facă și mai frig aici. Și deja e groaznic de frig și de umed. Sînt încredințată că n-am să rezist aici întreaga iarnă. Sînt sigură că mă voi îmbolnăvi. Sînt sigură că vrea să vin acasă...

Aşezată la masa de lîngă fereastră, încercînd să folosească ultimele raze de lumină ale după-amiezii de februarie, Catalina a luat scrisoarea în care îi cerea mamei sale permisiunea să vină s-o viziteze în Spania şi a rupt-o în jumătate, apoi a rupt bucăţile în jumătate şi le-a aruncat în focul care ardea în camera ei. Nu era prima scrisoare pe care i-o scrisese mamei ei cerîndu-i să vină acasă, dar – la fel ca celelalte – nu avea să fie trimisă niciodată. Nu putea trăda învăţăturile ei întorcînd spatele şi fugind departe de cerul cenuşiu şi de ploile reci, de oamenii a căror limbă n-o putea înţelege nimeni şi ale căror bucurii şi tristeţi rămîneau un mister.

Nu avea de unde să ştie că, chiar dacă i-ar fi trimis scrisoarea ambasadorului spaniol de la Londra, acel diplomat viclean ar fi deschis-o, ar fi citit-o şi ar fi rupt-o în bucăţi chiar el, după care i-ar fi spus totul regelui Angliei. Rodrigo Gonsalvi de Puebla ştia – deşi Catalina nu înţelegea asta – că acea căsătorie dăduse naştere unei alianţe între o putere din ce în ce mai mare, Spania, şi o altă putere din ce în ce mai mare, Anglia, împotriva unei puteri din ce în ce mai mari, Franţa. Nici unei prinţese chinuite de dorul de casă nu avea să i se permită să dezechilibreze situaţia.

— Spune-mi o poveste.

— Sînt ca Şeherezada. Îmi ceri să-ţi spun o mie de poveşti.

— A, da! spuse el. Vreau o mie şi una de poveşti. Cîte mi-ai spus pînă acum?

— Cîte una în fiecare seară de cînd suntem împreună, din acea primă noapte, la Burford, îi spuse ea.

— Patruzeci şi nouă de zile, spuse el.

— Doar patruzeci şi nouă de poveşti. Dacă aş fi Şeherezada, aş mai avea de spus încă nouă sute cincizeci şi două.

El îi zîmbi.

— Ştii, Catalina, am fost mai fericit în aceste patruzeci şi nouă de zile decît am fost vreodată în viaţă.

Ea îi luă mîna şi şi-o duse la buze.

— Şi de nopţi!

Ochii i se întunecară de dorinţă.

— Da, şi nopţile, adăugă el în şoaptă.

— Tînjesc după încă nouă sute cincizeci şi două, spuse el. Şi încă o mie după aceea.

— Încă o mie?

— Şi încă o mie după, pentru totdeauna, pînă la moarte.

Ea zîmbi.

— Să dea Dumnezeu să avem o viaţă lungă împreună, spuse fata cu blîndeţe.

— Deci ce-mi povesteşti în seara asta?

Ea stătu puţin pe gînduri.

— Am să-ţi spun un poem al unui maur.

Arthur se aşeză comod pe perne, iar ea se aplecă în faţă şi-şi pironi privirea pe perdelele patului, ca şi cum ar fi putut vedea dincolo de ele, pe alte tărîmuri.

— S-a născut în deşerturile Arabiei, îi explică ea. Şi cînd a venit în Spania, i-a fost dor de casă. A scris poemul acesta.

Un palmier se înalţă în Rusafa
Născut la soare-apune, departe de tărîmul palmierilor.
I-am spus: Ce mult îmi semeni, eşti departe, în pribegie
Despărţit de familie şi prieteni.
Ai răsărit din pămînt străin
Şi eu, ca tine, sînt departe de casa mea.

El rămase tăcut, gîndindu-se la poemul simplu.

— Nu seamănă cu poezia noastră, spuse.

— Nu, răspunse ea încet. Sînt oameni cu o mare dragoste pentru cuvinte, le place să spună adevăruri în vorbe simple.

El îşi deschise braţele ca s-o primească, iar ea alunecă în îmbrăţişarea lui şi rămaseră aşa, coapsă lîngă coapsă, unul lîngă celălalt. El îi atinse chipul, iar obrazul îi era ud.

— Ah, iubita mea. Lacrimi?

Ea nu răspunse.

— Ştiu că ţi-e dor de casă, spuse el blînd, luîndu-i mîna şi sărutîndu-i degetele. Dar te vei obişnui cu viaţa ta de-aici, cu miile şi miile de zile pe care-ai să le petreci aici.

— Sînt fericită cu tine, spuse Catalina repede. Doar că...

Glasul i se frînse.

— Mama mea, spuse cu un fir de voce. Mi-e dor de ea. Şi îmi fac griji pentru ea, fiindcă... Eu sînt mezina, ştii. Şi m-a ţinut lîngă ea cît de mult a putut.

— Ştia că va trebui să pleci.

— A fost... greu încercată. Şi-a pierdut fiul, pe fratele meu, Juan, singurul nostru moştenitor. E îngrozitor să pierzi un prinţ, nici nu-ţi poţi imagina cît e de groaznic să pierzi un prinţ. Nu e doar pierderea lui, ci şi a tot ce ar fi putut să fie. Viaţa lui s-a sfîrşit şi odată cu ea s-au sfîrşit şi domnia, şi viitorul lui. Soţia lui nu va mai fi regină, tot ceea ce a sperat el să facă nu se va mai înfăptui. Şi următorul moştenitor, micul Miguel, a murit la doar doi ani. Era tot ce ne rămăsese de la sora mea Isabel, mama lui; şi Dumnezeu l-a luat şi pe el de lîngă noi. Biata Maria a murit departe de noi, în Portugalia, a plecat să se mărite şi n-am mai văzut-o niciodată. E firesc că mama m-a ţinut lîngă ea, ca alinare. Am fost ultimul dintre copiii ei care a plecat de acasă. Şi acum nu ştiu cum o să se descurce fără mine.

Arthur îi cuprinse umerii cu braţul şi o trase lîngă el.

— Dumnezeu are s-o liniştească.

— O să fie aşa de singură, spuse ea încet.

— Sînt sigur că pe ea, dintre toate femeile din lume, Dumnezeu o alină.

— Nu cred că e mereu aşa, spuse Catalina. Şi mama ei a fost chinuită de tristeţe, ştii asta. Multe dintre femeile din familia noastră se îmbolnăvesc de tristeţe. Ştiu că mama se teme să nu ajungă să se cufunde în nefericire, ca mama ei: o femeie care vedea totul în culori aşa de sumbre, că ar fi preferat să fie oarbă. Ştiu că se teme că nu va mai fi niciodată fericită.

Ştiu că-i plăcea să mă aibă lîngă ea, ca s-o fac fericită. Îmi spunea că sînt un copil născut pentru bucurie; era încredinţată că am să fiu fericită toată viaţa.

— Tatăl tău n-o alină?

— Ba da, spuse ea nesigură. Dar e plecat adesea. Şi, oricum, mi-aş dori să fiu lîngă ea. Dar tu trebuie să ştii ce simt. Nu ţi-a lipsit mama ta cînd ai fost trimis de-acasă pentru prima dată? Şi tatăl tău, surorile şi fratele tău?

— Îmi lipsesc surorile mele; dar fratele meu, nu, spuse el cu atîta hotărîre, că ei îi veni să rîdă.

— De ce? Mi s-a părut aşa de hazliu.

— E un lăudăros, spuse Arthur iritat. Vrea mereu să iasă în evidenţă. Aminteşte-ţi de nunta noastră, a ţinut morţiş să fie centrul atenţiei tot timpul. Aminteşte-ţi de petrecerea de după nuntă, cînd a dansat de a atras toate privirile asupra lui. A tras de Margaret ca să danseze cu el şi s-a dat în spectacol.

— A, nu! Doar că tatăl tău i-a cerut să danseze, iar el a fost bucuros s-o facă. E doar un băieţel.

— Vrea să fie bărbat. Încearcă să fie bărbat şi ne face de rîs pe toţi cînd încearcă. Şi nimeni nu-l pune la punct! N-ai văzut cum te privea?

— N-am văzut nimic, mărturisi ea. Totul era ca în ceaţă.

— I se pare că e îndrăgostit de tine şi şi-a imaginat că te conduce la altar pentru sine.

Ea rîse.

— Ah, ce copilărie!

— Aşa a fost mereu, spuse el cu ranchiună. Şi, fiindcă e preferatul tuturor, are voie să vorbească şi să se poarte exact aşa cum vrea. Eu trebuie să învăţ legile, limbi străine şi trebuie să trăiesc aici şi să mă pregătesc să fiu rege; dar Harry stă la Greenwich sau la Whitehall, în inima curţii, de parcă ar fi vreun ambasador, nu un moştenitor care trebuie şcolit. Dacă eu primesc un cal, trebuie să primească şi el unul – chiar dacă eu n-am avut decît un buiestraş ani la rînd. A primit un şoim cînd am primit şi eu primul şoim – dar pe el nu-l obligă nimeni

să dreseze un vînturel, apoi un uliu porumbar, an după an; apoi i-au dat profesorul meu şi a încercat să mă depăşească, să fie mai isteţ decît mine ori de cîte ori a avut ocazia, şi mereu iese în evidenţă.

Catalina observă că era cu adevărat necăjit.

— Dar e al doilea fiu, observă ea.

— E preferatul tuturor, spuse Arthur posac. Nu trebuie decît să ceară ce vrea şi i se dă totul, cu uşurinţă.

— Dar nu e Prinţ de Wales, îi atrase ea atenţia. O fi plăcut, dar nu e important. Stă la curte doar pentru că nu e destul de important să fie trimis aici. Nu are principatul lui. Tatăl tău sigur are planuri pentru el. Probabil că se va căsători şi va pleca. Un al doilea fiu nu e cu nimic mai important decît o fiică.

— Se va alătura Bisericii, spuse el. Va deveni preot. Cine să se mărite cu el? Aşa că va rămîne în Anglia pentru totdeauna. Aş spune că voi fi nevoit să-l suport ca arhiepiscop al meu, dacă nu reuşeşte să ajungă papă.

Catalina rîse imaginîndu-şi-l pe băiatul blond şi rumen în obraji ca papă.

— Ce măreţi vom fi cu toţii cînd vom creşte, spuse ea. Tu şi eu, Regele şi Regina Angliei, iar Harry – arhiepiscop sau poate chiar cardinal.

— Harry n-o să crească niciodată, insistă el. O să rămînă un băieţel care nu se gîndeşte decît la sine. Şi, pentru că a fost de-ajuns să-şi dorească ceva şi să ceară, că bunica – şi tata – i-au dat imediat orice, va fi un băieţel foarte lacom şi greu de mulţumit.

— Poate că se va schimba, spuse ea. Cînd sora mea cea mai mare, biata Isabel, a plecat în Portugalia pentru prima dată, ai fi spus că e cea mai îngîmfată şi mai obişnuită cu o viaţă de lux dintre toate fetele din lume. Dar cînd soţul ei a murit şi ea s-a întors acasă, nu-şi mai dorea decît să meargă la mănăstire. Avea inima frîntă.

— Nimeni nu-i va frînge inima lui Harry, spuse fratele mai mare. N-are inimă.

— Aşa ai fi spus şi despre Isabel, îl contrazise Catalina. Dar s-a îndrăgostit de soţul ei în ziua nunţii şi a spus că nu va mai iubi niciodată pe altcineva. A trebuit să se căsătorească a doua oară, desigur. Dar n-a făcut-o de bunăvoie.

— Dar tu? întrebă el, în cu totul altă dispoziţie.

— Eu ce? Dacă am făcut-o de bunăvoie?

— Nu! Dacă te-ai îndrăgostit de soţul tău în ziua nunţii.

— Cu siguranţă, nu în ziua nunţii, spuse ea. Mai zici de băieţei lăudăroşi! Harry e un fleac în comparaţie cu tine! Te-am auzit a doua zi dimineaţă, cînd le-ai spus tuturor că a avea o soţie e o distracţie pe cinste.

Arthur a fost îndeajuns de politicos să pară ruşinat.

— Se poate să le fi spus ceva în glumă.

— Că ai fost în Spania toată noaptea?

— O, Catalina, iartă-mă. Nu ştiam nimic pe-atunci. Ai dreptate, eram un băieţel. Dar acum sînt bărbat, sînt soţul tău. Iar tu te-ai îndrăgostit de soţul tău. Să nu tăgăduieşti asta.

— După multe, multe zile, spuse ea înfundat. N-a fost deloc dragoste la prima vedere.

— Ştiu cînd s-a întîmplat, n-are rost să încerci să mă necăjeşti. A fost în seara aceea, la Burford, după ce ai plîns, iar eu te-am sărutat cu adevărat pentru prima oară şi ţi-am şters lacrimile cu mîneca. Şi în noaptea aceea am venit la tine, iar în casă era atît de linişte, de parcă am fi fost singuri pe lume.

Ea se cuibări mai bine în braţele lui.

— Şi ţi-am spus prima poveste, spuse ea. Dar îţi aminteşti care a fost aceea?

— Cea despre incendiul de la Santa Fe, spuse el. Cînd s-a întîmplat ca spaniolii să nu aibă noroc.

Ea aprobă.

— În mod obişnuit, noi eram cei care treceau totul prin foc şi sabie. Tata e cunoscut drept un om nemilos.

— Tatăl tău era nemilos? Chiar dacă era vorba despre pămînturi la care avea pretenţii legiuite? Cum spera să-i facă pe oameni să asculte de el?

— De frică, spuse ea simplu. Şi, oricum, nu era vorba de voia lui. Era voia lui Dumnezeu, iar uneori El e nemilos. Nu a fost un război obişnuit, a fost o cruciadă. Cruciadele sînt crude.

El aprobă din cap.

— S-a scris un cîntec despre înaintarea tatei. Maurii au scris un cîntec.

Ea îşi lăsă capul pe spate şi cu o voce joasă, stăruitoare, îi cîntă în franceză:

Călăreţii intră pe poarta Elvira, spre Alhambra,
Şi-i aduc regelui veşti înfricoşătoare,
Ferdinand e-n fruntea oştirii, floarea Spaniei,
Şi vine de-a lungul rîului Jenil; cu el vine
Isabel, regina cu inimă de bărbat.

Arthur era încîntat.

— Cîntă-l din nou!

Ea rîse şi cîntă din nou.

— Şi chiar o numeau aşa? „Regina cu inimă de bărbat"?

— Tata spune că pe cîmpul de luptă făcea cît două batalioane cînd îi încuraja pe oşteni şi-i înspăimînta pe mauri. N-a fost înfrîntă în nici una dintre bătăliile pe care le-au purtat. Oştenii n-au pierdut niciodată o luptă cînd ea le-a fost alături.

— Să fii aşa un rege! Să se scrie cîntece despre tine.

— Ştiu, spuse Catalina. Propria-ţi mamă să fie o adevărată legendă! Nu e de mirare că mi-e dor de ea. Pe atunci nu se temea de nimic. Cînd focul ne-a nimicit tabăra, nu i-a fost teamă. Nu i-a fost teamă de flăcări noaptea, şi nici de înfrîngere. Chiar şi atunci cînd tata şi toţi sfătuitorii au spus că trebuia să ne retragem la Toledo şi să ne regrupăm şi să ne întoarcem anul următor, ea a refuzat.

— Se ceartă cu el în faţa curţii? întrebă Arthur, fascinat de ideea unei soţii nesupuse.

— Nu chiar, spuse ea gînditoare. Nu-l contrazice şi nu se poartă niciodată nerespectuos. Dar el ştie foarte bine cînd ea

nu e de acord cu el. Şi de cele mai multe ori, i se face pe plac ei.

El clătină din cap.

— Ştiu la ce te gîndeşti. Că o soţie trebuie să fie ascultătoare. Şi ea ar spune asta. Dar problema e că are dreptate întotdeauna, spuse fiica ei. De fiecare dată cînd a fost vorba de lucruri importante, dacă oştirea trebuia să înainteze sau dacă era ceva de făcut. E ca şi cum ar sfătui-o Dumnezeu. Chiar aşa; ştie cel mai bine ce trebuie făcut. Chiar şi tata ştie că ea ştie cel mai bine.

— Trebuie să fie o femeie nemaipomenită.

— E regină, spuse Catalina simplu. Regină de drept. Nu prin căsătorie, nu o fată simplă, crescută să fie regină. Salvată de Dumnezeu de la cele mai groaznice pericole, ca să fie regina Spaniei. Ce altceva să facă dacă nu să-şi conducă regatul?

În acea noapte visez că sînt o pasăre, o apodă, o drepnea care zboară liberă şi fără teamă pe deasupra regatului Castiliei, la sud de Toledo, peste Cordoba şi apoi spre sud, spre regatul Granadei; pămîntul de sub mine e ca un covor roşiatic, ţesut din lîna aurie a oilor berbere, pămîntul de culoarea alamei e străpuns de stînci de bronz, iar dealurile sînt atît de înalte, că nici măslinii nu reuşesc să se prindă pe pantele abrupte. Zbor tot înainte, cu mica mea inimă de pasăre bubuind în piept, pînă cînd văd zidurile rozalii de la Alcazar, măreaţa fortăreaţă care adăposteşte Palatul Alhambra; în zbor jos şi iute, ating în treacăt turnul de veghe pătrat, unde odată flutura stindardul cu semi-luna, apoi mă cobor în Curtea mirţilor şi zbor în cerc prin aerul cald, înconjurată de zidurile cu ornamente de stuc şi plăcuţe de ceramică, privind la oglinda apei şi zărind în sfîrşit ceea ce căutam: pe mama, Isabella a Spaniei, plimbîndu-se în seara caldă şi gîndindu-se la fiica ei aflată la mare depărtare, în Anglia.

Castelul Ludlow, martie 1502

— Vreau să-ţi prezint o doamnă care mi-e bună prietenă şi care doreşte să-ţi fie prietenă şi ţie, spuse Arthur, alegîndu-şi cu grijă cuvintele.

Doamnele de companie ale Catalinei, plictisite de după-amiaza rece şi lipsită de distracţii, şi-au întins gîtul ca să audă despre ce era vorba, prefăcîndu-se absorbite de lucrul de mînă.

Deodată, ea se albi la faţă ca inul pe care-l împungea cu acul.

— Alteţă? întrebă Catalina neliniştită.

Nu-i spusese nimic despre aşa ceva la primele ore ale dimineţii, cînd se treziseră şi făcuseră dragoste. Nu se aşteptase să-l mai vadă pînă la ora cinei. Faptul că venise în camerele ei îi spunea că se întîmplase ceva. Era îngrijorată, aşteptînd să afle ce se petrecea.

— O doamnă? Cine e?

— S-ar putea să fi auzit cîte ceva despre ea de la alţii, dar te rog să-ţi aminteşti că vrea să-ţi fie apropiată, iar mie mi-a fost întotdeauna o bună prietenă.

Catalina ameţi, apoi trase aer în piept. Pentru o clipă îngrozitoare, a crezut că el îşi aducea la curte o fostă amantă, că cerea un loc între doamnele ei de companie pentru o femeie care-i fusese iubită, ca să-şi poată continua idila cu ea.

Dacă asta face, ştiu ce am de făcut. Am văzut-o pe mama chinuită de frumuseţile cărora tata, Dumnezeu să-l apere, nu le poate rezista. Iar şi iar l-am văzut cum îi dă atenţie cîte unui chip nou de la curte. De fiecare dată, mama se purta ca şi cum nu observa nimic, o înzestra generos pe fată şi o mărita cu vreun curtean liber, după care îl încuraja s-o ducă departe. Se întîmpla atît de des, că devenise o glumă: dacă o fată voia să se mărite bine, avînd binecuvîntarea reginei, şi dorea să plece în vreo provincie îndepărtată, tot ce avea de făcut era să-i atragă atenţia regelui şi cît ai zice peşte se trezea călare, îndepărtîndu-se de Alhambra pe un minunat cal nou şi cu un rînd de haine noi.

Ştiu că o femeie cu capul pe umeri întoarce privirea şi se străduieşte să îndure durerea şi umilinţa cînd soţul ei îşi aduce altă femeie în pat. Ceea ce nu trebuie niciodată să facă – dar niciodată – e să se poarte ca sora mea Juana, care ne face de ruşine pe ea şi pe noi toţi ţipînd, plîngînd deznădăjduit şi ameninţînd cu răzbunarea.

„Nu ajută la nimic", mi-a spus odată mama, cînd un ambasador ne-a povestit o scenă cumplită de la curtea lui Philip, în Ţările de Jos: Juana ameninţase că-i taie părul femeii, atacînd-o cu foarfecele şi jurînd apoi că se va înjunghia.

„Nu faci decît să înrăutăţeşti lucrurile, dacă te plîngi. Dacă un soţ apucă pe căi greşite, tu trebuie să-l aduci înapoi în viaţa ta şi în patul tău, orice ar fi făcut; nu există scăpare din căsnicie. Dacă tu eşti regină, iar el e rege, trebuie să vă descurcaţi împreună. Dacă el îşi uită datoria faţă de tine, tu nu ai nici un motiv să ţi-o uiţi pe a ta faţă de el. Oricît te-ar durea, eşti regină, iar el îţi va fi mereu soţ."

„Orice-ar face?" am întrebat-o. „Oricum s-ar purta? El e liber, iar tu eşti legată?"

Ea a ridicat din umeri. „Orice-ar face, legătura căsătoriei nu se poate rupe. Căsătoria se face sub ochii Domnului: el ţi-e soţ de-a pururi, iar tu eşti regină de-a pururi. Cei pe care i-a unit Dumnezeu nu-i poate despărţi omul. Orice suferinţă ţi-ar aduce soţul tău, tot soţul tău rămîne. Poate să nu fie un soţ bun; dar tot soţ îţi e."

„Dar dacă vrea altă femeie?" am întrebat-o eu cu o curiozitate de copilă.

„Dacă o vrea pe alta, poate s-o aibă sau ea poate să-l refuze – asta rămîne între ei. Asta e problema celeilalte şi a conştiinţei ei", mi-a spus mama cu hotărîre. „Doar tu trebuie să rămîi neschimbată. Orice ar spune el, orice ar vrea ea, tu rămîi soţia lui şi regina."

Catalina a invocat acest sfat trist şi şi-a privit în faţă tînărul soţ.

— Sînt întotdeauna bucuroasă să-ți cunosc prietenii, Alteță, spuse ea pe ton egal, sperînd că nu-i tremurase glasul. Dar, așa cum știi, nu am decît un alai mic. Tatăl tău mi-a spus cu hotărîre că nu am voie să mai primesc pe nimeni care să-mi țină companie. După cum știi, nu îmi dă deloc bani. N-aș avea cu ce să plătesc încă o doamnă de companie. Pe scurt, nu am cum să primesc altă doamnă la curte, chiar dacă ți-e prietenă.

Arthur tresări amintindu-și cît se tocmise tatăl său pentru zestrea ei.

— Ah, nu. M-ai înțeles greșit. Nu e o prietenă care-și dorește o poziție. Nu-ți va fi doamnă de companie, spuse el grăbit. E vorba de Lady Margaret Pole, care așteaptă să te cunoască. A sosit, în sfîrșit.

Sfîntă Fecioară Maria, roagă-te pentru noi. E mai rău decît dacă și-ar fi adus amanta. Știam că va trebui să dau ochii cu ea într-o bună zi. Aceasta e casa ei, dar nu era aici cînd am sosit noi și am crezut că mă umilește în mod intenționat plecînd și ținîndu-se deoparte. Credeam că mă evită pentru că mă urăște, așa cum aș evita-o eu pe ea, de rușine. Lady Margaret Pole e sora acelui biet băiat, Ducele de Warwick, care a fost decapitat ca să mi se asigure mie moștenirea. Mi-a fost groază de clipa cînd va trebui să dau ochii cu ea. M-am rugat la toți sfinții să nu se întoarcă, să mă urască, să mă învinovățească, dar să nu se întoarcă.

Arthur o văzu dînd înapoi pentru o clipă, dar nu-i trecuse prin minte cum ar fi putut s-o pregătească pentru asta.

— Te rog, spuse grăbit. A fost plecată fiindcă a trebuit să se îngrijească de copiii ei, altfel ar fi fost aici, împreună cu soțul ei, ca să-ți ureze bun-venit la castel încă de cînd am sosit. Ți-am spus că se va întoarce. Vrea să te salute chiar acum. Sir Richard e un prieten de încredere al tatălui meu, conducătorul consiliului meu și custodele castelului. Va trebui să trăim împreună.

Catalina întinse o mînă tremurătoare către el, iar Arthur se apropie într-o clipă, neluîndu-le în seamă pe doamnele de companie fascinate.

— Nu pot s-o întîlnesc, șopti Catalina. Îți jur, nu pot. Știu că fratele ei a fost ucis pentru binele meu. Știu că părinții mei au insistat să se facă astfel înainte să mă trimită în Anglia. Știu că era nevinovat, nevinovat ca o floare, că a fost închis în Turn de tatăl tău, ca oamenii să nu se poată strînge pe lîngă el și să pretindă tronul în numele lui. Ar fi putut trăi acolo în siguranță, pentru tot restul vieții, dacă n-ar fi fost părinții mei, care i-au cerut moartea. Sînt sigur că mă urăște.

— Nu te urăște, spuse el cu sinceritate. Crede-mă, Catalina, nu te-aș prezenta cuiva care s-ar putea purta urît cu tine. Nu te urăște, nici pe mine nu mă urăște. Nu-l urăște nici măcar pe tata, care a dat ordinul să fie ucis. Știe că astfel de lucruri se întîmplă. E prințesă. Știe la fel de bine ca tine că nu putem alege, că suntem sclavii strategiilor politice. Nu a fost alegerea ta și nici a mea. Știe că tatăl și mama ta aveau nevoie să fie siguri că nu există prinți rivali care să aibă pretenții la tron, că tatăl meu avea să-mi înlesnească drumul spre tron cu orice preț. E resemnată.

— Resemnată? întrebă ea, cu respirația tăiată. Cum se poate resemna o femeie al cărei frate, moștenitorul familiei, a fost ucis? Cum mă poate întîmpina cu prietenie cînd el a murit ca să-mi fie mie bine? Cînd a murit fratele nostru, lumea noastră s-a năruit, speranțele noastre au pierit odată cu el. Viitorul nostru a fost îngropat odată cu el. Mama, care e o sfîntă în viață, tot nu poate îndura suferința. N-a mai fost fericită din ziua cînd el a murit. E de neîndurat pentru ea. Dacă ar fi fost ucis pentru vreun străin, jur că ar fi luat și ea o viață în schimb. Cum ar putea Lady Margaret să-și piardă fratele și să suporte una ca asta? Cum să mă suporte pe mine?

— S-a resemnat, spuse el simplu. E o femeie foarte credincioasă și, dacă ar fi fost să caute vreo recompensă, a primit-o în persoana lui Sir Richard Pole, soțul ei – un om în care tatăl

meu are mare încredere –, și în viața ei de aici, unde este respectată și îmi e prietenă. Și sper să-ți fie și ție.

Îi prinse mîna și simți că tremură.

— Hai, Catalina, parcă n-ai fi tu. Fii curajoasă, iubirea mea. Nu te va învinovăți.

— Dar n-are cum să nu mă învinovățească, șopti ea îndurerată. Părinții mei au cerut insistent să nu existe nici un dubiu cu privire la moștenirea ta. Știu că așa au făcut. Chiar tatăl tău a promis că nu va mai exista nici un prinț rival. Știau ce va face. Nu i-au spus să lase în viață un om nevinovat. L-au lăsat să meargă pînă la capăt. Au vrut s-o facă. Mîinile-mi sînt mînjite de sîngele lui Edward Plantagenet. Blestemul morții lui stă asupra căsniciei noastre.

Arthur dădu înapoi; n-o mai văzuse niciodată atît de necăjită.

— Doamne, Catalina, nu poți spune că suntem blestemați.

Ea dădu din cap, cuprinsă de durere.

— N-ai mai vorbit niciodată astfel.

— N-am putut s-o spun.

— Dar te-ai gîndit la asta?

— Încă de cînd mi-au spus că a fost ucis pentru mine.

— Iubirea mea, doar nu crezi cu adevărat că suntem blestemați?

— Doar în privința asta.

El glumi, încercînd s-o liniștească.

— Nu. Sînt sigur că știi că suntem binecuvîntați.

O trase mai aproape și-i șopti la ureche, să audă doar ea:

— În fiecare dimineață, cînd te trezești în brațele mele, te simți blestemată?

— Nu, spuse ea fără voie. Nu mă simt așa.

— În fiecare noapte, cînd vin în odaia ta, simți că te umbrește păcatul?

— Nu, fu ea de acord.

— Nu suntem blestemați, spuse el cu tărie. Avem binecuvîntarea lui Dumnezeu. Catalina, iubirea mea, ai încredere în mine. L-a iertat pe tata, cu siguranță nu te-ar învinovăți pe tine. Îți jur, are o inimă mare cît o catedrală. Vrea să te cunoască. Vino cu mine, hai să ți-o prezint.

— Singură, spuse ea, de teama vreunei scene teribile.

— Singură. Acum e în apartamentul custodelui. Dacă vii pe dată, le lăsăm pe ele aici şi mergem singuri, în linişte, s-o vedem.

Ea se ridică de pe scaun şi-i prinse braţul.

— Eu şi prinţesa plecăm singuri, le spuse Arthur doamnelor de companie. Voi puteţi rămîne aici.

Ele părură surprinse că sînt date la o parte, iar unele dintre ele îşi arătară dezamăgirea. Catalina trecu pe lîngă ele fără să ridice privirea.

După ce au ieşit pe uşă, el i-a luat-o înainte pe scara îngustă, în spirală, ţinîndu-se cu o mînă de stîlpul din mijloc şi cu cealaltă de perete. Catalina l-a urmat, oprindu-se la fiecare fereastră îngustă, privind în jos la valea în care rîul Teme se revărsase şi părea un lac argintiu care acoperea pajiştile. Era frig, chiar şi pentru luna martie în ţinutul acela, iar Catalina tremura de parcă un străin ar fi păşit pe mormîntul ei.

— Iubita mea, spuse el privind peste umăr, în susul scării înguste. Curaj! Mama ta ar avea curaj.

— Ea a cerut asta, spuse ea îmbufnată. A crezut că îmi face un bine. Dar un om şi-a pierdut viaţa din cauza ambiţiei ei, iar acum eu trebuie să dau ochii cu sora lui.

— A făcut-o pentru tine, îi aminti el. Şi nimeni nu te consideră vinovată.

Au ajuns cu un nivel mai jos de odăile prinţesei şi, fără şovăială, Arthur a bătut la uşa de lemn masiv a apartamentului custodelui şi a intrat.

Încăperea pătrată, cu vedere spre vale, era aidoma anticamerei Catalinei, aflată deasupra, cu lambriuri de lemn şi tapiserii în culori vii. O doamnă îi aştepta aşezată lîngă foc; cînd uşa s-a deschis, s-a ridicat. Purta o rochie de un cenuşiu-deschis şi o bonetă gri îi acoperea părul. Părea să aibă în jur de treizeci de ani; o privi pe Catalina prietenos, apoi îi făcu o reverenţă adîncă, respectuoasă.

Neluînd în seamă degetele Catalinei, care-l ţineau strîns, Arthur şi-a retras braţul şi s-a îndepărtat pînă la uşă. Catalina

îl privi cu reproş, apoi îi făcu o mică reverență femeii mai în vîrstă. Se ridicară în acelaşi timp.

— Mă bucur atît de mult să vă cunosc, spuse Lady Pole cu blîndeţe. Și îmi pare rău că nu am fost aici să vă întîmpin. Dar unul dintre copiii mei era bolnav şi a trebuit să merg să mă asigur că e îngrijit cum se cuvine.

— Soţul vostru a fost foarte binevoitor, reuși Catalina să rostească.

— Sper, căci i-am lăsat o listă întreagă cu ordine; am ținut să vă încălzească apartamentele şi să aibă grijă să fie primitoare. Trebuie să îmi spuneţi dacă vă lipseşte ceva. Nu cunosc Spania, aşa că n-am ştiut ce fel de lucruri vă plac.

— Nu! Totul e... absolut...

Femeia mai în vîrstă o privi pe Catalina.

— Atunci sper că veţi fi foarte fericită aici, cu noi, spuse ea.

— Sper să..., spuse Catalina, încercînd să respire. Dar... dar...

— Da?

— Mi-a părut foarte rău să aud de moartea fratelui vostru, izbuti Catalina să înceapă.

Chipul ei, pînă atunci palid de durere, era acum purpuriu. Simţea că îi ard urechile și, spre groaza ei, și-a dat seama că-i tremura glasul.

— Mi-a părut cu adevărat rău, foarte, foarte rău...

— A fost o pierdere grea pentru mie şi pentru familia mea, spuse femeia, cu glas egal. Dar aşa merg lucrurile în lume.

— Mi-e teamă că venirea mea aici...

— Nu mi-a trecut niciodată prin minte că a fost alegerea sau vina voastră, Prințesă. Cînd dragului nostru prinţ Arthur i-a venit vremea să se căsătorească, tatăl său trebuia să se asigure că moştenirea lui nu e amenințată. Știu că fratele meu n-ar fi ameninţat pacea Tudorilor, dar ei nu aveau de unde să știe asta. Și a fost prost sfătuit de un tînăr răuvoitor, a fost atras într-un complot prostesc.

Făcu o pauză cînd glasul începu să-i tremure, dar îşi reveni repede.

— Îmi cer iertare. Încă mă doare. Fratele meu era un om nevinovat. Complotul acela nesăbuit e cea mai bună dovadă a nevinovăției lui, și nu a vinovăției. N-am nici o îndoială că acum se află în mîinile lui Dumnezeu, laolaltă cu toți cei nevinovați.

Îi zîmbi prințesei.

— În lumea asta, noi, femeile, vedem adesea că nu avem nici o putere să schimbăm lucrurile pe care le fac bărbații. Sînt sigură că nu i-ați fi vrut răul fratelui meu și sînt la fel de sigură că el nu s-ar fi ridicat împotriva voastră sau împotriva dragului nostru prinț - dar așa merge lumea, și uneori se iau măsuri aspre. Tatăl meu a făcut destule alegeri greșite în viață și Dumnezeu știe că le-a plătit prețul cu vîrf și îndesat. Chiar dacă era nevinovat, fiul lui i-a călcat pe urme. Dacă ar fi dat cu banul, poate că lucrurile ar fi stat altfel. O femeie trebuie să învețe să trăiască, chiar dacă sorții îi sînt potrivnici.

Catalina asculta cu atenție.

— Știu că mama și tata au vrut să fie siguri că nimeni nu amenință moștenirea Tudorilor, spuse dintr-o suflare. Știu că i-au spus regelui.

Se simțea nevoită să se asigure că femeia înțelegea cît de mare era vina ei.

— Cum probabil că aș fi făcut și eu, dacă aș fi fost în locul lor, spuse Lady Margaret simplu. Prințesă, nu vă învinovățesc și nici pe mama sau tatăl vostru. Nu-l învinovățesc nici pe marele nostru rege. Dacă aș fi fost în locul lor, se prea poate să mă fi purtat la fel și să Îi dau socoteală doar lui Dumnezeu. Tot ce-mi rămîne de făcut, nefiind unul dintre acești oameni măreți, ci doar soția umilă a unui om bun, e să am grijă să mă port bine și să Îi dau și eu socoteală lui Dumnezeu.

— Am simțit că am venit în țara aceasta cu moartea lui pe conștiință, recunoscu Catalina dintr-o suflare.

Femeia mai în vîrstă clătină din cap.

— Moartea lui nu apasă pe conștiința voastră, spuse ea hotărît. Și nu e bine să vă învinovățiți pentru faptele altuia. Chiar cred că duhovnicul vostru v-ar spune că e un fel de mîndrie.

Mărturisiţi păcatul vostru, nu e nevoie să vă învinovăţiţi pentru păcatele altuia.

Catalina ridică ochii pentru prima dată şi întîlni privirea directă şi zîmbetul lui Lady Pole. Îi zîmbi la rîndul ei, sfioasă, iar femeia îi întinse mîna, ca un bărbat care se pregăteşte să încheie o înţelegere printr-o strîngere de mînă.

— Ştiţi, spuse ea blînd, şi eu am fost prinţesă regală cu mult timp în urmă. Am fost ultima prinţesă din neamul Plantagenet, crescută de regele Richard împreună cu fiul său. Dintre toate femeile, eu ar trebui să ştiu cel mai bine că sînt multe lucruri pe care femeia nu le poate controla: dorinţa soţului şi a părinţilor, a regelui şi a lui Dumnezeu. Nimeni n-ar putea învinovăţi o prinţesă pentru faptele săvîrşite de rege. Cum i s-ar putea opune? Sau cum ar putea schimba ceva? Noi nu avem altceva de făcut decît să fim ascultătoare.

Catalina, simţind strînsoarea fermă a mîinii calde, s-a simţit minunat de liniştită.

— Mă tem că nu sînt întotdeauna prea ascultătoare, mărturisi ea.

Femeia mai în vîrstă rîse.

— Ah, da, oricine nu are o părere e neghiob, a recunoscut ea. Nu te supui cu adevărat decît atunci cînd ai convingerea că tu ştii mai bine şi alegi să pleci capul. Orice altceva înseamnă doar să fii de acord şi orice slugă nătîngă poate fi de acord. Nu credeţi?

Iar Catalina, făcînd haz pentru prima dată cu o femeie din Anglia, spuse:

— Niciodată nu mi-a trecut prin minte să fiu o slugă nătîngă.

— Nici mie, spuse Margaret Pole cu ochi scînteietori, căci fusese odată o prinţesă din neamul Plantagenet, iar acum era doar o soţie îngropată între hotarele trainice ale Tudorilor. Întotdeauna am ştiut cine sînt eu, în adîncul sufletului, indiferent cum aş fi strigată.

Mă surprinde atît de tare să descopăr că femeia de a cărei prezenţă îmi era o teamă îngrozitoare face din Castelul Ludlow

un adevărat cămin pentru mine. Lady Margaret Pole îmi ţine companie şi îmi oferă o prietenie care mă consolează pentru pierderea mamei şi a surorilor mele. Îmi dau seama acum că am trăit mereu într-o lume dominată de femei: regina, mama mea, surorile mele, doamnele noastre de companie şi cameristele noastre şi toate servitoarele din serai. La Alhambra trăiam aproape izolate de bărbaţi, în odăi construite anume pentru plăcerea şi confortul femeilor. Trăiam aproape complet retrase, în intimitatea iatacurilor răcoroase, şi alergam prin curţi, ne aplecam peste balcoane, încredinţate că jumătate de palat era doar în mîinile noastre, ale femeilor.

Ne arătam la curte alături de tata, nu eram ţinute departe de ochii lumii; dar dorinţa firească de intimitate a femeii era servită şi subliniată de construcţia palatului Alhambra, unde cele mai frumoase odăi şi cele mai minunate grădini erau doar pentru noi.

E straniu să descopăr că în Anglia lumea e dominată de bărbaţi. Sigur, am camerele mele şi doamnele mele de companie, dar orice bărbat poate veni să ceră permisiunea să intre la mine oricînd. Sir Richard Pole sau oricare dintre cei din alaiul lui Arthur poate intra la mine fără să mă anunţe, crezînd că-mi face o onoare. Englezilor li se pare corect şi firesc ca femeile şi bărbaţii să se amestece. Încă n-am văzut nici o casă care să aibă iatacuri doar pentru femei, şi nici o femeie nu poartă văl, aşa cum purtăm noi uneori în Spania – nici măcar cînd călătoreşte sau se află printre străini.

Chiar şi familia regală e deschisă tuturor. Bărbaţii, chiar dacă sînt străini, se pot plimba liniştiţi prin palatele regale, dacă sînt îmbrăcaţi destul de bine cît să-i primească gărzile. Pot să aştepte în anticamera reginei şi să o vadă cînd trece, să se holbeze la ea ca şi cum ar fi din aceeaşi familie. Sala cea mare, capela, camerele publice ale reginei sînt deschise pentru oricine e în stare să găsească o pălărie cum se cade şi o mantie, ca să poată trece drept mic nobil. Englezii se poartă cu femeile de parcă ar fi băieţi sau servitoare – pot merge oriunde şi pot fi privite de

oricine. Pentru o vreme, mi s-a părut că asta înseamnă o mare libertate şi pentru o vreme m-am bucurat de ea; apoi mi-am dat seama că, deşi femeile engleze îşi pot arăta chipul, nu au îndrăzneala bărbaţilor şi nu sînt libere ca băieţii; tot trebuie să tacă şi să se supună.

Acum, că Lady Margaret Pole s-a întors în odăile custodelui, castelul pare să fie la ordinele femeilor. Serile petrecute în salon nu mai sînt aşa de zgomotoase, pînă şi mîncarea de la cină e alta. Trubadurii cîntă mai mult despre iubire şi mai puţin despre bătălii, se vorbeşte mai mult franceza şi mai puţin galeza.

Odăile mele sînt la etajul de deasupra, iar ale ei, chiar dedesubt. Urcăm şi coborîm scările toată ziua ca să ne vedem. Cînd Arthur e plecat la vînătoare cu Sir Richard, stăpîna castelului e acasă şi locul nu mai pare pustiu. Cumva, reuşeşte să-l transforme într-un castel al femeilor doar prin prezenţa ei. Cînd Arthur e plecat, castelul nu mai e cufundat în tăcere, în aşteptarea lui. E un loc cald şi fericit, care zumzăie de treburile zilnice.

Îmi era dor să am drept prietenă o femeie mai în vîrstă. Maria de Salinas e doar o fată, la fel de copilă ca mine. Îmi ţine companie, dar nu mi-e îndrumător. Dona Elvira a fost numită de regină, mama mea, să-i ţină locul; dar nu e o femeie care să-mi încălzească inima, deşi am încercat s-o iubesc. Este prea severă cu mine, prea dornică să-şi păstreze influenţa asupra mea şi are ambiţia de a conduce toate cele la curte. Ea şi soţul ei, care îi are în subordine pe toţi servitorii domestici, vor să fie stăpîni pe viaţa mea. Încă din prima seară, la Dogmersfield, cînd l-a contrazis pe însuşi regele, m-am îndoit de judecata ei. Chiar şi acum mă tot previne să nu mă apropii prea mult de Arthur, ca şi cum ar fi un lucru rău să-ţi iubeşti soţul, ca şi cum i-aş putea rezista! Vrea să înfiinţeze o mică Spanie în Anglia, vrea să rămîn în continuare Infanta. Dar eu sînt convinsă că singurul fel în care pot merge înainte în Anglia e să devin englezoaică.

Dona Elvira nu vrea să înveţe engleza. Se preface chiar că nu înţelege franceza, cînd se vorbeşte cu accent englezesc. Pe

galezi îi dispreţuieşte, îi consideră nişte barbari pe jumătate civilizaţi – şi nu e deloc plăcut, mai ales cînd întîlnim locuitori din Ludlow. Ca să spun adevărul, uneori se poartă ca şi cum ar fi cea mai distinsă femeie din cîte am cunoscut, e mai mîndră chiar şi decît mama. Cu siguranţă e mai îngîmfată decît mine. Trebuie s-o admir, dar mi-e imposibil s-o iubesc cu adevărat.

Dar Margaret Pole a fost educată ca o nepoată de rege şi vorbeşte latina la fel de bine ca mine. Vorbim în franceză fără greutate, iar ea mă învaţă engleza, şi cînd dăm peste vreun cuvînt pe care nu-l cunoaştem în nici una dintre limbile pe care le ştim, ne apucăm să explicăm prin gesturi, ceea ce ne stîrneşte hohote de rîs. Am făcut-o să rîdă cu lacrimi cînd am încercat să-i demonstrez ce e o indigestie, iar cînd ea s-a folosit de toate doamnele de companie ca să-mi arate protocolul corect al unei ieşiri la vînătoare, gărzile au venit în grabă, crezînd că ne atacă cineva.

În faţa lui Margaret, Catalina a considerat că poate vorbi despre viitorul ei şi despre socrul ei, care o neliniştea.

— Era nemulţumit înainte să plecăm, spuse ea. Din cauza dotei mele.

— Da? răspunse Margaret.

Cele două erau aşezate la fereastră, aşteptîndu-i pe bărbaţi să se întoarcă de la vînătoare. Vremea era teribil de rece şi umedă, aşa că femeile nu doriseră să iasă. Margaret a considerat că e mai bine să nu-şi exprime nici o părere în legătură cu problema spinoasă a dotei Catalinei; deja auzise de la soţul ei că regele Spaniei se dovedise făţarnic. Fusese de acord să-i dea Infantei o dotă însemnată, dar apoi o trimisese în Anglia cu doar jumătate din bani. Restul, spusese el, putea fi strîns din vasele şi obiectele preţioase pe care le adusese cu ea. Furios la culme, Regele Henric ceruse suma întreagă. Regele Ferdinand îi răspunsese suav că Infantei i se dăduseră cele mai de preţ lucruri care se găseau, iar Henric îşi putea alege ce dorea din ele.

Nu fusese deloc o zi prielnică pentru o căsătorie întemeiată doar pe lăcomie şi pe teama de un duşman comun. Catalina

se găsea la mijloc, între voinţele a doi bărbaţi lipsiţi de inimă. Margaret era de părere că unul dintre motivele pentru care Catalina fusese trimisă la Castelul Ludlow împreună cu soţul ei fusese chiar dorinţa regelui de a o forţa să-şi folosească lucrurile, pentru a le scădea valoarea. Dacă Regele Henric ar fi ţinut-o la curte, la Windsor, la Greenwich sau la Wesminster, ar fi mîncat din farfuriile lui, iar tatăl ei ar fi putut pretinde că ale ei erau nou-nouţe şi că puteau fi considerate ca parte din zestre. Dar aşa, în fiecare seară mîncau din farfuriile de aur ale Catalinei, iar de fiecare dată cînd vreun neatent le zgîria cu un cuţit, valoarea lor scădea puţin. Cînd venea vremea să fie plătită a doua jumătate a dotei, regele Spaniei ar fi descoperit că e nevoit să plătească în bani. Se prea poate ca Regele Ferdinand să se priceapă la negocieri, dar îşi găsise naşul în persoana lui Henric Tudor al Angliei.

— Mi-a spus că ar trebui să-i fiu ca o fiică, începu Catalina, alegîndu-şi cuvintele cu grijă. Dar nu pot să-l ascult aşa cum trebuie să facă o fiică, dacă trebuie să ascult şi de tata. Tata îmi spune să nu-mi folosesc lucrurile şi să i le dau regelui. Dar el nu le acceptă. Şi, de vreme ce dota nu e plătită, regele m-a trimis aici fără nimic şi nu-mi plăteşte nici o sumă de bani.

— Dar ambasadorul spaniol nu te sfătuieşte?

Catalina se strîmbă.

— Este omul regelui, spuse. Nu mi-e de ajutor. Nu-mi place de el. E un evreu convertit. Un om care se adaptează uşor. E spaniol, dar trăieşte de mulţi ani aici. A devenit omul Tudorilor, nu al Aragonilor. Îi voi spune tatei că Puebla nu-l slujeşte bine, dar, între timp, n-are cine mă sfătui, iar Dona Elvira şi vistiernicul meu se ceartă fără oprire. Ea spune că lucrurile mele ar trebui lăsate la aurari, pentru bani, iar el pretinde că nu vrea să le scape din priviri pînă cînd nu-i sînt date regelui.

— Şi nu l-ai întrebat pe prinţ ce-ar trebui să faci?

Catalina şovăi.

— Problema îi priveşte pe tatăl lui şi pe tata, spuse ea cu grijă. N-am vrut să ne macine pe noi. El a plătit toate cheltuielile de

călătorie cînd am venit aici. Va trebui să le plătească şi pe doamnele mele la mijlocul verii şi în curînd eu o să am nevoie de haine noi. Nu vreau să-i cer bani. Nu vreau să mă creadă lacomă.

— Îl iubeşti, nu-i aşa? întrebă Margaret zîmbind şi văzu cum chipul femeii mai tinere se luminează.

— Ah, da, răspunse ea dintr-o suflare. Îl iubesc atît de mult.

Femeia mai în vîrstă zîmbi.

— Eşti norocoasă, spuse ea blînd. O prinţesă care îşi iubeşte soţul ales de alţii. Eşti norocoasă, Catalina.

— Ştiu. Şi cred că e o favoare de la Dumnezeu, special pentru mine.

Femeia ezită la auzul unor pretenţii atît de grandioase, dar nu-i spuse nimic. Această încredere în sine tinerească avea să dispară de la sine, fără să fie nevoie s-o prevină cineva.

— Şi ai observat vreun semn?

Catalina păru încurcată.

— Vreun semn că vine un copil. Ştii la ce trebuie să fii atentă?

Tînăra roşi.

— Ştiu. Mi-a spus mama. Nu-i nici un semn.

— E încă devreme, o linişti Lady Margaret. Dar, dacă ai fi grea, n-ar mai exista nici un fel de greutăţi legate de dotă. Cred că nimic n-ar fi îndeajuns de bun pentru tine, dacă ai purta în pîntece următorul prinţ Tudor.

— Ar trebui să mi se dea o alocaţie, indiferent că am un copil sau nu, constată Catalina. Sînt Prinţesa de Wales, ar trebui să am o alocaţie care să-mi permită să-mi menţin rangul.

— Da, încuviinţă sec Margaret. Dar cine o să-i spună regelui asta?

— Spune-mi o poveste.

Erau scăldaţi în lumina aurie, mişcătoare, a lumînărilor şi a focului. Era miezul nopţii şi castelul se cufundase în linişte,

se auzeau doar glasurile lor joase, iar luminile erau toate stinse, în afară de focurile din camerele Catalinei, unde cei doi refuzau să adoarmă.

— Despre ce să-ţi povestesc?

— Spune-mi o poveste despre mauri.

Ea rămase puţin pe gînduri şi îşi aruncă un şal pe umeri, ca să se apere de frig. Arthur era întins pe pat, dar cînd ea s-a mişcat, a strîns-o în braţe şi i-a aşezat capul pe pieptul lui dezvelit. Şi-a trecut mîna prin părul ei roşu, bogat, şi i l-a strîns în pumn.

— O să-ţi spun o poveste despre o sultană, spuse ea. Nu e chiar o poveste. Totul e adevărat. Era în harem; ştii că femeile trăiesc separat de bărbaţi, în iatacurile lor?

El dădu din cap, privind cum lumina lumînării se juca pe gîtul şi pe adîncitura de lîngă clavicula ei.

— Privea pe fereastră rîul, iar mareea era joasă. Copiii săraci din oraş se jucau în apă. Erau pe platforma de unde se lansau ambarcaţiunile şi împrăştiaseră noroi peste tot, iar acum alunecau pe el ca pe gheaţă, patinau în noroi. Ea i-a privit rîzînd şi le-a spus doamnelor ei că îşi dorea tare mult să se poată juca aşa.

— Dar nu putea să iasă?

— Nu, niciodată. Doamnele le-au povestit eunucilor care păzeau haremul, iar aceştia i-au povestit Marelui Vizir, care i-a spus sultanului, şi cînd ea a plecat de la fereastră şi s-a dus în anticameră, ghici ce-a văzut?

El clătină din cap, zîmbind.

— Ce-a văzut?

— Anticamera ei era o uriaşă încăpere de marmură. Podeaua era din marmură cu nervuri rozalii. Sultanul poruncise să fie aduse sticle mari pline cu uleiuri parfumate şi să fie turnate pe jos. Li se ceruse tuturor parfumierilor din oraş să aducă ulei de trandafiri la palat. Aduseseră petale de trandafiri şi ierburi aromate şi făcuseră o pastă groasă din ulei şi petale de trandafir, apoi o întinseseră pe jos, într-un strat gros de treizeci

de centimetri, în toată anticamera ei. Sultana şi doamnele ei s-au dezbrăcat în cămăşi şi au patinat şi s-au jucat în noroi, au aruncat cu apă şi cu petale de trandafiri toată după-amiaza, jucîndu-se ca vagabonzii.

El era vrăjit.

— Ce minunat!

Ea îi zîmbi.

— Acum e rîndul tău. Spune-mi şi tu o poveste.

— Eu nu ştiu astfel de poveşti. La mine e totul despre bătălii cîştigate.

— Astea-s poveştile care-ţi plac cel mai mult şi dintre ale mele, observă ea.

— Aşa e. Şi acum tatăl tău porneşte iar la război.

— Da?

— Nu ştiai?

Catalina scutură din cap.

— Ambasadorul spaniol îmi trimite uneori veşti, dar acum nu mi-a spus nimic. E vorba de o cruciadă?

— Eşti un soldat al lui Cristos, însetat de sînge. Cred că necredincioşii tremură în sandale. Nu, nu e o cruciadă. Nu e deloc pentru o cauză atît de măreaţă. Tatăl tău, în mod destul de surprinzător pentru noi, a făcut o alianţă cu Regele Ludovic al Franţei. S-ar părea că vor să invadeze Italia împreună şi să-şi împartă prăzile.

— Regele Ludovic? întrebă ea surprinsă. Nu se poate! Credeam că vor fi duşmani pînă la moarte.

— Ei bine, pentru regele Franţei nu pare să aibă importanţă cu cine se aliază. Mai întîi au fost turcii, acum e tatăl tău.

— Păi mai bine să se alieze cu tata decît cu turcii, spuse ea hotărît. Orice e mai bine, decît să fie ei primiţi în vreo alianţă.

— Dar de ce s-ar alia tatăl tău cu duşmanul nostru?

— Şi-a dorit mereu să aibă Napoli, îi mărturisi ea. Napoli şi Navarra. Şi le va avea, într-un fel sau altul. Regele Ludovic poate să creadă că are un aliat, dar va avea de plătit cu vîrf şi îndesat. Îl cunosc. E şiret şi are întotdeauna o strategie, şi de cele mai multe ori obţine ce vrea. Cine ţi-a dat vestea?

— Tata. Cred că e jignit că nu face și el parte din alianță. Numai de scoțieni se mai teme la fel de mult ca de francezi. E o mare dezamăgire pentru noi că tatăl tău s-a aliat cu ei, indiferent de motive.

— Dimpotrivă, tatăl tău ar trebui să fie mulțumit că tata îi ține pe francezi ocupați, în sud. Tata îi face un serviciu.

El rîse.

— Îmi ești de mare ajutor.

— Nu se va uni și tatăl tău cu ei?

Arthur scutură din cap.

— Se poate, dar acum marea lui dorință este să mențină pacea în Anglia. Războiul e o mare nenorocire pentru țară. Ești fiică de soldat și ar trebui să știi asta. Tata spune că e ceva îngrozitor să vezi o țară în război.

— Tatăl tău n-a luptat decît într-o bătălie, spuse ea. Uneori, trebuie să lupți. Uneori, trebuie să-ți înfrîngi dușmanul.

— N-aș lupta pentru noi teritorii, spuse el. Dar aș lupta să îmi apăr granițele. Și cred că vom fi nevoiți să ne batem cu scoțienii, dacă sora mea nu va reuși să-i schimbe.

— Și tatăl tău e pregătit de război?

— Familia Howard se ocupă de partea de nord în numele lui, spuse. Și toți proprietarii de pămînturi din Nord sînt de partea lui. A consolidat castelele și ține deschis Marele Drum către Nord, în caz că va fi nevoit să-și ducă oștenii acolo.

Catalina părea gînditoare.

— Dacă trebuie să lupte, ar face bine să invadeze el, spuse ea. Așa, poate să aleagă momentul și locul și nu va fi forțat să se apere.

— E mai bine așa?

Ea aprobă.

— Tata ar spune că da. E foarte important ca oștenii tăi să înainteze și să fie încrezători. Ai toate bogățiile țării în față, îți poți face provizii; te miști tot înainte: oștenilor le place să simtă că avansează. Nu e nimic mai rău decît să fii forțat să te retragi și să lupți.

— Eşti un adevărat strateg, spuse el. Tare-aş vrea să fi avut copilăria ta şi să ştiu lucrurile pe care le ştii tu.

— Dar chiar ai avut-o, îi spuse ea cu duioşie. Fiindcă tot ce ştiu e al tău şi tot ce sînt eu e al tău. Şi dacă tu şi ţara ta veţi avea vreodată nevoie să lupt pentru voi, o voi face.

S-a făcut din ce în ce mai frig şi ploaia necontenită care a durat o săptămînă s-a transformat în rafale de grindină, iar acum ninge. Chiar dacă e zăpadă, iarna nu e rece şi strălucitoare, avem parte doar de o ceaţă umedă, vălătuci de nori şi lapoviţă care cade în vîrtejuri, se lipeşte de copaci şi turnuri şi se aşază pe rîu ca un strat gros de şerbet.

Cînd Arthur vine în camera mea, alunecă pe parapet ca un patinator, iar azi-dimineaţă, cînd se întorcea în camera lui, am fost siguri că vom fi descoperiţi, fiindcă el a alunecat pe stratul proaspăt de gheaţă şi a căzut, apoi a înjurat aşa de tare, că santinela din turnul vecin a scos capul şi a strigat: „Cine-i acolo?", iar eu a trebuit să răspund că nu e nimeni, că am ieşit să hrănesc păsările. Aşa că Arthur a început să fluiere şi mi-a zis că aşa face un măcăleandru, ceea ce ne-a făcut să rîdem aşa tare, că abia mai stăteam în picioare. Oricum, sînt sigură că santinela şi-a dat seama, dar i s-a părut prea frig să iasă.

Azi Arthur a ieşit la vînătoare cu sfătuitorii lui, care vor să găsească un loc potrivit pentru o nouă moară de porumb acum, cît rîul e umflat şi blocat de zăpadă şi gheaţă, iar Lady Margaret şi cu mine am rămas acasă şi jucăm cărţi.

E frig şi cenuşiu şi tot timpul e umezeală, chiar şi pe pereţii castelului se prelinge apa îngheţată, dar eu sînt fericită. Îl iubesc, aş trăi cu el oriunde şi, oricum, va veni primăvara, apoi vara. Ştiu că vom fi şi atunci fericiţi.

În seara aceea bătăile în uşă s-au auzit tîrziu. Ea a deschis-o.

— Ah, iubire, iubirea mea! Unde-ai fost?

El a intrat şi a sărutat-o. Ea i-a simţir respiraţia care mirosea a vin.

— Nu mai plecau, spuse el. De mai bine de trei ceasuri tot încerc să scap şi să vin la tine.

O luă în braţe şi o duse în pat.

— Dar, Arthur, nu vrei...?

— Pe tine te vreau.

— Spune-mi o poveste.

— Nu ţi-e somn acum?

— Nu. Vreau să-mi cînţi cîntecul despre mauri, cînd au pierdut Malaga.

Catalina rîse.

— E vorba de Alhama. O să-ţi cînt cîteva strofe, e prea lung.

— Cîntă-mi-le pe toate.

— O să dureze toată noaptea, protestă ea.

— Slavă Domnului, avem toată noaptea la dispoziţie, spuse el, cu voie bună. Avem toată noaptea asta şi toate nopţile pentru tot restul vieţii, slavă Domnului.

— E un cîntec interzis, spuse ea. Interzis chiar de mama.

— Atunci, cum de-l ştii? întrebă Arthur amuzat.

— Servitorii, spuse ea fără să se sinchisească. Aveam o doică *morisca* şi uneori uita cine sînt şi cine e ea şi mi-l cînta.

— Ce-i aceea o *morisca*? Şi de ce au interzis cîntecul? întrebă el curios.

— *Morisco* înseamnă „mic maur" în spaniolă, îi explică ea. Aşa le spunem maurilor din Spania. Nu sînt mauri adevăraţi, ca cei din Africa. Aşa că le spunem „micii mauri", sau *moros*. Cînd am plecat eu, începuseră să-şi spună Mudajjan, „cei cărora li s-a îngăduit să rămînă".

— Li s-a îngăduit să rămînă? întrebă el. Pe pămînturile lor?

— Nu sînt ale lor, răspunse ea repede. Sînt pămînturi spaniole.

— Au fost ale lor timp de şapte sute de ani, sublinie el. Cînd voi, spaniolii, nu făceaţi altceva decît să creşteţi capre în

munţi, ei construiau drumuri, castele şi universităţi. Chiar tu mi-ai spus asta.

— Ei bine, e pămîntul nostru acum, spuse ea sec.

El bătu din palme ca un sultan.

— Cîntă-mi cîntecul, Şeherezada. Şi cîntă-l în franceză, barbară ce eşti, ca să pot să înţeleg ceva.

Catalina îşi împreună mîinile, ca o femeie pe cale să-şi înceapă rugăciunea, şi-i făcu o plecăciune.

— Aşa mai zic şi eu, spuse Arthur desfătîndu-şi privirea cu chipul ei. Ai învăţat să faci aşa ceva în harem?

Ea îi zîmbi, îşi înclină capul şi cîntă.

Un bătrîn îi strigă regelui: De unde-această chemare fără veste?
— Vai! Alhama!
Vai, prieteni, creştinii au luat Alhama - Vai! Alhama!
Imamul nins răspunde: asta ai cîştigat, o, rege!
— Vai! Alhama!
Într-un ceas rău ai răpus neamul Abencerrage, floarea Granadei.
— Vai! Alhama!
Vor pieri toate curînd, Granada, regatul şi tu - Vai! Alhama!

Rămase tăcută.

— Şi chiar aşa a fost, spuse Catalina. Bietul Boadbil a ieşit din Palatul Alhambra, a părăsit fortăreaţa roşie despre care se spusese că nu va cădea niciodată, a adus cheile pe o pernă de mătase, a făcut o plecăciune adîncă şi i le-a dat mamei, apoi a plecat călare. Se spune că, odată ajunşi la strîmtoarea din munţi, el a privit înapoi la regatul lui, la minunatul lui regat şi a plîns, iar mama lui i-a spus să plîngă ca o femeie pentru ce nu a putut păstra ca un bărbat.

Arthur hohoti ca un băieţandru.

— Ce i-a zis?

Catalina îl privi serioasă.

— A fost un lucru tragic.

— E ceva ce-ar spune bunica mea, zise el încîntat. Slavă Domnului că tata şi-a cîştigat coroana. Bunica ar fi fost la fel de adorabilă ca mama lui Boadbil, dacă ar fi fost înfrînt. Doamne, Dumnezeule: „Plîngi ca o femeie pentru ce nu ai putut păstra ca un bărbat". Cum să-i spui una ca asta unui om care se retrage înfrînt?

Catalina începu să rîdă.

— Nu m-am gîndit niciodată la asta. Nu e deloc o alinare.

— Imaginează-ţi că trebuie să iei calea pribegiei împreună cu mama ta, iar ea e aşa de furioasă pe tine!

— Imaginează-ţi cum ar fi să pierzi Alhambra, să nu te mai întorci niciodată acolo!

El o trase mai aproape şi-i sărută chipul.

— Fără regrete! îi ordonă.

Pe dată, ea îi zîmbi.

— Atunci, distrează-mă, îi ceru ea. Povesteşte-mi despre mama şi tatăl tău.

El rămase o clipă pe gînduri.

— Tata s-a născut ca moştenitor al neamului Tudor, dar mai erau mulţi între el şi tron, spuse el. Tatăl lui dorise să i se dea numele Owen, Owen Tudor, un nume galez, dar a murit înainte de naşterea lui, în război. Bunica mea nu avea decît doisprezece ani cînd s-a născut el, dar i s-a făcut pe plac, aşa că a fost botezat Henric – un nume regal. Se vede ce gînduri avea încă de pe atunci, chiar dacă nu era decît o copilă, iar soţul ei murise. Şansele tatei au tot crescut şi au scăzut cu fiecare bătălie din războiul civil. O dată era fiul familiei regale, altă dată erau fugari. Unchiul lui, Jasper Tudor – ţi-l aminteşti –, şi-a păstrat credinţa în tata şi în Tudori, dar după bătălia finală, cauza noastră era pierdută, iar regele nostru a fost executat. Edward a urcat pe tron, iar tata era ultimul din şirul de pretendenţi. Se afla într-un asemenea pericol, că unchiul Jasper a plecat de la castelul unde locuiau şi a fugit din ţară cu el, în Bretania.

— Erau în siguranţă acolo?

— Într-un fel. Mi-a spus odată că în fiecare dimineaţă se aşteptau să-i fie predaţi lui Edward. Pînă la urmă, Regele Edward

a spus că ar trebui să se întoarcă acasă, unde promitea că îl va întîmpina călduros şi îi va găsi o soţie. Pe drum, tata s-a prefăcut bolnav şi a fugit. Acasă nu l-ar fi aşteptat decît moartea sigură.

Catalina clipi.

— Deci a fost şi el un pretendent la vremea lui.

El îi rînji.

— Ţi-am mai spus. De aceea se teme aşa de mult de ei. Ştie de ce e în stare un pretendent, dacă norocul e de partea lui. Dacă îl prindeau, îl aduceau acasă şi-l ucideau în Turn. Aşa cum a făcut el cu Warwick. Tata ar fi fost ucis în clipa în care ar fi încăput pe mîna regelui Edward. Dar s-a prefăcut bolnav şi a fugit, trecînd granița în Franța.

— Și nu l-au predat?

Arthur rîse.

— L-au susținut. Era cea mai mare amenințare la adresa păcii din Anglia. Sigur că l-au susținut. Le convenea francezilor să-l susțină în momentul acela: cînd nu era rege, ci doar pretendent.

Ea dădu din cap – era fiica unui prinţ elogiat de însuşi Machiavelli. Orice fiică a lui Ferdinand înțelegea foarte bine jocul dublu.

— Și apoi?

— Edward a murit tînăr, în floarea vîrstei, lăsînd în urmă un singur fiu moştenitor, foarte tînăr. Fratele său, Richard, a asigurat la început regența, apoi a pretins tronul pentru sine şi şi-a închis nepoţii, pe fiii lui Edward, în Turnul Londrei.

Ea dădu din cap. Era o poveste despre care învățase în Spania, şi istoria mai detaliată – a rivalității mortale pentru tron – le era cunoscută amîndurora.

— Au fost închişi în Turn şi n-au mai ieşit niciodată de-acolo, spuse Arthur pe un ton sumbru. Dumnezeu să-i binecuvînteze pe bieții băieți, căci nimeni nu ştie ce s-a întîmplat cu ei. Oamenii s-au întors împotriva lui Richard şi l-au chemat pe tata din Franța.

— Da?

— Bunica i-a organizat pe marii nobili, unul după altul. Era o maestră a complotului. Ea și Ducele de Buckingham și-au unit forțele și i-au pregătit pe toți nobilii din regat. De aceea o prețuiește tata așa de mult: ei îi datorează tronul. Și a așteptat pînă cînd a putut să-i trimită un mesaj mamei, spunîndu-i că avea s-o ia de soție dacă va cîștiga tronul.

— Fiindcă o iubea? întrebă Catalina, plină de speranță. E așa de frumoasă.

— Nu. Nici măcar n-o văzuse vreodată. Fusese în exil aproape toată viața, îți amintești? A fost o căsătorie aranjată. Fiindcă mama lui știa că, dacă reușea să-i unească pe cei doi, toți vor vedea că moștenitorul York s-a căsătorit cu moștenitoarea Lancaster, iar războiul putea lua sfîrșit. Iar mama ei vedea în acea căsătorie singura posibilitate de a fi în siguranță. Cele două mame au încheiat înțelegerea ca două vrăjitoare deasupra cazanului. Sînt două femei cu care n-ai vrea să-ți încrucișezi drumul.

— N-a iubit-o? întrebă ea dezamăgită.

Artur zîmbi.

— Nu, nu e o poveste de dragoste. Nici ea nu l-a iubit pe el. Dar știau ce trebuie făcut. Cînd tata a plecat la luptă și l-a înfrînt pe Richard și și-a luat coroana Angliei dintre cadavrele de pe cîmpul de luptă, știa că se va căsători cu prințesa, că va lua tronul și va întemeia o nouă dinastie.

— Dar nu era ea moștenitoare tronului, oricum? întrebă ea încurcată. Doar tatăl ei fusese Regele Edward. Iar unchiul ei fusese răpus în luptă, și frații ei erau morți.

El aprobă din cap.

— Era prințesa cea mai vîrstnică.

— Atunci, de ce n-a pretins tronul pentru ea?

— Aha, ești o rebelă! spuse el.

Îi prinse o șuviță de păr în mînă și o trase spre el. O sărută pe gură, iar ea îi simți respirația mirosind a vin și a dulciuri.

— O rebelă Yorkistă, deci cu atît mai rău.

— Eram doar de părere că ar fi putut să pretindă tronul pentru sine.

— Nu şi în ţara asta, spuse Arthur hotărît. Nu există regine domnitoare în Anglia. Fetele nu pot moşteni. Nu pot urca pe tron.

— Dar dacă un rege are doar o fiică?

El ridică din umeri.

— Atunci, e tragic pentru ţară. Trebuie să-mi dăruieşti un fiu, iubita mea. Nu mă mulţumesc cu mai puţin.

— Dar dacă o să avem doar o fată?

— Se va căsători cu un prinţ şi-l va face rege-consort al Angliei, iar el va domni alături de ea. Anglia trebuie să aibă un rege. Aşa cum a fost şi în cazul mamei tale. Ea domneşte alături de soţul ei.

— Da, în Aragon. Dar în Castilia, domneşte el alături de ea. Castilia e ţara ei, iar Aragon, a lui.

— Noi n-am accepta în ruptul capului una ca asta în Anglia, spuse Arthur.

Ea se îndepărtă de el, indignată. Se prefăcea doar pe jumătate.

— Ascultă-mă, dacă vom avea un singur copil şi e fată, atunci ea va fi regină şi va fi una la fel de bună ca orice rege.

— Ei bine, va fi ceva nemaivăzut, spuse el. Noi nu credem că o femeie poate apăra ţara aşa cum trebuie să facă un rege.

— O femeie poate foarte bine să lupte, spuse ea iute. Ar trebui s-o vezi pe mama în armură. Chiar şi eu aş putea apăra ţara. Am văzut multe războaie, ceea ce nu se poate spune despre tine. Aş putea fi la fel de bună ca orice rege.

El îi zîmbi, clătinînd din cap.

— Nu şi dacă ţara ar fi invadată. N-ai putea conduce oştirea.

— Ba aş putea. De ce nu?

— Nici un oştean englez n-ar primi ordine de la o femeie. N-ar asculta de o femeie.

— Ar asculta de conducătorul lor, izbucni ea. Şi dacă n-ar face-o, înseamnă că n-ar fi buni oşteni şi ar trebui antrenaţi.

El rîse.

— Nici un englez nu i s-ar supune unei femei, spuse el.

Încăpățînarea zugrăvită pe chipul ei îi spuse că nu era deloc convinsă.

— Nu contează decît să cîștigi bătălia, rosti ea. Tot ce contează e ca țara să fie apărată. N-are importanță cine conduce oștirea, atîta timp cît soldații ascultă ordinele.

— Ei bine, mamei nu i-a trecut prin minte, în orice caz, să ridice pretenții la tron. Nici în vis nu s-ar fi gîndit la una ca asta. S-a căsătorit cu tata și a devenit regina Angliei prin cununie. Și, fiind prințesă de York, iar el fiind moștenitorul Lancaster, planul bunicii a avut succes. Se prea poate ca tata să-și fi cucerit tronul, dar noi îl vom moșteni.

Catalina dădu din cap.

— Mama spune că nu e nimic greșit ca un bărbat să fie nou-venit la tron. Nu contează să-l cîștigi, ci să-l păstrezi.

— Îl vom păstra, spuse el încrezător. Vom construi o țară minunată aici, noi doi. Vom construi drumuri și piețe, biserici și școli. Vom ridica fortificații pe coaste și vom construi corăbii.

— Vom înființa tribunale, așa cum au făcut mama și tata în Spania, adăuga ea, bucurîndu-se de plăcerea pe care i-o aduceau planurile pe care le făcea împreună cu el, despre un viitor asupra căruia erau de acord. Așa, nici un om nu va putea fi tratat rău de un altul. Toți vor ști că pot merge la tribunal ca să-și facă necazul cunoscut.

El ridică paharul în cinstea ei.

— Ar trebui să începem să punem ideile astea pe hîrtie, spuse el. Și să facem planuri legate de felul în care vom putea pune totul în practică.

— O să dureze ani întregi pînă urcăm pe tron.

— Nu se știe niciodată. Nu-mi doresc așa ceva – Dumnezeu știe, îi respect pe mama și pe tata și n-aș vrea să li se întîmple ceva înainte de vreme. Dar nu se știe niciodată. Eu sînt Prințul de Wales, iar tu, Prințesa. Dar vom fi regele și regina Angliei. Ar trebui să știm dinainte pe cine vrem la curtea noastră, ar trebui să știm ce sfătuitori ne alegem, ar trebui să știm cum vom face țara asta cu adevărat măreață. Dacă e doar un vis,

putem vorbi despre el noaptea, cînd suntem împreună, aşa cum facem acum. Dar dacă e un plan, ar trebui să-l scriem pe hîrtie în timpul zilei, să fim sfătuiţi în legătură cu el, să ne gîndim cum am putea înfăptui ceea ce ne dorim.

Chipul ei se lumină.

— După ce ne terminăm lecţiile, am putea s-o facem. Poate ne-ar ajuta profesorul tău şi duhovnicul meu.

— Şi sfătuitorii mei, spuse el. Şi am putea începe chiar de aici. Din Ţara Galilor. Pot să fac ce vreau, în limitele bunului-simţ. Am putea înfiinţa un colegiu aici, am putea clădi cîteva şcoli. Am putea chiar să cerem construirea unei corăbii. Au şantiere navale aici, în Ţara Galilor, am putea construi prima noastră corabie de apărare.

Ea bătu din palme ca o fetiţă - ceea ce şi era.

— Putem să ne începem domnia! spuse ea.

— Trăiască Regina Katherine! Regina Angliei! spuse Arthur în joacă, dar la auzul propriilor cuvinte se opri şi o privi mai serios. Ştii, îi vei auzi spunîndu-ţi aşa, iubirea mea. *Vivat! Vivat* Catalina Regina, Regina Katherine, Regina Angliei.

E ca o aventură: ne imaginăm cum putem transforma ţara, cum vom fi ca rege şi regină. E firesc să ne gîndim la Camelot. Era cartea mea preferată din biblioteca mamei şi am dat şi peste exemplarul lui Arthur, destul de uzat, în biblioteca tatălui său.

Ştiu că istoria Camelotului e doar o legendă, un ideal, la fel de neadevărat ca iubirea unui trubadur, sau ca un castel din basme, sau ca legendele despre tîlhari, comori şi duhuri. Dar ideea de a conduce un regat cu dreptate, cu acordul oamenilor, e ceva mai mult decît un basm.

Arthur şi cu mine vom moşteni o mare putere. Tatăl lui s-a asigurat că aşa stau lucrurile. Cred că vom moşteni un tron puternic şi o mare avere. Vom moşteni şi vom fi simpatizaţi de oameni; regele nu e iubit, dar e respectat, şi nimeni nu-şi doreşte alte bătălii fără sfîrşit. Englezii ăştia sînt îngroziţi de războiul

civil prin care au trecut. Dacă ajungem pe tron cu o asemenea putere, bogăţie şi sprijin, n-am nici o îndoială că putem transforma ţara aceasta într-una cu adevărat grandioasă.

Şi va fi o ţară minunată, aliată a Spaniei. Moştenitorul părinţilor mei e fiul Juanei, Carol. El va fi împăratul Sfîntului Imperiu Roman şi regele Spaniei. Va fi nepotul meu şi vom avea parte de prietenia rudelor noastre. Ce alianţă puternică vom forma: Sfîntul Imperiu Roman şi Anglia. Nimeni nu va izbuti să se ridice împotriva noastră; am putea împărţi Franţa, am putea împărţi aproape toată Europa. Apoi le vom ţine piept maurilor, noi, Imperiul şi Anglia, pe urmă vom cîştiga şi Orientul, Persia, otomanii, Indiile. Chiar şi China va fi la picioarele noastre.

Programul de la castel s-a schimbat. În zilele din ce în ce mai calde şi luminoase, tînărul prinţ şi prinţesa de Wales şi-au pus la punct o cameră de studiu în apartamentele ei, unde au tras o masă mare la fereastră, ca să profite de lumina după-amiezii, şi au prins hărţi pe pereţii acoperiţi cu panouri din lemn decorat.

— Parcă v-aţi pregăti de campanie, a spus Lady Margaret cu blîndeţe.

— Prinţesa ar trebui să se odihnească, a remarcat Dona Elvira posac, fără să i se adreseze cuiva anume.

— Nu vă simţiţi bine? întrebă imediat Lady Margaret.

Catalina zîmbi şi scutură din cap; începuse să se obişnuiască cu grija necontenită a tuturor faţă de sănătatea ei. Pînă nu-i anunţa că poartă în pîntece moştenitorul Angliei, nu avea să aibă linişte din partea lor.

— N-am nevoie de odihnă, spuse. Şi mîine, dacă doreşti, aş vrea să mă duci să văd cîmpurile.

— Cîmpurile? întrebă Lady Margaret surprinsă. În martie? N-au să le are decît peste vreo săptămînă, nu e mare lucru de văzut.

— Trebuie să învăţ, spuse Catalina. Unde trăiesc eu, verile sînt aşa de secetoase, că a fost nevoie să se construiască şanţuri

pe toate cîmpurile, pînă la rădăcina tuturor copacilor, ca să conducă apa la plante şi să se asigure că nu mor. Cînd am ieşit prima dată călare aici şi am văzut şanţurile de pe cîmpuri, eram aşa de neştiutoare, încît am crezut că aduceau apă, spuse Catalina, rîzînd de acea amintire. Apoi prinţul mi-a spus că sînt canale de scurgere, ca să ducă apa de-acolo. Nu îmi venea să cred! Aşa că ar fi bine să ieşim şi să mă înveţi despre toate.

— O regină n-are nevoie să ştie ce-i cu cîmpurile, spuse Dona Elvira din colţul ei, încercînd să-şi tempereze dezaprobarea.

— Ba sigur că trebuie să ştie, răspunse Catalina iritată. Trebuie să ştie totul despre ţara ei. Cum altfel ar putea s-o cîrmuiască?

— Sînt convinsă că veţi fi o regină minunată pentru Anglia, spuse Lady Margaret, ca să restabilească pacea.

Catalina radia.

— Voi fi o regină a Angliei cît pot eu de bună, spuse ea. Voi avea grijă de săraci şi voi susţine Biserica şi, dacă vom avea vreun război, voi încăleca şi voi pleca să lupt pentru Anglia, aşa cum a făcut mama pentru Spania.

Cînd fac planuri cu Arthur, uit că mi-e dor de Spania. În fiecare zi ne gîndim ce îmbunătăţiri am putea să aducem, care lege ar trebui schimbată. Citim împreună cărţi de filosofie şi politică, încercăm să ne dăm seama dacă e bine ca oamenilor să li se acorde libertate sau dacă e bine ca un rege să fie un tiran blînd sau e de preferat să se retragă de la putere. Vorbim despre situaţia din ţara mea: despre convingerea părinţilor mei că o ţară trebuie să aibă o singură religie, o singură limbă şi o singură lege. Sau dacă ar fi posibil să facem ca maurii: să avem o ţară cu o singură lege, cu multe credinţe şi multe limbi şi să sperăm că oamenii sînt îndeajuns de înţelepţi să aleagă calea cea dreaptă.

Ne contrazicem, discutăm. Uneori izbucnim în rîs şi alteori nu suntem de acord. Arthur e iubitul meu pentru totdeauna, soţul meu, fără îndoială. Iar acum devine şi prietenul meu.

Catalina era în mica grădină a Castelului Ludlow, care se întindea de-a lungul zidului dinspre est, şi purta o conversaţie aprinsă cu unul dintre grădinarii de la castel. În jurul ei se întindeau brazde ordonate în care creşteau ierburile pe care le foloseau bucătarii şi alte ierburi şi plante de leac, pe care le îngrijea Lady Margaret. Arthur, văzînd-o pe Catalina cînd se întorcea de la spovedanie, din capela rotundă, a aruncat o privire către clădirea castelului, ca să se asigure că nu era nimeni care să-l împiedice, apoi s-a abătut din drum ca să vină lîngă ea. Pe cînd se apropia, a văzut-o gesticulînd, încercînd să explice ceva. Arthur zîmbi.

— Prinţesă, o salută formal.

Ea îi făcu o mică reverenţă, dar ochii îi sclipeau de plăcerea de a-l vedea.

— Alteţă.

Grădinarul îngenunchease în noroi cînd sosise prinţul.

— Ridică-te, i-a spus Arthur blînd. Prinţesă, nu cred că vei găsi prea multe flori frumoase la vremea aceasta.

— Încercam să vorbesc cu el despre plante pentru salată, spuse ea. Dar el vorbeşte galeza şi engleza, iar eu am încercat să-i vorbesc în latină şi în franceză şi nu ne înţelegem deloc.

— Cred că sînt de partea lui. Nici eu nu pricep nimic. Ce e aceea „salată“?

Ea rămase o clipă pe gînduri.

— *Acetaria.*

— *Acetaria*? repetă el nedumerit.

— Da, salată.

— Ce înseamnă asta, mai precis?

— Sînt plante care cresc în pămînt şi pe care le mănînci negătite, îi explică ea. Îl întrebam dacă ar putea să planteze cîteva pentru mine.

— Le mănînci crude? Fără să le fierbi?

— Da, de ce nu?

— Pentru că o să-ţi fie teribil de rău, dacă mănînci mîncare nefiartă în ţara asta.

— Sînt ca fructele, ca merele. Poţi să le mănînci crude.

El nu era convins.

— Mai degrabă gătite, conservate sau uscate. Şi, oricum, acela e un fruct, nu frunze. Dar ce fel de plante vrei?

— *Lactuca*, spuse ea.

— *Lactuca?* repetă el. N-am auzit niciodată de aşa ceva.

Ea oftă.

— Ştiu. Voi nu păreţi să ştiţi nimic despre legume. *Lactuca* seamănă cu...

Se chinui să-şi amintească numele plantei cu adevărat groaznice pe care fusese silită s-o mănînce, fiartă peste măsură, la o cină de la Greenwich.

— Iarbă-sărată, spuse ea. Cel mai apropiat lucru de *lactuca* bănuiesc că trebuie să fie iarba-sărată. Dar *lactuca* se mănîncă fără s-o fierbi şi e ronţăitoare şi dulce.

— Plantă? Ronţăitoare?

— Da, răspunse ea răbdătoare.

— Şi mîncaţi aşa ceva în Spania?

Ea aproape că izbucni în rîs văzîndu-i expresia îngrozită.

— Da. Ţi-ar plăcea.

— Şi se poate cultiva şi aici?

— Cred că el îmi spune că nu. N-a auzit niciodată de aşa ceva. N-are seminţe. Nu ştie unde am putea găsi astfel de seminţe. Nu crede că ar creşte aici.

Privi către cerul albastru, pe care se deplasau norii de ploaie.

— Probabil că are dreptate, spuse ea, cu oboseală în glas. Sînt convinsă că are nevoie de mult soare.

Arthur se întoarse spre grădinar.

— Ai auzit vreodată de o plantă care se cheamă *lactuca*?

— Nu, Alteţă, răspunse omul, cu capul plecat. Îmi pare rău, Alteţă. Poate că e o plantă spaniolă. Numele ei sună cu adevărat străin. Maiestatea Sa zice că acolo se mănîncă iarbă? Ca oile?

Lui Arthur îi tremură buza.

— Nu. E o plantă comestibilă, cred. O s-o întreb.

Se întoarse către Catalina şi îi prinse mîna în îndoitura braţului său.

— Să ştii că uneori, vara, e foarte cald şi însorit aici. Nu te mint. Soarele din miezul zilei ţi s-ar părea prea fierbinte. Ai fi nevoită să stai la umbră.

Ea privi neîncrezătoare de la noroiul rece la norii care începuseră să se adune.

— Nu acum, ştiu, ci vara. M-am sprijinit de zidul acesta şi am descoperit că e cald. Ştii, creştem şi noi căpşuni, zmeură şi piersici. Toate fructele pe care le aveţi în Spania.

— Portocale?

— Ei, poate că portocale nu, fu el de acord.

— Lămîi? Măsline?

El se arătă ofensat.

— Da, sigur că da.

Ea îl privi bănuitoare.

— Curmale?

— În Cornwall, spuse el, cu chipul lipsit de expresie. Desigur, în Cornwall e mai cald.

— Trestie de zahăr? Orez? Ananas?

El încercă să răspundă că da, însă nu-şi mai putu reţine hohotele, iar ea izbucni într-un rîs zgomotos şi se năpusti asupra lui.

Cînd şi-au revenit, el a aruncat o privire prin curtea interioară şi a spus:

— Hai să mergem. Nu ne va simţi nimeni lipsa o vreme.

O conduse în jos pe trepte, pînă la o poartă secundară, apoi deschise uşa secretă şi ieşiră.

O potecă îngustă cobora dealul abrupt de la castel pînă la rîu. Cîţiva miei au fugit cînd i-au văzut apropiindu-se, iar un băiat porni după ei. Arthur îi cuprinse mijlocul cu braţul, iar ea îşi potrivi pasul cu al lui.

— Să ştii că piersici avem, o asigură el. Nu şi celelalte fructe, desigur. Dar sînt convins că putem să cultivăm *lactuca* ta, orice-ar fi ea. Nu ne trebuie decît un grădinar care poate aduce

seminţele şi care deja a cultivat ce vrei tu. De ce nu-i scrii grădinarului de la Alhambra, să-i ceri să-ţi trimită pe cineva?

— Chiar aş putea să aduc un grădinar? întrebă ea, nevenindu-i să creadă.

— Iubirea mea, vei fi regina Angliei. Poţi să aduci un regiment de grădinari.

— Chiar aşa?

Arthur rîse văzîndu-i încîntarea zugrăvită pe chip.

— Fără întîrziere. Nu ai ştiut?

— Nu! Dar unde s-ar ocupa de grădinărit? Nu e loc lîngă zidurile castelului şi, dacă ar fi să avem şi pomi fructiferi pe lîngă legume...

— Eşti Prinţesa de Wales! Poţi să-ţi faci grădina unde-ţi place. Poţi să transformi întregul Kent în grădină, dacă vrei, draga mea.

— Kent?

— Acolo cresc meri şi hamei. Poate că ar creşte şi *lactuca*.

Catalina rîse împreună cu el.

— Nu m-am gîndit. Nici prin minte nu mi-a trecut să trimit după un grădinar. Măcar de-aş fi adus unul de la bun început. Am atîtea doamne de companie care nu-mi sînt de nici un folos, dar nu am un grădinar.

— Ai putea să-l chemi în locul Donei Elvira.

Ea hohoti de rîs.

— Ah, Doamne, ce norocoşi suntem! spuse el simplu. Norocoşi că ne avem unul pe celălalt şi pentru viaţa pe care o trăim. Vei avea întotdeauna tot ce-ţi doreşti, întotdeauna. Jur. Vrei să-i scrii mamei tale? Ar putea să-ţi trimită vreo doi oameni pricepuţi, iar eu voi cere să se are o bucată de pămînt imediat.

— Îi voi scrie Juanei, hotărî ea. În Ţările de Jos. Şi ea e tot în partea de miazănoapte a creştinătăţii, ca mine. Trebuie să ştie ce creşte pe aşa o vreme. O să-i scriu să văd ce-a făcut ea.

— Și vom mînca *lactuca*! spuse el, sărutîndu-i degetele. Nu vom mînca altceva decît *lactuca*, orice-ar fi ea. Ca oile care pasc iarba.

— Spune-mi o poveste.

— Nu, spune-mi tu mie una.

— Numai dacă-mi povesteşti din nou despre căderea Granadei.

— O să-ţi povestesc. Dar mai întîi, trebuie să-mi explici ceva.

Arthur se întinse şi o trase spre el, de-a curmezişul patului, ca să-i aşeze capul pe umărul lui. Ea simţea cum pieptul bărbatului se ridică şi coboară în ritmul respiraţiei şi-i auzea bătăile inimii, neschimbătoare ca iubirea.

— Îţi explic orice, spuse el, iar ea simţi că zîmbeşte, după sunetul vocii. Sînt neobişnuit de înţelept azi. Ar fi trebuit să mă auzi azi, după cină, împărţind dreptatea.

— Eşti foarte corect, fu ea de acord. Ador să văd cum îţi spui părerea despre ceva.

— Sînt un Solomon, spuse el. Şi-mi vor zice Arthur cel Bun.

— Arthur cel Înţelept, îi sugeră ea.

— Arthur Magnificul.

Catalina chicoti.

— Dar vreau să-mi lămureşti ceva ce am auzit în legătură cu mama ta.

— Da?

— Una dintre doamnele de companie englezoaice mi-a spus că a fost logodită cu tiranul Richard. Cred că n-am înţeles eu bine. Vorbeam în franceză şi e posibil să fi înţeles greşit.

— Ah, acea poveste, spuse el întorcînd puţin capul.

— Nu e adevărată? Sper că nu te-am jignit.

— Nu, deloc. E o poveste care se aude des.

— Nu poate fi adevărată?

— Cine ştie? Numai mama şi Richard tiranul pot să ştie ce s-a întîmplat. Şi unul dintre ei e mort, iar cealaltă e tăcută ca moartea.

— Îmi spui? încercă ea. Sau n-ar trebui să vorbim despre asta?

El ridică din umeri.

— Sînt două poveşti. Una este bine-cunoscută, iar cealaltă e ca o umbră a ei. Povestea pe care o cunoaşte toată lumea spune că mama a fugit să se adăpostească în sanctuar, împreună cu mama şi surorile ei. Se ascundeau toate într-o biserică. Ştiau că, dacă părăseau sanctuarul, aveau să fie luate prizoniere de Richard Uzurpatorul şi aveau să dispară în Turn, la fel cum se întîmplase cu fraţii mai mici. Nimeni nu ştia dacă prinţii erau în viaţă sau muriseră, nimeni nu-i văzuse şi toţi se temeau că erau morţi. Mama i-a scris tatei – de fapt, mama ei i-a cerut s-o facă – şi i-a spus că, dacă va veni în Anglia – el, un Tudor care se trăgea din neamul Lancaster –, ea, prinţesa de York, avea să se mărite cu el ca să pună capăt rivalităţii dintre cele două familii. I-a spus să vină s-o salveze şi să-i cunoască iubirea. El a primit scrisoarea, şi-a strîns oştire, a venit s-o găsească pe prinţesă, s-a căsătorit cu ea şi a adus pacea în Anglia.

— Asta mi-ai mai spus. E o poveste frumoasă.

Arthur dădu din cap.

— Dar povestea pe care nu mi-ai spus-o?

El chicoti fără să vrea.

— E destul de scandaloasă. Se spune că nu s-a refugiat deloc în sanctuar. Se spune că a părăsit sanctuarul, pe mama şi pe surorile sale. S-a dus la curte. Soţia regelui Richard murise, iar el îşi căuta o alta. Ea a acceptat cererea în căsătorie a regelui Richard. S-ar fi măritat cu unchiul ei, tiranul, cel care-i ucisese fraţii.

Catalina îşi acoperi gura cu mîna, înăbuşindu-şi o exclamaţie îngrozită, cu ochii căscaţi.

— Nu se poate!

— Aşa se spune.

— Regina, mama ta?

— Chiar ea. De fapt, se spun lucruri şi mai rele. Că s-a logodit cu Richard chiar cînd soţia lui se afla pe patul de moarte. De aceea s-ar duşmăni cu bunica mea în continuare. Bunica nu are încredere în ea, dar nu spune niciodată de ce.

— Cum a putut? întrebă ea.

— De ce nu? răspunse el. Dacă privești lucrurile prin ochii ei, vezi că era o prințesă de York al cărei tată murise. Mama ei era dușmanca regelui, prizonieră în sanctuar; la fel de bine, ar fi putut fi în Turn. Dacă voia să trăiască, trebuia să găsească o cale de a-i intra regelui în grații. Dacă voia să fie recunoscută ca prințesă, el avea s-o facă. Dacă voia să fie regina Angliei, trebuia să se mărite cu el.

— Dar ar fi putut să..., începu ea, dar se opri.

— Nu, spuse el, clătinînd din cap. Știi, era o prințesă, nu avea de ales. Dacă voia să rămînă în viață, era nevoită să i se supună regelui. Dacă voia să fie regină, trebuia să se mărite cu el.

— Ar fi putut strînge oștire pentru ea.

— Nu și în Anglia, îi aminti el. Trebuia să se mărite cu regele Angliei, ca să-i fie regină. Era singurul lucru pe care-l putea face.

Catalina rămase tăcută o clipă.

— Slavă Domnului că eu a trebuit să mă căsătoresc cu tine ca să pot fi regină, că soarta m-a purtat cu atîta ușurință aici.

El zîmbi.

— Slavă Domnului că suntem fericiți cu soarta noastră. Fiindcă ne-am fi căsătorit oricum, iar tu ai fi fost regina Angliei indiferent dacă m-ai fi iubit sau nu. Nu-i așa?

— Ba da, spuse ea. O prințesă nu are niciodată de ales.

El aprobă din cap.

— Dar bunica ta, Milady mama regelui, sigur a plănuit căsătoria mamei tale cu tatăl tău. De ce n-o iartă? Făcea parte din plan.

— Acele două femei puternice, mama tatălui meu și mama mamei mele, au încheiat înțelegerea ca o pereche de spălătorese care vindeau lenjerie furată.

Ea scoase o mică exclamație de surprindere.

Arthur chicoti, descoperind că-i plăcea mult s-o șocheze.

— Îngrozitor, nu-i așa? răspunse el calm. Mama mamei mele trebuie să fi fost cea mai dușmănită femeie din Anglia.

— Şi unde e acum?

El ridică din umeri.

— A stat la curte o vreme, dar Milady mama regelui o ura aşa de tare, că a făcut cumva să scape de ea. Era vestit de frumoasă, ştii asta, şi, pe deasupra, îi plăcea să uneltească. Bunica a acuzat-o de complot împotriva tatei, iar el a preferat s-o asculte.

— Doar n-a murit! Nu se poate s-o fi ucis!

— Nu. A închis-o într-o mănăstire şi nu mai vine niciodată la curte.

Ea era îngrozită.

— Bunica ta a închis-o pe mama reginei la mănăstire?

El dădu din cap, cu o expresie serioasă pe chip.

— Chiar aşa. Consideră-te prevenită, iubirea mea. Bunica nu acceptă la curte pe nimeni care i-ar putea ştirbi puterea. Asigură-te că n-o superi vreodată.

Catalina scutură din cap.

— N-aş face una ca asta. Mi-e groază de ea.

— Şi mie! rîse el. Dar o cunosc, te previn. Nu s-ar da în lături de la nimic pentru a-şi ţine fiul şi familia la putere. Nimic n-o va face să uite asta. Nu iubeşte pe nimeni în afară de el. Nici pe mine, nici pe vreunul dintre soţii ei, pe nimeni în afară de el.

— Nici pe tine?

El clătină din cap.

— Nici pe el nu-l iubeşte aşa cum îţi închipui tu. E băiatul care – a hotărît ea – s-a născut să fie rege. L-a trimis departe cînd era doar ceva mai mare decît un prunc, ca să fie în siguranţă. L-a văzut crescînd, supravieţuind copilăriei. Apoi l-a trimis să înfrunte pericole îngrozitoare, ca să ceară tronul. N-ar putea iubi decît un rege.

Ea aprobă.

— El e pretendentul ei.

— Exact. Ea a ridicat pretenţii la tron pentru el. Ea l-a făcut rege. El e regele ei.

El văzu că era serioasă.

— Gata, ajunge cu povestea asta. Acum trebuie să-mi cînţi cîntecul.

— Care?

— Mai e vreunul despre căderea Granadei?

— Zeci, aş spune.

— Cîntă-mi unul, îi ceru.

Îşi îndesă alte cîteva perne sub cap, iar ea îngenunche în faţa lui, îşi dădu părul roşu, bogat, pe spate şi începu să cînte încet, cu glas dulce:

Se auzeau vaiete în Granada cînd soarele cobora
Unii chemau Sfînta Treime, alţii pe Mahoun,
Ici se vedea Coranul, colo era purtată crucea,
Ici se-auzea clopotul creştin, colo cornul maur.
Te deum Laudamus! *cînta Alacala:*
Din minaretele Alhambrei, unde flutura semiluna,
Se-arată flamurile Aragonului, ale Castiliei
Un rege intră triumfător, pe cînd celălalt iese plîngînd.

El rămase tăcut minute în şir. Ea se întinse din nou lîngă el, pe spate, privind fără să vadă baldachinul brodat de deasupra capetelor lor.

— Întotdeauna se întîmplă la fel, nu-i aşa? observă el. Mărirea cuiva înseamnă căderea altuia. Eu voi fi rege, dar numai cînd va muri tata. Şi după moartea mea, va domni fiul meu.

— Să-l botezăm Arthur? întrebă ea. Sau Henric, ca pe tatăl tău?

— Arthur e un nume bun, spuse el. Un nume potrivit pentru o nouă familie regală a Angliei. Arthur pentru Camelot şi pentru mine. Nu mai vrem încă un Henric; fratele meu e prea de-ajuns. Să-l botezăm Arthur, iar pe sora lui mai mare, Mary.

— Mary? Eu voiam să-i spunem Isabella, după mama.

— Poţi să-i pui următoarei fiice numele Isabella. Dar vreau ca prima noastră născută să fie Mary.

— Arthur trebuie să fie primul.

El clătină din cap.

— Întîi o vom avea pe Mary, ca să învăţăm cu o fată cum se fac lucrurile.

— Care lucruri?

El făcu un gest cu mîna.

— Botezul, perioada de retragere, naşterea, toată agitaţia şi toate grijile, doica, femeile care leagănă pruncul, dădacele. E groaznic de complicat. Dar dacă o avem întîi pe Mary, totul va fi gata pregătit şi, cînd vine timpul să te retragi din nou, o să-l aşezăm în leagăn pe fiul şi moştenitorul nostru.

Ea se ridică şi se întoarse spre el, prefăcîndu-se indignată.

— Vrei să exersezi pe fiica mea cum e să fii tată! exclamă ea.

— Nici tu n-ai vrea să începi cu fiul meu, protestă el. El va fi trandafirul trandafirului Angliei. Aşa mi se spune, îţi aminteşti? „Trandafirul Angliei". Cred că ar trebui să-mi tratezi bobocul, floarea mea, cu cel mai mare respect.

— Bine, atunci va fi Isabella, stabili Catalina. Dacă e prima, se va numi Isabella.

— Mary, după regina din ceruri.

— Isabella, după regina Spaniei.

— Mary, ca să-i mulţumim Cerului că mi te-a trimis. Cel mai frumos dar din rai pe care l-aş fi putut primi.

Catalina se topi în braţele lui.

— Isabella, spuse ea în timp ce el o săruta.

— Mary, îi şopti el la ureche. Şi hai s-o zămislim chiar acum.

E dimineaţă. Stau în pat, în zorii zilei, şi ascult păsările care îşi încep încet-încet cîntecul. Soarele se ridică şi prin grilajul ferestrei zăresc un petic de cer albastru. Poate că va fi o zi caldă, poate că vine, în sfîrşit, vara.

Lîngă mine, Arthur respiră încet şi regulat. Simt cum mi se umple inima de iubire pentru el, îi ating buclele blonde şi mă

întreb dacă o femeie a iubit vreodată un bărbat așa cum îl iubesc eu pe el.

Mă întorc și îmi pun cealaltă mînă pe rotunjimea pîntecelui cald. Oare se poate ca azi-noapte să fi zămislit un copil? Oare e deja acolo pruncul care se va numi Mary, prințesa Mary, trandafirul trandafirului Angliei?

Aud pașii cameristei în anticameră; aduce lemne pentru foc și scormone jăraticul. Dar Arthur încă nu se trezește. Îl ating ușor pe umăr.

— Trezește-te, somnorosule, îi spun cu dragoste-n glas. Servitorii sînt deja în camera de-alături, trebuie să pleci.

E ud de sudoare, iar pielea umărului îi e rece și lipicioasă.

— Iubitule? îl întreb. Te simți bine?

El deschide ochii și mă privește.

— Nu-mi zice că s-a făcut deja dimineață. Mă simt așa de obosit, că aș mai dormi o zi întreagă.

— Ba s-a făcut.

— Ah, de ce nu m-ai trezit mai devreme? Așa de tare te iubesc dimineața, iar acum nu mai pot să te am pînă diseară.

Îmi lipesc fața de pieptul lui.

— Lasă. Și eu am dormit pînă tîrziu. Ne culcăm la ore prea înaintate. Și acum trebuie să pleci.

Arthur mă strînge în brațe, ca și cum n-ar putea suporta să se despartă de mine; dar aud cum servitorul care se ocupă de odăile mele intră, aducînd apă fierbinte. Mă dezlipesc de el. E ca și cum mi-aș jupui un rînd de piele. Nu pot să îndur despărțirea de el.

Deodată, îmi dau seama cît de fierbinte e trupul lui, cît de calde sînt așternuturile încîlcite în jurul nostru.

— Arzi!

— De dorință, îmi spune el zîmbind. Trebuie să mă duc la slujbă, să mă răcoresc.

Se dă jos din pat și își pune halatul pe umeri. Se clatină puțin.

— Iubitul meu, te simți bine? îl întreb.

— Un pic ameţit, nimic mai mult, spune el. Orbit de dorinţă, şi e numai vina ta. Ne vedem în capelă. Roagă-te pentru mine, iubita mea.

Mă dau jos din pat şi descui uşa care dă spre parapet, ca să poată ieşi. Se clatină puţin cînd urcă treptele de piatră, apoi îl văd că se îndreaptă de spate şi trage adînc în piept aerul proaspăt. Închid uşa în urma lui, apoi urc din nou în pat. Privesc de jur-împrejurul camerei, nimeni nu şi-ar putea da seama că a fost aici. Imediat, Dona Elvira bate la uşă şi intră cu camerista şi alte slujitoare care aduc cana cu apă fierbinte şi hainele cu care trebuie să mă îmbrac.

— Ai dormit mult, pesemne eşti prea obosită, îmi spune Dona Elvira cu reproş.

Dar eu sînt aşa de liniştită şi de fericită, că nici nu mă obosesc să-i răspund.

În capelă, n-au putut decît să schimbe zîmbete pe furiş. După slujbă, Arthur a plecat să călărească, iar Catalina s-a dus să mănînce. După micul dejun, era timpul să studieze împreună cu capelanul şi Catalina s-a aşezat la masa de la fereastră, alături de el, ca să citească Epistolele Sfîntului Pavel.

Margaret Pole a intrat chiar cînd Catalina îşi închidea cartea.

— Prinţul vă roagă să veniţi în apartamentele sale, spuse ea.

Catalina se ridică.

— S-a întîmplat ceva?

— Cred că nu se simte bine. Le-a cerut să plece tuturor, în afară de servitorii personali.

Catalina ieşi imediat, urmată de Dona Elvira şi de Lady Margaret. Camerele prinţului erau pline de oamenii obişnuiţi de la curte: cei care doreau să obţină favoruri, solicitanţi care căutau dreptatea, curioşi veniţi să se uite şi ceata de funcţionari mărunţi şi de servitori. Catalina trecu printre ei, ajunse la uşa dublă a dormitorului lui Arthur şi intră.

El stătea pe un scaun, lîngă foc, şi era foarte palid. Dona Elvira şi Lady Margaret au rămas la uşă, iar Catalina s-a apropiat în grabă de el.

— Eşti bolnav, iubitule? întrebă ea repede.

El reuşi să zîmbească, dar ea observă că fusese nevoit să facă un efort.

— Am luat vreo răceală, cred, spuse el. Nu te apropia, nu vreau să ți-o dau şi ție.

— Ți-e cald? întrebă ea cu teamă în glas, gîndindu-se la boala năduşelii, care începea ca o febră obişnuită, dar lăsa în urmă un cadavru.

— Nu, mi-e frig.

— Nu e de mirare în țara asta, unde ori ninge, ori plouă tot timpul.

El reuşi să zîmbească din nou.

Catalina privi în jurul ei şi o văzu pe Lady Margaret.

— Lady Margaret, trebuie să trimitem după medicul prințului.

— Am trimis deja servitorii să-l aducă, spuse ea apropiindu-se.

— Nu vreau prea multă agitație, spuse Arthur supărat. Voiam doar să te anunț, Prințesă, că nu voi veni la cină.

Ochii li se întîlniră. „Cum facem să rămînem singuri?" era întrebarea nerostită.

— Pot cina în odăile tale? întrebă ea. Putem cina singuri, între patru ochi, de vreme ce nu te simți bine?

— Da, vom face întocmai, hotărî el.

— Întîi să vă vadă doctorul, îl sfătui Lady Margaret. Dacă Alteța Voastră permite. Vă poate sfătui ce să mîncați şi vă va spune dacă prințesa e în siguranță alături de voi.

— Nu e bolnav, insistă Catalina. Spune doar că se simte obosit. E doar frigul de-aici sau umezeala. Ieri a fost frig şi el a călărit jumătate de zi.

S-au auzit bătăi în uşă şi un glas care anunța:

— Doctorul Bereworth a sosit, Alteță.

Arthur făcu semn cu mîna, ca medicul să fie lăsat să intre, Dona Elvira deschise uşa, iar acesta păşi înăuntru.

— Prințul se simte obosit şi îi e frig, spuse Catalina, apropiindu-se imediat de el şi vorbind iute în franceză. E bolnav? Nu cred că e bolnav. Ce părere aveți?

Doctorul le făcu o plecăciune adîncă amîndurora, apoi Donei Elvira şi lui Lady Margaret.

— Mă tem că nu înţeleg, îi spuse el stînjenit, în engleză, lui Lady Margaret. Ce spune prinţesa?

Catalina îşi pocni palmele de neputinţă.

— Prinţul..., începu ea în engleză.

Margaret Pole veni lîngă ea.

— Alteţa Sa nu se simte bine, spuse ea.

— Pot vorbi cu el între patru ochi? întrebă el.

Arthur aprobă din cap. Încercă să se ridice de pe scaun, dar aproape că se împiedică. Doctorul veni să-l ajute într-o clipă şi îl conduse în dormitor.

— Nu se poate să fie bolnav, se întoarse Catalina spre Dona Elvira şi-i vorbi în spaniolă. Aseară n-avea nimic. Doar azi-dimineaţă îi era cald. Dar spunea că e doar obosit. Şi acum abia reuşeşte să stea în picioare. N-are cum să fie bolnav.

— Cine ştie ce boli se pot lua, cu ploile şi ceaţa de-aici? îi răspunse Dona Elvira cu asprime. E de mirare că nu te-ai îmbolnăvit şi tu. E de mirare că oricare din noi reuşeşte să rabde aşa ceva.

— Nu e bolnav, spuse Catalina. E doar prea obosit. Ieri a călărit mult. Şi a fost frig, a bătut un vînt tare rece. Am observat pînă şi eu asta.

— Un aşa vînt poate să ucidă un om, spuse Dona Elvira pe un ton sumbru. E aşa de rece şi de umed!

— Taci! spuse Catalina, acoperindu-şi urechile cu mîinile. Să nu mai aud o vorbă. E doar obosit, prea obosit. Şi probabil că a răcit. Nu se cade să aduci vorba de vînturi ucigaşe şi de umezeală.

Lady Margaret se apropie şi-i luă Catalinei mîinile într-ale sale.

— Aveţi răbdare, prinţesă, o sfătui ea. Doctorul Bereworth e un medic foarte bun şi îl cunoaşte pe prinţ de cînd era copil. Prinţul e un tînăr robust şi puternic. Probabil că nu există nici un motiv de îngrijorare. Dacă doctorul Bereworth are vreo

îngrijorare, vom trimite după medicul regelui, la Londra. O să fie bine din nou în curînd.

Catalina dădu din cap şi se întoarse ca să se aşeze lîngă fereastră şi să privească afară. Cerul se înnorase, iar soarele dispăruse aproape cu totul. Ploua din nou, iar picăturile se prelingeau pe ochiurile mici de geam. Catalina le privea. Încerca să nu se gîndească la moartea fratelui ei, care-şi iubise soţia aşa de mult şi aşteptase să i se nască fiul. Juan murise la doar cîteva zile după ce se îmbolnăvise şi nimeni nu şi-a dat seama din care pricină.

— Nu mă voi gîndi la el, bietul Juan, îşi şopti Catalina. Nu e mereu la fel. Juan a fost dintotdeauna mic şi slăbuţ, dar Arthur e puternic.

Medicul a rămas înăuntru mult timp, iar cînd a ieşit din dormitor, Arthur nu l-a urmat. Catalina, care se ridicase de pe scaun imediat ce se deschisese uşa, s-a uitat pe lîngă el, ca să-l vadă pe Arthur. Tînărul stătea în pat, pe jumătate dezbrăcat şi pe jumătate adormit.

— Cred că servitorii ar trebui să-l pregătească să rămînă în pat, spuse doctorul. E foarte obosit. Are nevoie de odihnă. Dacă sînt grijulii, îl pot aşeza în pat fără să-l trezească.

— E bolnav? întrebă Catalina răspicat, în latină. *Aegrotat*? E grav?

Doctorul făcu un gest cu mîinile.

— Are febră, spuse el cu grijă, rar, în franceză. O să-i dau o licoare care să-i scadă temperatura.

— Ştiţi ce are? întrebă Lady Margaret, foarte încet. Nu e boala năduşelii, nu?

— Să dea Domnul să nu fie. Şi nu mai sînt alte cazuri în oraş, după ştiinţa mea. Dar îi trebuie linişte şi să fie lăsat să se odihnească. Merg să-i prepar licoarea, apoi mă întorc.

Catalina nu înţelegea nimic din şoaptele lor în engleză.

— Ce spune? Ce-a spus? o întrebă pe Lady Margaret.

— Nimic mai mult decît ce ştiaţi deja, o linişti femeia mai vîrstnică. Are febră şi trebuie să se odihnească. Am să-i chem

pe servitorii lui ca să-l schimbe şi să-l aşeze în pat cum trebuie. Dacă se simte mai bine diseară, puteţi cina împreună cu el. Sînt sigură că s-ar bucura.

— Unde pleacă? strigă Catalina cînd văzu că doctorul face o plecăciune şi se îndreaptă spre uşă. Trebuie să stea aici şi să aibă grijă de prinţ.

— Merge să prepare o licoare care să-i scadă febra. Se întoarce imediat. Prinţul va fi îngrijit cum nu se poate mai bine, Alteţă. Îl iubim la fel de mult ca voi. Îi vom da toată atenţia cuvenită.

— Ştiu... doar că... Durează mult pînă se întoarce doctorul?

— Vine cît de repede poate. Şi vedeţi, prinţul doarme. Somnul îi va fi cea mai bună doctorie. Poate să se odihnească şi să-şi recapete puterile ca să poată cina cu voi diseară.

— Crezi că se va simţi mai bine diseară?

— Dacă e doar febră şi oboseală, o să fie mai bine în cîteva zile, spuse Lady Margaret cu hotărîre.

— O să-i veghez somnul, spuse Catalina.

Lady Margaret deschise uşa şi le făcu semn servitorilor prinţului să se apropie. Le dădu ordine, apoi o conduse pe prinţesă printre oamenii adunaţi, pînă în odăile ei.

— Veniţi, Alteţă, îi spuse. Veniţi să facem o plimbare în curtea interioară, apoi eu mă voi întoarce la el, să mă asigur că are la dispoziţie tot ce-i trebuie.

— Mă întorc chiar acum la el, insistă Catalina. Vreau să-i veghez somnul.

Margaret aruncă o privire spre Dona Elvira.

— Ar trebui să nu vă apropiaţi de camera lui, dacă chiar are febră, spuse încet şi răspicat, în franceză, astfel încît guvernanta s-o înţeleagă. Sănătatea voastră e foarte importantă, Prinţesă. Nu mi-aş ierta-o dacă vi s-ar întîmpla ceva rău vreunuia dintre voi.

Dona Elvira făcu un pas înainte şi strînse din buze. Lady Margaret ştia că se putea baza pe ea s-o apere pe prinţesă de pericole.

— Dar ai spus că are doar puţină febră. Pot merge la el?

— Să aşteptăm să auzim ce zice doctorul, propuse Lady Margaret, cu glas scăzut. Dacă sunteţi grea, dragă prinţesă, n-am vrea să vă molipsiţi de febră.

— Dar voi cina cu el.

— Dacă se va simţi îndeajuns de bine.

— Dar va vrea să mă vadă!

— De asta puteţi fi sigură! îi zîmbi Lady Margaret. Cînd îi va scădea febra şi se va simţi mai bine, diseară, cînd va putea să se ridice să mănînce, va vrea să vă vadă. Dar trebuie să aveţi răbdare.

Catalina dădu din cap.

— Dacă plec acum, juri că vei sta neîncetat alături de el?

— Mă voi întoarce chiar acum, dacă ieşiţi la o plimbare şi apoi mergeţi în camerele voastre, să citiţi sau să brodaţi.

— Mă duc! spuse Catalina, deodată ascultătoare. Mă duc în camera mea, dacă stai tu cu el.

— De îndată, îi promise Lady Margaret.

Grădina asta minusculă e ca o curte de închisoare. Mă tot plimb în cerc printre ierburile de leac, iar burniţa cade încontinuu, ca lacrimile. Nici odăile mele nu sînt cu nimic mai bune, odaia mea e ca o celulă. Nu suport pe nimeni lîngă mine şi nici singură nu îndur să fiu. Le-am cerut doamnelor să stea în anticameră, căci sporovăiala lor neîncetată mă face să ţip de enervare. Dar cînd rămîn singură în camera mea, tînjesc după companie. Vreau să mă ţină cineva de mînă şi să îmi spună că totul va fi bine.

Cobor treptele înguste de piatră şi merg pe aleea pietruită pînă la capelă. În peretele rotund sînt aşezate o cruce şi un altar de piatră, cu o lumină care arde în faţa lui. E locul păcii desăvîrşite; dar eu nu-mi găsesc pacea. Îmi înfund mîinile reci în mîneci şi mă strîng singură în braţe, merg de-a lungul peretelui rotund – sînt treizeci şi şase de paşi pînă la uşă –, apoi păşesc din nou în cerc, ca un măgar care învîrte roata. Mă rog; dar nu cred că mă aude cineva.

„Sînt Catalina, Prinţesa Spaniei şi Prinţesa de Wales", îmi reamintesc. „Sînt Catalina, cea iubită de Dumnezeu, care se bucură de favoarea Lui specială. Nimic rău nu mi se poate întîmpla. Nu mi se poate întîmpla ceva atît de rău. A fost voia Domnului să mă căsătoresc cu Arthur şi să unim regatele Spaniei şi Angliei. Dumnezeu nu va permite să i se întîmple ceva lui Arthur, şi nici mie. Ştiu că ne iubeşte pe mama şi pe mine mai mult decît pe ceilalţi. Sînt sigură că teama aceasta e doar o încercare pe care mi-o trimite. Dar nu-mi va fi frică, fiindcă ştiu că mie nu mi se poate întîmpla nimic rău."

Catalina a rămas să aştepte în odăile ei, trimiţînd la fiecare ceas una dintre doamnele de companie să-i aducă veşti despre soţul ei. În primele cîteva ore, i-au spus că încă dormea, că doctorul îi preparase licoarea şi veghea lîngă patul lui, aşteptînd să se trezească. Apoi, la ora trei după-amiaza, au înştiinţat-o că se trezise, dar febra era foarte mare. Luase licoarea şi acum aşteptau toţi să-i scadă febra. La ora patru se simţea şi mai rău, în loc să fie mai bine, iar doctorul îi pregătea alt medicament.

Nu avea să mănînce nimic la cină, doar să bea puţină bere slabă şi să ia doctoriile pentru febră.

— Du-te şi întreabă-l dacă vrea să mă primească, i-a cerut Catalina uneia dintre doamnele de companie engleze. Vorbeşte cu Lady Margaret. Mi-a promis că voi cina cu el. Aminteşte-i asta.

Femeia a plecat şi s-a întors cu un aer sumbru.

— Prinţesă, toată lumea e foarte îngrijorată. Au trimis după un doctor la Londra. Doctorul Bereworth, care l-a îngrijit pînă acum, nu are idee de ce nu-i scade febra. Lady Margaret e acolo împreună cu Sir Richard Pole, Sir Richard Thomas, Sir Henric Vernon, Sir Richard Croft. Toţi aşteaptă la uşa odăii lui, iar pe voi nu vă pot primi să-l vedeţi. Spun că aiurează.

— Trebuie să merg la capelă. Trebuie să mă rog, spuse iute Catalina.

Şi-a acoperit în grabă capul cu un văl şi s-a întors în capela rotundă. Spre spaima ei, duhovnicul Prinţului Arthur era la altar, cu capul plecat, rugîndu-se; mulţi dintre mai-marii oraşului şi castelului se rugau cu capetele plecate, de jur-împrejurul capelei. Catalina a intrat şi a îngenuncheat. Şi-a sprijinit bărbia în mîini şi a privit umerii gîrboviţi ai preotului, căutînd un semn că rugăciunile acestuia erau auzite. Nu a văzut nici unul. Şi-a închis ochii.

Doamne Dumnezeule, cruţă-l pe Arthur, cruţă-l pe soţul meu iubit, Arthur. E doar un băiat, eu sînt doar o fată, n-am avut timp să fim împreună, n-am avut deloc timp. Ştii ce regat măreţ vom ridica noi, dacă-l cruţi. Ştii ce planuri avem pentru ţara asta, cum o vom transforma într-un castel sfînt, cum îi vom birui pe mauri, cum vom apăra regatul de scoţieni. Doamne, ai milă! Cruţă-l pe Arthur şi dă-mi-l înapoi. Vrem să avem copii: Mary, trandafirul trandafirului, şi fiul nostru, Arthur, care va fi al treilea rege roman sfînt din neamul Tudor. Lasă-ne să ne ţinem promisiunea. O, Doamne, ai milă şi cruţă-l! Fecioară iubită, roagă-te pentru noi şi cruţă-l! Sînt eu, Catalina, eu cer asta, o cer în numele mamei, Regina Isabella, care Te-a slujit toată viaţa, cea mai creştină dintre regine, care-a luptat în cruciade pentru Tine. Tu o iubeşti, mă iubeşti şi pe mine. Te implor, nu mă dezamăgi.

S-a întunecat în timp ce Catalina se ruga, dar ea n-a observat. Se făcuse deja tîrziu cînd Dona Elvira i-a atins umărul şi i-a spus:

— Infanta, trebuie să mănînci ceva şi să mergi la culcare.

Catalina a privit-o, palidă.

— Ce veşti ai? a întrebat-o.

— Spun că-i mai rău.

Isuse, cruţă-l, Isuse, cruţă-mă, Isuse, cruţă Anglia. Nu-mi spune că Arthur se simte mai rău.

Dimineaţa au spus că trecuse cu bine peste noapte, dar servitorii îşi şopteau între ei că e pe ducă. Febra era aşa de mare, că începuse să aiureze; uneori se credea în camera lui de copil, cu surorile şi fratele lui, iar alteori credea că e la nunta lui, îmbrăcat în satin alb, strălucitor, şi uneori, în mod straniu, se credea într-un palat fantastic. Vorbea despre o curte cu mirţi, despre un bazin dreptunghiular cu apă ca oglinda, în care se reflecta o clădire de aur, despre stoluri de drepnele care zboară în cerc, dînd rotocoale cît e ziua de lungă.

— Am să merg să-l văd, a anunţat-o Catalina pe Lady Margaret la prînz.

— Prinţesă, e posibil să fie boala nădușelii, i-a răspuns cealaltă fără ocolişuri. Nu vă pot lăsa să vă apropiaţi de el. Nu pot îngădui să vă molipsiţi de ceva. E datoria mea să vă feresc şi să nu vă las să vă apropiaţi de el.

— Tu ai o datorie faţă de mine! îi strigă Catalina.

Femeia, şi ea prinţesă, n-a ezitat.

— Am o datorie faţă de Anglia, spuse. Şi dacă purtaţi în pîntece un prinţ Tudor, atunci am o datorie la fel de mare faţă de acel prunc cît am faţă de voi. Nu vă certaţi cu mine, Prinţesă. Nu vă pot lăsa să vă apropiaţi mai mult decît pînă la picioarele patului său.

— Atunci, dă-mi voie să merg pînă acolo, se rugă Catalina ca o fetiţă. Te rog, lasă-mă doar să-l văd.

Lady Margaret îşi plecă fruntea şi o conduse către odăile regale. Mulţimea din anticameră crescuse de cînd se răspîndise vorba că prinţul lor se lupta cu moartea; dar erau tăcuţi, ca în doliu. Aşteptau şi se rugau pentru trandafirul Angliei. Cîţiva au observat-o pe Catalina, cu chipul acoperit de mantila de dantelă, şi au binecuvîntat-o. Apoi unul dintre ei s-a apropiat de ea şi a căzut în genunchi.

— Dumnezeu să vă binecuvînteze, Prinţesă, i-a spus. Şi să dea Domnul ca prinţul să se ridice din patul lui şi să fie iar fericit cu voi.

— Amin, spuse Catalina cu buze reci, apoi își continuă drumul.

Ușa dublă a dormitorului se deschise, iar ea intră. O întreagă spițerie fusese aranjată în odaia prințului, pe o masă demontabilă pe care se înghesuiau tot felul de borcane mari din sticlă, pline cu felurite ingrediente, un mojar cu pistil și un tocător; veniseră vreo jumătate de duzină de bărbați în halate de medic, din gabardină. Catalina se opri, căutîndu-l din priviri pe doctorul Bereworth.

— Doctore?

El se apropie de ea și căzu în genunchi. Chipul îi era sumbru.

— Prințesă.

— Ce vești ai despre soțul meu? întrebă ea încet și răspicat, în franceză.

— Îmi pare rău, nu se simte mai bine.

— Dar nici mai rău, sugeră ea. Se va face bine.

El clătină din cap.

— *Il est très malade*, spuse el simplu.

Catalina a auzit cuvintele, dar parcă uitase limba. Nu reușea să le traducă. S-a întors spre Lady Margaret.

— Zice că e mai bine? întrebă.

Lady Margaret clătină din cap.

— Spune că e mai rău, îi răspunse ea sincer.

— Dar trebuie să aibă ceva să-i dea, zise Catalina, întorcîndu-se către doctor. *Vous avez un médicament?*

El îi arătă masa din spatele lui, întreaga spițerie.

— Ah, dacă am avea un doctor maur! strigă Catalina. Sînt cei mai pricepuți, nu-i întrece nimeni. Înainte, aveau cele mai bune școli de medicină... Dacă aș fi adus un doctor cu mine! Medicina arabă e cea mai bună!

— Facem tot ce ne stă în putință, spuse doctorul cu asprime.

Catalina încercă să zîmbească.

— Sînt convinsă, spuse ea. Dar aș vrea atît de mult... Ei bine, pot să-l văd?

Privirea furişă pe care Lady Margaret a schimbat-o cu doctorul a dat de înţeles că aceasta fusese o sursă de discuţii aprinse.

— Să văd dacă e treaz, spuse el şi intră în cameră.

Catalina l-a aşteptat. Nu-i venea să creadă că doar cu o zi înainte, dimineaţa, Arthur se strecurase din patul ei, plîngîndu-se că nu-l trezise îndeajuns de devreme ca să aibă timp să facă dragoste. Acum era atît de bolnav, că nu putea nici măcar să-l ia de mînă.

Doctorul deschise uşa.

— Puteţi veni pînă în prag, Prinţesă, spuse el. Dar, pentru sănătatea voastră şi a pruncului pe care se poate să-l purtaţi, nu trebuie să vă apropiaţi mai mult.

Catalina veni la uşă în grabă. Lady Margaret îi îndesă în mînă un săculeţ umplut cu ierburi aromate şi cuişoare. Catalina şi-l duse la nas. Mirosul înţepător îi făcea ochii să lăcrimeze în timp ce se chinuia să zărească ceva în camera întunecoasă.

Arthur zăcea pe pat, acoperit cu cămaşa de noapte pentru a respecta buna-cuviinţă, cu faţa îmbujorată de febră. Părul blond îi era întunecat de sudoare, iar chipul îi era supt. Părea mult mai în vîrstă decît cei cincisprezece ani ai săi. Ochii i se adînciseră mult, iar pielea de sub ei era maronie.

— A venit soţia voastră, îi şopti doctorul.

Ochii lui Arthur se deschiseră cu greu, iar ea observă cum şi-i mijeşte, încercînd să privească spre uşă, la lumină, unde se afla Catalina, cu chipul albit de spaimă.

— Iubita mea, spuse el. *Amo te.*

— *Amo te*, şopti ea. Mi-au zis că nu am voie să mă apropii mai mult.

— Nu te apropia, spuse el cu un fir de voce. Te iubesc.

— Şi eu te iubesc! răspunse prinţesa, auzind lacrimile din propriu-i glas. O să te faci bine?

El clătină din cap, prea ostenit să poată vorbi.

— Arthur? insistă ea. O să te faci bine, da?

El îşi sprijini capul pe perna fierbinte ca să-şi adune puterile.

— Voi încerca, iubita mea. Voi încerca din răsputeri. Pentru tine. Pentru noi.

— Ai nevoie de ceva? îl întrebă ea. Pot să-ţi aduc ceva?

Privi în jurul ei. Nu-l putea ajuta cu nimic. Nimic nu-i putea fi de folos. Dacă ar fi adus un doctor maur cu ea, dacă părinţii ei n-ar fi nimicit toată ştiinţa din şcolile arabe, dacă Biserica ar fi îngăduit studiul medicinei şi n-ar fi declarat ştiinţa erezie...

— Nu vreau decît să trăiesc alături de tine, spuse el cu glas slab.

— Şi eu, mărturisi ea, cu un hohot de plîns.

— Prinţul are nevoie de odihnă acum şi nu mai puteţi rămîne aici, spuse doctorul, făcînd un pas înainte.

— Te rog, lasă-mă să rămîn! îl rugă ea în şoaptă. Te rog, dă-mi voie. Te implor. Te rog, lasă-mă să stau lîngă el.

Lady Margaret îi înconjură mijlocul cu braţul şi o trase înapoi.

— Vă veţi întoarce la el, dacă plecaţi acum, îi promise ea. Prinţul trebuie să se odihnească.

— Mă voi întoarce, îi strigă Catalina şi văzu micul gest al mîinii care îi spunea că o auzise. N-am să te las.

Catalina s-a dus la capelă să se roage pentru el, dar nu reuşea. Nu putea decît să se gîndească la el, la chipul lui palid, pe perne. Nu putea decît să simtă fiorul dorinţei pentru el. Erau căsătoriţi de numai o sută patruzeci de zile şi se iubeau cu pasiune de doar nouăzeci şi patru de nopţi. Îşi promiseseră o viaţă întreagă împreună. Nu putea să creadă că acum era în genunchi, rugîndu-se să-i fie cruţată viaţa.

Nu se poate să se întîmple una ca asta, ieri se simţea bine. E doar un vis înfricoşător şi într-o clipă am să mă trezesc, iar el mă va săruta şi-mi va zice că sînt prostuţă. Nimeni nu se poate îmbolnăvi aşa de repede, nimeni nu poate fi puternic şi frumos, şi apoi, într-o clipă, atît de bolnav. O să mă trezesc

îndată. Nu se poate să se întîmple asta. Nu pot să mă rog, dar nu are importanță că nu izbutesc, pentru că acest lucru nu se întîmplă cu adevărat. O rugăciune din vis n-are avea nici o însemnătate. O boală din vis nu înseamnă nimic. Nu-s o păgînă superstițioasă, ca să mă tem de vise. O să mă trezesc într-o clipă și vom rîde amîndoi de temerile mele.

La ora cinei s-a ridicat, și-a înmuiat degetele în apa sfințită, și-a făcut cruce și, cu fruntea încă udă, s-a dus direct în odăile lui, urmată îndeaproape de Dona Elvira.

În anticamera prințului se strînsese mai multă lume decît oricînd: femei și bărbați care nu scoteau o vorbă de durere. I-au făcut loc să treacă fără să spună nimic, s-a auzit doar un murmur de binecuvîntare. Catalina a trecut printre ei fără să se uite nici la dreapta, nici la stînga, a trecut prin anticameră, pe lîngă masa de spițerie, oprindu-se la ușa dormitorului.

Garda s-a dat la o parte. Catalina a bătut ușor la ușă și a deschis-o.

Erau aplecați asupra lui, la capul patului. Catalina l-a auzit tușind gros, de parcă ar fi avut un vîrtej de apă în gît.

— *Madre de Dios*, șopti ea, Sfîntă Fecioară, ai grijă de Arthur.

Doctorul îi auzi șoapta și se întoarse. Era palid.

— Nu vă apropiați! spuse sever. Are boala năduşelii.

La auzul cuvintelor înspăimîntătoare, Dona Elvira s-a tras înapoi, apucînd rochia Catalinei, ca și cum ar fi vrut s-o tîrască la o parte din calea pericolului.

— Dă-mi drumul! strigă Catalina, trăgîndu-și rochia din mîinile guvernantei. Nu mă apropii, dar trebuie să vorbesc cu el, spuse ea fără ezitare.

Doctorul i-a simțit hotărîrea din glas.

— Prințesă, este prea slăbit.

— Lasă-ne singuri.

— Prințesă.

— Trebuie să vorbesc cu el. E vorba de treburile regatului.

O singură privire către chipul ei i-a fost de ajuns pentru a înțelege că nu putea fi refuzată. A trecut pe lîngă ea, cu capul

plecat, iar asistenţii l-au urmat. Catalina a făcut un semn cu mîna, iar Dona Elvira s-a retras şi ea. Catalina a păşit peste prag şi a închis uşa.

A văzut că Arthur se mişca, încercînd să se opună.

— Nu mă voi apropia mai mult, îl linişti ea. Jur. Dar trebuie să fiu lîngă tine. Nu pot răbda...

Izbucni în plîns.

Cînd se întoarse s-o privească, îi observă faţa strălucind de sudoare şi părul la fel de ud ca atunci cînd se întorcea de la vînătoare prin ploaie. Chipul său tînăr era chinuit de boala care-i sugea viaţa din trup.

— *Amo te*, rosti el cu buze crăpate şi întunecate de febră.

— *Amo te*, îi răspunse ea.

— Sînt pe moarte, spuse el posomorît.

Catalina nu-l întrerupse şi nici nu-l contrazise. El o văzu că se îndreaptă de spate, ca şi cum ar fi primit o lovitură mortală care o făcuse să se clatine.

El trase aer în piept cu zgomot.

— Dar tu trebuie să fii regina Angliei.

— Ce?

El respiră cu greutate.

— Iubita mea, ascultă-mă. Mi-ai jurat supunere.

— Fac orice pentru tine.

— Mărită-te cu Harry. Fii regină. Adu pe lume copiii noştri.

— Ce?

Era ameţită din cauza şocului. Abia dacă-i înţelegea cuvintele.

— Anglia are nevoie de o regină puternică, spuse el. Mai ales cînd e vorba de el. El nu e în stare să conducă. Trebuie să-l înveţi tu. Construieşte-mi fortăreţele. Construieşte-mi corăbiile. Apără ţara de scoţieni. Adu-mi pe lume fiica, pe Mary. Adu-mi pe lume fiul, pe Arthur. Fă-mă să trăiesc prin tine.

— Iubitul meu...

— Ajută-mă s-o fac, şopti el cu jind. Ajută-mă să apăr Anglia prin tine. Ajută-mă să trăiesc prin tine.

— Sînt soţia ta, spuse ea cu înverşunare. Nu a lui.

El aprobă din cap.

— Spune-le că nu eşti.

Ea se clătină la auzul vorbelor lui şi căută uşa cu mîinile ca să se sprijine.

— Zi-le că n-am fost în stare, spuse el, cu un zîmbet abia întrezărit pe chipul supt. Spune-le că n-am fost bărbat. Apoi mărită-te cu Harry.

— Îl urăşti pe Harry! izbucni ea. Nu se poate să vrei să mă mărit cu el. E doar un copil! Și eu te iubesc pe tine.

— Va fi rege, spuse el cu disperare. Aşa că tu vei fi regină. Căsătoreşte-te cu el. Te rog. Iubita mea. Pentru mine.

Uşa din spatele ei se deschise puţin, iar Lady Margaret îi şopti:

— Nu trebuie să-l obosiţi, Prinţesă.

— Trebuie să plec, spuse Catalina disperată către silueta nemişcată din pat.

— Promite-mi...

— Mă voi întoarce. Te vei face bine.

— Te rog.

Lady Margaret deschise uşa mai mult şi o luă pe Catalina de mînă.

— Pentru binele lui, şopti ea. Trebuie să plecaţi.

Catalina se întoarse cu spatele şi privi peste umăr. Arthur ridică puţin o mînă deasupra cuverturii bogate.

— Promite-mi, spuse el. Te rog, fă-o pentru mine. Promite-mi. Promite-mi acum, iubito.

— Promit, izbucni ea.

Mîna lui coborî şi ea îl auzi oftînd încet, uşurat. Au fost ultimele cuvinte pe care şi le-au spus.

Castelul Ludlow, 2 aprilie 1502

La ora şase seara, Arthur a primit maslul de la duhovnicul său, Dr. Eldenham, şi la puţin timp după aceea a murit. Catalina

a îngenuncheat pe prag în timp ce preotul îl ungea pe soțul ei cu uleiul sfințit și și-a plecat capul pentru a primi binecuvîntarea. Nu s-a ridicat pînă cînd nu i s-a spus că băiatul care-i era soț murise, iar ea era văduvă, la șaisprezece ani.

Lady Margaret de o parte și Dona Elvira de cealaltă au dus-o pe Catalina în dormitorul ei, pe jumătate susținînd-o și pe jumătate trăgînd-o după ele. Catalina s-a strecurat între așternuturile reci știind că, oricît ar fi așteptat acolo, nu avea să audă pasul furișat al lui Arthur pe parapetul din dreptul camerei ei, nici bătaia lui în ușă. Nu va mai deschide niciodată ușa ca să-i cadă în brațe. Nu va mai fi niciodată ridicată și dusă pe sus în pat, după ce a așteptat o zi întreagă să fie în brațele lui.

— Nu pot să cred, spuse cu glas spart.

— Beți asta, îi spuse Lady Margaret. Doctorul v-a lăsat-o. E o licoare care vă face să dormiți. Am să vă trezesc la prînz.

— Nu pot să cred.

— Prințesă, beți asta.

Catalina bău licoarea, fără să ia în seamă gustul amar. Mai mult decît orice, își dorea să adoarmă și să nu se mai trezească niciodată.

În acea noapte am visat că mă aflam sus, deasupra intrării în fortul roșu care înconjoară și apără Palatul Alhambra. Deasupra capului meu, flamurile Castiliei și Aragonului fluturau ca pînzele corabiei lui Cristofor Columb. Apărîndu-mi ochii de soarele toamnei, am privit marea cîmpie a Granadei și am văzut frumusețea simplă și binecunoscută a pămînturilor, nuanța lor roșcată străbătută de mii de șanțuri înguste care duceau apa de la un cîmp la altul. La picioarele mele se întindea orașul Granada, cu zidurile lui albe; un oraș maur chiar și acum, la zece ani după ce l-am cucerit: cu casele ordonate în jurul curților umbroase, cu o fîntînă încîntătoare în mijloc, cu grădinile pline de mireasma ultimilor trandafiri și cu crengile pomilor grele de fructe.

Cineva mă striga. „Unde e Infanta?"

Iar eu am răspuns, în vis: „Eu sînt Katherine, Regina Angliei. Aşa mă numesc acum".

L-au îngropat pe Arthur, Prinţul de Wales, primul prinţ al Angliei, în ziua Sfîntului Gheorghe, după o călătorie îngrozitoare de la Ludlow la Worcester, pe o ploaie prin care abia au reuşit să înainteze. Drumurile fuseseră spălate de apă, pajiştile erau inundate, iar rîul Teme îşi ieşise din matcă, împiedicîndu-i să treacă prin vaduri. Au fost nevoiţi să se folosească de care trase de boi pentru procesiunea funerară, căci caii n-ar fi reuşit să înainteze prin noroiul drumurilor – şi cînd au ajuns în sfîrşit la Worcester, toată stofa neagră şi toate ornamentele erau teribil de murdare.

Sute de oameni s-au strîns să privească cortegiul jalnic croindu-şi drum pe străzi, spre catedrală. Sute de oameni au plîns pierderea trandafirului Angliei. După ce au coborît sicriul în bolta de sub capelă, toţi cei care slujiseră în casa lui şi-au rupt însemnele şi le-au aruncat în mormînt, alături de stăpînul lor. Totul se sfîrşise pentru ei. Tot ce speraseră să înfăptuiască în slujba unui prinţ aşa de tînăr se terminase. Se sfîrşise şi pentru Arthur. Părea că totul se sfîrşise şi că nimic nu avea să mai fie bine vreodată.

Nu, nu, nu.

În prima lună de doliu, Catalina a rămas în odăile sale. Lady Margaret şi Dona Elvira au spus că e bolnavă, dar nu în pericol. Adevărul e că se temeau pentru judecata ei. Nu aiura şi nu plîngea, nu se plîngea de soartă şi nici nu tînjea după mîngîierile mamei sale; stătea în pat, în tăcere deplină, cu faţa la perete. Înclinaţia familiei sale către disperare o ispitea ca un păcat. Ştia că nu trebuie să se lase doborîtă de jale şi de nebunie, fiindcă, dacă ceda, nu avea să se mai oprească. Timp de o lună întreagă, care a părut nesfîrşită, Catalina a scrîşnit din dinţi şi şi-a încordat toată voinţa şi toate puterile ca să nu ţipe de durere.

Cînd o trezeau dimineața, le spunea că e obosită. Nu știau că îi era teamă să se miște, ca să nu înceapă să geamă în gura mare. După ce o îmbrăcau, se așeza pe scaun, unde rămînea nemișcată, ca o stîncă. De îndată ce îi permiteau, se urca din nou în pat și privea baldachinul - pe care îl privise de atîtea ori cu ochii pe jumătate închiși de voluptate -, știind că Arthur n-avea s-o mai cuprindă niciodată cu brațul.

L-au chemat pe doctorul Bereworth, dar cînd l-a văzut, i-a tremurat buza și ochii i s-au umplut de lacrimi. Și-a întors privirea de la el și a intrat iute în dormitor, închizînd ușa după ea. Nu putea îndura să-i vadă pe doctorul care-l lăsase pe Arthur să moară, pe prietenii care văzuseră cum se întîmplase totul. Nu putea să-i vorbească. Simțea că voia să-l ucidă pe doctorul care nu fusese în stare să-i salveze băiatul iubit. Își dorea să fi murit el în locul lui Arthur.

— Mi-e teamă că nu mai judecă limpede, i-a spus Lady Margaret doctorului, cînd au auzit încuietoarea de la dormitorul ei. Nu vorbește, nici măcar nu plînge după el.

— Mănîncă?

— Doar dacă i se așază mîncare în față și i se amintește să mănînce.

— Aduceți pe cineva cunoscut - pe duhovnicul ei, poate - care să-i citească. Cuvinte care să-i ridice moralul.

— Nu vrea să vadă pe nimeni.

— E cu putință să fie grea? șopti el.

Era singura întrebare care conta cu adevărat acum.

— Nu știu, răspunse ea. Nu a spus nimic.

— Îl jelește, o lămuri el. Jelește ca o femeie tînără, după soțul pe care l-a pierdut. Ar trebui s-o lăsăm în pace. Lăsați-o să-l plîngă. Se va întoarce la curte?

— Așa cere regele, spuse Lady Margaret. Regina va trimite lectica ei.

— Ei bine, va trebui să-și revină cînd sosește, zise el liniștitor. Doar e tînără, își va reveni. Tinerii au inima puternică. Și-i va face bine să plece de aici, unde sînt atîtea amintiri triste. Dacă

aveţi nevoie de vreun sfat, vă rog să mă chemaţi. Dar nu voi veni s-o supăr cu prezenţa mea pe biata copilă.

Nu, nu, nu.

Dar Catalina nu arăta deloc ca o biată copilă, se gîndea Lady Margaret. Părea o statuie, ca o prinţesă de piatră, cioplită din durere. Dona Elvira o îmbrăcase în hainele noi de doliu, întunecate, şi o convinsese să stea la fereastră, de unde putea vedea copacii înverziţi şi gardurile-vii înflorite, de culoarea untului. Era luna mai, soarele lumina cîmpurile şi tînăra putea asculta cîntecul păsărilor. Venise vara, aşa cum promisese Arthur. Era cald, aşa cum el jurase că o să fie; dar ea nu se plimba pe malul rîului cu el, ca să întîmpine drepnelele sosite din Spania. Nu planta zarzavaturi pentru salată în grădinile castelului şi nu-l convingea să le guste. Venise vara, soarele strălucea, Catalina era acolo, dar Arthur zăcea rece în cripta Catedralei Worcester.

Catalina stătea nemişcată, cu mîinile împreunate pe mătasea neagră a rochiei, privind pe fereastră fără să vadă nimic, cu buzele strînse peste dinţii încleştaţi, ca şi cum şi-ar fi reţinut o furtună de cuvinte.

— Prinţesă, i se adresă Lady Margaret.

Încet, capul de sub gluga neagră şi groasă s-a întors către ea.

— Da, Lady Margaret? spuse Catalina cu glas răguşit.

— Aş vrea să vă vorbesc.

Catalina îşi plecă fruntea.

Dona Elvira se dădu la o parte şi ieşi din cameră în linişte.

— Trebuie să vă întreb ceva în legătură cu călătoria voastră la Londra. Lectica reginei a sosit şi va trebui să plecaţi de aici.

În ochii albaştri ai Catalinei nu se întrezărea nici o urmă de însufleţire. A dat din nou din cap, ca şi cum ar fi fost vorba de transportarea unui pachet.

— Nu ştiu dacă v-aţi întremat îndeajuns ca să călătoriţi.

— Nu pot rămîne aici? întrebă Catalina.

— Înţeleg că regele v-a chemat. Îmi pare rău. Au scris că puteţi rămîne aici pînă cînd vă simţiţi îndeajuns de bine să călătoriţi.

— De ce? Ce se va întîmpla cu mine? întrebă Catalina, ca şi cum ar fi fost vorba de ceva cu totul lipsit de însemnătate. După ce ajung la Londra?

— Nu ştiu.

Fosta prinţesă nu pretinse nici măcar o clipă că o fată dintr-o familie regală şi-ar putea alege viitorul.

— Îmi pare rău. Nu ştiu ce planuri au. Soţului meu nu i s-a spus nimic; doar i s-a poruncit să facă aranjamentele pentru plecarea voastră la Londra.

— Ce crezi că se poate întîmpla? Cînd soţul surorii mele a murit, ne-au trimis-o înapoi din Portugalia. S-a întors acasă, în Spania.

— Mă aştept să vă trimită acasă, spuse Lady Margaret.

Catalina îşi întoarse din nou capul. Privea pe fereastră, dar ochii ei nu vedeau nimic. Lady Margaret o aşteptă, întrebîndu-se dacă prinţesa avea să mai spună vreun cuvînt.

— O prinţesă de Wales are o casă şi la Londra, la fel ca aici? întrebă ea. Mă voi întoarce la Castelul Baynard?

— Nu mai sunteţi Prinţesă de Wales, începu Lady Margaret.

Avusese de gînd să-i explice, dar furia din privirea Catalinei a făcut-o să ezite.

— Îmi cer scuze, spuse ea. Mă gîndeam că probabil n-aţi înţeles...

— Ce n-am înţeles? întrebă Catalina, al cărei chip palid începuse să se îmbujoreze de furie.

— Prinţesă?

— Prinţesă de ce? izbucni Catalina.

Lady Margaret îi făcu o reverenţă adîncă şi rămase în genunchi.

— Prinţesă de ce? strigă Catalina tare, iar uşa se deschise şi Dona Elvira intră repede în încăpere, apoi se opri brusc văzîndu-le pe Catalina în picioare, cu obrazul arzînd de enervare, şi pe Lady Margaret îngenuncheată. Ieşi din nou, fără o vorbă.

— Prinţesă de Spania, spuse Lady Margaret, într-o şoaptă abia auzită.

A urmat o tăcere grea.

— Sînt Prinţesă de Wales, spuse Catalina răspicat. Am fost Prinţesă de Wales toată viaţa mea.

Lady Margaret se ridică şi o privi în faţă.

— Acum sunteţi Prinţesa Văduvă.

Catalina îşi duse mîna la gură, ca să-şi înăbuşe strigătul de durere.

— Îmi pare rău, prinţesă.

Catalina scutura din cap mută, cu pumnul strîns la gură, înecîndu-şi scîncetele de durere. Chipul lui Lady Margaret era sumbru.

— Vă vor numi Prinţesa Văduvă.

— Nu voi răspunde niciodată la numele ăsta.

— E un titlu de respect. Sînt cuvintele englezeşti pentru „văduvă".

Catalina scrîşni din dinţi şi-i întoarse spatele prietenei sale, ca să privească pe fereastră.

— Poţi să te ridici, îi spuse printre dinţi. Nu e nevoie să îngenunchezi în faţa mea.

Femeia mai vîrstnică se ridică în picioare şi ezită.

— Mi-a scris regina. Vor să ştie cum vă simţiţi. Nu numai dacă v-aţi întremat destul cît să puteţi călători; trebuie neapărat să afle dacă purtaţi un prunc în pîntece.

Catalina îşi încleştă mîinile şi îşi întoarse privirea, ca Lady Margaret să nu-i citească furia oarbă pe chip.

— Dacă e aşa, iar pruncul e băiat, el va fi Prinţul de Wales, apoi regele Angliei, iar voi veţi fi Milady mama regelui, îi aminti Lady Margaret în şoaptă.

— Şi dacă nu sînt grea?

— Atunci sunteţi Prinţesa Văduvă, iar prinţul Harry e Prinţ de Wales.

— Şi cînd moare regele?

— Atunci prinţul Harry va fi rege.

— Şi eu?

Lady Margaret ridică din umeri, în tăcere. „Mai nimic“, spunea gestul ei.

— Sunteţi în continuare Infanta, spuse cu voce tare Lady Margaret, încercînd să zîmbească. Întotdeauna veţi fi.

— Şi următoarea regină a Angliei?

— Va fi soţia prinţului Harry.

Furia o părăsi pe Catalina; se îndreptă spre cămin şi se sprijini de poliţa acestuia, ca să nu se clatine. Focul mic care ardea în el nu împrăştia destul căldură cît să o poată simţi prin fusta groasă şi neagră a ţinutei de doliu. A privit focul, ca şi cum ar fi înţeles ce i se întîmplase.

— Am ajuns din nou cum eram cînd aveam trei ani, spuse încet. Infanta Spaniei, nu Prinţesă de Wales. Un prunc. Fără nici o însemnătate.

Lady Margaret, al cărei sînge regal fusese cu mare grijă îndoit printr-o căsătorie modestă, astfel încît să nu aibă vreo şansă de a ameninţa dinastia Tudorilor, aprobă din cap.

— Prinţesă, aveţi poziţia pe care o are soţul vostru. Întotdeauna e aşa pentru noi, femeile. Dacă nu aveţi un soţ sau un fiu, atunci nu aveţi nici o poziţie. Aveţi doar ce aţi moştenit.

— Dacă mă întorc acasă, în Spania, văduvă, iar ei mă dau de soţie unui arhiduce, voi fi Arhiducesa Catalina şi nu voi mai fi deloc prinţesă. Nici Prinţesă de Wales, nici regina Angliei.

Lady Margaret dădu din cap.

— Ca şi mine, spuse.

Catalina întoarse capul.

— Tu?

— Am fost prinţesă Plantagenet, nepoata regelui Edward, sora lui Edward, Duce de Warwick, moştenitorul tronului regelui Richard. Dacă regele Henric ar fi pierdut bătălia de la Bosworth, acum pe tron ar fi fost regele Richard, cu fratele meu ca moştenitor şi Prinţ de Wales, iar eu aş fi Prinţesa Margaret, aşa cum m-am născut.

— În schimb, eşti Lady Margaret, soţia custodelui unui castel mic, care nici măcar nu e al lui, undeva la marginea Angliei.

Femeia mai în vîrstă dădu din cap aprobator, auzind descrierea sumbră a situaţiei sale.

— De ce n-ai refuzat? întrebă Catalina aspru.

Lady Margaret aruncă o privire în spatele ei, ca să vadă dacă uşa anticamerei era închisă şi puteau vorbi fără să fie auzite de vreuna dintre doamnele de companie.

— Cum aş fi putut refuza? întrebă ea simplu. Fratele meu era închis în Turnul Londrei, pentru simplul motiv că s-a născut prinţ. Dacă aş fi refuzat să mă căsătoresc cu Sir Richard, m-ar fi aruncat lîngă el. Capul dragului meu frate a căzut doar fiindcă purta numele pe care-l purta. Cînd eram fată, am avut ocazia să-mi schimb numele. Aşa că am făcut-o.

— Ai avut ocazia să devii regina Angliei! protestă Catalina.

Lady Margaret se dădu la o parte din calea înverşunării tinerei.

— E aşa cum vrea Dumnezeu, spuse ea cu simplitate. Şansa mea, atît cît a fost, s-a dus. S-a dus şi a voastră. Va trebui să găsiţi o cale de-a vă duce viaţa în continuare fără regrete, Infanta.

Catalina nu spuse nimic, dar chipul pe care i l-a arătat prietenei sale era închis şi rece.

— Voi găsi o cale de a-mi împlini soarta, spuse ea. Ar...

Se opri brusc. Nu-i putea rosti numele nici măcar în faţa prietenei sale.

— Am vorbit odată despre ce înseamnă să pretinzi ce-ţi aparţine, spuse. Acum înţeleg. Va trebui să pretind ceva în numele meu. Voi stărui să obţin ce e al meu. Ştiu care mi-e datoria şi ştiu ce am de făcut. Voi face cum vrea Dumnezeu, oricît mi-ar fi de greu.

Femeia mai în vîrstă dădu din cap.

— Poate că Dumnezeu vrea să vă acceptaţi soarta. Poate că e voia lui Dumnezeu să vă resemnaţi, îi propuse ea.

— Nu, nu e, spuse Catalina cu hotărîre.

Nu voi spune nimănui despre promisiunea pe care am făcut-o. Nu voi spune nimănui că în sufletul meu eu sînt încă Prinţesa de Wales, voi fi întotdeauna Prinţesa de Wales, pînă cînd voi vedea nunta fiului meu şi-mi voi vedea nora încoronată. Nu voi spune nimănui că înţeleg acum ce mi-a spus Arthur: pînă şi o prinţesă din naştere poate fi nevoită să-şi ceară titlul.

Nu i-am spus nimănui dacă port un prunc în pîntece sau nu. Dar eu ştiu, ştiu bine. Am avut ciclul în aprilie, nu e nici un prunc. Nu e nici o prinţesă Mary, nici un prinţ Arthur. Iubirea mea, singura mea iubire a murit şi nu mai am nimic de la el, nici măcar copilul lui nenăscut.

Nu voi spune nimic, deşi lumea se tot uită la mine şi cere să afle. Trebuie să mă gîndesc la ce am de făcut şi la felul în care am să pretind tronul pe care Arthur l-a vrut pentru mine. Trebuie să mă gîndesc cum să fac să-mi ţin promisiunea pe care i-am făcut-o, cum să spun minciuna pe care el a vrut s-o spun. Cum să fac să fie convingătoare, cum să-l păcălesc pe însuşi regele şi pe mama lui, cea cu mintea ageră şi privirea aspră.

Dar am făcut o promisiune, nu-mi voi lua cuvîntul înapoi. M-a implorat să-i promit şi mi-a dictat minciuna pe care trebuie s-o spun, iar eu am spus „da". Îmi voi ţine cuvîntul dat. E ultimul lucru pe care mi l-a cerut, iar eu îl voi înfăptui. Îl voi face pentru el şi pentru iubirea noastră.

Ah, iubitul meu, dacă ai şti cît mi-e de dor să te văd!

Catalina a plecat spre Londra, cu perdelele lecticii trase, acoperind frumuseţea oferită de priveliştea cîmpurilor în floare. N-a văzut cum lumea îşi scotea pălăriile sau făcea reverenţe în timp ce alaiul trecea prin micile sate englezeşti. Nu i-a auzit pe oameni strigînd: „Fii binecuvîntată, Prinţesă!" în timp ce lectica se zdruncina încet pe drumurile de ţară. Nu ştia că fiecare tînără pe lîngă care trecea îşi făcea cruce şi se ruga să nu aibă parte de nenorocul frumoasei prinţese spaniole, care venise de atît de departe să-şi găsească dragostea, apoi îşi pierduse bărbatul după doar cinci luni.

Era vag conştientă de toată vegetaţia înverzită, de rodnicia cîmpurilor şi de vitele grase care păşteau pe pajişti. Cînd drumul trecea prin vreo pădure, simţea întru cîtva răcoarea de la umbra verde iscată de crengile dese care i se uneau deasupra capului, ca un baldachin. A văzut turme de căprioare dispărînd în umbra cu pete de soare şi a auzit cîntecul cucului şi o ciocănitoare. Era un ţinut frumos, rodnic, o moştenire minunată pentru o pereche tînără. S-a gîndit la dorinţa lui Arthur de a-l proteja împotriva scoţienilor, a maurilor, la dorinţa lui de a domni acolo mai bine şi mai cinstit decît oricine.

Nu le-a vorbit deloc celor care i-au găzduit pe drum, iar aceştia au dat vina pe durere pentru tăcerea ei şi le-a fost milă de ea. Nu a vorbit nici cu doamnele de companie, nici măcar cu Maria, care stătea alături de ea, compătimind-o în tăcere, sau cu Dona Elvira, care într-un asemenea moment de criză în afacerile Spaniei, era mai peste tot; soţul ei organiza casele unde erau găzduiţi pe drum, iar ea comanda mîncarea pentru prinţesă, dormitoarele, doamnele de companie şi dieta pe care trebuia s-o urmeze. Catalina nu spunea nimic şi le îngăduia să facă aşa cum pofteau cu ea.

Unele gazde erau de părere că se cufundase atît de adînc în durere, încît nu mai era în stare să vorbească, aşa că se rugau ca ea să-şi recapete minţile şi să se întoarcă în Spania, să se căsătorească din nou, să-şi găsească un alt soţ pentru a-l înlocui pe celălalt. Ceea ce nu ştiau era că ea îşi ascunsese adînc, într-un colţişor al fiinţei sale, durerea pricinuită de pierderea soţului său. În mod voit, amîna să-l jelească pînă cînd avea să sosească într-un loc unde putea da frîu durerii. Cînd era zdruncinată în lectică, pe drum, nu-l plîngea, se chinuia să găsească un mod în care să-i îndeplinească visul. Se întreba cum să îi facă voia, aşa cum îi ceruse el. Cugeta cum să-şi ţină promisiunea pe care o făcuse, pe patul de moarte, singurului bărbat pe care-l iubise vreodată.

Va trebui să fiu ageră la minte. Va trebui să fiu mai şireată chiar decît regele Henric Tudor, mai hotărîtă decît mama lui.

Nu știu dacă voi reuși în fața celor doi. Dar trebuie să reușesc. Am promis, am să-mi spun minciuna. Anglia va fi condusă așa cum a dorit Arthur. Trandafirul va înflori din nou, am să fac din Anglia ceea ce a dorit el.

Aș vrea s-o fi putut aduce cu mine pe Lady Margaret, ca să mă sfătuiască. Îmi lipsește prietenia ei, înțelepciunea ei cîștigată cu greu. Aș vrea să-i pot vedea privirea sigură și să-i aud sfatul de-a mă resemna, de-a mă pleca în fața destinului meu, de-a mă supune voii Domnului. Nu i-aș asculta sfatul – dar aș vrea să-l pot auzi.

Vara anului 1502

Croydon, mai 1502

Prinţesa şi alaiul său au sosit la Palatul Croydon, iar Dona Elvira a condus-o pe Catalina în odăile ei. În sfîrşit, ea nu s-a dus direct în dormitor, închizînd uşa în urma ei, ci a rămas în anticamera somptuoasă, privind în jur.

— O cameră demnă de o prinţesă, spuse ea.

— Dar nu e a ta, i-a spus Dona Elvira, îngrijorată de statutul actual al fetei de care trebuia să aibă grijă. Nu ţi-a fost dată decît ca să te foloseşti de ea.

Tînăra dădu din cap.

— E potrivită, zise ea.

— Ambasadorul spaniol aşteaptă, îi spuse Dona Elvira. Să-i spun că nu-l primeşti?

— Îl primesc, răspunse Catalina încet. Spune-i să intre.

— Nu e nevoie...

— Poate are veşti de la mama, spuse ea. Aş avea nevoie de sfatul ei.

Guvernanta făcu o plecăciune şi ieşi să-l găsească pe ambasador. Era în galeria de lîngă anticameră, adîncit în conversaţia cu părintele Alessandro Geraldini, capelanul prinţesei. Dona Elvira nu-l plăcea pe nici unul. Capelanul era un bărbat înalt şi arătos, brunet, complet diferit de celălalt. Ambasadorul, Dr. de Puebla – care părea foarte scund pe lîngă el –, se sprijinea de un scaun ca să-şi ajute spinarea deformată şi-şi ţinea piciorul vătămat ascuns în spatele celuilalt, iar chipul îi strălucea de încîntare.

— Se poate să fi rămas grea? ceru ambasadorul confirmarea, în șoaptă. Ești sigur?

— Să dea Domnul. Cu siguranță, ea speră asta, îi spuse duhovnicul.

— Dr. de Puebla! strigă guvernanta, nemulțumită de aerul complice al celor doi. Vă conduc la prințesă chiar acum.

Dr. de Puebla se întoarse și-i zîmbi femeii nervoase.

— Desigur, Dona Elvira, spuse calm. Îndată.

Dr. de Puebla intră șchiopătînd în încăpere, cu pălăria neagră, bogat ornamentată, deja în mînă și cu chipul încrețit într-un zîmbet neconvingător. A făcut o plecăciune adîncă și complicată, apoi s-a ridicat s-o studieze pe prințesă.

A fost pe dată uimit de schimbarea pe care tînăra o suferise într-un timp atît de scurt. Cînd venise în Anglia, era doar o fetiță plină de optimism copilăresc. O privise ca pe un copil răsfățat, protejat de greutățile vieții adevărate. În palatul din povești, la Alhambra, fusese mult-iubita mezină a celor mai puternici monarhi din lumea creștină. Prima greutate pe care trebuise s-o îndure fusese călătoria pînă în Anglia; și se plînsese îngrozitor de asta, ca și cum el ar fi putut schimba vremea. Ziua nunții, cînd stătuse alături de Arthur și ascultase uralele mulțimii, fusese prima din viața ei cînd ocupase locul al doilea în fața altcuiva decît părinții ei.

Dar acum avea dinainte o fată pe care nefericirea o maturizase. Această Catalina era mai slabă și mai palidă, însă căpătase o nouă frumusețe spirituală, șlefuită de greutățile prin care trecuse. Trase aer în piept. Această Catalina era o tînără impunătoare ca o regină. Durerea o transformase nu atît în văduva lui Artur, cît în fiica mamei sale. Era o prințesă din neamul care îngenunchease cel mai mare dușman al creștinătății. Era carne din carnea și sînge din sîngele Isabellei de Castilia. Era stăpînă pe sine, puternică. Spera din tot sufletul că nu avea să se dovedească dificilă.

De Puebla îi zîmbi într-un mod care se voia încurajator și văzu că ea îi răspunde cu o privire lipsită de căldură. Prințesa

îi întinse mîna, apoi se aşeză pe un scaun de lemn, cu spătarul drept, lîngă foc.

— Poţi să te aşezi, îi spuse ea politicos, făcînd semn spre un scaun mai scund, aflat la o oarecare distanţă.

El făcu o nouă plecăciune şi se aşeză.

— Ai vreun mesaj pentru mine?

— Condoleanţe de la rege şi de la regina Elizabeth; şi de la mine, desigur. Vă vor invita la curte imediat ce vă refaceţi după călătorie şi ieşiţi din doliu.

— Cît timp trebuie să ţin doliu? întrebă Catalina.

— Milady mama Regelui a spus că trebuie să vă retrageţi timp de o lună după înmormîntare. Dar, de vreme ce nu vă aflaţi la curte în momentul acela, a cerut să rămîneţi aici pînă vă cheamă ea la Londra. Îşi face griji în privinţa sănătăţii voastre...

Făcu o pauză, în speranţa că ea va spune de bunăvoie dacă e sau nu grea, dar Catalina a rămas tăcută. Se gîndi s-o întrebe fără ocoliş.

— Infanta...

— Ar trebui să-mi spui „prinţesă“, îl întrerupse ea. Sînt Prinţesa de Wales.

El ezită, abătut de la intenţiile sale.

— Prinţesa Văduvă, o corectă încet.

Catalina aprobă din cap.

— Desigur. E de la sine înţeles. Ai vreo scrisoare din Spania?

El făcu o plecăciune şi-i dădu scrisoarea pe care o ţinea în buzunarul secret din mînecă. Nu i-a smuls-o din mînă ca un copil, ca s-o deschidă imediat. Şi-a plecat capul în semn de mulţumire şi a rămas cu ea în mînă.

— N-o deschideţi acum? Nu vreţi să trimiteţi un răspuns?

— După ce voi scrie răspunsul, am să trimit după tine, spuse ea simplu, arătîndu-şi puterea supra lui. Te voi chema cînd voi avea nevoie de tine.

— Desigur, Alteţă.

Îşi netezi catifeaua neagră a pantalonilor, ca să-şi ascundă iritarea, dar în sinea lui considera că Infanta, acum văduvă,

dădea dovadă de impertinenţă aruncînd ordine, în vreme ce pe cînd era Prinţesă de Wales doar cerea politicos. Se gîndea că, pînă la urmă, nu-i plăcea această nouă şi rafinată Catalina.

— Dar de la Alteţele Regale ale Spaniei n-ai primit nimic? întrebă ea. Ţi-au spus care le este dorinţa?

— Da, spuse el, întrebîndu-se cît de multe să-i spună. Desigur, regina Isabella e îngrijorată că nu vă simţiţi bine. Mi-a cerut să aflu cum staţi cu sănătatea şi să-i raportez.

O umbră misterioasă trecu pe chipul Catalinei.

— Îi voi scrie reginei, mama mea, şi-i voi spune ce noutăţi am, anunţă ea.

— Era nerăbdătoare să afle..., începu el, încercînd să capete un răspuns clar la întrebarea cea mai importantă: exista un moştenitor? Purta prinţesa un copil în pîntece?

— Nu-i voi spune asta altcuiva decît mamei.

— Nu putem să stabilim moştenirea voastră şi să facem aranjamentele necesare pînă nu aflăm, spuse el fără ocolişuri. Lucrul acesta este foarte important.

Ea nu se înfurie, aşa cum el crezuse că va face. Îşi plecă fruntea, perfect stăpînă pe sine.

— Îi voi scrie mamei, repetă ea, ca şi cum sfatul lui n-ar fi avut nici o importanţă.

Îşi dădu seama că nu avea să obţină mai mult de la ea. Dar cel puţin capelanul îi spusese că e posibil să fi rămas grea; şi cine ar fi putut şti mai bine decît el? Regele avea să fie mulţumit că exista măcar posibilitatea unui moştenitor. Cel puţin ea nu negase asta. Poate că ar fi putut profita de tăcerea ei.

— Atunci, vă las să citiţi scrisoarea.

Făcu o plecăciune.

Ea schiţă un mic gest prin care îi spunea că e liber să plece şi se întoarse să privească micul foc de vară din cămin. El se plecă din nou şi, fiindcă ea nu se uita la el, îi privi silueta cu atenţie. Nu părea deloc înfloritoare, ca o femeie grea, dar unele nu se simţeau prea bine în primele luni. Poate că era palidă din pricina greţurilor. Un bărbat nu avea cum să-şi dea seama.

Era nevoit să se încreadă în părerea duhovnicului şi s-o împărtăşească cu grijă.

Deschid scrisoarea mamei şi mîinile îmi tremură aşa de tare, că abia reuşesc să rup sigiliile. Observ îndată că e foarte scurtă, doar o pagină.

„O, Madre", oftez. „Doar atît?"

Poate că se grăbea; dar mă doare să văd că mi-a scris aşa de puţin! Dacă ar şti cît de mult îmi doresc să-i aud glasul, mi-ar fi scris de două ori mai mult. Dumnezeu mi-e martor, nu cred că voi putea trece peste asta fără ea; nu am decît şaisprezece ani şi jumătate, am nevoie de mama.

Citesc scrisoarea cea scurtă o dată, apoi, nevenindu-mi să cred, o recitesc.

Nu e o scrisoare de la o mamă iubitoare pentru fiica ei. Nu e o scrisoare pe care o femeie i-o scrie fiicei preferate, cînd acea fiică se află pe culmile disperării. A scris o scrisoare ca de la o regină către o prinţesă, cu răceală şi autoritate. Nu-mi scrie despre nimic, în afară de afaceri. Parcă am fi doi negustori care încheie o înţelegere.

Spune că trebuie să stau în orice casă mi se oferă pînă la următorul ciclu, cînd o să ştiu sigur că nu port un copil. Dacă va fi aşa, trebuie să-i ordon lui de Puebla să îmi ceară moştenirea care mi se cuvine ca Prinţesă Văduvă şi, îndată ce mi se va da toată suma de bani – şi nu înainte (subliniat, ca să nu încapă îndoială) –, trebuie să mă îmbarc pe corabia care mă va duce în Spania.

Pe de altă parte, dacă Dumnezeu e bun şi port un copil în pîntece, trebuie să-l asigur pe de Puebla că zestrea mea va fi plătită în bani şi în întregime, iar el îmi va asigura renta ce mi se cuvine ca Prinţesă Văduvă, şi eu va trebui să mă odihnesc şi să sper că pruncul e băiat.

Îmi cere să-i scriu îndată şi să-i spun dacă cred că sînt grea sau nu. Îmi cere să-i scriu imediat ce ştiu sigur, oricare ar fi situaţia, să mă încred în Dr. de Puebla şi să rămîn sub supravegherea Donei Elvira.

Împăturesc scrisoarea cu grijă, aliniind marginile de parcă ar avea vreo importanță să fii ordonat. Cred că, dacă ar fi știut despre disperarea care m-a cuprins ca un rîu întunecat, mi-ar fi scris cu ceva mai multă căldură. Dacă ar ști cît de singură mă simt, cît de mult mă doare, cît de dor îmi e de el, nu mi-ar scrie despre aranjamente, și moșteniri, și titluri. Dacă ar ști cît l-am iubit și cum nu pot să rabd viața fără el, mi-ar scrie să-mi spună că mă iubește, că mă voi întoarce chiar acum acasă, la ea, fără întîrziere.

Pun scrisoarea în buzunarul de la brîu și mă ridic, ca și cum m-aș prezenta la datorie. Nu mai sînt un copil. Nu voi plînge după mama. Înțeleg că Dumnezeu nu are grijă în mod special de mine, de vreme ce l-a lăsat pe Arthur să moară. Văd că mama nu mă iubește în mod special, de vreme ce mă lasă singură, într-o țară străină.

Nu e doar o mamă, e regina Spaniei, și trebuie să se asigure că va avea un nepot sau, în lipsa acestuia, o alianță puternică. Iar eu nu sînt doar o tînără care și-a pierdut soțul iubit. Sînt prințesa Spaniei și trebuie să aduc pe lume un moștenitor sau, în lipsa acestuia, o alianță puternică. Mai mult, acum mă leagă și o promisiune pe care am făcut-o. Am promis că voi fi din nou Prințesă de Wales și regina Angliei. I-am promis asta omului căruia i-am făgăduit totul. Și mă voi ține de cuvînt, indiferent de dorința celorlalți.

Ambasadorul spaniol nu le-a raportat imediat Altețelor Regale spaniole. Jucînd jocul dublu obișnuit, a mers întîi la regele Angliei, să-i spună ce credea capelanul.

— Duhovnicul ei spune că e grea, afirmă el.

Pentru prima dată după multe zile, regele Henric simți că i se ia o greutate de pe suflet.

— Doamne Dumnezeule, dacă ar fi adevărat, s-ar schimba totul.

— Doamne-ajută să fie adevărat. Eu m-aș bucura, fu de acord de Puebla. Dar nu pot garanta. Nu se vede nici un semn la ea.

— O fi încă devreme, spuse Henric. Şi Dumnezeu ştie, chiar şi eu o ştiu: un prinţ în leagăn nu înseamnă şi un rege pe tron. E cale lungă pînă la coroană. Dar m-ar linişti mult să ştiu că e grea - la fel şi regina, adăugă el după o mică pauză.

— Deci trebuie să rămînă aici, în Anglia, pînă suntem siguri, încheie ambasadorul. Și dacă nu e grea, noi doi ne vom socoti, iar ea va pleca acasă. Mama ei cere să fie trimisă imediat acasă.

— Trebuie să aşteptăm şi să vedem ce se întîmplă, spuse Henric, deloc dispus să cedeze. Mama ei va trebui să aştepte ca şi noi, ceilalţi. Şi dacă e nerăbdătoare să-şi vadă fiica acasă, ar face bine să plătească şi restul zestrei.

— N-aţi întîrzia plecarea prinţesei acasă din cauza banilor, sugeră ambasadorul.

— Cu cît mai repede se rezolvă totul, cu atît mai bine, spuse regele calm. Dacă e grea, atunci e fiica noastră şi mama moştenitorului nostru; nimic din lume n-ar fi îndeajuns de bun pentru ea. Dacă nu, atunci se poate întoarce acasă, la mama ei, îndată ce zestrea e plătită.

Ştiu că în pîntecele meu nu creşte nici o Mary, nici un Arthur; dar nu voi spune nimic pînă nu-mi dau seama ce am de făcut. N-am curaj să spun nimic pînă nu aflu ce am de făcut. Mama şi tata se gîndesc la binele Spaniei, regele Henric se gîndeşte la binele Angliei. Va trebui să găsesc de una singură un mod să-mi îndeplinesc promisiunea. Nimeni nu mă va ajuta. Nimeni nu trebuie măcar să afle ce fac. Numai Arthur, din rai, va înţelege, iar eu mă simt departe, atît de departe de el. Mă doare atît de mult; e o durere pe care nici nu mi-aş fi putut-o închipui. Niciodată n-am avut nevoie de el mai mult decît acum, iar acum el e mort şi numai el m-ar putea sfătui în legătură cu ce am de făcut.

Catalina era în izolare de mai puţin de o lună, la Palatul Croydon, cînd capelanul regelui a venit să-i spună că pregătiseră

pentru ea Durham House, din strada Strand, iar ea urma să se mute acolo îndată ce putea.

— E un loc potrivit pentru o Prințesă de Wales? l-a întrebat Catalina imediat pe de Puebla, care fusese chemat în grabă, în odaia ei. Durham House e un loc demn de a găzdui o prințesă? De ce nu mă întorc la Castelul Baynard?

— Durham House e perfectă, se bîlbîi el, uimit de înflăcărarea ei. Și puteți păstra toți servitorii. Regele nu a cerut să renunțați la nimeni. Veți avea o curte cum se cuvine. Și vă va plăti o alocație.

— Moștenirea care mi se cuvine ca văduvă a prințului?

El îi evită privirea.

— Deocamdată, doar o alocație. Părinții voștri nu i-au plătit restul dotei, așa că nu vă va da moștenirea. Dar vă va da o sumă frumoasă, care vă va permite să vă mențineți rangul.

Observă că ea se simțea ușurată.

— Prințesă, nu încape îndoială că regele vă respectă rangul, spuse el cu grijă. Nu trebuie să vă temeți. Desigur, dacă ar afla mai multe despre sănătatea voastră...

Din nou, peste chipul Catalinei parcă se coborî un oblon.

— Nu înțeleg ce vrei să zici, spuse ea scurt. Mă simt bine. Îi poți spune că mă simt bine. Atît.

Încerc să trag de timp, lăsîndu-l să creadă că sînt grea. E atît de dureros, căci știu că timpul acela al lunii a venit și a trecut; acum sînt pregătită să primesc sămînța lui Arthur, dar el e rece, s-a dus și nu se va întoarce în patul meu niciodată, și niciodată n-o vom zămisli pe fiica lui, Mary, și pe fiul lui, Arthur.

Nu pot îndura să le spun adevărul: n-am rămas grea, n-am de crescut un copil de la el. Și, dacă nu spun nimic, trebuie să aștepte și ei. Nu mă vor trimite acasă, în Spania, atît timp cît speră că pot fi Milady mama Prințului de Wales. Trebuie să aștepte.

Și cît așteaptă ei, eu pot să plănuiesc ce să spun și ce să fac. Trebuie să fiu înțeleaptă, cum ar fi mama, și vicleană ca o vulpe,

asemenea tatei. Trebuie să fiu hotărîtă ca ea și secretoasă ca el. Trebuie să mă gîndesc cînd și cum să încep să spun minciuna, marea minciună a prințului Arthur. Dacă pot să o spun atît de bine încît să conving pe toată lumea, dacă pot să-mi cîștig locul care să-mi permită să-mi împlinesc destinul, atunci Arthur, iubitul meu Arthur, va putea să aibă ce și-a dorit. Va putea conduce Anglia prin mine, mă voi putea căsători cu fratele lui, ca să devin regină. Arthur va putea trăi prin copilul pe care-l voi avea de la fratele lui, vom putea întemeia Anglia pe care am jurat că o vom clădi, în ciuda nenorocului, în ciuda nebuniei fratelui său, în ciuda disperării mele.

Nu mă voi lăsa pradă durerii mele, ci mă voi dedica Angliei. Îmi voi ține promisiunea. Le voi fi credincioasă soțului și destinului meu. Și voi face planuri, voi complota și voi cumpăni cum să trec peste această nenorocire, ca să devin ceea ce m-am născut să fiu, cum să fiu pretendenta care va deveni regină.

Londra, iunie 1502

Micul alai s-a mutat la Durham House la sfîrșitul lui iunie și cei care rămăseseră la Castelul Ludlow s-au întors, aducînd vești despre un oraș tăcut, în doliu. Catalina nu părea tocmai mulțumită de schimbare, deși Durham House era un palat frumos, cu grădini elegante, care se întindeau pînă la rîu, unde avea propriul debarcader. Ambasadorul a venit s-o vadă și a găsit-o în galeria de la intrare, ale cărei ferestre dădeau spre curtea din față și spre Ivy Lane.

Ea l-a lăsat să stea în picioare dinaintea ei.

— Alteța Sa mama voastră trimite un emisar să vă însoțească acasă îndată ce moștenirea vă e plătită. De vreme ce nu ne-ați spus dacă sunteți grea, a început pregătirile de călătorie.

De Puebla o văzu că-și strînge buzele, ca și cum ar fi vrut să oprească un răspuns care voia neapărat să iasă.

— Cîți bani trebuie să-mi dea regele, ca văduvă a fiului său?

— Trebuie să vă plătească o treime din veniturile pe care le aduc Ţara Galilor, Cornwall şi Chester, spuse el. Şi acum părinţii voştri îi cer regelui Henric să vă înapoieze dota în întregime.

Catalina păru înspăimîntată.

— Nu se va învoi, spuse ea categoric. Nici un emisar nu-l va putea convinge s-o facă. Regele Henric nu-mi va plăti niciodată atîţia bani. Nu mi-a dat nici măcar o alocaţie cît a trăit fiul său. De ce ar înapoia dota şi mi-ar plăti moştenirea, cînd nu are nimic de cîştigat din asta?

Ambasadorul ridică din umeri.

— Aşa scrie în contract.

— Şi alocaţia mea era trecută în contract, dar n-ai fost în stare să-l convingi să mi-o plătească, spuse ea pe un ton dur.

— Ar fi trebuit să-i daţi vesela de aur imediat ce aţi ajuns.

— Şi din ce-aş fi mîncat? izbucni ea.

El rămase în picioare în faţa ei, insolent. El ştia, chiar dacă ea încă nu înţelegea, că era complet lipsită de putere. Cu fiecare zi care trecea fără să anunţe că aşteaptă un prunc, importanţa ei scădea. Era convins că nu era grea. O considera neghioabă de-acum; cîştigase puţin timp nespunînd nimic - dar pentru ce? Nu avea importanţă că ea nu-l plăcea; oricum, avea să plece în curînd. Putea să se înfurie cît dorea, căci furia ei nu avea să schimbe nimic.

— De ce ai fost de acord cu un asemenea contract? Cu siguranţă, ştiai că el nu-l va respecta.

El ridică din umeri. Conversaţia lor nu ducea nicăieri.

— Cum ar fi putut să ne treacă prin minte că se va întîmpla ceva aşa de tragic? Cine şi-a imaginat că prinţul va muri cînd abia devenise adult? E foarte trist.

— Da, da, spuse Catalina.

Îşi promisese că nu va plînge pentru Arthur de faţă cu altcineva. Lacrimile trebuie ţinute în frîu.

— Dar acum, din cauza acestui contract, regele are o mare datorie la mine. Trebuie să-mi înapoieze partea de dotă care

i-a fost deja plătită, nu poate să-mi ia vasele de aur şi, pe deasupra, îmi datorează şi moştenirea. Domnule ambasador, sînt sigură că ştii că nu-mi va da niciodată atîţia bani. Cu siguranţă, nu-mi va da mie pentru totdeauna veniturile din – de unde? – Ţara Galilor şi... şi Cornwall?

— Numai pînă vă căsătoriţi din nou, remarcă el. Trebuie să vă plătească suma ce vi se cuvine prin moştenire numai pînă cînd vă recăsătoriţi. Şi cu siguranţă că vă veţi recăsători curînd. Alteţele Lor vor să vă aducă acasă pentru a pune la cale o nouă căsătorie. Bănuiesc că emisarul vine să vă ducă acasă tocmai pentru asta. Probabil că deja au întocmit contractul de căsătorie. Probabil sunteţi deja logodită.

Pentru o clipă, de Puebla îi citi groaza pe chip, apoi ea se întoarse cu faţa la fereastră, ca să privească spre curtea din faţa palatului şi strada aglomerată, care se vedea prin porţile deschise.

A observat încordarea care răzbătea din felul în care-şi ţinea umerii şi gîtul şi a fost surprins că fusese atît de afectată cînd adusese vorba despre o a doua căsătorie. De ce să fie atît de îngrozită? Cu siguranţă ştia că se va întoarce acasă numai ca să se mărite din nou.

Catalina a rămas să privească pe fereastră, spre strada din faţa Palatului Durham, lăsînd tăcerea să se prelungească. Nu semăna deloc cu casa ei. Nu treceau bărbaţi cu pielea întunecată, îmbrăcaţi în cămăşi frumoase, nici femei care purtau văl. Nu existau vînzători ambulanţi, cu grămăjoare de mirodenii; nici un florar care se clătina sub greutatea muntelui de flori din spate. Nu erau negustori de plante de leac, fizicieni sau astronomi care să-şi facă treburile, ca şi cum ştiinţa ar fi la îndemîna oricui. Nu se ducea nimeni la moschee în tăcere, de cinci ori pe zi, ca să-şi facă rugăciunea, nu se auzea clipocitul necontenit al apei în fîntîni. În loc de toate acestea, se vedea doar aglomeraţia unuia dintre cele mai mari oraşe din lume, se auzeau doar zumzetul neobosit şi neîncetat al bogăţiei şi al negoţului şi clopotele a sute de biserici. Acesta era un oraş plin de sine, nemaipomenit de bogat, care se menţinea prin forţe proprii.

— Acum casa mea e aici, spuse ea.

Îşi alungă din minte cu hotărîre imaginile unui oraş mai cald, cu mai puţini oameni, şi ale unei vieţi mai uşoare şi mai exotice.

— Regele nu trebuie să creadă că mă voi întoarce acasă şi mă voi căsători din nou, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Părinţii mei nu trebuie să creadă că-mi pot schimba destinul. Am fost crescută să fiu Prinţesă de Wales şi regina Angliei. Nu voi fi dată deoparte, ca o datorie ce nu poate fi plătită.

Ambasadorul, un om care ştia ce înseamnă dezamăgirea, mult mai bătrîn şi mai înţelept decît fata de la fereastră, zîmbi în spatele ei.

— Desigur, va fi aşa cum doriţi, minţi el fără greutate. Le voi scrie tatălui şi mamei voastre şi le voi spune că preferaţi să aşteptaţi aici, în Anglia, cît timp ei vă hotărăsc viitorul.

Catalina se întoarse spre el şi-l înfruntă cu hotărîre:

— Nu, viitorul mi-l voi hotărî eu.

A trebuit să-şi muşte obrajii pe dinăuntru ca să-şi ascundă zîmbetul.

— Sigur că da, Infanta.

— Prinţesă Văduvă.

— Prinţesă Văduvă.

Ea trase aer în piept; cînd vorbi din nou, glasul îi era sigur.

— Le poţi spune mamei şi tatei şi îi vei spune şi regelui că nu sînt grea.

— Desigur, spuse el dintr-o suflare. Vă mulţumesc că ne-aţi anunţat. Acum totul este mai clar.

— Cum aşa?

— Regele vă va elibera. Puteţi merge acasă. Nu va avea nici o pretenţie la voi, nici un interes. Nu poate să mai găsească vreun motiv să rămîneţi. Va trebui să fac pregătirile, dar banii ce vi se cuvin din moştenire pot fi trimişi şi mai tîrziu. Puteţi pleca de îndată.

— Nu, spuse ea categoric.

De Puebla fu surprins.

— Prinţesă Văduvă, aveţi posibilitatea să vă eliberaţi din situaţia aceasta neprielnică. Puteţi să vă întoarceţi acasă. Sunteţi liberă să plecaţi.

— Vrei să spui că englezii cred că nu le sînt de nici un folos?

El ridică uşor din umeri, ca şi cum ar fi întrebat: la ce să fie bună, dacă nu era nici fecioară, nici mamă?

— Ce altceva aţi mai putea face? Nu mai aveţi nici o treabă aici.

Ea nu era pregătită să-i dezvăluie planul său.

— Îi voi scrie mamei – atît reuşi să spună. Dar nu trebuie să faci pregătiri pentru plecarea mea. S-ar putea să mai rămîn în Anglia. Dacă trebuie să mă recăsătoresc, m-aş putea recăsători în Anglia.

— Cu cine? întrebă el.

Ea privi în altă parte.

— De unde să ştiu eu? Părinţii mei şi regele trebuie să hotărască.

Trebuie să găsesc o cale de a-l face pe rege să se gîndească la căsătoria mea cu Harry. Acum, că a aflat că nu sînt grea, sigur îi trece prin minte că toate greutăţile s-ar putea depăşi prin căsătoria mea cu Harry, nu?

Dacă aş avea mai multă încredere în de Puebla, i-aş putea cere să-i sugereze regelui să mă logodească cu Harry. Dar nu am încredere în el. S-a amestecat în primul contract de căsătorie, n-aş vrea să se amestece şi în acesta.

Dacă i-aş putea strecura o scrisoare mamei fără s-o vadă de Puebla, i-aş putea spune despre planul meu, despre planul lui Arthur.

Dar nu pot. Sînt singură. Mă simt înspăimîntător de singură.

— Îl vor numi pe prinţul Harry Prinţ de Wales, îi şopti Dona Elvira prinţesei în timp ce-i peria părul, în ultima săptămînă din iunie. Va fi prinţul Harry, Prinţ de Wales.

Se aştepta ca fata să izbucnească în plîns auzind că-i erau retezate ultimele legături cu trecutul, dar Catalina se mulţumi să privească de jur-împrejurul încăperii.

— Lăsaţi-ne, le porunci scurt slujitoarelor care-i pregăteau cămaşa de noapte şi-i făceau patul.

Ieşiră în tăcere, închizînd uşa în urma lor. Catalina îşi dădu părul pe spate şi întîlni privirea Donei Elvira în oglindă. Îi întinse din nou peria şi-i făcu semn să continue.

— Vreau să le scrii părinţilor mei şi să-i anunţi că nu s-a consumat căsătoria mea cu prinţul Arthur, spuse ea blînd. Sînt la fel de fecioară ca atunci cînd am plecat din Spania.

Dona Elvira rămase înmărmurită, cu peria în aer şi cu gura căscată.

— V-a văzut întreaga curte în pat cu el, spuse ea.

— Era neputincios, zise Catalina, cu chipul dur ca un diamant.

— Aţi fost împreună o dată pe săptămînă.

— Fără folos, spuse ea neclintită. A fost foarte trist şi pentru el, şi pentru mine.

— Infanta, n-ai scos o vorbă despre asta. De ce nu mi-ai spus?

Privirea Catalinei era de nepătruns.

— Ce-aş fi putut spune? Abia ne căsătoriserăm. Era foarte tînăr. Credeam că o să se rezolve cu timpul.

Dona Elvira nici măcar nu se prefăcu că o crede.

— Prinţesă, nu e nevoie să spuneţi una ca asta. Faptul că aţi fost deja căsătorită n-o să vă strice viitorul. A fi văduvă nu e o piedică în calea unei căsătorii bune. Vă vor găsi pe cineva. Vor găsi pe cineva potrivit, nu trebuie să vă prefaceţi că...

— Nu vreau „pe cineva", spuse Catalina cu patimă. Ar trebui să ştii asta la fel de bine ca mine. M-am născut să fiu Prinţesă de Wales şi regina Angliei. A fost dorinţa cea mai arzătoare a lui Arthur să ajung regina Angliei.

Făcu un efort să nu se mai gîndească la el şi să nu mai spună nimic. Îşi muşcă buza; n-ar fi trebuit să încerce să-i rostească numele. Şi-a înghiţit lacrimile şi a respirat adînc.

— Sînt o fecioară neprihănită şi acum, la fel cum eram în Spania. Să le spui asta.

— Dar nu trebuie să le spunem nimic. Putem să ne întoarcem oricum în Spania, sublinie femeia mai vîrstnică.

— Mă vor mărita cu cine ştie ce nobil. Probabil vreun arhiduce, spuse Catalina. Nu vreau să mă trimită iar departe. Vrei cumva să te ocupi de treburile vreunui castel mititel din Spania sau Austria? Sau chiar mai rău? Va trebui să vii cu mine, aminteşte-ţi. Vrei să sfîrşeşti în Ţările de Jos sau în Germania?

Dona Elvira îşi feri iute privirea, gîndindu-se încordată.

— Nu ne-ar crede nimeni, dacă am spune că eşti fecioară.

— Ba da. Trebuie să le spui tu. Nimeni n-ar îndrăzni să mă întrebe pe mine. Le poţi spune tu. Trebuie să-i înştiinţezi tu. Pe tine te vor crede, fiindcă îmi eşti apropiată, la fel de apropiată ca o mamă.

— Pînă acum n-am spus nimic.

— Şi bine ai făcut. Dar acum vei vorbi. Dona Elvira, dacă laşi impresia că nu ştii sau dacă eu spun una şi tu alta, toată lumea îşi va da seama că nu mă încred în tine, că nu ai avut grijă de mine cum se cuvine. Ar crede toţi că nu-ţi pasă de interesele mele, că nu eşti în graţiile mele. Cred că mama te-ar chema înapoi şi te-ar face de ruşine, dacă ar crede că sînt încă fecioară, iar tu nici măcar nu ai ştiut asta. Nu vei mai sluji niciodată la curte, dacă ar crede că m-ai neglijat.

— Toată lumea a văzut că vă iubea.

— Nu, n-au văzut. Au văzut doar că eram împreună, prinţul şi prinţesa. Toată lumea a văzut că venea în dormitorul meu, aşa cum i se ordonase să facă. Nimic mai mult. Nimeni nu poate spune ce se întîmpla în dormitor după ce se închidea uşa. Nimeni, în afară de mine. Şi eu spun că era neputincios. Cine eşti tu să mă contrazici? Îndrăzneşti să spui că sînt mincinoasă?

Femeia mai bătrînă îşi plecă fruntea, vrînd să cîştige timp.

— Dacă asta ziceţi, rosti ea cu grijă. Cum spuneţi, Infanta.

— Prinţesă.

— Prinţesă, repetă femeia.

— Şi chiar aşa spun. Doar aşa pot merge înainte. De fapt, şi tu poţi merge înainte doar astfel. Putem să spunem acest lucru simplu şi să rămînem în Anglia; sau putem să ne întoarcem în Spania îndoliate şi să ajungem aproape neînsemnate.

— Desigur, le pot spune ce doriţi. Dacă doriţi să le zic că sunteţi încă fecioară şi că soţul vostru nu era bărbat, le pot spune asta. Dar cum o să vă ajute asta să ajungeţi regină?

— De vreme ce căsătoria nu a fost consumată, nu pot găsi nici o obiecţie împotriva căsătoriei mea cu fratele prinţului Arthur, Harry, spuse Catalina pe un ton dur, hotărît.

Dona Elvira scoase o exclamaţie de surprindere.

Catalina continuă:

— Cînd acest nou emisar va sosi din Spania, îi poţi spune că e dorinţa lui Dumnezeu şi a mea să redevin Prinţesă de Wales, aşa cum am fost întotdeauna. Va trebui să-i spună regelui. Va trebui să negocieze cu el nu moştenirea mea de văduvă, ci viitoarea mea nuntă.

Dona Elvira o privi cu mirare.

— Nu se poate să vă aranjaţi propria nuntă!

— Ba pot, spuse Catalina cu înverşunare. Am s-o fac, iar tu ai să mă ajuţi.

— Doar nu credeţi că vă vor lăsa să vă căsătoriţi cu prinţul Harry!

— De ce nu? Căsătoria cu fratele lui n-a fost consumată. Sînt fecioară. Dota pentru rege e deja pe jumătate plătită. Poate să păstreze jumătatea pe care o are deja şi noi putem să-i dăm restul. Nu mai trebuie să-mi dea moştenirea. Contractul a fost semnat şi pecetluit, nu mai au decît să schimbe numele, iar eu sînt deja aici, în Anglia. E cea mai bună soluţie pentru toată lumea. Fără asta, ajung o nimeni; tu, cu siguranţă, eşti o nimeni. Ambiţia ta, ambiţia soţului tău, toate vor fi zădărnicite. Dar dacă putem cîştiga asta, atunci vei fi stăpînă în casa regală, iar eu voi fi ce mi-a fost sortit să fiu: Prinţesa de Wales şi regina Angliei.

— Nu ne vor îngădui! exclamă Dona Elvira, înfricoşată de ambiţia fetei pe care o avea în grijă.

— Ba ne vor îngădui, spuse Catalina furioasă. Trebuie să luptăm pentru asta. Trebuie să fim ceea ce se cuvine, şi nimic mai puţin de-atît.

Prințesa în așteptare

Vara anului 1503

Regele Henric şi regina sa, îndemnaţi de pierderea fiului lor, aşteptau din nou un prunc, iar Catalina, sperînd să le intre în graţii, cosea de zor un trusou minunat pentru copil, lîngă foc, în cea mai mică încăpere din Palatul Durham, în primele zile de februarie ale anului 1503. Doamnele de companie, care coseau alături de ea, fiecare după priceperea ei, stăteau la o oarecare distanţă; Dona Elvira îi putea vorbi între patru ochi.

— Acesta ar trebui să fie trusoul copilului vostru, spuse guvernanta încet, cu ranchiună. Văduvă de un an, şi nici un pas înainte. Ce-o să se aleagă de voi?

Catalina îşi ridică privirea de la cusătura delicată, cu aţă neagră.

. — Răbdare, Dona Elvira, spuse ea în şoaptă. Va fi aşa cum hotărăsc Dumnezeu, părinţii mei şi regele.

— Aveţi şaptesprezece ani de-acum, continuă Dona Elvira, neabătută de la gândul ei. Cît o să mai stăm în ţara asta uitată de Dumnezeu, fără să fiţi soţie sau mireasă? Nici la curte, nici altundeva. Cu datorii care se adună şi cu moştenirea încă neplătită.

— Dona Elvira, dacă ai şti cît mă dor vorbele tale, nu cred că le-ai mai rosti, spuse Catalina hotărît. Doar pentru că bombăni aplecată asupra lucrului, ca un egiptean care blesteamă, nu înseamnă că nu te aud. Dacă aş şti ce-o să se întîmple, ţi-aş spune numaidecît. N-ai să ştii mai multe dacă tot vorbeşti în şoaptă despre ce te sperie.

Femeia ridică ochii şi întîlni privirea calmă a Catalinei.

— La voi mă gîndesc, spuse ea direct. Chiar dacă nimeni altcineva n-o face. Chiar dacă neghiobul de ambasador şi netotul acela de emisar n-o fac. Dacă regele nu cere să vă căsătoriţi cu prinţul, ce se va alege de voi? Dacă nu vă lasă să plecaţi, dacă părinţii voştri nu stăruie să vă întoarceţi, ce se va întîmpla? O să vă ţină aici pentru totdeauna? Sunteţi prinţesă sau prizonieră? A trecut aproape un an. Vă ţin prizonieră ca să se asigure alianţa cu Spania? Cît să mai aşteptaţi? Aveţi deja şaptesprezece ani, cît să mai aşteptaţi?

— Aştept, spuse Catalina calm. Cu răbdare. Pînă cînd se rezolvă.

Guvernanta nu mai spuse nimic, iar Catalina nu avea destulă putere să se certe cu ea. Ştia că în timpul anului de doliu după Arthur locul ei la curte devenise din ce în ce mai lipsit de importanţă. Afirmaţia despre fecioria ei nu dusese la o nouă logodnă, aşa cum sperase; o făcuse şi mai puţin însemnată. Era chemată la curte numai la ocaziile cele mai importante, iar atunci depindea de bunătatea reginei Elizabeth.

Mama regelui, Lady Margaret, nu era deloc interesată de prinţesa spaniolă scăpătată. Nu se dovedise rodnică; acum spunea că nici măcar nu fusese atinsă, era văduvă şi nu mai aducea nici un ban în tezaurul regal. Nu era de nici un folos pentru Casa Tudor, poate doar ca monedă de schimb în conflictul nesfîrşit cu Spania. Putea foarte bine să rămînă în casa din strada Strand sau să fie chemată la curte. Mai mult, Milady mama regelui nu era deloc mulţumită de felul în care noul Prinţ de Wales o privea pe cumnata lui rămasă văduvă.

De cîte ori o întîlnea, prinţul Harry o privea ca un căţel credincios. Milady mama regelui luase în sinea ei hotărîrea de a nu-i lăsa să se întîlnească. Era de părere că fata îi zîmbea prinţului cu prea multă căldură, că îi încuraja adoraţia copilărească pentru a-şi satisface vanitatea de străină. Milady mama regelui era nemulţumită de influenţa pe care ar fi putut-o avea oricine asupra singurului fiu şi moştenitor rămas în viaţă. Pe deasupra, nu avea încredere în Catalina. De ce îl încuraja tînăra

văduvă pe cumnatul ei cu aproape şase ani mai tînăr? Ce spera să obţină de pe urma acestei prietenii? Cu siguranţă, ştia că era supravegheat ca un copil: dormea în camerele tatălui său, avea însoţitori zi şi noapte, era urmărit în permanenţă. Ce spera să obţină văduva spaniolă trimiţîndu-i cărţi, învăţîndu-l limba spaniolă, rîzînd de accentul lui şi privindu-l cum călăreşte la concursuri, ca şi cum s-ar fi pregătit să fie cavalerul ei rătăcitor?

Nu avea să iasă nimic din asta. Nu putea să iasă nimic din asta. Dar Milady mama regelui nu permitea nimănui să se apropie de Harry, aşa că a ordonat ca vizitele Catalinei la curte să fie rare şi scurte.

Regele se purta destul de bine cu Catalina cînd se vedeau, dar ea simţea întotdeauna că o priveşte ca pe un fel de comoară furată. Mereu se simţea ca un trofeu pentru el – nu ca o tînără de şaptesprezece ani, care depindea în întregime de onoarea lui, fiica lui prin căsătorie.

Dacă ar fi putut să le vorbească soacrei sale sau regelui despre Arthur, poate că ei ar fi căutat-o ca să-şi împărtăşească durerea. Dar nu era în stare să se folosească de numele lui ca să le intre în graţii. Chiar dacă trecuse un an de la moartea lui, încă nu se putea gîndi la el fără să i se strîngă inima, fără să i se taie respiraţia de durere. Încă nu-i putea rosti numele cu voce tare. Cu siguranţă, nu s-ar fi putut folosi de propria-i suferinţă ca să obţină avantaje la curte.

— Dar ce se va întîmpla? continuă Dona Elvira.

Catalina întoarse privirea.

— Nu ştiu, răspunse scurt.

— Poate că, dacă pruncul acesta va fi băiat, regele ne va trimite înapoi în Spania.

Catalina dădu din cap.

— Poate.

Guvernanta o cunoştea îndeajuns de bine ca să-şi dea seama de hotărîrea pe care o ascundea tăcerea ei.

— Problema e că voi tot nu vreţi să vă întoarceţi, şopti ea. Se prea poate ca regele să vă ţină prizonieră ca să obţină dota,

se prea poate ca părinţii voştri să vă lase să rămîneţi; dar, dacă aţi insista, aţi putea să vă întoarceţi acasă. Încă credeţi că puteţi să-i convingeţi să vă mărite cu Harry; dar, dacă ar fi fost aşa, acum aţi fi deja logodiţi. Trebuie să renunţaţi. Suntem aici de un an şi nu aţi făcut progrese deloc. Ne veţi ţine pe toţi închişi aici, în vreme ce sunteţi înfrîntă.

Catalina îşi coborî pleoapele mărginite de gene de culoarea nisipului, ca să-şi ascundă ochii.

— O, nu, spuse ea. Eu nu cred asta.

S-a auzit o bătaie puternică în uşă.

— Un mesaj grabnic pentru Prinţesa Văduvă de Wales, strigă o voce.

Catalina lăsă lucrul din mînă şi se ridică în picioare. Doamnele de companie au sărit şi ele de pe scaune. Era un lucru atît de neobişnuit să se întîmple ceva la mica lor curte de la Durham, încît toate au început să se agite.

— Ei bine, deschideţi-i! exclamă Catalina.

Maria de Salinas a deschis uşa şi unul dintre servitorii casei regale a intrat şi a îngenuncheat dinaintea prinţesei.

— Veşti rele, a spus el scurt. Regina a născut un fiu, un prinţ, dar acesta a murit. Alteţa Sa regina a murit şi ea. Dumnezeu să-l aibă în paza lui pe rege în aceste clipe dureroase.

— Ce? întrebă Dona Elvira, care se chinuia să ţină pasul cu iureşul evenimentelor.

— Dumnezeu s-o ierte, răspunse Catalina, cum se cuvenea. Dumnezeu să-l apere pe rege.

Tată ceresc, primeşte-o în împărăţia Ta pe fiica Ta Elizabeth. Cu siguranţă o iubeşti, căci a fost o femeie blîndă şi plină de graţie.

Mă las pe călcîie şi-mi abandonez rugăciunea. Mă gîndesc că viaţa reginei, care s-a sfîrşit atît de tragic, a fost tristă. Dacă povestea lui Arthur despre scandalul legat de ea e adevărată, atunci fusese gata să se mărite cu regele Richard, chiar dacă era un tiran îngrozitor. Dorise să se mărite cu el şi să-i fie regină.

Mama ei, Milady mama regelui şi bătălia de la Bosworth o siliseră să se mărite cu regele Henric. Se născuse să fie regina Angliei şi se căsătorise cu bărbatul care putea să-i aducă tronul.

Mă gîndeam că, dacă aş fi fost în stare să-i spune despre promisiunea mea, ar fi înţeles ce durere îmi străbate fiinţa, ca un sloi de gheaţă, de cîte ori mă gîndesc la Arthur, şi ar fi ştiut că i-am promis să mă căsătoresc cu Harry. Mă gîndeam că ea ar fi înţeles că, dacă te-ai născut să fii regina Angliei, atunci trebuie să fii regina Angliei, indiferent cine e rege. Indiferent cu cine va trebui să te măriţi.

Fără prezenţa ei tăcută la curte, mă simt în pericol şi mai mare, mai departe de ţelul meu. S-a purtat bine cu mine, a fost o femeie iubitoare. Aşteptam să se termine anul de doliu şi credeam că ea mă va ajuta să mă căsătoresc cu Harry, fiindcă el avea să fie un refugiu pentru mine şi pentru că eu aveam să fiu o soţie bună. Credeam că ea va înţelege că te poţi căsători cu un om care ţi-e indiferent, dar poţi să-i fii soţie bună.

Dar acum curtea va fi condusă de Milady mama regelui, iar ea e o femeie necruţătoare, fără nici un prieten, în afară de propria-i cauză; nu iubeşte pe nimeni în afară de fiul ei Henric şi fiul lui, prinţul Harry.

Nu va ajuta pe nimeni, ci se va ocupa de interesele propriei sale familii. Pentru ea, eu nu voi fi decît una dintre multele posibile candidate pentru căsătoria prinţului. Dumnezeu s-o apere, e posibil chiar să se gîndească la o mireasă franţuzoaică pentru el, şi atunci l-aş dezamăgi nu numai pe Arthur, ci şi pe mama şi pe tata, care au nevoie ca eu să păstrez alianţa dintre Anglia şi Spania şi vrajba dintre Anglia şi Franţa.

Anul acesta a fost greu pentru mine; mă aşteptam la un an de doliu, apoi la o logodnă; sînt din ce în ce mai îngrijorată, văzînd că nimănui nu pare să-i treacă prin minte aşa ceva. Iar acum mi-e teamă că lucrurile vor deveni şi mai grele. Dacă regele Henric se hotărăşte să renunţe la cealaltă parte din zestrea mea şi mă trimite acasă? Dacă îl logodesc pe copilul acela prostuţ, pe Harry, cu altcineva? Dacă uită cu totul de mine şi mă ţin

doar ostatică, pentru a se asigura că Spania se poartă frumos, dar mă neglijează? Dacă mă lasă la Palatul Durham, o prinţesă în umbră la o curte aflată în umbră, în timp ce lumea adevărată îşi continuă treburile în altă parte?

Detest perioada aceasta din an în Anglia, cînd iarna nu se dă dusă; mereu e ceaţă rece şi cerul e cenuşiu. La Alhambra, apa din canale se dezgheaţă şi începe să curgă din nou, rece ca gheaţa, adîncă şi năvalnică din cauza zăpezilor care se topesc în munţi. Pămîntul începe să se încălzească în grădini, oamenii încep să planteze flori şi răsaduri, soarele e cald dimineaţa, iar draperiile groase sînt scoase de la ferestre, ca să lase vîntul plăcut să intre în încăperi.

Păsările călătoare se întorc pe dealurile înalte, iar frunzele măslinilor încep să sclipească în nuanţele lor de verde şi cenuşiu. Peste tot, fermierii sapă pămîntul roşu, iar parfumul vieţii şi al rodniciei se împrăştie pretutindeni.

Mi-e dor de casă; dar nu-mi voi părăsi postul. Nu sînt un soldat care-şi uită datoria, ci o santinelă care stă de veghe întreaga noapte. Nu-mi voi dezamăgi marea dragoste. Am spus „Promit", şi nu uit asta. Îi voi fi credincioasă. Grădina vieţii eterne, al-Yanna, mă va aştepta, trandafirul mă va aştepta în al-Yanna, Arthur mă va aştepta acolo. Voi fi regina Angliei, aşa cum mi-a fost sortit, aşa cum i-am promis lui. Trandafirul va înflori în Anglia, precum şi în rai.

Regina Elizabeth a avut parte de o înmormîntare fastuoasă, iar Catalina purta din nou haine negre, de doliu. Prin dantela neagră a mantilei, Catalina privea cum totul se desfăşura în funcţie de rang, vedea pregătirile pentru slujbă. A observat că totul era chibzuit, pînă în cel mai mic amănunt, de mama regelui. Pînă şi rangul ei fusese coborît sub cel al tuturor prinţeselor, dar înaintea celorlalte doamne din nobilime.

Lady Margaret, mama regelui, aşternuse pe hîrtie toate regulile care trebuiau urmate la curtea regelui Tudor – de la odăile pentru naşteri pînă la priveghiul morţilor, astfel încît fiul ei şi

generaţiile care spera să-i urmeze să fie pregătiţi pentru orice, astfel încît orice ocazie să poată fi tratată la fel ca cea de dinainte şi totul să se desfăşoare conform ordinelor ei.

Prima înmormîntare regală, cea a nurorii pe care n-o iubise deloc, se desfăşura acum ca un bal mascat bine organizat la curte, iar ea, care comanda totul, îşi făcea limpede simţită prezenţa, ca cea mai importantă doamnă din regat.

2 aprilie 1503

Se împlinea un an de la moartea lui Arthur, iar Catalina a rămas întreaga zi în capela de la Durham. Părintele Geraldini ţinuse o slujbă de pomenire pentru prinţul Arthur în zorii zilei, iar Catalina rămăsese în biserica mică, fără să meargă la masă, fără să bea măcar o cană de bere slabă întreaga zi.

O vreme a stat în genunchi în faţa altarului, rugîndu-se în tăcere, doar mişcînd din buze, luptîndu-se cu durerea provocată de pierderea lui, care era la fel de puternică pe cît fusese în prima zi, cînd se aflase în pragul uşii lui şi ştiuse că nu-l mai puteau salva, că avea să moară, că trebuia să trăiască fără el.

Şi-a petrecut cîteva ceasuri lungi plimbîndu-se prin capela goală, privind picturile religioase de pe pereţi şi sculpturile minunate de la capetele şirurilor de bănci şi de pe paravanul care despărţea altarul de naos. O îngrozea ideea că începuse să-l uite. Uneori, dimineaţa, se trezea şi încerca să-şi amintească chipul lui, dar constata că nu poate vedea nimic în spatele pleoapelor închise; sau, mai rău, vedea doar o imagine neclară a lui, care abia se asemăna cu el: o imitaţie care nu mai semăna cu adevărul. În astfel de dimineţi, se ridica repede din pat şi-şi înconjura genunchii cu braţele, strîngîndu-i tare, ca să nu cedeze în faţa durerii covîrşitoare.

Mai tîrziu, în cursul zilei, în timp ce vorbea cu doamnele de companie, cosea ori se plimba pe malul rîului şi cineva

spunea ceva – sau chiar ea observa soarele sau apa –, îl vedea deodată dinaintea ochilor, la fel de clar de parcă ar fi fost viu, luminîndu-i întreaga după-amiază. Rămînea nemişcată o clipă, bucurîndu-se de el în tăcere, apoi îşi continua conversaţia sau plimbarea, sigură că nu avea să-l uite niciodată. Ochii ei aveau imaginea lui întipărită pe pleoape, trupul ei purta atingerea lui pe piele. Era a lui, trup şi suflet, pînă la moarte; nu pînă la moartea lui – aşa cum se dovedise –, ci pînă la a ei. Numai cînd amîndoi vor fi părăsit această lume avea să se sfîrşească unirea lor pe pămînt.

Dar în acea zi, la un an de la moartea lui, Catalina îşi promisese să rămînă singură, îşi permisese să-l jelească şi să-l învinovăţească pe Dumnezeu că i-l luase.

„Ştii, nu voi putea niciodată să înţeleg care Ţi-a fost ţelul", îi spun Isusului crucificat, cu palme însîngerate, aflat deasupra altarului. „Nu-mi poţi trimite un semn? Nu-mi poţi arăta ce am de făcut?"

Aştept, dar El nu-mi răspunde. Nu pot să nu mă întreb dacă Dumnezeul care i-a vorbit atît de clar mamei doarme sau a plecat. De ce s-o povăţuiască pe ea, dar mie să nu-mi spună nimic? De ce eu, care am fost crescută atît de creştineşte, eu, un copil devotat Bisericii Romano-catolice, nu simt deloc că sînt auzită cînd mă rog cu atîta durere? De ce să mă părăsească Dumnezeu cînd am atîta nevoie de El?

Mă întorc la perna pentru îngenuchiere brodată, în faţa altarului, dar nu cad în genunchi ca să mă rog, ci o întorc şi mă aşez pe ea, ca şi cum aş fi acasă şi mi-aş trage o pernă lîngă foc, gata să vorbesc, gata să ascult. Dar nimeni nu-mi vorbeşte acum. Nici măcar Dumnezeul meu.

„Ştiu că vrei să fiu regină", îi spun gînditoare, ca şi cum m-aş aştepta să-mi răspundă, ca şi cum ar putea să-mi răspundă pe un ton la fel de raţional ca al meu. „Ştiu că şi mama doreşte asta. Ştiu că iubitul meu..." Mă opresc fără să termin fraza. Chiar şi acum, după un an, nu pot risca să spun numele lui

Arthur, nici măcar într-o capelă goală, nici măcar lui Dumnezeu. Încă mă tem de un torent de lacrimi, mă tem să nu cad în disperare și-n nebunie. Ascund în mine o pasiune pentru Arthur care seamănă cu un lac ținut în frîu de un stăvilar. Nu am curaj să dau drumul nici măcar unei picături. Ar urma un puhoi de tristețe, un torent.

„Știu că el a dorit să fiu regină. Pe patul de moarte, mi-a cerut să-i promit. I-am făgăduit sub ochii Tăi. Am promis în numele Tău. Și n-am mințit. Am jurat să fiu regină. Dar cum să fac? Dacă e voia Ta, ca și a lui – și sînt sigură că așa e –, dacă e voia ta, ca și a mamei – și cred că e adevărat –, atunci ascultă-mă. Nu mai pot născoci nici un vicleșug. Trebuie să mă ajuți Tu. Trebuie să-mi arăți ce am de făcut."

De un an Îi tot cer lui Dumnezeu asta, din ce în ce mai stăruitor; între timp, se tîrguiesc la nesfîrșit în legătură cu dota și cu moștenirea. De vreme ce mama nu mi-a spus nimic clar, încep să cred că se gîndește la același lucru ca mine. Nu mă îndoiesc că tata a pus la cale o stategie pe termen lung. Dacă mi-ar spune ce să fac! Din tăcerea lor discretă nu pot să înțeleg decît că mă țin aici ca pe o momeală pentru rege. Mă țin aici pînă cînd regele o să priceapă, așa cum am priceput eu, cum a înțeles Arthur, că cea mai bună soluție pentru greutățile lor este să mă mărit cu prințul Harry.

Există un neajuns: cu fiecare lună care trece, Harry crește și, odată cu el, și importanța lui: devine o partidă din ce în ce mai bună. Regele francez va veni cu siguranță cu o propunere, îi vor face oferte sutele de prinți europeni cu fiice drăguțe. Chiar și Sfîntul Împărat Roman are o fiică de măritat, Margaret, care ar putea fi potrivită. Trebuie să descurcăm lucrurile îndată, chiar acum, în aprilie, cînd se încheie primul meu an de văduvie. Acum, că se sfîrșește anul de așteptare. Dar lucrurile s-au schimbat. Regele Henric nu mai are nici o grabă, moștenitorul lui e tînăr – un băiat de doar unsprezece ani. Dar eu am șaptesprezece ani. E vremea să mă căsătoresc. E vremea să fiu din nou Prințesă de Wales.

Alteţele Regale spaniole cer luna de pe cer: să-şi primească înapoi toţi banii, fiica, şi întreaga moştenire de văduvă să fie plătită pe o perioadă nedefinită. Pretenţiile lor uriaşe sînt menite să-l facă pe regele Henric să se gîndească la altă soluţie. Răbdarea de care dau dovadă părinţii mei cînd vine vorba să se tîrguiască îi permite Angliei să mă ţină şi pe mine, şi banii. Ei arată că se aşteaptă să nu fiu trimisă nici eu, nici banii. Speră că regele Angliei îşi va da seama că nu e nevoie să înapoieze nici dota, nici pe mine.

Dar îl subestimează. Regele Henric nu are nevoie de sugestiile lor. Şi-a dat prea bine seama şi de unul singur. De vreme ce nu se face nici un pas înainte, probabil că se opune ambelor idei. Şi de ce n-ar face-o? Puterea e în mîinile lui. Are deja jumătate din dotă şi mă are pe mine.

Şi nu e neghiob. Calmul noului emisar, Don Gutierre Gomez de Fuensalida, şi încetineala cu care avansează negocierile i-au demonstrat că mama şi tata sînt mulţumiţi să mă lase în mîinile lui, în Anglia. Nu trebuie să fii Machiavelli ca să-ţi dai seama că părinţii mei speră la o nouă căsătorie în Anglia – la fel ca în cazul lui Isabel, cînd a rămas văduvă şi apoi au trimis-o înapoi în Portugalia, să se mărite cu cumnatul ei. Astfel de lucruri se întîmplă. Dar numai dacă toată lumea e de acord. În Anglia, unde regele e un nou-venit plin de ambiţie, e nevoie de mai multă pricepere decît ne stă în putere ca să înfăptuim aşa ceva.

Mama îmi scrie că are un plan, dar că va dura un timp pînă să-l poată îndeplini. Îmi porunceşte să am răbdare pînă atunci şi să nu fac nimic care i-ar putea jigni pe rege şi pe mama lui.

„Sînt Prinţesă de Wales“, îi răspund. „M-am născut Prinţesă de Wales şi regină a Angliei. Pentru asta m-ai crescut. Sigur că n-o să fac nimic care să contrazică asta, nu-i aşa? Sigur că pot să fiu, chiar şi acum, Prinţesă de Wales şi regina Angliei, nu-i aşa?“

„Ai răbdare“, primesc răspuns de la ea – o scrisoare scurtă, plină de pete din pricina drumului, care a durat cîteva săptămîni. Scrisoarea a fost deschisă; oricine ar fi putut s-o citească. „Sînt

de acord că ai fost menită să fii regina Angliei. E destinul tău, voia Domnului şi dorinţa mea. Ai răbdare.“

„Cît să mai am răbdare?“ Îl întreb pe Dumnezeu, îngenuncheată în capela Lui, la comemorarea morţii lui Arthur. „Dacă e voia Ta, de ce n-o împlineşti pe dată? Dacă nu e voia Ta, de ce nu m-ai luat odată cu Arthur? Dacă mă auzi acum, de ce mă simt îngrozitor de singură?“

Seara, tîrziu, s-a anunţat un oaspete rar în anticamera tăcută de la Durham.

— Lady Margaret Pole, spuse uşierul.

Catalina lăsă din mînă Biblia şi se întoarse să-şi vadă prietena, care rămăsese în prag sfioasă, şovăind.

— Lady Margaret!

— Prinţesă Văduvă!

Făcu o reverenţă adîncă, iar Catalina îi ieşi repede în întîmpinare şi o îmbrăţişă.

— Nu plîngeţi, îi şopti Lady Margaret la ureche. Nu plîngeţi, căci jur că am să vărs şi eu lacrimi.

— Nu voi plînge, promit că nu voi plînge.

Catalina se întoarse spre doamnele de companie.

— Lăsaţi-ne singure, le spuse.

Ele ieşiră îmbufnate, fiindcă un oaspete era ceva rar în casa lor şi, pe deasupra, nu se aprinsese nici un foc în celelalte camere. Lady Margaret aruncă o privire prin camera ponosită.

— Ce înseamnă asta?

Catalina ridică din umeri şi încercă să zîmbească.

— Mă tem că nu mă pricep la organizare. Iar Dona Elvira nu-mi e de nici un ajutor. Şi adevărul e că nu am decît banii pe care mi-i dă regele, ceea ce nu înseamnă mare lucru.

— De asta mi-era teamă, spuse femeia mai în vîrstă.

Catalina o conduse mai aproape de foc şi o invită să se aşeze pe scaunul ei.

— Credeam că eşti încă la Ludlow.

— Da, eram acolo. De-acolo venim. De vreme ce nici regele, nici prinţul nu se ocupă de treburile din Ţara Galilor, totul a

căzut în seama soțului meu. Ai crede că sînt din nou prințesă, dacă ai vedea mica mea curte de-acolo.

Catalina încercă din nou să zîmbească.

— E grandioasă?

— Foarte. Și majoritatea vorbesc galeza. Cîntă.

— Îmi închipui.

— Am venit pentru înmormîntarea reginei, Dumnezeu s-o binecuvînteze. Apoi eu am vrut să mai stau puțin și soțul meu mi-a spus că aș putea veni să vă văd. M-am gîndit la voi toată ziua.

— Am fost la capelă, spuse Catalina, schimbînd subiectul. Nu pare să fi trecut un an.

— Nu-i așa? fu de acord Lady Margaret, deși se gîndea că părea să fi trecut mult mai mult de un an peste fata din fața ei. Durerea îi desăvîrșise frumusețea copilărească, iar acum arăta, fără îndoială, ca o femeie care și-a văzut speranțele năruite.

— Vă simțiți bine?

Catalina făcu o mică strîmbătură.

— Destul de bine. Dar tu? Copiii?

— Mulțumesc lui Dumnezeu, suntem bine. Dar știți ce planuri are regele pentru voi? O să..., ezită ea. O să vă întoarceți în Spania? Sau rămîneți aici?

Catalina se trase mai aproape de ea.

— Tot vorbesc despre dotă, despre plecarea mea înapoi. Dar nu fac nimic. Nu iau nici o hotărîre. Regele mă ține și pe mine, și zestrea mea, iar părinții mei îi dau voie s-o facă.

Lady Margaret părea îngrijorată.

— Am auzit că se gîndesc să vă logodească cu prințul Harry, spuse ea. Nu știam.

— E soluția cea mai limpede. Dar regelui nu i se pare deloc așa, spuse Catalina pe un ton înțepător. Ce părere ai? E regele omul căruia să-i scape o soluție limpede?

— Nu, spuse Lady Margaret, a cărei viață fusese pusă în pericol, căci regele știa că familia ei putea ridica pretenții la tron.

— Atunci, trebuie să presupun că regele s-a gîndit la asta și acum așteaptă să-și dea seama dacă e cel mai avantajos lucru

pentru el, spuse Catalina oftînd. Dumnezeu ştie că nu-i lucru uşor să aştepţi.

— Acum, că s-a încheiat perioada de doliu, cu siguranţă va începe să facă pregătiri, spuse prietena ei, plină de speranţă.

— Cu siguranţă, răspunse Catalina.

După cîteva săptămîni de izolare în care şi-a jelit soţia, regele s-a întors la curte, la Palatul Whitehall, iar Catalina a fost invitată să cineze cu familia regală, unde a fost aşezată alături de prinţesa Mary şi de doamnele de la curte. Tînărul Harry, Prinţul de Wales, a fost aşezat, în siguranţă, între tatăl şi bunica lui. Prinţul acesta de Wales nu avea să facă o călătorie prin frig pînă la Castelul Ludlow şi nu avea să primească educaţia dură a unui prinţ care urmează să devină rege. Lady Margaret hotărîse că acest prinţ, singurul lor moştenitor în viaţă, avea să fie crescut sub privirea ei atentă, cu tot confortul. Nu avea să fie trimis departe de casă. Trebuia supravegheat în permanenţă. Nu-i era permis nici măcar să participe la sporturi primejdioase, la turnir sau în lupte, deşi îşi dorea nespus lucrul acesta, fiind un băiat vioi şi iubitor de distracţii. Bunica lui hotărîse că era prea preţios ca să fie supus vreunei primejdii.

I-a zîmbit Catalinei, iar ea i-a aruncat o privire care se voia caldă. Dar n-au avut ocazia să schimbe nici măcar o vorbă. Ea era ţintuită la capătul celălalt al mesei şi nici nu putea să-l vadă bine, fiindcă Milady mama regelui îi tot punea în farfurie bucatele cele mai alese, iar umărul ei lat îl ascundea de privirile doamnelor.

Catalina se gîndea că Arthur avusese dreptate, că băiatul era prea răsfăţat, i se dădea prea multă atenţie. Bunica lui s-a aplecat pentru o clipă, să schimbe o vorbă cu unul dintre aprozi, iar Catalina observă privirea lui Harry aţintită asupra ei. I-a zîmbit, apoi şi-a coborît ochii. Cînd i-a ridicat din nou, a văzut că el încă o privea şi a roşit brusc cînd ea l-a surprins. „Un

copil." I-a adresat un mic zîmbet pieziş, chiar în timp ce-l critica în gînd. „Un copil de unsprezece ani. Plin de el, un băieţandru. Şi de ce să fie cruţat copilandrul ăsta grăsuţ, cînd Arthur..." Îşi puse îndată frîu gîndurilor. Dacă îl compara pe Arthur cu fratele lui mai mic, nu însemna decît să-l dorească mort, şi nu avea de gînd să facă asta. Dacă se gîndea la Arthur în public, risca să se prăbuşească, şi iar era ceva ce nu avea să facă.

„O femeie îi poate comanda unui băiat ca el", se gîndi ea. „O femeie ar putea fi o regină extraordinară, dacă s-ar mărita cu un băiat ca el. În primii zece ani el n-ar înţelege nimic, iar pînă atunci probabil că ar fi atît de obişnuit să se supună, încît ar lăsa-o în continuare pe soţia lui să conducă. Sau ar putea fi, aşa cum mi-a spus Arthur, un băiat leneş. Un tînăr pierdut. Ar putea fi atît de leneş, încît să-şi găsească distracţia în jocuri, vînătoare, sporturi şi amuzament, astfel încît de treburile ţării să se ocupe soţia lui."

Catalina nu uitase nici o clipă că Arthur îi spusese că băiatul se credea îndrăgostit de ea. „Dacă îi dau tot ce-şi doreşte, poate că şi-ar putea alege singur soţia", se gîndi ea. „Sînt obişnuiţi să-i facă pe plac. Poate că ar putea să se roage de ei să-l lase să se căsătorească cu mine şi ei s-ar simţi obligaţi să fie de acord."

Îl văzu cum se înroşeşte şi mai tare; pînă şi urechile îi deveniseră roz. S-a uitat la el cîteva clipe, apoi a tras aer în piept şi şi-a deschis buzele, ca şi cum ar fi vrut să-i şoptească ceva. A văzut cum ochii lui albaştri îi privesc gura şi se întunecă de dorinţă, apoi, calculînd efectul gestului ei, şi-a coborît privirea. „Copil prost", se gîndi ea.

Regele se ridică de la masă, apoi toţi bărbaţii şi femeile aflaţi pe băncile aglomerate s-au ridicat şi ei, cu capetele plecate.

— Vă mulţumesc că aţi venit să-mi daţi bineţe, spuse regele Henric. Camarazi în război şi prieteni pe timp de pace. Dar acum vă rog să mă scuzaţi, doresc să fiu singur.

Îi făcu semn cu capul lui Harry, îi oferi mamei sale braţul şi familia regală ieşi pe uşa mică din spatele sălii, îndreptîndu-se spre încăperile lor.

— Ar fi trebuit să rămîi mai mult, spuse mama regelui, în timp ce se așezau pe scaunele de lîngă foc și paharnicul aducea vinul. Nu-i frumos să pleci atît de repede. I-am spus Marelui Comis că vei rămîne și că va fi muzică.

— Eram obosit, spuse Henric scurt.

Privi către locul unde Catalina stătea împreună cu prințesa Mary. Fata mai tînără avea ochii roșii, suferea mult în urma pierderii mamei sale. Ca de obicei, Catalina era liniștită ca o apă. El se gîndi că dădea dovadă de multă stăpînire de sine. Nici măcar pierderea singurului său prieten de la curte, a ultimului prieten din Anglia, nu părea s-o afecteze.

— Se poate întoarce la Durham mîine, observă mama lui, care văzuse încotro se îndrepta privirea fiului. N-o ajută cu nimic să vină la curte. Nu și-a cîștigat un loc aici dîndu-ne un moștenitor și nici n-a plătit pentru el cu dota.

— E statornică, spuse el. Statornică în supunerea pe care ne-o arată amîndurora.

— Statornică precum ciuma, răspunse mama lui.

— Ești prea dură cu ea.

— E o lume dură, spuse ea simplu. Nu fac decît să fiu corectă. De ce n-o trimitem acasă?

— N-ai nici un pic de admirație pentru ea?

Întrebarea o surprinse.

— Ce-i de admirat la ea?

— Curajul, demnitatea. E și frumoasă, desigur, dar are și farmec. Este educată, grațioasă. Cred că, dacă lucrurile ar fi stat altfel, ar fi putut fi fericită. Și, în ciuda dezamăgirii, s-a purtat ca o regină.

— Nu ne e de nici un folos, spuse ea. A fost Prințesa noastră de Wales; dar băiatul nostru a murit. Acum nu ne mai folosește la nimic, oricît ar părea de fermecătoare.

Catalina își ridică ochii și văzu privirile celor doi ațintite asupra ei. A zîmbit ușor, cu grijă, și a înclinat capul. Henric s-a ridicat și s-a apropiat singur de o fereastră, apoi i-a făcut semn cu degetul să se apropie. Ea nu a sărit în picioare ca să

vină la el degrabă, așa cum ar fi făcut orice altă doamnă de la curte. L-a privit, a ridicat o sprînceană, ca și cum ar fi cumpănit dacă să-l asculte sau nu, apoi s-a ridicat grațios și s-a apropiat încet de el.

„Doamne Dumnezeule, cum să n-o dorești", își spuse el în gînd. „N-are mai mult de șaptesprezece ani. E cu totul în puterea mea, și totuși merge ca și cum ar fi însăși regina încoronată."

— Îți va lipsi regina, aș spune, zise el brusc în franceză, cînd ea se apropie.

— Așa e, răspunse ea fără șovăială. Condoleanțe pentru pierderea soției. Sînt convinsă că mama și tata ar vrea să vă transmit și condoleanțele lor.

El dădu din cap, fără să-și ia ochii de la chipul ei.

— Acum suferim amîndoi, spuse el. Tu ți-ai pierdut partenerul de viață, iar eu l-am pierdut pe al meu.

Văzu cum privirea ei devine mai dură.

— Într-adevăr, spuse cu siguranță în glas. Așa e.

El se întreba dacă ea încerca să deslușească înțelesul ascuns al vorbelor sale. Dacă mintea aceea ascuțită lucra la adăpostul chipului frumos, nu se vedea nici un semn din afară.

— Trebuie să-mi împărtășești secretul resemnării tale, spuse el.

— A, nu cred că sînt resemnată.

Henric fu intrigat.

— Nu?

— Nu. Cred că Dumnezeu știe ce e drept pentru fiecare dintre noi și voia Lui se va împlini.

— Chiar și atunci cînd căile Lui sînt întortocheate, iar noi, păcătoșii, rătăcim în întuneric?

— Eu îmi cunosc destinul, spuse Catalina liniștită. A fost destul de bun să mi-l dezvăluie.

— Atunci, faci parte dintre puținii aleși, spuse el, încercînd s-o facă să rîdă de ea însăși.

— Știu, spuse ea fără urmă de zîmbet.

El își dădu seama că tînăra era convinsă că Dumnezeu îi arătase viitorul.

— Sînt norocoasă.

— Și care e planul minunat al lui Dumnezeu pentru tine? întrebă el sarcastic.

Spera atît de mult ca ea să spună că trebuie să fie regina Angliei; astfel ar fi putut s-o întrebe sau să se apropie de ea sau să-i arate ce gînduri avea.

— Să împlinesc voia Domnului, desigur, și să-i aduc împărăția pe pămînt, spuse ea cu istețime, ocolindu-i din nou întrebarea.

Vorbesc cu atîta încredere despre voia Domnului și-i amintesc regelui că am fost crescută să devin Prințesă de Wales, dar adevărul e că Dumnezeu nu-mi vorbește. Din ziua morții lui Arthur, nu mai am nici o siguranță că sînt binecuvîntată. Cum să mă consider binecuvîntată cînd am pierdut singurul lucru care îmi întregea viața? Cum să mă cred binecuvîntată cînd nu cred că voi mai fi vreodată fericită? Dar trăim într-o lume de credincioși – trebuie să spun că mă aflu sub paza Domnului, trebuie să-i fac să creadă că sînt sigură de soarta mea. Sînt fiica Isabellei de Spania. Moștenirea mea e siguranța.

Dar adevărul e că sînt din ce în ce mai singură. Mă simt din ce în ce mai singură. Între mine și disperare nu stau decît promisiunea pe care i-am făcut-o lui Arthur și firul subțire, ca o cusătură de aur dintr-un covor, al hotărîrii mele.

Mai 1503

Din bună-cuviință, regele Henric n-a mai căutat-o pe Catalina timp de o lună, dar după ce s-a încheiat perioada de doliu, i-a făcut o vizită formală la Durham. Întregul alai fusese anuțat că va veni și se îmbrăcaseră toți corespunzător. El a observat ponoseala draperiilor, covoarelor și perdelelor și a zîmbit în sinea lui. Dacă era la fel de chibzuită pe cît credea el, avea să se bucure de rezolvarea situației sale atît de stînjenitoare. S-a felicitat singur că nu-i ușurase cu nimic viața în ultimul an.

Ar trebui să știe deja că depindea în întregime de bunul lui plac și că părinții ei nu puteau face nimic s-o elibereze.

Crainicul său deschise larg ușa dublă a anticamerei și strigă:

— Alteța Sa Regele Henric al Angliei...

Henric îi făcu semn să renunțe la celelalte titluri și intră să-și vadă nora.

Purta o rochie de culoare închisă, cu mîneci despicate, lăsînd să se vadă căptușeala albastră, un pieptar cu broderii bogate și o bonetă albastru-închis. Ținuta îi scotea în evidență părul de culoarea chihlimbarului și ochii albaștri, iar el zîmbi de plăcere cînd o văzu făcîndu-i o reverență adîncă și ridicîndu-se.

— Alteță, spuse ea blînd, e o adevărată onoare.

El trebui să facă un efort să-și ia ochii de la gîtul ei alb ca laptele și de la chipul neted care-l privea. Trăise toată viața cu o femeie frumoasă, de vîrsta lui; acum avea dinainte această fată destul de tînără să-i fie fiică, tînără și parfumată ca o floare, cu pieptul bogat și tare. Era pregătită pentru căsătorie, într-adevăr, mai mult decît pregătită. Era o fată numai bună de dus în pat. Se controlă pe dată, gîndindu-se că era pe jumătate un desfrînat și pe jumătate îndrăgostit, dacă simțea o astfel de dorință pentru mireasa fiului său mort.

— Vă pot oferi ceva de băut? întrebă ea cu un zîmbet ascuns.

Se gîndi că, dacă ar fi fost mai în vîrstă, mai sofisticată, ar fi bănuit-o că se joacă cu el, așa cum face un pescar priceput, ca să prindă un somon.

— Mulțumesc, aș dori un pahar cu vin.

Și asfel reuși să-l prindă în capcană.

— Mă tem că nu am nimic destul de bun să vă ofer, spuse ea calm. Nu mai am nimic în pivniță și nu-mi permit să cumpăr vin de soi.

Henric nu-i arătă cu nici un chip că și-a dat seama că l-a prins în capcana de a-i asculta problemele bănești.

— Îmi pare rău. O să cer să ți se trimită cîteva butoaie, spuse el. Probabil că nu se îngrijesc cum se cuvine de casă.

— Nu sînt destui bani, spuse ea simplu. Doriţi o cană de bere slabă? O facem noi, costă foarte puţin.

— Mulţumesc, spuse el muşcîndu-şi buza ca să nu zîmbească.

Nu se gîndise că avea să dea dovadă de atîta stăpînire de sine. Anul de văduvie o făcuse mai curajoasă, se gîndi el. Era singură într-o ţară străină şi nu se prăbuşise, aşa cum ar fi făcut alte fete, ci îşi adunase puterile şi devenise mai puternică.

— Se simt bine Milady mama regelui şi prinţesa Mary? întrebă ea deplin stăpînă pe sine, de parcă l-ar fi primit în Camera Aurită de la Alhambra.

— Da, mulţumesc lui Dumnezeu, spuse el. Dar tu?

Ea zîmbi şi-şi plecă capul.

— Văd că nu e nevoie să vă întreb de sănătate, spuse ea. Arătaţi neschimbat.

— Într-adevăr?

— La fel ca în ziua cînd v-am întîlnit pentru prima dată, spuse ea. Cînd abia ajunsesem în Anglia şi mă îndreptam spre Londra, iar voi aţi venit călare înaintea mea, să mă vedeţi.

Catalina trebui să facă un efort să nu se gîndească la Arthur în seara aceea, copleşit de ruşine din cauza purtării tatălui său, încercînd să-i vorbească cu jumătate de gură şi aruncîndu-i priviri piezişe.

Îşi alungă cu hotărîre iubitul cel tînăr din gînduri şi-i zîmbi tatălui lui, spunînd:

— M-a surprins atît de mult venirea voastră. M-am speriat tare.

El zîmbi. Îşi dădu seama că ea evocase imaginea acelei seri, cînd o văzuse pentru prima dată: o fecioară lîngă patul ei, îmbrăcată în cămaşă albă, cu o bonetă albastră şi cu părul împletit căzîndu-i pe spate. Evocase gîndurile lui de-atunci, cînd simţise că intrase la ea ca un siluitor, forţînd uşa dormitorului şi putînd s-o forţeze oricînd şi pe ea.

Se întoarse şi se aşeză pe un scaun ca să-şi ascundă gîndurile, făcîndu-i semn Catalinei să se aşeze şi ea. Guvernanta ei,

aceeaşi femeie acră şi încăpăţînată ca un catîr – după cum observă el cu neplăcere –, stătea în celălalt capăt al încăperii, alături de alte două doamne.

Catalina se aşeză cu calm desăvîrşit, cu degetele albe împreunate în poală, cu spatele drept, ca o femeie conştientă de puterea sa de atracţie. Henric nu spuse nimic şi o privi o clipă. Cu siguranţă, ştia bine ce face cînd îi amintise de prima lor întîlnire, nu-i aşa? Dar, fără îndoială, fiica Isabellei a Spaniei şi văduva fiului său nu putea să-i aţîţe plăcerile trupeşti dinadins, nu-i aşa?

Un servitor intră aducînd două căni cu bere uşoară. Regele a fost servit primul, apoi Catalina luă cealaltă cană. Sorbi o înghiţitură mică, apoi aşeză cana.

— Tot nu-ţi place berea?

Tresări auzind tonul intim al propriei voci. Dar nu era nimic rău în a-şi întreba nora ce-i place să bea, nu?

— Beau doar cînd îmi e foarte sete, răspunse ea. Dar nu-mi place gustul pe care mi-l lasă în gură.

Îşi duse mîna la gură şi-şi atinse buza de jos. El privi fascinat cum degetul fetei atinge vîrful limbii. Ea se strîmbă.

— Cred că nu va fi niciodată printre băuturile mele preferate, spuse ea.

— Ce obişnuiai să bei în Spania?

Observă că abia putea vorbi. Îi privea încă gura moale, buzele care străluceau ude acolo unde le atinsese cu limba.

— Apa era bună de băut, spuse ea. La Alhambra, maurii au construit conducte care aduc apă din munţi pînă în palat. Beam apa izvoarelor de munte direct din fîntîni, era încă rece. Şi beam sucuri de fructe, desigur. Aveam fructe minunate vara, şi gheaţă, şi şerbeturi, şi vinuri.

— Dacă mergi cu mine în călătoria prin ţară la vară, putem merge în locuri unde apa e bună de băut, spuse el.

Se gîndi că părea un băiat neghiob promiţîndu-i apă de băut. Dar continuă cu încăpăţînare:

— Dacă mergi cu mine, putem merge la vînătoare, putem merge pînă în Hampshire şi chiar mai departe, pînă la New

Forest. Îţi aminteşti locurile? Cam pe unde ne-am întîlnit prima dată.

— Mi-ar plăcea foarte mult, spuse ea. Dacă voi mai fi aici, desigur.

— Dacă mai eşti aici?

Tresări, aproape uitînd că era prizoniera lui, că urma să se întoarcă acasă în vara aceea.

— Mă îndoiesc că voi ajunge la o înţelegere cu tatăl tău pînă atunci.

— Cum se face că durează atît? întrebă ea, deschizînd larg ochii albaştri şi prefăcîndu-se surprinsă. Cu siguranţă că putem ajunge la o înţelegere, nu-i aşa? spuse şovăitor. Ca între prieteni. Chiar dacă nu putem cădea de acord în privinţa banilor, trebuie să existe o altă cale, adevărat? De vreme ce am făcut o înţelegere înainte.

Vorbele ei semănau atît de bine cu lucrurile la care se gîndise el, încît se ridică stînjenit. Imediat, se ridică şi ea. Vîrful bonetei albastre, cochete, îi ajungea abia pînă la umăr, ceea ce-l făcu să se gîndească că ar trebui să-şi aplece capul ca s-o sărute şi că, dacă s-ar afla sub el, în pat, ar trebui să aibă grijă să n-o vatăme. Simţi cum îi iau foc obrajii la aceste gînduri.

— Vino, îi spuse cu glas răguşit, conducînd-o la firida în care se afla fereastra, unde nu puteau fi auziţi de celelalte doamne din cameră. M-am gîndit la ce înţelegere am putea ajunge. Cel mai simplu ar fi să rămîi aici. Aş vrea mult să rămîi aici.

Catalina nu-şi ridică privirea, ca s-o întîlnească pe a lui. Dacă ar fi făcut-o, el i-ar fi ghicit imediat intenţiile. Dar ea rămase cu capul plecat, cu ochii în pămînt.

— Ah, desigur. Dacă părinţii mei sînt de acord, spuse ea abia auzit.

Se simţi prins în capcană. Simţea că nu poate spune mai multe cît timp ea îşi ţinea capul plecat, cu delicateţe, arătîndu-i doar curbura obrazului şi genele, dar nu putea nici să dea înapoi după ce ea îl întrebase dacă nu exista o altă soluţie pentru a rezolva conflictul dintre el şi părinţii ei.

— Probabil că mă crezi foarte bătrîn, izbucni el.

Fata își ridică o clipă ochii albaștri, apoi plecă din nou privirea.

— Deloc, spuse ea calm.

— Sînt îndeajuns de bătrîn să-ți fiu tată, spuse el, sperînd ca ea să-l contrazică.

În loc de asta, Catalina îl privi.

— Nu m-am gîndit niciodată la voi în felul acesta, spuse ea.

Henric nu-i răspunse. Această tînără zveltă îl făcea să se simtă teribil de încurcat cu felul ei încîntător de a-l încuraja, ca în clipa următoare să devină de nepătruns.

— Ce-ai vrea să faci? o întrebă el.

În sfîrșit, ea își ridică capul și-i zîmbi; colțurile gurii i se ridicară, dar căldura din privire îi lipsea cu desăvîrșire.

— Orice porunciți, spuse ea. Tot ce-mi doresc este să mă supun vouă, Alteță.

Ce vrea să zică? Ce face? Credeam că mi-l oferă pe Harry și tocmai mă pregăteam să spun „da", cînd a spus că probabil îl cred foarte bătrîn, la fel de bătrîn ca tata. Și chiar așa e, fără îndoială. Pare chiar mai bătrîn decît tata, de aceea nici nu mă gîndesc la el ca la un tată; poate ca la un bunic sau un preot bătrîn. Tata e frumos; e un crai teribil; e un soldat neînfricat; un erou pe cîmpul de luptă. Regele acesta a luptat într-o singură bătălie ca vai de ea și a înăbușit cîteva răscoale ale săracilor, prea sătui de tirania lui ca să mai poată îndura. Așa că nu seamănă deloc cu tata și n-am spus decît adevărul cînd am zis că nu-l privesc niciodată așa.

Dar el m-a privit de parcă aș fi spus ceva foarte interesant, apoi m-a întrebat ce vreau. N-am putut să-i spun în față că vreau să treacă cu vederea căsătoria mea cu fiul lui mai mare și să mă mărite din nou cu cel mai mic. Așa că am spus că vreau să-l ascult pe el. Nu se poate să fie greșit. Dar n-a fost răspunsul pe care voia să-l audă. Și nu m-a adus unde doream să ajung.

Nu am idee ce vrea. Şi nici cum să întorc lucrurile în favoarea mea.

Henric s-a întors la Palatul Whitehall cu obrajii în flăcări şi cu inima bubuindu-i în piept, simţindu-se prins în cursă între frustrare şi chibzuinţă. Dacă ar putea să-i convingă pe părinţii Catalinei să fie de acord cu nunta, ar putea cere restul dotei şi ar scăpa de plata moştenirii, ar reînnoi alianţa cu Spania chiar în momentul cînd căuta să încheie alianţe noi cu Scoţia şi Franţa şi, poate, cu o soţie atît de tînără, ar putea avea încă un fiu şi moştenitor de la ea. Cu o fiică pe tronul Scoţiei şi alta pe tronul Franţei, ar trebui să poată asigura pacea pentru o viaţă întreagă. Prinţesa Spaniei pe tronul Angliei ar trebui să îi menţină în alianţă şi pe cei mai creştini regi, cei ai Spaniei. În felul acesta, ar reuşi să întărească alianţa dintre marile puteri creştine şi Anglia nu doar pentru o generaţie, ci şi pentru cele ce aveau să vină. Ar avea moştenitori în comun; ar fi cu toţii în siguranţă. Anglia ar fi în siguranţă. Mai mult, fiii Angliei ar putea moşteni regatele Franţei, Scoţiei şi Spaniei. Anglia şi-ar putea găsi drumul către pace şi măreţie.

Era un lucru foarte chibzuit să-şi asigure însurătoarea cu Catalina; încerca să se gîndească la avantajele politice, nu la linia gîtului sau la rotunjimea taliei ei. Încerca să-şi ţină în frîu gîndurile, imaginîndu-şi mica avere pe care avea s-o economisească dacă nu mai era nevoit să-i plătească moştenirea şi nici alocaţia, dacă nu mai trebuia s-o trimită acasă cu o corabie – chiar mai multe, probabil – ca s-o însoţească pe drum. Dar nu se putea gîndi decît la felul în care fata îşi atinsese buzele moi cu degetul şi îi spusese că nu-i place gustul berii. Imaginea vîrfului limbii atingîndu-i buzele îl făcu să geamă, iar grăjdarul care-i ţinea calul cînd descăleca a ridicat privirea şi a întrebat:

— Alteţă?

— Fierea, spuse el posac.

Totuşi ideea era atît de deplasată, încît îl dezgusta chiar şi pe el; asta îşi spunea în timp ce se îndrepta spre odăile sale,

iar curtenii se dădeau la o parte din calea lui, cu zîmbete slugarnice. Simţea că trebuie să-şi amintească de faptul că ea era aproape un copil şi propria-i noră. Dacă asculta de raţiunea care-l adusese atît de departe, cel mai bine era să promită să plătească moştenirea, s-o trimită acasă la părinţii ei şi apoi să amîne plata pînă cînd aveau s-o mărite din nou cu cine ştie ce neghiob cu sînge regal, şi astfel ar fi scăpat fără să plătească nimic.

Dar fu de-ajuns să şi-o imagineze căsătorită, şi se simţi nevoit să se sprijine de lambriul din lemn de stejar ca să-şi menţină echilibrul.

— Alteţă? întrebă cineva. Vă simţiţi rău?

— Fierea, repetă regele. Am mîncat ceva ce nu mi-a priit.

Servitorul său personal se apropie de el:

— Să trimit după medic, Alteţă?

— Nu, răspunse regele. Dar trimite-i Prinţesei Văduve cîteva butoaie din vinul cel mai bun. Nu mai are nimic în pivniţe şi cînd merg s-o vizitez aş prefera să beau vin, nu bere.

— Da, Alteţă, spuse bărbatul făcînd o plecăciune, apoi se îndepărtă.

Henric se îndreptă de spate şi plecă spre camerele sale. Ca de obicei, erau aglomerate: solicitanţi, curteni, oameni care doreau favoruri, vînători de averi, prieteni, mici aristocraţi sau chiar nobili care-l slujeau din prietenie sau pentru a obţine ceva de la el. Henric îi privi pe toţi posac. Pe vremea cînd era doar Henric Tudor, fugar în Bretania, nu fusese binecuvîntat cu atîţia prieteni.

— Unde e mama? îl întrebă pe unul dintre ei.

— În odăile sale, Alteţă, răspunse omul.

— Voi merge la ea, spuse el. Anunţ-o.

O lăsă cîteva minute să se pregătească, apoi porni spre iatacurile ei. La moartea nurorii sale, se mutase în apartamentele ocupate îndeobşte de regină. Comandase tapiserii şi mobile noi, iar acum camerele erau decorate mai fastuos decît ale oricărei regine.

— O să mă anunţ singur, îi spuse regele uşierului şi intră fără să ţină cont de etichetă.

Lady Margaret şedea la o masă de lîngă fereastră, cu toate socotelile casei înşirate dinainte, cercetînd cheltuielile casei regale de parcă ar fi fost vorba de o fermă bine strunită. Nu risipea mai nimic şi extravaganţele nu erau permise la curtea condusă de Lady Margaret, iar servitorii care crezuseră că pot pune deoparte o părticică din banii care le treceau prin mînă fuseseră dezamăgiţi repede.

Henric dădu din cap aprobator văzînd că mama lui supraveghea treburile regatului. Nu scăpase niciodată de grijile provocate de gîndul că tot luxul şi ostentaţia de la curtea regală erau lipsite de temei. El îşi finanţase campania numai prin datorii şi favoruri; nu voia să mai ajungă vreodată să ceară cuiva ceva.

Ea şi-a ridicat privirea cînd el a intrat în cameră.

— Fiule.

El îngenunche să primească binecuvîntarea, aşa cum făcea întotdeauna cînd o vedea pentru prima dată în ziua respectivă, şi simţi cum degetele ei îi ating uşor creştetul capului.

— Te frămîntă ceva, observă ea.

— Aşa e, încuviinţă el. Am fost s-o văd pe Prinţesa Văduvă.

— Da? spuse ea şi o umbră de dispreţ îi trecu pe chip. Ce mai vor acum?

— Noi...

Se opri, apoi continuă:

— Trebuie să hotărîm ce facem cu ea. Spunea ceva despre întoarcerea în Spania.

— Îndată ce ne dau ceea ce ni se cuvine, răspunse ea iute. Ştiu că trebuie să plătească cealaltă parte a dotei înainte ca ea să poată pleca.

— Da, ştie şi ea asta.

A urmat o tăcere scurtă.

— A întrebat dacă nu s-ar putea ajunge la o altfel de înţelegere, spuse el. La o rezolvare.

— Ah, de cînd aşteptam asta! spuse Lady Margaret cu satisfacţie. Ştiam că asta urmăresc. Nu mă mir decît că au aşteptat să treacă atîta timp. Pesemne au crezut că trebuie să aştepte pînă i se încheie doliul.

— Ce să urmărească?

— Vor ca ea să rămînă, spuse ea.

Henric simţi că începe să zîmbească şi se forţă să nu arate nimic.

— Aşa crezi?

— Am tot aşteptat să-şi arate intenţiile. Ştiam că aşteaptă să facem noi prima mişcare. Ha! I-am făcut să înceapă ei!

El îşi ridică sprîncenele, aşteptînd ca ea să exprime în cuvinte dorinţa lui ascunsă.

— Ce anume?

— O cerere în căsătorie din partea noastră, desigur, spuse ea. Ştiau că n-o să ratăm ocazia. A fost potrivită atunci şi e potrivită şi acum. Am făcut o înţelegere avantajoasă în privinţa ei atunci şi lucrurile pot să rămînă neschimbate. Mai ales dacă ei ne dau toţi banii. Şi acum e mai profitabilă decît oricînd.

Chipul i se îmbujoră şi Henric simţi că radiază de bucurie.

— Aşa crezi?

— Desigur. E deja aici, jumătate din dotă a fost deja plătită – iar cealaltă jumătate rămîne doar s-o primim –, de escorta ei am scăpat, alianţa funcţionează în favoarea noastră – francezii nu ne-ar respecta dacă nu s-ar teme de părinţii ei, iar scoţienii se tem şi ei de noi, deci pentru noi rămîne în continuare cea mai bună partidă din toată lumea creştină.

Se simţea teribil de uşurat. Dacă mama lui nu se împotrivea ideii, i se părea uşor să insiste. Fusese pentru atîta vreme cel mai bun şi mai sigur sfătuitor de care avusese parte, încît nu ar fi putut să se împotrivească dorinţei ei.

— Dar diferenţa de vîrstă?

Ea ridică din umeri

— Cît e? Cinci, aproape şase ani? Asta nu înseamnă nimic cînd e vorba de un prinţ.

El făcu un pas înapoi, ca şi cum ar fi primit o palmă peste faţă.

— Şase ani? repetă el.

— Iar Harry e destul de înalt pentru vîrsta lui şi e puternic. Nu vor părea nepotriviţi, spuse ea.

— Nu, spuse el categoric. Nu. Nu Harry. Nu mă gîndeam la Harry. Nu vorbeam despre Harry!

Furia din glasul lui o făcu atentă.

— Ce?

— Nu. Nu. Nu Harry. La naiba! Nu Harry!

— Ce? Ce vrei să spui?

— E limpede! Sînt sigur că e destul de limpede!

Ea îi aruncă o privire scurtă şi pătrunzătoare şi-i înţelese imediat gîndul, cum numai ea putea.

— Nu Harry?

— Credeam că vorbeşti despre mine.

— Despre tine?

Se gîndi iute la conversaţia pe care o purtaseră.

— Despre tine şi Infanta? întrebă, nevenindu-i să creadă.

El simţi că roşeşte din nou.

— Da.

— Văduva lui Arthur? Propria-ţi noră?

— Da! De ce nu?

Lady Margaret îl privi alarmată. Nici măcar nu era nevoie să înşire motivele pentru care s-ar împotrivi.

— Era prea tînăr. Căsătoria n-a fost consumată, spuse el, repetînd cuvintele pe care ambasadorul spaniol le auzise de la Dona Elvira şi care fuseseră deja împrăştiate în întreaga lume creştină.

Ea părea să se îndoiască.

— Chiar ea pretinde asta. Guvernanta ei spune că-i aşa. Spaniolii, de asemenea. Toată lumea spune că-i aşa.

— Şi tu o crezi? întrebă ea cu răceală.

— Era neputincios.

— Ei bine...

Ea procedă ca întotdeauna: nu spunea nimic cît timp cîntărea o idee. Îl privi și observă că era îmbujorat și tulburat.

— Se prea poate să mintă toți. Am văzut cum au fost cununați și băgați în patul conjugal și nimic nu ne-a dus cu gîndul la faptul că lucrurile n-au mers cum trebuie.

— E treaba lor. Dacă toți susțin aceeași minciună cu tărie, e ca și cum ar spune adevărul.

— Numai dacă și noi suntem de acord.

— Suntem, hotărî el.

Ea ridică din sprîncene.

— Asta e dorința ta?

— N-are nici o legătură cu dorința. Am nevoie de o soție, spuse Henric calm, ca și cum ar fi putut fi vorba de orice femeie. Pe deasupra, după cum ai spus și tu, faptul că e deja aici ușurează mult lucrurile.

— Prin naștere, ar fi potrivită, se învoi mama lui, dar rămîne problema legăturii cu tine. Este nora ta, chiar dacă nu s-a consumat căsătoria. Și e foarte tînără.

— Are șaptesprezece ani, spuse el. O vîrstă potrivită pentru o femeie. Și e văduvă. A sosit timpul să se căsătorească din nou.

— E fecioară sau nu, decretă Lady Margaret cu arțag. Ar fi bine să ne punem de acord.

— Are șaptesprezece ani, se corectă el. O vîrstă potrivită pentru căsătorie. E pregătită să se căsătorească așa cum se cuvine.

— Lumea nu se va bucura de asta, observă ea. Își vor aminti de nunta ei cu Arthur, cu care ne-am fălit atît. Oamenii i-au plăcut. Rodia și trandafirul. I-a vrăjit cu mantila ei din dantelă.

— Ei bine, el a murit, spuse el cu duritate. Și ea va trebui să se mărite cu cineva.

— Oamenilor li se va părea ciudat.

El ridică din umeri.

— Se vor bucura, dacă-mi dăruiește un fiu.

— Da, dacă poate. Cu Arthur a fost stearpă.

— Aşa cum ne-am înţeles, Arthur era neputincios. Căsătoria nu a fost consumată.

Ea îşi încreţi gura, dar nu spuse nimic.

— Şi astfel cîştigăm dota şi nu mai trebuie să plătim moştenirea, sublinie el.

Ea aprobă din cap. O bucura gîndul averii pe care Catalina avea s-o aducă.

— Şi e deja aici.

— O prezenţă statornică, spuse ea acru.

— O prinţesă statornică, zîmbi el.

— Chiar crezi că părinţii ei ar fi de acord? Alteţele Regale spaniole?

— Asta ar rezolva atît problema lor, cît şi pe a noastră. Şi ar menţine alianţa.

Îşi dădu seama că zîmbeşte şi făcu un efort să pară serios, ca întotdeauna.

— Chiar şi ea ar consideră că acesta e destinul ei. Crede că s-a născut să fie regina Angliei.

— Ei, atunci e neghioabă, răspunse ea repede.

— A fost crescută să devină regină încă din copilărie.

— Dar va fi o regină stearpă. Fiul ei nu va fi de nici un folos. Nu va putea fi niciodată rege. Dacă o să aibă un fiu, acela va veni după Harry, îi aminti el. Chiar şi după fiii lui Harry. E o alianţă mult mai puţin avantajoasă pentru ea decît căsătoria cu Prinţul de Wales. Spaniolilor nu le va fi pe plac.

— Ah, Harry e încă un copil. Mai e mult pînă o să aibă fii. Ani întregi.

— Chiar şi aşa. Gîndul acesta o să-i neliniştească pe părinţii ei. Vor prefera să se mărite cu Harry. Astfel, ea va fi regină, iar fiul ei va fi rege după ea. De ce s-ar învoi la mai puţin de-atît?

Henric şovăi. Nu putea să spună nimic care să-i contrazică logica – poate numai că nu dorea s-o urmeze.

— Ah. Înţeleg. O doreşti pe ea, spuse ea cînd observă că tăcerea se lungea atît de mult, încît nu putea să ascundă decît

ceva ce el nu era în stare să spună cu voce tare. E vorba despre dorinţa ta.

El se hotărî să spună adevărul.

— Da, mărturisi.

Lady Margaret îl măsură din priviri. Fusese luat de lîngă ea cînd era ceva mai mare decît un prunc, pentru a fi dus într-un loc sigur. Încă de atunci, îl privise ca pe o oportunitate, ca pe un posibil moştenitor al tronului, ca unica posibilitate prin care ea putea atinge măreţia. Nici nu apucase să-l cunoască bine în pruncie, nu-l iubise cît era copil. Îi plănuise viitorul cînd deja devenise bărbat, îi apărase drepturile cînd devenise rege, îi pusese la cale întreaga campanie pentru a ameninţa Casa de York, dar niciodată nu simţise vreo urmă de tandreţe pentru el. Nu putea învăţa să fie indulgentă cu el atît de tîrziu; nu era aproape niciodată indulgentă cu nimeni, nici măcar cu ea însăşi.

— Este uimitor, spuse ea cu răceală. Credeam că vorbim despre o căsătorie încheiată pentru avantajele pe care le aduce. Îţi e ca o fiică. Dorinţa asta e păcat carnal.

— Nu e, şi nici ea nu-mi e ca o fiică. Spuse el. Nu e nimic greşit în dragostea onorabilă. Nu e fiica mea. Este văduva lui. Şi căsătoria lor nu a fost consumată.

— Vei avea nevoie de o dispensă, fiindcă e un păcat!

— Nici măcar n-a avut-o! exclamă el.

— Întreaga curte i-a băgat în pat, îi sublinie ea pe ton egal.

— Era prea tînăr. Era neputincios. Şi apoi, sărmanul a murit după numai cîteva luni.

Ea dădu din cap.

— Aşa zice ea acum.

— Dar nu te opui, nu-i aşa? întrebă el.

— E un păcat, repetă ea. Dar, dacă poţi obţine dispensa şi părinţii ei sînt de acord, atunci..., spuse Lady Margaret cu acreală. Bănuiesc că e mai bună decît multe altele, adăugă ea cu ranchiună. Şi pot s-o supraveghez la curte. Pot să-i urmăresc orice mişcare şi să-i poruncesc mai uşor decît aş face-o cu o

femeie mai în vîrstă, şi ştim cu toţii că se poartă bine. Va învăţa care-i sînt îndatoririle sub comanda mea. Iar lumea o iubeşte.

— Voi vorbi chiar azi cu ambasadorul spaniol.

Ea se gîndi că nu-l văzuse niciodată atît de încîntat.

— Bănuiesc că pot s-o învăţ, spuse ea făcînd un gest către registrele din faţa ei. Va avea multe de învăţat.

— Îi voi spune ambasadorului să le propună ideea Alteţelor Regale spaniole şi voi vorbi cu ea chiar mîine.

— Te întorci la ea aşa de curînd? întrebă ea curioasă.

Henric dădu din cap. Nu avea de gînd să-i spună că şi să aştepte pînă a doua zi i se părea prea mult. Dacă ar fi putut, s-ar fi dus pe loc la ea şi ar fi cerut-o în căsătorie chiar în seara aceea, ca şi cum ar fi fost un biet paj, iar ea – o servitoare, nu regele Angliei şi prinţesa Spaniei; socru şi noră.

Henric a avut grijă ca Dr. de Puebla, ambasadorul spaniol, să fie invitat la Whitehall chiar la timp pentru cină, să i se dea un loc la una dintre mesele importante şi să fie servit cu cel mai bun vin. Regelui i s-a adus vînat fezandat la perfecţiune şi apoi gătit în sos de roşii Brandywine; acesta a luat o bucăţică şi a trimis restul la masa ambasadorului. De Puebla, care nu se mai bucurase de asemenea favoruri de cînd negocia contractul de căsătorie al Infantei, îşi umplu farfuria cu o lingură mare şi înmuie bucăţi din cea mai bună pîine albă în sos, bucuros să mănînce bine la curte şi întrebîndu-se în gînd, la adăpostul zîmbetului lacom, despre ce putea fi vorba.

Mama regelui îi făcu un semn cu capul şi de Puebla se ridică să-i facă o plecăciune. „Foarte amabilă“, se gîndi în timp ce se aşeza la loc. „Extraordinar, neobişnuit de amabilă.“

Nu era neghiob; ştia bine că avea să i se ceară ceva în schimbul acelor favoruri care i se aduceau în public.

Dar, după cît de îngrozitor fusese ultimul an – cînd speranţele Spaniei fuseseră îngropate sub capela Catedralei Worcester –, cel puţin acum erau semne bune. Cu siguranţă, regele Henric avea nevoie de el pentru altceva decît să-l facă răspunzător fiindcă monarhii spanioli nu-şi plătiseră datoria.

De Puebla încercase să le ia apărarea Alteţelor Regale spaniole în faţa regelui englez din ce în ce mai iritat. Încercase să le explice prin scrisori lungi, pline de amănunte, că nu avea rost să insiste să i se plătească moştenirea Catalinei înainte ca ei să-i dea regelui partea de zestre rămasă. Încercase să-i explice Catalinei că nu-l putea convinge pe rege să-i plătească o alocaţie mai generoasă pentru cheltuielile casei şi nu-l putea convinge nici pe regele Spaniei să-şi ajute fiica cu bani. Amîndoi regii erau încăpăţînaţi şi hotărîţi să-şi pună adversarul într-o poziţie de inferioritate. Nici unuia nu părea să-i pese că între timp Catalina, la doar şaptesprezece ani, era nevoită să ţină un alai extravagant, într-o ţară străină, fără să aibă aproape nici un ban. Nici unul dintre cei doi regi nu dorea să facă primul pas şi să-şi asume responsabilitatea întreţinerii ei, temîndu-se că asta l-ar obliga să-i întreţină pe ea şi alaiul ei pentru totdeauna.

De Puebla îi zîmbi regelui, care stătea pe tron, sub baldachinul cu însemnele regale. Îi plăcea cu adevărat regele Henric, admira curajul cu care acaparase şi păstrase tronul, îi plăcea judecata lui sănătoasă. Mai mult, lui de Puebla îi plăcea să trăiască în Anglia, se obişnuise cu casa lui comodă din Londra, cu importanţa pe care o avea ca reprezentant al celei mai noi şi mai puternice dinastii din Europa. Îi plăcea faptul că originile sale evreieşti şi convertirea recentă erau trecute în întregime cu vederea în Anglia, de vreme ce nici unul dintre curteni nu avea origini cunoscute şi toţi îşi schimbaseră numele sau afilierea la vreo familie cel puţin o dată. Anglia i se potrivea de minune lui de Puebla, aşa că avea să facă orice-i stătea în putere să rămînă acolo. Dacă asta însemna să i se supună regelui Angliei înaintea celui spaniol, i se părea că nu e un compromis prea mare pentru el.

Henric se ridică şi le făcu semn servitorilor să strîngă masa. Au curăţat şi au eliberat mesele aşezate pe căpriori, iar Henric a pornit printre meseni, oprindu-se să schimbe cîteva cuvinte cu unii dintre ei, părînd încă un conducător de oşti printre oamenii săi. Toţi favoriţii de la curtea Tudor erau doar aventurierii care

preferaseră sabia cuvintelor şi îl însoţiseră în marşul său către Anglia. Ştiau cît valorau pentru el, iar el ştia cît valorează în ochii lor. Totul semăna cu un cîmp de luptă, mai degrabă decît cu o curte regală în timp de pace.

În cele din urmă, Henric termină de vorbit cu oamenii şi ajunse la masa lui de Puebla.

— Domnule ambasador, îl salută el.

De Puebla făcu o plecăciune adîncă.

— Vă mulţumesc pentru vînat, spuse el. A fost delicios.

Regele aprobă din cap.

— Aş vrea să-ţi vorbesc.

— Desigur.

— Între patru ochi.

Cei doi se îndreptară către un colţ mai liniştit al sălii, în timp ce muzicienii de la galerie începeau să cînte.

— Am o propunere care ar putea rezolva problema Prinţesei Văduve, spuse Henric cît de rece putea.

— Chiar aşa?

— Poate că ideea mea o să-ţi pară neobişnuită, dar cred că este foarte avantajoasă.

„În sfîrşit", se gîndi de Puebla. „O să-mi propună căsătoria cu Harry. Credeam că o va lăsa să ajungă mult mai rău înainte să spună ceva. Credeam că o va lăsa să se scufunde atît de rău, încît să ne ceară de două ori mai mulţi bani ca să devină iar Prinţesă de Wales. Dar, fie. Dumnezeu e milostiv."

— Da? spuse de Puebla cu glas tare.

— Propun să renunţăm la plata dotei, începu Henric. Averea ei va reveni curţii mele. Îi voi plăti o alocaţie potrivită, aşa cum îi plăteam şi răposatei regine Elizabeth, Dumnezeu s-o aibă în paza Lui. Mă voi căsători chiar eu cu Infanta.

De Puebla aproape că-şi pierdu glasul de uimire.

— Chiar voi?

— Eu. De ce nu?

Ambasadorul înghiţi în sec, trase aer în piept şi reuşi cu greu să spună:

— Nu, nu, cel puţin... Bănuiesc că ar putea exista obiecţii legate de rudenie.

— Voi cere o dispensă. Dar ştii cu siguranţă că nu s-a consumat căsătoria.

— Desigur, spuse de Puebla cu răsuflarea tăiată.

— Ai auzit-o chiar tu spunînd asta?

— Guvernanta a zis...

— Atunci, nu e nici o problemă, hotărî regele. Abia dacă au fost mai mult decît logodiţi. N-au fost soţ şi soţie.

— Va trebui să le spun Alteţelor Spaniei, spuse de Puebla, care încerca disperat să-şi pună ordine în gînduri şi să nu arate cît era de uimit. Consiliul vostru privat e de acord? întrebă el, încercînd să cîştige timp. Arhiepiscopul de Canterbury?

— Deocamdată discuţia rămîne între noi, spuse Henric solemn. Abia am rămas văduv. Vreau să-i pot asigura pe Alteţele Lor că fiica lor va fi bine îngrijită. A avut un an greu.

— Dacă ar fi putut merge acasă...

— Acum nu va mai fi nevoie să se întoarcă acasă. Casa ei e în Anglia. Aceasta este ţara ei, spuse Henric pe un ton categoric. Va fi regină aici, aşa cum a fost crescută să fie.

De Puebla abia putea vorbi din pricina uimirii pe care i-o provocase ideea că acel bătrîn care abia-şi îngropase soţia voia să se însoare cu mireasa fiului său mort.

— Desigur. Deci le spun Alteţelor Regale că sunteţi hotărît? Nu mai există nici o altă posibilitate pe care am putea s-o luăm în calcul?

De Puebla se chinuia să găsească o cale să aducă în discuţie numele prinţului Harry, care, cu siguranţă, ar fi fost un soţ mai potrivit pentru Catalina. În cele din urmă, îndrăzni:

— Fiul vostru, de pildă?

— Fiul meu e încă prea tînăr pentru căsătorie, înlătură Henric ideea cu repeziciune. Are unsprezece ani şi e un băiat robust şi isteţ, dar bunica lui insistă să nu plănuim nimic pentru el timp de încă patru ani. Şi pînă atunci, Prinţesa Văduvă va avea douăzeci şi unu de ani.

— Destul de tînără încă, spuse de Puebla cu răsuflarea tăiată. Tînără şi apropiată de vîrsta lui.

— Nu cred că Alteţele Lor vor dori ca fiica lor să stea în Anglia încă patru ani, fără un soţ şi o casă a ei, spuse Henric, fără să încerce să-şi ascundă ameninţarea din glas. N-au cum să vrea să aştepte pînă la majoratul lui Harry. Ce-ar face în toţi acei ani? Unde ar trăi? Au de gînd să-i cumpere un palat şi să-i plătească toate cheltuielile gospodăriei? Au de gînd să-i dea bani? O curte, o poziţie potrivită pentru ea? Timp de patru ani?

— Dar dacă s-ar întoarce să aştepte în Spania? se aventură de Puebla.

— Poate să plece îndată, dacă îmi plătesc restul dotei, şi-şi poate căuta norocul în altă parte. Dar chiar crezi că poate primi o propunere mai bună decît aceea de a fi regina Angliei? Du-o acasă, dacă asta crezi.

Ajunseseră din nou la problema dificilă care-i chinuise în repetate rînduri în timpul ultimului an. De Puebla fu nevoit să se recunoască înfrînt.

— Le voi scrie Alteţelor Lor chiar în seara aceasta, spuse el.

Am visat că eram o drepnea şi zburam pe deasupra dealurilor aurii din Sierra Nevada. Dar de data asta zburam către miazănoapte, aveam soarele fierbinte al după-amiezii în partea stîngă şi în faţa mea se adunaseră nori reci. Apoi, dintr-odată, norul a prins formă, s-a transformat în Castelul Ludlow, iar mica mea inimă de pasăre a început să bată repede la gîndul nopţii ce avea să vină, cînd el mă va lua în braţe şi mă va strînge la piept, iar eu mă voi topi de dorinţă.

Apoi am observat că nu era Ludlow, ci zidurile înalte şi cenuşii ale Castelului Windsor, iar rîul care şerpuia era Tamisa cea cenuşie, ca o oglindă, pe care vasele se mişcau în sus şi-n jos, iar luntrile minunate ancorate pe chei erau ale bogatei şi aglomeratei Anglii. Ştiam că mă aflu departe de casă, şi totuşi eram acasă. Aceasta avea să fie casa mea, aveam să-mi construiesc

un mic cuib pe zidurile cenuşii ale acestor turnuri, aşa cum aş fi făcut în Spania. Şi aici m-ar numi „drepnea"; o pasăre care zboară atît de iute, încît nimeni n-a văzut-o aşezîndu-se pe pămînt; o pasăre care zboară atît de sus, încît se crede că nu atinge niciodată pămîntul. Nu voi mai fi Catalina, Infanta Spaniei. Voi fi Katherine de Aragon, regina Angliei, aşa cum m-a numit Arthur: Katherine, regina Angliei.

— Regele a venit din nou, spuse Dona Elvira, privind pe fereastră. A sosit călare, cu numai doi oameni. Nici măcar nu şi-a adus stegarul sau gărzile.

Pufni pe nas. Parcă n-ar fi fost de ajuns lipsa de ceremonie a englezilor; chiar şi regele lor avea maniere de grăjdar.

Catalina se apropie cu iuţeală de fereastră şi privi afară. „Oare ce vrea?" se întrebă.

— Spune-le să scoată nişte vin primit de la el.

Dona Elvira ieşi repede din odaie. În clipa următoare, Henric intră, fără să se anunţe.

— M-am gîndit să-ţi fac o vizită, spuse el.

Catalina îi făcu o reverenţă adîncă.

— Alteţă, mă simt onorată, spuse ea. Şi acum chiar pot să vă ofer un vin bun.

Henric zîmbi şi aşteptă. Cei doi rămăseseră în picioare cînd reveni Dona Elvira însoţită de o servitoare spaniolă, care aducea pe o tavă din alamă lucrată de mauri două pahare din sticlă de Veneţia, pline cu vin roşu. Henric observă fineţea cu care erau lucrate obiectele şi presupuse, în mod corect, că făceau parte din zestrea pe care spaniolii o ţinuseră pentru ei.

— În sănătatea ta, spuse el ridicînd paharul.

Spre surprinderea lui, ea nu numai că şi-a ridicat paharul drept răspuns, ci a ridicat şi privirea, pe care a fixat-o asupra lui îndelung, cu un aer gînditor. A simţit cum se înfioară ca un băieţel cînd privirile li s-au întîlnit.

— Prinţesă? spuse el în şoaptă.

— Alteţă?

Au privit amîndoi spre Dona Elvira, care stătea stînjenitor de aproape, privind duşumeaua de sub pantofii ei uzaţi.

— Ne poţi lăsa singuri, îi spuse regele.

Femeia privi înspre prinţesă aşteptîndu-i ordinele şi nu dădu nici un semn că avea de gînd să plece.

— Voi vorbi între patru ochi cu nora mea, spuse regele Henric cu hotărîre. Poţi să pleci.

Dona Elvira făcu o reverenţă şi ieşi, iar restul doamnelor de companie o urmară.

Catalina îi zîmbi regelui.

— La ordinele voastre, spuse.

Simţi cum zîmbetul ei îi face inima să-i bată mai repede.

— Chiar trebuie să-ţi vorbesc între patru ochi. Vreau să-ţi propun ceva. Am vorbit cu ambasadorul spaniol, iar el le-a scris părinţilor tăi.

„În sfîrşit. Asta e. În sfîrşit", gîndi Catalina. „A venit să-mi propună căsătoria cu Harry. Mulţumesc, Doamne, că m-ai ţinut în viaţă, să trăiesc şi ziua asta. Arthur, iubitul meu, azi vei vedea că îmi voi ţine promisiunea pe care ţi-am făcut-o."

— Trebuie să mă căsătoresc din nou, spuse Henric.

„Sînt încă tînăr", gîndi el, fără să spună cu glas tare că avea patruzeci şi şase de ani. „Aş putea să mai am un fiu sau doi."

Catalina dădu din cap, politicoasă, dar abia dacă auzea ce spune regele, aşteptînd să audă cum îi cere să se mărite cu prinţul Harry.

— M-am gîndit la toate prinţesele din Europa care mi s-ar potrivi, spuse el.

Dar prinţesa care se afla dinaintea lui tot nu spunea nimic.

— N-am găsit pe nimeni potrivit.

Ea deschis ochii larg, ca să-i arate că îl asculta cu atenţie.

Henric continuă:

— Te-am ales pe tine, spuse fără ocolişuri. Din mai multe motive. Eşti deja aici, la Londra, te-ai obişnuit cu viaţa de aici. Ai fost crescută să devii regina Angliei, aşa că vei fi regina mea. În felul acesta se rezolvă toate greutăţile legate de dotă.

Vei primi aceeaşi alocaţie pe care i-o plăteam reginei Elizabeth. Mama e de acord.

Ea reuşi cu greu să priceapă cuvintele lui. Era atît de uimită, încît nu putea spune nimic. Doar îl fixa cu privirea.

— Eu?

— Există o singură problemă, cea a legăturii de rudenie. Dar îi voi cere Papei o dispensă, continuă el. Înţeleg că nu s-a consumat căsătoria ta cu prinţul Arthur. Aşa că nu va fi nici o problemă.

— Nu s-a consumat, repetă Catalina cuvintele învăţate pe de rost, ca şi cum nu le-ar mai fi înţeles sensul.

Marea minciună făcuse parte din uneltirile care aveau s-o aducă în faţa altarului alături de prinţul Harry, nu de tatăl lui. Nu putea să-şi mai ia cuvintele înapoi. Era atît de ameţită, încît nu putea decît s-o repete.

— Nu s-a consumat.

— Atunci, n-ar trebui să fie nici o problemă, spuse regele. Înţeleg că tu nu te împotriveşti?

Îşi dădu seama că abia putea să respire, aşteptînd răspunsul. Cînd o văzu palidă de uimire, îi pieri din minte orice gînd că ea încerca să-l ducă de nas, că îl ispitise ca să ajungă la acel moment. O luă de mînă.

— Nu-ţi fie teamă, spuse tandru, în şoaptă. Nu-ţi voi face nici un rău. Aşa rezolvăm toate problemele. O să fiu un soţ bun. Voi avea grijă de tine.

Căuta cu disperare ceva ce i-ar putea fi pe plac.

— Îţi voi cumpăra lucruri frumoase, spuse el. La fel ca safirele care ţi-au plăcut atît de mult. O să ai un dulap întreg plin cu lucruri frumoase, Catalina.

Ştia că trebuie să-i răspundă.

— Sînt atît de uimită, spuse ea.

— Cu siguranţă, ţi-ai dat seama cît te doresc, nu-i aşa?

M-am forţat să nu strig „nu". Voiam să-i spun că, fireşte, nu ştiam. Dar nu era adevărat. Ştiam bine, ca orice femeie tînără,

din felul în care mă privea, din felul în care îi răspunsesem şi eu. Din clipa în care l-am văzut pentru prima dată, a existat ceva între noi. M-am prefăcut că nu observ. M-am prefăcut că e ceva mai neînsemnat decît era în realitate, am dat deoparte gîndul ăsta. Cît de mult am greşit!

În vanitatea mea, îmi imaginam că nu fac decît să încurajez un bătrîn să se gîndească la mine cu blîndeţe, că aş putea să-l vrăjesc, să-l încînt, chiar să flirtez cu el – mai întîi, ca socru afectuos –, ca apoi să-l conving să accepte căsătoria mea cu Harry. Dorisem să-l bucur ca o fiică, dorisem ca el să mă admire, să mă răsfeţe. Dorisem să mă iubească.

E un păcat, un păcat. Păcatul vanităţii şi al mîndriei. Am trezit în el desfrîul şi pofta trupească. L-am făcut să păcătuiască prin nebunia mea. Nu-i de mirare că Dumnezeu şi-a întors faţa de la mine şi că mama nu-mi scrie niciodată. Am greşit.

Doamne, sînt o neghioabă şi un copil prost şi trufaş! Nu l-am prins pe rege în capcană ca să-mi facă pe plac, ci m-am aşezat singură drept momeală în capcana pe care mi-o întindea el. Vanitatea şi mîndria m-au făcut să cred că îl pot ispiti să facă ce doresc. În schimb, n-am făcut decît să-i aţîţ dorinţa şi acum va face după cum i-e voia. Şi mă doreşte pe mine. Şi doar din vina mea.

— Sigur ţi-ai dat seama, îi zîmbi Henric cu încredere. Sigur ţi-ai dat seama ieri, cînd am venit să te văd şi cînd ţi-am trimis vinul ales.

Catalina dădu încet din cap. Îşi dăduse seama – neghioaba de ea – că se întîmpla ceva; şi se lăudase pentru iscusinţa ei, pentru că fusese atît de isteaţă, încît îl dusese de nas pe regele Angliei. Se crezuse o femeie de lume şi-l considerase pe ambasador un idiot pentru că nu reuşise să obţină ce voia de la un rege atît de uşor de manipulat. Crezuse că regele Angliei dansează după cum îi cîntă ea, dar, de fapt, el avea muzica lui în minte.

— Te-am dorit din prima clipă, îi spuse el cu glas şoptit.

Ea își ridică privirea spre el.

— Chiar așa?

— Cu adevărat. Cînd am intrat în dormitorul tău, la Dogmersfield.

Ea își aminti de un om bătrîn, murdar de pe drum și slab – tatăl bărbatului cu care avea să se căsătorească. Și-a amintit de mirosul de sudoare, bărbătesc, care plutea în jurul lui cînd a intrat cu forța în dormitorul ei; și-a amintit cum stătea în fața lui și se gîndea că e un bufon, un soldat necioplit care intră cu forța acolo unde nu e dorit. Apoi venise Arthur, cu părul lui blond, ciufulit, și cu zîmbetul lui sfios și luminos.

— Ah, da, spuse ea.

Adunîndu-și toată forța și hotărîrea, izbuti să zîmbească.

— Îmi amintesc. Am dansat pentru voi atunci.

Henric o trase mai aproape de el și îi înconjură talia cu brațul. Catalina se forță să nu se îndepărteze de el.

— Te-am privit, spuse el. Te-am dorit.

— Dar erați căsătorit, spuse Catalina afectat.

— Și acum sînt văduv, ca și tine, spuse el.

Simți cum trupul ei se încordează sub pieptarul rigid și-i dădu drumul. Trebuia s-o curteze încet, cu grijă, se gîndi el. Chiar dacă flirtase cu el, acum era speriată de întorsătura pe care o luaseră lucrurile. Crescuse la adăpost de lumea adevărată și cele cîteva luni trăite inocent alături de Arthur n-o ajutaseră deloc să deschidă ochii. Trebuia să se miște încet cu ea. Trebuia să aștepte pînă i se acorda permisiunea din Spania, avea să-l lase pe ambasador să-i vorbească despre averea pe care o va avea la dispoziție. Trebuia să le îngăduie doamnelor ei de companie să-i înșire avantajele de care avea să se bucure prin căsătoria cu el. Era tînără și, prin natură și experiență, nu putea ști prea multe. Trebuia să-i dea timp.

— Voi pleca acum, spuse el. Mă voi întoarce mîine.

Ea dădu din cap și îl conduse pînă la ușa odăii. Acolo se opri, ezitînd.

— Grăiți adevărul? îl întrebă ea cu neliniște în ochii albaștri. Chiar mă cereți în căsătorie? Nu e doar o manevră, o parte a

negocierilor? Chiar vreţi să vă căsătoriţi cu mine? O să fiu regină?

El aprobă.

— Grăiesc adevărul, spuse el.

Începu să-şi dea seama cît era de ambiţioasă şi zîmbi la gîndul că descoperise o cale de a ajunge la ea.

— Îţi doreşti chiar aşa de mult să fii regină?

Catalina dădu din cap.

— Am fost crescută să devin regină, spuse ea. Nu-mi doresc nimic mai mult.

Ezită şi, pentru o clipă, se gîndi să-i spună că aceasta fusese ultima dorinţă a fiului său, dar îl iubea prea mult pe Arthur ca să-l împartă cu altcineva, chiar şi cu tatăl lui. Şi, oricum, Arthur plănuise ca ea să se mărite cu Harry.

Regele zîmbea.

— Deci nu simţi dorinţă, dar nu eşti lipsită de ambiţie, spuse el puţin.

— Nu e altceva decît datoria mea, spuse ea hotărît. M-am născut să fiu regină.

Îi luă mîna şi se aplecă deasupra ei. Îi sărută degetele şi făcu un efort să nu i le lingă. „Ia-o încet“, îşi spuse el. „E doar o fată şi se prea poate să fie fecioară; cu siguranţă, nu e o tîrfă.“

Se îndreptă de spate.

— Am să te fac regina Angliei, Katherine de Aragon, îi făgădui el şi văzu cum ochii ei albaştri se întunecă de dorinţă la auzul titlului. Ne putem căsători de îndată ce obţinem dispensa de la Papă.

Gîndeşte! Gîndeşte! îmi ordon. N-ai fost crescută de o neghioabă, ca să ajungi o neghioabă, ci de o regină, ca să ajungi regină. Dacă e doar un şiretlic, ar fi cazul să-l înţelegi. Dacă e o ofertă adevărată, ar fi cazul să poţi întoarce lucrurile în favoarea ta.

Nu e chiar ce i-am promis iubitului meu, dar e aproape. El a vrut să fiu regina Angliei şi să am fiii pe care mi i-ar fi dăruit el. Şi ce dacă vor fi fratele şi sora lui vitregă, în loc de nepotul şi nepoata lui? Nu contează.

Mă trec fiorii la gîndul de a mă căsători cu acest moşneag îndeajuns de bătrîn să-mi fie tată. Pielea gîtului îi e subţire şi puhavă, ca a unei broaşte ţestoase. Nici nu mă pot imagina în pat cu el. Respiraţia îi miroase greu, ca a unui bătrîn; şi e slab, o să mă înţepe cu umerii şi şoldurile. Dar mă trec fiorii şi dacă mă imaginez în pat cu Harry, un copil. Are chipul rotund şi neted, ca de fetiţă. De fapt, nu pot îndura gîndul de a-i fi soţie altcuiva decît lui Arthur; şi acea parte din viaţa mea s-a sfîrşit.

Gîndeşte! Gîndeşte! Se prea poate ca acesta să fie cel mai bun lucru pe care-l poţi face.

O, Dumnezeule iubit, cît aş vrea să-mi fii alături şi să-mi spui ce să fac! Aş vrea să Te pot vizita în grădină, ca să-mi spui ce-am de făcut. Am doar şaptesprezece ani, nu pot fi mai şireată decît un bărbat îndeajuns de bătrîn să-mi fie tată, un rege care ştie foarte bine cînd are de-a face cu un pretendent.

Gîndeşte!

Nu mă va ajuta nimeni. Trebuie să gîndesc de una singură.

Dona Elvira a aşteptat pînă la ora de culcare, cînd toate cameristele, doamnele de companie şi servitorii au plecat. A închis uşa după ei şi s-a întors către prinţesă, care era aşezată pe pat, cu părul împletit cu grijă, sprijinită pe pernele umflate.

— Ce voia regele? întrebă, fără a mai ţine seama de etichetă.

— M-a cerut în căsătorie, spuse Catalina fără ocolişuri. Pentru el.

Pentru o clipă, guvernanta amuţi de uimire, apoi îşi făcu semnul crucii, ca o femeie care vede ceva necuviincios.

— Doamne, păzeşte! fu tot ce putu spune.

Apoi adăugă:

— Să-l ierte Dumnezeu pentru un astfel de gînd.

— Să te ierte pe tine, îi răspunse Catalina repede. Eu chiar mă gîndesc să accept.

— E socrul tău, e destul de bătrîn să-ţi fie tată.

— Nu contează vîrsta, spuse Catalina, fără să mintă. Dacă mă întorc în Spania, nu-mi vor căuta un soţ tînăr, ci unul folositor.

— Dar e tatăl soţului tău.

Catalina îşi strînse buzele.

— Al soţului meu mort, spuse ea sumbru. Iar căsătoria nu s-a consumat.

Dona Elvira acceptă minciuna; dar pentru o clipă, privi în altă parte.

— După cum îţi aminteşti, adaugă Catalina pe un ton egal.

— Chiar şi aşa! E împotriva firii!

— Nu e împotriva firii, spuse Catalina. Căsătoria nu s-a consumat, nu s-a născut nici un copil. Aşa că nu poate fi un păcat împotriva firii. Şi, oricum, putem primi o dispensă.

Dona Elvira ezită.

— Adevărat?

— Aşa spune el.

— Prinţesă, doar nu doreşti una ca asta?

Chipul prinţesei era mohorît.

— Nu mă va logodi cu prinţul Harry, spuse ea. Zice că băiatul e prea tînăr. Nu pot aştepta patru ani, pînă cînd creşte el. M-am născut să fiu regina Angliei şi mama viitorului rege al Angliei. Va trebui să-mi împlinesc soarta, e destinul meu dat de Dumnezeu. Am crezut că va trebui să mă forţez să-l accept pe prinţul Harry. Acum se pare că trebuie să mă forţez să-l accept pe rege. Poate că aşa mă încearcă Dumnezeu. Dar voinţa mea e puternică. Voi fi regina Angliei şi mama regelui. Voi transforma ţara aceasta într-o fortăreaţă care va ţine piept maurilor, aşa cum i-am promis mamei, o voi transforma într-o ţară a dreptăţii şi a cinstei, care le va ţine piept scoţienilor, aşa cum i-am promis lui Arthur.

— Nu ştiu ce părere va avea mama ta despre asta, spuse guvernanta. Nu te-aş fi lăsat singură cu el, dacă aş fi ştiut.

Catalina dădu din cap.

— Să nu ne mai laşi singuri.

Făcu o pauză, apoi adăugă:

— Numai dacă îţi fac semn. Dacă îţi fac semn să pleci, atunci trebuie să pleci.

Guvernanta era uimită.

— N-ar trebui nici măcar să te vadă înainte de ziua nunţii. Voi pune ambasadorul să-i spună regelui că nu te mai poate vizita deloc de-acum.

Catalina clătină din cap.

— Nu mai suntem în Spania, spuse ea iritată. Chiar nu pricepi? Nu-l putem lăsa pe ambasador să se ocupe de asta. Nici măcar mama nu ştie ce o să urmeze. Va trebui să împlinesc lucrul ăsta. Eu singură am ajuns pînă aici şi tot singură va trebui să-l împlinesc.

Speram să te visez, dar n-am visat nimic. Simt că te-ai îndepărtat mult, mult. N-am primit nici o scrisoare de la mama, aşa că nu ştiu ce părere are despre dorinţa regelui. Mă rog, dar nu primesc nici un răspuns de la Dumnezeu. Vorbesc curajos despre destinul meu şi despre voia Domnului, dar lucrurile par tare încurcate acum. Dacă Dumnezeu nu mă va face regină a Angliei, nu ştiu cum voi putea să cred în El. Dacă nu sînt regina Angliei, atunci nu ştiu ce sînt.

Catalina aşteptă vizita regelui, aşa cum îi promisese. Nu a venit a doua zi, dar Catalina era sigură că va veni în ziua următoare. După ce au trecut trei zile, a pornit la plimbare pe malul rîului, frecîndu-şi mîinile la adăpostul mantiei. Fusese atît de sigură că avea să se întoarcă, încît se pregătise să se poarte în aşa fel încît el să-şi păstreze interesul faţă de ea, dar să fie sub controlul ei atent. Plănuise să-l ispitească şi să-l facă să danseze după cum îi cînta ea. Cînd el nu s-a arătat, şi-a dat seama că era nerăbdătoare să-l vadă. Nu de dorinţă – credea că n-avea să mai simtă niciodată dorinţă –, ci fiindcă el era singura ei cale către tronul Angliei. Cînd el n-a venit, i s-a făcut teamă că se răzgîndise şi că nu avea să se mai întoarcă niciodată.

„De ce nu vine?“ întreb valurile rîului, care se sparg la mal după ce a trecut o barcă. „De ce-ar fi atît de plin de pasiune şi serios într-o zi, ca apoi să se facă nevăzut?“

Mi-e atît de teamă de mama lui; nu i-a plăcut niciodată de mine şi, dacă ea nu e de acord, nu cred că el va merge înainte. Apoi îmi amintesc că mi-a spus că mama lui îi dăduse permisiunea. Apoi mi-e teamă că ambasadorul spaniol ar fi avut de spus ceva împotriva căsătoriei - dar nu cred că de Puebla ar spune ceva care să nu-i fie pe plac regelui, chiar dacă mie nu mi-ar servi interesele.

„Atunci de ce nu vine?" mă întreb. „Dacă mi-ar face curte aşa cum obişnuiesc englezii, plini de grabă şi fără etichetă, atunci mai mult ca sigur ar veni să mă vadă în fiecare zi."

A mai trecut o zi, apoi încă una. În cele din urmă, Catalina cedă în faţa neliniştii şi îi trimise regelui un mesaj la curte, prin care îi spunea că speră că se simte bine.

Dona Elvira nu a spus nimic, dar felul ţeapăn în care stătea şi supraveghea cum i se peria şi i se pudra rochia Catalinei în acea seară vorbea de la sine.

— Ştiu ce crezi, spuse Catalina, cînd guvernanta îi făcea semn servitoarei să iasă şi se pregătea să-i perie părul. Dar nu pot risca să pierd ocazia asta.

— Nu cred nimic, spuse femeia mai în vîrstă, cu răceală. Aşa obişnuiesc englezii. Aşa cum mi-ai spus, acum nu ne mai putem supune regulilor cuviincioase din Spania. Aşa că nu se cade să spun nimic. E limpede că sfatul meu nu are importanţă. Sînt ca un vas gol.

Catalina era prea îngrijorată ca s-o liniştească pe femeia mai în vîrstă.

— N-are importanţă ce eşti, spuse ea gîndindu-se la altceva. Poate că o să vină mîine.

Henric, care considera că se poate folosi de ambiţia ei pentru a se apropia de ea, o lăsase să cugete la propunerea lui timp de cîteva zile. Se gîndea că avea să-şi compare viaţa de

la Durham – izolată împreună cu micul ei alai, printre mobilele din ce în ce mai deteriorate, fără să-şi poată permite rochii noi – cu cea pe care ar putea-o avea ca tînără regină în fruntea uneia dintre cele mai bogate curţi din Europa. Se gîndea că va putea să-şi dea seama singură de avantaje. Cînd a primit mesajul ei prin care-l întreba cum se simte, a ştiut că avusese dreptate; şi a doua zi a pornit călare pe strada Strand, s-o viziteze.

Paznicul de la poartă i-a spus că prinţesa se afla în grădină, se plimba împreună cu doamnele de companie pe malul rîului. Henric ieşi pe terasă, pe uşa din spate a palatului, apoi coborî treptele din grădină. o zări pe malul rîului, plimbîndu-se singură, în faţa doamnelor de companie, cu capul plecat şi un aer gînditor. O senzaţie bine cunoscută îi străbătu vintrele la vederea femeii dorite. Fiorul de dorinţă îl făcu să se simtă din nou tînăr şi zîmbi pentru sine de bucurie că simţea din nou acea pasiune şi nebunie tinerească.

Pajul său a luat-o înainte, să-l anunţe, iar el a văzut cum fata îşi ridică fruntea la auzul numelui său şi priveşte în partea cealaltă a pajiştii şi-l vede. Zîmbi, aşteptînd clipa în care femeia îl recunoaşte pe bărbatul care-o iubeşte – clipa cînd privirile li se întîlnesc, clipa de fericire intensă, cînd ochii lor spun: „Ah, tu eşti"; acea clipă care înseamnă totul.

În loc de asta, văzu îndată, cu durere, că ea nu tresare deloc văzîndu-l. El zîmbea timid, cu chipul luminat de speranţă; dar ea, în prima clipă surprinsă, nu s-a arătat decît speriată. Luată pe nepregătite, nu avusese timp să se prefacă emoţionată; nu părea deloc o femeie îndrăgostită. Şi-a ridicat privirea şi l-a văzut, iar el a înţeles imediat că nu-l iubea. N-a avut nici o tresărire de bucurie. Mai mult, a observat cu un fior că, pentru o clipă, ea avu aerul că ar cumpăni ceva. Era doar o fată luată prin surprindere, care se întreba dacă putea întoarce lucrurile în favoarea ei. Avea aerul unui negustor care chibzuieşte cum ar putea să înşele un neghiob. Henric, tatăl a două fete egoiste, a recunoscut pe dată privirea aceea şi a fost sigur că, orice ar spune prinţesa, oricît ar spune-o de blînd, pentru ea nu era vorba decît de o căsătorie pentru avantaje, indiferent

ce-ar fi însemnat pentru el. Şi, mai mult decît atît, şi-a dat seama că se hotărîse să accepte.

A traversat pajiştea cu iarba tunsă scurt, apropiindu-se de ea şi luînd-o de mînă.

— Bună ziua, prinţesă.

Catalina făcu o reverenţă.

— Alteţă.

Se întoarse către doamnele de companie.

— Puteţi să vă întoarceţi în casă, le spuse apoi, întorcîndu-se spre Dona Elvira: Asigură-te că se pregăteşte ceva de băut pentru Alteţa Sa cînd ne întoarcem.

Apoi se întoarse din nou spre el.

— Doriţi să facem o plimbare, Alteţă?

— Vei fi o regină foarte elegantă, spuse el zîmbind. Te pricepi să dai ordine cu graţie.

O văzu că păşeşte şovăitor, apoi respiră uşurată.

— Ah, deci aţi grăit adevărul, spuse cu răsuflarea tăiată. Chiar vreţi să vă căsătoriţi cu mine.

— Vreau, încuviinţă el. Vei fi cea mai frumoasă regină a Angliei.

Gîndul o făcu să radieze.

— Mai am de învăţat multe obiceiuri englezeşti.

— Te va învăţa mama mea, spuse el cu uşurinţă. La curte, vei locui în odăile ei, sub supravegherea ei.

Catalina se opri o clipă.

— Dar voi avea odăile mele, ale reginei, nu-i aşa?

— Mama mea locuieşte în iatacurile reginei, spuse el. S-a mutat după moartea reginei, Dumnezeu s-o aibă în paza Lui. Şi tu vei sta acolo, împreună cu ea. E de părere că eşti încă prea tînără să ai odăile tale şi o curte separată. Poţi locui împreună cu mama şi cu doamnele ei, iar ea te va învăţa ce ai de făcut.

Observă că era neliniştită, deşi făcea eforturi să n-o arate.

— Cred că ştiu obiceiurile din palatele regale, spuse Catalina, încercînd să zîmbească.

— Un palat englezesc, completă regele cu hotărîre. Din fericire, mama s-a ocupat de conducerea tuturor palatelor şi

castelelor mele şi mi-a administrat averea de cînd am devenit rege. Te va învăţa cum se face.

Catalina îşi strînse buzele, fără să mai spună nimic, chiar dacă nu era de acord.

— Cînd credeţi că veţi primi răspuns de la Papă?

— Am trimis un emisar la Roma să-l întrebe, spuse Henric. Va trebui să cerem dispensa împreună, eu şi părinţii tăi. Dar n-ar trebui să dureze prea mult. Dacă suntem toţi de acord, nu pot exista obiecţii.

— Da, spuse ea.

— Şi suntem de acord în legătură cu nunta, nu-i aşa? ceru el să-i întărească.

— Da, răspunse ea din nou.

Îi luă mîna şi i-o prinse sub braţul său. Catalina se apropie de el şi nu se retrase cînd capul ei îi atinse umărul. Nu purta bonetă, avea părul acoperit doar cu gluga mantiei, iar mişcarea a făcut-o să cadă pe spate. El simţi parfumul de esenţă de trandafiri al părului ei, căldura capului lipit de umărul lui. A trebuit să-şi înfrîneze dorinţa de-a o lua în braţe. Se opri, iar ea rămase foarte aproape de el; îi simţea căldura trupului de-a lungul întregului corp.

— Catalina, şopti el răguşit.

Ea îi aruncă o privire şi-i citi imediat dorinţa pe chip, dar nu se dădu înapoi. Ba chiar se apropie.

— Da, Alteţă? şopti.

Privea în pămînt, dar încet, în linişte, îşi ridică ochii şi-l privi. Cînd i-a văzut chipul ridicat spre el, Henric nu a putut rezista invitaţiei nerostite, s-a aplecat şi a sărutat-o pe buze.

Ea nu s-a retras. I-a acceptat sărutul, i-a răspuns, iar el a putut să-i simtă gustul, a înconjurat-o cu braţele, a lipit-o de el. A simţit dorinţa urcînd în el atît de năvalnic, încît a trebuit să-i dea drumul, ca să nu se facă de ruşine.

S-a îndepărtat de ea şi a rămas locului, tremurînd de dorinţa atît de puternică, încît nici lui nu-i venea să creadă. Catalina şi-a tras gluga peste cap, ca şi cum ar fi vrut să se ascundă de el în spatele vălului, ca şi cum ar fi fost o fată din harem, cu

gura ascunsă sub văl şi arătîndu-şi doar ochii întunecaţi, promiţători, deasupra măştii. Gestul ei atît de exotic, de misterios, l-a făcut să-şi dorească să-i coboare gluga şi s-o sărute din nou. S-a apropiat de ea.

— Ne pot vedea, spuse ea calmă şi se îndepărtă de el. Ne pot vedea din casă, iar pe rîu ar putea trece oricine.

Henric o lăsă în pace. Nu putea spune nimic, fiindcă ştia că glasul i-ar fi tremurat. I-a oferit braţul în tăcere, din nou, iar ea i l-a luat, tot în tăcere. Şi-au potrivit paşii, el fiind nevoit să încetinească pentru ca ea să ţină pasul. Au mers în tăcere o vreme.

— Copiii pe care-i vom avea vor fi moştenitorii voştri? ceru ea să-i confirme, cu glas calm şi egal, urmîndu-şi şirul gîndurilor atît de diferite de valul de senzaţii care-l străbăteau pe el.

El îşi drese glasul.

— Da, sigur că da.

— Aşa e tradiţia în Anglia?

— Da.

— Vor avea întîietate faţă de ceilalţi copii pe care-i aveţi?

— Fiul nostru vine înaintea prinţeselor Margaret şi Mary, spuse el. Dar fiicele noastre vin după ele.

Ea se încruntă uşor.

— Cum aşa? De ce să nu fie înaintea lor?

— Primul criteriu e sexul, apoi vîrsta, spuse el. Primul moştenitor e fiul întîi născut, apoi ceilalţi băieţi şi, la urmă, fetele, în ordinea vîrstei. Şi să dea Domnul să fie mereu un prinţ moştenitor. Nu există regină care să domnească în tradiţia englezească.

— O regină poate conduce la fel de bine ca un rege, spuse fiica Isabellei de Castilia.

— Nu şi în Anglia, spuse Henric Tudor.

Nu-l contrazise.

— Dar fiul nostru mai mare va fi rege după moartea voastră, continuă ea.

— Să dea Domnul să-mi mai fi rămas cîţiva ani de trăit, spuse el strîmbîndu-se.

Nu avea decît şaptesprezece ani, nu era sensibilă la chestiuni legate de vîrstă.

— Sigur. Dar după moartea voastră, dacă avem un fiu, va moşteni el, nu-i aşa?

— Nu. Regele care-mi va urma la tron e prinţul Harry, Prinţul de Wales.

Ea se încruntă.

— Credeam că un moştenitor se poate numi. N-ar putea să fie fiul nostru?

El scutură din cap.

— Harry este Prinţ de Wales. El va fi rege după mine.

— Am crezut că o să se facă preot.

— Nu şi acum.

— Dar dacă avem un fiu? Nu l-aţi putea numi pe Harry rege în teritoriile din Franţa sau în Irlanda, şi pe fiul nostru, rege al Angliei?

Henric rîse scurt.

— Nu. Pentru că asta ar însemna să distrug regatul pe care l-am cîştigat cu greu şi pe care m-am chinuit să-l menţin neştirbit. Harry îl va moşteni în întregime, spuse el; apoi, observînd că era tulburată, adăugă: Catalina, vei fi regina Angliei, a unuia dintre cele mai minunate regate din Europa, locul pe care mama şi tatăl tău l-au ales pentru tine. Fiii şi fiicele tale vor fi prinţi şi prinţese ale Angliei. Ce poţi să-ţi doreşti mai mult?

— Vreau ca fiul meu să fie rege, îi răspunse ea sincer.

El ridică din umeri.

— Nu se poate.

Ea se întoarse puţin şi numai strînsoarea lui o mai ţinea alături de el. Încercă să glumească:

— Catalina, nici măcar nu ne-am căsătorit încă. Poate că nici n-o să ai un fiu. Nu trebuie să ne stricăm logodna certîndu-ne în legătură cu soarta unui copil încă nezămislit.

— Atunci, ce rost ar mai avea căsătoria? întrebă ea fără ocolişuri, prea absorbită de propriile-i gînduri.

El ar fi putut să-i răspundă că rostul era dorinţa.

— Destinul, ca să devii regină.

Ea nu se lăsă.

— Credeam că o să fiu regina Angliei şi o să-mi văd fiul urcînd pe tron, repetă ea. Credeam că o să am putere la curte, aşa cum are mama voastră. Credeam că vor fi castele de construit, şi o flotă de înființat, şi şcoli şi colegii de ridicat. Vreau să apăr granițele de la miazănoapte de scoțieni şi coasta, de mauri. Vreau să fiu o regină cu putere în Anglia, acestea sînt lucruri pe care le-am plănuit şi la care am sperat. Am fost numită următoarea regină a Angliei aproape din leagăn, m-am gîndit la regatul pe care am să-l conduc, am făcut planuri. Sînt atîtea lucruri pe care vreau să le fac.

El nu se putu abține şi începu să rîdă la gîndul că această fată, acest copil îşi închipuia că face planuri despre conducerea regatului său.

— Ai să descoperi că puterea e în mîinile mele, spuse el fără ocolişuri. Acest regat va fi condus aşa cum porunceşte regele. Acest regat e condus cum comand eu. N-am luptat pentru coroană ca să i-o înmînez pe tavă unei fete îndeajuns de tinere să-mi fie fiică. Treaba ta va fi să umpli creşa de la palat, iar lumea ta va începe şi se va sfîrşi cu asta.

— Dar mama voastră...

— Vei vedea că mama apără ce-i al ei, aşa cum fac şi eu cu ce-i al meu, spuse el, chicotind încă la gîndul că acest copil îşi făcea planuri de viitor la curtea lui. Îți va porunci ca unei fiice, iar tu îi vei da ascultare. Vei fi regina Angliei şi vei purta coroana. Dar vei fi soția mea, iar eu voi avea o soție ascultătoare, ca întotdeauna.

Se opri, nevrînd s-o sperie, dar dorința pe care ea o trezea în el nu era mai mare decît hotărîrea lui de a-şi păstra regatul pentru care luptase atît de aprig.

— Eu nu sînt un copil, ca Arthur, îi spuse încet, gîndindu-se că fiul lui, un băiat blajin, îi făcuse poate tot felul de promisiuni năstruşnice unei soții tinere şi hotărîte. Nu vei conduce alături de mine. Vei fi o mireasă-copil pentru mine. Te voi iubi

şi te voi face fericită. Jur că te vei bucura că te-ai căsătorit cu mine. Mă voi purta bine cu tine. Voi fi generos. Îţi voi oferi tot ce-ţi doreşti. Dar nu vei conduce. Nici măcar după moartea mea nu-mi vei conduce ţara.

În noaptea aceea am visat că eram o regină la curte, cu un sceptru într-o mînă şi o baghetă magică în cealaltă, purtînd o coroană. Am ridicat sceptrul şi am văzut că în mîna mea se transformă, devine o creangă de copac, tulpina unei flori, fără nici o valoare. În cealaltă mînă nu mai ţineam bagheta, ci aveam petale de trandafir. Le simţeam parfumul. Am ridicat mîna, să-mi ating coroana de pe cap, şi am simţit că aveam o coroniţă împletită din flori. Sala Tronului s-a risipit, iar eu mă aflam în grădina sultanei, la Alhambra, iar surorile mele împleteau coroniţe de margarete unele pentru celelalte.

— Unde e regina Angliei? a întrebat o voce de pe terasa dedesubtul grădinilor.

M-am ridicat de pe cîmpul de muşeţel şi i-am simţit mirosul dulce-amărui pe cînd încercam să alerg pe lîngă fîntînă, către celălalt capăt al grădinii.

— Sînt aici, am încercat să strig, dar sunetele care-mi izvorau din gură erau acoperite de clipocitul apei din bazinul de marmură.

— Unde e regina Angliei? s-a auzit din nou vocea.

— Sînt aici! am strigat fără glas.

— Unde e Katherine, regina Angliei?

— Aici! Aici! Aici!

Chemat încă din zorii zilei la Durham, ambasadorul nu s-a obosit să se arate înainte de ora nouă. A găsit-o pe Catalina aşteptîndu-l în camera ei, însoţită numai de Dona Elvira.

— Te-am chemat acum cîteva ore bune, spuse prinţesa supărată.

— Mă ocupam de treburile tatălui vostru şi n-am putut ajunge mai devreme, răspunse el liniştit, fără să ţină seama de expresia ei încruntată. S-a întîmplat ceva?

— Am vorbit ieri cu regele, care şi-a reluat cererea în căsătorie, spuse Catalina cu o urmă de mîndrie în glas.

— Sigur.

— Dar mi-a spus că voi locui în odăile mamei sale la curte.

— Ah, dădu din cap ambasadorul.

— Şi mi-a mai spus că fiii mei vor moşteni după prinţul Harry.

Ambasadorul dădu din nou din cap.

— Nu-l putem convinge să-l treacă cu vederea pe prinţul Harry? Nu putem întocmi un contract de căsătorie prin care să-l lăsăm deoparte în favoarea fiului meu?

Ambasadorul clătină din cap.

— Nu se poate.

— Fireşte că un bărbat îşi poate alege moştenitorul, nu-i aşa?

— Nu. Nu şi un rege care a urcat pe tron atît de recent. Nu un rege englez. Şi, chiar de-ar putea, n-ar vrea s-o facă.

Sări în picioare de pe scaun şi se îndreptă către fereastră.

— Fiul meu va fi nepotul monarhilor Spaniei! exclamă ea. Va avea sînge regal vechi de secole. Prinţul Harry nu e decît fiul lui Elizabeth de York şi al unui pretendent care a avut succes.

De Puebla scoase un mic sunet îngrozit la auzul franchetii ei şi aruncă o privire către uşă.

— Ar fi bine să nu-l mai numiţi aşa. Este regele Angliei.

Ea dădu din cap, acceptînd dojana.

— Dar n-a avut parte de educaţia mea, continuă ea. Prinţul Harry nu va fi un rege la fel de bun ca fiul meu.

— Nu despre asta e vorba, observă ambasadorul. Totul are legătură cu timpul şi obiceiurile. Fiul cel mai mare al regelui este întotdeauna Prinţ de Wales. Întotdeauna moşteneşte tronul. Acest rege, mai mult decît toţi ceilalţi regi din lume, nu-şi va transforma propriul moştenitor legitim într-un pretendent. A avut parte de prea mulţi pretendenţi. Nu va mai crea şi el unul.

Ca de obicei, Catalina tresări amintindu-şi de ultimul pretendent, Edward de Warwick, care fusese decapitat ca să-i facă loc ei.

— Mai mult, continuă ambasadorul, orice rege ar prefera să aibă drept moştenitor un băiat puternic, în vîrstă de unsprezece ani, decît un nou-născut în leagăn. Un bărbat vrea să lase tronul unui bărbat, nu unui copil.

— Dacă fiul meu nu va fi rege, atunci de ce m-aş căsători eu cu un rege? întrebă Catalina.

— Ca să fiţi regină, sublinie ambasadorul.

— Şi ce fel de regină aş putea fi cînd Milady mama regelui conduce totul? Regele nu mă va lăsa să fac ce vreau eu în regat, iar ea nu mă va lăsa să fac ce vreau la curte.

— Sunteţi încă foarte tînără, spuse el, încercînd s-o liniştească.

— Sînt destul de în vîrstă ca să ştiu ce vreau, spuse Catalina. Şi vreau să fiu regină cu adevărat, nu doar cu numele. Dar el nu mi-o va îngădui niciodată, e adevărat?

— Da, recunoscu de Puebla. Nu veţi da ordine cît el trăieşte.

— Şi după ce moare? întrebă ea, fără nici o tresărire.

— Atunci veţi fi Regina Văduvă, spuse de Puebla.

— Iar părinţii mei mă vor putea căsători din nou cu altcineva şi probabil că tot voi pleca din Anglia! încheie ea, enervată peste măsură.

— Se poate, recunoscu el.

— Iar soţia lui Harry ar fi Prinţesă de Wales, soţia lui Harry ar fi noua regină. Va fi mai importantă decît mine, va conduce în locul meu, iar sacrificiul meu nu va fi însemnat nimic. Iar fiii ei vor fi regii Angliei.

— Aşa este.

Catalina se trînti pe scaun.

— Atunci, trebuie să mă căsătoresc cu prinţul Harry, decretă ea. Trebuie.

De Puebla era îngrozit.

— Înţeleg că aţi fost de acord să vă căsătoriţi cu regele! Mi-a dat de înţeles că aţi acceptat!

— Am acceptat să fiu regină, spuse ea palidă de hotărîre. Nu o marionetă. Ştii cum mi-a spus? A spus că voi fi o mireasă-copil pentru el şi că voi locui în apartamentele mamei lui, ca şi cum aş fi una dintre doamnele ei de companie.

— Fosta regină...

— Fosta regină a fost o sfîntă, dacă a suportat o asemenea soacră. S-a ţinut deoparte toată viaţa. Eu nu pot fi aşa. Nu vreau asta, nu e ceea ce vrea mama şi nu e voia lui Dumnezeu.

— Dar dacă aţi acceptat...

— De cînd se respectă vreo înţelegere în ţara asta? întrebă Catalina furioasă. Vom încălca acordul şi vom face altul. Vom încălca această promisiune şi vom face alta. Nu mă voi căsători cu regele, ci cu altcineva.

— Cu cine? întrebă ambasadorul, amorţit de groază.

— Cu prinţul Harry, Prinţul de Wales, spuse ea. Astfel, după moartea regelui Henric, eu voi deveni regină cu adevărat.

A urmat o tăcere scurtă.

— Aşa spuneţi, rosti de Puebla încet. Se poate. Dar cine îi va spune asta regelui?

Doamne, dacă eşti acolo, spune-mi că fac ceea ce trebuie. Dacă eşti acolo, ajută-mă. Dacă Tu vrei să fiu regina Angliei, voi avea nevoie de ajutorul Tău ca să ajung acolo. Toate au mers rău şi, dacă mi-ai trimis necazurile acestea ca să mă pui la încercare, atunci priveşte-mă! Sînt în genunchi şi tremur de nelinişte. Dacă chiar m-ai binecuvîntat şi sînt preferata Ta, de ce mă simt atît de singură şi fără speranţă?

Ambasadorul de Puebla se găsea în situaţia neplăcută de a aduce veşti rele unuia dintre cei mai puternici şi mai irascibili regi ai lumii creştine. Avea scrisori de la monarhii spanioli, care refuzau categoric propunerea lui. Cunoştea dorinţa Catalinei de a fi Prinţesă de Wales şi simţea cum puţinul curaj îl părăseşte în faţa acestei întîlniri stînjenitoare.

Regele hotărâse să-l primească în curţile grajdurilor de la Palatul Whitehall, unde se afla ca să primească un transport de cai berberi, aduşi pentru a îmbunătăţi rasa celor englezi ai regelui. De Puebla se gîndea să facă o referire discretă la sîngele străin care reîmprospătează stirpea, ceea ce se poate împlini cel mai bine folosind animale tinere; dar, văzînd chipul întunecat al lui Henric, îşi dădu seama că nu exista o rezolvare simplă a dilemei în care se afla.

— Alteţă, spuse el cu o plecăciune adîncă.

— De Puebla, răspunse regele scurt.

— Am primit răspuns la propunerea voastră atît de măgulitoare, de la Maiestăţile Lor din Spania; dar poate că trebuie să găsim un moment mai potrivit pentru a discuta despre asta.

— E destul de bine şi aici. Îmi dau seama de ce-mi vei spune după cum ai venit aici, în vîrful picioarelor.

— Adevărul e că..., se pregăti de Puebla să mintă. Vor ca fiica lor să se întoarcă acasă şi nu sînt de acord să se căsătorească cu voi. Mai ales regina a refuzat vehement.

— De ce? întrebă regele.

— Fiindcă vrea ca fiica ei, mezina ei mult-iubită, să se mărite cu un prinţ cu vîrsta apropiată de a ei. Un capriciu femeiesc..., spuse el cu un gest sfios. Doar un capriciu femeiesc. Dar trebuie să ţinem seama de dorinţa unei mame, nu-i aşa? Alteţă?

— Nu neapărat, spuse Henric, fără să-l ajute cîtuşi de puţin. Dar ce părere are Prinţesa Văduvă? Credeam că avem o înţelegere. Poate foarte bine să-i spună mamei sale ce preferă.

Regele privea un armăsar arab care se plimba mîndru prin curte, mişcîndu-şi urechile înainte şi înapoi, ţinîndu-şi coada sus şi grumazul curbat ca un arc.

— Presupun că poate spune şi singură ce-are de spus.

— Spune că vi se va supune, ca întotdeauna, Alteţă, răspunse de Puebla diplomat.

— Şi?

— Dar trebuie să i se supună şi mamei sale.

Dădu înapoi cînd regele îl privi aspru.

— E o fiică bună, Alteţă. O fiică ascultătoare.

— Am cerut-o în căsătorie şi mi-a dat de înţeles că e de acord.

— N-ar refuza niciodată un rege ca voi. Cum ar putea? Dar, dacă părinţii ei nu sînt de acord, nu vor cere dispensa. Fără o dispensă de la Papă, nu poate exista o nuntă.

— Înţeleg că nu s-a consumat căsătoria ei de dinainte. Nici nu avem nevoie de dispensă. Ţine doar de politeţe, e o formalitate.

— Ştim cu toţii că nu a fost consumată, se grăbi de Puebla să-i confirme. Prinţesa e încă fecioară, potrivită pentru căsătorie. Dar tot e nevoie de o dispensă de la Papă. Dacă Maiestăţile Lor nu vor s-o ceară, ce se poate face?

Regele îl privi pe ambasadorul spaniol cu răceală.

— Nu mai ştiu acum. Credeam că ştiu ce vom face. Dar acum am fost dus de nas. Ce se poate face?

Ambasadorul făcu apel la curajul trainic al neamului său, la rădăcinile lui evreieşti secrete, care-i erau de ajutor în cele mai grele momente ale vieţii. Ştia că el şi neamul său vor izbuti întotdeauna să supravieţuiască.

— Nu se poate face nimic, spuse el.

Încercă să surîdă compătimitor, dar îşi dădu seama că e doar afectat, aşa că îşi reluă pe dată expresia gravă.

— Dacă regina Spaniei nu cere dispensa, nu se poate face nimic. Şi este cu adevărat îndîrjită.

— Eu nu sînt unul dintre vecinii Spaniei, pe care să-l invadeze într-o campanie de primăvară, spuse regele scurt. Nu sînt Granada. Nu sînt Navarra. Nu mă tem s-o supăr.

— Tocmai de aceea îşi doresc să se alieze cu voi, spuse de Puebla blînd.

— Cum să se alieze? întrebă regele cu răceală. Credeam că tocmai refuză.

— Poate că s-ar putea evita toate greutăţile acestea printr-o altă căsătorie, spuse diplomatul grijuliu, privind chipul întunecat

al lui Henric. O nouă căsătorie. Pentru a menţine alianţa pe care ne-o dorim cu toţii.

— Cu cine?

Văzînd furia care se citea pe chipul regelui, ambasadorul rămase fără cuvinte.

— Alteţă... Eu...

— Pe cine vor pentru ea acum, că fiul meu, trandafirul, e mort şi îngropat? Acum, că e doar o văduvă fără bani, cu doar o parte din dotă plătită, care trăieşte din mila mea?

— Prinţul, se avîntă de Puebla. A venit în regat pentru a fi Prinţesă de Wales. A fost adusă aici pentru a-i fi soţie prinţului şi mai tîrziu - să dea Domnul să fie mult mai tîrziu -, regină. Poate că acesta îi e destinul, Alteţă. Ea cu siguranţă aşa gîndeşte.

— Gîndeşte! exclamă regele. Gîndeşte la fel de mult ca iapa aceea. Nu vede dincolo de ziua de mîine.

— E tînără, spuse ambasadorul. Dar va învăţa. Şi prinţul e tînăr, vor învăţa împreună.

— Iar noi, bătrînii, trebuie să ne dăm deoparte, aşa e? Nu ţi-a spus nimic despre ce preferă? Dacă îi plac? Chiar dacă mi-a dat de înţeles că vrea să se căsătorească cu mine? Nu pare să regrete întorsătura pe care au luat-o lucrurile? Nu e tentată să-şi sfideze părinţii şi să-şi ţină cuvîntul dat mie, fără să fie forţată?

Ambasadorului nu-i scăpă amărăciunea din glasul bătrînului.

— N-are de ales, îi aminti el regelui. Trebuie să facă ceea ce-i cer părinţii ei. Cred că din partea ei a existat atracţie, poate chiar una puternică. Dar ştie că trebuie să meargă acolo unde i se cere să meargă.

— Și m-am gîndit s-o iau în căsătorie! Aş fi făcut-o regină! Ar fi fost regina Angliei!

Aproape că se înecă rostind titlul. Toată viaţa îl considerase cea mai mare onoare pentru o femeie, la fel cum şi al lui era cel mai important în închipuirea lui.

Ambasadorul făcu o pauză, lăsîndu-i regelui timp să-şi revină.

— Ştiţi, în familia ei mai sînt alte femei la fel de frumoase, îi sugeră el grijuliu. Tînăra regină din Napoli e văduvă acum.

Fiind nepoata regelui Ferdinand, ar aduce o zestre importantă şi, în plus, e frumoasă, ca restul familiei, spuse el; apoi, după o scurtă pauză, adăugă: Se spune că e drăguţă şi... drăgăstoasă.

— Mi-a dat de înţeles că mă iubeşte. Acum trebuie s-o consider doar o pretendentă?

Ambasadorul simţi cum o sudoare rece îi ţîşneşte din toţi porii la auzul acelui cuvînt.

— Nu e o pretendentă, spuse el zîmbind silit. O noră iubitoare, o fată afectuoasă...

S-a lăsat o tăcere ca de gheaţă.

— Ştii ce soartă au pretendenţii în ţara asta, spuse regele cu asprime.

— Da! Dar...

— Îi va părea rău, dacă se joacă cu mine.

— Nu se joacă! Nu e o pretendentă! Nimic de felul acesta!

Regele nu i-a mai spus nimic ambasadorului. Acesta a rămas în picioare, tremurînd uşor de nelinişte.

— Mă gîndeam să închei odată problemele legate de dotă şi de moştenire, spuse Henric în cele din urmă.

— Şi se poate rezolva. Odată ce prinţesa e logodită cu prinţul, Spania va plăti cealaltă jumătate a zestrei şi nu va mai fi nevoie nici de moştenire, îl asigură de Puebla.

Îşi dădu seama că vorbea prea repede, aşa că trase aer în piept şi continuă, mai rar.

— Astfel se rezolvă toate dificultăţile. Alteţele Lor vor fi bucuroşi să ceară dispensa pentru căsătoria fiicei lor cu prinţul Harry. Ar fi potrivit pentru ea şi va face aşa cum i se cere. Vă lasă astfel liber să vă căutaţi o soţie, Alteţă, şi vă permite să faceţi din nou ce doriţi cu veniturile din Cornwall, Ţara Galilor şi Chester.

Regele Henric ridică din umeri şi se întoarse cu spatele la manejul unde era antrenat calul.

— Deci s-a terminat? întrebă cu răceală. Nu mă doreşte, aşa cum credeam. Am înţeles greşit atenţia pe care mi-o acorda. Nu voia decît să-mi fie ca o fiică?

Hohoti cu asprime la gîndul sărutului de pe malul rîului.

— Trebuie să-mi uit dorinţa pentru ea?

— Trebuie să li se supună părinţilor ei, ca o prinţesă a Spaniei ce este, îi aminti de Puebla. Ştiu că ea v-ar fi preferat. Mi-a spus chiar ea asta, rosti el, gîndindu-se că astfel ar putea acoperi jocul dublu al Catalinei. Este dezamăgită, spun adevărul. Dar mama ei e neclintită. Nu pot s-o contrazic pe regina Castiliei. E hotărîtă să-şi aducă fiica înapoi în Spania sau s-o mărite cu prinţul Harry. Nu acceptă altă sugestie.

— Prea bine, spuse regele, cu glas îngheţat. A fost doar un vis prostesc, o dorinţă. Totul se poate încheia aici.

Se întoarse şi se îndepărtă de curtea grajdurilor, nemaisimţind nici o plăcere în a se ocupa de cai.

— Sper că nu aveţi resentimente? întrebă ambasadorul, care se chinuia să ţină pasul cu el, şchiopătînd.

— Deloc, îi aruncă regele peste umăr. Cîtuşi de puţin.

— Şi logodna cu prinţul Harry? Pot să le confirm Alteţelor Lor catolice că lucrurile vor merge înainte?

— Da, de îndată. O să fie grija mea de căpătîi.

— Sper că nu vă simţiţi ofensat, strigă de Puebla în urma regelui care se îndepărta.

Regele se întoarse pe călcîie, cu faţa la ambasador, cu pumnii strînşi sprijiniţi în şolduri şi cu umerii drepţi.

— A încercat să se joace cu mine de parcă aş fi fost ultimul neghiob, spuse el, subţiindu-şi buzele. N-o să-i mulţumesc pentru asta. Părinţii ei au încercat să mă ducă de nas. Vor descoperi că au dat peste un dragon, nu peste un taur pe care-l asmuţi cu cîinii. N-o să uit asta. Şi nici voi, spaniolii, n-o s-o uitaţi. Iar ea va regreta ziua în care a încercat să mă amăgească de parcă aş fi fost un băieţandru bolnav de dragoste. Va regreta la fel de mult pe cît regret eu acum.

— S-a rezolvat, îi spuse de Puebla Catalinei, cu glas monoton.

Stătea în picioare în faţa ei – „Ca un curier!“, se gîndi indignat –, în timp ce fata descosea aplicaţiile de catifea de pe o rochie pe care voia s-o refacă.

— Mă voi căsători cu prinţul Harry, spuse ea, pe un ton la fel de lipsit de emoţie. A semnat ceva?

— A spus că e de acord. Trebuie să aştepte dispensa. Dar a fost de acord.

Îşi ridică ochii şi-l privi.

— S-a înfuriat tare?

— Cred că mai tare decît a lăsat să se vadă. Şi a lăsat să se vadă destul de mult.

— Ce va face? întrebă ea.

El îi studie chipul palid. Era albă, dar nu înfricoşată. Ochii albaştri îi erau de nepătruns, la fel ca ai tatălui ei, cînd regele punea ceva la cale. Nu părea deloc o domniţă la ananghie, ci o femeie care ţinea să fie mai şireată decît protagonistul cel periculos. Nu era atrăgătoare. O femeie în lacrimi ar fi fost atrăgătoare, se gîndi el. Era minunată; dar nu plăcută.

— Nu ştiu ce va face, spuse el. E răzbunător. Dar nu trebuie să-i oferim nici un avantaj. Trebuie să-i plătim pe dată zestrea. Trebuie să onorăm partea noastră din contract pentru a-l forţa s-o onoreze şi el pe a lui.

— Vasele şi-au pierdut valoarea, spuse ea calm. S-au uzat. Şi am vîndut o parte din ele.

Ambasadorului i se tăie respiraţia.

— Le-aţi vîndut? Sînt ale regelui!

Ea ridică din umeri.

— Trebuie să mănînc, Dr. De Puebla. Nu putem să mergem cu toţii la curte şi să ne aşezăm la masă neinvitaţi. Nu trăiesc bine, dar trebuie să trăiesc. Şi nu am din ce să trăiesc, în afară de obiectele mele.

— Ar fi trebuit să le păstraţi neatinse!

Ea ridică din nou din umeri.

— N-ar fi trebuit să fiu pusă în situaţia asta. Am fost nevoită să-mi amanetez lucrurile ca să supravieţuiesc. Nu ştiu a cui e vina, dar cu siguranţă nu e a mea.

— Tatăl vostru va trebui să plătească dota şi să vă dea şi o alocaţie, spuse el sumbru. Nu trebuie să le oferim nici o scuză să dea înapoi. Dacă nu este plătită dota, nu vă va îngădui să vă căsătoriţi cu prinţul. Infanta, vă avertizez: se va bucura să vă facă greutăţi. Va prelungi cît se poate de mult situaţia aceasta.

Catalina dădu din cap.

— Atunci şi el îmi e duşman.

— Mă tem că da.

— Se va întîmpla, să ştii, spuse ea, fără legătură cu ce vorbeau.

— Ce anume?

— Mă voi căsători cu Harry. Voi fi regină.

— Infanta, nu-mi doresc nimic mai mult.

— Prinţesă, îl corectă ea.

Whitehall, iunie 1503

— Te vei logodi cu Catalina de Aragon, îi spuse regele fiului său, gîndindu-se la fiul care nu mai era.

Băiatul blond roşi pînă în vîrful urechilor, ca o fată.

— Da, Alteţă.

Fusese instruit foarte bine de bunica lui. Era pregătit pentru orice, în afară de viaţa adevărată.

— Să nu te gîndeşti că vă veţi căsători, îl avertiză regele.

Ochii băiatului se măriră, surprinşi, apoi coborîră din nou.

— Nu?

— Nu. Ne-au furat şi ne-au înşelat ori de cîte ori au avut ocazia, ne-au răsucit ca pe-o tîrfă într-o tavernă. Ne-au tras pe sfoară şi ne-au făcut o promisiune după alta, ne-au aţîţat ca o femeie depravată, beată. Spun că...

Se opri, văzînd că fiul său cască ochii larg şi îşi dădu seama că vorbise ca de la bărbat la bărbat, deşi avea în faţă doar un băiat. Mai mult, nu trebuia să-şi arate ranchiuna, oricît ar fi fost de puternică.

— Au profitat de prietenia noastră, rezumă el. Şi acum, noi vom profita de slăbiciunea lor.

— Dar suntem prieteni cu toţii, nu-i aşa?

Henric făcu o grimasă, gîndindu-se la ticălosul de Ferdinand şi la fiica lui, frumoasa cea nesimţitoare, care-l refuzase.

— Sigur, spuse el. Prieteni credincioşi.

— Deci acum mă logodesc, şi mai tîrziu, cînd voi împlini cincisprezece ani, mă voi căsători cu ea?

Băiatul nu pricepuse nimic. Prea bine.

— Hai să zicem şaisprezece.

— Arthur avea cincisprezece.

Henric se abţinu şi nu mai adăugă că asta nu-i prea folosise lui Arthur. Şi oricum, nu avea importanţă, de vreme ce nu avea să se întîmple nimic.

— A, da, spuse el. Cincisprezece, atunci.

Băiatul simţea că ceva nu era în regulă. Fruntea lui netedă se încreţi.

— Chiar o să facem asta, nu-i aşa, tată? N-aş înşela o prinţesă ca ea. E un jurămînt solemn, nu-i aşa?

— O, da, repetă regele.

În noaptea de dinaintea logodnei mele cu prinţul Harry visez aşa de frumos, că nu vreau să mă mai trezesc. Sînt în grădina de la Alhambra, mă plimb de mînă cu Arthur, rîdem împreună, iar eu îi arăt frumuseţile ce ne înconjoară: marele zid din gresie care împrejmuieşte fortăreaţa, oraşul Granada, care se întinde la picioarele noastre, şi munţii cu vîrfurile înzăpezite de la orizont.

„Am cîştigat", îi spun. „Am făcut tot ce ţi-ai dorit, tot ce-am plănuit amîndoi. Voi fi prinţesă, aşa cum m-ai făcut tu. Voi fi regină, aşa cum ai vrut tu. Dorinţele mamei s-au împlinit, destinul meu va fi împlinit, la fel şi dorinţa ta şi a Domnului. Eşti fericit acum, iubitul meu?"

El îmi zîmbeşte cu căldură în priviri, cu chipul tandru; un zîmbet pe care-l păstrează doar pentru mine. „Am să veghez asupra ta", îmi şopteşte. „Mereu. Aici, în al-Yanna."

Şovăi la auzul cuvîntului, care sună straniu pe buzele lui, apoi îmi dau seama că a folosit cuvîntul maur, „al-Yanna", care

înseamnă paradis, cimitir sau grădină. Pentru mauri, paradisul e o grădină, o grădină eternă.

„Voi veni la tine într-o bună zi", îi șoptesc, în timp ce strînsoarea mîinii lui devine din ce în ce mai slabă, apoi dispare, deși eu încerc să-l țin lîngă mine. „Voi fi din nou alături de tine, iubirea mea. Ne vom întîlni aici, în grădină."

„Știu", îmi spune el și acum chipul i se risipește ca o ceață dimineața, ca un miraj în aerul fierbinte al munților. „Știu că vom fi din nou împreună, Catalina, Katherine a mea, iubirea mea."

25 iunie 1503

Era o zi însorită și fierbinte de iunie. Catalina purta o rochie nouă, albastră, și o bonetă albastră, iar băiatul de unsprezece ani din fața ei radia de încîntare, îmbrăcat în straie aurite.

Se aflau dinaintea episcopului de Salisbury, alături de un mic alai: regele, mama acestuia, prințesa Mary și alți cîțiva martori. Catalina își puse mîna rece în palma fierbinte a prințului și simți că aceasta era durdulie, ca de copil.

Catalina privi pe deasupra capului băiatului îmbujorat, la chipul grav al tatălui. Regele îmbătrînise mult în lunile care trecuseră de la moartea soției sale, iar cutele de pe chipul lui se adînciseră și ochii îi erau încercănați. Curtenii spuneau că era suferind, că avea o boală care-i subția sîngele și-l măcina. Alții spuneau că era posac din cauza dezamăgirii: pierderea moștenitorului, a soției, năruirea planurilor sale. Unii pretindeau că era nefericit în dragoste, că fusese dus de nas de o femeie. Numai așa ceva ar fi putut să-l descurajeze într-atît.

Catalina îi zîmbi sfios, dar nu primi nici un semn de căldură de la omul care avea să-i fie socru pentru a doua oară și care o dorise pentru sine. Pentru o clipă, simți că-și pierde încrederea. Își îngăduise să creadă că regele cedase în fața hotărîrii ei, a ordinelor mamei ei, a voinței lui Dumnezeu. Acum, văzîndu-i chipul rece, pentru o clipă o cuprinse teama că, poate, acea

ceremonie – chiar şi ceva atît de sfînt şi de solemn ca o logodnă – era doar o răzbunare venită din partea celui mai şiret dintre regi.

Cuprinsă de fiori reci, se întoarse să-l asculte pe episcop recitînd slujba de logodnă şi repetă ceea ce i se ceru, făcînd eforturi să nu se gîndească la momentul cînd rostise acele cuvinte înainte, cu doar un an şi jumătate înainte, cînd mîna ei rece fusese ţinută de cel mai frumos tînăr pe care-l văzuse vreodată; mirele ei îi adresase un zîmbet sfios, pieziş, ea îl privise fix, prin vălul mantilei şi fusese impresionată de miile de chipuri care-i priveau în tăcere.

Prinţul cel tînăr, care atunci fusese orbit de frumuseţea cumnatei sale, mireasa, era acum mirele. Strălucea de bucuria năvalnică a băiatului care are alături o fată mai mare, frumoasă. Fusese mireasa fratelui său mai mare, era tînăra pe care se mîndrise s-o conducă la altar în ziua nunţii ei. O implorase să-i dăruiască un cal arab cînd împlinea zece ani. O privise în timpul petrecerii nunţii ei şi în seara aceea se rugase să aibă şi el o mireasă spaniolă, la fel ca ea.

Cînd plecase de la curte, împreună cu Arthur, o visase, scrisese poeme şi cîntece de dragoste pe care i le dedicase în secret. Cînd aflase de moartea lui Arthur, fusese copleşit de bucurie că era liberă.

Acum, după mai puţin de doi ani, se afla în faţa lui, cu părul roşcat-auriu despletit pe umeri, pentru a-i demonstra fecioria, cu mantila albastră acoperindu-i chipul. Mîna lui era într-a ei, ochii ei albaştri îl priveau pe el, zîmbetul ei era doar pentru el.

Inima mare şi vanitoasă de copil a lui Harry îi crescu atît de mult în piept, încît abia reuşea să repete cuvintele care îi reveneau în timpul slujbei. Arthur murise şi acum el era Prinţul de Wales; Arthur murise şi acum el era preferatul tatălui său, trandafirul Angliei. Arthur murise şi mireasa lui Arthur era acum soţia lui. Stătea drept şi mîndru şi repeta jurămintele cu vocea lui subţire, de copil. Arthur murise şi nu mai existau decît un Prinţ de Wales şi o Prinţesă: Prinţul Harry şi Prinţesa Katherine.

Din nou Prințesă

1504

Aş putea crede că am cîştigat; dar nu am cîştigat. Ar fi trebuit să cîştig; dar nu am cîştigat. Harry împlineşte doisprezece ani şi-l declară Prinţ de Wales, dar după mine nu vine nimeni, nimeni nu declară logodna noastră şi nu mă numeşte Prinţesă. Trimit după ambasador. Nu vine dimineaţa, nici măcar în aceeaşi zi nu vine. Soseşte a doua zi, ca şi cum treburile mele n-ar fi urgente, şi nici măcar nu se scuză pentru întîrziere. Îl întreb de ce n-am fost şi eu învestită Prinţesă de Wales, alături de Harry, dar nu ştie. Presupune că aşteaptă să fie plătită dota, că, fără asta, nimic nu poate merge înainte. Dar ştie, la fel ca mine şi ca regele Henric, că nu mai am toată vesela de aur ca să i-o dau şi, dacă tata nu-i trimite partea lui, eu nu pot face nimic.

Mama mea, regina, trebuie să ştie că sînt nefericită; dar primesc veşti de la ea atît de rar. Parcă aş fi unul dintre exploratorii ei, un Cristofor Columb singuratic, fără tovarăşi şi fără hărţi. M-a trimis în lumea largă şi, dacă pic în gol de pe marginea ei sau dacă mă pierd pe mare, nimeni nu poate să facă nimic.

N-are nimic să-mi spună. Mă tem că-i e ruşine cu mine, că aştept la curte, ca o cerşetoare, ca prinţul să-şi onoreze promisiunea.

În noiembrie am atîtea presimţiri rele – că e bolnavă sau tristă –, încît îi scriu şi o implor să-mi răspundă, să-mi scrie măcar un cuvînt. Întîmplarea face că în acea zi a murit, aşa că n-a mai primit scrisoarea mea şi nici eu nu am mai primit cuvîntul ei. Mă lasă, după moarte, în aceeaşi situaţie ca atunci cînd trăia: în tăcere şi simţindu-i lipsa.

Ştiam că-mi va fi dor de ea cînd am plecat de acasă. Dar mă consolam cu gîndul că soarele încă străluceşte în grădinile Alhambrei, iar ea era încă acolo, lîngă bazinul înconjurat de gardul-viu verde. Nu ştiam că moartea ei îmi va înrăutăţi şi mai mult situaţia din Anglia. Tata, care refuzase atîta timp să-i plătească restul dotei regelui Angliei, aşa cum se înţeleseseră, descoperă acum că ceea ce a pretins s-a transformat într-un adevăr amar: nu-şi permite să plătească. Şi-a irosit viaţa şi averea în cruciada fără sfîrşit împotriva maurilor şi nu mai are nici un ban pentru nimeni. Veniturile mari ale Castiliei îi revin acum Juanei, moştenitoarea mamei; iar tata nu are nimic în vistieria Aragonului, pentru căsătoria mea. Tata nu mai e acum decît unul dintre mulţii regi ai Spaniei. Juana este marea moştenitoare a Castiliei şi, dacă e să dăm crezare bîrfelor, Juana a înnebunit de tot, ca un cîine turbat, chinuită de dragoste şi de soţul ei. Oricine mă priveşte acum nu mai vede o prinţesă a Spaniei unite, una dintre cele mai măreţe mirese ale creştinătăţii; vede doar o văduvă sărmană, cu sîngele stricat. Averile familiei noastre se năruie ca un castel din cărţi, fără mîna sigură şi ochiul ager al mamei. Tatei nu-i rămîne decît disperarea; şi asta e singura zestre pe care mi-o poate oferi.

Am doar nouăsprezece ani. Oare viaţa mea s-a sfîrşit?

1509

Apoi am aşteptat. De necrezut – am aşteptat şase ani. Şase ani, timp în care am ajuns, dintr-o mireasă de şaptesprezece ani, o femeie de douăzeci şi trei. Mi-am dat seama atunci că furia regelui Henric faţă de mine era amară, puternică şi îndelungată. Nici o prinţesă din lume nu mai fusese lăsată să aştepte atît de mult şi nici nu fusese tratată atît de aspru sau părăsită în felul acesta. Nu înfloresc lucrurile, cum ar face un trubadur ca să-şi înfrumuseţeze povestea – cum ţi-aş fi povestit ţie, iubitule, în orele întunecate ale nopţii. Nu, n-a fost deloc ca într-o poveste, nici măcar ca într-o viaţă n-a fost. A fost ca o osîndire la închisoare, ca şi cum aş fi fost prizonieră, fără nici o şansă de eliberare, a fost doar singurătate, şi am înţeles încet că dădusem greş.

Am dezamăgit-o pe mama: n-am reuşit să îi aduc alianţa cu Anglia, lucrul pentru care m-am născut şi pentru care m-a crescut. Îmi era ruşine de eşecul meu. Fără dota din Spania, nu-i puteam sili pe englezi să-şi onoreze promisiunea de căsătorie. Cît timp regele îmi era duşman, nu-i puteam sili să facă nimic. Harry era doar un copil de treisprezece ani, nu-l vedeam aproape deloc. Nu-i puteam cere să onoreze promisiunea. N-aveam nici o putere, eram neglijată de cei de la curte şi ajunsesem ruşinos de săracă.

Apoi Harry a împlinit paisprezece ani şi logodna noastră tot nu se încheiase cu căsătoria, nu urmase nici o nuntă. Am aşteptat un an, el a împlinit cincisprezece, dar nimeni nu a venit după mine. Aşa că Harry a ajuns la şaisprezece ani, apoi la şaptesprezece,

şi tot n-am fost chemată. Anii au trecut. Am îmbătrînit. Am aşteptat. Am rămas statornică. Era tot ce puteam face.

Mi-am descusut rochiile şi le-am întors pe partea cealaltă, mi-am vîndut giuvaerurile ca să cumpăr mîncare. Am fost nevoită să-mi vînd preţioasele vase de aur, unul cîte unul. Ştiam că sînt ale regelui cînd i le trimiteam aurarului. Ştiam că, de fiecare dată cînd amanetam o farfurie, îmi amînam nunta cu încă o zi. Dar trebuia să mănînc, toţi cei din casa mea trebuiau să mănînce. Nu le puteam plăti serviciile, aşa că nu puteam să le cer să cerşească pentru mine sau să moară de foame, pe cont propriu.

Nu aveam nici un prieten. Am descoperit că Dona Elvira uneltea împotriva tatei, în favoarea Juanei şi a lui Philip, soţul ei, aşa că am dat-o afară, furioasă. Nu-mi păsa că va cleveti pe seama mea, că mă va numi mincinoasă. Nu-mi păsa nici măcar dacă spunea că eu şi Arthur fuseserăm iubiţi. Am prins-o că l-a trădat pe tata; chiar îşi închipuia că m-aş alia cu sora mea împotriva regelui Aragonului? Eram atît de furioasă, că nu mi-a păsat de preţul pe care l-aş fi avut de plătit pentru duşmănia ei.

N-am fost nici neghioabă, să-mi închipui că cineva ar prefera s-o creadă pe ea în locul meu, şi am avut dreptate.

L-am pierdut şi pe ambasador, pe Dr. de Puebla. M-am plîns mereu tatei de jocul lui dublu, de lipsa lui de respect, de favorurile pe care i le făcea regelui Angliei. Dar cînd a fost chemat înapoi în Spania, mi-am dat seama că el ştia mai multe decît îmi dădeam eu seama, că îşi folosise prietenia cu regele în avantajul meu, că înţelesese cum merg lucrurile la această curte atît de dificilă. Îmi fusese un prieten mai bun decît crezusem şi eram mult mai săracă fără el. Am pierdut un prieten şi un aliat, numai din cauza trufiei mele. Cel care l-a înlocuit – emisarul care fusese trimis să mă aducă acasă, Don Gutierre Gomez de Fuensalida – era doar un nerod încrezut, care credea că prezenţa lui îi onorează pe englezi. Ei îi zîmbeau batjocoritor în faţă şi rîdeau de el pe la spate, iar eu eram o prinţesă în zdrenţe, cu un ambasador absorbit de propria-i îngîmfare.

Mi-am pierdut părintele întru Cristos, duhovnicul meu, în care aveam atîta încredere, pe care mama mi-l numise drept călăuză, și a trebuit să-mi găsesc singură altul. Mi-am pierdut doamnele de companie, care nu au vrut să trăiască în sărăcie și greutăți, iar eu nu-mi permiteam să plătesc pe altcineva să mă slujească. Maria de Salinas a rămas lîngă mine în toți acești ani grei, din dragoste; dar celelalte doamne au vrut să plece. Apoi, în cele din urmă, mi-am pierdut casa, frumoasa mea casă de pe strada Strand, micul meu refugiu în acest loc străin.

Regele mi-a promis odăi la curte și m-am gîndit că, în sfîrșit, mă iertase. Am crezut că îmi cere să vin la curte, să locuiesc în iatacurile pentru prințese și să-l văd pe Harry. Dar cînd m-am mutat acolo, am descoperit că îmi dăduseră cele mai rele odăi, cele mai proaste servicii, că-l puteam vedea pe prinț numai la evenimentele cele mai formale. Într-o zi îngrozitoare, întreaga curte a plecat în pelerinaj fără să ne spună, iar noi a trebuit să ne grăbim să-i ajungem din urmă, să găsim drumul printre potecile de țară nemarcate; eram la fel de nedoriți și de lipsiți de importanță precum o căruță cu de vechituri. Cînd i-am prins din urmă, nimeni nu-și dăduse seama de lipsa noastră, iar eu a trebuit să accept singurele odăi care rămăseseră libere, cele de deasupra grajdurilor, pentru servitori.

Regele nu mi-a mai plătit nici o alocație, iar mama lui nu a insistat să mă ajute. Nu mai aveam nici un ban. Trăiam la marginea curții, disprețuită. Cîțiva spanioli mă slujeau doar pentru că nu puteau pleca. Erau prizonieri, ca și mine. Priveam toți cum anii trec și noi îmbătrînim, devenim din ce în ce mai nemulțumiți, pînă cînd am început să mă simt ca prințesa adormită din basm și am început să mă întreb dacă mă voi trezi vreodată.

Mi-am pierdut trufia, mîndria că aș putea fi mai șireată decît vulpea bătrînă – socrul meu – și decît cea ageră, mama lui. Am aflat că mă logodise cu prințul Harry nu pentru că mă iubea și mă iertase, ci pentru că acesta era cel mai iscusit și mai crud mod în care mă putea pedepsi. Dacă nu mă putea avea,

s-a asigurat că nu mă poate avea nimeni. Ziua în care mi-am dat seama de asta a fost tare amară.

Apoi Philip a murit, iar sora mea, Juana, a rămas văduvă, ca mine. Regele Henric plănuia să se căsătorească cu ea, cu biata mea soră – înnebunită de tot de pierderea soțului ei –, și s-o așeze deasupra mea, pe tronul Angliei, unde toți ar fi văzut că e nebună. Toți ar fi văzut ce sînge stricat avem, toți ar fi văzut că a făcut-o regină, iar pe mine m-a lăsat în mizerie. Era un plan mîrșav, care cu siguranță avea să ne facă de rușine și să ne îndurereze pe mine și pe Juana. Ar fi mers pînă la capăt, dacă ar fi putut, ba chiar m-a făcut codoașa lui: m-a silit să îi cer tatei să accepte căsătoria. La ordinele tatei, i-am vorbit regelui despre frumusețea Juanei; la ordinele regelui, i-am cerut tatei să-l accepte, călcîndu-mi tot timpul pe suflet. Nu mai puteam să-l refuz pe regele Henric, prigonitorul meu, socrul meu, care dorise să mă seducă. Îmi era teamă să îi spun „nu". M-am simțit atît de neînsemnată în ziua aceea.

Mi-am pierdut încrederea în farmecul meu, în inteligența și priceperea mea; dar niciodată nu mi-am pierdut voința de a trăi. Nu eram ca mama sau ca Juana. Nu m-am întors cu fața la perete, așteptînd să treacă durerea. N-am alunecat pe panta nebuniei înlăcrimate, nici în noaptea blîndă a trîndăviei. Am strîns din dinți. Eu sînt prințesa statornică; nu mă opresc unde se opresc ceilalți. Am mers înainte. Am așteptat. Chiar și atunci cînd nu mai puteam face altceva, puteam măcar să aștept. Așa că am așteptat.

Aceștia nu au fost anii înfrîngerii mele; au fost anii în care am crescut, și a fost o maturizare amară. Dintr-o fată de șaisprezece ani, care-și dorea dragoste, am devenit o văduvă de douăzeci și trei de ani, orfană de mamă și singură. În acești ani m-am gîndit mult la copilăria mea fericită de la Alhambra și la iubirea pentru soțul meu, ca să pot merge înainte; și am jurat că, indiferent de obstacolele care-mi vor ieși în cale, voi fi regina Angliei. În acești ani, mama – deși murise – a trăit din nou prin mine. Am descoperit în mine hotărîrea ei, curajul ei, am descoperit în mine optimismul și iubirea lui Arthur. În acești ani, deși nu mai aveam nimic – nici soț, nici mamă, nici prieteni, nici avere

şi nici perspective –, am jurat că, oricît m-ar trece cu vederea, oricît aş fi de săracă, oricît de departe ar fi orice posibilitate, tot aveam să devin regina Angliei.

Veştile ajungeau cu greu la spaniolii izolaţi la marginea curţii, dar pînă la urmă au aflat şi ei că sora lui Harry, prinţesa Mary, urma să se mărite, cu tot fastul, cu prinţul Carol, fiul regelui Philip şi al reginei Juana, nepotul împăratului Maximilian şi al regelui Ferdinand. În mod uimitor, chiar atunci regele Ferdinand a strîns banii pentru zestrea Catalinei şi i-a trimis la Londra.

— Dumnezeule, suntem liberi! Poate avea loc o nuntă dublă. Mă pot căsători cu el, îi spuse Catalina din suflet emisarului spaniol, Don Gutierre Gomez de Fuensalida.

Acesta, palid de îngrijorare, îşi muşca buzele cu dinţii lui galbeni.

— O, Infanta, nici nu ştiu cum să vă spun. Chiar şi această alianţă, chiar şi banii de dotă... Dumnezeule, mă tem că e prea tîrziu. Mă tem că nu ne mai sînt de nici un folos.

— Cum se poate? Logodna prinţesei Mary nu face decît să întărească alianţa cu familia mea.

— Dar dacă...

Nu izbuti să termine fraza. Nu reuşea să vorbească despre pericolul pe care-l întrezărea.

— Prinţesă, toţi englezii ştiu că banii de dotă sînt pe drum, dar nu scot o vorbă despre căsătoria voastră. O, Prinţesă, dacă se gîndesc la o alianţă în care Spania nu intră la socoteală? Dacă pun la cale o alianţă între împărat şi regele Henric? Dacă se aliază doar ca să înceapă un război împotriva Spaniei?

Ea întoarse capul.

— Nu se poate.

— Şi dacă se poate?

— Împotriva bunicului băiatului? întrebă ea.

— Ar fi vorba doar de un bunic, împăratul, împotriva celuilalt - tatăl vostru.

— N-ar îndrăzni, spuse ea hotărît.

— Ba ar putea.

— Regele Henric n-ar putea fi atît de josnic.

— Prinţesă, ştiţi că ar putea prea bine.

Ea şovăi.

— Ce mai e? întrebă, deodată înfuriată. Mai e ceva. Îmi ascunzi ceva. Despre ce-i vorba?

El făcu o pauză, pregătindu-se să spună o minciună; apoi se hotărî să-i dezvăluie adevărul.

— Mă tem, tare mă tem că îl vor logodi pe prinţul Harry cu prinţesa Eleanor, sora lui Carol.

— Nu se poate. E logodit cu mine.

— Pare că se gîndesc la un tratat măreţ: sora voastră, Juana, se va căsători cu regele; nepotul vostru, Charles, cu prinţesa Mary, iar nepoata voastră, Eleanor, cu prinţul Harry.

— Şi cu mine cum rămîne? Acum, că banii de dotă vor ajunge aici, în sfîrşit?

El nu-i răspunse. Era dureros de limpede că nu o puseseră la socoteală pe Catalina în alianța lor şi nimeni nu se obosise să ia vreo măsură în ceea ce o privea.

— Un prinţ adevărat trebuie să-şi onoreze promisiunea, spuse ea înflăcărată. Am fost logodiţi de un episcop, cu martori, e un jurămînt solemn.

Ambasadorul ridică din umeri, şovăi. Îşi aduna curajul să îi spună vestea cea mai rea.

— Alteţă, prinţesă, curaj. Mă tem că-şi va retrage jurămintele.

— Nu are cum.

Fuensalida continuă:

— Mă tem că deja le-a retras. Se poate s-o fi făcut cu ani în urmă.

— Ce? întrebă ea tăios. Cum?

— Un zvon, n-am cum să fiu sigur. Dar mă tem...

Se opri.

— De ce te temi?

— Mă tem că prinţul e deja liber de logodna cu voi, spuse el şovăitor, văzînd cum chipul Catalinei se întunecă. Nu se

poate să fi fost dorinţa lui, adăugă repede. Tatăl lui e hotărît să ne facă rău.

— Cum a putut? Cum se poate face una ca asta?

— Se poate să fi jurat că era prea tînăr, că a fost constrîns. Se poate să fi declarat că nu doreşte să se însoare cu voi. Cred că aşa a făcut, ca să spun adevărul.

— Nu a fost deloc constrîns! exclamă Catalina. Era de-a dreptul încîntat. M-a iubit ani în şir, sînt sigură că mă iubeşte şi acum. Chiar dorea să se însoare cu mine!

— Un jurămînt făcut în faţa unui episcop, prin care spune că nu a acţionat din proprie voinţă, e de ajuns să-l dezlege de promisiune.

— Deci în toţi aceşti ani, cît am fost logodită cu el şi m-am purtat ca atare, toţi aceşti ani în care am aşteptat, şi am tot aşteptat, şi am răbdat...

Nu izbuti să termine.

— Vrei să spui că în toţi aceşti ani în care am crezut că i-am prins, că am încheiat un contract, el a fost liber?

Ambasadorul aprobă din cap; ea avea un aer atît de dur şi de surprins, încît îl făcuse să-şi piardă glasul.

— Asta e... trădare. Cea mai groaznică trădare, spuse, parcă înecîndu-se cu vorbele. Cea mai rea trădare dintre toate.

El aprobă din nou din cap.

A urmat o tăcere lungă, dureroasă.

— Sînt pierdută, spuse ea simplu. Acum ştiu. Sînt pierdută de ani întregi şi n-am ştiut. Am dus o luptă fără oştire, fără ajutor. De fapt, fără cauză. Îmi spui acum că am apărat o cauză care nu mai există de ani întregi. Am luptat pentru logodna mea, dar nu eram logodită. Am fost singură în tot acest timp. Şi abia acum aflu asta.

Deşi ochii ei albaştri erau îngroziţi, nu a plîns.

— Am făcut o promisiune, spuse ea aspru. Am făcut o promisiune solemnă, care mă obligă.

— Logodna?

Făcu un mic gest cu mîna.

— Nu. Am jurat ceva. Am jurat ceva unui muribund. Şi acum îmi spui că totul a fost în van.

— Prinţesă, aţi rămas la locul vostru, aşa cum ar fi vrut mama voastră.

— Şi-au bătut joc de mine, izbucni ea, profund jignită. Am luptat să duc la împlinire un jurămînt, fără să ştiu că fusese deja încălcat de mult.

El nu putea adăuga nimic; durerea ei era prea adîncă pentru a fi alinată prin cuvinte liniştitoare.

După cîteva clipe, ea ridică fruntea.

— Mai ştie cineva în afară de mine? întrebă Catalina sumbru.

El clătină din cap.

— Sînt convins că s-a păstrat secretul.

— Milady mama regelui, prezise ea cu amărăciune. Ea trebuie să fi ştiut. Chiar ea trebuie să fi cerut asta. Şi regele, şi prinţul. Iar dacă ştia el, sigur a ştiut şi prinţesa Mary, i-a spus cu siguranţă. Şi prietenii lui cei mai apropiaţi..., spuse fata ridicînd capul. Doamnele de companie ale mamei regelui, cele ale prinţesei. Episcopul în faţa căruia a jurat, cîţiva martori. Jumătate din curteni, presupun.

Făcu o pauză, apoi adăugă:

— Credeam că măcar o parte din ei îmi sînt prieteni, spuse ea.

Ambasadorul ridică din umeri.

— Nu există prieteni la curte, doar curteni.

— Tatăl meu mă va apăra de această... cruzime! izbucni ea. Ar fi trebuit să se gîndească la asta înainte să se poarte aşa cu mine! Nu va mai exista nici o înţelegere între Anglia şi Spania, cînd va auzi ce s-a întîmplat. El va răzbuna acest abuz împotriva mea.

El nu putu să spună nimic, iar ea citi imediat cel mai dureros adevăr pe chipul lui tăcut şi încremenit.

— Nu, spuse simplu. Nu şi el. Nu tata. El nu ştia. Mă iubeşte. Nu mi-ar face niciodată rău. Nu m-ar abandona niciodată aici.

El tot nu izbutea să-i spună. O văzu cum trage adînc aer în piept.

— Ah, înţeleg. Tăcerea ta e grăitoare. Desigur. Ştie. Sigur că ştie, nu-i aşa? Tatăl meu? Banii de dotă nu sînt altceva decît un alt şiretlic. A aflat despre propunerea de a-l căsători pe prinţul Harry cu prinţesa Eleanor. L-a amăgit pe rege, lăsîndu-i de înţeles că se poate căsători cu Juana. Mi-a cerut să-l încurajez pe rege să se căsătorească cu Juana. Probabil că deja fusese de acord cu noua căsătorie a prinţului Harry. Aşadar, ştia că prinţul şi-a călcat jurămîntul faţă de mine, nu-i aşa? Ştia că e liber să se căsătorească, nu?

— Prinţesă, mie nu mi-a spus nimic. Cred că ştie. Dar poate că plănuieşte să...

Gestul ei îl întrerupse.

— M-a lăsat baltă. Înţeleg. L-am dezamăgit, aşa că m-a dat deoparte. Sînt cu adevărat singură.

— Să încerc să pregătesc întoarcerea acasă acum? întrebă Fuensalida încet.

Adevărul e că i se părea cel mai bun lucru pe care ar fi putut să-l facă. Dacă reuşea să o aducă acasă pe această prinţesă blestemată, alături de tatăl ei din ce în ce mai îndurerat şi de sora ei din ce în ce mai răvăşită, noua regină a Castiliei, ar fi făcut tot ce se putea face în acea situaţie fără ieşire. Nimeni nu s-ar mai fi căsătorit cu Catalina a Spaniei acum, că era fiica unui regat dezbinat. Era limpede pentru oricine că sîngele ei era stricat; era de ajuns s-o vadă pe sora ei. Nici măcar Henric al Angliei nu putea să pretindă că Juana era potrivită pentru căsătorie, cînd ea pornise într-un pelerinaj smintit prin Spania, cu sicriul soţului ei alături. Diplomaţia vicleană a lui Ferdinand se întorsese acum împotriva lui şi toată Europa îi era împotrivă, iar doi dintre cei mai puternici oameni din Europa se aliaseră pentru a porni un război împotriva lui. Ferdinand era pierdut. Cădea tot mai jos. Tot ce mai putea spera această prinţesă fără noroc era să se căsătorească la repezeală cu vreun nobil spaniol şi să se retragă la ţară, pentru a avea şanse să scape din calea războiului ce avea să înceapă. Cel mai rău lucru care i se putea întîmpla era să rămînă captivă şi săracă în Anglia – o ostatică

uitată, pentru care nimeni nu cerea să plătească răscumpărarea. O prizonieră pe care în curînd aveau s-o uite şi temnicerii.

— Ce să fac?

În sfîrşit, acceptă faptul că se afla în pericol. El văzu că înţelege. În sfîrşit, pricepu că totul era pierdut. O privi: regină pînă-n vîrful degetelor, înţelegînd că era pe deplin înfrîntă.

— Trebuie să aflu ce am de făcut. Altfel, voi rămîne prizonieră într-o ţară străină, unde nimeni nu mă apără.

Nu-i spuse că exact aşa o vedea şi el, încă de cînd venise în Anglia.

— Vom pleca, spuse el cu hotărîre. Dacă pornesc războiul, vă vor ţine ostatică şi vă vor lua zestrea. Acum, că tot urmează să sosească banii, ferească Dumnezeu să-i folosească pentru războiul împotriva Spaniei.

— Nu pot pleca, spuse ea cu glas egal. Dacă plec, nu mă voi mai întoarce niciodată aici.

— S-a terminat! strigă el, deodată înflăcărat. Aţi văzut şi voi, în sfîrşit. Am pierdut. Suntem înfrînţi. S-a terminat legătura dintre voi şi Anglia. Aţi rezistat, aţi trecut prin umilinţă şi sărăcie, aţi făcut faţă ca o prinţesă, ca o regină, ca o sfîntă. Nici mama voastră n-ar fi avut mai mult curaj. Dar am pierdut, Infanta. Aţi pierdut. Trebuie să ne întoarcem acasă cum se poate mai bine. Trebuie să fugim, înainte să ne prindă ei.

— Să ne prindă?

— Ne-ar putea arunca în temniţă pe amîndoi, ca spioni ai duşmanului, şi ne-ar ţine pentru răscumpărare, îi spuse el. Ar putea sechestra ce-a mai rămas din bunurile de zestre şi ar putea sechestra şi banii, cînd ajung aici. Dumnezeu ştie că vă pot inventa o vină, ca apoi să vă execute, dacă chiar vor.

— N-ar îndrăzni să se atingă de mine! Sînt o prinţesă cu sînge regal, se aprinse ea. Îmi pot lua orice, dar asta îmi rămîne! Sînt Infanta Spaniei, chiar dacă nu sînt altceva! Chiar dacă nu voi fi niciodată regina Angliei, rămîn Infanta Spaniei.

— Au mai fost aruncaţi prinţi cu sînge regal în Turnul Londrei şi n-au mai ieşit de-acolo, spuse sumbru ambasadorul. Prinţi

cu sînge regal englez au auzit porţile închizîndu-se în urma lor şi n-au mai apucat să vadă niciodată lumina soarelui. Ar putea să vă declare pretendentă. Ştiţi ce păţesc pretendenţii în Anglia. Trebuie să plecăm.

Catalina îi făcu o plecăciune mamei regelui şi nu primi nici măcar o înclinare a capului drept răspuns. Se crispă. Cele două alaiuri se întîlniseră în drum spre slujbă; în spatele bătrînei se aflau nepoata ei, prinţesa Mary, şi o jumătate de duzină de doamne de companie. Toate au întors chipuri de gheaţă către tînăra care se presupunea că era logodită cu Prinţul de Wales, dar care fusese neglijată de atîta vreme.

— Alteţă.

Catalina rămase în calea ei, aşteptînd un semn de recunoaştere.

Mama regelui o privi pe tînără fără să-şi ascundă aversiunea.

— Am auzit că întîmpinaţi greutăţi în legătură cu logodna prinţesei Mary, spuse ea.

Catalina privi înspre prinţesa Mary, iar fata, ascunsă în spatele bunicii ei, se strîmbă la ea şi izbucni într-un hohot de rîs.

— N-am ştiut, spuse Catalina.

— Poate că tu nu ştii, dar nu încape îndoială că tatăl tău ştie, spuse bătrîna iritată. Ai putea să-i scrii într-una din scrisorile pe care i le tot trimiţi că nu-l ajută cu nimic, şi nici pe tine nu te ajută, dacă se aşază în calea planurilor pe care le-am făcut pentru familia noastră.

— Sînt încredinţată că nu..., începu Catalina.

— Eu sînt încredinţată că da; şi tu ai face bine să-l avertizezi să nu ne stea în cale, o întrerupse bătrîna tăios, apoi îşi continuă drumul.

— Dar logodna mea..., încercă Catalina.

— Logodna ta? repetă mama regelui cuvintele, de parcă nu le-ar fi auzit pînă atunci. Logodna ta?

Deodată, izbucni în rîs dîndu-şi capul pe spate, cu gura larg deschisă. În spatele ei, prinţesa începu şi ea să rîdă, apoi toate doamnele hohoteau în gura mare la gîndul că prinţesa cea scăpătată vorbea de logodna cu unul dintre cei mai doriţi prinţi din toată lumea creştină.

— Tata îmi trimite dota! strigă Catalina.

— Prea tîrziu! Mult prea tîrziu! spuse mama regelui printre hohote, ţinîndu-se de braţul unei doamne.

Catalina, avînd în faţă o duzină de chipuri care se scuturau de rîs la gîndul că această prinţesă peticită îşi oferea cele cîteva vase de aur, plecă privirea, îşi croi drum printre ele şi plecă.

În noaptea aceea, ambasadorul spaniol şi un negustor italian destul de avut şi de discret stăteau unul lîngă celălalt pe chei, într-un colţ liniştit şi ferit al docului Londrei, şi supravegheau încărcarea bunurilor venite din Spania pe o corabie care urma să plece la Bruges.

— Ea nu şi-a dat acordul pentru asta? întrebă negustorul italian în şoaptă, cu chipul întunecat luminat doar de o torţă. Înseamnă că-i furăm zestrea! Ce se întîmplă dacă englezii se hotărăsc că nunta va avea loc, iar noi îi vom fi golit vistieria? Dacă îşi dau seama că zestrea a venit în sfîrşit din Spania, dar nici măcar n-a ajuns în vistieria ei? Vor spune că suntem hoţi. Vom fi cu adevărat hoţi!

— Nunta nu va avea loc niciodată, spuse ambasadorul simplu. Îi vor sechestra averea şi o vor întemniţa din clipa în care îi declară război Spaniei, ceea ce se poate întîmpla oricînd de-acum. N-am curaj să las banii regelui Ferdinand să încapă pe mîna englezilor. Ne sînt duşmani, nu aliaţi.

— Ea ce va face? I-am golit vistieria. N-a mai rămas nimic în tezaurul ei, doar cufere goale. Am lăsat-o săracă lipită.

Ambasadorul ridică din umeri.

— E oricum ruinată. Dacă rămîne aici cînd Anglia e în război cu Spania, atunci va fi un ostatic din rîndurile dușmanilor și o vor arunca în temniță. Dacă fuge împreună cu mine, nu va avea parte de o primire călduroasă acasă. Mama ei e moartă, familia ei e ruinată. La fel și ea. Nu m-ar surprinde dacă s-ar arunca în Tamisa și s-ar îneca. Viața ei s-a încheiat. Nu văd cum ar mai putea răzbi. Eu pot să-i salvez banii, dacă ești de acord să-i duci de-aici pentru mine. Dar pe ea n-o pot salva.

Știu că trebuie să plec din Anglia; Arthur n-ar vrea să rămîn și să fiu în pericol. Mi-e groază de Turn și de butucul pe care s-ar cuveni să mă decapiteze numai dacă aș fi o trădătoare, nu o prințesă care nu se face vinovată decît de o mare minciună – și aceea spusă cu intenții bune. Ar fi cea mai crudă glumă, dacă ar trebui să-mi pierd capul pe butucul pe care a murit Warwick: o pretendentă spaniolă la tronul pentru care a murit un Plantagenet adevărat.

Nu trebuie să se întîmple una ca asta. Văd că jurămîntul depus nu mai are nici o importanță. Nu sînt neghioabă, să-mi închipui că mai pot porunci acum. Nici măcar nu mă mai rog. Nici nu mă mai gîndesc la destinul meu. Dar de fugit, pot să fug. Și cred că e timpul să fug chiar acum.

— Ce-ai făcut? îl întrebă Catalina pe ambasador, ținînd în mîna tremurîndă lista de inventar.

— Am luat hotărîrea de a trimite din țară averea tatălui vostru. Nu puteam să risc...

— Dota *mea*, ridică ea tonul.

— Alteță, știm amîndoi că nu va fi nevoie de ea pentru nuntă. Nu se va căsători cu voi. Vă vor lua dota, dar el tot nu se va căsători cu voi.

— Era partea mea din înțelegere! strigă ea. Eu mi-am păstrat credința! Chiar dacă nimeni altcineva n-a făcut-o! Am stat nemîncată, am renunțat la casa mea ca să nu mă ating de averea aceea. Am făcut o promisiune și am să mi-o țin, oricît de mult m-ar costa!

— Regele ar fi folosit banii ca să plătească oştirea care ar lupta împotriva tatălui vostru. Ar fi luptat împotriva Spaniei folosindu-se de aurul tatălui vostru! exclamă Fuensalida nefericit. N-am putut să îngădui aşa ceva.

— Aşa că m-ai jefuit!

Cuvintele ei îl loviră.

— Am ascuns averea la loc sigur, în speranţa că...

— Pleacă! îi porunci ea brusc.

— Prinţesă?

— M-ai trădat, la fel ca Dona Elvira, aşa cum mă trădează toată lumea, mereu, spuse ea cu amărăciune. Poţi să pleci. N-am să te mai chem niciodată. Fii încredinţat că n-am să-ţi mai vorbesc niciodată. Dar îi voi spune tatălui meu ce ai făcut. Îi voi scrie de îndată şi-i voi spune că mi-ai furat banii de zestre, că eşti un hoţ. Nu vei mai fi primit niciodată la curtea spaniolă.

El făcu o plecăciune, tremurînd de emoţie, apoi se întoarse să plece, prea mîndru să se apere.

— Eşti un trădător! îi strigă Catalina, cînd Fuensalida ajunse la uşă. Dacă aş fi regină şi aş avea puterea unei regine, aş cere să fii spînzurat pentru trădare.

El se crispă. Se întoarse, făcu încă o plecăciune şi-i spuse cu glas îngheţat:

— Infanta, vă rog, nu vă faceţi de rîs insultîndu-mă. Vă înşelaţi profund. Chiar tatăl vostru mi-a cerut să-i trimit zestrea înapoi. N-am făcut decît să-i ascult ordinul. Chiar tatăl vostru a cerut să vă golesc vistieria. El a hotărît să vă lase săracă. A cerut să-i trimit înapoi zestrea fiindcă nu mai speră să vă căsătoriţi. A vrut ca banii să fie ţinuţi în siguranţă şi să fie scoşi în secret din Anglia. Dar, să vă spun drept, adăugă el cu o urmă de răutate în glas, nu mi-a cerut să mă asigur că şi *voi* sunteţi în siguranţă. N-a cerut să fiţi scoasă în siguranţă din Anglia. S-a gîndit la avere, nu şi la voi. Mi-a ordonat să am grijă de bani. Nici n-a pronunţat numele vostru. Cred că a renunţat cu totul la voi.

Îndată ce cuvintele i-au părăsit buzele, şi-a dorit să nu le fi rostit. Durerea de pe chipul ei era mai greu de îndurat decît tot ce văzuse pînă atunci.

— Ţi-a spus să trimiţi aurul înapoi, dar pe mine să mă laşi aici? Fără nimic?

— Sînt sigur...

Se întoarse cu spatele la el şi se apropie de fereastră, ca să-şi ascundă groaza de pe chip.

— Pleacă, repetă. Du-te.

Sînt prinţesa adormită din basm, o prinţesă a zăpezilor, părăsită pe un tărîm îngheţat, care a uitat ce-i soarele. A fot o iarnă lungă, chiar şi pentru Anglia. Chiar şi acum, în aprilie, iarba e acoperită de chiciură dimineaţa, iar cînd mă trezesc, lumina care pătrunde prin gheaţa de pe fereastra mea e atît de albă, încît mă gîndesc că a nins peste noapte. Apa din cupa de lîngă patul meu e deja îngheţată la miezul noţii şi acum nu ne mai permitem să ţinem focul aprins toată noaptea. Cînd păşesc pe iarba îngheţată, îmi scîrţie cu zgomot sub picioare şi îi simt răceala prin tălpile subţiri ale ghetelor. Ştiu că la vară vremea va fi blîndă şi dulce, cum e în Anglia; dar mi-e dor de arşiţa din Spania. Vreau să merg acolo şi soarele să-mi alunge disperarea din nou. Mă simt de parcă mi-ar fi frig neîncetat, de şapte ani, şi dacă nu apare în curînd ceva care să-mi ţină de cald, o să mor pur şi simplu, o să mă topesc în ploaie, o să mă risipesc precum ceaţa deasupra rîului. Dacă regele e într-adevăr pe moarte, aşa cum se zvoneşte la curte, iar prinţul Harry îi urmează la tron şi se căsătoreşte cu Eleanor, atunci îi voi cere tatei permisiunea să mă retrag la mănăstire. Nu poate fi mai rău decît acum. N-aş putea fi mai săracă, nu mi-ar putea fi mai frig şi n-aş putea fi mai singură. E limpede că tata şi-a uitat iubirea pentru mine şi a renunţat la mine, ca şi cum aş fi murit odată cu Arthur. Şi, într-adevăr, acum îmi doresc în fiecare zi să fi murit odată cu el.

Am jurat să nu cad pradă disperării - femeile din neamul meu se topesc în disperare ca melasa în apă. Dar gheaţa aceasta

care mi-a cuprins inima nu e ca disperarea. E ca şi cum hotărîrea mea neclintită de a fi regină m-a transformat în stîncă. Nu simt că aş ceda în faţa sentimentelor mele, ca Juana; simt că mi-am pierdut sentimentele. Sînt un sloi, un ţurţure, o prinţesă de zăpadă eternă.

Mă rog la Dumnezeu, dar nu-L aud. Mă tem că m-a uitat şi El, la fel ca ceilalţi. Nu mai simt deloc că ar fi prezent, nu-mi mai e teamă de voinţa Lui şi nu mă mai bucur de binecuvîntarea Lui. Nu mai simt nimic pentru El. Nu mai cred că sînt copilul Lui ales, binecuvîntat. Nu mă mai consolez cu gîndul că sînt aleasa Lui, pe care o pune la încercare. Cred că mi-a întors spatele. Nu ştiu de ce, dar, dacă tatăl meu pămîntesc mă poate uita, poate uita că am fost copilul lui preferat, aşa cum s-a întîmplat, bănuiesc că şi Tatăl Ceresc mă poate uita.

Descopăr că nu-mi mai pasă decît de două lucruri pe lume: încă simt iubire pentru Arthur, ca o inimă caldă care tot mai bate în pieptul păsării căzute din cerul îngheţat, înfrigurată şi amorţită. Şi încă mi-e dor de Spania, de Palatul Alhambra, de al-Yanna; grădina, locul tainic, paradisul.

Îmi îndur viaţa doar pentru că n-am scăpare. În fiecare an, sper că norocul mi se va schimba; în fiecare an, cînd se apropie ziua lui Harry şi logodna noastră nu se încheie prin căsătorie, îmi dau seama că a mai trecut un an din viaţa mea roditoare. La fiecare solstiţiu de vară, cînd ar trebui plătită dota, dar de la tata nu vine nici o poliţă, îmi e ruşine; parcă mi-e rău de la stomac. Şi de douăsprezece ori pe an, timp de şapte ani, ciclul meu a venit şi a trecut. De fiecare dată cînd încep să sîngerez, mă gîndesc că e o altă şansă irosită de a aduce pe lume un prinţ pentru Anglia. M-am obişnuit să plîng la fiecare pată de sînge de pe lenjerie, ca după un copil pierdut. Optzeci şi patru de prilejuri de a avea un fiu, în floarea vîrstei; optzeci şi patru de prilejuri irosite. Aflu ce înseamnă să lepezi. Aflu cît e de dureros.

În fiecare zi, cînd merg să mă rog, îl privesc pe Isus pe cruce şi-i spun: „Voia Ta se va face". În fiecare zi, timp de şapte ani, adică de două mii cinci sute cincizeci şi şase de ori. Aceasta e

aritmetica durerii mele. Spun: „Voia Ta se va face“; dar, de fapt, vreau să spun: „Impune-Ți voia asupra mîrșavilor sfătuitori englezi, asupra acestui rege răzbunător și nemilos și asupra vrăjitoarei bătrîne de maică-sa. Dă-mi dreptul meu. Fă-mă regină. Trebuie să fiu regină, trebuie să am un fiu, sau voi deveni o prințesă de zăpadă“.

21 aprilie 1509

„Regele a murit“, i-a scris ambasadorul Fuensalida Catalinei, știind că aceasta nu-l va primi, știind că nu avea să-l ierte niciodată pentru că-i furase zestrea și o numise pretendentă, pentru că-i spusese că tatăl ei o abandonase. „Știu că nu vreți să mă primiți, dar trebuie să-mi fac datoria și să vă avertizez că regele i-a spus pe patul de moarte fiului său că e liber să se căsătorească cu cine dorește. Dacă vreți să pregătesc o corabie care să vă ducă înapoi în Spania, dispun de banii necesari. Eu, personal, nu cred că aveți nimic de cîștigat rămînînd aici, decît batjocură, infamie și, probabil. pericol.“

— A murit, spuse Catalina.

— Ce? întrebă una dintre doamnele de companie.

Catalina strînse scrisoarea în pumn. Nu mai avea încredere în nimeni.

— Nimic, spuse ea. Mă duc să mă plimb.

Maria de Salinas se ridică și-i puse Catalinei pe umeri mantia peticită. Era aceeași cu care se înfășurase în iarna rece în care plecase de la Londra spre Ludlow, împreună cu Arthur, cu șapte ani în urmă.

— Vreți să venim cu voi? s-a oferit ea, fără entuziasm, privind cerul cenușiu din spatele ferestrelor.

— Nu.

Merg cu greu pe malul rîului; pietrișul de pe alee mă înțeapă prin talpa subțire de piele a ghetelor, de parcă aș încerca să fug

de speranţa însăşi. Mă întreb dacă există vreo şansă ca norocul să mi se schimbe, dacă se schimbă chiar acum. Regele care m-a dorit şi apoi m-a urît pentru că l-am refuzat a murit. Se spune că era bolnav; dar Dumnezeu ştie că nu s-a îmblînzit deloc. Credeam că va rămîne pe tron pentru totdeauna. Dar acum e mort. Acum s-a dus. Va hotărî prinţul.

Nu am curaj să sper. După toţi aceşti ani de post, simt că o singură picătură de speranţă m-ar îmbăta. Dar sper la puţin optimism, doar să-i simt gustul, atît de diferit de dieta mea de deznădejde cumplită.

Fiindcă îl cunosc pe băiat, pe Harry. Jur că-l cunosc. Am stat cu ochii pe el, ca un şoimar care veghează o pasăre obosită. L-am urmărit, l-am judecat, apoi mi-am comparat judecata cu purtarea lui, iar şi iar. L-am studiat ca pe catehism. Îi cunosc calităţile şi slăbiciunile şi cred că am o şansă, o mică şansă, să sper.

Harry e orgolios – păcat de băieţel – şi nu-l învinovăţesc pentru asta, dar dă pe dinafară de orgoliu. Pe de o parte, asta l-ar putea face să se însoare cu mine, pentru că va dori să fie văzut că face ce e corect – că îşi onorează promisiunea, că mă salvează chiar. La gîndul că m-ar putea salva Harry, simt nevoia să mă opresc şi să-mi înfig unghiile în palmă, pe sub mantie. Pot răbda şi umilinţa asta. S-ar putea ca Harry să vrea să mă salveze, iar eu trebuie să fiu recunoscătoare. Arthur ar fi murit de ruşine gîndindu-se că lăudărosul ăsta mic mă salvează; dar Arthur a murit de mult, la fel şi mama; va trebui să îndur de una singură.

Însă vanitatea lui ar putea la fel de bine să se întoarcă împotriva mea. Dacă îi vor împuia capul cu bogăţia prinţesei Eleanor, cu influenţa familiei ei, a Habsburgilor, cu glorioasa alianţă cu Sfîntul Împărat Roman, îl pot ispiti. Bunica lui va vorbi cu siguranţă urît despre mine, iar cuvîntul ei a fost întotdeauna lege pentru el. Îl va sfătui să se însoare cu prinţesa Eleanor, iar lui i se va părea atrăgătoare ideea unei frumuseţi necunoscute, ca oricărui neghiob tînăr.

Dar, chiar dacă doreşte să se căsătorească cu ea, rămîne de rezolvat problema cu mine. N-ar fi privit cu ochi buni, dacă m-ar trimite acasă; cu siguranţă, n-ar îndrăzni să se căsătorească cu alta cît sînt încă la curte. Ştiu că Harry ar face orice să nu pară ridicol. Dacă găsesc o cale de a rămîne aici pînă cînd încep să-i pună la cale nunta, mă voi afla pe o poziţie cu adevărat puternică.

Merg mai încet şi privesc în jurul meu rîul rece, barcagiii înfofoliţi în hainele lor de iarnă, ca să se apere de ger. „Dumnezeu să vă binecuvînteze, Prinţesă!", strigă unul dintre ei, recunoscîndu-mă. Ridic o mînă în semn de răspuns. Oamenii din ţara asta ciudată şi capricioasă m-au iubit din clipa cînd s-au înghesuit să mă vadă în micul port de la Plymouth. Acesta e un alt avantaj în ochii prinţului nou-venit la tron şi înnebunit după afecţiune.

Harry nu se zgîrceşte la bani. Nu e destul de vîrstnic încît să le cunoască valoarea şi întotdeauna i s-a oferit tot ce şi-a dorit. Nu se va ciondăni cu nimeni pentru dotă şi moştenire. Sînt sigură de asta. Va fi mai mult decît dispus să facă un gest nobil. Trebuie să mă asigur că Fuensalida şi tata nu se oferă să mă ducă acasă, pentru a-i face loc noii mirese. Fuensalida a renunţat cu mult timp în urmă la cauza noastră. Dar eu nu. Nu acum. Va trebui să ţin piept spaimei ce-l va cuprinde şi propriilor mele temeri. Trebuie să rămîn aici, pe cîmpul de luptă. Nu mă pot retrage acum.

Harry s-a simţit atras de mine în trecut, ştiu asta. Întîi mi-a spus Arthur – mi-a spus că i-a plăcut să mă conducă la altar, că visase că el era mirele, iar eu, mireasa. I-am hrănit această preferinţă. De fiecare dată cînd îl văd, îi acord toată atenţia. Cînd sora lui rîde de el sau nu îl bagă în seamă, eu îl privesc, îi cer să-mi cînte, îl privesc cu admiraţie cînd dansează. În rarele ocazii cînd rămîn singură cu el, îi cer să-mi citească şi împărtăşim păreri despre marii scriitori. Mă asigur că îşi dă seama că-l găsesc sclipitor. E un băiat isteţ, nu e deloc greu să vorbeşti cu el.

Greutatea pe care am întîmpinat-o mereu e că toată lumea îl admiră atît de mult, încît e greu de crezut că admirația mea ar putea cîntări mult în ochii lui. De vreme ce bunica lui, Milady mama regelui, declară că e cel mai frumos prinț din lumea creștină, cel mai învățat, cel mai promițător, ce-aș putea să mai spun eu? Cum ar putea cineva să-i facă complimente unui băiat pe care deja l-a măgulit toată lumea, pînă a ajuns teribil de trufaș, care deja crede că e cel mai măreț prinț care a existat vreodată?

Acestea sînt avantajele mele. Dezavantajul e că a fost logodit cu mine șase ani și probabil că mă consideră alegerea tatălui său, nici măcar una interesantă. A jurat în fața unui episcop că nu sînt alegerea lui și că nu dorește să se însoare cu mine. Ar putea dori să respecte acel jurămînt, să pretindă că nu m-a dorit niciodată și să nege jurămîntul de logodnă. La gîndul că Harry ar putea spune întregii lumi că a fost logodit cu mine cu forța și că acum se bucură să scape de mine, mă opresc din nou. Pot să rabd și asta.

Anii aceștia n-au fost deloc blînzi cu mine. Nu m-a văzut niciodată rîzînd cu bucurie, nu m-a văzut niciodată zîmbind și binedispusă. Nu m-a văzut niciodată îmbrăcată altfel decît sărăcăcios și îngrijorată de înfățișarea mea. Nu m-au chemat niciodată să dansez pentru el sau să-i cînt. Întotdeauna îmi dau un cal jalnic cînd curtea merge la vînătoare și de multe ori nu pot ține pasul. Par mereu obosită și sînt mereu neliniștită. El e tînăr și frivol, adoră luxul și hainele elegante. Probabil că mă vede ca pe o femeie săracă, o povară pentru familia lui, o văduvă palidă, o stafie la ospăț. E un băiat foarte îngăduitor cu sine, se poate să vrea să renunțe la datoria lui. E vanitos și fără griji și s-ar putea să nu i se pară mare lucru să mă trimită acasă.

Dar trebuie să rămîn. Dacă plec, mă va uita imediat, de asta sînt sigură. Trebuie să rămîn.

Chemat la Consiliul Coroanei, Fuensalida a intrat cu capul sus, încercînd să pară semeț, încredințat că fusese chemat ca să i se spună să plece și s-o ia și pe Infanta nedorită cu el. Mîndria lui de spaniol, care-i jignise de atîtea ori în trecut, l-a

ajutat să intre pe uşă şi să se aşeze la masa Consiliului Coroanei. Slujitorii noului rege erau deja aşezaţi, iar lui i se păstrase un loc chiar în mijloc. S-s simţit ca un băiat chemat de profesori ca să fie dojenit.

— Probabil că ar trebui să încep prin a vă explica situaţia Prinţesei de Wales, începu el sfios. Banii pentru dotă se află la loc sigur, în afara ţării, şi pot fi plătiţi în...

— N-are nici o importanţă dota, îl întrerupse unul dintre sfetnici.

— Dota? întrebă Funesalida, rămas fără cuvinte de surpriză. Dar vasele de aur ale prinţesei...

— Regele doreşte să fie generos cu logodnica sa.

Ambasadorul fu prea uimit să poată spune ceva.

— Logodnica?

— Acum cel mai important lucru este puterea pe care o are regele Franţei şi pericolul pe care-l reprezintă ambiţiile lui pentru Europa. Aşa a fost mereu, încă de la bătălia de la Azincourt. Regele e nerăbdător să restabilească gloria Angliei. Şi acum avem un rege la fel de mare ca acel Henric, pregătit să-i redea Angliei măreţia. Siguranţa Angliei depinde de o alianţă triplă, între Spania, Anglia şi Împărat. Regele cel tînăr consideră că nunta cu Infanta i-ar asigura sprijinul regelui Aragonului. Cam aşa stau lucrurile, nu-i aşa?

— Desigur, spuse Fuensalida, simţind că ameţeşte. Dar vasele de aur...

— N-au nici o importanţă, repetă un sfetnic.

— Credeam că bunurile ei...

— N-au nici o importanţă.

— Va trebui să-i spun despre această... întorsătură... a lucrurilor.

Sfetnicii se ridicară în picioare.

— Chiar vă rugăm.

— Mă voi întoarce după ce... ăăă... după ce-o văd.

Nu avea rost să le spună – se gîndi el – că ea fusese atît de furioasă pe el pentru ceea ce considerase a fi trădare, încît era posibil nici să nu-l primească. Nu avea rost să le spună că

ultima dată cînd o văzuse îi spusese că era pierdută, cu cauza ei cu tot, şi că toată lumea ştiuse asta cu mulţi ani înainte.

Ieşi din încăpere mai mult împiedicîndu-se decît mergînd şi aproape se lovi de prinţul cel tînăr. Băiatul, care încă nu împlinise optsprezece ani, radia de fericire.

— Domnule ambasador!

Fuensalida făcu un pas înapoi şi căzu în genunchi.

— Alteţă! Condoleanţele mele.... pentru pierderea...

— Da, da, făcu el un gest, ca şi cum nu s-ar fi sinchisit de compasiunea lui.

Nu reuşea să pară serios. Era numai zîmbet, mai înalt decît oricînd.

— Vei dori să-i comunici prinţesei că-i propun să ne căsătorim cît de curînd.

Fuensalida îşi dădu seama că are gura uscată şi se bîlbîi:

— Desigur, Alteţă.

— Îi voi trimite un mesaj pentru tine, spuse el mărinimos, apoi chicoti. Ştiu că nu-i eşti în graţii. Ştiu că nu vrea să te vadă, dar sînt încredinţat că o va face, de dragul meu.

— Mulţumesc, spuse ambasadorul.

Prinţul îi făcu semn să plece. Fuensalida se ridică şi porni spre apartamentele princiare. Îşi dădea seama că spaniolilor nu le va fi uşor să-şi revină de pe urma dărniciei acestui nou rege englez. Mărinimia, ostentaţia lui erau covîrşitoare.

Catalina l-a lăsat pe ambasador să aştepte, dar după mai puţin de un ceas l-a primit. El a admirat sîngele rece cu care ea a stătuse cu ochii pe ceas, ştiind că omul care aştepta dincolo de uşă îi cunoaşte soarta.

— Emisare, spuse ea liniştit.

El făcu o plecăciune. Tivul rochiei ei era zdrenţuit. A observat firul subţire, cusăturile mărunte unde fusese refăcut, apoi purtat din nou, pînă se rupsese. Se simţi uşurat că, orice s-ar

fi întîmplat cu ea după această nuntă neaşteptată, nu avea să mai poarte niciodată o rochie veche.

— Prinţesă Văduvă, vin de la Consiliul Coroanei. Necazurile noastre au luat sfîrşit. Vrea să se însoare cu voi.

Fuensalida crezuse că fata avea să plîngă de bucurie sau să-i cadă în braţe, sau în genunchi, ca să-I mulţumească lui Dumnezeu. N-a făcut nici unul dintre aceste lucruri. Şi-a înclinat uşor capul. Frunza aurie ponosită, brodată pe boneta ei, a strălucit în soare.

— Mă bucur să aud asta, spuse ea scurt.

— Mi-au spus că nu e nici o problemă legată de vasele de aur, adăugă el, fără să-şi poată ascunde bucuria din glas.

Ea dădu din nou din cap.

— Dota va trebui plătită. Voi cere să se trimită înapoi banii de la Bruges. Au fost ţinuţi la loc sigur, Alteţă. I-am ţinut la loc sigur pentru voi, spuse el cu glas tremurător.

Din nou, ea dădu din cap.

El căzu în genunchi:

— Prinţesă, bucuraţi-vă! Veţi fi regina Angliei.

Ea îl privi, iar ochii ei albaştri erau duri, ca safirele pe care le vînduse cu mult timp în urmă.

— Emisare, dintotdeauna am fost viitoarea regină a Angliei.

Am reuşit. O, Doamne, am reuşit! După şapte ani nesfîrşiţi de aşteptare, după greutăţi şi umilinţe, am reuşit. Mă duc în dormitor, îngenunchez pe băncuţa pentru rugăciuni şi închid ochii. Dar îi vorbesc lui Arthur, nu Domnului din ceruri.

„Am reuşit", îi spun. „Harry se va căsători cu mine, am făcut tot ce-ai dorit să fac."

O clipă, îi văd zîmbetul, îl văd aşa cum l-am văzut de atîtea ori, cînd îl priveam pe furiş la cină şi-l surprindeam zîmbind cuiva din sală. Am din nou dinainte chipul său strălucitor, ochii lui întunecaţi, conturul limpede a profilului său. Şi, mai mult, îi simt parfumul, parfumul dorinţei mele.

Chiar şi îngenuncheată în faţa crucifixului, oftez de dorul lui. „Arthur, iubitul meu. Singura mea iubire. Mă voi căsători cu fratele tău, dar sînt pe veci a ta." Pentru o clipă, îmi amintesc

parfumul pielii sale dimineața, la fel de viu ca gustul primelor cireșe. Ridic capul și parcă îi simt pieptul pe obraz, cînd se apleacă deasupra mea, cînd se împinge peste mine. „Arthur", șoptesc. Sînt și voi fi întotdeauna a lui.

Catalina fu nevoită să facă față unei grele încercări. Cînd se pregătea să se așeze la masă, într-o rochie nouă, croită în grabă, cu un colier de aur la gît și purtînd cercei cu perle, condusă la masa așezată chiar în fața sălii, i-a făcut o plecăciune viitorului său soț și a văzut că acesta îi zîmbește, apoi s-a întors către bunica lui și a întîlnit privirea de vasilisc a lui Lady Margaret Beaufort.

— Ești norocoasă, i-a spus bătrîna mai tîrziu, cînd muzicienii au început să cînte și mesele au fost luate.

— Adevărat? întrebă Catalina, dinadins neclar.

— Te-ai căsătorit cu unul dintre cei mai grandioși prinți din Europa și l-ai pierdut; acum se pare că te vei căsători cu altul.

— Nu e chiar o surpriză, rosti Catalina într-o franceză perfectă, de vreme ce suntem logodiți de șase ani. Cu siguranță, știați, Alteță, că această zi va veni. Nu credeați că un prinț atît de onorabil își va călca jurămîntul sfînt, nu-i așa?

Bătrîna își ascunse cu dibăcie încurcătura.

— Nu m-am îndoit de intențiile noastre, îi răspunse. Ne ținem cuvîntul. Dar cînd tu ai ținut pentru tine zestrea, iar tatăl tău a refuzat să ne plătească, m-am întrebat care erau intențiile voastre. Mi-am făcut probleme în legătură cu onoarea Spaniei.

— În cazul acesta, ați dat dovadă de bunătate că n-ați spus nimic să-l tulburați pe rege, spuse Catalina calm. Fiindcă știu că avea încredere în mine. Și știu că și voi v-ați dorit întotdeauna să vă fiu nepoată. Și acum, iată! Voi fi nepoata voastră, voi fi regina Angliei, dota a fost plătită și toate sînt așa cum trebuie să fie.

O lăsă pe bătrînă fără replică – și nu mulți se puteau lăuda cu asta.

— Acum nu ne rămîne decît să sperăm că ești roditoare, fu tot ce putu spune Lady Margaret, cu acreală.

— De ce n-aș fi? Mama a avut o jumătate de duzină de copii, spuse Catalina cu blîndețe. Să sperăm că soțul meu și cu mine vom fi binecuvîntați cu rodnicia Spaniei. Emblema mea e rodia – un fruct spaniol, plin de semințe.

Milady mama regelui se îndepărtă, lăsînd-o pe Catalina singură. Catalina făcu o plecăciune spre spatele acesteia și se ridică semeață. Nu avea importanță ce credea sau spunea Lady Margaret, important era ce putea face. Catalina nu credea că ar fi putut opri nunta, iar altceva nu mai conta.

Palatul Greenwich, 11 iunie 1509

Îmi era groază de nuntă, de momentul în care trebuia să rostesc jurămintele de căsătorie pe care i le spusesem lui Arthur. Dar, pînă la urmă, slujba a semănat atît de puțin cu ziua aceea măreață din Catedrala St Paul, încît am putut s-o îndur, cu Harry în fața mea și cu gîndul la Arthur bine ascuns într-un colț al minții mele. O făceam pentru Arthur, era chiar lucrul pe care mi-l ceruse, chiar lucrul asupra căruia insistase – și nu puteam risca să mă gîndesc la el.

În catedrală nu se adunase o mare mulțime, nu au venit ambasadori și nu au fost fîntîni cu vin. Ne-am căsătorit între zidurile Palatului Greenwich, în biserica franciscană, cu doar trei martori și o jumătate de duzină de privitori.

N-a fost nici un festin, nici muzică, nici dansuri, nimeni nu s-a îmbătat și nu s-a iscat nici o gîlceavă. N-am fost duși în pat sub ochii întregii curți. Îmi fusese teamă de asta – de ritualul prin care eram duși în pat, apoi așternuturile erau expuse în public dimineața; dar prințul – regele, de-acum trebuie să mă obișnuiesc să-l numesc așa – e la fel de sfios ca mine, așa că am cinat în liniște la curte, apoi ne-am retras împreună. Au băut în cinstea noastră și ne-au lăsat să plecăm. Bunica lui era acolo,

cu chipul ca o mască, cu privirea de gheață. Mă port cît se poate de bine cu ea, pentru mine nu mai contează ce părere are. Nu mai poate face nimic. Nimeni n-a sugerat că ar trebui să locuiesc în odăile ei, sub supravegherea ei. Dimpotrivă, chiar a eliberat iatacurile pentru mine. M-am căsătorit cu Harry. Sînt regina Angliei și ea nu e mai mult decît bunica regelui.

Doamnele de companie mă dezbracă în tăcere; este și triumful lor acesta, e scăparea lor din sărăcie, la fel ca a mea. Nimeni nu vrea să-și amintească noaptea de la Oxford, cea de la Burford, nopțile de la Ludlow. Soarta lor, ca și a mea, depinde de succesul acestei înșelătorii. Dacă le-aș întreba, ar tăgădui că Arthur a existat vreodată.

În plus, a trecut atît de mult timp. Șapte ani lungi. În afară de mine, cine și-ar putea aminti ce s-a petrecut cu atîta timp în urmă? În afară de mine, cine ar putea avea știință de deliciul așteptării lui Arthur, cînd focul lumina draperiile colorate ale patului, iar lumînările aruncau umbre jucăușe pe trupurile noastre înlănțuite? Cine ar putea ști de șoaptele somnoroase dinaintea zorilor? „Spune-mi o poveste."

Mă lasă, îmbrăcată într-una din multele cămăși de noapte noi, fine, se retrag în tăcere. Îl aștept pe Harry așa cum, cu multă vreme în urmă, îl așteptam pe Arthur. Singura diferență e că nu simt nici urmă de bucurie.

Garda personală și nobilii din serviciul personal l-au adus pe tînărul rege în camerele reginei, au bătut la ușă și l-au lăsat să intre. Ea purta cămașă de noapte, ședea lîngă foc, cu un șal cu broderii bogate pe umeri. Încăperea era caldă, primitoare. S-a ridicat cînd el a intrat, făcîndu-i o reverență.

Harry i-a făcut semn să se ridice atingîndu-i ușor cotul. Ea a observat îndată că era atît de stînjenit, încît se îmbujorase și mîna îi tremura.

— Vrei o cupă cu bere de nuntă? îl invită ea, silindu-se să nu se gîndească la Arthur aducîndu-i o cupă și spunîndu-i că era pentru curaj.

— Da, spuse el.

Vocea lui încă tinerească era nesigură. Ea s-a întors cu spatele, să toarne berea şi să-şi ascundă zîmbetul.

Au ridicat cupele şi au închinat.

— Sper că ziua de azi n-a fost prea liniştită pentru gustul tău, spuse el şovăitor. M-am gîndit că tata a murit de puţin timp şi că nu se cade ză facem o nuntă cu prea mult fast. N-am vrut s-o întristez pe Milady mama regelui.

Ea dădu din cap, dar nu spuse nimic.

— Sper că nu eşti dezamăgită, continuă el. Prima ta nuntă a fost atît de grandioasă.

Catalina zîmbi.

— Nici nu-mi mai amintesc mare lucru; a trecut atîta timp.

Observă că el era mulţumit de cuvintele ei.

— Aşa e, nu? Eram aproape copii cu toţii.

— Da, spuse ea. Mult prea tineri pentru căsătorie.

El se mişcă pe scaun. Catalina ştia că toţi curtenii care primiseră aur de la Habsburgi o vorbiseră de rău. Duşmanii Spaniei sigur o vorbiseră de rău. Pînă şi bunica lui îl sfătuise să nu se căsătorească cu ea. Băieţandrul acesta atît de uşor de citit încă se îndoia de alegerea lui, oricît de curajos ar fi încercat să pară.

— Nu chiar aşa de tineri; tu aveai cincisprezece ani, îi aminti el. Erai o tînără femeie.

— Şi Arthur tot atît avea, spuse ea, adunîndu-şi curajul să-i rostească numele. Dar n-a fost niciodată prea robust, cred. Nu a putut să-mi fie soţ cu adevărat.

Harry nu spuse nimic, iar ei i se făcu teamă că mersese prea departe. Apoi îi văzu raza de speranţă de pe chip.

— Atunci, chiar e adevărat? E adevărat că nu s-a consumat căsătoria? întrebă el, roşind stînjenit. Îmi pare rău... mă întrebam... ştiu că au spus... dar mă întrebam...

— Niciodată, spuse ea liniştită. A încercat o dată sau de două ori, dar sigur îţi aminteşti că nu era puternic. Se prea poate să se fi lăudat că a făcut-o, dar bietul Arthur n-a izbutit.

„O voi face pentru tine" îi spun aprig în gînd iubitului meu. „Tu ţi-ai dorit minciuna asta. O voi face pînă la capăt. Dacă trebuie făcută, trebuie dusă pînă la capăt. Trebuie făcută cu curaj, cu convingere; şi nu trebuie desfăcută niciodată."

Cu glas tare, Catalina spuse:

— Ne-am căsătorit în noiembrie, aşa cum îţi aminteşti. Cea mai mare parte a lunii decembrie ne-am petrecut-o în drum spre Ludlow, şi tot drumul am stat separat. După Crăciun, nu s-a simţit bine, apoi a murit în aprilie. Am fost foarte tristă pentru el.

— N-aţi fost niciodată iubiţi? întrebă Harry, însetat să fie sigur.

— Cum am fi putut?

Ridică din umeri cochet, dezaprobator, iar gestul făcu şalul să alunece puţin, dezvelindu-i umărul catifelat. A văzut cum privirea lui e atrasă de pielea dezgolită, l-a văzut cum înghite în sec.

— Nu era deloc viguros. Chiar şi mama ta era de părere că ar trebui să rămînă singur un an, la Ludlow. Aş vrea să fi făcut asta. Pentru mine, n-ar fi fost nici o diferenţă, şi poate că el ar fi scăpat cu viaţă. Mi-a fost ca un străin cît am fost căsătoriţi. Am trăit precum copiii în creşa regală. N-am fost deloc parteneri.

El oftă, ca şi cum s-ar fi eliberat de o povară, şi o privi, cu chipul luminos:

— Ştii, m-am temut, mărturisi el. Bunica a zis...

— Ah! Bătrînele mereu bîrfesc pe la colţuri, spuse ea zîmbind, fără să ţină seama de surprinderea lui la auzul cuvintelor lipsite de respect. Mulţumesc lui Dumnezeu că suntem tineri şi că nu trebuie să le dăm crezare.

— Deci a fost doar bîrfă, spuse el, împrumutînd pe dată tonul ei nepăsător. Doar bîrfă de femei bătrîne.

— Doar n-o s-o ascultăm, spuse ea provocîndu-l să continue. Tu eşti rege şi eu sînt regină, aşa că vom lua singur hotărîri.

Nu avem nevoie de sfatul ei. Ce să zic, chiar sfatul ei ne-a ținut despărțiți cînd am fi putut fi împreună.

El nu se gîndise niciodată la asta.

— Chiar așa, spuse el devenind serios. Am fost amîndoi nedreptățiți. Cînd mă gîndesc la tot timpul în care mi-a repetat că tu ai fost soția lui Arthur, că ați fost căsătoriți și duși în pat, că ar trebui să-mi caut pe altcineva...

— Sînt fecioară, ca în ziua cînd am venit în Anglia, spuse ea cu convingere. O poți întreba pe fosta mea guvernantă sau pe oricare dintre doamnele mele. Toate știu asta. Și mama știa. Sînt fecioară neprihănită.

El oftă încet, ca și cum ar fi scăpat de o grijă.

— Ești foarte bună că-mi spui asta, spuse el. E mai bine să vorbim deschis despre aceste lucruri, ca să fie clare pentru amîndoi. Să nu existe îndoială. Ar fi îngrozitor să păcătuim.

— Suntem tineri, spuse ea. Putem vorbi despre astfel de lucruri. Putem fi cinstiți și deschiși între noi. Nu trebuie să ne fie teamă de zvonuri și bîrfe. Nu trebuie să ne temem de păcat.

— O să fie prima dată și pentru mine, recunoscu el sfios. Sper să nu-ți faci o părere proastă despre mine.

— Sigur că nu, îi spuse ea blînd. Cînd ai avut tu voie să ieși? Bunica și tatăl tău te-au închis ca într-o colivie, ca pe un șoim de preț. Mă bucur că vom fi împreună, că va fi prima dată pentru amîndoi, împreună.

Harry se ridică și-i întinse mîna.

— Deci va trebui să învățăm împreună, spuse el. Va trebui să fim blînzi unul cu celălalt. Nu vreau să-ți fac nici un rău, Catalina. Trebuie să-mi spui dacă te doare.

Ea se strecură cu ușurință în brațele lui și simți cum trupul lui se încordează la atingerea ei. Se retrase grațios, ca și cum s-ar fi rușinat, dar își lăsă o mînă pe umărul lui, pentru a-l încuraja să înainteze, pînă cînd a simțit patul în spatele ei. Apoi s-a lăsat ușor pe perne, zîmbindu-i, și a văzut cum ochii lui albaștri se tulbură de dorință.

— Te-am dorit de cînd te-am văzut prima dată, spuse el, cu răsuflarea tăiată.

Îi mîngîie grăbit părul, gîtul, umărul gol, dorind-o pe toată deodată, imediat.

Ea zîmbi.

— Şi eu pe tine.

— Chiar aşa?

Dădu din cap aprobator.

— Am visat că mă căsătoream eu cu tine în ziua aceea, spuse el îmbujorat, gîfîind.

Încet, ea îşi desfăcu panglicile de la gulerul cămăşii, lăsînd lenjeria mătăsoasă să-i alunece de pe trup, ca el să-i vadă gîtul, sînii rotunzi şi tari, talia şi umbra întunecată dintre picioare. Harry gemu de dorinţă văzînd-o.

— E ca şi cum aşa ar fi fost, şopti ea. N-am avut pe altcineva. Şi acum, în sfîrşit, suntem căsătoriţi.

— Ah, Doamne! Da, suntem, spuse el cu jind. Ne-am căsătorit, în sfîrşit.

Îşi lipi faţa de gîtul ei cald şi ea îi simţi respiraţia rapidă în păr, trupul lui se împingea peste al ei, iar Catalina simţi că-i răspunde. Îşi aminti atingerea lui Arthur şi-şi muşcă vîrful limbii, ca să-şi amintească să nu-i rostească niciodată, niciodată numele cu voce tare. Îl lăsă pe Harry să împingă, să se forţeze, apoi îl simţi în ea. Scoase un mic ţipăt de durere bine învăţat, dar îşi dădu seama pe dată, cu un fior de spaimă, că nu era de-ajuns. Nu ţipase destul de tare, trupul ei nu se împotrivise îndeajuns. Fusese prea caldă, prea primitoare. Fusese prea uşor. Poate că acest tînăr necopt nu ştia prea multe; dar ştia că nu fusese îndeajuns de greu.

Dădu înapoi, deşi cuprins de dorinţă. Ştia că ceva nu era în ordine. O privi.

— *Chiar* eşti fecioară, spuse el nesigur. Sper că nu te doare prea tare.

Dar ştia că nu era. În adîncul fiinţei lui, ştia că nu e fecioară. Nu avea habar de multe acest băiat cocoloşit, dar atîta lucru ştia. Undeva, în mintea lui, ştia că ea minte.

Ea îşi ridică privirea către el.

— Am fost, pînă acum, spuse, reuşind să-i arate un mic zîmbet. Dar forţa ta m-a copleşit. Eşti atît de puternic. M-ai copleşit.

Părea încă neliniştit, dar dorinţa îi era prea mare. Începu din nou să se mişte, nu putea rezista în faţa plăcerii.

— M-ai biruit, îl încurajă ea. Eşti soţul meu, ţi-ai luat dreptul, îi spuse şi îl văzu uitînd de îndoieli, în focul pasiunii. Ai făcut ceea ce Arthur n-a fost în stare să facă, şopti.

Aceste cuvinte au avut darul să-l înnebunească de dorinţă. Tînărul gemu de plăcere şi se prăbuşi peste ea, sămînţa lui pulsînd în ea; neîndoielnic, faptul fusese împlinit.

Nu mă mai întreabă încă o dată. Vrea atît de mult să mă creadă, că nu-mi mai pune întrebarea, de teama unui răspuns care nu-i va plăcea. E laş cînd vine vorba de asta. E obişnuit să audă răspunsurile pe care vrea să le audă şi preferă o minciună plăcută, decît un adevăr greu de suportat.

În parte, e dorinţa lui pentru mine şi mă vrea aşa cum eram cînd m-a văzut pentru prima dată: o fecioară în rochie albă de mireasă. Dar e şi dorinţa lui de a le demonstra că au greşit celor care l-au avertizat de capcana pe care i-o întindeam eu. Dar, mai mult decît orice altceva, îl mînă ura şi invidia împotriva iubitului meu Arthur şi mă vrea doar pentru că am fost mireasa lui Arthur şi – să-i ierte Dumnezeu invidia şi ranchiuna de al doilea fiu – vrea să audă de la mine că poate să facă ceva ce Arthur n-a putut, că poate avea ceva ce Arthur n-a putut avea. Chiar dacă iubitul meu soţ odihneşte în cavoul de sub Catedrala din Worcester, copilul care îi poartă coroana tot vrea să triumfe asupra lui. Cea mai mare minciună nu e că i-am spus lui Harry că sînt fecioară. Cea mai mare minciună e că i-am spus că e mai bun, mai bărbat decît fratele lui. Şi am făcut-o.

În zori, cînd el încă doarme, îmi iau cuţitaşul de buzunar şi mă tai în talpă, unde nu va vedea rana, apoi las cîteva picături de sînge să cadă pe cearşaf, destul cît să treacă inspecţia pe care o va face Milady bunica regelui sau oricare alt duşman ţîfnos

care ar vrea să-mi facă rău. Aşternuturile regelui şi ale miresei lui nu se expun public; dar ştiu că toţi vor întreba, aşa că e mai bine ca doamnele mele să poată spune că au văzut pata de sînge şi că eu mă plîng de dureri.

Dimineaţa, fac tot ce trebuie să facă o mireasă. Spun că sînt obosită şi rămîn să mă odihnesc toată dimineaţa. Zîmbesc cu privirile plecate, ca şi cum aş fi descoperit o taină dulce. Merg ceva mai ţeapăn şi refuz să ies călare la vînătoare timp de o săptămînă. Fac tot ce trebuie pentru a arăta că sînt o tînără care şi-a pierdut fecioria. Îi conving pe toţi. Şi, oricum, nimeni nu vrea să creadă altceva.

Tăietura din talpă mă doare mult timp. O simt de cîte ori îmi pun pantofii noi, cei cu catarame din diamante. E ca o aducere-aminte a minciunii pe care i-am promis lui Arthur că o voi spune. Marea minciună pe care o voi trăi, pentru tot restul vieţii. Nu mă deranjează durerea ascuţită pe care o simt cînd îmi pun pantoful drept. Nu e nimic pe lîngă durerea care se ascunde în mine cînd îi zîmbesc băiatului nevrednic care e acum rege şi îl numesc, cu glas plin de admiraţie, „soţ“.

Harry se trezi în timpul nopţii, iar Catalina se trezi şi ea, simţindu-l.

— Alteţă? întrebă.

— Culcă-te, spuse el. Nici nu s-au ivit zorii.

Ea se dădu jos din pat şi aprinse un muc de lumînare de la tăciunii din cămin, apoi o lumînare mare. Îl lăsă s-o vadă în cămaşa de noapte pe jumătate descheiată, cu şoldurile netede ascunse doar pe jumătate de faldurile acesteia.

— Vrei nişte bere? Sau vin?

— O cupă cu vin, spuse el. Bea şi tu unul.

Ea puse lumînarea în sfeşnic şi se întoarse lîngă el, în pat, aducînd cupele cu vin. Nu-i putea citi nimic pe chip, dar îşi înăbuşi enervarea provocată de faptul că, orice ar fi fost, trebuia să se trezească, să-l întrebe ce se întîmplase, să-şi arate îngrijorarea. Cu Arthur, nu-i lua decît o clipă să-şi dea seama ce voia, la ce se gîndea. Dar pe Harry putea să-l distragă orice – un

cîntec, un vis, un scurt comentariu venit din mulţime. Orice putea să-l pună pe gînduri. Fusese crescut să-şi împărtăşească gîndurile, fusese obişnuit să fie îndrumat. Avea nevoie de un anturaj de prieteni şi admiratori, dascăli, mentori, părinţi. Îi plăcea să vorbească neîncetat. Catalina trebuia să fie puţin din toţi pentru el.

— Mă gîndeam la război, spuse el.

— Ah.

— Regele Ludovic e de părere că ne poate evita, dar noi îl vom provoca la război. Mi se spune că doreşte pacea, dar eu nu voi accepta. Sînt regele Angliei, al învingătorilor de la Azincourt. Va descoperi cîtă putere am.

Ea dădu din cap. Tatăl ei îi spusese clar să încurajeze ambiţiile de război ale lui Harry împotriva regelui Franţei. Îi scrisese cu multă căldură fiicei sale favorite şi o sfătuise să pornească războiul între Anglia şi Franţa, dar nu pe coasta nordică – pe unde invadau, de obicei, englezii –, ci la graniţa dintre Franţa şi Spania. A sugerat că englezii ar putea recîştiga Aquitania, care s-ar bucura să fie eliberată de sub conducerea francezilor şi s-ar ridica la luptă de partea eliberatorilor. Spania avea să le acorde ajutor de nădejde. Ar fi o campanie uşoară şi glorioasă.

— Dimineaţă, o să-mi comand o armură nouă, spuse Harry. Nu un costum pentru turniruri, vreau o armură grea, pentru cîmpul de luptă.

Fu cît pe ce să-i spună că nu putea pleca la război cît timp în ţară erau atîtea lucruri de făcut. În clipa în care oştirea engleză avea să plece la război în Franţa, scoţienii – chiar şi cu o mireasă engleză pe tron – aveau să profite negreşit şi să invadeze nordul. Sistemul de biruri era condus de lăcomie şi nedreptate şi trebuia reformat, existau planuri pentru construcţia de şcoli, pentru un consiliu al regelui, pentru construcţia de fortăreţe şi pentru o flotă de corăbii care să apere coastele. Acestea erau planurile pe care le făcuse Arthur pentru Anglia, trebuiau să aibă întîietate în faţa poftei de război a lui Harry.

— O voi numi pe bunica regent cît sînt la război, spuse Harry. Ştie ce e de făcut.

Catalina şovăi, punîndu-şi ordine în gînduri.

— Desigur, spuse ea. Dar biata de ea e așa de bătrînă. A făcut deja atît de multe. N-ar fi o povară prea grea pentru ea?

El zîmbi.

— Pentru ea, nu! Întotdeauna a condus totul. Ține socotelile regatului și știe ce e de făcut. Cred că nimic nu e prea mult pentru ea, atîta timp cît îi ajută pe Tudori să rămînă pe tron.

— Da, spuse Catalina, încercînd să-i trezească ușor resentimentele. Și uite cît de bine te-a condus pe tine! Nu te-a scăpat o clipă din ochi. Cred că nici acum nu ți-ar da voie să pleci, dacă te-ar putea opri. Cînd erai copil, nu ți-a îngăduit niciodată să mergi la turnir, să te expui la vreun risc, să ai prieteni. Și-a dedicat viața siguranței și prosperității tale. Nu te-ar fi putut ține mai aproape de ea nici dacă ai fi fost prințesă, spuse ea rîzînd. Cred că te-a luat drept o prințesă, nu drept un băiat înfloritor. Nu crezi că ar trebui să se odihnească și tu să ai parte de puțină libertate?

Pentru o clipă, el se îmbufnă, ceea ce-i demonstră Catalinei că avea să învingă.

— Mai mult, îi zîmbi ea, dacă îi lași puterea, va spune în Consiliu că trebuie să te întorci acasă, că războiul e prea periculos pentru tine.

— N-ar putea să mă împiedice să plec la război, se zburli el. Eu sînt regele.

Catalina ridică din sprîncene.

— Dorința ta e lege, iubitule. Dar îmi închipui că nu-ți va mai da bani, dacă războiul nu merge cum trebuie. Dacă ea, împreună cu Consiliul Coroanei, se îndoiește de felul în care conduci războiul, nu trebuie să facă altceva decît să nu mai strîngă biruri pentru oștirea ta. Ai putea descoperi că ești trădat la tine acasă – trădat de dragostea ei, vreau să spun –, în timp ce ești atacat în străinătate. Ai putea descoperi că bătrînii te împiedică să faci ceea ce vrei. Așa cum obișnuiesc să facă mereu.

El era înspăimîntat.

— Nu s-ar întoarce niciodată împotriva mea.

— Niciodată cu intenție, fu Catalina de acord. Ea ar considera întotdeauna că e în interesul tău. Doar că...

— Ce?

— Întotdeauna va considera că știe mai bine decît tine ce ai de făcut. Pentru ea, vei rămîne întotdeauna un băiețel.

Îl văzu roșind de enervare.

— Pentru ea, vei fi întotdeauna al doilea fiu, cel care a venit după Arthur. Nu adevăratul moștenitor. Nepotrivit pentru tron. Bătrînii nu se răzgîndesc, nu văd că acum totul s-a schimbat. Dar chiar așa: cum să aibă încredere în judecata ta, cînd toată viața ți-a dictat? Pentru ea, vei rămîne prințul cel mic, mezinul.

— Nu-mi va sta în cale o bătrînă, jură el.

— Vremea ta a venit, fu de acord Catalina.

— Știi ce voi face? întrebă el. Te voi numi pe tine regent cînd voi pleca la război! Tu vei conduce țara în locul meu, cît sînt plecat. Vei porunci acasă. Nu am încredere în altcineva. Vom conduce împreună. Iar tu mă vei susține, așa cum îți cer. Crezi că poți face asta?

Ea îi zîmbi.

— Știu că pot. N-am să dau greș, spuse ea. M-am născut să conduc Anglia. O să am grijă de ea cît vei fi plecat.

— De asta am nevoie, spuse Harry. Iar mama ta a fost o mare conducătoare, nu-i așa? Și-a susținut soțul. Întotdeauna mi s-a spus că el a condus armata, dar ea s-a ocupat de strîns bani și oștire, așa e?

— Da, încuviință ea, ușor surprinsă că-l interesa așa ceva. Da, era întotdeauna prezentă. În spatele frontului, plănuind campaniile lui și asigurîndu-se că are destui oșteni. Strîngea bani și trupe, iar uneori, chiar ieșea pe cîmpul de luptă. Avea armura ei și călărea alături de oștire.

— Povestește-mi despre ea, spuse el, așezîndu-se comod pe perne. Povestește-mi despre Spania, despre viața ta pe cînd erai doar o fetiță, în palatele din Spania. Cum era? La... cum se cheamă? La Alhambra.

Semăna prea mult cu trecutul. Se simțea de parcă i-ar fi coborît o umbră pe inimă.

— O, nu mai știu, spuse ea, zîmbindu-i chipului nerăbdător. Nu e nimic de povestit.

— Hai, povesteşte-mi ceva despre vremurile acelea.

— Nu. Nu pot să-ţi povestesc nimic. Ştii, sînt o prinţesă engleză de atîta timp, că n-aş putea să-ţi povestesc nimic de-atunci.

Dimineaţa, Harry era plin de energie, încîntat de gîndul că avea să-şi comande o armură nouă, căutînd un motiv să declare război imediat. A trezit-o în sărutări şi era deja deasupra ei, nerăbdător, cînd ea nici nu se trezise bine. L-a strîns în braţe şi i-a acceptat plăcerea scurtă şi egoistă, apoi a zîmbit cînd el s-a ridicat imediat şi a început să bată la uşă, chemînd servitorii să-l ducă în odăile lui.

— Azi vreau să merg să călăresc înainte de slujbă, spuse el. E o zi aşa de frumoasă! Vrei să vii cu mine?

— Ne vedem la slujbă, îi promise Catalina. Apoi putem mînca împreună, dacă doreşti.

— Vom mînca în sală, hotărî el. Apoi trebuie să mergem la vînătoare. E prea bună vremea ca să nu scoatem cîinii. Vii şi tu, nu-i aşa?

— Vin, îi promise ea zîmbind, văzîndu-i exuberanţa. Facem şi un picnic?

— Eşti cea mai bună soţie! exclamă el. E o idee minunată. Le spui tu să aducă cîţiva muzicieni, ca să putem dansa? Şi adu-ţi doamnele, adu-le pe toate, ca să dansăm cu toţii.

Îl prinse înainte să apuce să iasă pe uşă.

— Harry, aş putea trimite după Lady Margaret Pole? Îţi place de ea, nu-i aşa? Ar putea să-mi fie doamnă de companie?

El intră din nou în odaie, o luă în braţe şi o sărută cu entuziasm.

— Poţi să iei pe cine vrei să te servească. Pe oricine, oricînd. Trimite numaidecît după ea, ştiu că e o femeie rafinată. Şi cheam-o şi pe Lady Elizabeth Boleyn. Se întoarce la curte zilele acestea, după perioada de retragere. I s-a născut încă o fetiţă.

— Cum o s-o boteze? întrebă Catalina, distrasă.

— Mary, cred. Sau Anne. Nu-mi amintesc. Acum, dansul nostru...

Ea îl privi strălucind.

— O să chem o trupă de muzicieni şi dansatori şi, dacă pot, o boare de vînt cald, spuse ea, rîzînd de fericirea zugrăvită pe chipul lui.

Se auziră paşii apăsați ai gărzii apropiindu-se de uşă.

— Ne vedem la slujbă!

M-am căsătorit cu el de dragul lui Arthur, pentru mama, pentru Dumnezeu, pentru cauza noastră şi pentru mine. Dar n-a trecut mult şi am ajuns să-l iubesc cu adevărat. E imposibil să nu iubeşti un băiat atît de dulce, de vioi şi de binedispus ca Harry, în aceşti primi ani de domnie. N-a cunoscut altceva decît admirație şi bunătate şi nu se aşteaptă la nimic mai prejos. Se trezeşte fericit în fiecare dimineață, aşteptîndu-se să aibă o zi superbă. Şi, de vreme ce e rege şi e înconjurat de curteni şi de linguşitori, are întotdeauna o zi superbă. Cînd vreo treabă îl tulbură sau cînd cineva vine la el cu vreo plîngere neplăcută, începe să caute din priviri pe cineva care să-l scape de corvoadă. În primele săptămîni, bunica lui comanda totul; dar, încet-încet, eu mă asigur că vine la mine cu treburile regatului.

Consilierii Coroanei învață că trebuie să vină la mine să întrebe ce părere ar avea regele. E mai uşor pentru ei să-i prezinte vreo scrisoare sau să-i dea un sfat dacă îl pregătesc eu dinainte. Curtenii învață repede că orice îl îndepărtează de mine, orice îndepărtează țara de alianța cu Spania mă nemulțumeşte, iar lui Harry nu-i place să mă vadă încruntată. Cei care caută să obțină avantaje, partizanii care caută ajutor, solicitanții care caută dreptate, toți învață repede că cea mai rapidă şi mai uşoară cale de a-şi rezolva problema e să meargă întîi în odăile reginei, apoi să aştepte să fie prezentați.

Nu trebuie să cer nimănui să se poarte cu diplomație. Toți ştiu că trebuie să-i adreseze orice cerere de parcă ar fi ceva nou,

ceva despre care vorbesc pentru prima dată. Toţi ştiu că dragostea de sine a tînărului e nouă şi puternică şi că nu trebuie pătată. Toţi şi-au învăţat lecţia privind cum bunica lui e dată la o parte cu blîndeţe, dar ferm, pentru că l-a sfătuit în mod deschis, pentru că ia hotărîri fără el, pentru că o dată, prosteşte, l-a certat. Harry e un rege aşa de lipsit de griji, încît ar înmîna cheile regatului oricărui om în care se încrede. Tot ce am de făcut e să mă asigur că nu are încredere decît în mine.

Sînt atentă să nu-l învinovăţesc niciodată pentru simplul fapt că nu e Arthur. M-am educat – în cei şapte ani de văduvie – că a fost voia lui Dumnezeu să-l ia pe Arthur de lîngă mine şi nu are rost să-i învinovăţesc pe cei pe care i-a lăsat în viaţă, dacă moare cel mai minunat dintre prinţi. Arthur a murit ascultîndu-mi promisiunea şi eu mă bucur nu trebuie să îndur căsătoria cu fratele lui ca pe o obligaţie, pentru că am promis; mă pot bucura de ea.

Îmi place să fiu regină. Îmi place să am lucruri drăguţe, bijuterii scumpe şi un căţel de salon, îmi place să-mi strîng doamnele de companie, a căror prezenţă e o adevărată plăcere. Îmi place că-i pot da Mariei de Salinas simbria pe care i-o datorez de atîta vreme şi că o văd îndrăgostindu-se. Îmi place să-i scriu lui Lady Margaret Pole şi s-o invit la curte, să-i cad în braţe şi să plîng de bucurie că o revăd, iar ea să-mi promită că-mi va fi alături. Îmi place că pot fi sigură de discreţia ei; nu spune nici o vorbă despre Arthur. Dar îmi place că ştie cît m-a costat căsătoria aceasta şi de ce am făcut-o. Îmi place că priveşte cum construiesc Anglia lui Arthur, chiar dacă pe tron e Harry.

Pentru Harry, prima lună după nuntă nu e decît un şir nesfîrşit de petreceri, sărbători, partide de vînătoare, ieşiri, plimbări de plăcere, plimbări cu barca, piese de teatru şi turniruri. Harry e ca un băieţel care a fost închis în şcoală prea mult timp şi i se dă dintr-odată vacanţa de vară. Lumea e atît de plină de distracţii pentru el, încît şi cele mai neînsemnate experienţe îi fac plăcere. Îi place să vîneze – şi înainte nu i s-a permis niciodată să călărească un cal iute. Îi place să participe la turniruri, iar tatăl şi

bunica lui nu i-au îngăduit niciodată nici măcar să se înscrie pe liste. Îi place să fie în compania oamenilor de lume, care își îndreaptă conversaţia și își aleg distracţiile astfel încît să-i facă lui pe plac. Îi place compania femeilor, dar – slavă Domnului – devotamentul lui copilăresc pentru mine îl ţine în frîu. Îi place să discute cu femei frumoase, să joace cărţi cu ele, să le privească dansînd și să le recompenseze cu premii pentru tot felul de nimicuri – dar întotdeauna caută aprobarea mea. Stă mereu lîngă mine și mă privește de sus – fiind mai înalt – cu asemenea devotament, încît nu pot fi decît iubitoare cu el pentru ceea ce-mi dăruiește; și, după foarte puţin timp, nu pot să nu-l iubesc pentru ceea ce e.

Şi-a închegat o curte din tineri, atît de diferită de cea a tatălui său, încît simpla lor prezenţă demonstrează că lucrurile s-au schimbat. Curtea tatălui său era plină de bătrîni, de bărbaţi care trecuseră prin greutăţi împreună, unii dintre ei căliţi în luptă; toţi își pierduseră și-și recîștigaseră pămînturile măcar o dată. Curtea lui Harry e plină de oameni care n-au trecut niciodată prin greutăţi, care n-au fost puși la încercare.

Mi-am impus să nu-i critic niciodată pe el sau grupul de tineri nestăpîniţi care-l înconjoară. Își spun „Supușii" și se încurajează unii pe ceilalţi să facă tot felul de pariuri și glume cît e ziua de lungă și – dacă dăm crezare bîrfelor – jumătate din noapte. Harry a fost ţinut atît de din scurt și în liniște toată copilăria, încît cred că e firesc să își dorească să facă tot felul de nebunii acum și să-i iubească pe tinerii care se laudă cu beţiile și cu bătăile la care participă, cu vînătorile și atacurile lor, cu fetele pe care le-au sedus și cu taţii care-i fugăresc cu ciomege. Prietenul lui cel mai bun e William Compton; umblă mereu împreună, cu braţul în jurul umerilor celuilalt, ca și cum s-ar pregăti să danseze sau să se bată, timp de jumătate de zi. William nu e o amenințare. E un bufon, la fel ca ceilalţi de la curte, îi iubește pe Harry ca pe un tovarăș și se preface că mă adoră în așa fel, că ne face pe toţi să rîdem. Jumătate dintre „Supuși" se prefac îndrăgostiţi de mine, iar eu le îngădui să-mi

dedice versuri și să-mi cînte, dar mă asigur că îi arăt întotdeauna lui Harry că apreciez cel mai mult cîntecele și poeziile lui.

Curtenii mai vîrstnici nu sînt de acord și i-au criticat aspru pe băieții lăudăroși ai regelui; dar eu nu spun nimic. Cînd sfătuitorii vin la mine să se plîngă, spun că regele e tînăr și că așa e tinerețea. Nici unul dintre prietenii lui nu reprezintă un pericol; cînd nu sînt beți, sînt niște tineri minunați. Unul sau doi dintre ei – de pildă, Ducele de Buckingham, care a venit să mă întîmpine cu mult timp în urmă, sau tînărul Thomas Howard – sînt niște tineri rafinați, care ar face onoare oricărei curți. Mamei i-ar fi plăcut de ei. Dar cînd se îmbată, sînt gălăgioși, puși pe harță și nervoși, asemenea tuturor tinerilor, iar cînd sînt treji, vorbesc numai prostii. Îi privesc prin ochii mamei și știu că acești băieți vor deveni conducătorii oștirii noastre. Cînd vom merge la război, energia și curajul lor ne vor fi de mare folos. Cei mai gălăgioși și mai puși pe scandal în timp de pace sînt tocmai conducătorii de care voi avea nevoie pe timp de război.

Lady Margaret, bunica regelui, era destul de obosită de lupta pentru a-și cîștiga un loc în lume – după ce îngropase un soț sau doi, o noră, un nepot și, în cele din urmă, pe prințul ei de preț –, așa că regina avea grijă să nu-și provoace vechiul dușman să-i declare război deschis. Avînd o fire discretă, Catalina reușea să țină rivalitatea lor ascunsă; oricine sperase s-o vadă pe Lady Margaret jignind-o pe soția nepotului ei era acum dezamăgit. Catalina se ferea de conflicte.

Cînd Lady Margaret încerca să i-o ia înainte la intrarea în sala unde cinau, ajungînd la ușă cu cîțiva pași înaintea Catalinei – o prințesă regală, Infanta Spaniei și regina Angliei –, aceasta se dădea la o parte imediat și o lăsa să treacă, avînd un aer atît de mărinimos, încît toți puteau să vadă cît de aleasă era purtarea noii regine. Catalina avea un fel de-a o lăsa să intre înaintea ei care contrazicea toate regulile rangului și reușea cumva să scoată în evidență felul lipsit de grație în care Lady Margaret se grăbea să i-o ia înainte, ca să se așeze la masa

principală. Toți vedeau că regina se dă la o parte în mod vădit și admirau grația și mărinimia femeii mai tinere.

Moartea fiului ei, regele Henric, o făcuse să sufere mult pe Lady Margaret. Nu era vorba neapărat de durerea pe care i-o provocase moartea unui copil iubit; suferea mai mult pentru că-și pierduse cauza. Fără el, nu-și mai găsea energia de a-i chema la ea pe membrii Consiliului Coroanei, ca să-i raporteze înainte de a merge la rege. Faptul că Harry îi iertase pe cei care-i datorau ceva tatălui său și îi eliberase prizonierii o jignise. Considera că băiatul insultă amintirea tatălui său și pe ea însăși. Trecerea bruscă a curții la un comportament tineresc, liber și jucăuș o făcea să se simtă bătînă și ursuză. Ea, care odată comanda totul la curte, care făcea regulile, fusese dată deoparte. Părerea ei nu mai conta. Ea scrisese marea carte care descria cum trebuie organizate toate evenimentele de la curte; dar, deodată, ei sărbătoreau evenimente care nu erau trecute în carte, inventau moduri de a-și petrece timpul și îndeletniciri, iar pe ea n-o întreba nimeni.

O învinovățea pe Catalina pentru schimbările care o supărau cel mai mult, iar Catalina îi zîmbea dulce și continua să-l încurajeze pe tînărul rege să meargă la vînătoare, să danseze și să stea treaz pînă tîrziu, în noapte. Bătrîna li se plîngea doamnelor de companie că regina era ușuratică și înfumurată și că avea să-l ruineze pe prinț. În mod jignitor, a spus chiar că nu se mira că Arthur murise, dacă așa considera fata spaniolă că se conduce o curte regală.

Lady Margaret Pole i s-a opus vechii sale cunoștințe cît a putut de delicat.

— Milady, regina are o curte veselă, dar niciodată nu face nimic nedemn de rangul ei. Fără ea, curtea ar fi mult mai nesăbuită. Regele insistă să treacă de la o distracție la alta. Regina impune manierele la curte. Tinerii o adoră și nimeni nu bea fără măsură și nu se poartă necuviincios de față cu ea.

— Chiar pe regină o consider vinovată, i-a răspuns bătrîna, ursuză. Prințesa Eleanor nu s-ar fi purtat niciodată așa. Prințesa

Eleanor ar fi stat în odăile mele şi toată curtea ar fi ţinut seama de regulile mele.

Cu diplomaţie, Catalina se prefăcea că nu aude nimic; nici măcar cînd lumea venea şi-i repeta bîrfele. Catalina pur şi simplu o ignora pe bunica soţului ei şi şuvoiul ei necontenit de critici. Nimic n-ar fi putut s-o irite mai tare pe bătrînă.

Cel mai mult se plîngea de orele tîrzii pînă la care stătea trează întreaga curte. Trebuia să aştepte din ce în ce mai mult să fie servită cina. Se plîngea că e aşa de tîrziu, încît servitorii nu aveau să-şi termine treburile pînă în zori, apoi se retrăgea cînd curtenii nu terminaseră încă de mîncat.

— Stai pînă tîrziu, i-a reproşat ea lui Harry. E o prostie. Ai nevoie de somn. Eşti doar un băiat; n-ar trebui să faci tărăboi toată noaptea. Eu nu pot sta trează pînă la ora asta şi, pe deasupra, faci risipă de lumînări.

— Da, dar Milady bunică, tu ai aproape şaptezeci de ani, spuse el răbdător. Sigur că trebuie să te odihneşti. Poţi să te retragi oricînd doreşti. Catalina şi cu mine suntem tineri. E firesc să vrem să rămînem pînă tîrziu. Ne place să ne distrăm.

— Şi ea ar trebui să se odihnească. Trebuie să zămislească un moştenitor, spuse Lady Margaret nervoasă. N-o să se întîmple asta dacă se tot fîţîie pe-aici, dansînd cu o grămadă de neghiobi. Baluri mascate în fiecare seară – cine-a mai pomenit aşa ceva? Şi cine plăteşte pentru toate astea?

— Suntem căsătoriţi de mai puţin de-o lună! exclamă el, uşor enervat. Sărbătorim încă nunta. Cred că putem să ne distrăm şi să avem o curte veselă. Ador să dansez.

— Te porţi de parcă banii ar pica din cer, i-o întoarse ea repede. Cît a costat cina asta? Şi cea de ieri? Numai mirodeniile trebuie să fi costat o avere. Dar muzicienii? Ţara asta trebuie să-şi strîngă avuţiile, nu-şi permite un rege cheltuitor. Nu e obiceiul nostru să avem un rege flecar pe tron, o curte de măscărici.

Harry s-a înroşit şi se pregătea să-i dea un răspuns usturător.

— Regele nu e cheltuitor, interveni Catalina repede. E vorba doar de sărbătorile de după nuntă. Fiul vostru, fostul rege, a considerat întotdeauna că e bine să fie veselie la curte. Credea că lumea trebuie să ştie că e avută şi voioasă curtea. Regele Harry nu face decît să-i calce pe urme înţeleptului său tată.

— Tatăl lui nu era un tînăr netot sub papucul unei neveste străine! spuse bătrîna cu ură.

Ochii Catalinei se deschiseră mai mult o clipă, apoi îşi puse mîna pe umărul lui Harry, ca să-l facă să tacă.

— Sînt partenerul şi ajutorul lui, aşa cum a dorit Dumnezeu, spuse ea cu blîndeţe. Aşa cum sînt sigură că doriţi şi voi.

— Am auzit că pretinzi a fi mai mult de-atît, protestă bătrîna.

Cei doi tineri o aşteptară să continue. Catalina îl simţi pe Harry începînd să se foiască neliniştit.

— Am auzit că tatăl tău o să-şi cheme înapoi ambasadorul. E adevărat?

Îi privi ţintă pe amîndoi.

— Se prea poate să nu mai aibă nevoie de un ambasador acum. Însăşi soţia regelui Angliei este plătită şi instruită de Spania. Însăşi soţia regelui Angliei urmează să fie ambasadorul Spaniei. Cum se poate una ca asta?

— Milady bunico..., izbucni Harry.

Dar Catalina era calmă şi avea un aer blînd.

— Sînt prinţesă a Spaniei, sigur că îmi pot reprezenta ţara de obîrşie în ţara mea prin căsătorie. Sînt mîndră să fac asta. Sigur că îi voi spune tatălui meu că fiul său iubit, soţul meu, se simte bine şi regatul e prosper. Sigur că îi voi spune soţului meu că tatăl meu doreşte să-l sprijine pe timp de pace şi de război.

— Cînd vom merge la război..., începu Harry.

— Război? întrebă bătrîna, întunecîndu-se la chip. De ce să pornim la război? Nu avem de ce să ne certăm cu Franţa. Numai tatăl ei doreşte războiul cu Franţa, nimeni altul. Spune-mi că nu vei fi atît de netot încît să ne tîrăşti într-un război de dragul spaniolilor! Ce ai ajuns acum? Curierul lor? Vasalul lor?

— Regele Franței reprezintă un pericol pentru noi toți! izbucni Harry. Iar gloria Angliei a fost întotdeauna...

— Sînt convinsă că Milady bunica regelui nu a intenționat să vă contrazică, Alteță, spuse Catalina blînd. Vremurile se schimbă. Nu ne putem aștepta ca cei mai în vîrstă să înțeleagă cînd lucrurile se schimbă atît de rapid.

— Încă nu m-am ramolit! se aprinse bătrîna. Și sînt în stare să văd pericolul cînd îl văd în fața ochilor. Și îmi dau seama și de jocuri duble cînd le am în fața ochilor. Și știu că un spion spaniol...

— Sunteți un sfătuitor prețios, o asigură Catalina. Iar Alteța Sa regele și cu mine ne bucurăm întotdeauna să vă ascultăm sfaturile. Nu-i așa, Harry?

El era încă furios.

— Azincourt a fost...

— Sînt obosită, spuse bătrîna. Și voi nu faceți decît să tot suciți lucrurile de pe o parte pe alta. Mă duc în camera mea.

Catalina îi făcu o reverență adîncă, respectuoasă, iar Harry înclină capul insuficient de politicos. Cînd Catalina s-a ridicat, bătrîna deja plecase.

— Cum poate să spună așa ceva? întrebă Harry. Cum poți răbda s-o asculți cînd spune așa ceva? Îmi vine să răcnesc ca un urs înfuriat! Nu înțelege nimic și te jignește! Iar tu taci și asculți!

Catalina rîse, îi luă chipul îmbufnat în palme și-l sărută pe buze.

— O, Harry, cui îi pasă ce crede ea, cînd nu poate face nimic? Acum nimănui nu-i mai pasă de vorbele ei.

— Voi porni războiul cu Franța, indiferent ce părere are ea, promise el.

— Sigur că da, îndată ce vine momentul potrivit.

Îmi tăinuiesc triumful asupra ei, dar îi simt gustul, și e dulce. Îmi spun că într-o bună zi, și ceilalți care m-au torturat pe cînd eram văduvă - prințesele, surorile lui Harry - îmi vor cunoaște puterea. Dar pot să aștept.

Lady Margaret o fi bătrînă, dar nu reușește să-i strîngă în jurul ei nici pe curtenii vîrstnici. O cunosc dintotdeauna, sînt legați între ei prin rudenie, tutelă, rivalitate și feudă, ca vinele care străbat un bloc de marmură murdară. N-a fost niciodată plăcută: nici ca femeie, nici ca mamă a regelui. Se trage dintr-o mare familie nobilă, dar cînd s-a ridicat atît de sus, după bătălia de la Bosworth, a făcut prea mare caz de importanța ei. Și-a făurit o reputație de femeie învățată și credincioasă, dar nu e iubită. A ținut mereu să-și sublinieze poziția importantă de mamă a regelui și s-a căscat o prăpastie între ea și ceilalți curteni.

Îndepărtîndu-se de ea, îmi devin prieteni mie: Lady Margaret Pole, desigur, Ducele de Buckingham și surorile lui – Elizabeth și Anne –, Thomas Howard, fiii lui, Sir Thomas și Lady Elizabeth Boleyn, dragul de William Warham, arhiepiscopul de Canterbury, George Talbot, Sir Henric Vernon, pe care-l cunosc din Țara Galilor. Cu toții știu că, deși Henric neglijează treburile regatului, eu n-o fac.

Îi consult și le cer sfatul, împărtășesc cu ei speranțele lui Arthur și ale mele. Alături de Consiliul Coroanei, fac din acest regat o țară puternică și liniștită. Începem să ne gîndim cum să impunem legea de la un capăt la altul, prin întinderile pustii, prin munți și păduri laolaltă. Începem să punem la punct apărarea țărmurilor. Facem inventarul corăbiilor care ar putea alcătui o flotă de război și începem să strîngem oștire. Am luat hățurile regatului în mîini și am descoperit că știu ce am de făcut.

Arta guvernării am învățat-o în familie. Am stat la picioarele mamei mele în sala tronului, la Alhambra. L-am ascultat pe tata în Sala Ambasadorilor. Am învățat arta și meșteșugul regalității la fel cum am învățat despre artă, muzică, arhitectură, totul într-un singur loc, într-o singură lecție. Am învățat să apreciez clădirile căptușite cu plăci de ceramică, razele soarelui căzînd pe ornamentele delicate din stuc și am învățat să apreciez puterea, totul în același timp. Devenind regină domnitoare, parcă m-am întors acasă. Sînt fericită să fiu regina Angliei. Mă aflu unde m-am născut și unde am fost crescută să ajung.

Bunica regelui stătea întinsă în patul ei bogat decorat, cu draperiile trase, la adăpostul umbrei liniştitoare. La picioarele patului, o doamnă de onoare modestă îi ţinea chivotul, ca să vadă trupul lui Isus - alb şi pur - prin sticla tăiată în formă de diamant. Femeia muribundă îl privea ţintă, mutîndu-şi uneori ochii pe crucifixul de fildeş de pe peretele de lîngă pat, neluînd în seamă murmurul rugăciunilor din jurul ei.

Catalina a îngenuncheat la picioarele patului, cu capul plecat, cu un rozariu de coral în mîini, rugîndu-se în tăcere. Sigură de locul pe care şi-l cîştigase cu greu în rai, Milady Margaret şi-l părăsea uşor pe cel de pe pămînt.

Dincolo de uşă, în anticameră, Harry aştepta să i se spună că bunica lui a murit. Ultima lui legătură cu copilăria dominată de supunere avea să fie retezată odată cu moartea ei. Anii în care fusese al doilea născut - care trebuia să lupte mai mult pentru atenţie, să zîmbească mai strălucitor, să facă eforturi să fie isteţ - aveau să se sfîrşească. De-acum încolo, toţi oamenii care aveau să-l cunoască îl vor considera cel mai în vîrstă membru al familiei, cel mai important. Nu va mai exista nici o bătrînă din familia Tudor care să se exprime limpede şi să-l critice, care să-l vegheze pe tînărul prinţ credul, care să-l doboare cu o singură şoaptă, chiar cînd îşi ia avînt. După moartea ei, va putea deveni bărbat, va putea face lucrurile cum crede el de cuviinţă. Nu va mai exista nimeni care să-l fi cunoscut în copilărie. Deşi aştepta vestea morţii ei cu - cel puţin pe dinafară - un aer pios, pe dinăuntru era nerăbdător să audă că se dusese, că era în sfîrşit liber, în sfîrşit bărbat şi rege. Nici nu se gîndea că încă avea nevoie disperată de sfaturile ei.

— Nu trebuie să pornească războiul, spuse bunica regelui, răguşită, din pat.

Doamna de companie scoase o exclamaţie de uimire auzind vorbele atît de clare ale stăpînei sale. Catalina se ridică în picioare.

— Ce aţi spus, Milady?

— Nu trebuie să pornească războiul, repetă ea. Treaba noastră e să ne ţinem departe de războaiele necontenite din Europa, să rămînem dincoace de mare, în siguranţă, departe de ciorovăielile lor de prinţişori. Treaba noastră e să menţinem pacea în regat.

— Nu, spuse Catalina cu hotărîre. Treaba noastră e să purtăm cruciada în inima creştinătăţii şi dincolo de ea. Treaba noastră e să transformăm Anglia într-un conducător care impune Biserica noastră în întreaga Europă, pe tot Pămîntul Sfînt, în faţa turcilor, a sarazinilor, pînă la capătul lumii.

— Scoţienii...

— Îi voi înfrînge, spuse Catalina cu hotărîre. Sînt conştientă de pericolul pe care-l reprezintă.

— Nu l-am lăsat să se însoare cu tine ca să ne duci la război.

Ochii întunecaţi ai bătrînei se aprinseră de nemulţumire.

— Nu l-aţi lăsat deloc să se căsătorească cu mine. V-aţi împotrivit de la bun început, spuse Catalina fără ocolişuri. Şi m-am căsătorit cu el tocmai ca să-l fac să pornească marea cruciadă.

Nu luă în seamă geamătul doamnei de companie, care era de părere că o femeie muribundă nu trebuie contrazisă.

— Îmi vei promite că nu-l vei lăsa să pornească războiul, spuse bătrîna, cu răsuflarea tăiată. Promite-mi pe patul de moarte. Îţi cer asta de pe patul de moarte, ca pe o datorie sacră.

— Nu, spuse Catalina clătinînd din cap. Nu eu. Nu mai promit. Am făcut o promisiune unui muribund şi m-a costat scump. Nu voi mai face alta. Cu atît mai puţin vouă. Aţi trăit toată viaţa cum aţi vrut şi aţi întors lumea după dorinţa voastră. Acum e rîndul meu. Îmi voi vedea fiul încoronat rege al Angliei şi, poate, al Spaniei. Îmi voi vedea soţul conducînd cruciada împotriva maurilor şi turcilor. Îmi voi vedea ţara, Anglia, ocupîndu-şi locul pe care îl merită în lume. Voi vedea Anglia în inima Europei, în fruntea Europei. Iar eu voi fi cea care o apără şi o veghează. Eu voi fi regina Angliei, aşa cum voi n-aţi fost niciodată.

— Nu..., gîfîi bătrîna.

— Ba da, jură Catalina, fără să-i facă nici o concesie. Sînt regina Angliei acum și voi fi pînă la moarte.

Bătrîna se ridică, chinuindu-se să tragă aer în piept.

— Roagă-te pentru mine, îi ordonă ea, de parcă ar fi blestemat-o. Mi-am făcut datoria față de Anglia, față de neamul Tudorilor. Asigură-te că numele meu va fi pomenit ca al unei regine.

Catalina șovăi. Dacă această femeie nu s-ar fi slujit pe sine însăși, pe fiul ei și țara ei, Tudorii n-ar fi ajuns pe tron.

— Mă voi ruga pentru voi, cedă ea în silă. Atîta timp cît mai există o capelă în Anglia, cît timp Sfînta Biserică Romano-Catolică există în Anglia, numele vostru va fi pomenit.

— Pentru totdeauna, spuse bătrîna, fericită în convingerea ei că unele lucruri nu aveau să se schimbe niciodată.

— Pentru totdeauna, se învoi Catalina

Apoi, după mai puțin de un ceas, a murit; iar eu am devenit regină cîrmuitoare, aflată, fără îndoială, la conducerea țării; fără rival, chiar dinainte de încoronare. Nimeni nu știe ce are de făcut la curte, nimeni nu e în stare să dea un ordin coerent. Harry n-a mai comandat pînă acum o înmormîntare regală. De unde să știe cu ce să înceapă, cum să cumpănească de cît fast e nevoie pentru a-și onora bunica? De cîte bocitoare? Cît să dureze doliul? Unde să fie înmormîntată? Cum să fie toată slujba?

Îl chem pe cel mai vechi prieten din Anglia, pe Ducele de Buckingham, care m-a întîmpinat la sosire, cu atîția ani în urmă, și care acum este Mare Stolnic, și cer să fie chemată și Lady Margaret Pole. Doamnele îmi aduc cartea uriașă în care sînt descrise ceremoniile, Cartea Regală, scrisă chiar de bunica moartă, iar eu mă apuc de organizat primul meu eveniment public din Anglia.

Sînt norocoasă; chiar în coperta cărții, găsesc trei pagini scrise de mînă, care conțin instrucțiuni. Bătrîna înfumurată a pus pe hîrtie ordinea procesiunii pe care o voia pentru înmormîntarea

ei. Lady Margaret şi cu mine rămînem cu gurile căscate cînd vedem cîţi episcopi vrea pentru slujbă, cîţi oameni să care sicriul, cîte bocitoare, decoraţiunile de pe străzi, durata doliului. Îi arăt şi Ducelui de Buckingham - pupilul ei cu mulţi ani în urmă, care e destul de discret să păstreze tăcerea –, dar el zîmbeşte şi clatină din cap. Ascunzîndu-mi ruşinoasa senzaţie de triumf, iau o pană, o înmoi în cerneală neagră, reduc aproape totul la jumătate şi apoi încep să dau ordine.

A fost o ceremonie demnă, fără întreruperi, şi toată lumea a ştiut că fusese cerută şi supravegheată de mireasa spaniolă. Cei care nu ştiuseră dinainte şi-au dat seama că fata care aşteptase timp de şapte ani să ajungă pe tron nu pierduse vremea. Cunoştea firea englezilor, ştia cum să organizeze un spectacol pe placul lor. Înţelegea cum merg lucrurile la curte: ce considerau că e elegant şi ce li se părea meschin. Şi, ca o prinţesă prin naştere, ştia să conducă. În zilele de dinaintea încoronării, Catalina deja s-a dovedit regina de netăgăduit, iar cei care n-o luaseră în seamă în anii petrecuţi în sărăcie îşi descopereau acum o mare dragoste şi un mare respect pentru prinţesă.

Ea le accepta admiraţia aşa cum le acceptase şi desconsiderarea: cu politeţe calmă. Ştia că, organizînd înmormîntarea bunicii regelui, se autointitula cea mai importantă femeie de la noua curte şi arbitrul tuturor hotărîrilor care aveau să fie luate în viaţa de la curte. Dintr-o singură mişcare strălucită, se consacrase drept conducătorul de primă însemnătate al Angliei. Şi era convinsă că, după acest triumf, nimeni nu va mai putea s-o înlăture.

Hotărîm să nu anulăm ceremonia de încoronare, chiar dacă abia a avut loc înmormîntarea bunicii regelui. Toate pregătirile au fost făcute, considerăm că nu trebuie să facem nimic care să strice bucuria locuitorilor sau a oamenilor veniţi din toată Anglia să-l vadă pe băieţelul Harry luînd coroana tatălui său. Se spune că unii au venit tocmai de la Plymouth - cei care m-au văzut

cînd am sosit în Anglia, cu atîția ani în urmă, o fetiță înspăimîntată, care suferea de rău de mare. Nu le vom spune că toată ceremonia grandioasă a urcării lui Harry pe tron, a încoronării mele, a fost anulată pentru că o bătrînă ursuză a murit într-un moment atît de nepotrivit. Suntem de acord că toți oamenii așteaptă o sărbătoare fastuoasă și că nu trebuie să le-o refuzăm.

De fapt, Harry e cel care nu poate suporta o asemenea dezamăgire. Și-a promis un minunat moment de glorie și nu vrea să-l piardă pentru nimic în lume. Cu siguranță, n-o să-l împiedice moartea unei femei atît de bătrîne, care și-a petrecut ultimii ani din viață interzicîndu-i să facă tot ce dorește.

Sînt de acord cu el. Sînt de părere că bunica regelui a înșfăcat puterea și s-a bucurat de ea la timpul ei, iar acum e timpul nostru. Sînt de părere că întreaga țară și curtea se vor bucura să sărbătorească urcarea lui Harry pe tron, cu mine alături. Într-adevăr, pentru mulți dintre ei, care au început de mult să mă placă, e cea mai mare încîntare să mă vadă în sfîrșit încoronată. Hotărăsc – și nu e nimeni altcineva care să hotărască în locul meu – că ceremonia va avea loc. Și așa se întîmplă.

Știu că durerea lui Harry pentru pierderea bunicii sale e doar de suprafață; doliul lui e mai mult pentru ochii celorlalți. L-am văzut cînd am ieșit din camera ei și am priceput că și-a dat seama, de cînd plecasem de lîngă patul ei, că murise. Am văzut cum își îndreaptă umerii, ca și cum scăpase deodată de o povară pe care o purta. I-am văzut zîmbetul scurt – bucuria că el era în viață, tînăr și înfloritor, iar ea se dusese. Apoi am văzut cum, își compune cu grijă o expresie tristă și m-am apropiat – la rîndul meu serioasă – și i-am spus că murise; în șoaptă, cu tristețe, iar el mi-a răspuns pe același ton.

Mă bucur să văd că poate fi ipocrit. Camera coroanei de la Alhambra are multe uși; tata mi-a spus că un rege trebuie să fie capabil să iasă pe una dintre ele și să intre înapoi pe alta, fără ca cineva să știe ce-i trece prin minte. Știu că a conduce înseamnă să-ți ții gîndurile pentru tine. Harry e doar un băiat acum, dar într-o bună zi o să fie bărbat și va fi nevoit să ia

hotărîri şi să judece bine. Îmi voi aminti că poate să creadă un lucru şi să spună altul.

Dar am mai aflat ceva despre el. Cînd am văzut că nu i-a curs nici o lacrimă adevărată pentru bunica lui, mi-am dat seama că regele, Harry al nostru cel de aur, are o inimă rece, în care nu te poţi încrede. I-a fost ca o mamă; i-a dominat copilăria. L-a îngrijit, l-a vegheat şi i-a fost profesor. L-a supravegheat tot timpul şi l-a apărat de orice i-ar fi putut crea neplăceri, l-a ţinut departe de dascălii care l-ar fi putut învăţa cîte ceva despre lumea reală şi i-a îngăduit să iasă numai în grădinile ei. Şi-a petrecut ore în şir în genunchi, rugîndu-se pentru el, şi a insistat să înveţe regulile şi puterea Bisericii. Dar cînd i s-a pus în cale, cînd s-a opus plăcerilor lui, a privit-o ca pe un duşman; şi nu poate ierta pe nimeni care îi refuză o dorinţă. Îmi dau seama că acest băiat fermecător va creşte şi va deveni un bărbat al cărui egoism îi va pune în pericol pe el însuşi şi pe toţi care-l înconjoară. Într-o bună zi, ne vom dori cu toţii ca bunica lui să-l fi instruit mai bine.

24 iunie 1509

Au luat-o pe Catalina din Turn şi au dus-o la Westminster, ca prinţesă a Angliei. A călătorit într-o lectică din ţesătură de aur, ridicată de patru buiestraşi albi, ca s-o poată vedea toată lumea. Purta o rochie din satin alb şi o coroniţă încrustată cu perle, iar părul îi cădea pe umeri. Harry a fost încoronat primul, apoi Catalina şi-a aplecat capul şi a primit mirul sfînt pentru regi pe frunte şi pe piept, a întins mîna pentru a primi sceptrul şi bagheta de fildeş şi a ştiut că era în sfîrşit regină, cum fusese mama ei: regină unsă, mai măreaţă decît muritorii de rînd, cu un pas mai aproape de îngeri, numită de Dumnezeu să-I conducă ţara şi aflată în paza Lui. A ştiut că în sfîrşit îşi împlinise destinul pentru care se născuse, îşi ocupase locul cuvenit, aşa cum promisese.

S-a urcat pe tronul doar cu puţin mai scund decît al regelui Henric, iar mulţimea care-l aclama pe frumosul rege tînăr o aclama deopotrivă şi pe ea, pe prinţesa spaniolă care rămăsese statornică, în ciuda împrejurărilor nefavorabile, iar acum era încoronată Regina Katherine a Angliei, în sfîrşit.

Am aşteptat ziua asta atît de mult, încît, cînd în sfîrşit a venit, totul pare un vis, la fel ca cele în care îmi apăreau marile mele dorinţe. Trec prin întreaga ceremonie a încoronării: îmi ocup locul în alai, mă aşez pe tron, simt într-o mînă răceala baghetei de fildeş, iar cu cealaltă strîng sceptrul greu; simt parfumul puternic şi ameţitor al mirului sfînt pe frunte şi pe piept, ca şi cum ar fi unul dintre visele în care tînjesc după Arthur.

Dar de data asta totul e adevărat.

Cînd ieşim din Catedrala Westminster, aud mulţimea care îl aclamă, care mă aclamă, mă întorc să-mi privesc soţul. Sînt uimită în clipa cînd îmi dau seama, ca şi cum m-aş trezi brusc din visare, că nu e Arthur. Nu e iubirea mea. Mă aşteptasem să fiu încoronată alături de Arthur, să ne ocupăm tronurile împreună. Dar în loc de chipul frumos şi gînditor al soţului meu, îl văd pe cel al lui Harry, rotund şi strălucitor. În loc să-mi văd alături soţul timid şi graţios, văd doar lăudăroşenia zgomotoasă a lui Harry.

Îmi dau seama în acea clipă că Arthur a murit cu adevărat, că nu mai e lîngă mine. Îmi îndeplinesc promisiunea căsătorindu-mă cu regele Angliei, chiar dacă acela e Harry. Mă rog la Dumnezeu ca şi Arthur să-şi îndeplinească partea lui de promisiune: să mă vegheze din al-Yanna şi să mă aştepte acolo. Într-o zi, după ce îmi voi fi terminat treburile, mă voi putea întoarce la el, voi putea trăi alături de iubirea mea pentru totdeauna.

— Eşti fericită? mă întreabă băiatul, ţipînd ca să se facă auzit pe deasupra clopotelor care bat şi a mulţimii care aclamă. Eşti fericită, Catalina? Te bucuri că m-am căsătorit cu tine? Te bucuri că eşti regina Angliei, că ţi-am aşezat coroana pe cap?

— Sînt foarte fericită, îi spun. Şi de-acum trebuie să-mi spui Katherine.

— Katherine? mă întreabă el. Nu mai eşti Catalina?

— Sînt regina Angliei, spun, gîndindu-mă la Arthur rostind aceste cuvinte. Sînt regina Katherine a Angliei.

— Ah, aşa deci! exclamă el, încîntat de ideea de a-şi schimba şi el numele, la fel cum făcusem eu. E bine. Vom fi regele Henric şi regina Katherine. Trebuie să-mi spună şi mie Henric.

Acesta este regele, dar nu e Arthur; este Harry, care vrea să fie numit Henric, ca un bărbat. Eu sînt regina, nu voi fi Catalina. Voi fi Katherine - englezoaică pînă în măduva oaselor, nu fata care odată era atît de îndrăgostită de Prințul de Wales.

Katherine, regina Angliei

Vara anului 1509

Beată de bucurie, încîntată de propria-i tinerețe, de libertate, curtea și-a dedicat întreaga vară distracției. Pelerinajul de la o casă minunată și primitoare la alta a durat două luni care păreau fără sfîrșit, iar Henric și Katherine au vînat, au cinat în pădure, au dansat pînă la miezul nopții și au cheltuit o avere. Uriașele care regale străbăteau drumurile prăfuite ale Angliei, astfel încît următoarea casă la care poposeau să strălucească de aur, să fie plină de culoarea tapiseriilor, astfel încît patul conjugal al perechii regale – pe care îl împărțeau în fiecare noapte – să aibă cele mai fine așternuturi și cele mai lucioase blănuri.

Henric nu se ocupa de nici un fel de treburi importante. I-a scris o dată socrului său să-i spună cît era de fericit, dar restul treburilor regale îl urmau în cutii, de la un castel la altul, de la o moșie la alta, deschise și citite doar de Katherine, regina Angliei, care le cerea funcționarilor să le trimită ordinele ei scrise membrilor Consiliului Coroanei și îi trimitea la drum chiar ea, fără semnătura regelui.

Alaiul nu s-a întors la Richmond pînă la jumătatea lui septembrie, iar atunci Henric a declarat că petrecerea trebuia să continue. De ce să renunțe la plăceri? Vremea era frumoasă. Puteau merge la vînătoare sau în plimbări cu barca, puteau trage cu arcul sau juca tenis, puteau organiza petreceri și baluri mascate. Nobilii și aristocrații veneau în număr mare la Richmond, ca să se alăture petrecerilor nesfîrșite: familiile ale căror puteri și nume erau mai vechi decît ale Tudorilor și cele noi, ale căror averi și nume se ridicau odată cu ale Tudorilor, pluteau în bogăția Tudorilor. Învingătorii de la Bosworth, care-și puseseră

viețile în pericol pentru curajul Tudorilor, se regăseau acum alături de nou-veniții care făcuseră avere bucurîndu-se doar de distracțiile oferite de Tudori.

Henric îi întîmpina pe toți cu o încîntare lipsită de critică; oricine era spiritual și educat, încîntător sau bun sportiv, putea obține un loc la curte. Katherine le zîmbea tuturor, nu se odihnea niciodată, nu refuza niciodată o provocare sau o invitație, și avea grijă ca soțul ei adolescent să aibă parte de distracții cît era ziua de lungă. Încet, dar sigur, a început să organizeze distracțiile, apoi treburile casei, apoi treburile regelui și pe urmă regatul în întregime.

Regina Katherine avea întinse dinainte toate socotelile curții regale. Un funcționar îi stătea alături și cei care se ocupau de vistierie, în spate. Verifica registrele importante ale curții: bucătăria, pivnițele, garderobele, bufetele, plățile pentru servitori, grajdurile, simbriile muzicienilor. Fiecare trebuia să-și scrie cheltuielile lunare și să le trimită vistiernicului reginei – așa cum înainte le trimiteau mamei regelui –, iar ea le aproba și, dacă cheltuielile erau prea mari, puteau să se aștepte la o vizită din partea unuia dintre vistiernici, care îi întreba direct dacă puteau explica de ce crescuseră costurile atît de mult, dintr-odată.

Fiecare curte din Europa se lupta să țină sub control costurile domeniilor din ce în ce mai întinse, odată cu noua modă a bogăției ostentative. Toți regii doreau un anturaj impresionant, ca orice lord medieval; dar acum doreau și cultură, avuție, arhitectură și expunere a bogăției. Curtea Angliei era condusă mai bine decît oricare alta din Europa. Regina Katherine plătise un preț mare pentru a învăța cum să gestioneze cheltuielile, în vremea cînd se chinuise să rînduiască Palatul Durham așa cum trebuie rînduit un palat regal, dar fără nici un venit. Cunoștea foarte bine prețul pîinii, diferența dintre peștele sărat și cel

proaspăt, preţul vinului ieftin, importat din Spania, şi pe cel al vinului scump, adus din Franţa. Chiar mai riguroasă decît Milady mama regelui, regina Katherine verifica atît de atent registrele, încît bucătarii erau siliţi să se certe cu negustorii pe la uşile bucătăriilor ca să obţină cele mai bune preţuri pentru curtea atît de cheltuitoare.

O dată pe săptămînă, regina Katherine verifica cheltuielile diferitelor departamente ale curţii şi în fiecare zi, în zori, cînd regele Henric era la vînătoare, citea scrisorile care soseau pentru el şi scria răspunsuri în numele lui.

Strădaniile de a menţine curtea drept un centru bine pus la punct al ţării şi de a ţine din scurt treburile regelui erau o muncă susţinută, neîncetată. Regina Katherine, hotărîtă să-şi cunoască noua ţară, nu se plîngea de orele nesfîrşite în care trebuia să citească scrisori, să asculte sfaturile celor din Consiliul Coroanei, să formuleze obiecţii şi să asculte păreri. Îşi văzuse propria mamă conducînd o ţară întreagă numai prin puterea ei de convingere. Isabella a Spaniei întemeiase o ţară din mici regate şi feude rivale, oferindu-le o administraţie centrală lipsită de conflicte, ieftină, un sistem de justiţie unic, ajutîndu-i să pună capăt corupţiei şi furturilor şi apărîndu-i negreşit. Fiica ei a înţeles pe dată că şi Anglia putea profita de aceste avantaje.

Dar îi călca pe urme şi socrului său, Henric Tudor, şi cu cît citea mai mult documentele şi scrisorile acestuia, cu atît îi admira mai mult judecata fără greş. În mod straniu, acum, cînd ajunsese să conducă, îşi dorea să-i fi putut asculta sfatul. Studiindu-i registrele, şi-a dat seama cît de bine reuşise să pună în balanţă dorinţa de independenţă a nobililor englezi şi nevoia lui de a-i lega de Coroană. Dăduse dovadă de şiretenie permiţîndu-le lorzilor din Nord să fie mai liberi, mai bogaţi şi mai importanţi decît toţi ceilalţi, fiindcă reprezentau bastionul lui împotriva scoţienilor. Katherine prinsese hărţi cu teritoriile din nord pe pereţii sălii de consiliu şi observase că graniţa cu Soţia nu era decît o mînă de teritorii disputate într-o zonă dificilă. O astfel de graniţă nu putea fi sigură în faţa unui vecin ameninţător. Se gîndea că scoţienii erau maurii englezilor:

pămînturile nu se puteau împărţi cu ei. Trebuiau înfrînţi definitiv.

Împărtăşea temerile socrului său faţă de lorzii cu putere prea mare de la curte, a aflat de invidia lui pentru puterea şi bogăţia acestora; iar cînd Henric a vrut să-i dea unui nobil o pensie frumoasă, într-un moment de exuberanţă, regina i-a atras atenţia că omul era deja foarte avut şi că nu avea rost să-i întărească poziţia. Henric îşi dorea să fie un rege vestit pentru generozitatea lui, iubit pentru dărnicia lui. Katherine ştia că puterea e atrasă după sine de bogăţie, iar regii nou-veniţi la tron au nevoie să strîngă atît avuţie, cît şi putere.

— Tatăl tău nu te-a avertizat niciodată în legătură cu familia Howard? l-a întrebat ea pe cînd se aflau unul lîngă celălalt, la un concurs de tragere cu arcul.

Henric, rămas doar în cămaşă, cu arcul în mînă, era pe locul al doilea şi îşi aştepta rîndul să tragă din nou.

— Nu, îi răspunse el. Ar fi trebuit?

— A, nu, îi spuse ea repede. Nu voiam să spun că te-ar înşela în vreun fel. Sînt întruchiparea iubirii şi loialităţii, Thomas Howard a fost mereu un prieten de nădejde al familiei tale, a apărat Nordul pentru tine, iar Edward e cavalerul meu, cel mai iubit dintre toţi. Doar că s-au îmbogăţit atît de mult, iar legăturile familiei lor sînt atît de puternice. Mă întrebam doar ce părere avea tatăl tău despre ei.

— N-am de unde să ştiu, spuse Henric liniştit. Nu mi-a trecut prin minte să-l întreb. Oricum, nu mi-ar fi spus.

— Nici măcar cînd a fost sigur că ai să-i urmezi la tron?

El scutură din cap.

— Credea că o să mai treacă ani buni pînă să ajung rege, spuse el. Nici nu a apucat să mă pună să învăţ tot. Nu m-a lăsat să ies în lume.

Ea clătină din cap.

— Cînd vom avea un fiu, o să avem grijă să fie pregătit să conducă regatul încă de la o vîrstă fragedă.

El îi cuprinse imediat talia.

— Crezi că o să se întîmple în curînd? întrebă.

— Să dea Domnul, spuse ea blînd, ținîndu-și în secret speranța. Știi, m-am gîndit la un nume pentru el.

— Da, iubito? Vrei să-l numești Ferdinand, ca pe tatăl tău?

— Dacă îți place și ție, m-am gîndit să-l botezăm Arthur, spuse ea grijuliu.

— Ca pe fratele meu? întrebă el, întunecîndu-se dintr-odată la chip.

— Nu, Arthur pentru Anglia, răspunse ea repede. Uneori, cînd te privesc, parcă-l văd pe regele Arthur al mesei rotunde, iar noi ne aflăm la Camelot. Avem aici o curte frumoasă și fermecată, cum era odată Camelot.

— Chiar ți se pare că e așa, visătoarea mea?

— Cred că poți fi cel mai măreț rege pe care l-a avut Anglia de la Arthur din Camelot încoace, spuse ea.

— Atunci, Arthur să fie, spuse el mîngîiat de laude, ca întotdeauna. Arthur Henric.

— Da.

L-au chemat pentru că-i venise rîndul; avea un scor foarte bun de depășit. El a plecat trimițîndu-i o bezea. Katherine s-a asigurat că-l privește cînd trage cu arcul și, cînd el i-a aruncat o privire, ca întotdeauna, a văzut că toată atenția ei era îndreptată asupra lui. Mușchii de pe spatele zvelt i s-au încordat cînd a tras arcul - semăna cu o statuie frumos echilibrată –, apoi încet, ca un dansator, a slobozit coarda și săgeata a țîșnit - mai iute decît privirea - înfigîndu-se chiar în centrul țintei.

— La țintă!

— O lovitură cîștigătoare!

— Victorie regelui!

Premiul era o săgeată de aur, iar Henric s-a întors radiind la soția lui și a îngenuncheat în fața ei, ca ea să se aplece și să-l poată săruta pe amîndoi obrajii și apoi, drăgăstos, pe buze.

— Am cîștigat pentru tine, spuse el. Numai pentru tine. Îmi porți noroc. Niciodată nu ratez ținta cînd mă privești tu. Îți dăruiesc săgeata cîștigătoare.

— E săgeata lui Cupidon, îi răspunse ea. O voi păstra ca să-mi aducă aminte de cel pe care-l port în suflet.

— Mă iubeşte.

Se ridică şi se întoarse către curteni, care îl întîmpinară cu un ropot de aplauze şi rîsete. Strigă triumfător:

— Mă iubeşte!

— Cine-ar putea să nu vă iubească? strigă cu îndrăzneală Lady Elizabeth Boleyn, una dintre doamnele de onoare.

Henric o privi, apoi, de la înălţimea lui, se uită la soţia lui minionă.

— Cine-ar putea să n-o iubească pe ea? întrebă, zîmbindu-i.

În seara aceea îngenunchez pe băncuţa pentru rugăciuni şi îmi împreunez mîinile peste burtă. E a doua lună cînd nu sîngerez şi sînt aproape sigură că am rămas grea.

„Arthur", şoptesc, cu ochii închişi. Aproape că-l văd în faţa ochilor, aşa cum era: gol, la lumina lumînărilor, în dormitorul nostru de la Ludlow. „Arthur, iubitul meu. Spune că-l pot boteza Arthur Henric pe fiul lui. Aşa că am împlinit speranţa noastră – aceea de a-ţi dărui un fiu pe nume Arthur. Şi, chiar dacă ştiu că nu-ţi era drag fratele tău, îi voi arăta respectul cuvenit; e un băiat bun şi mă rog să devină un bărbat bun. Îmi voi numi fiul Arthur Henric pentru voi amîndoi."

Nu mă simt vinovată pentru ataşamentul din ce în ce mai mare pe care-l simt faţă de Henric, chiar dacă nu-i va lua niciodată locul fratelui său, Arthur. Se cuvine să-mi iubesc soţul, iar Henric e un băiat lesne de iubit. După ce l-am studiat îndelung, ani întregi, ca şi cum mi-ar fi fost duşman, am ajuns să ştiu bine ce fel de băiat e. E egoist ca un copil, dar are şi mărinimia unui copil şi e plin de tandreţe. E înfumurat şi ambiţios, dacă e să spun adevărul; e la fel de îngîmfat ca un actor, dar rîde şi plînge cu uşurinţă, e milos şi doreşte să aline suferinţele. Va fi un om bun, dacă are parte de îndrumarea potrivită, dacă va fi învăţat să-şi ţină în frîu dorinţele şi să-şi slujească ţara şi pe Dumnezeu. A fost răsfăţat chiar de către cei care ar fi trebuit

să-l instruiască; dar nu e prea tîrziu să fie transformat într-un om bun. E treaba și datoria mea să-l vindec de egoism. Ca orice tînăr, e un tiran în devenire. O mamă bună l-ar fi disciplinat și poate că o soție bună îl poate struni. Dacă-l pot iubi și-i țin iubirea pentru mine trează, îl pot transforma într-un rege măreț. Și Anglia are nevoie de un rege măreț.

Poate că așa pot sluji Anglia: îndrumîndu-l pe el, cu blîndețe și fără șovăială, îndepărtîndu-l de copilăria răsfățată către responsabilitățile de bărbat. Tatăl și bunica lui l-au tratat ca pe un băiețel; poate că e datoria mea să-l ajut să se transforme în bărbat.

„Arthur, adoratul meu Arthur“, șoptesc în timp ce mă ridic din genunchi și mă îndrept către pat, iar de data aceasta vorbesc cu amîndoi: cu soțul care mi-a fost iubirea dintîi și cu pruncul care crește în mine încet și liniștit.

Toamna anului 1509

Într-o seară din octombrie, după ce Katherine refuzase să danseze după miezul nopţii, dar insistase ca Henric să danseze cu doamnele ei, i-a spus că e grea şi l-a obligat să jure că va păstra secretul.

— Vreau să le spun tuturor! exclamă el.

Venise în camera ei îmbrăcat doar în cămaşă de noapte, şi stăteau aşezaţi de o parte şi de cealaltă a focului, pregătindu-se de culcare.

— Îi poţi scrie tatălui meu luna viitoare, spuse ea. Dar nu vreau încă să afle toată lumea. Oricum, îşi vor da seama în curînd.

— Trebuie să te odihneşti, spuse el pe dată. Şi ar trebui să mănînci ceva anume? Doreşti să mănînci ceva anume? Pot să trimit imediat pe cineva să-ţi aducă. Pot cere să fie treziţi bucătarii. Spune-mi, iubito, ce doreşti?

— Nimic! Nimic! spuse ea rîzînd. Uite, avem biscuţi şi vin. Cînd am vrut să mănînc altceva la ore aşa de tîrzii?

— Da, de obicei aşa era. Dar acum lucrurile stau cu totul altfel.

— Îl voi întreba pe medic mîine-dimineaţă, spuse ea. Dar acum n-am nevoie de nimic. Chiar n-am, iubitule.

— Vreau să-ţi aduc ceva, spuse el. Vreau să am grijă de tine.

— Dar ai mereu grijă de mine, îl linişti ea. Şi sînt hrănită cum nu se poate mai bine, mă simt minunat.

— N-ai greţuri? Ar fi un semn că e băiat, ştiu sigur asta.

— Dimineața mi-e puțin rău, spuse ea și îl privi cum strălucește de fericire. Sînt sigură că e băiat. Sper că e Arthur Henric al nostru.

— Ah! Te gîndeai la el cînd am vorbit despre asta, la concursul de tras cu arcul.

— Da, așa e. Dar atunci nu eram sigură și nu voiam să-ți dau vestea prea devreme.

— Și cînd crezi că se va naște?

— La începutul verii.

— Nu se poate să dureze atît de mult! exclamă el.

— Iubitule, chiar atît durează.

— Îi voi scrie tatălui tău mîine-dimineață, anunță el. Îi voi spune să se aștepte la vești minunate în vară. Poate că atunci ne vom fi întors dintr-o campanie măreață împotriva francezilor. Poate că eu îți voi aduce o victorie, iar tu îmi vei dărui un fiu.

Henric mi-a trimis doctorul lui, cel mai iscusit din Londra, să mă consulte. Omul rămîne în picioare, într-un capăt al încăperii, în timp ce eu mă așez pe scaun, la celălalt capăt. Nu mă poate cerceta, desigur - numai regele are voie să atingă trupul reginei. Nu mă poate întreba dacă ciclul sau ușurarea măruntaielor sînt regulate; și acestea sînt sfinte. Este atît de stînjenit că a fost chemat să mă vadă, încît parcă e paralizat: își ține privirea ațintită în podea și îmi pune întrebări scurte, într-o șoaptă sacadată. Vorbește engleza și trebuie să mă forțez să-l aud și să-l înțeleg.

Mă întreabă dacă mănînc bine și dacă mi-e rău. Îi spun că mănînc destul de bine și că-mi face greață mirosul de carne gătită. Că mi-e dor de fructele și legumele pe care le mîncam zilnic în Spania, că tînjesc după baclava cu miere și după o mîncare de legume înăbușite cu orez. Îmi spune că nu are nici o importanță, că oricum fructele și legumele nu sînt de nici un folos în dieta oamenilor, ba chiar m-ar sfătui să nu mănînc crudități în timpul sarcinii.

Mă întreabă dacă știu cînd a fost zămislit copilul. Îi răspund că nu știu sigur, dar știu data ultimului ciclu. Îmi zîmbește ca un învățat unui prost și îmi spune că asta nu indică prea sigur data cînd ar putea veni pe lume pruncul. Am văzut medicii mauri calculînd data nașterii ajutîndu-se de un abac special. El spune că n-a mai pomenit așa ceva și că astfel de mașinării păgîne nu sînt firești, iar el n-ar vrea să aibă de-a face cu așa ceva cînd e vorba să se nască un copil creștin.

Îmi spune să mă odihnesc. Îmi cere să-l chem dacă nu mă simt bine, ca să-mi pună lipitori. Spune că crede cu tărie în aplicarea de lipitori femeilor, pentru a evita supraîncălzirea. Apoi îmi face o reverență și pleacă.

Mă uit pierdută la Maria de Salinas, care rămăsese în picioare într-un colț, în timpul acestei farse.

— Ăsta-i cel mai bun doctor din Anglia? o întreb. N-au nimic mai bun de-atît?

Ea clatină din cap, consternată.

— Mă întreb dacă putem aduce pe cineva din Spania, gîndesc cu voce tare.

— Mama și tatăl tău au alungat toți învățații din Spania, spune ea, iar în clipa aceea aproape că mă rușinez cu ei.

— Știința lor era o erezie, le iau eu apărarea.

Ea ridică din umeri.

— Ei bine, Inchiziția i-a arestat pe cei mai mulți dintre ei. Restul au fugit.

— Unde s-au dus? o întreb.

— Unde se duc oamenii. Evreii au plecat în Portugalia, apoi în Italia, în Turcia. Cred că prin toată Europa. Bănuiesc că maurii au plecat în Africa și în Orient.

— N-am putea găsi pe cineva din Turcia? îi sugerez. Nu un păgîn, desigur. Dar cineva care a învățat de la un medic maur. Trebuie să existe și medici creștini învățați. Unii care știu mai multe decît acesta, nu-i așa?

— Îl voi întreba pe ambasador, spune ea.

— Trebuie neapărat să fie creștin, precizez.

Știu că voi avea nevoie de un doctor mai bun decît acest ignorant sfios, dar nu vreau să trec peste autoritatea mamei și a Sfintei Biserici. Dacă ei spun că astfel de știință e un păcat, atunci, cu siguranță, trebuie să mă plec în fața ignoranței. E datoria mea. Nu sînt un înțelept și e mai bine să respect regulile Sfintei Biserici. Dar e cu putință ca Dumnezeu să vrea cu adevărat să întoarcem spatele științei? Și dacă pentru ignoranța aceasta trebuie să plătesc chiar cu fiul și moștenitorul Angliei?

Katherine a continuat să muncească la fel de mult, să-i trimită pe funcționari la rege, să-i asculte pe solicitanții care aveau nevoie ca regele să le facă dreptate, să discute cu membrii Consiliului Coroanei despre noutățile din regat. Dar a scris în Spania, sugerîndu-i tatălui său să trimită un ambasador care să reprezinte interesele țării, mai ales că Henric era hotărît să declare război Franței, în alianță cu Spania, îndată ce vremea se îmbunătățea, în primăvară, așa că schimburile de scrisori dintre cele două țări urmau să se intețească.

„E foarte hotărît să se supună ordinului tău", i-a scris Catalina tatălui ei, atentă să traducă în codul secret complicat toate cuvintele. „Știe bine că n-a mai fost la război pînă acum și e neliniștit, dorindu-și ca totul să meargă bine pentru oștirea anglo-spaniolă. Într-adevăr, îmi fac griji că s-ar expune la pericole prea mari. Nu are un moștenitor și, chiar dacă ar avea, aceasta nu e o țară sigură pentru un prinț aflat la o vîrstă fragedă. Cînd va pleca la război alături de tine, am încredere că ai să-l aperi. Trebuie neapărat să simtă că ia parte la luptă și trebuie să învețe de la tine ce înseamnă o campanie. Dar am încredere că-l vei ține departe de pericolele adevărate. Nu mă înțelege greșit", i-a scris ea cu severitate. „Trebuie să simtă că se află chiar în miezul luptei, trebuie să învețe cum se cîștigă bătăliile; dar nu trebuie să se afle nici o clipă în pericol. Și...", a adăugat ea „nu trebuie să afle niciodată că-l protejăm."

Regele Ferdinand, aflat din nou la conducerea Castiliei și Aragonului, ținînd regența în numele Juanei, despre care se

spunea că nu mai e capabilă să rămînă pe tron, că era pierdută într-o lume a tristeţii şi a nebuniei, i-a răspuns fiicei mezine fără ezitare, spunîndu-i să nu-şi facă griji în legătură cu siguranţa soţului ei pe timp de război; el avea să se asigure că Henric nu va vedea decît partea lui interesantă. „Şi nu lăsa temerile tale femeieşti să-l distragă de la datoriile lui", i-a amintit el. „În toţi anii petrecuţi alături de mine, mama ta nu s-a ferit niciodată din calea pericolelor. Trebuie să fii o regină, aşa cum ar fi vrut ea să fii. Acesta e un război care trebuie purtat pentru siguranţa şi cîştigul nostru, al tuturor, iar regele cel tînăr trebuie să participe alături de cel bătrîn şi de împărat. Este o alianţă între doi cai de luptă bătrîni şi un armăsar tînăr; şi el va dori să facă parte din ea." A lăsat un spaţiu liber în scrisoare, ca şi cum ar fi făcut o pauză de gîndire, apoi a adăugat un post-scriptum: „Desigur, amîndoi ne vom asigura că e mai mult o joacă pentru el. Desigur, nu va afla nimic despre asta".

Ferdinand avea dreptate. Henric îşi dorea nebuneşte să facă parte dintr-o alianţă care să înfrîngă Franţa. Consiliul Coroanei, sfătuitorii înțelepţi din timpul domniei cugetate a tatălui său, au fost îngroziţi să afle că tînărul era încredinţat că a fi rege înseamnă a fi un războinic şi că abia aştepta să arate că moştenise tronul. Tinerii nerăbdători şi lăudăroşi de la curte îşi doreau cu înfrigurare să-şi demonstreze curajul, aşa că-l împingeau pe Henric de la spate să declare război. Îi urîseră pe francezi atît de mult timp, încît acum părea de necrezut că se încheiase pacea cu ei şi că aceasta rezistase. Părea ceva nefiresc să trăiască în pace cu francezii – starea normală, cea de război, trebuia reluată îndată ce puteau fi siguri de victorie. Iar cu un rege tînăr în fruntea ţării şi o curte nouă şi tînără, victoria era deja o certitudine.

Nimic din ce i-ar fi putut spune Katherine cu calm nu-i putea potoli de tot pofta de război, iar Henric s-a purtat atît de agresiv cu ambasadorul francez la prima lor întîlnire, încît emisarul i-a raportat uimit stăpînului său că regele cel nou îşi ieşise din minţi din pricina fierii şi nega că i-ar fi trimis o

scrisoare pașnică regelui Franței – pe care, de fapt, Consiliul Coroanei o trimisese în absența lui. Din fericire, următoarea lor întîlnire a fost mai bună. Katherine s-a asigurat că e și ea prezentă.

— Salută-l politicos, i-a indicat lui Henric cînd l-a văzut pe om apropiindu-se de ei.

— Nu mă voi preface blînd, cînd eu vreau război.

— Trebuie să fii șiret, spuse ea blînd. Trebuie să fii iscusit și să spui un lucru, cînd, de fapt, tu ai în minte altceva.

— Nu mă voi preface niciodată. Nu-mi voi refuza mîndria la care am tot dreptul.

— Nu, nu trebuie să te prefaci, nu chiar. Dar lasă-l, în nebunia lui, să te înțeleagă greșit. Există mai multe moduri în care se poate cîștiga un război și tot ce contează e să-l cîștigăm. Amenințările n-au nici o importanță. Dacă crede că-i ești prieten, îi vom putea lua ca din oală. De ce să-i avertizăm că avem de gînd să-i atacăm?

Era încurcat și o privea încruntîndu-se.

— Nu sînt un mincinos.

— Nu, pentru că data trecută i-ai spus că te vei ocupa de ambiția și orgoliul regelui lor. Francezilor nu trebuie să li se permită să ia Veneția. Avem o alianță veche cu Veneția...

— Da?

— Ah, da, spuse Katherine hotărîtă. Anglia are o alianță veche cu Veneția, e primul zid de apărare creștin împotriva turcilor. Dacă amenință Veneția, francezii sînt gata să lase păgînii să intre în Italia. Ar trebui să le fie rușine. Dar ultima dată cînd v-ați întîlnit, l-ai avertizat pe ambasadorul francez. N-ai fi putut să-i spui lucrurile mai limpede. Acum e timpul să-l întîmpini cu un zîmbet. Nu trebuie să-i spui clar că vrei să-i declari război. Ne vom sfătui între noi. Nu-i vom împărtăși unuia ca el treburile noastre.

— I-am spus deja, nu trebuie să-i spun din nou. Eu nu repet, spuse Henric, înfuriindu-se la un asemenea gînd.

— Nu ne lăudăm cu puterea noastră, spuse ea. Știm de ce suntem în stare și stim că o s-o facem. Ei vor descoperi singuri, cînd vom considera că e timpul potrivit.

— Chiar aşa, spuse Henric coborînd de pe micul podium ca să-l întîmpine graţios pe ambasadorul francez şi fu încîntat să vadă că acesta se fîstîceşte cînd îi face plecăciunea şi se bîlbîie cînd încearcă să-i vorbească.

— L-am cam zăpăcit, i-a spus lui Katherine, cu veselie în glas.

— Ai dat dovadă de măiestrie, l-a asigurat ea.

Dacă ar fi un nerod, ar trebui să-mi ţin în frîu nerăbdarea şi să-mi domolesc furia mult mai des decît sînt nevoită s-o fac. Dar nu e lipsit de inteligenţă. E isteţ şi ager la minte, poate chiar la fel de sprinten ca Arthur. Dar, în timp ce Arthur fusese învăţat să gîndească, crescut ca un rege încă de la naştere, pe cel de-al doilea fiu l-au lăsat să scape datorită farmecului şi limbii lui ascuţite. Toţi îl găseau plăcut şi l-au încurajat să nu fie mai mult decît o persoană plăcută. Are o minte bună şi e în stare să citească, să discute şi să gîndească bine, dar numai dacă subiectul îl interesează, şi numai pentru puţin timp. L-au învăţat să studieze, dar numai ca să-şi demonstreze propria isteţime. Este leneş, teribil de leneş – preferă întotdeauna ca altcineva să-i facă treburile mai migăloase, iar acesta e un mare defect pentru un rege, îl lasă la mîna funcţionarilor. Un rege leneş va fi întotdeauna la mîna sfătuitorilor. Este o reţetă sigură de-a se alege cu sfătuitori prepotenţi.

Cînd începem să discutăm despre termenii contractului dintre Spania şi Anglia, îmi cere să-l scriu eu în locul lui. Nu-i face nici o plăcere. Preferă să dicteze şi să aibă un funcţionar care să scrie pentru el. Şi nu se va obosi niciodată să înveţe codul. Asta înseamnă că orice scrisoare pe care o schimbă cu împăratul, orice scrisoare pe care o schimbă cu tata este fie scrisă, fie tradusă de mine. Mă aflu chiar în inima planurilor pentru războiul care va începe, indiferent că vreau sau nu. Nu pot să nu fiu cea care ia hotărîrile în cadrul acestei alianţe, iar Henric se dă singur la o parte.

Desigur, nu mă dau înapoi de la datoria mea. Nici un copil de-al mamei mele nu s-ar feri de efort, mai ales cel care porneşte

la război împotriva duşmanilor Spaniei. Am fost crescuţi cu certitudinea că a fi rege e o vocaţie, nu o recompensă. A fi rege înseamnă să conduci; şi a conduce înseamnă a munci din greu. Nici un copil de-al tatălui meu n-ar fi rezistat tentaţiei de a se afla chiar în inima uneltirilor şi comploturilor, de a se pregăti de război. La curtea engleză nu există nici un om mai potrivit să ne conducă ţara în război decît mine.

Nu sînt neghioabă. Mi-am dat seama de la bun început că tata vrea să se folosească de oştirea noastră, a englezilor, ca să lupte cu francezii; şi, pe cînd noi îi atacăm în locul şi în momentul alese de el, fac prinsoare că el va invada regatul Navarrei. L-am auzit de cel puţin o duzină de ori spunîndu-i mamei că, dacă ar putea avea Navarra, ar rotunji graniţa de nord a Aragonului. Pe lîngă asta, Navarra e o regiune bogată, acolo cresc struguri şi grîne. Tata şi-a dorit-o din clipa cînd a urcat pe tronul Aragonului. Ştiu că, dacă are o şansă să ia Navarra, o va cîştiga, iar dacă îi poate convinge pe englezi să facă treaba în locul lui, va fi cu atît mai uşor pentru el.

Dar nu plec să lupt în acest război ca să-i fac pe plac tatei, chiar dacă îl las să creadă contrariul. Nu mă va folosi ca pe o unealtă, ci eu îl voi folosi pe el ca să-mi ating scopul. Doresc acest război pentru Anglia şi pentru Dumnezeu. Papa însuşi a hotărît că francezii nu trebuie să invadeze Veneţia, Papa însuşi îşi trimite armata sfîntă să lupte împotriva francezilor. Nici un fiu şi nici o fiică adevărată a Bisericii n-are nevoie de o cauză mai nobilă decît aceasta: să afle că Tatăl Sfînt le cere ajutorul.

Şi pentru mine mai există un motiv, chiar mai puternic decît acesta. Nu uit niciodată cum m-a avertizat mama că maurii vor veni din nou peste creştinătate, nu uit niciodată că mi-a spus să fiu pregătită în Anglia, aşa cum era ea în Spania. Dacă francezii înfrîng armata Papei şi cotropesc Veneţia, cine se mai poate îndoi că maurii vor vedea în asta o şansă de a smulge, la rîndul lor, Veneţia din mîinile francezilor? Şi odată ce maurii pun mîna pe o bucăţică de pămînt chiar în inima creştinătăţii, va trebui purtat din nou războiul mamei. Vor veni peste noi din

Est, vor veni peste noi din Veneția, iar Europa Creștină se va afla la mila lor. Chiar tata mi-a spus că Veneția, cu negoțul ei bogat, cu șantierele sale navale, nu trebuie să cadă în mîinile maurilor, că nu trebuie să le îngăduim niciodată să ia un oraș în care și-ar putea construi galere într-o săptămînă, le-ar putea arma în cîteva zile și și-ar putea strînge oamenii de care au nevoie într-o singură dimineață. Dacă reușesc să pună mîna pe șantierele navale și pe constructorii Veneției, noi deja am pierdut lupta pe mare. Știu că e datoria mea, primită de la mama și de la Dumnezeu: să trimit oștirea engleză să-l slujească pe Papă și să apăr Veneția de oricine ar dori s-o invadeze. E ușor să-l conving pe Henric să fie de acord cu mine.

Dar nu uit de Scoția. Nu uit niciodată teama lui Arthur de Scoția. Consiliul Coroanei a trimis spioni de-a lungul graniței, iar Thomas Howard, bătrînul Conte de Surrey, a fost trimis acolo – cu intenție, cred – de bătrînul rege. Regele Henric, socrul meu, i-a dat lui Thomas Howard întinderi mari de pămînt în Nord pentru ca el, dintre toți nobilii, să apere granițele. Regele cel bătrîn nu era deloc nerod. Nu-i lăsa pe alții să-i facă treburile și nu se încredea în iscusința lor. Îi ținea legați, ca să-l ajute. Dacă scoțienii invadează Anglia, va trebui să treacă pe pămînturile lui Thomas Howard, iar Thomas Howard ține la fel de mult ca mine ca asta să nu se întîmple niciodată. M-a asigurat că scoțienii nu se vor ridica împotriva noastră în vara aceasta – nu în număr mai mare decît în raidurile lor tîlhărești obișnuite. Toate informațiile pe care le putem obține de la negustorii englezi din Scoția, de la călători instruiți să-și țină ochii deschiși confirmă părerea contelui. Suntem în siguranță, cel puțin vara aceasta. Pot să profit de acest moment și să trimit oștirea engleză la război împotriva Franței. Henric poate mărșălui liniștit înainte, fără să fie în pericol, și poate învăța să fie oștean.

Katherine a privit dansurile de la sărbătorile Crăciunului, și-a aplaudat soțul cînd acesta le-a învîrtit pe toate doamnele de onoare pe ringul de dans, a rîs de mimi și a aprobat plățile

pentru cantități enorme de vin, bere, carne de vită, și tot ce era mai ales și mai rafinat din toate. I-a dăruit lui Henric o șa minunată, cu incrustații, și cîteva cămăși pe care le cususe și le brodase chiar ea, cu fir negru, după tradiția spaniolă.

— Vreau ca toate cămășile mele să fie cusute de tine, a spus el lipindu-și țesătura fină de obraz. Nu vreau să mai port niciodată ceva ce a fost atins de altă femeie. Numai mîinile tale îmi vor croi cămășile.

Katherine i-a zîmbit și i-a tras umărul în jos, să-l aducă la înălțimea ei. El s-a aplecat, ca un băiat care crescuse prea mare, iar ea l-a sărutat pe frunte.

— Întotdeauna, i-a făgăduit ea. Îți voi coase întotdeauna cămășile.

— Și acum, cadoul meu pentru tine, spuse el.

I-a întins o cutie mare, acoperită cu piele. Katherine a deschis-o. Înăuntru era un set de giuvaeruri minunate: o diademă, un colier, două brățări și inele asortate.

— O, Henric!

— Îți plac?

— Le ador, spuse ea.

— Le vei purta în seara asta?

— Le voi purta în seara asta și la petrecerea pentru cea de-a douăsprezecea noapte, îi promise ea.

Regina cea tînără strălucea de fericire la primul Crăciun al domniei sale. Fustele bogate ale rochiei nu reușeau să-i ascundă rotunjimea burții; oriunde ar fi mers, regele cel tînăr cerea să i se aducă un scaun. Nu avea voie să stea nici o clipă în picioare, nu avea voie să se obosească. Îi compunea cîntece doar ei, pe care muzicienii lui i le cîntau, îi compunea dansuri speciale și spectacole de pantomimă erau create în onoarea ei. Curtea, încîntată de rodnicia reginei, de tinerețea și sănătatea regelui tînăr, de sine, rămînea să petreacă pînă la ceasuri tîrzii, iar Katherine stătea pe tronul ei, cu picioarele ușor depărtate, ca să facă loc pentru rotunjimea pîntecului, zîmbind de bucurie.

Palatul Westminster, ianuarie 1510

Mă trezesc noaptea de durere, am o senzaţie ciudată. Am visat că fluxul creştea pe Tamisa şi că o flotă de corăbii cu pînze negre urca pe rîu. M-am gîndit că sînt maurii care veneau după mine, apoi că e flota spaniolă – o armada; însă în mod straniu, îngrijorător, erau duşmanii mei şi duşmanii Angliei. În durerea mea, mă răsucesc în pat şi mă trezesc speriată, descoperind că realitatea e chiar mai rea decît orice vis: aşternuturile mele sînt ude de sînge şi burta mă doare cu adevărat.

Ţip îngrozită, iar strigătul o trezeşte pe Maria de Salinas, care doarme cu mine.

— Ce s-a întîmplat? mă întreabă, apoi îmi vede chipul şi strigă ascuţit la camerista care dormea la picioarele patului, ca s-o trimită degrabă după doamnele de companie şi după moaşe; dar într-un colţişor al minţii mele, ştiu că nu mai pot face nimic. Mă aşez cu greu pe scaunul meu, în cămaşa de noapte pătată de sînge, şi simt cum durerea mi se răsuceşte în măruntaie.

Cînd ajung ele, după ce s-au chinuit să se dea jos din paturi, ameţite de somn, eu deja sînt în genunchi, pe podea, ca un cîine bolnav. Mă rog să treacă durerea şi să rămîn întreagă. Ştiu că n-are rost să mă rog pentru siguranţa copilului. Ştiu că pruncul meu s-a dus. Simt durerea din măruntaie, simt cum se rupe uşor din mine.

După o zi lungă şi amară, în care Henric vine iar şi iar la uşa mea, şi eu îl alung, cu o voce cît pot de liniştitoare, muşcîndu-mi mîna ca să nu ţip, pruncul se naşte mort. Moaşa mi-o arată – e o fetiţă albă şi nemişcată: pruncul meu, bietul meu prunc. Singura mea alinare: nu e fiul pe care i-am promis lui Arthur că o să-l port în pîntece pentru el. E o fată, o fată moartă; apoi chipul mi se schimonoseşte de durere, amintindu-mi că îşi dorea mai întîi o fată, pe care trebuie s-o botezăm Mary.

Nu pot nici să vorbesc de durere, nu pot da ochii cu Henric ca să-i dau chiar eu vestea. Nu suport gîndul că altcineva ar putea anunţa întreaga curte, nu sînt în stare să-i scriu tatei şi

să-i spun că am dezamăgit Anglia, că l-am dezamăgit pe Henric, Spania și, mai rău decît toate – iar asta n-o pot spune nimănui –, l-am dezamăgit pe Arthur.

Rămîn în camera mea, închid ușa, să nu mai văd toate chipurile neliniștite, nici moașele care îmi cer să beau ceaiuri din frunze de căpșun, doamnele care vor să-mi povestească despre pruncii pe care ele și mamele lor i-au pierdut și despre finaluri fericite. Îi îndepărtez pe toți și îngenunchez la picioarele patului, cu fața fierbinte lipită de cuverturi. Șoptesc printre hohotele de plîns, înăbușite ca să nu mă audă nimeni. „Îmi pare rău, îmi pare atît de rău, iubitul meu. Îmi pare atît de rău că nu ți-am dăruit un fiu. Nu știu de ce, nu știu de ce Dumnezeul nostru milostiv îmi trimite o durere atît de mare. Îmi pare atît de rău, iubitul meu. Dacă mi se mai ivește șansa, voi face tot ce-mi stă în puteri, tot ce pot, ca să-l aduc pe lume pe fiul nostru, să am grijă de el pînă la naștere și după. Așa voi face, jur că așa voi face. Am încercat și de data asta. Dumnezeu știe că aș fi dat orice să-ți nasc fiul și să-l numesc Arthur pentru tine, iubirea mea." Mă liniștesc, fiindcă simt cum cuvintele curg prea repede, simt că-mi pierd firea, simt cum hohotele de plîns încep să mă sufoce.

„Așteaptă-mă", șoptesc. „Mai așteaptă-mă. Așteaptă-mă lîngă apa liniștită din grădină, unde cad petalele albe și roșii ale trandafirilor. Așteaptă-mă, căci, după ce îi voi aduce pe lume pe fiul tău, Arthur, și pe fiica ta, Mary, și îmi voi fi terminat treburile aici, voi veni la tine. Așteaptă-mă în grădină, căci nu te voi dezamăgi. Voi veni la tine, iubire. Iubirea mea."

Medicul regelui se duse la rege direct din apartamentele reginei.

— Alteță, am vești bune pentru voi.

Henric întoarse spre el un chip amar, ca al unui copil căruia i se refuzase o bucurie.

— Chiar așa?

— Cu adevărat.

— Regina se simte mai bine? I-au trecut durerile? O să-şi revină?

— Chiar mai bine de-atît, spuse doctorul. Chiar dacă a pierdut un copil, a rămas altul. Avea gemeni, Alteţă. A pierdut unul, dar are burta încă mare şi mai e un prunc.

Pentru o clipă, tînărul nu reuşi să înţeleagă sensul cuvintelor.

— Mai are un copil în pîntece?

Doctorul zîmbi.

— Da, Alteţă.

Se simţea de parcă i s-ar fi amînat condamnarea. Henric simţi cum inima i se umple de speranţă.

— Cum e cu putinţă?

Medicul era încrezător.

— Sînt mai multe semne. Burta e încă tare, iar sîngerarea s-a oprit. Sînt convins că mai e un copil.

Henric îşi făcu cruce.

— Dumnezeu e cu noi, spuse el optimist. Acesta e un semn al graţiei Lui.

Făcu o pauză.

— Pot merge s-o văd?

— Da, e la fel de fericită ca voi să audă vestea bună.

Henric se repezi în sus pe scări, spre odăile lui Katherine. În anticamera ei erau doar cei care nu auziseră veştile; întreaga curte şi jumătate din Londra ştiau că e bolnavă şi că nu poate primi vizite. Henric trecu pe lîngă mulţimea de oameni care i-a şoptit binecuvîntări pentru el şi pentru regină, a trecut prin anticamera ei, unde doamnele coseau, şi a bătut la uşa dormitorului.

Maria de Salinas i-a deschis şi i-a făcut loc să intre. Regina se dăduse jos din pat şi se aşezase pe locul de la fereastră, ţinîndu-şi cartea de rugăciuni la lumină.

— Iubita mea! exclamă el. Dr. Fielding a venit să-mi aducă veştile bune.

Chipul ei radia.

— I-am spus să te anuţe personal.

— Aşa a făcut. Nu mai ştie nimeni altcineva. Iubita mea, mă bucur atît de mult!

Ochii ei erau plini de lacrimi.

— E ca o mîntuire, spuse ea. Mă simt de parcă cineva mi-ar fi luat crucea de pe umeri.

— Voi merge la Walsingham în clipa în care se naşte pruncul, ca să-i mulţumesc Sfintei Fecioare pentru grija cu care ne-a vegheat, promise el. Voi lăsa în dar o avere la altar, dacă e băiat.

— Să ne-ajute Dumnezeu, murmură ea.

— De ce n-ar face-o, întrebă Henric, cînd e dorinţa noastră, e spre binele Angliei şi noi o cerem în calitate de copii sfinţi ai Bisericii?

— Amin, spuse ea repede. Dacă e voia Domnului.

El făcu un gest grăbit cu mîna.

— Sigur că asta e voia Lui, spuse el. Acum trebuie să ai grijă şi să te odihneşti.

Katherine îi zîmbi.

— După cum vezi.

— Trebuie. Şi vei avea orice-ţi doreşti.

— Le voi spune bucătarilor dacă doresc ceva.

— Iar moaşele îţi vor fi alături în fiecare noapte şi dimineaţă, ca să se asigure că totul merge bine.

— Da, aprobă ea. Şi, dacă Dumnezeu vrea, vom avea un fiu.

Maria de Salinas, prietena mea credincioasă care a venit cu mine din Spania şi mi-a rămas alături în lunile de bucurie şi în anii grei, a fost cea care l-a găsit pe maur. Oblojea un negustor bogat, care călătorea de la Genova la Paris, şi se opriseră la Londra ca să drămuiască nişte aur, iar Maria auzise despre el de la o femeie care îi dăduse o sută de lire Sfintei Fecioare de la Walsingham, sperînd să nască un băiat.

— Se spune că le poate face pe femeile sterpe să aibă copii, îmi şopteşte ea, atentă să nu fie prin preajmă nici o altă doamnă.

Îmi fac cruce, de parcă aş vrea să alung ispita.

— Atunci, sigur foloseşte vrăjitoria.

— Prinţesă, se spune că e un doctor foarte bun, instruit de dascălii de la universitatea din Toledo.

— Nu-l voi primi.

— Pentru că sunteţi încredinţată că foloseşte vrăjitoria?

— Pentru că e duşmanul meu şi al mamei mele. Ea ştia că erudiţia maurilor nu e cîştigată pe cale curată, că se trage de la diavol, nu de la adevărul revelat de Dumnezeu. I-a izgonit pe mauri din Spania şi, odată cu ei, şi vrăjitoriile lor.

— Alteţă, ar putea fi singurul doctor din Anglia care ştie ceva despre femei.

— Nu-l voi primi.

Maria mi-a acceptat refuzul şi a lăsat să treacă cîteva săptămîni, apoi m-am trezit în toiul nopţii, cu dureri în pîntec, şi am simţit că încep să sîngerez. A chemat îndată cameristele cu prosoape şi apă, ca să mă spăl, iar cînd eram din nou în pat şi ne-am dat seama că nu era vorba decît de ciclul meu, s-a apropiat de mine în tăcere şi a rămas în picioare, la capul patului. Lady Margaret Pole stătea la uşă, fără să spună nimic.

— Alteţă, vă rog, primiţi-l pe doctor.

— E maur.

— Da, dar cred că e singurul din ţara asta care poate şti ce se întîmplă. Cum să aveţi ciclu, dacă sunteţi grea? Poate că pierdeţi al doilea copil. Trebuie să primiţi un doctor în care avem încredere.

— Maria, e duşmanul meu. E duşmanul mamei mele, care şi-a petrecut întreaga viaţă izgonindu-i neamul din Spania.

— Am pierdut şi înţelepciunea lor odată cu ei, a spus Maria în şoaptă. N-aţi mai fost în Spania de aproape zece ani, Alteţă, nu ştiţi cum e acolo acum. Fratele meu îmi scrie că oamenii se îmbolnăvesc şi nu sînt spitale unde să fie îngrijiţi. Măicuţele şi călugării fac tot ce pot, dar nu sînt învăţaţi. Dacă ai o piatră, ţi-o scoate un doctor de cai; dacă îţi rupi mîna sau piciorul, ţi le pune la loc fierarul. Bărbierii sînt şi chirurgi, dinţii se scot în

piaţă, iar oamenilor li se rup fălcile. Moaşele se duc de la înmormîntarea unui om plin de bube la o naştere şi pierd tot atîţia copii cîţi aduc pe lume. Iscusinţa doctorilor mauri, împreună cu ştiinţa lor despre trup, cu ierburile lor care alină durerea, cu instrumentele lor chirurgicale şi cu stăruinţa lor pentru spălat, totul s-a pierdut.

— Era o ştiinţă păcătoasă, e mai bine că s-a pierdut, spun cu încăpăţînare.

— De ce ar fi Domnul de partea ignoranţei, a mizeriei şi a bolii? întreabă ea furioasă. Să-mi fie iertat, Alteţă, dar e de neînţeles. Şi uitaţi ce-şi dorea mama voastră. A spus întotdeauna că universităţile trebuie reînfiinţate, pentru a răspîndi ştiinţa creştină. Dar ea deja alungase toţi dascălii care ştiau ceva.

— Regina nu va dori sfaturile unui eretic, spune Lady Margaret Pole cu tărie. Nici o doamnă englezǎ nu s-ar lăsa consultată de un maur.

Maria se întoarce către mine.

— Alteţă, vă rog.

Mă doare atît de rău, încît nu sînt în stare să mă cert.

— Lăsaţi-mă amîndouă acum, le spun. Lăsaţi-mă să dorm.

Lady Margaret iese pe uşă, dar Maria se opreşte să tragă obloanele, ca să rămîn pe întuneric.

— O, cheamă-l atunci, îi spun. Dar nu cît sînt în starea asta. Poate să vină săptămîna viitoare.

Îl aduce la mine pe scara secretă care porneşte din pivniţe, trece prin culoarul servitorilor şi ajunge în odăile reginei, la Palatul Richmond. Mă îmbrac cu greutate pentru cină şi-i îngădui să intre înainte să termin, cînd sînt încă în cămaşă, doar cu o capă aruncată deasupra. Mă strîmb gîndindu-mă ce ar zice mama, dacă ar şti că un bărbat intră în odăile mele. Dar în adîncul sufletului ştiu că trebuie să văd un doctor care mă poate sfătui cum să aduc pe lume un fiu pentru Anglia. Şi, dacă e să fiu cinstită, ştiu că ceva nu merge bine cu pruncul pe care ei spun că-l port în pîntece.

Îmi dau seama că e un necredincios din clipa în care-l văd. E negru ca abanosul, cu ochii ca tăciunele, cu gura cărnoasă și senzuală, cu chipul vesel și plin de compasiune în același timp. Dosul palmelor sale e negru, întunecat precum chipul lui; are degete lungi, cu unghii rozalii, iar palmele îi sînt cafenii, cu linii închise la culoare. Dacă aș fi chiromant, aș putea să-i trasez linia vieții lui de african la fel de clar de parcă ar fi urmele maronii și prăfuite ale unui car pe un cîmp de pămînt roșu. Îmi dau seama imediat că e maur, un nubian; și-mi doresc să-l dau afară din odăile mele. Dar, în același timp, știu că se poate să fie singurul doctor din țara aceasta care are cunoștințele care-mi sînt de trebuință.

Neamul acestui om, necredincioșii, păcătoșii care și-au întors chipurile negre de la Dumnezeu, au leacuri pe care noi nu le avem. Dintr-un motiv necunoscut, Dumnezeu și îngerii Lui nu ne-au dezvăluit știința pe care oamenii aceștia au căutat-o și au găsit-o. Acești oameni au studiat în limba greacă tot ce au descoperit medicii greci. Apoi au continuat să exploreze singuri, cu instrumente interzise, studiind trupul omenesc de parcă ar fi fost vorba de animale, fără teamă sau respect. Creează teorii fantastice clădite pe idei interzise, apoi le pun la încercare fără urmă de superstiție. Sînt pregătiți să se gîndească la orice, să ia în calcul orice; nimic nu e interzis pentru ei. Acești oameni sînt învățați, în timp ce noi suntem ignoranți, eu sînt ignorantă. Pot să-l disprețuiesc pentru că face parte dintr-o rasă de sălbatici, pot să-l consider un necredincios sortit să ardă în iad; dar am nevoie de știința lui.

Dacă vrea să-mi spună.

— Eu sînt Catalina, Infanta Spaniei și regina Katherine a Angliei, îi spun direct, ca să știe că are de-a face cu o regină și cu fiica unei regine care i-a înfrînt neamul.

El înclină capul, mîndru ca un baron.

— Eu sînt Yusuf, fiul lui Ismail.

— Ești sclav?

— M-am născut dintr-o sclavă, dar sînt om liber.

— Mama era împotriva sclaviei, îl anunţ. Spunea că religia noastră creştină nu permite aşa ceva.

— Cu toate acestea, mi-a trimis neamul în sclavie, observă el. Poate că ar fi trebuit să-i treacă prin minte că principiile înalte şi bunele intenţii nu se întind dincolo de graniţe.

— De vreme ce neamul tău nu primeşte salvarea lui Dumnezeu, atunci nu are nici o importanţă ce se întîmplă cu trupurile voastre de pe pămînt.

Chipul i se luminează, amuzat, şi îi scapă un hohot de rîs.

— Pentru noi are importanţă, spune el. Naţia mea acceptă sclavia, dar noi n-o justificăm astfel. Cînd te naşti, indiferent de condiţia mamei tale, te naşti liber. Aceasta e legea şi cred că e una bună.

— Ei bine, n-are nici o importanţă ce crezi tu, îi spun cu grosolănie. Fiindcă greşeşti.

Rîde din nou - zgomotos, sincer amuzat, ca şi cum aş fi spus ceva foarte hazliu.

— Ce bine trebuie să fie să ştii mereu că ai dreptate, spune el. Poate că nu te vei îndoi niciodată că ai dreptate. Dar ţi-aş spune, Catalina a Spaniei şi Katherine a Angliei, că uneori e mai bine să ştii întrebarea, decît să ai răspunsurile.

Rămîn tăcută o clipă.

— Dar eu nu am nevoie de tine decît pentru răspunsuri, îi spun. Cunoşti medicina? Ştii dacă o femeie poate zămisli un fiu? Ştii dacă e grea?

— Uneori se poate şti, spune el. Alteori, totul e în mîinile lui Allah, lăudat fie-i numele sfînt. Şi uneori nu înţelegem destul cît să putem fi siguri.

Îmi fac cruce - să mă apăr de numele lui Allah - iute, ca o bătrînă care scuipă peste o umbră. El zîmbeşte văzîndu-mi gestul, deloc tulburat.

— Ce vrei să ştii? mă întreabă cu glas blînd. Ce-ţi doreşti să afli atît de mult, încît ai chemat un necredincios să te sfătuiască? Biată regină, pesemne că te simţi tare singură, dacă ceri ajutor de la duşmanul tău.

Ochii mi se umplu prea repede de lacrimi la auzul milei din glasul lui și îmi trec mîna peste față.

— Am pierdut un prunc, îi spun scurt. O fiică. Medicul meu spune că aveam gemeni și că mai am un copil în pîntece, că va mai fi o naștere.

— Atunci, de ce m-ai chemat?

— Vreau să fiu sigură. Dacă mai e un prunc, va trebui să mă retrag, întreaga lume va fi cu ochii pe mine. Vreau să aflu dacă pruncul e viu în pîntecele meu acum, dacă e băiat, dacă se va naște.

— De ce te îndoiești de părerea medicului tău?

Îmi întorc capul în fața privirii lui curioase, oneste.

— Nu știu, îi răspund vag.

— Infanta, cred că știi.

— Cum să știu?

— Cu intuiția ta de femeie.

— N-am așa ceva.

El zîmbește văzîndu-mi încăpățînarea.

— Ei bine, femeie fără nici un simțămînt, ce părere ai tu, cu mintea ta ascuțită, de vreme ce te-ai hotărît să tăgăduiești ce-ți spune propriul tău corp?

— Cum să știu ce-ar trebui să cred?Mama a murit. Cel mai bun prieten pe care l-am avut în Anglia... - mă opresc înainte să rostesc numele lui Arthur. N-am în cine să mă încred. O moașă spune una, alta spune altceva. Medicul e sigur... Dar el vrea să fie sigur. Regele îl răsplătește doar dacă-i aduce vești bune. Cum să știu care e adevărul?

— Eu cred că știi, în ciuda ta, insistă el cu blîndețe. Trupul tău îți va da de știre. Bănuiesc că nu ți-a revenit ciclul?

— Ba da, am sîngerat, recunosc cu neplăcere. Săptămîna trecută.

— Ai avut dureri?

— Da.

— Te dor sînii?

— M-au durut.

— Sînt mai umflaţi decît de obicei?

Nu.

— Simţi pruncul? Se mişcă?

— Nu mai simt nimic de cînd am lepădat fata.

— Ai dureri acum?

— Nu mai am. Mă simt...

— Da?

— Nimic. Nu simt nimic.

El nu spune nimic. Stă în tăcere şi respiră atît de încet, încît parcă aş avea lîngă mine o pisică neagră, adormită. O priveşte pe Maria.

— Pot s-o ating?

— Nu, spune ea. E regină. Nimeni n-o poate atinge.

El ridică din umeri.

— E o femeie ca oricare alta. Vrea un copil, ca orice femeie. De ce să nu-i pot atinge burta, cum aş face cu orice altă femeie?

— E regină, repetă ea. Nu poate fi atinsă. Trupul ei a fost miruit.

Rîde, ca şi cum adevărul sfînt ar fi ceva hazliu.

— Ei bine, sper că cineva a atins-o, căci altfel nici nu poate fi vorba de un copil, spune el.

— Soţul său. Regele uns, răspunde Maria scurt. Şi ai grijă cum vorbeşti. Acestea sînt lucruri sfinte.

— Dacă nu pot s-o consult, va trebui să spun doar ce părere îmi fac din ceea ce pot vedea. Dacă nu poate fi consultată, atunci va trebui să ne descurcăm pe ghicite.

Se întoarce către mine.

— Dacă ai fi o femeie obişnuită, nu regină, acum ţi-aş lua mîinile într-ale mele.

— De ce?

— Pentru că ce am să-ţi spun nu e uşor.

Încet, întind către el mîinile împodobite cu inele scumpe. Mi le ia cu blîndeţe, iar palmele lui negre sînt la fel de catifelate ca ale unui copil. Ochii lui întunecaţi privesc într-ai mei fără teamă, iar chipul îi e blînd, emoţionat.

— Dacă sîngerezi, e foarte probabil ca pîntecele tău să fie gol, îmi spune. Nu e nici un prunc acolo. Dacă n-ai sînii umflați, înseamnă că nu se umplu cu lapte. Trupul tău nu se pregătește să hrănească un copil. Dacă nu simți mișcările copilului în burtă în a șasea lună, atunci pruncul ori e mort, ori nu e nici un prunc acolo. Dacă nu simți nimic, atunci cel mai probabil nu e nimic de simțit.

— Burta mi-e încă umflată.

Îmi dau deoparte capa și îi arăt abdomenul bombat de sub cămașă.

— E tare. Nu sînt grasă. Arăt la fel cum arătam înainte să pierd primul copil.

— Poate fi o infecție, spune el gînditor. Sau - și mă rog la Allah să nu fie așa - poate să fie o tumoare, o umflătură. Sau poate fi un copil mort, pe care încă nu l-ai lepădat.

Îmi retrag mîinile.

— Îmi dorești răul!

— Niciodată, spune el. Pentru mine, aici și acum, tu nu ești Catalina, Infanta Spaniei, ci doar o femeie care mi-a cerut ajutorul. Îmi pare rău pentru tine.

— Ajutorul! îl întrerupe supărată Maria de Salinas. De mare ajutor i-ai mai fost!

— Oricum, nu cred, îi spun. Tu ai o părere, doctorul Fielding are alta. De ce te-aș crede pe tine și nu pe un bun creștin?

Mă privește îndelung, cu tandrețe.

— Aș vrea să-ți pot împărtăși o părere mai bună, îmi spune. Dar cred că mulți sînt dispuși să-ți spună minciuni plăcute. Eu cred în rostirea adevărului. Mă voi ruga pentru tine.

— N-am nevoie de rugăciunile tale păgîne, îi spun aspru. Poți să pleci și să iei cu tine veștile tale proaste și ereziile.

— Mergi cu Dumnezeu, Infanta, spune el cu demnitate, ca și cum nu l-aș fi jignit, și face o plecăciune. Și, dacă tot nu ai nevoie de rugăciunile către Dumnezeul meu - lăudat fie-I numele -, voi spera doar ca, atunci cînd vei fi la ananghie, doctorul tău să aibă dreptate și Dumnezeul tău să-ți fie alături.

Îl las să plece fără zgomot, ca o pisică neagră, pe scara secretă, şi nu spun nimic. Îi aud sandalele lipăind cînd coboară scările de piatră, aşa cum se auzeau paşii tăcuţi ai servitorilor de-acasă. Aud foşnetul cămăşii lui – atît de deosebit de sunetul pe care-l scot ţesăturile englezeşti, ţepene. Simt cum parfumul lui se risipeşte încet în aer, parfumul cald şi aromat de-acasă.

Şi după ce pleacă, după ce dispare cu totul, cînd uşa de jos e închisă şi o aud pe Maria răsucind cheia în broască, atunci îmi dau seama că-mi vine să plîng – nu numai pentru că mi-a dat veşti atît de rele, ci şi pentru că unul dintre puţinii oameni care mi-au spus vreodată adevărul a plecat.

Vara anului 1510

Katherine nu i-a spus nimic tînărului său soţ despre vizita doctorului maur, nici despre vestea rea pe care i-o dăduse cu atîta sinceritate. Nu a spus nimănui despre vizita lui, nici măcar lui Lady Margaret Pole. S-a liniştit singură gîndindu-se la destinul ei, la mîndria ei, la credinţa ei că încă era preferata lui Dumnezeu, şi a continuat să considere că poartă în pîntece un prunc, neîndrăznind nici măcar să se îndoiască.

Avea motive întemeiate. Medicul englez, Dr. Fielding, a continuat să fie sigur, moaşele nu l-au contrazis, iar curtea se purta de parcă Katherine avea să se retragă pentru naştere în martie sau aprilie, aşa că ea şi-a văzut de viaţă, bucurîndu-se de vremea de primăvară, de grădinile care înverzeau, de copacii care îmboboceau, zîmbind şi încleştîndu-şi cu blîndeţe mîinile peste burta rotunjită.

Henric era entuziasmat de ideea că avea să i se nască un copil; plănuia să organizeze un turnir minunat la Greenwich, ca să sărbătorească. Pierderea fetiţei nu-l învăţase deloc să fie precaut; se lăuda peste tot că în curînd avea să se nască un prunc viguros. Avea grijă doar să nu spună că va fi băiat. Le zicea tuturor că nu-l interesa dacă primul copil va fi un prinţ sau o prinţesă – avea să iubească acest prunc pentru că era primul născut, pentru că venea pe lume la începutul iubirii înfocate dintre rege şi regină.

Katherine şi-a înăbuşit îndoielile şi nu i-a spus niciodată Mariei de Salinas că n-a simţit copilul mişcîndu-se, că se simţea mai rece şi mai departe de toate, cu fiecare zi ce trecea. Petrecea

din ce în ce mai mult timp în capelă, în genunchi; dar Dumnezeu nu-i vorbea; chiar şi vocea mamei ei părea să fi tăcut. Şi-a dat seama că îi era dor de Arthur – nu cu pasiunea unei văduve tinere, ci pentru că fusese cel mai de preţ prieten al ei în Anglia şi singurul căruia ar fi avut încredere să-i vorbească despre îndoielile ei.

În februarie, a luat parte la petrecerea de Lăsatul Secului, unde a strălucit în faţa curţii şi a rîs. Au văzut cu toţii rotunjimea burţii ei, i-au văzut încrederea în sine în timpul petrecerilor. S-au mutat la Greenwich, siguri că puncul avea să se nască imediat după Paşte.

Mergem la Greenwich pentru naşterea pruncului meu, mi se pregătesc odăile, aşa cum stă scris în cartea regală alcătuită de Milady mama regelui – pe pereţi se atîrnă tapiserii cu scene plăcute şi încurajatoare, se pun covoare şi se presară ierburi aromate. În pragul uşii şovăi, iar în spatele meu prietenii mei îşi ridică paharele cu vin aromat. Aici urmează să-mi fac treaba cea mai importantă pentru Anglia, să-mi împlinesc destinul. Pentru asta m-am născut şi am fost crescută. Trag adînc aer în piept şi intru. Uşa se închide în urma mea. Nu-mi voi vedea prietenii – pe Ducele de Buckingham, pe dragul meu cavaler Edward Howard, pe duhovnicul meu, pe ambasadrul spaniol – decît după naşterea pruncului.

Doamnele mele mă urmează. Lady Elizabeth Boleyn îmi pune un săculeţ cu ierburi parfumate pe măsuţa de lîngă pat, Lady Elizabeth şi Lady Anne, surorile Ducelui de Buckingham, îndreaptă o tapiserie şi rîd cînd aceasta se înclină într-o parte sau în cealaltă.

Maria de Salinas zîmbeşte de lîngă patul mare, căruia i s-au pus draperii noi. Lady Margaret Pole pregăteşte leagănul de la picioarele patului. Îşi ridică privirea şi-mi zîmbeşte cînd intru, iar eu îmi amintesc că ea e mamă, că ştie ce e de făcut.

— Aş vrea să te ocupi tu de copiii familiei regale, izbucnesc dintr-odată, fiindcă o îndrăgesc prea mult şi am prea mare nevoie de sfaturi şi de alinare de la o femeie mai în vîrstă.

Doamnele încep să rîdă. Ştiu că de obicei ţin mult la etichetă, că ar fi trebuit să apelez la cei care conduc gospodăria pentru a face o astfel de numire, că mai întîi aceştia ar trebui să se consulte cu cîteva zeci de oameni.

Lady Margaret îmi zîmbeşte.

— Ştiam că vei vrea asta, îmi spune pe un ton la fel de prietenos. Contam pe asta.

— Fără invitaţie formală? o necăjeşte Lady Elizabeth Boleyn. Ruşine, Lady Margaret! Tare băgăreaţă eşti!

Cuvintele ei ne fac pe toate să rîdem, închipuindu-ne-o pe Lady Margaret, acea femeie atît de demnă, ca pe cineva care tînjeşte după favoruri.

— Ştiu că vei avea grijă de el ca şi cum ar fi fiul tău, îi şoptesc.

Mă ia de mînă şi mă ajută să urc în pat. Sînt greoaie şi stîngace, mă doare tot timpul burta şi încerc să nu arăt asta.

— Să dea Dumnezeu, spune ea încet.

Henric intră să-şi ia rămas-bun de la mine. E îmbujorat de emoţie, vorbeşte necontenit, arată mai mult ca un băieţel, decît ca un rege. Îi iau mîinile într-ale mele şi îl sărut blînd pe buze.

— Iubitule, îi spun. Roagă-te pentru mine, sînt sigură că totul va fi bine pentru noi.

— Voi merge să-i mulţumesc Fecioarei de la Walsingham, îmi repetă el. Am scris la mănăstirea de-acolo şi le-am promis recompense frumoase, dacă i se vor ruga Fecioarei pentru tine. Chiar acum se roagă, iubita mea. M-au asigurat că se roagă necontenit.

— Dumnezeu e milostiv, spun.

Îmi amintesc o clipă de doctorul maur care mi-a spus că nu am un prunc în pîntece şi alung nebunia lui păgînă din gîndurile mele.

— Acesta e destinul meu, dorinţa mamei şi voia lui Dumnezeu, spun.

— Aş vrea mult ca mama ta să poată fi aici, spune Henric cu stîngăcie.

Îmi ascund tresărirea de el.

— Sigur, spun în șoaptă. Și sînt sigură că mă veghează din al-Ya... - mă întrerup, înainte să rostesc cuvîntul. Din paradis, spun fără șovăială. Din rai.

— Să-ți aduc ceva? mă întreabă. Înainte să plec, pot să-ți aduc ceva?

Nu rîd gîndindu-mă la Henric - care niciodată nu știe unde sînt lucrurile - făcînd comisioane pentru mine.

— Am tot ce-mi trebuie, îl asigur. Iar doamnele mele vor avea grijă de mine.

El se îndreaptă de spate, ca un rege, și le privește.

— Aveți mare grijă de stăpîna voastră, le spune sever.

Apoi, către Lady Margaret:

— Te rog, cheamă-mă îndată dacă ai vești, la orice ceas din zi sau din noapte.

Apoi mă sărută de rămas-bun, cu tandrețe. După ce iese, doamnele închid ușa în urma lui, iar eu rămîn singură cu ele, izolată, retrasă pentru naștere.

Mă bucur că m-am retras. Dormitorul întunecat, umbrit, va fi refugiul meu. Mă voi putea odihni o vreme, în compania bine cunoscută a femeilor. Pot să iau o pauză de la rolul de regină roditoare și sigură pe sine, pe care l-am tot jucat, și să fiu eu însămi. Dau deoparte toate îndoielile. Nu mă voi gîndi și nu mă voi îngrijora. Voi aștepta cu răbdare să vină pruncul, apoi îl voi aduce pe lume fără teamă, fără țipete. Sînt hotărîtă să cred că acest prunc, care i-a supraviețuit geamănului său, va fi un copil puternic. Iar eu, care am supravițuit pierderii primului meu copil, voi fi o mamă curajoasă. Se poate să fie adevărat că eu și pruncul acesta am trecut împreună prin suferință și știm ce înseamnă pierderea.

Aștept. Toată luna martie aștept, le cer să dea la o parte tapiseria care acoperă fereastra, ca să pot simți parfumul primăverii și să aud pescărușii care țipă deasupra rîului umflat.

Nu pare să se întîmple nimic nici cu pruncul meu, nici cu mine. Moașele mă întreabă dacă am dureri, dar nu am. Nimic

în plus față de durerea surdă pe care o simt de mult timp. Mă întreabă dacă pruncul mişcă, dacă simt cum mă loveşte, dar, ca să spun adevărul, nu înţeleg ce vor. Schimbă priviri între ele şi apoi spun, cu glas prea ridicat, prea apăsat, că e semn bun: un copil liniştit e sănătos; probabil că se odihneşte.

Nu mă gîndesc deloc la neliniştea pe care am simţit-o de la bun început cu această a doua sarcină. Nu mă gîndesc la avertizarea pe care am primit-o de la doctorul maur, nici la compasiunea care i se citea pe chip. Sînt hotărîtă să nu mă înfricoşez singură, să nu caut singură dezastrul. Dar luna aprilie vine, aud ropotul ploii în ferestre, apoi simt căldura soarelui, dar încă nu se întîmplă nimic.

Hainele care îmi stăteau atît de strînse peste burtă în iarnă sînt mai largi în aprilie, din ce în ce mai largi. Le rog să iasă pe toate doamnele în afară de Maria şi îmi deschei rochia, să-i arăt burta, o întreb dacă i se pare că e mai mică.

— Nu ştiu, spune ea; dar pe chipul ei înspăimîntat pot să citesc că burta mea e mai mică. E limpede că nici un prunc nu aşteaptă să vină pe lume.

După încă o săptămînă, e limpede pentru toată lumea că burta mea s-a micşorat, că sînt din nou subţire. Moaşele încearcă să-mi spună că uneori burta femeii scade chiar înainte de naştere, cînd pruncul coboară, şi alte lucruri numai de ele ştiute. Le privesc cu răceală şi îmi doresc să pot chema un medic adevărat, care să-mi spună adevărul.

— Burta mi-a scăzut şi ciclul mi-a venit chiar azi, le spun fără ocoliş. Sîngerez. După cum ştiţi, am sîngerat în fiecare lună după ce am pierdut fata. Cum să fiu grea?

Ele dau din mîini, nu ştiu ce să zică. N-au idee. Spun că aceste întrebări trebuie adresate medicului respectat al soţului meu. În primul rînd, el a spus că mai e încă un prunc, nu ele. Ele n-au spus niciodată că sînt grea, doar au fost chemate să ajute la naştere. Nu ele au pretins că am un prunc în pîntece.

— Dar ce părere aţi avut cînd el a spus că am gemeni? le întreb. N-aţi fost de acord cu el cînd a spus că am pierdut un copil, dar mai era încă unul?

Ele clatină din cap. Nu ştiuseră nimic.

— Trebuie să fi avut o părere, le spun nerăbdătoare. Aţi fost acolo cînd am pierdut copilul. Aţi văzut cu ochii voştri că burta mi-a rămas umflată. De ce ar fi rămas aşa, dacă nu aveam încă un copil?

—Voia Domnului, rosteşte una dintre ele, neajutorată.

— Amin, spun, dar mă costă mult s-o spun.

— Vreau să-l văd din nou pe medicul acela, îi spuse Katherine în şoaptă Mariei de Salinas.

— Alteţă, se prea poate să nu mai fie la Londra. Călătoreşte împreună cu alaiul unui conte francez. Se poate să fi plecat.

— Află dacă mai e la Londra sau cînd se întoarce, spuse regina. Nu spune nimănui că îl caut.

Maria de Salinas îşi privi stăpîna cu compasiune.

— Vreţi să vă sfătuiască ce să faceţi ca să aveţi un fiu? o întrebă în şoaptă.

— Nu există nici o universitate engleză în care să se studieze medicina, spuse Katherine cu amărăciune în glas. Nici una în care să se înveţe limbi străine. Nici una unde să se înveţe astronomie, matematică, geometrie, geografie sau cosmografie; nici măcar zoologie sau botanică. Universităţile din Anglia sînt la fel de folositoare ca mănăstirile pline de călugări care fac desene colorate pe marginea textelor sfinte.

Maria de Salinas scoase o mică exclamaţie de uimire la auzul vorbelor fără ocoliş ale lui Katherine.

— Biserica spune...

— Biserica nu are nevoie de medici instruiţi. Biserica nu are nevoie să ştie cum se zămisleşte un fiu, izbucni Katherine. Biserica poate s-o ţină una şi bună cu revelaţiile sfinţilor. N-are nevoie de altceva în afară de Scripturi. Biserica e formată din bărbaţi pe care nu-i interesează bolile şi greutăţile femeilor. Dar noi, care ne facem pelerinajul prin lume acum, noi, cei care trăim în lumea aceasta – mai ales femeile –, avem nevoie de ceva mai mult.

— Dar aţi spus că nu vreţi ştiinţa lui păgînă. I-aţi spus asta chiar doctorului. Aţi spus că mama voastră a avut dreptate să închidă universităţile necredincioşilor.

— Mama a avut o jumătate de duzină de copii, îi răspunse Katherine supărată. Dar îţi spun: dacă ar fi găsit un doctor care să-l salveze pe fratele meu, l-ar fi primit chiar dacă ar fi fost instruit în iad. A greşit cînd a întors spatele învăţăturii maurilor. A greşit. N-am crezut niciodată că a fost perfectă, dar acum am o părere mai proastă despre ea. A făcut o mare greşeală cînd i-a izgonit pe învăţaţii lor împreună cu ereticii.

— Chiar Biserica a spus că învăţătura lor e o erezie, sublinie Maria. Cum să ai parte de una fără cealaltă?

— Sînt sigură că nu ştii nimic despre asta, spuse fiica Isabellei, încolţită. Nu e un subiect despre care să fii în stare să dicuţi tu şi, mai mult, deja ţi-am spus ce vreau să faci.

Maurul, Yusuf, nu e la Londra, dar cei din casa unde trage spun că şi-a rezervat odăile şi că urmează să se întoarcă în mai puţin de o săptămînă. Va trebui să am răbdare. O să aştept retrasă şi o să încerc să am răbdare.

Îl cunosc bine, îi spune Mariei servitoarea. Cînd vine şi pleacă, e un adevărat eveniment pe strada lui. Africanii vin atît de rar în Anglia, încît sînt un adevărat spectacol - iar el e un bărbat arătos şi generos, le dă întotdeauna bani pentru mici servicii. I-au spus servitoarei Mariei că insistă să aibă apă proaspătă în iatac, ca să se spele, şi că se îmbăiază în fiecare zi, de cîteva ori pe zi, şi că - minunea minunilor - face baie de trei sau patru ori pe săptămînă şi udă toată podeaua, spre nemulţumirea servitoarelor şi punîndu-şi sănătatea în pericol.

Nu pot să nu rîd gîndindu-mă la maurul înalt şi mofturos care se ghemuieşte ca să intre în cadă, disperat să stea la abur, să se înmoaie într-o baie călduţă, să facă un masaj, un duş rece, şi apoi să se odihnească îndelung, gînditor, în timp ce fumează narghilea şi bea ceai de mentă tare şi îndulcit. Îmi aminteşte de groaza mea cînd am ajuns în Anglia şi am constatat că aici

oamenii fac baie foarte rar și își spală doar vîrfurile degetelor înainte să mănînce. Cred că s-a descurcat mai bine decît mine – și-a adus cu el dragostea de casă, își construiește casa oriunde merge. Dar eu, hotărîtă să devin regina Katherine a Angliei, am renunțat să fiu Catalina a Spaniei.

L-au adus pe maur s-o vadă pe Katherine la adăpostul întunericului, în camera în care se retrăsese. Le-a cerut doamnelor să plece la ora stabilită, spunîndu-le că dorea să rămînă singură. S-a așezat pe scaunul de la fereastră, de unde îndepărtaseră tapiseriile ca să intre aerul, și primul lucru pe care el l-a văzut cînd ea s-a ridicat în picioare la intrarea lui a fost profilul ei suplu reflectat în geam, de la lumina lumînării. Ea i-a observat micul zîmbet de compasiune.

— Nu e nici un prunc.

— Nu, spuse ea scurt. Mîine voi ieși din izolare.

— Ai dureri?

— Nimic.

— Mă bucur să aud asta. Sîngerezi?

— Am avut ciclul firesc săptămîna trecută.

El dădu din cap.

— Atunci, se poate să fi avut o boală care s-a vindecat, spuse el. Poate că ești pregătită să zămislești un prunc. Nu trebuie să disperi.

— Nu disper, îi spuse ea direct. Eu nu disper niciodată. De aceea te-am chemat.

— Dorești să ai un fiu cît mai repede, încercă el să ghicească.

— Da.

Rămase pe gînduri o clipă.

— Ei bine, Infanta, de vreme ce deja ai avut un copil – chiar dacă sarcina nu a fost dusă pînă la capăt –, cel puțin știm că tu și soțul tău sunteți roditori. Acesta e un lucru bun.

— Da, spuse ea, surprinsă de idee.

Suferise atît de mult după pierderea copilului, încît nu-i trecuse prin minte că își dovedise rodnicia.

— Dar ce vrei să spui cu rodnicia soţului meu?

Maurul zîmbi.

— E nevoie şi de bărbat, şi de femeie ca un copil să vină pe lume.

— Aici, în Anglia, lumea e de părere că e nevoie numai de femeie.

— Da. Dar se înşală, la fel ca şi în alte privinţe. Un prunc e format din două părţi: suflul de viaţă al bărbatului şi darul trupesc al femeii.

— Ei spun că, dacă pierzi un copil, femeia e de vină – probabil că a comis vreun păcat grav.

El se încruntă.

— Se poate, admise el. Dar nu e probabil. Altfel, cum ar putea o ucigaşă să aibă copii? De ce şi-ar pierde animalele nevinovate odraslele? Cred că vom afla, cu timpul, că există umori şi infecţii care pot duce la pierderea unui copil. Eu nu învinovăţesc femeia. N-are nici o noimă.

— Ei spun că, dacă o femeie e stearpă, înseamnă că Dumnezeu n-a binecuvîntat căsătoria.

— E Dumnezeul tău, răspunse el îndreptăţit. Ar fi în stare să persecute o femeie nefericită doar ca să dovedească ceva?

Katherine nu-i răspunse.

— Mă vor învinovăţi pe mine, dacă nu aduc pe lume un prunc sănătos, spuse ea foarte încet.

— Ştiu, răspunse el. Dar adevărul e acesta: dacă ai avut un copil şi l-ai pierdut, ai toate motivele să crezi că vei avea altul. Nu ai pricină să nu poţi zămisli alt prunc.

— Trebuie să-l aduc pe lume pe următorul.

— Dacă aş putea să te examinez, aş putea afla mai multe.

Ea scutură din cap.

— Nu se poate.

O privi vesel.

— Ah, sălbaticilor, spuse el blînd.

Ea scoase o exclamaţie de surpriză amuzată.

— Uiţi cine eşti!

— Atunci, dă-mă afară.

Vorbele lui o opriră.

— Poţi să rămîi, îi spuse. Dar, desigur, nu mă poţi examina.

— Atunci, să ne gîndim la ce te-ar ajuta să concepi şi să ţii sarcina, spuse el. Trupul tău trebuie să fie puternic. Călăreşti?

— Da.

— Să călăreşti bărbăteşte înainte să zămisleşti pruncul şi după aceea să mergi doar în lectică. Mergi pe jos în fiecare zi şi, dacă e cu putinţă, înoată. Vei putea zămisli un prunc cam la două săptămîni după ce nu mai sîngerezi. Odihneşte-te în zilele acelea şi asigură-te că eşti împreună cu soţul tău. Încearcă să mănînci cu moderaţie la fiecare masă şi ai grijă să bei cît mai puţin din berea lor blestemată.

Katherine zîmbi la auzul propriilor ei idei preconcepute.

— Cunoşti Spania?

— M-am născut acolo. Părinţii mei au fugit din Malaga cînd mama ta a adus Inchiziţia şi şi-au dat seama că vor fi torturaţi pînă la moarte.

— Îmi pare rău, spuse ea cu stîngăcie.

— Ne vom întoarce, este scris, spuse el nepăsător, cu încredere.

— Trebuie să te avertizez că n-o să se întîmple.

— Ştiu că o să se întîmple. Am văzut profeţia cu ochii mei.

Din nou, au rămas în tăcere.

— Să-ţi spun ce te sfătuiesc să faci sau să plec? întrebă el, ca şi cum nu-i păsa prea mult ce va spune ea.

— Spune-mi, îl îndemnă ea. Apoi te pot plăti şi poţi pleca. Ne-am născut să fim duşmani. N-ar fi trebuit să te chem.

— Suntem amîndoi spanioli, ne iubim ţara. Îl slujim amîndoi pe Dumnezeu. Poate că ne-am născut să fim prieteni.

Ea trebui să facă un efort să nu-i întindă mîna.

— Poate, recunoscu ea morocănos, întorcînd capul. Dar eu am fost educată să-i urăsc pe cei din neamul tău şi să urăsc credinţa voastră.

— Eu n-am fost educat să urăsc pe nimeni, spuse el blînd. Poate că asta ar trebui să te învăţ, înainte de orice altceva.

— Învaţă-mă doar ce să fac să am un fiu, repetă ea.

— Prea bine. Bea doar apă care a fost fiartă înainte, mănîncă cît de multe fructe şi legume proaspete. Ai plante pentru salată aici?

Pentru o clipă, mă întorc în grădina de la Ludlow şi-i văd ochii strălucitori privindu-mă.

— Acetaria?

— Da, salată.

— Ce înseamnă, mai exact?

Văzu cum chipul reginei se luminează.

— La ce te gîndeşti?

— La primul meu soţ. Mi-a spus că pot să chem grădinari care să cultive plante pentru salată, dar n-am mai apucat.

— Am seminţe, spuse maurul, spre surprinderea ei. Pot să-ţi dau seminţe şi să-ţi cultivi plantele de care o să ai nevoie.

— Da?

— Da.

— Şi ai vrea să-mi dai... Ai vrea să-mi vinzi din ele?

— Da. Îţi dau.

Pentru o clipă, mărinimia lui a redus-o la tăcere.

— Eşti foarte bun, spuse ea.

El zîmbi.

— Suntem spanioli amîndoi, departe de casă. Acest lucru nu-i mai însemnat decît faptul că eu sînt negru şi tu, albă? Că eu mă rog la Dumnezeul meu cu faţa spre Mecca, iar tu te rogi la al tău cu faţa spre apus?

— Eu sînt un copil al credinţei adevărate, iar tu eşti un necredincios, spuse ea, dar cu mai puţină convingere decît simţise vreodată.

— Suntem amîndoi credincioşi, spuse el încet. Duşmanii noştri ar trebui să fie cei fără credinţă nici în Dumnezeu, nici în ceilalţi, nici în ei înşişi. Oamenii împotriva cărora ar trebui să ducem cruciada sînt cei care aduc cruzimea în lume fără

alt motiv decît dorinţa lor de putere. Sînt destule păcate şi destulă răutate împotriva cărora trebuie să luptăm, fără să fie nevoie să ridicăm armele împotriva celor care cred într-un Dumnezeu milostiv şi care încearcă să ducă o viaţă dreaptă.

Katherine rămase fără cuvinte. Pe de o parte, fiindcă auzea învăţăturile primite de la mama ei, pe de alta - datorită bunătăţii simple care radia din acel om.

— Nu ştiu, spuse ea în cele din urmă, simţindu-se parcă eliberată de acele cuvinte. Nu ştiu. Trebuie să-l întreb pe Dumnezeu. Trebuie să mă rog pentru îndrumare. Nu pretind că ştiu.

— Ei, acesta e începutul înţelepciunii, spuse el cu blîndeţe. Cel puţin de asta sînt sigur. Să ştii că nu ştii înseamnă să întrebi cu smerenie, în loc să afirmi cu trufie. Acesta e începutul înţelepciunii. Acum - mai important - voi merge acasă şi-ţi voi scrie o listă cu lucrurile pe care nu trebuie să le mănînci şi-ţi voi trimite nişte doctorii care să-ţi întărească umorile. Nu-i lăsa să-ţi pună ventuze sau lipitori şi nu te lăsa convinsă să înghiţi vreo licoare sau poţiune. Eşti o femeie tînără şi ai un soţ tînăr. Pruncul va veni.

Cuvintele lui au fost ca o binecuvîntare pentru ea.

— Eşti sigur? întrebă.

— Sînt sigur, răspunse el. Şi încă repede.

Palatul Greenwich, mai 1510

Îl chem pe Henric, trebuie să audă întîi de la mine. Vine fără chef. E încă îngrozit de secretele şi faptele femeilor şi nu-i face nici o plăcere să intre într-o încăpere pregătită pentru retragerea dinainte de naştere. Şi mai e ceva: văd că chipul lui e lipsit de căldură, întors de la mine. Nu se uită în ochii mei. Dar nu pot să-i reproşez că se poartă rece cu mine, cînd am să-i dau o veste atît de rea. Lady Margaret ne lasă singuri, închide uşa în urma ei. Ştiu că se va asigura că nimeni nu trage cu urechea. Oricum, vor afla cu toţii curînd.

— Soțul meu, îmi pare rău, am vești triste pentru tine, îi spun.

Își întoarce chipul posomorît către mine.

— Mi-am dat seama că e ceva rău cînd a venit Lady Margaret să mă cheme.

N-are rost să mă simt enervată. Trebuie să mă descurc cu noi amîndoi.

— Nu sînt grea, mă hotărăsc să încep. Cred că doctorul s-a înșelat. N-am pierdut decît un copil. Retragerea a fost o greșeală. Mîine mă voi întoarce la curte.

— Cum să facă o asemenea greșeală?

Ridic din umeri. Vreau să-i spun: pentru că e un neghiob înfumurat și e omul tău, iar ție-ți place să ai în jur oameni care nu-ți dau decît vești bune și care se tem să ți le spună pe cele rele. Dar îi răspund calm:

— Trebuie să fi greșit.

— O să par un netot! izbucnește el. Te-ai retras pentru aproape trei luni și nu te întorci cu nimic.

O clipă, nu spun nimic. N-are rost să-mi doresc să fi fost căsătorită cu un bărbat căruia să-i pese și de altceva în afară de cum îl văd ceilalți. N-are rost să-mi doresc să fi fost căsătorită cu un bărbat care se gîndește în primul rînd la mine.

— Nimeni n-o să creadă nimic, spun cu tărie. Oricum, dacă au ceva de spus, vor zice că eu sînt netoată, fiindcă nu-mi dau seama singură dacă sînt grea sau nu. Dar cel puțin am avut deja un copil, ceea ce înseamnă că putem avea altul.

— Da? întreabă el imediat, plin de speranță. Dar de ce am pierdut-o? Dumnezeu e nemulțumit de noi? Am păcătuit cumva? E un semn că Dumnezeu e mînios?

Îmi mușc buza de jos, ca să nu dau drumul întrebării maurului: e Dumnezeu atît de răzbunător încît să ucidă un prunc nevinovat ca să-i pedepsească pe părinții lui pentru un păcat atît de mic, încît nici nu-și dau seama că l-au comis?

— Conștiința mea e curată, spun cu hotărîre.

— Și a mea, spune el repede – prea repede.

Dar conştiinţa mea nu e curată. În noaptea aceea cad în genunchi în faţa crucifixului şi, în sfîrşit, mă rog cu adevărat – nu visez la Arthur şi nici nu încerc să-mi amintesc de mama. Închid ochii şi mă rog.

„Doamne, a fost o promisiune făcută pe patul de moarte", spun încet. „Mi-a cerut s-o fac. Am făcut-o pentru binele Angliei. Am făcut-o pentru a îndruma regatul şi noul rege pe calea Bisericii. Am făcut-o pentru a apăra Anglia de mauri şi de păcat. Ştiu că mi-a adus avuţie şi tronul, dar nu am făcut-o pentru cîştig. Dacă e un păcat, Doamne, atunci arată-mi acum. Dacă n-ar trebui să fiu soţia lui, spune-mi acum. Pentru că eu cred că am făcut ce se cuvenea, că acum fac ce se cuvine. Şi cred că Tu nu l-ai lua de lîngă mine pe fiul meu ca să mă pedepseşti pentru asta. Cred cu tărie că eşti un Dumnezeu milostiv. Şi cred că am făcut ceea ce trebuie pentru Arthur, pentru Henric, pentru Anglia şi pentru mine."

Mă sprijin pe călcîie şi aştept îndelung, un ceas sau poate mai mult, în caz că Dumnezeul meu, al mamei mele, va dori să-mi vorbească, chiar dacă e înfuriat.

Nu doreşte.

Aşa că voi crede în continuare, crezînd că am dreptate. Arthur a avut dreptate să-mi ceară să-i promit, eu am avut dreptate să mint, mama a avut dreptate să spună că e dorinţa lui Dumnezeu ca eu să fiu regina Angliei şi, orice s-ar întîmpla, nimic nu poate schimba asta.

Lady Margaret Pole vine să stea cu mine în seara asta, ultima seară de izolare, şi se aşază pe scăunelul aflat de cealaltă parte a căminului, destul de aproape cît să putem vorbi fără a fi auzite.

— Am să vă spun ceva, îmi zice.

O privesc şi îmi dau seama îndată, după chipul ei liniştit, că s-a întîmplat ceva rău.

— Spune-mi, îi cer în grabă.

Ea schiţează o mică strîmbătură de dezgust.

— Îmi pare rău să vin la voi cu bîrfele curții.

— Bine. Spune-mi.

— E vorba de sora Ducelui de Buckingham.

— Elizabeth? întreb, gîndindu-mă la femeia frumoasă care venise la mine îndată ce aflase că urma să devin regină și mă întrebase dacă îmi poate fi doamnă de companie.

— Nu, Anne.

Dau din cap; e vorba de sora mai mică a lui Elizabeth; o fetișcană cu ochi negri care sclipesc ștrengărește. Adoră compania bărbaților. Este foarte îndrăgită la curte printre tineri, dar – cel puțin cînd sînt de față – se poartă cu toată grația și modestia unei tinere doamne din cea mai nobilă familie din ținut, aflată în serviciul reginei.

— Ce-i cu ea?

— Se întîlnește cu William Compton, fără să fi spus nimănui. S-au întîlnit în secret. Fratele ei e foarte supărat. I-a spus soțului ei, iar acesta e cu adevărat furios că ea își pune în pericol reputația și bunul lui nume ca să flirteze cu prietenul regelui.

Rămîn pe gînduri o clipă. William Compton e unul dintre cei mai nesăbuiți prieteni ai lui Henric, cei doi sînt de nedespărțit.

— Probabil că William urmărea doar să se distreze, spun. E un seducător.

— S-a descoperit că ea a dispărut în timpul unui bal mascat, în timpul unei cine și, altădată, o zi întreagă în timp ce curtea se afla la vînătoare.

Dau din cap. E mult mai grav decît crezusem.

— Există vreo dovadă că sînt amanți?

Ea ridică din umeri.

— Cu siguranță, fratele ei, Edward Stafford, e furios. I s-a plîns lui Compton și s-au certat. Regele i-a luat apărarea lui Compton.

Îmi strîng buzele, ca să nu dau drumul vreunei obiecții iritate. Ducele de Buckingham e unul dintre cei mai vechi prieteni ai familiei Tudor, are pămînturi întinse și mulți servitori credincioși. A venit să mă întîmpine, alături de prințul Harry, cu mulți ani

în urmă, iar acum e în grațiile regelui, e cel mai important om din ținut. Mi-a fost întotdeauna prieten bun. Chiar și cînd am ajuns în dizgrație, el tot a avut un zîmbet și o vorbă bună pentru mine. În fiecare vară mi-a trimis în dar vînat și de multe ori era singura carne pe care o aveam pe masă. Henric nu se poate certa cu el ca și cum ducele ar fi un negustor, iar Henric, un fermier ursuz. E vorba de rege și de cel mai important nobil din Anglia. Bătrînul rege Henric nici n-ar fi reușit să ajungă pe tron fără sprijinul lui Buckingham. Neînțelegerile dintre ei nu sînt o chestiune privată, ci un dezastru pentru țară. Dacă Henric ar avea un dram de judecată, nu s-ar fi implicat într-o ceartă meschină între curteni. Lady Margaret îmi face semn din cap că nu e nevoie să spun nimic; înțelege că sînt nemulțumită.

— Chiar nu pot să plec o clipă de la curte fără ca doamnele mele să iasă pe fereastra dormitorului, ca să alerge după bărbați?

Ea se apleacă și mă bate ușor pe mînă.

— E limpede că nu. E o curte tînără, nesăbuită, Alteță, și au nevoie de voi ca să-i controlați. Regele i-a spus cuvinte grele ducelui, iar ducele e jignit. William Compton spune că n-o să sufle o vorbă despre asta, așa că toți se gîndesc la ce e mai rău. Anne e ținută închisă de soțul ei, Sir George, nimeni n-a văzut-o azi. Mă tem că atunci cînd veți ieși din izolare, nu-i va permite să vă slujească, și atunci onoarea voastră va avea de suferit.

Se oprește puțin, apoi continuă:

— M-am gîndit că e mai bine să aflați acum, decît să vă ia prin surprindere mîine-dimineață. Chiar dacă nu-i frumos să răspîndești asemenea bîrfe.

— E ridicol, spun. O să mă ocup de asta mîine, cînd ies din izolare. Dar oare ce e în mintea lor? Parcă ar fi în curtea școlii! Lui William ar trebui să-i fie rușine și mă mir că Anne poate să-și uite locul în asemenea măsură încît să alerge după el. Și soțul ei cine se crede s-o țină prizonieră? Vreun cavaler din Camelot?

Regina Katherine a ieșit din izolare fără să facă un anunț formal și s-a întors în odăile ei obișnuite de la Palatul Greenwich.

Nu se putea ţine o slujbă religioasă pentru a sărbători întoarcerea ei la viaţa obişnuită, de vreme ce nu existase nici o naştere. Nu avea să aibă loc un botez, de vreme ce nu era nici un prunc de botezat. A ieşit din încăperea întunecată fără o vorbă, ca şi cum ar fi suferit de vreo boală secretă şi ruşinoasă, şi toţi se prefăceau că lipsise doar cîteva ceasuri, nu aproape trei luni.

Doamnele ei, care se obişnuiseră cu un ritm de viaţă mai lent cît regina se retrăsese, s-au adunat iute în camerele ei, iar servitoarele au venit degrabă să aducă ierburi proaspete de presărat pe jos şi lumînări noi.

Katherine a surprins privirile furişe ale cîtorva doamne şi şi-a închipuit că şi ele au ceva pe conştiinţă, că se purtaseră necuviincios în absenţa ei; dar apoi şi-a dat seama că şoaptele lor se opreau ori de cîte ori îşi ridica capul. Era limpede că se întîmplase ceva mult mai grav decît ruşinea Annei; şi, la fel de limpede, nimeni nu avea de gînd să-i spună.

I-a făcut semn uneia dintre doamne, Lady Madge, să se apropie.

— Lady Elizabeth nu vine în dimineaţa aceasta? o întrebă, văzînd că sora mai mare din familia Stafford lipsea.

Fata roşi pînă în vîrful urechilor.

— Nu ştiu, se bîlbîi. Nu cred.

— Unde este? întrebă Katherine.

Fata privi disperată în jur după ajutor, dar celelalte doamne din încăpere erau dintr-odată foarte absorbite de cusăturile, broderiile şi cărţile lor. Elizabeth Boleyn împărţea o mînă de cărţi cu atîta atenţie, de parcă ar fi pariat o avere.

— Nu ştiu unde e, mărturisi fata.

— În camera doamnelor? sugeră Katherine. În camerele Ducelui de Buckingham?

— Cred că a plecat, spuse fata cu curaj.

Cineva scoase o exclamaţie, apoi se lăsă tăcerea.

— A plecat? întrebă Katherine privind în jur. Are cineva de gînd să-mi spună ce se întîmplă? întrebă ea pe un ton destul de liniştit. Unde a plecat Lady Elizabeth? Şi cum a putut să plece fără permisiunea mea?

Fata făcu un pas înapoi. Chiar atunci, Lady Margaret Pole intră în cameră.

— Lady Margaret, i se adresă Katherine cu blîndeţe. Madge tocmai îmi spunea că Lady Elizabeth a plecat de la curte fără permisiunea mea şi fără să-şi ia rămas-bun. Ce se petrece?

Katherine simţi cum îi îngheaţă zîmbetul pe buze cînd vechea ei prietenă clătină din cap, iar Madge se aşeză uşurată la locul ei.

— Ce se întîmplă? întrebă Katherine mai încet.

Pe furiş, toate doamnele s-au aplecat să audă cum Lady Margaret îi povestea ultimele întîmplări.

— Mă tem că regele şi Ducele de Buckingham s-au certat rău, spuse ea lin. Ducele a plecat de la curte şi şi-a luat surorile cu el.

— Dar sînt doamnele mele de companie. Sînt în slujba mea. Nu pot pleca fără permisiunea mea.

— Într-adevăr, au greşit, spuse Margaret.

Ceva din felul în care şi-a împreunat mîinile în poală şi a rămas pe loc, nemişcată, i-a dat de înţeles lui Katherine că nu e o idee bună să stăruie.

— Şi ce-aţi făcut cît am fost plecată? le întrebă Katherine pe doamne, încercînd să destindă atmosfera.

Dintr-odată, se sfiiră toate.

— Aţi învăţat vreun cîntec nou? Aţi dansat la vreun bal mascat? le întrebă Katherine.

— Ştiu eu un cîntec nou, se oferi o fată. Să-l cînt?

Katherine aprobă din cap şi imediat o altă doamnă luă o lăută. Parcă toţi se grăbeau s-o distreze. Katherine zîmbea şi bătea ritmul cu mîna pe braţul fotoliului. Crescuse la o curte de uneltitori şi ştia că ceva nu era deloc în ordine.

S-au auzit paşi apropiindu-se, iar gărzile lui Katherine au deschis uşa, să intre regele şi alaiul lui. Doamnele s-au ridicat în picioare, şi-au aranjat fustele, şi-au muşcat buzele ca să le înroşească şi au început să strălucească, pline de speranţă. Cineva a rîs vesel, fără nici un motiv. Henric intră cu pas apăsat, încă

îmbrăcat în hainele de călărie, înconjurat de prieteni, la braţul lui William Compton.

Katherine văzu din nou schimbarea pe care o suferise soţul ei. Nu s-a repezit s-o ia în braţe şi s-o sărute pe obraji. Nici n-a venit pînă în mijlocul încăperii, să-i facă o plecăciune. A intrat lipit de prietenul lui cel mai bun, aproape ascunzîndu-se unul în spatele celuilalt, ca nişte băieţi prinşi făcând rele: în parte ruşinaţi, în parte lăudăroşi. Văzînd privirea aspră a lui Katherine, Compton s-a îndepărtat cu stîngăcie, iar Henric şi-a salutat soţia fără entuziasm, cu privirea plecată, i-a luat mîna, apoi a sărutat-o pe obraz, nu pe gură.

— Te simţi bine acum? a întrebat-o.

— Da, îi răspunse ea calmă. Destul de bine. Şi voi, Alteţă?

— Ah, spuse el fără griji. Mă simt bine. Am făcut o partidă straşnică de vînătoare azi. Mi-ar fi plăcut să vii cu noi. Aproape că am ajuns în Sussex, cred.

— Voi ieşi mîine, îi promise Katherine.

— Te simţi destul de bine pentru asta?

— Mă simt bine, îi repetă ea.

El păru uşurat.

— Credeam că te vei simţi rău luni întregi, izbucni el.

Ea clătină din cap zîmbind, întrebîndu-se cine-i spusese una ca asta.

— Hai să mîncăm, spuse ea. Mor de foame.

El o luă de mînă şi o conduse pînă în sala cea mare. Alaiul i-a urmat fără să ţină cont de etichetă. Katherine auzea şoaptele lor exaltate. Şi-a aplecat capul spre Henric, asigurîndu-se că nu-i aude nimeni cuvintele.

— Am auzit că au fost ceva certuri la curte.

— Ah, deja ai aflat de mica noastră furtună, nu-i aşa? spuse el.

Vorbea prea tare, era prea vesel. Juca rolul unui om care nu are nimic pe conştiinţă. A rîs peste umăr şi a căutat din priviri pe cineva care să se alăture veseliei lui silite. Jumătate de duzină de bărbaţi şi femei au zîmbit, bucuroşi să-i împărtăşească buna-dispoziţie.

— E şi nu e ceva. M-am certat cu bunul tău prieten, Ducele de Buckingham. A plecat furios de la curte!

Începu din nou să rîdă, chiar mai tare, privind-o pieziş, ca să vadă dacă ea zîmbea, încercînd să-şi dea seama dacă aflase.

— Chiar aşa? întrebă Katherine cu răceală.

— M-a insultat, spuse Henric, încercînd să pară jignit. Poate să rămînă unde e pînă e gata să-şi ceară scuze. E un om atît de înfumurat. Crede mereu că le ştie pe toate. Şi Elizabeth, sora lui morocănoasă, n-are decît să plece şi ea.

— E o doamnă de onoare minunată şi o companie plăcută pentru mine, remarcă Katherine. Mă aşteptam să mă întîmpine azi. N-am avut nimic de împărţit cu ea şi nici cu sora ei, Anne. Înţeleg că nici tu?

— Totuşi sînt profund nemulţumit de fratele lor, spuse Henric. Pot să plece toţi.

Katherine se opri şi trase aer în piept.

— Ea şi sora ei sînt în slujba mea, spuse ea. Am dreptul să-mi aleg şi să-mi dau afară singură doamnele de onoare.

Îi citi imediat furia copilărească pe chip.

— Îmi faci o favoare dacă le dai afară din serviciul tău! Ce tot zici de drepturi! Să nu aud de drepturi între noi!

Alaiul din urma lor fu imediat cuprins de tăcere. Toţi erau nerăbdători să asculte prima ceartă a perechii regale.

Katherine îi lăsă mîna şi înconjură masa principală, ca să-şi ocupe locul. A cîştigat astfel puţin timp în care şi-a impus să-şi păstreze calmul. Cînd el a venit să se aşeze pe locul de alături, ea a tras aer în piept şi i-a zîmbit.

— Cum doreşti, îi spuse nepăsător. N-am preferinţe prea mari legate de asta. Dar cum să conduc o curte cum se cade dacă le dau afară pe tinerele din familii bune, care n-au greşit cu nimic?

— N-ai fost aici, aşa că nu ai de unde să ştii ce-a făcut sau ce n-a făcut!

Henric îşi răscoli mintea ca să mai găsească un motiv să se plîngă şi îl descoperi. Le făcu semn curtenilor să se aşeze, apoi îşi ocupă şi el locul.

— Te-ai închis acolo timp de luni întregi. Eu ce să mă fac fără tine? Cum să meargă lucrurile, dacă tu pleci și lași totul de izbeliște?

Katherine dădu din cap, rămînînd senină. Își dădea foarte bine seama că toți ochii erau ațintiți asupra ei, ca o lupă cu care se dă foc unei bucăți de hîrtie fină.

— N-am plecat ca să mă distrez, remarcă ea.

— A fost foarte greu pentru mine, spuse el, luîndu-i vorbele ca atare. Foarte greu. Ție ți-a fost ușor, ai stat în pat săptămîni în șir, dar cum să conduci o curte, dacă regina lipsește? N-a avut cine să le disciplineze pe doamnele tale, nimeni nu știa ce are de făcut, eu nu puteam să te văd, a trebuit să dorm singur...

Se opri.

Katherine își dădu seama cu întîrziere că în spatele fanfaronadei lui se ascundea o durere adevărată. În egoismul lui, preschimbase durerea și teama ei îndelungă într-o problemă pentru el însuși. Reușise să transforme izolarea ei – care nu se încheiase cu un prunc – în ideea că ea îl părăsise de bunăvoie, că îl lăsase să conducă o curte strîmbă; se simțea dezamăgit de ea.

— Cred că ai putea măcar să faci ce-ți cer, spuse el arțăgos. Am avut destule greutăți în ultimele luni. Toate astea mă pun într-o lumină proastă, mă fac să par un neghiob. Și tu nu mă ajuți deloc.

— Prea bine, spuse Katherine împăciuitor. Le voi da afară pe Elizabeth și pe sora ei, Anne, dacă mi-o ceri tu. Sigur că da.

Henric își regăsi zîmbetul, ca soarele care se ivește din spatele norilor.

— Da. Și acum, că te-ai întors, toate pot reveni la normal.

Nici o vorbă pentru mine, nici o vorbă de alinare, nici un gînd înțelegător. Aș fi putut să mor încercînd să-i aduc copilul pe lume. Fără copil, trebuie să îndur tristețea, durerea și teama adîncă de păcat. Dar el nu se gîndește la mine nici o clipă.

Reuşesc să-i zîmbesc la rîndul meu. Ştiam de cînd m-am căsătorit cu el că e doar un băiat egoist şi ştiam că va deveni un bărbat egoist. Mi-am propus să-l călăuzesc şi să-l ajut să devină un om mai bun, cît de bun se poate. Sigur vor mai fi clipe cînd voi crede că nu reuşeşte să fie omul care ar trebui să fie. Şi cînd vine un astfel de moment, ca acum, trebuie să văd în asta nereuşita mea de a-l călăuzi cum trebuie. Trebuie să-l iert.

Fără iertarea mea, fără răbdarea mea pusă la încercare mai mult decît îmi închipuiam că e cu putinţă, căsătoria noastră ar fi mult mai rea. E întotdeauna gata să fie nemulţumit de femeia care are grijă de el – a învăţat asta de la bunica lui. Iar eu, să mă ierte Dumnezeu, mă duc prea repede cu gîndul la soţul pe care l-am pierdut şi nu la cel pe care l-am cîştigat. Nu e bărbatul care era Arthur şi nu va fi niciodată regele care ar fi fost Arthur. Dar este soţul şi regele meu şi trebuie să-l respect.

Chiar aşa stau lucrurile: îl voi respecta, indiferent dacă merită sau nu.

Curtea a rămas abătută în timpul micului dejun. Puţini au reuşit să-şi abată privirile de la masa regală, unde sub baldachinul aurit regele şi regina vorbeau, aşezaţi pe tronurile lor, părînd că s-au împăcat.

— Dar ea a aflat? întrebă unul dintre curteni, în şoaptă, o doamnă din suita reginei Katherine.

— Cine să-i spună? Răspunse ea. Dacă Maria de Salinas şi Lady Margaret nu i-au spus deja, atunci nu ştie. Îmi pun cerceii rămăşag.

— S-a făcut, răspunse el. Pun pariu pe zece şilingi că o să afle.

— Pînă cînd?

— Mîine, spuse el.

Am mai aflat cîte ceva cînd m-am uitat pe registrele de cheltuieli din perioada mea de retragere. În primele zile de după plecarea

mea nu s-au făcut cheltuieli prea mari. Dar după aceea, banii pentru distracții au început să curgă. Erau note de plată de la muzicieni și actori care făceau repetiții pentru spectacolele care aveau să se țină cu prilejul nașterii copilului, note de plată de la organist, de la coriști, de la postăvarii care făureau flamuri și drapele și de la servitoarele tocmite pentru a curăța cristelnița de aur. Apoi erau note de plată pentru costume de bal din țesătură scumpă, verde, pentru menestrelii care îi cîntaseră sub fereastră lui Lady Anne, pentru un scrib care să copieze textul unui cîntec nou compus de rege, pentru repetițiile dinaintea balului mascat și dansului de 1 Mai și pentru costumele a trei doamne, care, alături de Lady Anne, aveau să joace rolul Frumoasei Inabordabile.

M-am ridicat de la masa unde studiasem registrele și m-am dus la fereastră, să privesc grădina. Ridicaseră un ring pentru lupte, iar tinerii de la curte erau doar în cămăși. Henric și Charles Brandon își încleștaseră brațele, ca fierarii la bîlci. Am rămas să privesc cum Henric îi pune piedică prietenului său și-l trîntește la pămînt, apoi se așază deasupra lui cu toată greutatea, ca să-l țintuiască. Prințesa Mary l-a aplaudat, întreaga curte l-a ovaționat.

M-am întors de la fereastră. Am început să mă întreb dacă Lady Anne chiar se dovedise inabordabilă. M-am întrebat cît s-au veselit ei în dimineața de 1 Mai, cînd eu m-am trezit singură, tristă, în tăcere, fără ca nimeni să-mi cînte la fereastră. Și de ce ar plăti curtea regală pentru cîntăreții tocmiți de Compton ca să-și seducă ultima iubită?

Regele a chemat-o pe regină în camerele lui, după-amiază. Primise cîteva mesaje de la Papă și dorea să-i ceară sfatul. Katherine s-a așezat lîngă el, a ascultat ce avea de raportat solul și s-a întins să-i șoptească ceva la ureche soțului său.

Acesta dădu din cap.

— Regina tocmai îmi amintește de alianța noastră vestită cu Veneția, spuse el cu înfumurare. Și nici nu era nevoie să-mi amintească. N-am uitat. Vă puteți încrede în hotărîrea noastră de neclintit de a proteja Veneția – și chiar întreaga Italie – de ambițiile regelui francez.

Ambasadorii dădură din cap cu respect.

— Vă voi înmîna o scrisoare în legătură cu această chestiune, spuse Henric maiestuos.

Ei au făcut o plecăciune şi s-au retras.

— Le vei scrie? o întrebă pe Katherine.

Ea îi făcu semn că da.

— Sigur, spuse ea. Te-ai descurcat de minune.

Henric zîmbi, încîntat că regina îl aproba.

— E mult mai bine cînd eşti tu aici, spuse el. Nimic nu merge cînd eşti plecată.

— Ei bine, acum m-am întors, spuse ea punîndu-i o mînă pe umăr.

Îi simţi muşchii puternici sub atingerea ei. Henric era bărbat de-acum, avea forţa unui bărbat.

— Dragul meu, regret atît de mult că te-ai certat cu Ducele de Buckingham.

Simţi cum umărul lui coboară, cum se scutură ca să scape de atingerea ei.

— N-are importanţă, spuse el. O să mă implore să-l iert şi o să dăm totul uitării.

— Dar poate că s-ar putea întoarce la curte, spuse ea. Fără surorile lui, dacă nu vrei să le mai vezi.

Fără înţeles, el dădu drumul unui hohot de rîs lipsit de veselie.

— O, adu-i pe toţi înapoi, neapărat, spuse el. Dacă aceasta e dorinţa ta, dacă crezi că asta te va face fericită. N-ar fi trebuit să te retragi. Nu exista nici un copil, oricine putea să-şi dea seama că n-o să se nască nici un copil.

Era atît de uimită de cuvintele lui, încît rămăsese fără cuvinte.

— Ce legătură are cu retragerea mea?

— Nu s-ar fi întîmplat nimic, dacă n-ai fi plecat. Dar toţi ştiau că n-o să vină nici un copil pe lume. A fost doar timp pierdut.

— Chiar medicul tău...

— Ce ştie el? Ştie doar ce-i spui tu.

— M-a asigurat că...

— Doctorii nu ştiu nimic! izbucni el dintr-odată. Femeia le spune întotdeauna ce e de spus; toată lumea ştie asta. Iar o femeie poate spune orice. E un copil? Nu e? E fecioară? Nu e? Numai femeia poate şti, iar noi, restul, suntem păcăliţi.

Katherine simţi că gîndurile ei o iau razna încercînd să-şi dea seama de ce se simţea Henric jignit şi ce-ar fi putut ea să spună.

— Am avut încredere în doctorul tău, spuse ea. Era foarte sigur. M-a asigurat că eram grea, aşa că m-am retras pentru naştere. Data viitoare o să ştiu mai bine. Îmi pare cu adevărat rău, iubitule. M-au îndurerat mult toate aceste lucruri.

— Mă face să par un neghiob! se plînse el. Nu-i de mirare că am...

— Ce-ai făcut? Ce e?

— Nimic, spuse Henric posac.

— E o după-amiază aşa de plăcută. Hai la o plimbare, le spun doamnelor mele cu blîndeţe. Lady Margaret mă va însoţi.

Ieşim, mi se aduc mănuşile şi capa mi se aşază pe umeri. Cărarea de lîngă rîu e udă şi alunecoasă, iar Lady Margaret mă ia de braţ şi coborîm treptele împreună. Primulele înflorite în gradurile-vii seamănă cu untul bătut, iar soarele străluceşte. Pe rîu sînt lebede albe, care se dau la o parte ca prin minune cînd trece cîte o luntre. Respir adînc. Mă simt atît de bine că am ieşit din camera aceea minusculă şi că soarele îmi încălzeşte din nou faţa, încît nu prea-mi vine să aduc vorba despre Lady Anne.

— Tu ştii ce s-a petrecut, nu-i aşa? o întreb scurt.

— Am auzit ceva bîrfe, îmi răspunde ea fără şovăială. Nimic sigur.

— Ce l-a înfuriat atît de tare pe rege? o întreb. L-a necăjit faptul că m-am retras pentru naştere, e furios pe mine. Ce-l nelinişteşte într-atât? Cu siguranţă nu e vorba despre faptul că fata Stafford a flirtat cu Compton, e adevărat?

Lady Margaret e serioasă.

— Regele ține mult la William Compton, îmi spune. Îl deranjează când prietenul lui e ofensat.

— Mie mi se pare că ofensa e chiar de partea cealaltă. Cei dezonorați sînt Lady Anne și soțul ei. Aș fi crezut că regele s-ar înfuria pe William. Lady Anne nu e o fată pe care s-o înghesui la adăpostul unui zid. Sînt la mijloc familia ei și cea a soțului ei. Sînt sigură că regele i-a spus lui Compton să se poarte cum se cuvine.

Lady Margaret ridică din umeri.

— Nu știu, spune ea. Nici una dintre fete nu suflă o vorbă. Sînt tăcute, de parcă s-ar fi întîmplat ceva foarte grav.

— De ce, dacă nu e vorba despre mai mult decît o aventură prostească? Despre tineri înflăcărați la venirea primăverii?

Ea clatină din cap.

— Adevărul e că nu știu. Așa se spune. Dar, dacă e vorba de un simplu flirt, de ce s-a simțit ducele atît de jignit? De ce să se certe cu regele pentru asta? De ce nu rîd fetele de Anne pentru că a fost prinsă?

— Și mai e ceva..., îi spun.

Ea tace, mă așteaptă.

— De ce să plătească regele pentru curtea pe care i-o făcea Compton? Toate cheltuielile pentru muzicieni sînt trecute în registrele curții.

Se încruntă.

— De ce-ar încuraja una ca asta? Cu siguranță, regele știa că ducele se va simți adînc jignit.

— Iar Compton a rămas în continuare în grațiile regelui?

— Sînt inseparabili.

Dau glas gîndului care-mi apasă inima, ca un sloi de gheață.

— Deci crezi că Compton e doar un paravan, iar adevărata aventură e între rege - soțul meu - și Lady Anne?

Citesc pe chipul grav al lui Lady Margaret că și ea se teme de același lucru.

— Nu știu, spune ea, sinceră ca întotdeauna. Cum spuneam, fetele nu-mi suflă o vorbă și n-am întrebat pe nimeni despre așa ceva.

— Fiindcă ţi-e teamă că răspunsul nu-ţi va plăcea?

Ea dă din cap. Mă întorc încet şi pornim înapoi de-a lungul rîului, în tăcere.

Katherine şi Henric s-au îndreptat spre sala pentru cină în fruntea alaiului şi s-au aşezat unul lîngă celălalt, sub baldachinul regal aurit, ca întotdeauna. În acea seară venise un grup neobişnuit de cîntăreţi, de la curtea franceză; cîntau fără acompaniament instrumental, foarte corect şi pe o duzină de voci. Muzica era foarte complicată şi frumoasă, iar Henric era absorbit. Cînd aceştia s-au oprit, i-a aplaudat şi le-a cerut să repete cîntecul. Ei au zîmbit văzînd cît era de entuziasmat şi au cîntat din nou. El le-a cerut să-l cînte încă o dată, apoi a cîntat partea tenorului fără nici o greşeală.

A fost rîndul lor să-l aplaude şi să-l invite să li se alăture pentru a cînta piesa pe care o învăţase atît de repede. De pe tron, Katherine s-a aplecat uşor în faţă şi a zîmbit cînd tînărul şi frumosul ei soţ a început să cînte cu glas tineresc şi limpede, iar doamnele de la curte l-au aplaudat în semn de apreciere.

Cînd muzicienii au început să cînte, iar curtea să danseze, Katherine a coborît de pe platforma înălţată, unde se afla masa regală, ca să danseze cu Henric, cu un aer fericit şi un zîmbet cald. Henric, încurajat de ea, a dansat ca un italian – cu paşi rapizi şi graţioşi şi cu salturi înalte. Katherine a bătut din palme încîntată şi a cerut încă un dans, părînd să nu fi avut vreodată o grijă în toată viaţa ei. Una dintre doamnele ei de onoare s-a aplecat către curteanul cu care pariase că regina va afla totul.

— Cred că am să-mi păstrez cerceii, spuse ea. A păcălit-o. A luat-o drept neroadă şi acum el e o pradă uşoară pentru toţi. L-a scăpat din mînă.

Aştept pînă rămînem singuri, apoi pînă cînd se împreunează cu mine, cu bucuria şi nerăbdarea lui dintotdeauna, pe urmă mă strecor din pat şi-i aduc o cupă cu bere slabă.

— Spune-mi adevărul, Henric, îi zic fără ocoliş. Care e adevăratul motiv pentru care te-ai certat cu Ducele de Buckingham şi ce ai avut de împărţit cu sora lui?

Felul cum îşi fereşte iute privirea îmi spune mai mult decît orice cuvinte. Are de gînd să mă mintă. Îi aud vorbele – o poveste despre un bal mascat la care toţi purtau măşti, iar doamnele dansau cu ei, iar Compton şi Anne dansau împreună – şi îmi dau seama că minte.

Mă doare mai mult decît aş fi crezut că mă poate durea ceva venit din partea lui. Suntem căsătoriţi de aproape un an – luna viitoare se împlineşte un an – şi pînă acum m-a privit întotdeauna în ochi, cu toată tinereţea şi sinceritatea. N-am auzit niciodată altceva decît adevărul în glasul lui; era lăudăros, desigur, înfumurat ca orice tînăr, dar niciodată nu-i tremura vocea şi nu încerca să mă amăgească, aşa cum face acum. Mă minte, iar eu aş prefera să îmi mărturisească deschis, în loc să se uite la mine cu ochii lui albaştri şi dulci, de băieţel, şi să aibă gura plină de minciuni.

Îl opresc, nu mai pot răbda să-l ascult.

— Ajunge, îi spun. Am aflat destul cît să îmi dau seama că ce spui nu e adevărat. Era amanta ta, nu-i aşa? Iar Compton, prietenul şi paravanul tău.

E înspăimîntat.

— Katherine...

— Spune-mi odată adevărul.

Buzele îi tremură. Nu e în stare să recunoască ce a făcut.

— N-am vrut să...

— Ştiu că n-ai vrut, îi spun. Sînt convinsă că ai fost ispitit.

— Ai fost plecată atît de mult...

— Ştiu.

Se lasă o tăcere apăsătoare. Crezusem că mă va minţi, iar eu îl voi descoperi şi-l voi forţa să-şi recunoască minciunile şi adulterul; crezusem că voi fi o regină războinică, mînată de furie îndreptăţită. Dar nu simt decît tristeţe şi gustul înfrîngerii. Dacă Henric nu-mi poate rămîne credincios cînd mă retrag să

dau naştere pruncului nostru, pruncului de care avem atîta nevoie, atunci cum să-mi fie credincios pînă la moarte? Cum îşi va respectat jurămîntul de a le da la o parte pe celelalte femei, dacă el e aşa de uşor de ispitit? Ce pot să fac? Ce-ar putea face o femeie al cărei soţ e aşa de netot încât să prefere o femeie pentru o clipă, în locul celei de care e legat pe vecie?

— Soţul meu drag, e o mare greşeală, îi spun cu tristeţe.

— Am făcut-o pentru că aveam îndoieli cumplite. M-am gîndit pentru o clipă că nu suntem soţ şi soţie, mărturiseşte el.

— Ai uitat că suntem căsătoriţi? îl întreb, nevenindu-mi să cred ce aud.

— Nu!

Îşi ridică privirea, iar ochii îi sînt plini de lacrimi. Pe chip i se citeşte părerea de rău.

— M-am gîndit că, de vreme ce căsătoria noastră nu e validă, n-am de ce să respect jurămintele.

Sînt uimită de ce-mi spune.

— Căsătoria noastră? De ce să nu fie validă?

El clatină din cap. Îi e prea ruşine să vorbească. Îl forţez.

— De ce să nu fie?

Cade în genunchi lîngă patul meu şi-şi ascunde faţa în aşternuturi.

— Mi-a plăcut şi am dorit-o, iar ea mi-a spus nişte lucruri care m-au făcut să mă simt...

— Să te simţi cum?

— M-au făcut să mă gîndesc...

— La ce?

— Dacă nu erai fecioară cînd ne-am căsătorit?

Dintr-odată, mă neliniştesc ca un răufăcător la locul crimei, ca un ucigaş care vede cum trupul neînsufleţit sîngerează în prezenţa lui.

— Ce vrei să spui?

— Ea era fecioară...

— Anne?

— Da. Sir George e neputincios. Toată lumea ştie asta.

— Adevărat?

— Da. Deci era fecioară. Şi nu era...

Îşi îngroapă chipul în cearşafuri.

— N-a fost ca tine. Ea a...

Nu-şi găseşte cuvintele.

— A ţipat de durere. A sîngerat, m-am speriat cînd am văzut atîta sînge. Chiar a fost mult...

Se opreşte din nou.

— N-a putut să meargă pînă la capăt prima dată. A trebuit să mă opresc. A plîns, iar eu am ţinut-o în braţe. A fost fecioară. Asta înseamnă să te culci prima dată cu o fecioară. Am fost primul ei iubit. Am fost sigur de asta. Primul ei iubit.

Se lasă o tăcere lungă, apăsătoare.

— Te-a păcălit, îi spun cu cruzime, călcînd în picioare reputaţia ei şi sentimentele lui pentru ea, transformînd-o în cîteva cuvinte într-o tîrfă, iar pe el - într-un neghiob.

Totul pentru un bine mai însemnat.

El îşi ridică privirea, uimit.

— Chiar aşa?

— N-a durut-o chiar aşa de rău, s-a prefăcut doar, îi spun, clătinînd din cap la adresa păcătoaselor tinere femei. E un truc vechi. Cu siguranţă, avea o băşică plină cu sînge în mînă, pe care a spart-o ca să împrăştie tot sîngele. Sigur că a ţipat. Sînt convinsă că s-a şi smiorcăit şi că a spus de la început că durerea e de neîndurat.

Henric e uimit.

— Chiar aşa a făcut.

— A vrut să te facă să-ţi fie milă de ea.

— Dar chiar mi-a fost!

— Sigur că ţi-a fost. A vrut să te convingă că i-ai luat fecioria, floarea ei, şi că eşti dator s-o protejezi.

— Chiar asta mi-a spus!

— A încercat să te prindă în cursă, îi spun. Nu era fecioară, doar se prefăcea. Eu eram fecioară cînd am venit în patul tău, iar prima noapte cînd ne-am iubit a fost simplă şi frumoasă. Îţi aminteşti?

— Da, spune el.

— N-am plîns și nu m-am văitat, ca actorii pe scenă. Am fost liniștită și iubitoare. Cu asta trebuie să faci comparație, îi spun. Am fost cu adevărat fecioară. Amîndoi am fost prima iubire a celuilalt. N-a fost nevoie să jucăm vreun rol și să exagerăm. Amintește-ți de acest adevăr, Henric, de dragul iubirii noastre. Ai fost păcălit de o prefăcută.

— Dar a spus..., începe el.

— Ce-a spus?

Nu mi-e teamă. Sînt hotărîtă să n-o las pe Anne Stafford să desfacă ceea ce Dumnezeu și mama au unit.

— A spus că sigur ai fost iubita lui Arthur.

Se oprește, văzîndu-mi chipul palid de furie.

— Că te-ai culcat cu el și că...

— Nu e adevărat.

— N-am știut.

— Nu e adevărat.

— Ah, da.

— Căsătoria mea cu Arthur nu s-a consumat. Am venit la tine fecioară. Ai fost primul meu iubit. Îndrăznește cineva să spună altceva?

— Nu, spune el repede. Nu. Nimeni n-o să te contrazică.

— Nici pe tine.

— Nici pe mine.

— Ar avea cineva curajul să-mi spună în față că nu sînt prima ta iubire, fecioară neprihănită, soția ta adevărată și regina Angliei?

— Nu, spune el din nou.

— Nici măcar tu.

— Nu.

— A făcut-o doar ca să mă acopere de ocară, îi spun furioasă. Și unde se va opri scandalul? Vor îndrăzni și să insinueze că nu ai dreptul la tron, fiindcă mama ta nu era fecioară în ziua nunții?

El încremenește de uimire.

— Mama? Ce-i cu mama?

— Se spune că s-a culcat cu unchiul ei, cu Richard uzurpatorul, îi spun cu glas egal. Închipuie-ți! Și se mai spune că s-a culcat cu tatăl tău înainte de nuntă, înainte chiar să fie logodiți. Se spune că nu era cîtuși de puțin fecioară în ziua nunții, cînd și-a purtat părul despletit și s-a îmbrăcat în rochie albă. Se spune că s-a făcut de rușine de două ori, că a fost o tîrfă pe tronul țării. Și noi le dăm voie să spună așa ceva despre o regină? Vei permite să fii dezmoștenit din cauza unor asemenea bîrfe? Sau eu? Sau fiul nostru?

Lui Henric i s-a tăiat răsuflarea de uimire. Și-a iubit mama și n-a privit-o niciodată pînă acum ca pe o ființă senzuală.

— N-ar fi... A fost cea mai... Cum e posibil...?

— Vezi? Asta se întîmplă, dacă le îngăduim oamenilor să spună vrute și nevrute despre cei mai buni ca ei.

Îi formulez apoi legea menită să mă protejeze:

— Dacă-i permiți cuiva să mă dezonoreze pe mine, scandalul nu se va mai sfîrși niciodată. Pe mine mă jignește, dar pe tine te amenință. Cine știe unde se va opri, odată început? Scandalurile legate de regină clatină chiar și tronul tău. Să nu zici că n-ai fost prevenit, Henric.

— Așa a spus! exclamă el. Anne a spus că nu e păcat să mă culc cu ea pentru că nu eram cu adevărat căsătorit.

— Te-a mințit, îi răspund. S-a prefăcut fecioară și m-a trădat.

Se înroșește de furie. Se simte ușurat că poate fi furios.

— Ce tîrfă! strigă el cu grosolănie. Ce tîrfă! M-a păcălit, m-a făcut să cred că... Ce șiretlicuri de stricată!

— Nu poți să te încrezi în femeile tinere, îi spun încet. Acum, că ești regele Angliei, trebuie să ai grijă, iubitul meu. Vor alerga după tine și vor încerca să te vrăjească și să te seducă, dar tu trebuie să-mi fii credincios. Am fost mireasa ta fecioară, am fost prima ta iubire. Sînt soția ta. Nu mă părăsi.

Mă ia în brațe.

— Iartă-mă, îmi șoptește cu glas spart.

— Nu vom mai aduce vorba despre asta, spun cu seriozitate. Nu voi răbda și nu voi îngădui nimănui să ne acopere de rușine pe mine sau pe mama ta.

— Nu, spune el înflăcărat. În fața lui Dumnezeu. Nu vom mai vorbi despre asta și nu vom îngădui nimănui s-o facă.

A doua zi dimineață, Henric și Katherine s-au trezit împreună și au plecat în tăcere la slujbă, în capela regelui. Katherine și-a văzut duhovnicul și a îngenuncheat să-și mărturisească păcatele. N-a durat foarte mult, a observat Henric; probabil nu avea păcate prea mari de mărturisit. Acest lucru l-a făcut să se simtă și mai vinovat; confesiunea ei a durat atît de puțin, iar ea s-a întors cu chipul senin. Știa că e o femeie pură ca o sfîntă, la fel ca mama lui. Cu fața în palme, cuprins de remușcări, s-a gîndit nu numai că fusese întotdeauna credincioasă cuvîntului dat, dar Katherine probabil că nu spusese în viața ei o minciună.

Plec la vînătoare împreună cu tot alaiul, îmbrăcată într-o rochie roșie de catifea, hotărîtă să le arăt tuturor că mă simt cum nu se poate mai bine, că m-am întors la curte, că totul va fi ca înainte. Avem parte de o urmărire lungă și grea, un cerb puternic apucă pe o cale ocolită, împrejurul parcului uriaș, apoi cîinii îl doboară în rîu și Henric intră în apă, să-i taie beregata. Pîrîul se înroșește în jurul lui și-i pătează hainele și mîinile. Rîd împreună cu ceilalți curteni, dar la vederea sîngelui mi se întoarce stomacul pe dos.

Ne întoarcem acasă încet, iar eu mă chinui să-mi păstrez surîsul, ca să ascund faptul că sînt obosită și că mă dor coapsele, burta și spatele. Lady Margaret își mînă calul alături de al meu și mă privește.

— Ar fi bine să vă odihniți după-amiază.

— Nu pot, îi răspund scurt.

Nu trebuie să întrebe de ce. A fost prințesă odată, știe că o regină trebuie să se arate, chiar dacă se simte rău.

— Mi s-a spus povestea, dacă vreți să vă deranjați să ascultați una ca asta.

— Ești o prietenă bună, îi zic. Spune-mi pe scurt. Cred că deja am aflat tot ce era mai rău.

— După ce ne-am retras pentru naștere, regele și ceilalți tineri au început să meargă în oraș seara.

— Cu gărzi?

— Nu, singuri și deghizați.

Îmi înăbuș un oftat.

— N-a încercat nimeni să-i împiedice?

— Contele de Surrey, Dumnezeu să-l aibă-n pază. Dar chiar și fiii lui erau în grupul regelui și nu întreceau măsura cu distracțiile; și știți că regele nu permite să fie oprit de la ce-și dorește să facă.

Dau aprobator din cap.

— Într-o seară, s-au întors la curte deghizați și s-au prefăcut că sînt negustori din Londra. Doamnele au dansat cu ei, a fost foarte distractiv. Eu nu eram de față în seara aceea, eram cu voi; cineva mi-a povestit a doua zi. N-am luat în seamă. Dar pare că unul dintre negustori a pus ochii pe Lady Anne și a dansat cu ea toată noaptea.

— Henric, spun eu și aud amărăciunea din propriu-mi glas.

— Da, dar toată lumea a crezut că e William Compton. Sînt aproape la fel de înalți și purtau cu toții bărbi false și pălării. Știți cum fac ei.

— Da. Știu cum fac.

— Pare că și-au dat întîlnire, dar cînd ducele credea că sora lui e cu voi seara, ea de fapt se strecura afară, să-l întîlnească pe rege. Cînd nu s-a întors întreaga noapte, sora ei n-a mai rezistat. Elizabeth s-a dus la fratele ei și i-a povestit ce făcea Anne. I-au spus totul soțului ei și toți i-au cerut lui Anne să le spună cu cine se întîlnea, dar ea a spus că era vorba de Compton. Însă cînd ea lipsea și ei credeau că e cu el, s-au întîlnit cu Compton. Și atunci și-au dat seama că nu era Compton, ci regele.

Clatin din cap.

— Îmi pare rău, draga mea, îmi spune Lady Margaret cu blîndețe. E tînăr. Sînt sigură că nu e decît vanitos și necugetat.

Dau din cap și nu spun nimic. Îmi opresc brusc calul, care-și freacă capul de mîinile mele fiindcă-i strîng prea tare hățurile. Mă gîndesc la Anne, care țipă de durere cînd himenul îi e rupt.

— Dar e adevărat că soțul ei e neputincios? întreb. A fost fecioară pînă acum?

— Așa se spune, îmi răspunde sec Lady Margaret. Cine știe ce se întîmplă în spatele ușilor închise ale dormitorului?

— Cred că se știe bine ce se întîmplă în dormitorul regelui, spun cu amărăciune. N-au fost deloc discreți.

— Așa merg lucrurile întotdeauna, spune ea încet. Cînd te retragi pentru naștere, e normal să-și ia o amantă.

Dau iar din cap. Acesta e adevărul. Dar mă uimește că acest adevăr mă rănește atît de tare.

— Ducele trebuie să fi fost foarte îndurerat, spun, gîndindu-mă la demnitatea lui, la faptul că el îi așezase pe Tudori pe tron, în primul rînd.

— Da, spune ea.

Șovăie. Ceva din glasul ei îmi spune că e vorba de mai mult de-atît, de ceva ce nu e sigură că trebuie să-mi spună.

— Ce e, Margaret? Te cunosc destul încît să-mi dau seama că nu-mi spui tot.

— Elizabeth i-a spus ceva uneia dintre fete înainte să plece, adaugă ea.

— Ah?

— Elizabeth spune că pentru sora ei n-a fost doar o aventură care să țină doar cît te retragi tu și de care să uite apoi.

— Ce-ar putea fi mai mult de-atît?

— Credea că sora ei are ambiții mai mari.

— Ce fel de ambiții?

— Credea că-l va prinde pe rege în mrejele ei și-l va păstra.

— Da, pentru un timp, spun pe un ton jignitor.

— Nu, mai mult, răspunde ea. El a adus vorba de iubire. E un tînăr romantic. A spus că va fi al ei pînă la moarte.

Îmi vede chipul şi se opreşte.

— Iartă-mă, n-ar fi trebuit să aduc vorba despre aşa ceva.

Mă gîndesc la Ann Stafford ţipînd de durere şi-i spunîndu-i că e fecioară, fecioară adevărată, că o durea prea tare ca să meargă mai departe. Că el era prima ei iubire, singura. Ştiu cît trebuie să-i fi plăcut să audă asta.

Îmi opresc din nou calul, iar el se agită din cauza zăbalei.

— Ce vrei să spui cînd zici că avea ambiţii?

— Cred că-şi închipuia că, făcînd parte dintr-o familie sus-pusă şi aflîndu-se în graţiile regelui, ar putea deveni marea doamnă a curţii engleze.

Clipesc.

— Şi eu?

— Cred că s-a gîndit că, odată cu trecerea timpului, el îndrăgi-o mai mult decît pe tine. Cred că spera să te înlăture din inima lui.

Dau din cap.

— Şi, dacă eu aş fi murit la naştere, bănuiesc că se gîndea că se va anula căsătoria ei neroditoare şi că s-ar fi putut căsători apoi cu el?

— Asta ar fi culmea ambiţiei sale, spune Lady Margaret. Dar s-au întîmplat lucruri şi mai stranii de atît. Elizabeth Woodville a ajuns pe tronul Angliei doar pentru că era frumoasă.

— Anne Stafford era doamna mea de onoare. Am ales-o pentru onoarea ei, printre altele. Cum rămîne cu datoria ei faţă de mine? Cu prietenia ei pentru mine? Nu s-a gîndit nici o clipă la mine? Dacă ar fi fost în serviciul meu în Spania, am fi fost împreună zi şi noapte...

Mă opresc, n-am cuvinte să-i explic unei femei care s-a aflat toată viaţa sub privirile bărbaţilor despre siguranţa şi afecţiunea din harem.

Lady Margaret clatină din cap.

— Femeile sînt întotdeauna rivale, spune simplu. Dar pînă acum toată lumea a crezut că regele nu are ochi decît pentru tine. Acum toţi au aflat că nu e chiar aşa. Nu mai e nici o fată

frumuşică în ţară care să nu creadă că poate pune mîna pe coroană.

— Coroana e încă a mea, subliniez.

— Dar fetele speră la ea, spune ea. E în firea lucrurilor.

— Vor fi nevoite să aştepte pînă mor, îi zic sumbru. Şi se prea poate să fie o aşteptare lungă, chiar şi pentru cea mai ambiţioasă dintre fete.

Lady Margaret dă din cap. Fac semn către cei din spate, iar ea priveşte în urmă. Doamnele de onoare sînt răspîndite printre vînători şi curteni, rîd şi flirtează. Henric le are alături pe prinţesa Mary şi pe una dintre doamnele ei de onoare. E o fată nou-venită la curte, tînără şi frumoasă. Fecioară, neîndoielnic. Altă fecioară frumoasă.

— Şi care dintre ele urmează? întreb cu amărăciune în glas. Cînd mă voi retrage din nou pentru naştere şi nu voi putea fi cu ochii pe ele, ca un şoim? Va fi una din familia Percy? Sau Seymour? Sau Howard? Sau Neville? Care dintre fete e următoarea care se va apropia de rege şi va încerca să-l vrăjească pînă o va duce în patul lui şi în locul meu?

— Unele dintre doamne te iubesc mult, spune ea.

— Iar altele se vor folosi de poziţia lor ca să se apropie de rege. Acum au văzut că se poate şi n-au decît să aştepte să li se ivească ocazia. Ştiu că cea mai scurtă cale pînă la rege trece prin odăile mele, că trebuie doar să pretindă că-mi sînt prietene credincioase şi că vor să fie în slujba mea. Întîi va pretinde că îmi e credincioasă, prietenă, dar tot timpul va pîndi un prilej favorabil. Ştiu că una dintre ele o va face, doar că nu ştiu care.

Lady Margaret se apleacă în faţă şi-şi mîngîie calul pe gît, cu un aer serios.

— Da, e de acord ea.

— Şi una dintre ele, una dintre multe altele, va fi destul de isteaţă încît să-i sucească regelui minţile, spun cu amărăciune. E tînăr şi înfumurat, uşor de dus de nas. Mai devreme sau mai tîrziu, una dintre ele îl va întoarce împotriva mea şi va dori să-mi ia locul.

Lady Margaret îşi îndreaptă spatele şi mă priveşte în faţă, iar ochii ei cenuşii sînt la fel de sinceri ca întotdeauna.

— Se prea poate să fie aşa; dar nu cred că poţi face nimic să împiedici asta.

— Ştiu, spun cu înverşunare.

— Am veşti bune pentru tine, îi spuse Katherine lui Henric.

Deschiseseră ferestrele dormitorului, ca să intre aerul răcoros al nopţii. Era o noapte caldă de sfîrşit de mai, şi, ca niciodată, Henric se hotărîse să se retragă devreme.

— Spune-mi veştile bune, o îndemnă el. Calul meu a început să şchiopăteze azi, iar mîine nu voi putea călări. Am nevoie de o veste bună.

— Cred că sînt grea.

Sări în capul oaselor în pat.

—Da?

—Aşa cred, spuse ea zîmbind.

— Să dea Domnul! Chiar e adevărat?

— Sînt sigură.

— Lăudat fie Domnul! Mă voi duce la Walsingham în clipa cînd îl aduci pe lume pe fiul nostru. O să merg în genunchi pînă la Walsingham! O să mă tîrăsc cît e drumul de lung! O să port un costum de albul cel mai pur. O să-i dăruiesc Fecioarei noastre perle.

— Fecioara a fost tare bună cu noi, într-adevăr.

— Şi vor şti cu toţii că sînt un bărbat adevărat! Te-ai întors din izolare în prima săptămînă din mai şi în ultima deja eşti grea. O să-şi înveţe lecţia! Asta e dovada că sînt un soţ adevărat.

— Aşa e, spuse ea liniştit.

— Nu e prea devreme să fii sigură?

— Nu mi-a venit ciclul, am greţuri dimineaţa. Mi-au spus că e semn sigur.

— Dar tu eşti sigură?

Nu era îndeajuns de diplomat să-şi aleagă cuvinte mai blînde pentru a-şi exprima neliniştile.

— De data asta ești sigură? Ești încredințată că nu greșești?

Ea dădu din cap.

— Sînt sigură. Am toate semnele.

— Domnul fie lăudat! Știam că așa va fi. Știam că o căsătorie înfăptuită în rai nu poate fi decît binecuvîntată.

Katherine dădu din cap. Zîmbea.

— Vom merge încet în pelerinaj, iar tu nu vei mai vîna. Vom merge cu barca o parte din drum, sau cu luntrea.

— Cred că nu voi călători deloc, dacă ești de acord, spuse ea. Vreau să stau liniștită, într-un singur loc, toată vara aceasta. Nici măcar în lectică nu vreau să călătoresc.

— Ei bine, atunci eu voi pleca în pelerinaj cu alaiul și apoi mă voi întoarce aici, la tine, spuse el. Și ce sărbătoare mare vom face cînd ni se va naște fiul! Cînd se va întîmpla?

— După Crăciun, spuse Katherine. În Anul Nou.

Iarna anului 1510

Ar fi trebuit să fiu prezicătoare; am avut atîta dreptate cînd am prezis data nașterii, chiar și fără un abac de-al maurilor. Sărbătorim Crăciunul la Richmond, iar curtea se bucură de fericirea mea. Pruncul crește în pîntecele meu și mă lovește atît de tare, că Henric poate simți călcîiul micuț cînd pune mîna pe mine. Nu încape îndoială că e în viață și puternic, iar vigoarea lui aduce bucurie la curte. Cînd stau la masă, în consiliu, tresar uneori din cauza senzației stranii pe care mi-o dă cînd se mișcă în mine, cu trupul lui care apasă pe al meu, iar unii dintre consilierii mai vîrstnici rîd – fiindcă și-au văzut soțiile trecînd prin asta – și se bucură că, în sfîrșit, o să vină pe lume un moștenitor pentru Anglia și Spania.

Mă rog să fie băiat, dar nu mă aștept la asta. Un copil pentru Anglia, un copil pentru Arthur, asta e tot ce-mi doresc. Dacă e fiica pe care și-a dorit-o, atunci o voi numi Mary, așa cum a vrut el.

Dorința lui Henric de a avea un fiu și dragostea pe care mi-o poartă l-au făcut, în sfîrșit, să fie mai cugetat. Are grijă de mine ca niciodată pînă acum. Cred că se maturizează. Băiețelul egoist devine un bărbat cumsecade, în sfîrșit, iar teama care m-a tot bîntuit de la aventura lui cu Anne Stafford încoace începe să mă părăsească. Poate că își va lua amante, așa cum fac toți regii, dar poate că va reuși să nu se îndrăgostească de ele și să nu facă promisiunile deșănțate pe care un bărbat le poate face, dar un rege nu. Poate că va reuși să atingă înțelepciunea pe care atîția bărbați ajung s-o aibă: să se bucure de o femeie nouă, dar

în sufletul lor să rămînă credincioşi soţiilor lor. Cu siguranţă, dacă va rămîne un om la fel de plăcut, va fi un tată minunat. Mă gîndesc cum îl va învăţa pe fiul nostru să călărească, să vîneze, să participe la turniruri. Nici un băiat nu s-ar putea lăuda cu un tată mai priceput decît Henric, cînd vine vorba de sporturi şi distracţii. Nici măcar Arthur n-ar fi fost un tată mai jucăuş. Dar educaţia fiului nostru, priceperea în treburile curţii, educaţia de bun creştin şi iscusinţa în conducerea ţării sînt deprinderi pe care va trebui să le înveţe de la mine. Va învăţa să fie curajos ca mama şi priceput ca tata, iar de la mine cred că poate învăţa ce înseamnă să fii statornic, hotărît. Acestea sînt darurile mele acum.

Cred că eu şi Henric vom creşte un prinţ care se va face cunoscut în Europa, care va ţine Anglia la adăpost de mauri, de francezi, de scoţieni şi de orice alţi duşmani.

Va trebui să mă retrag din nou, dar amîn cît de mult îndrăznesc. Henric îmi jură că nu va mai avea pe altcineva cît timp lipsesc de la curte, că e doar al meu, cu totul şi cu totul. Aştept pînă în seara de Ajun, cînd beau vinul cu mirodenii alături de curteni şi le urez un Crăciun fericit, iar ei îmi fac la rîndul lor urări de bine, apoi mă retrag iar în liniştea dormitorului.

Adevărul e că nu-mi lipsesc nopţile de dans şi de beţii. Sînt obosită, pruncul e o povară pe care trebuie s-o car după mine. Mă trezesc şi mă culc odată cu soarele de iarnă. Rareori mă dau jos din pat înainte de nouă dimineaţa; apoi, la cinci după-amiaza, aş dormi din nou. Petrec mult timp rugîndu-mă pentru o naştere fără probleme şi pentru sănătatea copilului care se mişcă atât de viguros în pîntecele meu.

Henric vine să mă vadă între patru ochi aproape în fiecare zi. Marea Carte Regală spune clar că regina trebuie să stea complet izolată înainte de a da naştere unui prunc; dar Cartea Regală a fost scrisă de bunica lui Henric, iar eu spun că am putea foarte bine să facem cum dorim. Nu văd de ce mi-ar da ordine din mormînt, cînd a fost un dascăl aşa de prost în timpul vieţii. Mai mult – ca să mă exprim fără ocoliş, ca un aragonez – n-am deloc încredere în Henric rămas de capul lui la curte. În ajunul Anului

Nou cinează cu mine, înainte să meargă în sala cea mare, unde se ține petrecerea, și îmi aduce în dar rubine – niște pietre la fel de mari ca cele din prăzile lui Cristofor Columb. Mi le pun la gît și văd cum i se întunecă ochii de dorință cînd le vede sclipind pe sînii mei plini.

— Nu mai durează mult, îi spun zîmbind.

Știu exact ce-i trece prin minte.

— Voi merge la Walsingham îndată ce se naște fiul nostru și, pînă mă întorc, deja îți vor fi făcut slujba la biserică, spune el.

— Și bănuiesc că o să vrei să facem încă un copil, spun eu prefăcîndu-mă dezgustată.

— O să vreau, îmi răspunde el cu chipul strălucitor de veselie.

Mă sărută și-mi urează noapte bună, un an nou cu bucurii, apoi iese pe ușa secretă care leagă camera mea de ale lui, iar de-acolo pleacă direct la petrecere. Cer să mi se aducă apa fiartă pe care încă o beau, ascultînd de sfaturile maurului, apoi mă așez lîngă foc, să cos un costumaș minuscul pentru pruncul meu, în timp ce Maria de Salinas îmi citește în spaniolă.

Deodată, mă simt de parcă tot pîntecele mi s-ar întoarce pe dos, de parcă pic de la înălțime. Durerea e așa de ascuțită și nu seamănă deloc cu nimic din ce-am simțit pînă acum, că scap lucrul din mînă și strîng cu putere brațele jilțului, slobozind un geamăt înainte să pot scoate vreo vorbă. Îmi dau seama imediat că pruncul va veni pe lume. Mi-a fost teamă că n-o să-mi dau seama ce se întîmplă, că va fi o durere la fel ca aceea pe care am simțit-o cînd mi-am pierdut fiica, biata de ea. Dar durerea de acum seamănă cu forța unui fluviu; parcă ceva nemaipomenit de puternic și de minunat începe să curgă. Sînt cuprinsă de bucurie și de o spaimă sfîntă în același timp. Știu că pruncul vine și că e viguros, că eu sînt tînără și că totul se va sfîrși cu bine.

Îndată ce le spun doamnelor, se iscă zarvă în odaie. O fi spus milady mama regelui că toate trebuie făcute cu solemnitate și în liniște, că trebuie pregătit leagănul și două paturi pentru mamă – unul în care să nască și altul în care să se odihnească după aceea; dar, în realitate, doamnele de onoare aleargă de colo-colo ca găinile prin țarc, țipînd neliniștite. Sînt chemate moașele,

care au plecat la petrecere, crezînd că nu va fi nevoie de ele chiar în noaptea de Anul Nou. Una dintre ele e amețită de băutură, iar Maria de Salinas o dă afară din cameră înainte să cadă și să strice ceva. Medicul nu e de găsit, iar pajii sînt trimiși să-l caute prin toate ungherele.

Singurele femei liniștite, care știu ce au de făcut, suntem Lady Margaret, Maria de Salinas și eu. Maria, fiindcă are o fire calmă; Lady Margaret, fiindcă a fost stăpînă pe sine încă de cînd ne-am retras pentru naștere, iar eu, pentru că simt că nimic nu va opri acest prunc să vină pe lume, așa că nu-mi rămîne decît să prind capătul de frînghie într-o mînă, rămășițele Fecioarei-Mamă în cealaltă, să privesc către micul altar din colțul camerei și să mă rog la Sfînta Margareta din Antiohia să am parte de o naștere iute și lesnicioasă și de un prunc sănătos.

Incredibil, totul durează mai puțin de șase ceasuri – chiar dacă unul din cele șase pare să țină cît o zi întreagă –, apoi urmează o opinteală, o alunecare și o aud pe una dintre moașe șoptind „Lăudat fie Domnul!", apoi se aude un plînset ascuțit, nervos, ca un strigăt aproape, și îmi dau seama că se aude o voce nouă în încăpere, a pruncului meu.

— E băiat, Domnul fie lăudat! E băiat! spune moașa, iar Maria mă privește și vede că radiez de bucurie.

— Chiar așa? întreb. Arătați-mi-l!

Îi taie cordonul și mi-l dau încă gol, plin de sînge, cu gurița deschisă și țipînd, cu ochii închiși strînși de furie; fiul lui Henric.

— Fiul meu, șoptesc.

— Fiul Angliei, spune moașa. Domnul fie lăudat!

Îmi lipesc fața de căpșorul lui, ca să-l încălzesc. E încă lipicios, îl adulmec cum își adulmecă o pisică puii. „E fiul nostru", îi șoptesc lui Arthur, pe care-l simt atît de aproape în clipa asta, de parcă ar fi aievea, lîngă mine, privind peste umărul meu la acest miracol mititel, care întoarce capul și-mi caută sînul, cu gura deschisă. „O, Arthur, iubitul meu, acesta e băiatul pe care am promis să-l port în pîntece pentru tine și pentru Anglia. Este fiul nostru, pentru Anglia, și va fi rege."

Primăvara anului 1511

1 ianuarie 1511

Întreaga Anglie a înnebunit cînd a aflat, de Anul Nou, că venise pe lume un băiat. Toţi i-au spus de îndată prinţul Henric, nici nu putea fi vorba de alt nume. Pe străzile oraşelor, oamenii frigeau carne de bou şi se îmbătau pînă uitau de sine. La ţară, au început să bată toate clopotele bisericilor şi au dat iama în rezerva de bere a parohiilor, ca să bea în cinstea moştenitorului Tudorilor – băiatul care avea să asigure pacea în Anglia, care avea să menţină alianţa cu Spania şi să protejeze Anglia împotriva duşmanilor şi avea să-i înfrîngă pe scoţieni o dată pentru totdeauna.

Henric a venit să-şi vadă fiul, încălcînd toate regulile izolării, mergînd în vîrful picioarelor, ca şi cum paşii lui ar fi putut cutremura încăperea. A privit copilul care dormea în leagăn, fiindu-i teamă să respire lîngă el.

— E atît de mic, spuse el. Cum se poate să fie aşa de mic?

— Moaşa spune că e mare şi puternic, îl corectă Katherine, luîndu-i imediat apărarea pruncului.

— Sînt încredinţat că aşa e. Doar că are mînuţele aşa de... Şi uite, are unghii! Unghii adevărate!

— Şi la degetele de la picioare are, spuse ea.

Cei doi stăteau unul lîngă celălalt şi priveau uimiţi fiinţa perfectă pe care o zămisliseră împreună.

— Are picioruşe mici, dolofane şi cele mai mici degeţele pe care ţi le poţi închipui.

— Arată-mi, spuse el.

Ea îi scoase cu blîndeţe pruncului botoşeii de mătase.

— Uite, îi spuse, cu emoţie în glas. Acum trebuie să-i pun înapoi, ca să nu-i fie frig.

Henric se aplecă deasupra leagănului şi luă tandru piciorușul minuscul în mîna lui mare.

— Fiul meu, spuse el, dus pe gînduri. Domnul fie lăudat, am un fiu.

Rămîn întinsă în pat, aşa cum a scris mama regelui bătrîn în cartea ei, şi primesc oaspeţi de vază. Trebuie să-mi ascund zîmbetul cînd mă gîndesc la mama, care m-a născut în timpul campaniei, în cort, ca orice femeie de oştean. Dar aşa e obiceiul la englezi, iar eu sînt regina Angliei şi acest prunc va fi regele Angliei.

Niciodată n-am cunoscut o bucurie aşa de simplă. Dacă aţipesc, mă trezesc cu sufletul plin de încîntare încă înainte să-mi dau seama de ce. Apoi îmi amintesc. Am un fiu – pentru Anglia, pentru Arthur şi pentru Henric; şi zîmbesc, apoi mă întorc şi oricine s-ar afla lîngă mine să mă vegheze îmi răspunde încă dinainte să întreb: „Da, Alteţă, fiul vostru se simte bine".

Henric e teribil de ocupat să se îngrijească de fiul nostru. Intră şi iese din camera mea de douăzeci de ori pe zi, mă întreabă tot felul de lucruri şi-mi aduce veşti despre ce pregătiri a mai făcut. A angajat nu mai puţin de patruzeci de servitori care să aibă grijă de pruncul acesta atît de mic şi deja i-a ales odăile în care să-şi instaleze consiliul în Palatul Westminster, cînd va fi mare. Zîmbesc, dar nu-i spun nimic. Henric face pregătiri pentru cel mai fastuos botez pe care l-a văzut Anglia vreodată; nimic nu e îndeajuns pentru acest Henric, care va fi Henric al IX-lea. Uneori, cînd stau în pat şi ar trebui să scriu scrisori, îi desenez monograma. Henric IX: fiul meu, regele Angliei.

I se aleg cu grijă protectorii: fiica împăratului, Margareta de Austria, şi regele Ludovic al XII-lea al Franţei. Prin urmare, micul Tudor deja e pus la treabă, trebuie să-i facă pe francezi

să renunţe la orice bănuieli în ceea ce ne priveşte, să păstreze alianţa cu Habsburgii. Cînd mi-l aduc şi-mi pun degetul în mînuţa lui, îşi strînge degeţelele în jurul lui, ca şi cum ar vrea să se ţină. Ca şi cum m-ar lua de mînă. Ca şi cum şi el m-ar iubi. Rămîn întinsă în pat, fără să scot un sunet, şi-l privesc cum doarme cu degetul meu în palma-i mică şi-i ţin capul cu cealaltă mînă, în care îi simt pulsul regulat.

Naşii copilului sînt arhiepiscopul Warham, dragul şi credinciosul meu prieten Thomas Howard, Contele de Surrey, Contele şi Contesa de Devon. Iubita mea prietenă, Lady Margaret, se va ocupa de creşterea pruncului la Richmond. Este cel mai nou şi mai curat palat dintre toate şi, oriunde ne-am afla, la Whitehall, la Greenwich sau la Westminster, îmi va fi uşor să merg să-l văd.

Nu pot să îndur să mă gîndesc că va trebui să-l las să plece, dar e mai bine pentru el să fie la ţară, decît în oraş. Şi îl voi vedea cel puţin o dată pe săptămînă, Henric mi-a promis că îl voi vedea în fiecare săptămînă.

Henric s-a dus la altarul Fecioarei de la Walsingham, aşa cum promisese, iar Katherine i-a cerut să le spună călugăriţelor care se ocupau de altar că avea să vină şi ea cînd va rămâne din nou grea. Cînd regina va avea în pîntece încă un prunc, va veni să aducă mulţumiri pentru naşterea uşoară şi se va ruga pentru încă una la fel. I-a cerut regelui să le spună călugăriţelor că va veni la ele de cîte ori va fi grea şi că spera să le viziteze de multe ori.

I-a dat un săculeţ plin cu aur.

— Vrei să le dai asta din partea mea şi să le ceri să se roage pentru mine?

El a luat săculeţul.

— E datoria lor să se roage pentru regina Angliei, spuse.

— Vreau să le aduc aminte.

Henric s-a întors la curte la timp pentru cel mai mare turnir care avusese vreodată loc în Anglia, iar Katherine deja se ridicase din pat şi se refăcuse destul încît să i-l poată organiza. Îşi

comandase o armură nouă înainte să plece, iar ea îi ceruse favoritului ei, Edward Howard, talentatul mezin al familiei Howard, să se asigure că i se va potrivi perfect regelui cel suplu şi că e lucrată cu măiestrie. A cerut să se confecţioneze flamuri, a împodobit pereţii cu tapiserii, a pregătit pantomime cu teme splendide; totul era din aur: draperiile şi flamurile erau din ţesătură aurită, totul era acoperit cu pînză, farfuriile şi cupele erau din aur, lăncile ornamentate aveau vîrful de aur, scuturile erau bătute în aur, chiar şi şaua regelui avea ornamente din aur.

— Va fi cel mai măreţ turnir pe care l-a văzut Anglia, i-a spus Edward Howard. Cavalerismul englezesc şi eleganţa spaniolă. Va fi ceva nemaipomenit de frumos.

— E cea mai mare sărbătoare pe care am avut-o vreodată, spuse ea zîmbind. Şi avem cel mai bun motiv.

Ştiu că am organizat un eveniment nemaivăzut pentru Henric, dar cînd intră în arena de concurs, mi se taie răsuflarea. Obiceiul cere ca toţi cavalerii care participă la turnir să-şi aleagă un motto; uneori chiar compun o poezie sau joacă un rol într-un tablou vivant înainte de concurs. Henric şi-a ţinut secret mottoul, nu mi-a spus nimic înainte. Şi-a comandat propria flamură, iar doamnele s-au ascuns de mine, rîzînd, cît timp au brodat cuvintele pe mătasea verde a Tudorilor. Nu am idee ce scrie pe ea pînă cînd el vine şi-mi face o plecăciune dinaintea lojei regale. Drapelul se întinde, iar crainicul lui anunţă titlul pe care şi l-a ales pentru turnir: Cavalerul Inimii Statornice.

Mă ridic în picioare şi-mi ascund chipul în spatele mîinilor încleştate, ca să-mi ascund buzele care tremură. Ochii mi se umplu de lacrimi, nu mă pot înfrîna. Şi-a spus Cavalerul Inimii Statornice – a declarat în faţa întregii lumi că îmi e din nou devotat şi că mă iubeşte. Doamnele mele fac un pas înapoi, să mă lase să văd acoperămîntul pe care l-a comandat el pentru loja regală. L-au prins cu insigne de aur gravate cu literele „K" şi „H" întreţesute. Oriunde mi-aş întoarce privirile, în orice colţ

al terenului de turnir, pe fiecare drapel, pe fiecare stîlp văd literele „K“ şi „H“ împreună. S-a folosit de acest prilej, de cel mai măreţ şi frumos turnir pe care l-a văzut Anglia, ca să spună lumii întregi că mă iubeşte, că e al meu, că inima lui e a mea şi că e statornică.

Le privesc pe doamnele mele de onoare şi mă simt triumfătoare. Dacă aş putea grăi tot ce-mi trece prin minte, le-aş zice: „Priviţi! Consideraţi-vă prevenite. Nu e bărbatul pe care îl credeaţi voi. Nu îşi lasă de izbelişte soţia adevărată. Nu e un bărbat pe care să-l seduceţi voi, oricîte vicleşuguri aţi pune la cale, oricît de perfide v-ar fi şoaptele despre mine. Mi-a dăruit mie inima lui, şi e o inimă credincioasă“. Le privesc pe toate – cele mai frumoase fete din cele mai bune familii din Anglia – şi ştiu că fiecare dintre ele crede în taină că poate să-mi ia locul. Dacă ar avea noroc, dacă l-ar seduce pe rege, dacă aş muri eu, ar putea urca pe tronul meu.

Dar flamura lui le spune: „Nu-i chiar aşa“. Le-o spune flamura lui, le-o spun „K“-urile şi „H“-urile de aur, strigătul crainicului le dă de înţeles că e doar al meu, pentru totdeauna. Voia mamei, promisiunea pe care i-am făcut-o lui Arthur, soarta pe care Dumnezeu i-a scris-o Angliei m-au adus aici: am un fiu moştenitor în leagănul Angliei, regele Angliei declară în faţa întregii lumi că mă iubeşte şi îmi văd iniţiala întreţesută cu a lui oriunde-mi întorc privirea.

Îmi ating buzele cu mîna, apoi i-o întind. Viziera coifului îi e ridicată şi ochii albaştri ard de patimă. Iubirea lui mă încălzeşte ca soarele copilăriei mele. Sînt o femeie binecuvîntată de Dumnezeu, cu adevărat ocrotită de El. Am supravieţuit văduviei şi disperării pricinuite de moartea lui Arthur. Nu m-am lăsat sedusă de curtea pe care mi-a făcut-o regele cel bătrîn, iar duşmănia lui nu m-a îngenuncheat şi nici ura mamei lui nu m-a distrus. Iubirea lui Henric mă mîngîie, dar nu ea m-a salvat. Prin graţia Domnului, m-am salvat singură. Singură am ieşit din bezna sărăciei la lumina strălucitoare. Eu singură am luptat să nu cad în noaptea disperării. Eu singură am reuşit să devin o femeie

care poate înfrunta moartea și viața și le poate îndura pe amîndouă.

Îmi amintesc că odată, cînd eram mică, mama se ruga înaintea unei bătălii. Cînd a terminat, s-a ridicat în picioare, a sărutat crucifixul de fildeș și l-a așezat la loc pe piedestalul lui, apoi i-a făcut semn doamnei de companie să-i aducă și să-i pună platoșa.

Eu am alergat spre ea și am implorat-o să nu plece, am întrebat-o de ce trebuie să meargă și ea la luptă, dacă Dumnezeu ne-a dat binecuvîntarea lui. Dacă suntem binecuvîntați de Dumnezeu, de ce trebuie să mai luptăm? Nu poate El să-i alunge pe mauri în locul nostru?

„Sînt binecuvîntată pentru că am fost aleasă să fac munca Lui." A îngenuncheat și m-a cuprins cu brațul. „Vrei să spui că aș putea să las totul în seama lui Dumnezeu, să le trimită El o furtună maurilor celor răi?"

Am dat din cap.

„Furtuna sînt eu", mi-a spus ea zîmbind. „Sînt furtuna lui Dumnezeu, cea care-i va alunga. El nu a ales o furtună azi, m-a ales pe mine. Și nici eu, nici norii cei negri nu putem refuza să ne facem datoria".

Îi zîmbesc lui Henric, care-și coboară viziera și se îndepărtează de loja regală. Dumnezeu m-a chemat să fiu soarele care strălucește deasupra Angliei. E datoria mea de la Dumnezeu să aduc fericire, prosperitate și siguranță Angliei. Voi înfăptui acest lucru călăuzindu-l pe rege să facă alegerile corecte, asigurînd moștenirea tronului și protejînd granițele. Sînt regina Angliei, aleasă de Dumnezeu, și îi zîmbesc lui Henric în timp ce calul lui uriaș, negru și strălucitor, pornește în galop ușor către capătul arenei de turnir, le zîmbesc locuitorilor Londrei, care mă strigă pe nume și ovaționează: „Dumnezeu s-o apere pe Regina Katherine", îmi zîmbesc mie însămi, fiindcă fac ceea ce a dorit mama, ce a poruncit Dumnezeu, iar Arthur mă așteaptă în al-Yanna, în grădină.

22 februarie 1511

Peste zece zile, cînd se afla în culmea fericirii, regina Katherine a primit cea mai rea veste cu putință.

E mai rău decît cînd a murit Arthur, soțul meu. N-aş fi crezut că poate exista ceva mai rău; dar s-ar părea că da. E mai rău decît în anii de văduvie şi de aşteptare. E mai rău decît cînd am primit din Spania vestea morții mamei, cînd am aflat că a murit în ziua în care i-am scris, implorîndu-o să-mi trimită cîteva cuvinte. Mai rău decît cele mai rele zile pe care le-am trăit vreodată.

Pruncul meu a murit. Nu pot să spun mai mult, nu pot să aud mai mult de-atît. Cred că Henric e aici uneori; şi Maria de Salinas. Cred că Margaret Pole e şi ea aici; văd chipul îndurerat al lui Thomas Howard peste umărul lui Henric; William Compton îl prinde cu disperare pe Henric de umăr; dar toate chipurile acestea se mişcă dinaintea mea ca prin ceață şi nu pot fi sigură de nimic.

Mă închid în odaia mea şi le cer să tragă obloanele şi să zăvorască uşile. Dar e prea tîrziu. Deja mi-au dat cea mai rea veste din viața mea; chiar dacă zăvorăsc uşile, n-am cum s-o alung. Nu suport lumina. Nu pot răbda să aud că viața merge înainte. Aud un paj rîzînd în grădină, aproape de fereastra mea, şi nu înțeleg cum de-a mai rămas urmă de bucurie şi fericire pe lume, cînd pruncul meu a murit.

Iar curajul care m-a ajutat să rezist pînă acum se dovedeşte a fi un firicel doar, o pînză de păianjen, nimic. Încrederea mea că merg pe calea lui Dumnezeu şi că El mă va ocroti nu e decît o amăgire, un basm pentru copii. În umbra odăii mele, cad pradă întunericului care a cuprins-o pe mama cînd şi-a pierdut fiul, întunericul din fața căruia Juana nu s-a putut salva cînd şi-a pierdut soțul, blestemul căzut asupra bunicii mele, care curge prin venele femeilor din familia mea ca sîngele stricat. Nu sînt altfel decît ele, pînă la urmă. Nu sînt o femeie care poate supraviețui

iubirii şi pierderii celor dragi, aşa cum am crezut. Doar că pînă acum n-am pierdut pe nimeni care să-mi fie mai drag decît viaţa însăşi. Cînd a murit Arthur, mi s-a frînt inima. Dar acum, cînd mi-a murit copilul, nu mai vreau decît ca inima să înceteze să bată.

Nu găsesc nici un motiv pentru care eu aş continua să trăiesc, iar acel prunc nevinovat să fie smuls de lîngă mine. Nu înţeleg de ce. Nu-l înţeleg pe Dumnezeul care poate să-l ia de lîngă mine. Nu înţeleg o lume care poate fi atît de crudă. În clipa cînd mi-au spus „Alteţă, curaj, avem veşti rele despre prinţ", mi-am pierdut credinţa în Dumnezeu. Mi-am pierdut dorinţa de-a trăi. Mi-am pierdut pînă şi ambiţia de a conduce Anglia şi de-a o apăra.

Avea ochii albaştri şi cele mai mici, cele mai desăvîrşite mînuţe. Avea unghiuţele ca nişte cochilii minuscule. Piciorușele lui... picioruşele lui....

Lady Margaret Pole, care se ocupase de îngrijirea pruncului acum mort, a intrat în odaie fără să bată la uşă, fără să fie invitată, apoi a îngenuncheat în faţa reginei Katherine, care stătea pe scaunul ei de lîngă foc, între doamnele de companie, fără să vadă şi fără să audă nimic.

— Am venit să-mi cer iertare, chiar dacă n-am greşit cu nimic, spuse ea fără ezitare.

Katherine îşi ridică fruntea din mîini.

— Ce?

— Fiul tău a murit cînd se afla în grija mea. Am venit să-mi cer iertare. N-am fost neglijentă, jur. Dar a murit. Prinţesă, îmi pare rău.

— Eşti mereu aici, spuse Katherine încet, cu neplăcere vădită. În clipele mele cele mai negre, eşti mereu alături de mine, ca un ghinion.

Femeia mai în vîrstă tresări.

— E adevărat, aş vrea să nu fie aşa.

— Şi nu-mi mai spune „Prinţesă".

— Am uitat.

Pentru prima dată după săptămîni întregi, Katherine s-a ridicat şi a privit în faţă pe altcineva, i-a văzut ochii, a observat ridurile proaspăt apărute în jurul gurii, şi-a dat seama că pierderea copilului nu o îndurera doar pe ea.

— O, Doamne, Margaret, spuse aruncîndu-se spre ea.

Margaret Pole o prinse şi o strînse în braţe.

— O, Doamne, Katherine, şopti ea în părul reginei.

— Cum am putut să-l pierdem?

— Aşa a vrut Dumnezeu. Aşa a vrut Dumnezeu. Trebuie să credem asta. Trebuie să ne plecăm în faţa dorinţei Lui.

— Dar de ce?

— Prinţesă, nimeni nu ştie de ce unul se duce şi altul e cruţat. Îţi aminteşti?

Înţelese din tremurul ce cuprinsese trupul femeii că-şi amintea de pierderea soţului ei, a fiului ei.

— Nu uit niciodată. Îmi amintesc în fiecare zi. Dar de ce?

— Aşa vrea Dumnezeu, repetă Lady Margaret.

— Nu cred că pot îndura asta, şopti Katherine aşa de încet, încît nici una dintre celelalte doamne de companie n-o putea auzi.

Îşi ridică chipul ud de lacrimi de pe umărul prietenei sale.

— Pierderea lui Arthur a fost un chin, dar acum, cînd mi-am pierdut pruncul, parcă aş fi murit. Nu cred că pot îndura asta, Margaret.

Femeia mai în vîrstă zîmbi cu o răbdare nesfîrşită.

— O, Katherine, vei învăţa să înduri. Nu poţi face altceva decît să înduri. Poţi să fii furioasă, poţi să plîngi, dar pînă la urmă, vei învăţa să înduri.

Încet, Katherine se aşeză la loc pe scaun; Margaret rămase, cu graţie, în genunchi lîngă ea, ţinîndu-i mîinile într-ale ei.

— Va trebui să mă înveţi din nou cum să am curaj, şopti Katherine.

Margaret scutură din cap.

— Acest lucru nu trebuie învăţat decît o dată, spuse ea. Ştii, l-ai învăţat la Ludlow; nu eşti o femeie care poate fi răpusă de

durere. Vei plînge, dar vei supraviețui, te vei întoarce în lume. Vei iubi. Vei zămisli alt prunc, care va trăi, vei învăța din nou cum să fii fericită.

— Nu văd cum, spuse Katherine dezolată.

— Ai să vezi.

Bătălia pe care Katherine o așteptase atît de mult timp a devenit reală cînd era copleșită de durere, după moartea fiului ei. Dar nimic nu putea pătrunde tristețea de care era cuprinsă.

„Am vești bune, cele mai minunate vești cu putință", îi scrisese tatăl ei. Cu greu, Katherine a tradus codul secret, apoi din spaniolă în engleză. „Voi conduce o cruciadă împotriva maurilor în Africa. Însăși existența lor e o amenințare pentru creștinătate, toată Mediterana e îngrozită de atacurile lor și pun în pericol căile de navigație dintre Grecia și Atlantic. Trimite-mi cei mai buni cavaleri ai tăi – tu, care pretinzi că ai ridicat nou Camelot. Trimite-mi conducătorii cei mai neînfricați, în fruntea oștenilor cei mai puternici, iar eu îi voi duce în Africa, unde noi, regii creștini, vom îngenunchea regatele necredincioșilor".

Katherine se sili să-i ducă scrisoarea tradusă lui Henric. Acesta se întorcea de pe terenul de tenis, cu un șervet de pînză legat la gît și îmbujorat la față de efort. S-a bucurat cînd a zărit-o, apoi, imediat, veselia i s-a șters de pe chip, lăsînd loc unui aer vinovat. Parcă era un băiat surprins că-și face o plăcere interzisă. Văzîndu-i expresia, acel scurt moment de trădare, ea își dădu seama că el uitase că fiul lor murise. Juca tenis cu prietenii lui, cîștigase meciul, își vedea soția pe care încă o iubea, era fericit. Bărbații din familia lui se bucurau la fel de ușor pe cît cădeau pradă tristeții femeile dintr-a ei. Simți cum o cuprinde un val de ură atît de puternică, încît aproape îi simțea gustul. El era în stare să uite, chiar și pentru o clipă, că micuțul lor murise. Ea credea că nu va uita niciodată, niciodată.

— Am primit o scrisoare de la tata, spuse ea, trudindu-se să pară că o interesează.

— Da?

Era foarte îngrijorat. Se apropie de ea şi o luă de braţ. Ea scrîşni din dinţi, ca să nu-i strige: „Nu mă atinge!".

— Îţi spune să fii curajoasă? Ţi-a scris cuvinte de alinare?

Stîngăcia lui era de neîndurat. Se sili să îi arate un zîmbet cît mai îngăduitor.

— Nu. Nu e o scrisoare personală. Ştii că nu-mi scrie prea des astfel de lucruri. E o scrisoare despre o cruciadă. Le cere nobililor şi lorzilor noştri să strîngă oştire şi să lupte împotriva maurilor, alături de el.

— Da? Chiar aşa? Ce şansă!

— Nu şi pentru tine, spuse ea potolindu-i orice dorinţă de a pleca la război, cît timp nu aveau un fiu. E vorba doar de o mică expediţie. Dar tata ar fi bucuros să i se alăture englezii, iar eu cred că e bine s-o facă.

— Cred şi eu că e bucuros.

Henric se întoarse şi-şi chemă prietenii, care rămăseseră în urmă ca nişte şcolari vinovaţi, surprinşi că se distrează. Nu puteau suporta s-o privească pe Katherine de cînd ajunsese atît de palidă şi de tăcută. O plăcuseră cît fusese regina turnirului, iar Henric fusese Cavalerul Inimii Statornice. Dar îi făcea să se simtă stingheriţi cînd venea la cină ca o stafie şi nu se atingea de mîncare, apoi se retrăgea devreme.

— Hei! Vrea cineva să meargă la război împotriva maurilor?

Au răspuns cu un cor de ţipete entuziasmate. Katherine se gîndi că nu erau cu nimic mai presus de nişte căţeluşi abia fătaţi, cu Lord Thomas Darcy şi Edward Howard în fruntea lor.

— Merg eu!

— Şi eu merg!

— Arătaţi-le cum luptă englezii! îi îndemnă Henric. Voi plăti chiar eu cheltuielile expediţiei.

— Îi voi scrie tatei că sînt destui oameni dornici, spuse Katherine încet. Chiar acum mă duc să-i scriu.

Se întoarse și se îndreptă iute către ușa în spatele căreia se aflau scările care duceau către odăile ei. Credea că nu mai poate suporta să fie lîngă ei nici o clipă. Ei l-ar fi învățat pe fiul ei să călărească. Ei ar fi fost sfătuitorii lui, Consiliul Coroanei. Ar fi fost protectorii lui la prima comuniune, ar fi fost reprezentanții lui cînd avea să fie logodit, ar fi fost nașii fiilor lui. Or, ei rîdeau, erau încîntați să plece la război, făceau concurs între ei ca Henric să îi aprobe cu strigăte, ca și cum fiul ei nu s-ar fi născut și n-ar fi murit. De parcă lumea ar fi fost la fel ca întotdeauna, cînd Katherine știa bine că se schimbase.

Avea ochii albaștri. Și cele mai mici, cele mai desăvîrșite piciorușe.

Întîmplarea a făcut ca acea cruciadă glorioasă să nu mai aibă loc. Cavalerii englezi au ajuns la Cadiz, dar cruciații n-au mai ridicat pînzele ca să se îndrepte către Țara Sfîntă, n-au mai înfruntat nici un iatagan mînuit de vreun necredincios cu inimă neagră. Katherine a tradus scrisorile pe care Henric le-a schimbat cu tatăl ei, în care acesta o lămurea că încă nu-și strînsese oștirea, că nu era încă pregătit să pornească. Apoi, într-o bună zi, i-a adus lui Henric o scrisoare; avea un aer uimit, diferit de oboseala ei obișnuită.

— Tata îmi aduce cele mai rele vești.

— Ce se întîmplă? întrebă Henric tulburat. Uite, și eu am primit o scrisoare de la un negustor englez din Italia și nu izbutesc să înțeleg nimic din ea. Îmi scrie că francezii și Papa sînt în război.

Henric îi întinse scrisoarea.

— Cum e posibil așa ceva? Nu înțeleg nimic.

— E adevărat. Asta mi-a scris tata. Îmi spune că Papa a declarat că oștirea franceză trebuie să părăsească Italia, îi explică Katherine. Iar Sfîntul Părinte și-a scos propria oștire să lupte

cu francezii. Regele Ludovic a declarat că Papa nu va mai fi Papă.

— Cum îndrăzneşte? întrebă Henric, profund uimit.

— Tata spune că trebuie să ne luăm gîndul de la cruciadă şi să sărim imediat în ajutorul Papei. Va încerca să încheie o înţelegere între noi şi Sfîntul Împărat Roman. Trebuie să ne aliem împotriva Franţei. Nu trebuie să-i permitem regelui Ludovic să ia Roma. Nu trebuie lăsat să avanseze în Italia.

— Trebuie că e nebun, dacă-şi închipuie că am să-i îngădui asta! exclamă Henric. Să le îngădui francezilor să ia Roma? Să-i îngădui unei marionete franceze să fie Papă? A uitat de ce e în stare oştirea engleză? Vrea un nou Azincourt?

— Să-i scriu tatei că ne alăturăm lui împotriva Franţei? întrebă Katherine. Pot să-i scriu chiar acum.

El îi luă mîna şi i-o sărută. În sfîrşit, ea nu şi-o îndepărtă, iar el o trase mai aproape şi-i înconjură mijlocul cu braţul.

— Vin cu tine să-i scrii şi putem semna amîndoi scrisoarea - tatăl tău trebuie să ştie că fiica lui spaniolă şi fiul lui englez sînt ca unul cînd e vorba să-l sprijine. Îi mulţumesc lui Dumnezeu că oştirea noastră e deja la Cadiz, exclamă Henric, dîndu-şi seama cît era de norocos.

Katherine şovăi, un gînd căpăta formă în mintea ei.

— E... o întîmplare.

— E un noroc, spuse Henric cu vioiciune. Suntem binecuvîntaţi.

— Tata va dori ca Spania să cîştige ceva din asta, îi sădi Katherine bănuiala cu grijă, pe cînd se îndreptau către odăile ei şi Henric se străduia să facă paşi mai mici, ca să meargă în ritmul ei. Niciodată nu face o mişcare fără să se gîndească la ce va urma.

— Desigur, dar tu vei avea grijă de interesele noastre, ca întotdeauna, spuse el plin de încredere. Am încredere în tine, iubita mea, la fel cum am şi în el. Nu e el singurul meu tată acum?

Vara anului 1511

Încet, pe măsură ce zilele sînt mai calde, iar soarele seamănă mai mult cu cel din Spania, mă încălzesc şi eu şi încep să semăn din ce în ce mai mult cu fetiţa spaniolă care eram odată. Nu mă pot împăca cu moartea fiului meu, cred că nu mă voi împăca niciodată cu această pierdere; dar văd că nimeni nu e vinovat de moartea lui. N-a fost vorba de neglijenţă. A murit ca o păsărică în cuibul cald şi trebuie să înţeleg că nu voi afla niciodată de ce.

Ştiu acum că a fost o prostie să mă învinovăţesc pentru asta. N-am făcut nici o nelegiuire, n-am comis nici un păcat atît de mare încît Dumnezeu cel milos, din rugăciunile copilăriei mele, să-mi trimită o durere atît de mare. Nici un Dumnezeu bun n-ar putea să ia la El un prunc atît de dulce, un prunc atît de perfect, cu ochi atît de albaştri, doar ca să arate cît e El de puternic. Ştiu, în sufletul meu, că nu e cu putinţă aşa ceva, că un astfel de Dumnezeu nu poate să existe. Chiar dacă la început, cînd durerea era aşa de adîncă, m-am învinovăţit pe mine şi l-am învinovăţit pe Dumnezeu, ştiu acum că nu a fost vorba de o pedeapsă pentru un păcat. Ştiu că mi-am ţinut promisiunea, promisiunea făcută lui Arthur, cu cele mai bune intenţii; iar Dumnezeu mă are în paza Lui.

Durerea pe care mi-a provocat-o pierderea fiului meu – întunecată, rece ca un sloi de gheaţă – pare să dea înapoi odată cu sfîrşitul iernii reci şi întunecate. Într-o dimineaţă, bufonul a venit şi mi-a spus o glumă, iar eu am rîs. A fost ca şi cum s-ar fi deschis o uşă care rămăsese zăvorîtă mult timp. Îmi dau seama că pot să rîd, că se poate să fiu fericită, că voi rîde şi voi spera din nou şi poate chiar voi avea un alt copil şi voi simţi din nou acea tandreţe minunată.

Încep să mă simt din nou vie, căci sînt o femeie care are speranţe şi planuri, femeia în care s-a transformat fetiţa din Spania. Simt că sînt în viaţă: la mijlocul drumului, în echilibru, între viitor şi trecut.

Mă simt ca un călăreț după o căzătură zdravănă, de parcă îmi verific cu atenție trupul vulnerabil, îmi pipăi brațele și picioarele, căutînd să văd dacă sînt rănită rău. Credința în Dumnezeu îmi revine, la fel de neclintită ca întotdeauna. Par să fi suferit o singură schimbare importantă: credința în mama și în tatăl meu s-a zdruncinat. Pentru prima dată în viață, cred cu adevărat că se poate ca părinții mei să fi greșit.

Îmi amintesc de blîndețea pe care mi-a arătat-o medicul maur și mă simt nevoită să-mi schimb părerea despre neamul lui. Nici un om care își vede dușmanul într-o stare mai rea ca a mea și îl privește cu atîta compasiune nu poate fi numit barbar, sălbatic. O fi el eretic – cufundat în ignoranță –, dar cu siguranță trebuie să i se dea voie să aibă propriile păreri, propria judecată. Și, din cît l-am cunoscut, sînt convinsă că are o judecată rafinată.

Aș vrea să trimit un preot bun să lupte pentru sufletul lui, dar nu pot spune, așa cum ar fi spus mama, că e mort spiritual, că nu se cuvine decît să moară. Mi-a ținut mîinile într-ale lui cînd mi-a dat veștile rele, iar eu am văzut toată blîndețea Fecioarei în ochii lui. Nu mai pot să-i dau deoparte pe mauri, să-i consider eretici și dușmani. Acum văd că sînt bărbați și femei, supuși greșelii, ca și noi, fideli credinței lor, la fel ca noi cu a noastră.

Și asta mă face să mă îndoiesc de înțelepciunea mamei. Odinioară aș fi jurat că știe totul, că vorba ei e lege. Dar acum sînt destul de mare încît s-o pot judeca mai adînc. Am ajuns atît de săracă pe cînd eram văduvă fiindcă contractul întocmit de ea n-a fost făcut cu destulă grijă. Am fost abandonată, singură într-o țară străină, fiindcă – deși m-a chemat în grabă, totul a fost doar pentru ochii celorlalți – nu m-ar fi adus înapoi în Spania pentru nimic în lume. A uitat de dragostea ei de mamă pentru mine și a ținut cu dinții de planul ei, lăsîndu-mă – lăsîndu-și propria fiică – de izbeliște.

Și în cele din urmă, am fost nevoită să găsesc un doctor și să fiu consultată în secret fiindcă ea a alungat toți medicii buni din creștinătate, pe cei mai buni oameni de știință, toate mințile ascuțite din lume. A declarat că înțelepciunea lor e un păcat,

iar restul Europei s-a luat după ea. I-a alungat pe evrei din Spania şi, odată cu ei, curajul şi priceperea lor; i-a alungat pe mauri şi, odată cu ei, ştiinţa şi darurile lor. Ea, o femeie care admira învăţătura, i-a alungat pe cei numiţi Poporul Cărţii. Ea, care a luptat pentru dreptate, s-a dovedit nedreaptă.

Încă nu-mi dau seama ce înseamnă pentru mine această înstrăinare de ea. Mama e moartă, nu pot să-i mai reproşez nimic, nu pot să mă cert cu ea acum - doar în mintea mea, poate. Dar ştiu că aceste luni m-au schimbat profund. Am ajuns să înţeleg lumea într-un fel diferit faţă de cum a înţeles-o ea pe a ei. Nu vreau să sprijin o cruciadă împotriva maurilor, împotriva nimănui. Nu vreau să prigonesc pe nimeni, nu vreau să fiu crudă cu nimeni, indiferent ce culoare ar avea pielea lor, indiferent în ce-ar crede ei. Ştiu că mama era supusă greşelii, nu mai cred că ea şi Dumnezeu gîndeau la fel. Chiar dacă o iubesc încă pe mama, n-o mai venerez. Cred că, în sfîrşit, am crescut.

Încet, regina a început să-şi revină din suferinţă şi să se intereseze din nou de treburile curţii şi de cîrmuirea ţării. Londra răsuna de veşti despre corsarii scoţieni care atacaseră o corabie engleză. Toată lumea cunoştea numele piratului: Andrew Barton, care pornise pe mare avînd scrisori prin care regele Jacob al Scoţiei îi acorda permisiunea. Barton s-a dovedit necruţător cu vasele englezeşti, iar în Londra umbla vorba că regele Jacob îl trimisese pe corsar chiar pentru a prăda corăbiile engleze, de parcă cele două ţări deja ar fi fost în război.

— Trebuie oprit, îi spuse Katherine lui Henric.

— N-are curaj să-mi ţină piept! exclamă Henric. Iacob trimite corsari şi tîlhari pe la graniţe fiindcă n-are curaj să se confrunte cu mine faţă-n faţă. Iacob e un laş care-şi calcă toate jurămintele.

— Aşa e, fu de acord Katherine. Dar ce e mai rău e că acest pirat, Barton, nu e doar un pericol pentru corăbiile engleze, ci ne arată ce va urma. Dacă le îngăduim scoţienilor să facă legea pe mare, înseamnă că le permitem să ne conducă. Suntem

pe o insulă; marea trebuie să ne aparţină, la fel cum ne aparţin pămînturile; altfel, nu suntem în siguranţă.

— Corăbiile mele sînt pregătite, vom ridica ancora la prînz. Am să-l prind viu, îi promise lui Katherine Edward Howard, amiralul flotei, cînd a venit să-şi ia rămas-bun de la ea.

Ei i se păru prea tînăr - un băieţandru, la fel ca Henric; dar agerimea şi curajul său erau neîndoielnice. Moştenise de la tatăl lui calităţile de bun strateg, pe care le adaptase noii flote. Familia Howard deţinuse, prin tradiţie, funcţia de Amiral al flotei, dar Edward se dovedea nespus de înzestrat.

— Dacă nu reuşesc să-l prind viu, am să-i scufund corabia şi am să-l aduc mort.

— Ruşine să-ţi fie! Un duşman creştin! îl necăji ea, întinzînd mîna să-i fie sărutată.

El îşi ridică privirea, dintr-odată serios.

— Vă jur, Alteţă, că scoţienii sînt un pericol mult mai mare pentru noi decît maurii.

Îi văzu zîmbetul gînditor.

— Nu eşti primul englez care-mi zice asta, spuse ea. Şi am observat şi singură lucrul acesta în ultimii ani.

— Sînt sigur că asta avem de făcut, spuse el. În Spania, părinţii voştri n-au avut linişte pînă nu i-au alungat pe mauri din munţi. Pentru noi, englezii, duşmanul cel mai apropiat e Scoţia. În munţii noştri se ascund. Trebuie îngenuncheaţi şi striviţi, dacă vrem să avem vreodată linişte. Tata şi-a petrecut toată viaţa apărînd graniţa de la miazănoapte şi acum eu lupt cu acelaşi duşman, dar pe mare.

— Să te întorci teafăr, îi ură ea.

— Trebuie să risc, spuse el fără grijă. Nu sînt un om care să stea pe-acasă.

— Nimeni nu se îndoieşte de curajul tău, iar flota mea are nevoie de un amiral, îi spuse ea. Şi aş vrea să-l am pe acelaşi timp de mulţi ani. Am nevoie de campionul meu la următorul turnir. Am nevoie de partenerul meu de dans. Să te întorci teafăr, Edward Howard!

Regele era neliniştit în privinţa prietenului său, Edward Howard, care pornea pe mare împotriva scoţienilor, chiar dacă era vorba doar de un corsar. Sperase că alianţa încheiată de tatăl său cu Scoţia, întărită de căsătoria regelui cu prinţesa engleză, avea să garanteze pacea.

— Jacob e un făţarnic, dacă a putut să ne promită pacea şi s-a căsătorit cu Mary, apoi a îngăduit astfel de atacuri! Am să-i scriu lui Mary, să-i spun să-şi prevină soţul că nu vom accepta atacuri asupra corăbiilor noastre. Ar trebui să rămînă între graniţele lor.

— Probabil că nu va asculta de ea, îi atrase atenţia Katherine.

— Nu-i vina ei, răspunse el iute. N-ar fi trebuit să fie măritată cu el. Era prea tînără, iar el, prea pornit să facă ce-şi pusese deja în minte, adică să se războiască. Dar, dacă poate, ea ne va aduce pacea. Ştie că asta a fost dorinţa tatei şi ştie că trebuie să trăim în pace. Acum suntem înrudiţi, suntem vecini.

Dar nobilii din ţinuturile de la graniţă, cei din familiile Percy şi Neville, raportau că, în ultima vreme, atacurile scoţienilor de la miazănoapte deveniseră din ce în ce mai dese şi mai îndrăzneţe. Nu încăpea îndoială că Jacob aduna prăzi de război, că-şi pusese în gînd să ia ţinutul Northumberland. Oricînd de-acum putea să pornească în marş către sud, să ia Berwick şi să meargă înainte către Newcastle.

— Cum îndrăzneşte? întrebă Henric. Cum îndrăzneşte să vină asupra noastră, să ne fure avuţiile şi să strice liniştea oamenilor noştri? Nu ştie oare că aş putea strînge oşti şi le-aş putea conduce împotriva lui chiar mîine?

— Ar fi o campanie deloc uşoară, observă Katherine, gîndindu-se la ţinuturile sălbatice de la graniţă şi la drumul lung pînă acolo. Scoţienii ar avea temei bun să lupte, avînd înaintea lor ţinuturile bogate din sud, iar englezii n-au vrut niciodată să lupte departe de casă.

— Ba ar fi uşoară, o contrazise Henric. Toată lumea ştie că scoţienii nu sînt în stare să-şi ţină oştirea pe cîmpul de luptă. Nu sînt decît nişte tîlhari. Dacă aş strînge o oştire cum trebuie, bine antrenată, hrănită şi ordonată, i-aş înfrînge într-o singură zi.

— Sigur că da, îi zîmbi Katherine. Dar nu uita că noi trebuie să strîngem oşti pentru a lupta împotriva francezilor. Sigur ai prefera să-i înfrîngi pe francezi într-o bătălie care va rămîne în istorie, decît să te ciondăneşti cu tîlharii la graniţă.

Katherine a vorbit cu Thomas Howard – Contele de Surrey, tatăl lui Edward Howard – după întrunirea Consiliului Coroanei, în timp ce toţi ceilalţi părăseau camerele regelui.

— Milord, aveţi veşti de la Edward? Mi-e dor de tînărul meu cavaler.

Bătrînul îi zîmbi radios.

— Chiar azi am primit un raport. Regele vă va spune totul. Ne-a spus că vă veţi bucura să aflaţi că favoritul vostru a obţinut o victorie.

— Adevărat?

— L-a luat prizonier pe corsarul Andrew Barton, împreună cu două corăbii de-ale lui, spuse el, mîndria străbătînd dincolo de tonul modest. Şi-a făcut doar datoria, adăugă. A făcut ceea ce trebuie să facă orice băiat din familia Howard.

— E un erou! spuse Katherine plină de entuziasm. Anglia are nevoie de mateloţi buni tot atît de mult cît de oşteni. Viitorul creştinătăţii depinde de cine stăpîneşte mările. Trebuie să avem mările în puterea noastră, aşa cum sarazinii au deşerturile. Trebuie să-i alungăm pe corsari de pe mări şi să facem simţită prezenţa corăbiilor engleze. Şi ce-aţi mai aflat? Se întoarce acasă?

— Va aduce corăbiile la Londra şi, odată cu ele, corsarul înlănţuit. Îl vom judeca şi-l vom spînzura pe cheiuri. Dar regele Jacob nu va fi prea fericit.

— Credeţi că regele scoţian vrea război? îl întrebă Katherine fără ocolişuri. Ar porni războiul pentru una ca asta? E în pericol ţara noastră?

— E în cel mai mare pericol de război în care s-a aflat vreodată, de cînd mă ştiu, îi răspunse sincer bătrînul. I-am înfrînt pe galezi şi am adus pacea la graniţa de vest, iar acum va trebui să-i îngenunchem pe scoţieni. După aceea, va trebui să ne ocupăm de irlandezi.

— Dar ei sînt o ţară separată, au regele şi legile lor, obiectă Katherine.

— Aşa erau şi galezii, pînă i-am înfrînt, sublinie el. E un ţinut prea mic pentru trei regate. Scoţienii trebuie să ni se supună.

— Le-am putea oferi un prinţ, gîndi Katherine cu voce tare. Aşa cum aţi făcut cu galezii. Al doilea născut ar putea fi Prinţ de Scoţia, aşa cum primul e prinţ de Wales şi toţi ne-am uni într-un regat supus regelui Angliei.

El fu surprins de ideea ei.

— Aşa e, încuviinţă contele. Ar fi o rezolvare bună. Loveşte-i cu putere, apoi oferă-le o pace onorabilă. Altfel, vor continua să ne muşte de călcîie ori de cîte ori ne întoarcem.

— Regele crede că oştirea lor e mică şi uşor de înfrînt, observă Katherine.

Howard îşi înăbuşi un hohot de rîs.

— Alteţa Sa n-a fost niciodată în Scoţia, spuse el. Nici la război n-a fost încă. Scoţienii sînt un duşman grozav, indiferent că e vorba de o bătălie adevărată sau de atacuri de tîlhari. Sînt un duşman mai de temut decît orice cavalerie franceză. N-au legi cavalereşti, luptă ca să cîştige şi o fac pînă la moarte. Va trebui să trimitem o oştire puternică şi un comandant iscusit.

— Ai putea s-o faci chiar tu? întrebă Katherine.

— Aş putea să încerc, îi răspunse el deschis. Sînt cea mai bună armă pe care-o aveţi în mînă acum, Alteţă.

— Ar putea s-o facă regele? întrebă ea în şoaptă.

El îi zîmbi.

— E foarte tînăr, spuse el. Nu duce lipsă de curaj, nici un om care l-a văzut la turnir nu poate spune că-i lipseşte curajul.

Şi călăreşte foarte bine. Dar la război nu e ca la turnir, iar el încă nu ştie asta. Trebuie să călărească în fruntea unei oştiri curajoase şi să se călească în cîteva bătălii mai mici înainte să ducă războiul vieţii sale – războiul pentru regatul lui. Nu pui un armăsar tînăr să atace alături de cavalerie prima dată cînd îl scoţi la luptă. Are de învăţat. Deşi e rege, are de învăţat.

— N-a fost deloc instruit într-ale războiului, spuse ea. Nu l-au pus să studieze despre bătălii trecute. Nu ştie nimic despre studiul terenului şi despre poziţionarea oştirii. Nu ştie nimic despre provizii, nici despre cum se ţine oştirea permanent în mişcare. Tatăl lui nu l-a învăţat nimic.

— Nici tatăl lui nu ştia mai nimic despre asta, spuse contele în şoaptă, doar pentru urechile ei. Prima lui bătălie a fost cea de la Bosworth, pe care a cîştigat-o în parte pentru că a avut noroc şi în parte mulţumită aliaţilor strînşi de mama lui. Era destul de curajos, dar nu un general.

— Dar de ce nu s-a asigurat că şi Henric învaţă despre arta războiului? întrebă fiica lui Ferdinand, care fusese crescută în tabăra armatei şi văzuse un plan de campanie înainte să înveţe să coasă.

— Cine s-ar fi gîndit că va avea nevoie să ştie aşa ceva? o întrebă bătrînul conte. Toţi am crezut că Arthur va fi rege.

Ea se asigură că-şi ascunde bine durerea ascuţită pe care o simţi auzind acel nume pe neaşteptate.

— Sigur, spuse ea. Sigur că da. Am uitat. Sigur că da.

— Ei bine, el ar fi fost un comandat de oşti nemaivăzut. Îl interesa cum se poartă războaiele. Citea. Studia. Vorbea cu tatăl lui, mă bătea la cap pe mine. Era perfect conştient de pericolul pe care-l reprezintă scoţienii şi avea în sînge priceperea de comandant. Îmi punea mereu întrebări despre ţinuturile de la graniţă, voia să ştie unde sînt castelele, cum arăta terenul. El ar fi putut conduce o oştire împotriva scoţienilor şi să spere într-o victorie. Tînărul Henric va fi un rege minunat cînd va învăţa tacticile militare, dar Arthur deja le ştia. Le avea în sînge.

Katherine nu-şi îngădui plăcerea de a vorbi despre el.

— Se poate, e tot ce putut spune. Dar, între timp, ce putem face să potolim atacurile scoţienilor? Ar trebui să fie înarmaţi mai bine lorzii din ţinuturile de la graniţă?

— Da, dar graniţa e lungă şi greu de păzit. Regele Jacob nu se teme de oştirea engleză condusă de rege. Nu se teme de lorzii de la graniţă.

— De ce nu se teme de noi?

El ridică din umeri, prea cavaler să spună vreo vorbă de trădare.

— Ei bine, Jacob e un războinic bătrîn. De două generaţii, ai lui nu fac decît să lupte.

— Cine putea stîrni teama lui Jacob şi l-ar face să rămînă în Scoţia, cît timp noi întărim graniţele şi ne pregătim de război? Ce l-ar întîrzia pe Jacob, ca să putem cîştiga timp?

— Nimic, spuse el, clătinînd din cap. Nimeni nu-l poate ţine în loc pe Jacob, dacă şi-a pus în minte să pornească la război. Poate doar Papa, dacă i-ar cere-o direct. Dar cine l-ar putea convinge pe Sfinţia Sa să intervină între doi monarhi creştini care se ciondănesc din pricina unui atac al corsarilor şi a unui petic de pămînt? Şi Papa are grijile sale – francezii care continuă să avanseze. Şi, oricum, orice plîngere am face noi, ar fi urmată de alta, a scoţienilor. De ce-ar interveni Papa în favoarea noastră?

— Nu ştiu, spuse Katherine. Nu ştiu ce l-ar putea convinge pe Papă să fie de partea noastră. Dacă ar putea afla cîtă nevoie avem de el! Dacă s-ar folosi de puterea lui ca să ne apere!

Întîmplător Richard Bainbridge, Arhiepiscopul de York, e la Roma şi mi-e prieten bun. Îi scriu chiar în aceeaşi seară o scrisoare prietenească – de la un apropiat pentru cineva care se află departe de casă –, îi spun noutăţile de la Londra, îi povestesc cum e vremea, cum pare să fie recolta de anul acesta şi ce preţ mai are lîna. Apoi îi povestesc despre duşmănia pe care ne-o arată regele scoţian, despre mîndria lui păcătoasă, despre modul perfid în care permite atacurile corsarilor şi – cel mai rău – despre atacurile lui necontenite la graniţa de miazănoapte. Îi mărturisesc

că mă tem tare că regele va fi nevoit să-şi apere ţinuturile din Nord şi nu va putea sări în ajutor Sfîntului Părinte în lupta sa cu francezii. Ar fi, într-adevăr, o tragedie, dacă Papa ar rămîne descoperit în faţa atacurilor, iar noi n-am putea să-l ajutăm din cauza sălbaticilor de scoţieni. Avem de gînd să ne alăturăm alianţei încheiate de tatăl meu şi să-l apărăm pe Papă; dar nu putem strînge oştire pentru Sfîntul Părinte, dacă nu suntem în siguranţă la noi acasă. Dacă ar fi după mine, nimic nu l-ar da înapoi pe soţul meu de la alianţa cu tata, cu împăratul şi cu Papa. Dar ce pot eu, o biată femeie, să fac? O biată femeie ale cărei graniţe nepăzite sînt atacate necontenit?

E cît se poate de firesc ca Richard, fratele meu întru Cristos, să meargă la Papă cu scrisoarea mea în mînă şi să-i spună cît sînt de tulburată de ameninţarea păcii de către regele Jacob al Scoţiei şi cum întreaga alianţă menită să salveze Oraşul Sfînt este pusă în pericol de vecinii noştri, care nu ştiu să se poarte bine.

Papa citeşte scrisoarea mea către Richard, o citeşte îndată şi îi scrie regelui Jacob, ameninţîndu-l cu excomunicarea dacă nu respectă pacea altui rege creştin şi graniţele asupra cărora s-a căzut de acord. E uimit aflînd că regele Jacob pune în pericol pacea creştinătăţii. Îi ia purtarea foarte în serios şi se prea poate să dea pedepse grave. Regele Jacob, silit să asculte de ce-i spune Papa, să-şi ceară iertare pentru atacuri, îi scrie lui Henric o scrisoare amară, spunîndu-i că nu avea nici un drept să-l abordeze pe Papă de unul singur, că era vorba de o ceartă între ei doi şi că nu era nevoie să dea fuga, pe la spatele lui, la Sfîntul Părinte.

— N-am idee despre ce vorbeşte, i se plînse Henric lui Katherine, pe care o găsi în grădină, jucîndu-se cu mingea, alături de doamnele de companie.

Era prea tulburat ca să intervină, ca de obicei, în joc şi să prindă mingea din aer, s-o arunce spre fata care se afla cel mai aproape de el şi să scoată strigăte de bucurie. Era prea îngrijorat ca să se joace cu ele.

— Ce tot spune? Eu n-am apelat niciodată la Papă. Nu l-am pîrît. Eu nu port vorba de colo-colo.

— Aşa e, şi ai face bine să i-o spui, îl sfătui Katherine cu seninătate, apucîndu-l de braţ şi îndepărtîndu-se de doamne.

— O să-i spun. Nu i-am zis nimic Papei şi pot s-o dovedesc.

— Se poate să-i fi spus eu arhiepiscopului cîte ceva despre cît sînt de îngrijorată şi e posibil ca el să fi vorbit cu Papa, spuse Katherine indiferent. Dar nimeni nu te poate învinovăţi de ceva, dacă soţia ta îi mărturiseşte confesorului ei că e neliniştită.

— Chiar aşa! exclamă Henric. Chiar asta am să-i spun. Şi tu n-ar trebui să-ţi faci nici o grijă.

— Da. Şi cel mai important, Jacob ştie că nu ne poate ataca fără să fie pedepsit pentru asta, Sfinţia Sa a ordonat să fie aşa.

Henric şovăi.

— N-a fost intenţia ta ca Bainbridge să-i vorbească Papei, nu-i aşa?

Ea îi zîmbi uşor.

— Sigur că nu, îi răspunse. Dar, oricum, nu tu i te-ai plîns Papei de Jacob.

El o strînse mai tare de mijloc.

— Eşti un duşman de temut. Sper să nu ne aflăm niciodată în tabere inamice. Aş pierde, cu siguranţă.

— Nu se va întîmpla una ca asta, îl asigură ea cu blîndeţe, pentru că nu voi fi niciodată altceva decît o soţie şi o regină loială şi credincioasă.

— Pot să strîng oştire cît ai bate din palme, ştii asta, îi aminti Henric. N-are de ce să-ţi fie teamă de Jacob. Nici să te prefaci că ţi-e teamă nu e nevoie. I-aş putea strivi oricînd pe scoţieni. Aş putea s-o fac la fel de bine ca oricine, ştii asta.

— Sigur că da. Dar, slavă Domnului, nu eşti nevoit s-o faci.

Toamna anului 1511

Edward Howard i-a adus pe corsarii scoţieni în lanţuri la Londra şi a fost primit ca un erou. Simpatia care i s-a arătat l-a făcut pe Henric – întotdeauna sensibil la aclamaţiile mulţimii – destul

de invidios. Vorbea din ce în ce mai des despre războiul cu scoţienii, iar cei din Consiliul Coroanei, chiar dacă îşi făceau griji în privinţa cheltuielilor de război şi se îndoiau în sinea lor de priceperea lui Henric într-ale luptei, nu puteau să nege că Scoţia reprezenta o ameninţare permanentă pentru pacea şi siguranţa Angliei.

Regina i-a abătut lui Henric atenţia de la invidia pentru Edward Howard şi tot regina i-a amintit că ar fi bine să deprindă gustul războiului pe marile cîmpuri de luptă ale Europei şi nu pe nişte dealuri ascunse de la graniţă. Cînd Henric al Angliei avea să plece la război, trebuia să se ridice împotriva regelui francez, trebuia să se alieze cu ceilalţi doi regi măreţi ai creştinătăţii. Inspirat de poveştile din copilărie despre bătăliile de la Crécy şi Azincourt, Henric s-a lăsat uşor ispitit de gîndul unei victorii glorioase împotriva Franţei.

Primăvara anului 1512

Lui Henric i-a fost greu să nu urce chiar el pe corabie cînd flota a ridicat ancora, plecînd să i se alăture regelui Ferdinand, în campania împotriva francezilor. A fost o plecare glorioasă: corăbiile au pornit cu flamurile celor mai mari case din Anglia ridicate. Era cea mai bine echipată, cea mai bine organizată flotă care plecase din Anglia de multă vreme. Katherine fusese foarte ocupată cu supravegherea şi aprovizionarea corăbiilor, armamentul, echiparea oştenilor. Şi-a amintit că mama ei era în permanenţă ocupată cît timp tatăl ei era la război, cînd avusese ocazia să înveţe o lecţie nepreţuită: o bătălie putea fi cîştigată numai dacă oştirea era echipată cum se cuvine şi avea destule provizii.

A trimis în expediţie o flotă mai bine organizată decît oricare alta care plecase din Anglia pînă atunci şi era convinsă că, sub comanda tatălui ei, aveau să-l apere pe Papă, să-i înfrîngă pe francezi, să cîştige teritorii în Franţa şi să-i facă pe englezi să

redevină mari stăpîni de pămînturi în Franţa. Comisia pentru menţinerea păcii din cadrul Consiliului Coroanei era îngrijorată, ca întotdeauna, că Anglia va fi din nou tîrîtă într-un război nesfîrşit; dar Henric şi Katherine fuseseră convinşi de profeţiile pline de încredere ale lui Ferdinand, care spunea că vor obţine victoria în scurt timp, iar englezii nu vor avea decît de cîştigat.

L-am văzut pe tata conducînd campanie după campanie toată copilăria mea. Nu l-am văzut niciodată înfrînt. Războiul mă face să-mi retrăiesc copilăria. Culorile şi sunetele şi agitaţia unei ţări aflate în război îmi aduc o bucurie adîncă. Acum, cînd sînt aliatul tatei, egalul lui, cînd pot să-l sprijin cu forţa oştirii engleze, simt că am crescut, într-adevăr. Asta şi-a dorit el de la mine, aşa îmi împlinesc destinul de fiică. Pentru asta am îndurat anii grei de aşteptare a tronului. În sfîrşit, îmi împlinesc soarta; sînt un conducător, ca tatăl meu, cum a fost mama mea. Sînt Regina Războinică şi n-am nici o îndoială în această dimineaţă însorită, cînd privesc cum flota ridică ancora, că voi fi Regina Învingătoare.

Planul era ca oştirea engleză să o întîlnească pe cea spaniolă şi să invadeze sud-vestul Franţei: Guienne şi Ducatul Aquitania. Katherine nu avea nici o îndoială că tatăl ei avea să-şi ia partea din prăzile de război, dar se aştepta ca el să-şi onoreze promisiunea de a intra în Aquitania alături de englezi şi de-a o recîştiga pentru ei. Credea că planul lui secret era să divizeze Franţa, ceea ce ar fi transformat din nou ţara prea puternică într-o mînă de regate şi ducate, le-ar fi strivit ambiţiile timp de încă o generaţie. Katherine ştia precis că tatăl ei era de părere că lumea creştină ar fi mai în siguranţă dacă Franţa ar fi fost divizată. Nu era o ţară în care să ai încredere, odată ce avea parte de bogăţiile şi puterea pe care le aduce unirea.

Mai 1512

Nici o distracţie de la curte nu era mai plăcută decît să privească navele ridicînd ancora şi plecînd, mînate din spate de un vînt puternic, într-o zi însorită; iar Henric şi Katherine s-au întors la Windsor plini de încredere că oştirea lor avea să fie cea mai puternică din creştinătate, că nu aveau cum să dea greş.

Katherine a profitat de entuziasmul lui Henric pentru corăbii ca să-l întrebe dacă nu credea că ar fi o idee bună să construiască galere, nave de luptă cu vîsle. Arthur ştiuse îndată ce e o galeră; văzuse desene şi ştia cum se dispun pentru luptă. Henric nu văzuse în viaţa lui o bătălie pe mare şi nici nu avea idee cum poate o galeră să întoarcă într-o clipă, fără pic de vînt, şi să înfrunte o corabie de război. Katherine a încercat să-i explice, dar Henric, entuziasmat peste măsură de priveliştea oferită de corăbiile cu pînzele ridicate, a jurat că voia numai nave măreţe, cu echipaje libere, glorioase.

Întreaga curte era de aceeaşi părere cu el, iar Katherine îşi dădu seama că nu avea cum să-şi impună părerea în faţa unei curţi care se entuziasma întotdeauna de ultima modă. De vreme ce flota fusese aşa de măreaţă cînd ieşise din port, toţi tinerii îşi doreau acum să fie amirali, ca Edward Howard, la fel cum în vara anului dinainte doriseră să fie cruciaţi. Nici nu voiau să audă de neajunsurile corăbiilor mari în luptă – toţi voiau să ridice ancora, cu toate pînzele sus. Toţi îşi doreau propria corabie. Henric a petrecut zile în şir prin şantierele navale şi alături de constructorii de corăbii, iar Edward Howard a cerut o flotă din ce în ce mai mare.

Katherine era de acord că aveau o flotă minunată, iar navigatorii englezi erau cei mai buni din lume, dar a spus că se gîndea să scrie la depozitul din Veneţia şi să se intereseze de costurile construcţiei unei galere, să afle dacă erau dispuşi să le-o construiască la comandă sau dacă preferau să trimită piesele în Anglia, ca să fie asamblate pe şantierele navale de acolo.

— Nu ne trebuie galere, spuse Henric indiferent. Galerele sînt bune pentru atacuri de-a lungul coastei. Noi nu suntem piraţi. Vrem corăbii mari, care să ne ducă oştirea. Vrem corăbii mari, care să le atace pe cele ale francezilor pe mare. Corabia este platforma de pe care se porneşte atacul. Cu cît e mai mare platforma, cu atît mai mulţi soldaţi încap pe ea. Ne trebuie o corabie mare pentru o bătălie pe mare.

— Sînt convinsă că aşa e, spuse ea. Dar nu trebuie să uităm de ceilalţi duşmani ai noştri. Marea e tot o graniţă şi trebuie păzită cu nave mari şi mici. Dar şi cealaltă graniţă trebuie întărită.

— Cea cu scoţienii, vrei să zici? Papa i-a prevenit. Nu mă aştept să ne facă necazuri.

Ea zîmbi. Nu i-ar fi spus niciodată deschis că nu e de acord cu el.

— Sigur, încuviinţă ea. Arhiepiscopul ne-a cîştigat un răgaz. Dar anul viitor, sau peste doi ani, va trebui să luptăm cu scoţienii.

Vara anului 1512

Apoi, părea că lui Katherine nu i-a rămas altceva de făcut decît să aştepte. Toţi păreau să aştepte. Oştirea engleză se afla la Fuenterrabia, unde aştepta ca spaniolii să i se alăture pentru a invada sudul Franţei. Căldura verii i-a copleşit în timp ce stăteau fără să facă nimic, mîncau prost şi beau ca nişte lunatici însetaţi. Katherine era singura din consiliul lui Henric care ştia bine că arşiţa din miezul verii spaniole putea ucide o oştire întreagă cît timp stătea, în aşteptarea ordinelor. Şi-a ascuns temerile de Henric şi de cei din consiliu, dar i-a scris în secret tatălui ei, întrebîndu-l ce planuri avea, l-a abordat pe ambasadorul acestuia, să-l întrebe ce dorea tatăl ei să facă oştirea engleză şi cînd aveau să pornească.

Tatăl ei, care-şi conducea propria oştire şi era pe drum, nu i-a răspuns; iar ambasadorul nu ştia nimic.

Vara se apropia de sfîrşit, iar Katherine nu i-a scris din nou. Într-o clipă amară, nerecunoscînd nici măcar pentru sine asta, şi-a dat seama că nu era aliatul tatălui ei pe tabla de şah a Europei; era doar un biet pion în planurile lui. N-a fost nevoie să întrebe care era strategia tatălui ei; odată ce oştirea engleză era pe poziţii, iar el n-a folosit-o, şi-a dat seama singură.

În Anglia vremea se răcea, dar în Spania era încă arşiţă. În sfîrşit, Ferdinand găsise o întrebuinţare pentru aliaţii lui, dar cînd a trimis după ei şi le-a ordonat să-şi petreacă iarna în campanie, aceştia au refuzat să-i răspundă. S-au revoltat împotriva conducătorilor şi au cerut să se întoarcă acasă.

Iarna anului 1512

N-a fost nici o surpriză pentru Katherine, cum n-a fost nici pentru cei mai cinici din Consiliu, cînd oştirea engleză s-a întors acasă în decembrie, în zdrenţe şi acoperită de ruşine. Lordul Dorset, disperat că nu primise nici un fel de veşti sau întăriri de la regele Ferdinand, avînd dinainte oştenii revoltaţi, înfometaţi, epuizaţi, pierduse deja două mii de soldaţi care se îmbolnăviseră, şi se tîra spre casă acoperit de dezonoare, după ce plecase atît de glorios.

— Ce s-o fi întîmplat? se năpusti Henric în camerele lui Katherine, făcîndu-le semn doamnelor de companie să iasă.

Mai avea puţin şi plîngea de furie şi de ruşinea înfrîngerii. Nu-i venea să creadă că oştirea lui, atît de măreaţă la plecare, se întorcea într-o asemenea stare. Primise scrisori de la socrul lui, în care acesta se plîngea de purtarea aliaţilor englezi – fusese făcut de ruşine în Spania şi în faţa duşmanului său, Franţa. A dat fuga la Katherine, singura persoană din lume care i-ar fi putut împărtăşi surpriza şi spaima. Aproape că se bîlbîia de tulburare; era prima dată de la urcarea pe tron cînd ceva nu mergea cum trebuie şi se gîndea – ca un băieţel – că lui nu-i putea merge nimic rău.

Îi iau mîinile într-ale mele. Aştept clipa asta încă din vară, cînd mi-am dat seama că oştirea engleză nu va lua parte la nici o bătălie. Imediat ce au ajuns şi nu au fost trimişi la luptă, mi-am dat seama că am fost păcăliţi. Mai rău, am fost păcăliţi chiar de tatăl meu.

Nu sînt neghioabă. Îl cunosc pe tata ca om şi conducător de oşti deopotrivă. Cînd nu i-a trimis la luptă pe englezi în ziua în care au sosit, mi-am dat seama că are alte planuri cu ei şi că le tăinuieşte de noi. Tata n-ar lăsa niciodată nişte oşteni buni în tabără, să stea la taclale, să bea şi să se îmbolnăvească. Am fost în campanie cu tata toată copilăria mea, nu l-am văzut niciodată să-i lase pe oameni să stea degeaba. Mereu îi ţine în mişcare, îi pune la muncă şi îi ţine departe de necazuri. Nici un cal din grajdurile tatei nu are un gram de grăsime în plus; se poartă la fel cu oamenii.

I-a lăsat pe englezi să putrezească în tabără pentru că avea nevoie ca ei să stea chiar acolo unde erau – în tabără. Nu-i păsa că se îmbolnăveau şi leneveau. Lucrul acesta m-a făcut să mă uit din nou pe hartă şi atunci mi-am dat seama ce era în mintea lui. Se folosea de ei ca de o contragreutate – o diversiune pasivă. Am citit rapoartele pe care le-au scris comandanţii noştri la sosire, am aflat că se plîngeau că stau fără rost, că făceau exerciţii la graniţă şi vedeau oştirea franceză, fiind la rîndul lor văzuţi, dar nu primeau nici un ordin să atace; şi am ştiut că am dreptate. Tata ţinea oştirea engleză în loc în Fuenterrabia, pentru ca francezii, îngrijoraţi de o asemenea forţă chiar în coasta lor, să-şi alinieze armata în apărare. Dacă erau ocupaţi să se apere de englezi, nu-l mai puteau ataca pe tata, care, vesel şi nestînjenit, de unul singur, în fruntea oştirii lui, a intrat triumfător în Navarra şi s-a ales cu ceea ce-şi dorea de atîta timp, fără să fie vreo clipă în vreun pericol.

— Dragul meu, oştirea ta n-a fost judecată şi n-a avut nici o vină, îi spun tînărului meu soţ îndurerat. Nimeni nu se îndoieşte de curajul englezilor. Nimeni nu se îndoieşte de tine.

— Spune că..., îmi flutură el scrisoarea dinaintea ochilor.

— N-are importanţă ce spune, îi răspund răbdătoare. Trebuie să fii atent la ce face.

Întoarce spre mine un chip atît de îndurerat, încît nu mă îndur să-i spun că tata s-a folosit de el, că l-a luat drept un neghiob, s-a folosit de oştirea lui, s-a folosit chiar şi de mine ca să cîştige Navarra.

— Tata şi-a luat plata înainte de a-şi face treaba, asta-i tot, îi spun cu încredere. Acum trebuie să-l punem la treabă.

— Ce vrei să spui? întreabă Henric, încă nedumerit.

— Să mă ierte Dumnezeu că spun una ca asta, dar tata e un maestru al jocului dublu. Dacă facem înţelegeri cu el, va trebui să învăţăm să fim la fel de şireţi ca el. A încheiat un tratat cu noi şi a spus că vom fi aliaţi în războiul cu Franţa, dar tot ce-am făcut noi a fost să-i permitem să cîştige Navarra, trimiţîndu-ne oştirea şi apoi aducîndu-o acasă.

— Au fost făcuţi de ruşine. Eu am fost făcut de ruşine.

Nu înţelege ce vreau să-i spun.

— Oştirea ta a făcut exact ce voia tata să facă. Dacă priveşti lucrurile aşa, a fost o campanie de succes.

— N-au făcut nimic! Mi se plînge că nu-s buni de nimic!

— I-au ţinut în loc pe francezi nefăcînd nimic. Gîndeşte-te! Francezii au pierdut Navarra.

— Vreau să-l trimit pe Dorset în faţa curţii marţiale!

— Da, putem face asta, dacă vrei. Dar avem încă oştirea noastră, n-am pierdut decît două mii de oameni, iar tata e aliatul nostru. Ne-a rămas dator anul acesta. La anul, te poţi întoarce în Franţa, şi de data asta tata va lupta pentru noi; nu noi pentru el.

— Spune că va cuceri Guienne pentru mine, o spune de parcă eu n-aş fi în stare s-o fac de unul singur! Îmi vorbeşte de parcă aş fi un molîu cu o oştire care nu-i bună de nimic.

— Foarte bine, îi spun, luîndu-l prin surprindere. Lasă-l să cucerească Guienne pentru noi.

— Vrea să-l plătim.

— Să plătim. Ce importanţă are, atîta timp cît tata e de partea noastră cînd mergem la război împotriva Franţei? Dacă ia Guienne pentru noi, nu avem decît de cîştigat; dacă n-o face, dar le abate atenţia francezilor cînd invadăm nordul, la Calais, tot numai de cîştigat avem.

Pentru o clipă, rămîne cu gura căscată şi mă priveşte, ameţit. Apoi pricepe ce vreau să zic.

— Să-i ţină în loc pe francezi pentru noi, iar noi să avansăm, aşa cum am făcut noi pentru el?

— Chiar aşa.

— Să-l folosim aşa cum ne-a folosit el pe noi?

— Da.

E uimit.

— Tatăl tău te-a învăţat aşa ceva? Să plănuieşti o campanie de parcă ar fi un joc de şah în care trebuie să muţi piesele?

Clatin din cap.

— Nu intenţionat. Dar nu se poate trăi lîngă un om ca tata fără să deprinzi arta diplomaţiei. Ştiai că Machiavelli însuşi l-a numit prinţul perfect? N-ai fi putut trăi la curtea tatălui meu - cum am trăit eu -, nu te-ai fi putut afla în campanie alături de el, ca mine, fără să înţelegi că ţelul lui în viaţă este să profite. Am învăţat de la el zi de zi; n-aveam cum altfel, am învăţat doar privindu-l. Ştiu cum gîndeşte. Ştiu cum gîndeşte un general.

— Dar cum ţi-a venit ideea să intrăm prin Calais?

— Ah, dragul meu, ar putea Anglia să intre în Franţa pe altundeva? Tata poate să lupte pentru noi în sud şi rămîne de văzut dacă ne poate cuceri Guienne. Poţi să fii sigur că are s-o facă dacă are ceva de cîştigat din asta. Şi, oricum, cît timp el e ocupat cu asta, francezii nu vor putea apăra Normandia.

Henric îşi recîştigă pe dată încrederea.

— Voi merge chiar eu, declară el. Voi merge pe cîmpul de luptă. Tatăl tău nu va mai putea critica modul în care e condusă oştirea engleză, dacă fac chiar eu lucrul ăsta.

Pentru o clipă, şovăi. Chiar şi joaca de-a războiul e periculoasă, şi cît timp nu avem un moştenitor, Henric e cît se poate de preţios. Fără el, siguranţa Angliei va fi sfîşiată de sute de pretendenţi la tron. Dar nu-l voi putea controla dacă-l ţin ascuns, cum a făcut bunica lui. Henric va trebui să înveţe ce e un război, iar eu ştiu bine că va fi în siguranţă în timpul unei campanii conduse de tata, care vrea să rămîn pe tron la fel de mult ca mine; şi va fi, negreşit, mai în siguranţă dacă îi înfruntă pe

cavalerii francezi, decît pe scoțienii ucigași. Mai mult, am un plan secret. Și pentru asta am nevoie ca el să fie plecat din țară.

— Da, așa vei face, îi spun. Și vei avea cea mai bună armură, cel mai puternic cal și cea mai frumoasă gardă pe care le-a avut vreun rege pe cîmpul de luptă.

— Thomas Howard spune că trebuie să renunțăm la lupta cu francezii pînă cînd reușim să-i învingem pe scoțieni.

Scutur din cap.

— Vei lupta în Franța, așa cum cere alianța dintre cei trei regi, îl asigur. Va fi un război măreț, unul de care-și va aminti toată lumea. Scoțienii sînt un pericol neînsemnat, pot să aștepte; în cel mai rău caz, își vor continua atacurile lor meschine la graniță. Și, dacă vor invada nordul cît ești tu la război, sînt oricum atît de neînsemnați, încît și eu aș putea conduce o expediție împotriva lor, în timp ce tu porți războiul adevărat în Franța.

— Tu? întreabă el.

— De ce nu? Nu suntem noi un rege și o regină tineri, ajunși pe tron în putere? Cine să ne contrazică?

— Nimeni! Nu voi îngădui să fiu abătut de la treburile mele, declară Henric. Eu voi cuceri pămînturile franceze, iar tu ne vei apăra de scoțieni.

— Așa voi face, îi promit.

Este chiar ceea ce-mi doresc.

Primăvara anului 1513

Toată iarna, Henric n-a vorbit decît despre război, iar în primăvară Katherine a început să adune oştire şi provizii pentru pregătirea invaziei nordului Franţei. Tratatul cu Ferdinand cerea ca el să invadeze Guienne în numele Angliei în acelaşi timp cu invazia trupelor engleze în Normandia. Sfîntul Împărat Roman, Maximilian, avea să se alăture oştirii engleze în bătălia din Nord. Era un plan fără cusur, dacă cele trei oştiri atacau în acelaşi timp, dacă îşi erau credincioşi unii altora.

Nu m-a mirat deloc să aflu că tata ducea tratative pentru încheierea păcii cu Franţa chiar în timpul în care Thomas Wolsey, mîna mea dreaptă, omul care împarte pomenile regale, trimitea scrisori în toate oraşele Angliei, cerînd să afle cîţi oameni pot fi strînşi pentru războiul cu Franţa. Ştiam că tata nu se va gîndi decît la supravieţuirea Spaniei: Spania înainte de toate. Nu-l învinovăţesc pentru asta. Acum, cînd sînt regină, înţeleg mai bine ce înseamnă să-ţi iubeşti ţara cu atîta pasiune, încît să poţi trăda orice – chiar şi propriul copil, cum face el – ca s-o aperi. Tata – pus, pe de o parte, în faţa unui război sîngeros din care nu are multe de cîştigat şi pe de altă parte în faţa unei păci avantajoase – alege pacea şi prietenia Franţei. Ne-a trădat tăinuind totul şi m-a dus de nas chiar şi pe mine.

Cînd ies la iveală veştile despre făţărnicia lui, el dă vina pe ambasadorul lui şi pe scrisorile care s-ar fi pierdut pe drum. E totul şubred; dar nu mă plîng. Tata ni se va alătura îndată ce va părea că suntem pe cale să cîştigăm. Cel mai important pentru

mine acum este ca Henric să plece la război în Franța și să mă lase să mă ocup de scoțieni.

— Trebuie să învețe cum se conduc oamenii în luptă, îmi spune Thomas Howard. Nu cum se duc băiețandrii la bordel – îmi cer scuze, Alteță.

— Știu, îi răspund. Trebuie să-și cîștige un renume. Dar e atît de periculos!

Bătrînul oștean îmi acoperă mîna cu a lui.

— Foarte puțini regi mor în luptă, spune el. Nu vă gîndiți la regele Richard, pentru că el s-a aruncat în calea săbiilor. Știa că a fost trădat. În cel mai rău caz, regii sînt răscumpărați. E mult mai periculos să înzestrați oștirea și s-o trimiteți în Franța, prin strîmtoare, ca apoi să puteți lupta cu scoțienii, folosind ce oameni au mai rămas.

Pentru o clipă nu spun nimic. Nu mi-am dat seama că mi-a înțeles planul.

— Cine e de părere că asta am de gînd să fac?

— Doar eu.

— Ai vorbit cu cineva?

— Nu, răspunde el neclintit. Cea mai mare datorie a mea e cea față de Anglia și cred că aveți dreptate. Trebuie să scăpăm odată de scoțieni și ar fi cel mai bine s-o facem cît timp regele se află în siguranță, peste hotare.

— Văd că de siguranța mea nu-ți faci prea multe griji.

El ridică din umeri și zîmbește.

— Doar sunteți regina, spune. O regină mult iubită, se prea poate. Dar putem oricînd să avem altă regină. Un alt rege Tudor nu avem.

— Știu, spun.

E un adevăr limpede ca lumina zilei. Eu pot fi înlocuită, iar Henric, nu. Nu înainte să zămislesc un fiu Tudor.

Thomas Howard mi-a ghicit planul. N-am nici o îndoială în privința datoriei mele. E așa cum m-a învățat Arthur – cel mai mare pericol pentru siguranța Angliei vine din Nord, din partea scoțienilor, așa că trebuie să mă îndrept către Nord. Henric trebuie

încurajat să-și îmbrace cea mai frumoasă armură și să plece împreună cu prietenii lui minunați într-un fel de turnir măreț împotriva Franței. Dar la hotarul de miazănoapte vor fi de rezolvat treburi sîngeroase; o victorie acolo ne va asigura liniștea pentru cîteva generații. Dacă vreau ca Anglia să fie sigură pentru mine, pentru fiul meu nenăscut și pentru regii care vor urma, trebuie să-i înfrîng pe scoțieni.

Chiar dacă nu voi avea niciodată un fiu, chiar dacă nu voi avea temei să merg la Walsingham, să-i mulțumesc Fecioarei pentru fiul pe care mi l-a dăruit, tot îmi voi fi făcut prima și cea mai importantă datorie - voi fi salvat iubita mea Anglie, dacă îi înving pe scoțieni. Chiar de-ar fi să mor făcînd asta.

Îl încurajez în continuare pe Henric și nu-i îngădui să-și piardă cumpătul sau voința. Mă împotrivesc Consiliului Coroanei, care e de părere că firea nestatornică a tatei e un motiv în plus să nu pornim la război. În parte, sînt de acord cu ei. Cred că nu avem un motiv real să ne războim cu Franța și nici nu avem mare lucru de cîștigat dacă o facem. Dar știu că Henric își dorește la nebunie să plece la război și consideră Franța dușmanul lui, iar regele Ludovic îi e rival. Vreau ca Henric să nu-mi stea în cale vara aceasta, cînd am de gînd să-i îngenunchez pe scoțieni. Știu că numai un război glorios poate să-i abată atenția. Vreau acest război nu pentru că sînt înverșunată împotriva Franței sau fiindcă vreau să-i arăt tatei cît suntem de puternici; vreau război fiindcă îi avem pe francezi la Sud și pe scoțieni la Nord și e nevoie să luptăm cu unii și să ne jucăm cu ceilalți pentru siguranța Angliei.

Îmi petrec ore în șir în genunchi, în capela regală; dar Arthur e cel cu care vorbesc în visările mele nesfîrșite și tăcute. „Sînt convinsă că am dreptate, iubitule" șoptesc în mîinile încleștate. „Sînt încredințată că ai avut dreptate cînd m-ai prevenit în legătură cu pericolul scoțienilor. Va trebui să-i supunem, altfel nu vom avea niciodată un regat care să poată trăi în pace. Dacă lucrurile vor merge așa cum doresc eu, anul acesta se va hotărî soarta Angliei. Dacă lucrurile vor merge așa cum vreau eu, îl

voi trimite pe Henric să lupte cu francezii, iar eu mă voi ridica împotriva scoţienilor, şi soarta noastră poate fi hotărîtă. Ştiu că scoţienii sînt un pericol mai mare. Toţi se gîndesc la francezi – fratele tău nu se gîndeşte la altceva –, dar oamenii aceştia nu ştiu nimic despre război. Oricît de mult l-ai urî, duşmanul de dincolo de mare e mai mic decît cel care-ţi poate trece hotarele într-o singură noapte".

Aproape că-l văd în penumbra din spatele pleoapelor mele coborîte. „O, da", îi spun zîmbind. „Poate crezi că o femeie nu e în stare să conducă o oştire. Poate crezi că o femeie nu poate purta armura. Dar eu ştiu mai multe despre războaie decît orice bărbat de la curtea asta paşnică. Aceasta e o curte devotată turnirului, toţi tinerii cred că războiul e o joacă. Dar eu ştiu cu adevărat ce e războiul. Eu l-am văzut cu ochii mei. Anul acesta mă vei vedea pornind la luptă călare, cum făcea mama mea. Mă vei vedea cum îl înfrunt pe duşmanul nostru – singurul care contează cu adevărat. Acum aceasta e ţara mea, chiar tu ai făcut-o ţara mea. Iar eu o voi apăra pentru tine, pentru mine şi pentru moştenitorii noştri.

Pregătirile englezilor pentru războiul cu Franţa s-au desfăşurat cu repeziciune; Katherine şi Thomas Wolsey, ajutorul ei credincios, se ocupau zilnic de listele oamenilor strînşi de fiecare oraş în parte, de adunarea proviziilor pentru oştire, de fabricarea armurilor şi pregătirea celor care se oferiseră să lupte, de pregătirea atacului, a retragerii şi a conducerii. Wolsey a observat că regina avea doua liste cu oameni, de parcă ar fi strîns două oştiri separate.

— Credeţi că va trebui să luptăm şi cu scoţienii, nu numai cu francezii? o întrebă el.

— Sînt convinsă de asta.

— Scoţienii se vor repezi asupra noastră de îndată ce oştirea pleacă în Franţa, spuse el. Va trebui să ne întărim graniţele.

— Eu sper să facem mai mult de-atît, fu tot ce spuse ea.

— Alteţa Sa regele nu trebuie abătut de la războiul său cu francezii, sublinie el.

Ea nu i se destăinui, aşa cum ar fi dorit el.

— Ştiu, trebuie să ne asigurăm că pleacă la Calais în fruntea unei oştiri puternice. Nu trebuie abătut de la asta în nici un fel.

— Va trebui să lase cîţiva oameni acasă, pentru a ne apăra de scoţieni. Vor ataca negreşit, o preveni el.

— Paznici la hotare, spuse ea, ca şi cum ar fi fost lipsit de importanţă.

Tînărul şi frumosul Edward Howard, îmbrăcat cu o mantie nouă, albastră ca marea, veni să-şi ia rămas-bun de la Katherine în timp ce flota se pregătea să ridice ancora. Avea ordine precise de a-i asedia pe francezi în port sau, dacă era posibil, de a lupta cu ei pe mare.

— Dumnezeu să te binecuvînteze, spuse regina, auzind cum propriul glas tremură uşor de emoţie. Dumnezeu să te binecuvînteze, Edward Howard, şi să ai parte de norocul care te însoţeşte întotdeauna.

El făcu o plecăciune adîncă.

— Am norocul unui om aflat în graţiile unei regine măreţe, care slujeşte o ţară măreaţă, spuse el. E o onoare să-mi slujesc ţara, regele şi... pe voi, regina mea, adăugă şoptind tainic.

Katherine zîmbi. Toţi prietenii lui Henric erau înclinaţi să se considere personaje de legendă. Camelot nu le dispărea niciodată cu totul din minte. Încă de cînd devenise regină, Katherine fusese pentru ei o doamnă din legendele cavalereşti. Îi plăcea Edward Howard mai mult decît oricare alt tînăr curtean. Voioşia lui senină şi firea iubitoare îl făceau plăcut tuturor, iar pasiunea lui pentru corăbii şi felul în care conducea flota o făceau pe Katherine - care era de părere că siguranţa Angliei depindea de siguranţa mărilor - să-l îndrăgească.

— Eşti cavalerul meu şi sînt convinsă că vei aduce glorie pentru numele tău şi pentru al meu, îi spuse ea şi văzu cum ochii îi strălucesc de plăcere cînd şi-a coborît capul ca să-i sărute mîna.

— Vă voi aduce cîteva corăbii franceze la întoarcere, îi promise el. V-am adus piraţi scoţieni, acum veţi avea parte de galioane franceze.

— Chiar mi-ar fi de folos, spuse ea cu toată convingerea.

— Le veți avea, chiar de-ar fi să mor.

Ea ridică un deget.

— Ba să nu mori, îl preveni. Am nevoie și de tine.

Îi întinse cealaltă mînă.

— Mă voi gîndi la tine în fiecare zi și te voi pomeni în rugăciunile mele, îi promise.

El se ridică și, rotindu-și mantia nouă, ieși.

E ziua de Sfîntul Gheorghe și noi încă așteptăm vești despre flota engleză, cînd intră un sol cu chipul întunecat. Henric e lîngă mine cînd tînărul ne dă vestea; în sfîrșit, ne spune despre bătălia pe mare pe care Edward era atît de convins că o va cîștiga, despre care noi eram atît de siguri că va dovedi forța corăbiilor noastre în fața francezilor. Cu tatăl său alături, aflu care a fost soarta lui Edward, care fusese atît de sigur că va ancora la Londra, pe Tamisa, un galion francez.

A țintuit flota franceză la Brest, iar ei n-au avut curajul să iasă. A fost prea nerăbdător ca să-i aștepte să facă următoarea mișcare; prea tînăr să joace un joc de durată. A fost un neghiob, dragul de el, la fel ca jumătate din curteni, încredințați că sînt de neînvins. A pornit la luptă ca un băiețandru fără teamă de moarte, care nu știe ce e moartea, care nu se teme nici că ar putea muri. La fel ca granzii copilăriei mele, a crezut că teama e o boală care nu se va lipi de el. A crezut că Dumnezeu îl apără mai mult decît pe ceilalți și că nimic nu-l poate atinge.

Flota engleză nu putea înainta, iar cea franceză se afla la adăpost, în port, așa că el a trimis cîteva bărci cu vîsle în bătaia armelor franceze. Asta n-a dus decît la pierdere, la pierderea de vieți, la pierderea vieții lui – și numai pentru că n-a avut răbdare să aștepte, fiind prea tînăr și necugetat. Îmi pare rău că te-am trimis la pieire, dragul meu Edward, scumpul meu tînăr neghiob. Dar apoi îmi amintesc că nici soțul meu nu e mai în vîrstă și, cu siguranță, nici mai înțelept; și, pe deasupra, știe chiar mai puține despre război; chiar și eu, o femeie de douăzeci și șapte

de ani, căsătorită cu un tînăr care de-abia a ajuns la vîrsta majoratului, cad în greşeala de-a mă crede de neînvins.

Edward însuşi a plecat în fruntea trupelor, către nava amiralului francez – dovedind un curaj nemaipomenit – şi oamenii lui l-au dezamăgit aproape imediat – Dumnezeu să-i ierte – cerîndu-i să se retragă cînd bătălia a devenit prea grea pentru ei. Au sărit de pe puntea corăbiei franceze în bărcile lor cu vîsle, unii dintre ei au sărit direct în mare, încercînd îngroziţi să scape de ploaia de gloanţe care cădeau în jurul lor ca grindina. Au fugit, lăsîndu-l să lupte ca un nebun, cu spatele la catarg, împungînd în jurul lui cu sabia şi fără speranţă în faţa atîtor oameni. A reuşit să fugă într-o parte, şi dacă acolo l-ar fi aşteptat o barcă, ar fi putut sări pe ea. Dar plecaseră. Şi-a smuls de la gît fluierul de aur, de comandant, şi l-a aruncat în mare, departe, ca francezii să nu i-l poată lua, apoi s-a întors să-i înfrunte din nou. A căzut luptînd, străpuns de o duzină de săbii; a alunecat şi a căzut, sprijinindu-se într-un braţ şi luptînd încă, parînd loviturile cu sabia. Apoi un tăiş flămînd i-a sfîşiat braţul care ţinea spada şi n-a mai luptat. Ar fi putut să se dea deoparte şi să-i onoreze curajul; dar n-au făcut-o. L-au încolţit în continuare şi s-au năpustit asupra lui, ca nişte cîini flămînzi asupra unei bucăţi de piele în tîrgul de la Smithfield. A murit înjunghiat de o sută de ori.

I-au aruncat trupul în mare; atît de puţin le-a păsat de el acestor soldaţi francezi, acestor aşa-zişi creştini. Ar fi putut fi nişte sălbatici, ba chiar mauri, la cîtă milă creştinească au arătat că au. Nu s-au gîndit la miruire, la vreo rugăciune pentru cei morţi, la o înmormîntare creştinească, deşi era un preot de faţă cînd a murit. L-au aruncat în mare de parcă ar fi fost mîncare stricată, pe care o dădeau la peşti.

Apoi şi-au dat seama că era Edward Howard, Edward Howard al meu, amiralul flotei engleze şi fiul unuia dintre cei mai de vază oameni din Anglia şi le-a părut rău că l-au aruncat peste bord ca pe un cîine mort. Nu pentru onoare – nu, n-ar fi ei în stare de asta –, ci pentru că ar fi putut cere răscumpărare pentru

el de la familia lui; şi Dumnezeu ştie că am fi plătit oricît ca să ni-l dea înapoi de dragul de Edward. Şi-au trimis matrozii cu bărci şi cîrlige, ca să-i pescuiască trupul. I-au trimis după leşul lui de parcă l-ar fi recuperat după un naufragiu. I-au scos maţele ca unui crap, i-au smuls inima şi au sărat-o ca pe cod, i-au furat hainele drept suvenir şi l-au trimis la curtea franceză. Au tăiat în bucăţi ce mai rămăsese din el, apoi ni le-au trimis tatălui lui şi mie.

Cruzimea acestei poveşti îmi aminteşte de Hernando Perez del Pulgar, care a condus un atac curajos în Alhambra. Dacă l-ar fi prins, l-ar fi ucis, dar cred că nici măcar maurii nu i-ar fi smuls inima de dragul distracţiei. L-ar fi considerat un duşman însemnat, un om demn de onoare. Ne-ar fi înapoiat trupul lui, cu cavalerismul care-i caracteriza. Dumnezeu ştie că ar fi scris chiar un cîntec despre el într-o săptămînă; s-ar fi cîntat în lungul şi-n latul Spaniei în două săptămîni, iar într-o lună ar fi construit o fîntînă care să-i comemoreze frumuseţea. Ei erau mauri; dar dădeau dovadă de o blîndeţe care acestor creştini le lipseşte cu desăvîrşire. Cînd mă gîndesc la francezii aceştia, îmi e ruşine să-i numesc pe mauri „barbari".

Henric e îndurerat de cele întîmplate şi de înfrîngerea suferită de ai noştri, iar tatăl lui Edward îmbătrîneşte cu zece ani în zece minute, cît îi ia solului să-i spună că trupul fiului său se află afară, într-un car, dar hainele lui au fost trimise drept trofeu către Madame Claude, fiica regelui Franţei, iar inima îi e ţinută drept suvenir de amiralul francez. Nu-l pot alina pe nici unul dintre ei, sînt şi eu prea mîhnită. Merg în capelă şi-mi duc tristeţea în faţa Fecioarei, care ştie prea bine cum e să iubeşti un fiu şi să-L vezi cum iese să-Şi înfrunte moartea. Şi cînd îngenunchez jur că francezii vor regreta ziua în care l-au răpus pe campionul meu. Vor plăti pentru mîrşăvia lor. Nu-i voi ierta niciodată.

Vara anului 1513

Moartea lui Edward Howard a făcut-o pe Katherine să pregătească şi mai temeinic plecarea oştirii engleze către Calais. Chiar dacă era adevărat că Henric urma să plece la o imitaţie de război, aveau să fie folosite gloanţe şi tunuri adevărate, săbii şi săgeţi, iar ea dorea ca acestea să fie bine lucrate şi să nu dea greş. Ea ştiuse dintotdeauna ce înseamnă un război, dar după moartea lui Edward Howard îşi dădea şi Henric seama, pentru prima dată, că nu era vorba de poveşti din cărţi; nu semăna deloc cu un turnir. Un tînăr de vază, strălucit, ca Edward Howard, putea să plece la luptă şi să se întoarcă acasă măcelărit, într-un car. Spre cinstea lui, pe Henric nu l-a părăsit curajul cînd şi-a dat seama de acest adevăr, văzîndu-l pe tînărul Thomas Howard luîndu-i locul fratelui său şi pe tatăl lui Edward chemîndu-şi arendaşii, apoi cerîndu-le să strîngă oştire pentru a-şi răzbuna fiul.

Au trimis primele trupe la Calais în mai, iar Henric se pregătea să-i urmeze cu restul oştirii în iunie. Era mai serios ca niciodată.

Katherine şi Henric au pornit călare, încet, străbătînd Anglia de la Greenwich pînă la Dover, unde Henric avea să se îmbarce. Oraşele prin care au trecut şi-au strîns oamenii ca să-i sărbătorească. Henric şi Katherine aveau cai albi, superbi, iar regina călărea bărbăteşte, cu mantia albastră fluturînd în jurul ei. Alături de ea, Henric era magnific – mai înalt decît oricare dintre oşteni, mai puternic decît cei mai mulţi dintre ei, cu părul auriu şi numai zîmbet.

Cînd plecau din cîte un oraş, dimineaţa, amîndoi purtau armuri asortate, din aur şi argint. Katherine nu purta decît platoşa şi coiful de metal lucrat cu grijă şi ornat cu modele din aur. Henric purta armura completă, din cap pînă-n picioare, de fiecare dată, indiferent cît era de cald. Mergea călare, cu viziera ridicată, cu ochii albaştri strălucind şi cu o diademă de aur în jurul coifului. Stegarii care purtau însemnele lui Katherine se aflau de o parte a lor, iar cei ai lui Henric de cealaltă, iar cînd oamenii vedeau rodia lui Katherine şi trandafirul lui Henric strigau: „Dumnezeu să-l binecuvînteze pe rege!" şi „Dumnezeu s-o binecuvînteze pe regină!". Cînd plecau dintr-un oraş, cu oştenii după ei şi arcaşii înainte, lumea se aduna de o parte şi de alta a străzilor cale de o poştă să-i privească şi aruncau petale şi boboci de trandafir în calea cailor lor. Toţi oştenii aveau un trandafir prins la guler sau la pălărie şi cîntau în timp ce mărşăluiau: de obicei cîntece vechi şi deocheate, dar şi balade compuse de Henric.

Le-a luat aproape două săptămîni să ajungă la Dover. Dar timpul nu fusese pierdut, fiindcă în fiecare oraş prin care trecuseră adunaseră provizii şi oşteni. Oricare bărbat din ţinut îşi dorea să se alăture oştirii ca să apere Anglia împotriva Franţei. Oricare fată îşi dorea să poată spune că iubitul ei a plecat în armată. Întreaga ţară se unise în dorinţa de-a se răzbuna pe francezi. Şi întreaga ţară era convinsă că o oştire tînără condusă de un rege tînăr are sorţi de izbîndă.

Sînt mai fericită – îmi dau seama de asta – decît am fost vreodată, de la moartea fiului meu. Sînt mai fericită decît aş fi crezut că e posibil. Henric vine în patul meu în fiecare noapte în timpul călătoriei către coastă, printre sărbători şi dansuri; e al meu cu gîndul, fapta şi cuvîntul. Pleacă într-o campanie organizată de mine, atenţia i-a fost abătută de la războiul adevărat pe care îl voi purta eu şi nu spune o vorbă, nu-i trece prin minte un gînd pe care să nu îl împărtăşească cu mine. Mă rog ca într-una dintre aceste nopţi, cînd călătorim către Sud, spre coastă, în

încordarea pe care ne-o pricinuieşte războiul, să zămislim un prunc; încă un fiu, încă un trandafir al Angliei, la fel ca Arthur.

Mulţumită lui Katherine şi lui Thomas Wolsey, toate pregătirile pentru îmbarcare au decurs fără probleme. De data aceasta n-au mai existat întîrzieri pricinuite de noi ordine sosite în ultima clipă şi nici n-au mai fost uitate lucruri importante, care apoi să fie cerute cu disperare în ultimul ceas. Corăbiile lui Henric – patru sute la număr – vopsite în culori vii, cu flamurile în vînt şi cu pînzele sus, îi aşteptau pe oşteni ca să-i ducă în Franţa. Corabia lui Henric, toată aurie, strălucitoare, cu dragonul roşu fluturînd la pupa, se legăna uşor pe valuri, ancorată în doc. Garda regală – minunat pregătită, îmbrăcată în noua livrea a Tudorilor, verde cu alb, decorată cu paiete –, era aliniată pe chei; cele două armuri incrustate cu aur erau împachetate, deja pe corabie, iar caii lui albi, anume dresaţi pentru această ocazie, se aflau în boxele lor. Pregătirile fuseseră la fel de meticuloase ca pentru un bal mascat de la curte, iar Katherine ştia că mulţi dintre tineri aşteptau să meargă la război la fel de nerăbdător cum aşteptau să se distreze.

Totul era pregătit pentru plecarea lui Henric în Franţa şi, după o scurtă ceremonie pe malul mării, la Dover, Henric a luat sigiliul de stat şi a învestit-o pe Katherine drept regent, Guvernator al ţinutului şi Căpitan al oştirii care avea să apere ţara.

Mă asigur că am un aer grav şi solemn cînd mă numeşte regent, îi sărut mîna şi apoi îl sărut pe gură, să-i urez noroc. Dar cînd corabia lui e trasă de la mal cu ajutorul luntrilor, cînd iese din port şi ridică pînzele în bătaia vîntului, pornind către Franţa, îmi vine să cînt în gura mare de bucurie. N-am lacrimi pentru soţul care pleacă, fiindcă m-a lăsat în urmă avînd tot ce mi-am dorit vreodată. Sînt mai mult decît Prinţesă de Wales, mai mult decît regina Angliei; sînt Guvernatorul ţinutului, Căpitanul

oştirii. Acum aceasta e cu adevărat ţara mea, iar eu sînt singurul ei conducător.

Şi primul lucru pe care-l voi face – de fapt, probabil că singurul lucru pe care-l voi face cu puterea care mi-a fost dată, singurul lucru pe care trebuie să-l fac cu această şansă de la Dumnezeu – e să-i înfrîng pe scoţieni.

Îndată ce Katherine a ajuns la palatul Richmond, i-a poruncit lui Thomas Howard, fratele mai mic al lui Edward, să ia tunul din depozitul din Turn şi să plece cu întreaga flotă engleză la Newcastle, în Nord, pentru a apăra hotarele împotriva scoţienilor. Nu era un amiral la fel de bun ca fratele său, dar era un tînăr statornic, iar ea considera că poate avea încredere în el să-l trimită cu armele atît de necesare în Nord.

În fiecare zi, solii pe care deja îi aşezase pe poziţii îi aduceau lui Katherine veşti din Franţa. Wolsey primise instrucţiuni clare să-i raporteze reginei despre război. De la el se aştepta la o analiză precisă a situaţiei. Ştia că Henric îi va trimite numai istorisiri optimiste. Veştile nu erau în întregime bune. Oştirea engleză sosise în Franţa, la Calais, unde toţi erau încîntaţi şi sărbătoreau. Organizau parade şi strîngeau oameni, iar Henric fusese felicitat pentru armura lui minunată şi pentru oştenii eleganţi. Dar împăratul Maximilian nu adunase oştire ca să vină în apărarea englezilor. În schimb, afirmînd că e sărac, dar că le susţine cauza, venise şi-şi oferise sabia şi serviciile tînărului prinţ.

Era, cu siguranţă, un moment ameţitor pentru Henric – care încă nu ştia ce înseamnă un foc de armă tras la mînie –, ca Sfîntul Împărat Roman să vină să-i ofere serviciile lui, copleşit de tînărul şi strălucitorul prinţ.

Katherine s-a încruntat citind relatarea lui Wolsey, socotind că Henric avea să-l plătească pe împărat cît nu făcea, ajungînd astfel să risipească bani pentru un aliat care promisese să-i ajute pe banii lui, şi nu să aducă o armată de mercenari. Şi-a dat seama că avea din nou de-a face cu jocul dublu care caracterizase acea

campanie de la bun început. Dar cel puţin împăratul avea să fie alături de Henric în prima bătălie, iar Katherine era încredinţată că bătrînul călit în război avea să-l tempereze pe regele cel tînăr.

Sfătuită de împăratul Maximilian, oştirea engleză a asediat Therouanne – un oraş pe care Sfîntul Împărat Roman şi-l dorea de mult, dar care nu avea nici o importanţă strategică pentru Anglia –, iar Henric, aflat la distanţă de bătaia armelor de pe zidurile oraşului, se plimba de unul singur prin tabără, la miezul nopţii, încuraja santinelele şi chiar i s-a permis să tragă cu tunul.

Scoţienii, care nu aşteptaseră decît ca Anglia să rămînă lipsită de apărare după plecarea regelui în Franţa, le-au declarat război englezilor şi a trimis trupele în marş spre Sud. Îngrijorat, Wolsey i-a scris lui Katherine, întrebînd-o dacă avea nevoie să trimită înapoi o parte din oştire pentru a ţine piept acestei noi ameninţări. Regina i-a răspuns că se poate apăra de o gîlceavă la hotare şi s-a apucat să strîngă din nou oameni din toate oraşele ţării, folosindu-se de listele pe care deja le pregătise.

A cerut să se adune oştirea din Londra şi a ieşit, îmbrăcată în armură, să-i inspecteze înainte să pornească în marş spre Nord.

Mă privesc în oglindă în timp ce doamnele de companie îmi prind platoşa, iar servitoarea îmi ţine coiful. Le citesc tristeţea pe chipuri, văd cum nătînga de servitoare ţine coiful de parcă ar fi prea greu pentru ea, ca şi cum aceste lucruri n-ar trebui să se întîmple, ca şi cum nu m-aş fi născut chiar pentru clipa asta, pentru acum. Clipa sortită mie.

Trag încet aer în piept. Semăn atît de mult cu mama cînd port armura, încît ar putea fi chiar ea cea care se oglindeşte, atît de liniştită şi de mîndră, cu părul strîns şi cu ochii la fel de strălucitori precum metalul lustruit al platoşei; prinde viaţă la gîndul bătăliei şi sclipeşte de bucurie, încrezătoare în victorie.

— Nu ţi-e teamă? mă întreabă Maria de Salinas în şoaptă.

— Nu.

Îi spun adevărul.

— Toată viaţa am aşteptat clipa asta. Sînt regină, sînt fiica unei regine care fost nevoită să lupte pentru ţara ei. Acum am ţara mea şi sînt aici, chiar în clipa cînd Anglia are nevoie de ajutorul meu. Nu trăim vremuri potrivite pentru o regină care-şi doreşte doar să stea pe tron şi să împartă premii pentru turniruri. Trăim vremuri potrivite pentru o regină cu inimă şi curaj de bărbat. Eu sînt acea regină. Voi pleca în fruntea oştirii mele.

Încep să se neliniştească, îngrozite. „Să plecaţi?" „Doar nu la Nord?" „Sigur că da, puteţi merge la paradă alături de ei, dar nu la luptă, nu-i aşa?" „Nu e periculos?"

Întind mîna, să mi se dea coıful.

— Voi merge alături de ei în Nord, să-i înfruntăm pe scoţieni. Şi, dacă scoţienii trec hotarul, voi lupta împotriva lor. Şi, dacă ajungem pe cîmpul de luptă, voi rămîne acolo pînă-i vom înfrînge.

— Şi noi ce-o să facem?

Le zîmbesc doamnelor.

— Trei dintre voi vor merge cu mine, să-mi ţină companie, iar restul veţi rămîne aici, spun cu încredere. Cele care rămîn aici vor continua să coasă flamuri şi să pregătească bandaje, apoi mi le vor trimite. Veţi păstra ordinea, spun hotărîtă. Cele care mă însoţesc se vor purta ca nişte oşteni pe cîmpul de luptă. Nu vreau să aud că vă plîngeţi.

Izbucnesc toate, îngrozite, iar eu le ocolesc, îndreptîndu-mă către uşă.

— Maria şi Margaret, veniţi cu mine acum, le spun.

Oştenii sînt aliniaţi în faţa palatului. Merg călare pe lîngă ei, privind încet un chip, apoi altul. I-am văzut pe tata şi pe mama făcînd asta. Tata mi-a spus că fiecare oştean trebuie să ştie că e apreciat, că a fost privit ca o fiinţă unică la paradă, că este o parte importantă a armatei. Vreau să fie siguri că i-am văzut, că l-am văzut pe fiecare în parte; că îi cunosc. Vreau să mă cunoască şi ei pe mine. Cînd trec pe lîngă fiecare dintre cei cinci sute de oameni, mă opresc în faţa lor şi îmi scot coiful, ca

să-mi poată vedea chipul. Nu mai sînt o prinţesă spaniolă acum, nu-mi mai acopăr părul şi nu-mi mai ascund chipul în spatele vălului. Sînt o regină engleză, cu părul şi chipul descoperite. Ridic glasul, ca să pot fi auzită de toţi.

— Oşteni ai Angliei, le strig. Voi merge împreună cu voi să luptăm cu scoţienii, şi nici unul dintre noi nu va şovăi şi nu va da greş. Nu ne vom întoarce înainte să se întoarcă ei. Nu vom avea linişte pînă nu vor muri. Împreună îi vom înfrînge, fiindcă luptăm pentru o cauză sfîntă. Nu de la noi a pornit vrajba, ci Jacob al Scoţiei ne-a invadat; şi-a încălcat propriul tratat de pace, şi-a jignit soţia engleză. E o invazie păcătoasă, condamnată de însuşi Papa, o invazie împotriva ordinii divine. Plănuieşte asta de ani în şir. A aşteptat, ca un laş, să ne prindă într-un moment de slăbiciune. Dar greşeşte, căci noi suntem puternici acum. Vom înfrînge acest rege eretic. Vom cîştiga. Vă asigur de asta, căci e voia Domnului. El e de partea noastră. Şi puteţi fi sigur că Domnul îi ocroteşte întotdeauna pe cei ce luptă pentru ţara lor.

Se aud urale aprobatoare, iar eu mă întorc şi zîmbesc întîi într-o parte, apoi în cealaltă, ca să vadă toţi cît mă bucură curajul lor. Ca să vadă toţi că nu mi-e teamă.

— Bine. Tot înainte, îi spun simplu comandantului de lîngă mine, iar oştirea se întoarce şi părăseşte terenul de paradă.

În timp ce oştirea de apărare a lui Katherine mărşăluia către nord sub conducerea Contelui de Surrey, strîngînd trupe pe drum, solii călăreau disperaţi către Sud, spre Londra, să-i aducă veştile pe care le aştepta. Armata lui Jacob trecuse hotarul cu Scoţia şi avansa în ţinuturile deluroase de la graniţă, strîngînd soldaţi şi furînd mîncare în drumul ei.

— Un alt atac al tîlharilor de la hotare? întrebă Katherine, ştiind că nu era vorba despre asta.

Omul clătină din cap.

— Stăpînul meu mi-a zis să vă spun că regele francez a promis că-l va recunoaşte pe regele scoţian, dacă va cîştiga bătălia împotriva noastră.

— Să-l recunoască? Cum să-l recunoască?

— Drept rege al Angliei.

Se aştepta ca ea să ţipe de indignare sau de spaimă, dar regina nu făcu decît să dea din cap, ca şi cum gîndul îi era în altă parte.

— Despre cîţi oameni e vorba? îl întrebă Katherine.

El clătină din cap.

— Nu ştiu sigur.

— Cîţi crezi că sînt?

O privi pe regină şi-i văzu neliniştea din priviri, apoi şovăi.

— Spune-mi adevărul!

— Mă tem că sînt vreo şaizeci de mii, Alteţă, dacă nu şi mai mulţi.

— Cît de mulţi? Cam cîţi?

El se opri din nou. Ea se ridică de pe scaun şi se apropie de fereastră.

— Te rog, spune-mi ce părere ai, spuse ea. Nu mă ajuţi cu nimic dacă mă cruţi, sperînd să mă scuteşti de griji, iar eu voi trimite oştirea şi voi descoperi că am dinainte un duşman mult mai puternic decît mă aşteptam.

— O sută de mii, cred, spuse el încet.

Se aştepta ca ei să i se taie răsuflarea de groază, dar cînd o privi, femeia zîmbea.

— O, nu mă tem doar de-atît.

— Nu vă temeţi de o sută de mii de scoţieni? întrebă el.

— Am văzut lucruri mult mai rele, spuse ea.

Acum ştiu că sînt pregătită. Scoţienii trec hotarul în valuri, cu toate trupele pe care le au. Au cucerit castelele din Nord cu mare uşurinţă, acum că toată floarea oştirii engleze e în Franţa. Regele francez crede că o să ne îngenuncheze cu ajutorul scoţienilor, chiar la noi acasă, în timp ce oştirea noastră se plimbă prin nordul Franţei şi face gesturi cavalereşti. Acesta e clipa mea. Totul depinde de mine şi de oştenii care-au rămas. Cer să fie scoase flamurile şi drapelele regale din dulapuri. În bătaia vîntului, în

fruntea armatei, flamurile dau de înțeles că regele Angliei se află pe cîmpul de luptă. Acolo voi fi eu.

— Doar n-o să porniți la luptă sub flamura regală, nu-i așa? mă întreabă una dintre doamne.

— Dar cine s-o facă?

— Ar trebui să lupte regele.

— Regele luptă cu francezii. Eu voi lupta cu scoțienii.

— Alteță, o regină nu poate lua flamura regelui, ca să lupte sub ea.

Îi zîmbesc; nu e nevoie să mă prefac stăpînă pe mine, acesta este cu adevărat momentul pe care l-am așteptat toată viața. I-am promis lui Arthur că voi fi o regină în armură; și acum asta sînt.

— O regină poate lupta sub flamura regelui, dacă crede că va cîștiga.

Îmi chem restul de oșteni; aceasta va fi armata mea. Am de gînd să mergem la paradă în formație de luptă, dar ele mai au ceva de spus.

— Doar n-o să mergeți în fruntea lor?

— Dar unde ai vrea să merg?

— Alteță, poate că n-ar trebui să mergeți deloc?

— Sînt Comandantul lor Suprem, spun simplu. Nu trebuie să mă consideri o regină care stă acasă, influențează lucrurile în taină și-și intimidează copiii. Eu sînt o regină conducătoare, așa cum a fost mama mea. Cînd țara mea e în pericol, sînt în pericol și eu. Cînd țara mea e victorioasă, așa cum se va întîmpla, sînt victorioasă și eu.

— Dar dacă...

Doamna de companie tace, văzîndu-mi privirea tăioasă.

— Nu sînt neghioabă, am făcut planuri și în caz că suntem înfrînți, îi spun. Un comandant bun vorbește despre victorie, dar face planuri și pentru înfrîngere. Știu precis unde ne vom retrage, știu precis unde ne vom regrupa și de unde vom porni din nou la luptă; iar dacă vom fi înfrînți și acolo, știu unde ne

vom regrupa iarăşi. N-am aşteptat atîţia ani să ajung pe tron ca să-i permit regelui Scoţiei şi netoatei de Margaret să mi-l ia.

Oştenii lui Katherine, toţi cei patruzeci de mii, înaintau cu greu pe drum, în urma gărzii regale, cocoşaţi sub greutatea armelor şi a proviziilor, în soarele de sfîrşit de vară. Katherine, în fruntea alaiului, mergea călare pe calul ei alb şi putea fi văzută de toată lumea, sub stindardul regal, astfel că oştenii o puteau cunoaşte, în timpul marşului, şi apoi o puteau recunoaşte, în luptă. De două ori pe zi mergea călare de-a lungul şirurilor de soldaţi, avînd o vorbă încurajatoare pentru oricine îşi tîrşîia picioarele la urmă şi se îneca cu praful stîrnit de căruţele care treceau înainte. Se trezea în zori, precum călugării, şi asista la slujbă, primea împărtăşania la prînz şi mergea la culcare la apus, trezindu-se din nou la miezul nopţii ca să-şi spună rugăciunile pentru siguranţa ţării, a regelui şi a ei însăşi.

Solii erau permanent pe drum între oştirea lui Katherine şi cea condusă de Thomas Howard, Contele de Surrey. Plănuiau ca Surrey să pornească lupta cu scoţienii cît mai devreme cu putinţă, să facă orice pentru a le opri marşul rapid şi nimicitor către Sud. Dacă Surrey avea să fie învins, scoţienii ar fi pornit înainte, iar Katherine i-ar înfrunta cu propria-i oştire şi i-ar forţa să se apere, împingîndu-i departe de ţinuturile din sudul Angliei. Dacă scoţienii ar fi reuşit să treacă de ei, Katherine şi Surrey aveau un ultim plan de apărare a Londrei. Aveau să se regrupeze, să adune o oştire formată din locuitorii oraşului, ar fi săpat şanţuri de apărare în jurul oraşului şi, dacă toate acestea ar fi dat greş, s-ar fi retras în Turn, pe care l-ar fi putut apăra destul cît Henric să aibă timp să trimită întăriri din Franţa.

Surrey e neliniştit că i-am cerut să conducă primul atac împotriva scoţienilor, ar prefera să aştepte ca oştirea mea să i se alăture; dar eu insist să ne urmăm planul. Ar fi mai sigur să unim cele două armate, dar aceasta e o campanie de apărare.

Trebuie să am o oştire de rezervă, ca să-i împiedic pe scoțieni să avanseze spre sud, în cazul în care obțin victoria în prima bătălie. N-o să fie o singură bătălie. E un război care va nimici amenințarea pe care o reprezintă scoțienii pentru o generație, poate chiar pentru totdeauna.

Sînt prea tentată să-i cer să mă aştepte, vreau atît de mult să lupt; nu mi-e deloc teamă, nu simt decît un fel de bucurie sălbatică, de parcă aş fi un şoim care a stat prea mult închis în colivie şi acum e eliberat dintr-odată. Dar nu-mi voi arunca oştirea prețioasă într-o bătălie care ar lăsa deschis drumul pînă la Londra, în cazul unei înfrîngeri. Surrey e de părere că, dacă ne unim forțele, vom învinge, dar eu ştiu că nimic nu e sigur în război; lucrurile pot lua oricînd o întorsătură rea. Un bun comandant e pregătit pentru tot ce-i mai rău, iar eu nu voi risca să fim înfrînți de scoțieni într-o singură bătălie, ca apoi să fie liberi să străbată Marele Drum de la Nord pînă în capitala mea şi să fie încoronați în uralele francezilor. N-am trecut prin atîtea greutăți pentru a ajunge pe tron, ca să-l pierd acum, într-o singură bătălie necugetată. Am un plan de luptă pentru Surrey şi altul pentru mine, apoi un loc pentru retragere şi altele după aceea. Se poate să cîştige o bătălie, se poate să cîştige chiar mai multe, dar tronul nu mi-l vor lua.

Ne aflăm la vreo sută de kilometri distanță de Londra, la Buckingham. Mergem îndeajuns de repede pentru o oştire care mărşăluieşte. Mi se spune că e o viteză nemaivăzută la o oştire engleză; e lucru bine ştiut că de obicei nu se mişcă prea repede. Sînt obosită, dar nu epuizată. Emoția şi – să fiu sinceră – teama fiecărei zile mă fac să mă simt ca un ogar în lesă: mereu nerăbdătoare, încercînd să scap din strînsoare şi să pornesc în urmărire.

Şi acum am un secret. În fiecare după-amiază, cînd descalec, cînd cobor din şa, primul lucru pe care-l fac e să merg la latrină sau în cort sau oriunde pot fi singură, să-mi ridic rochia şi să-mi verific lenjeria. E a doua lună la rînd cînd nu-mi vine ciclul. Speranța mea, marea şi dulcea mea speranță este ca Henric să mă fi lăsat grea înainte să plece în Franța.

Nu voi sufla o vorbă, nici măcar doamnelor mele. Îmi imaginez cît ar țipa dacă ar afla că eu călăresc în fiecare zi și mă pregătesc de luptă fiind grea sau doar sperînd asta. Nu îndrăznesc să le spun, adevărul e că nu îndrăznesc să fac nimic care să încline balanța în defavoarea noastră în această campanie. Desigur, nimic nu poate fi mai important decît moștenitorul Angliei – cu o singură excepție: să existe o Anglie de moștenit. Strîng din dinți cu gîndul la riscul la care mă supun, dar mi-l asum oricum.

Oștenii știu că voi merge în fruntea lor și le-am promis victoria. Mărșăluiesc bine și vor lupta bine pentru că au încredere în mine. Oamenii lui Surrey, care se află mai aproape de dușman decît noi, știu că din urma lor vine un sprijin de încredere, armata mea. Știu că mă aflu chiar eu în fruntea celor care le vor veni în ajutor. S-a vorbit mult despre asta în toată țara, se mîndresc cu o regină care adună trupe de una singură. Dacă ar fi să mă întorc la Londra și să le spun să continue fără mine, căci eu am treburi femeiești de făcut, s-ar întoarce și ei acasă – e foarte simplu. Ar crede că dau înapoi, că mi-am pierdut încrederea în ei, că mă aștept la înfrîngere. Deja se vorbește mult în șoaptă despre scoțienii de neoprit – o sută de mii de scoțieni munteni, furioși – și nu e nevoie să le mai dau și eu motive de teamă.

Mai mult, dacă nu-mi pot apăra regatul pentru fiul meu, nu mai am motive să am un fiu. Trebuie să-i înfrîng pe scoțieni, trebuie să fiu un general măreț. După ce-mi voi face această datorie, pot fi din nou femeie.

Noaptea, primesc vești de la Surrey; scoțienii și-au ridicat tabăra pe o coamă de munte și stau în formație de luptă, într-un loc numit Flodden. Îmi trimite o hartă a locului, pe care a marcat terenul înalt unde și-au ridicat tabăra scoțienii, avînd vedere bună către Sud. O singură privire aruncată hărții îmi spune că nu e o idee bună ca englezii să-i atace pe scoțienii bine înarmați în susul dealului. Arcașii lor ar trimite o ploaie de săgeți în jos, apoi muntenii s-ar năpusti la atac. Nici o oștire n-ar putea ține piept unui astfel de atac.

— Spune-i stăpînului tău să trimită spioni şi să găsească o cale de a-i ataca pe scoţieni pe la spate, din nord, îi spun solului, cu ochii la hartă. Spune-i că-l sfătuiesc să apeleze la un vicleşug: să lase destui oameni dinaintea scoţienilor ca să-i ţină pe loc, dar pe ceilalţi să-i trimită mai departe, ca şi cum s-ar îndrepta către Nord. Dacă are noroc, vor porni să-i urmărească şi-i va prinde pe teren deschis. Dacă are ghinion, va trebui să-i atace dinspre nord. E bun terenul? Văd că a desenat un pîrîu aici.

— E un teren mlăştinos, îmi confirmă el. Se prea poate să nu fim în stare să-l străbatem.

Îmi muşc buza.

— Nu văd altă cale. Spune-i că e doar un sfat, nu e un ordin. El e comandantul pe cîmpul de luptă, trebuie să judece de unul singur. Dar spune-i că sînt sigură că trebuie să-i facă pe scoţieni să coboare de pe dealul acela. Spune-i că sînt sigură că nu poate ataca în susul dealului. Trebuie fie să dea ocol şi să-i surprindă din spate, fie să-i ademenească într-un fel să coboare de-acolo.

Omul face o plecăciune şi iese. Doamne-ajută să ajungă la Surrey cu mesajul meu! Dacă crede că poate ataca în susul dealului, e terminat. Una dintre doamne se apropie de mine imediat ce iese solul. Tremură de oboseală şi de frică.

— Ce vom face acum?

— Vom înainta către Nord, îi spun.

— Dar bătălia poate începe oricînd de-acum!

— Da, şi dacă biruie, putem merge acasă. Dar dacă pierd, noi ne vom afla între scoţieni şi Londra.

— Şi ce-o să facem?

— O să-i înfrîngem, spun simplu.

10 septembrie 1513

— Alteţă!

Un paj intră în cortul lui Katherine, făcînd o plecăciune grăbită şi nepotrivită.

— Un sol care aduce veşti despre bătălie! Un sol de la lordul Surrey!

Katherine se întoarse, cu o închizătoare a hainei de zale încă desfăcută pe umăr.

— Spune-i să intre!

Omul deja intrase, încă plin de noroiul cîmpului de luptă, dar strălucind ca unul care aduce veşti bune, minunate.

— Da? spuse Katherine, cu răsuflarea tăiată de speranţă.

— Alteţă, aţi cîştigat, spuse el. Regele scoţian e mort, la fel şi douăzeci de lorzi de-ai lor, episcopi, conţi şi stareţi. Nu-şi vor mai reveni niciodată după o astfel de înfrîngere. Jumătate din nobilii lor au murit într-o singură zi.

O văzu cum păleşte dintr-odată, apoi chipul îi prinde culoare.

— Am biruit?

— Aţi biruit, întări el. Contele mi-a spus să vă transmit că oamenii voştri, strînşi, pregătiţi şi înarmaţi de voi, au făcut întocmai ce le-aţi cerut să facă. E victoria voastră, aţi pus Anglia la adăpost de pericol.

Mîna i se opri pe dată pe burtă, pe rotunjimea de sub haina de zale.

— Suntem în siguranţă, spuse ea.

El dădu din cap.

— V-a trimis asta...

Îi întinse o haină, teribil de jerpelită şi sfîşiată, pătată de sînge.

— Asta fiind...?

— Haina regelui Scoţiei. Am luat-o de pe trupul lui, ca dovadă. Avem trupul lui, chiar acum îl îmbălsămează. El e mort, iar scoţienii sînt înfrînţi. Aţi făcut ceea ce nici un rege englez de la Edward I n-a putut să facă. Aţi pus Anglia la adăpost de invazia scoţienilor.

— Scrie-mi un raport, spuse ea cu hotărîre. Dictează-i-l copistului. Spune-i tot ce ştii şi tot ce-a spus lordul Surrey. Trebuie să-i scriu regelui.

— Lordul Surrey a întrebat...

— Da?

— Să intre în Scoţia şi s-o pustiască? Spune că nu va întîmpina nici o rezistenţă. E şansa noastră. Putem să-i distrugem, sînt la mila noastră.

— Sigur, spuse ea, apoi se opri.

Era răspunsul pe care l-ar fi dat orice monarh din Europa. Un vecin care pricinuia necazuri, un duşman înrăit, fusese slăbit. Oricare rege creştin ar fi înaintat şi s-ar fi răzbunat.

— Nu. Nu, stai o clipă.

Îi întoarse spatele şi se îndreptă spre intrarea cortului. Afară, oamenii se pregăteau pentru încă o noapte de drum, departe de casele lor. În întreaga tabără ardeau mici focuri pentru pregătit mîncarea, se aprinseseră torţe, iar mirosul de mîncare, bălegar şi sudoare plutea în aer. Era mirosul copilăriei lui Katherine, o copilărie de şapte ani petrecută doar în războaie împotriva unui duşman care fusese împins tot mai mult înapoi, pînă la sclavie, exil şi moarte.

Gîndeşte, îmi spun cu putere. Nu simţi cu o inimă blîndă, gîndeşte cu o minte ascuţită, cu o minte de soldat. Nu gîndi ca o femeie grea, care ştie că sînt multe văduve în Scoţia azi. Gîndeşte ca o regină. Duşmanul meu e înfrînt, ţara lui mi se întinde dinainte, lipsită de apărare. Regele lor e mort, regina lor e o tînără netoată, cumnata mea. Pot să tai ţara asta în bucăţi mici, pe care să le cos la loc într-o plapumă. Orice comandant cu experienţă i-ar distruge acum şi i-ar lăsa aşa timp de o generaţie. Tata n-ar şovăi o clipă, mama deja ar fi dat ordinele.

Mă opresc. Mama şi tata greşeau. În cele din urmă, spun cuvintele de nerostit, de negîndit. Mama şi tata greşeau. Poate că au fost nişte oşteni nemaipomeniţi, erau încredinţaţi de asta, erau numiţi regi creştini – dar greşeau. Mi-a luat o viaţă întreagă s-o aflu.

Războaiele necontenite sînt o sabie cu două tăişuri, care îl taie pe învins, dar şi pe învingător. Dacă-i vom urmări pe scoţieni acum, vom triumfa; putem să le pustiim ţara, putem să-i distrugem

pentru cîteva generații. Dar în pustiu nu vor crește decît șobolanii și bolile. Își vor reveni cu timpul și se vor ridica din nou împotriva noastră. Copiii lor se vor ridica împotriva copiilor mei și va urma altă bătălie sîngeroasă. Ura naște ură. Mama și tata i-au alungat pe mauri peste hotare, dar toată lumea știe că asta n-a însemnat decît că au cîștigat o singură bătălie dintr-un război care nu va conteni pînă cînd creștinii și musulmanii nu vor dori să trăiască în pace și armonie. Isabella și Ferdinand i-au nimicit pe mauri, dar copiii lor și copiii copiilor lor vor fi nevoiți să se confrunte cu jihadul, drept replică la cruciada lor. Războiul nu e răspunsul potrivit pentru război, războiul nu pune capăt războiului. Singurul sfîrșit e pacea.

— Trimiteți-mi un alt sol, rosti Katherine peste umăr și așteptă pînă cînd omul veni. Vei merge la lordul Surrey și-i vei transmite mulțumirile mele pentru veștile atît de bune despre victoria lui minunată. Îi vei spune că trebuie să-i lase pe oștenii scoțieni să-și depună armele și să plece în pace. Îi voi scrie chiar eu reginei Scoției și-i voi făgădui pacea, în schimbul promisiunii că ne va fi ca o soră și un bun vecin. Suntem victorioși și vom fi milostivi. Această victorie va fi începutul unei păci care va dăinui, nu va fi o bătălie pe care s-o folosim drept temei pentru acte de cruzime.

Omul făcu o plecăciune și ieși. Katherine se întoarse către oștean.

— Du-te și ia-ți ceva de mîncat, îi spuse. Le poți spune tuturor că am cîștigat o bătălie măreață și că ne vom întoarce acasă cu siguranța că vom trăi în pace.

Se apropie de mica masă de scris și-și scoase cutia pentru scrisori. Cerneala era într-o sticluță cu dop de plută, iar pana era tăiată anume încît să încapă în cutia mică. Avea la îndemînă hîrtie și ceară pentru sigiliu. Katherine își trase mai aproape o bucată de hîrtie și se opri. Îi scrise soțului său că-l salută și că-i trimite haina regelui scoțian răpus.

Şi astfel, Alteţă, vei vedea că mi-am ţinut promisiunea, trimiţîndu-ţi în schimbul flamurilor haina regelui. Mă gîndeam să ţi-l trimit chiar pe el, dar inimile noastre de englezi n-ar îndura aşa ceva.

Mă opresc. După această victorie măreaţă mă pot întoarce la Londra, ca să mă odihnesc şi să mă pregătesc pentru naşterea pruncului pe care, de acum, sînt sigură că-l port în pîntece. Vreau să-i spun lui Henric că sînt din nou grea; dar vreau să-i scriu doar lui. Această scrisoare – ca toate scrisorile pe care le schimbăm – va fi pe jumătate cunoscută de ceilalţi. Nu-şi deschide niciodată scrisorile chiar el, mereu îi cere unui copist să i le deschidă şi să le citească şi rareori scrie cu mîna lui răspunsurile. Apoi îmi amintesc că i-am promis că, dacă Fecioara mă va binecuvînta cu alt prunc, voi merge la Walsingham de îndată, să-i mulţumesc în faţa altarului ei. Dacă el îşi va aminti de asta, ar putea fi un cod doar al nostru. Oricine i-ar putea citi ce am scris, dar numai el va şti ce vreau să spun. I-aş spune un secret, că va avea un copil, că vom avea, poate, un fiu. Zîmbesc şi mă apuc să scriu, ştiind că el va înţelege ce vreau să spun, ştiind cîtă bucurie îi va pricinui această scrisoare.

Mă opresc aici, rugîndu-mă la Dumnezeu să te trimită acasă în curînd, fiindcă fără tine nu există nici o bucurie; mă rog pentru asta şi acum mă îndrept spre Fecioara de la Walsingham, căreia i-am promis că voi veni cu atît de mult timp în urmă.

Soţia ta credincioasă şi supusă,

Katherine.

Walsingham, toamna anului 1513

Katherine era în genunchi, în faţa altarului Fecioarei din Walsingham, cu ochii aţintiţi asupra statuii zîmbitoare a Mamei lui Isus, dar fără să vadă nimic.

Iubitul meu, iubitul meu, am reuşit. I-am trimis lui Henric haina regelui scoţian şi m-am asigurat că-i spun că e victoria lui, nu a mea. Dar e a ta. E a ta, fiindcă atunci cînd am venit la tine, în ţara ta, cu mintea plină de teama de mauri, tu mi-ai arătat că aici scoţienii sînt un pericol. Apoi viaţa mi-a dat o lecţie grea, iubitul meu: e mai bine să-ţi ierţi duşmanul, decît să-l distrugi. Dacă am fi avut doctori, astronomi sau matematicieni mauri în ţara aceasta, ne-ar fi fost mai uşor. Poate că va veni o vreme cînd vom avea nevoie şi de curajul şi priceperea scoţienilor. Poate că pacea pe care le-am oferit-o îi va face să ne ierte pentru bătălia de la Flodden.

Am tot ce mi-am dorit vreodată, mai puţin pe tine. Am obţinut o victorie pentru acest regat, care îl va ţine în siguranţă timp de o generaţie. Am zămislit un copil şi sînt convinsă că va trăi. Dacă e băiat, îl voi numi Arthur, ca pe tine. Dacă e fată, îi voi spune Mary. Sînt regina Angliei, oamenii mă iubesc şi Henric îmi va fi un soţ bun şi va fi un om bun.

Mă las pe călcîie şi închid ochii ca lacrimile să nu mi se rostogolească pe obraji. „Doar tu îmi lipseşti, iubitul meu. Mereu tu. Mereu tu".

— Alteţă, vă simţiţi bine?

Şoapta călugăriţei mă readuce cu picioarele pe pămînt şi mă face să deschid ochii. Am picioarele înţepenite fiindcă am stat atît de mult în genunchi.

— N-am vrut să vă tulburăm, dar sunteţi aici de cîteva ore.

— Ah, da, îi spun, încercînd să-i zîmbesc. Vin imediat. Lasă-mă acum.

Mă întorc la visul meu despre Arthur, dar s-a dus. „Aşteaptă-mă în grădină", îi şoptesc. „Voi veni la tine. Voi veni în curînd. În grădină, cînd îmi voi fi terminat treburile aici".

Blackfriars Hall
Nunțiul papal constituit ca tribunal audiază chestiunea Divorțului Regal, iunie 1529

Cuvintele au greutate, ceva spus nu mai poate fi luat înapoi, e ca o piatră aruncată în apă; valurile provocate de ea se întind și nu se știe de ce maluri vor ajunge să se spargă.

Odată, i-am spus „Te iubesc, te voi iubi întotdeauna“ unui tînăr, noaptea. Odată, am spus „Făgăduiesc“. Acea făgăduință a fost făcută acum douăzeci și șapte de ani, unui băiat aflat pe patul de moarte, ca să-i fac pe plac lui Dumnezeu, mamei și – ca să spun adevărul – ca să-mi satisfac propria ambiție; iar acel cuvînt mi se întoarce împotrivă, la fel ca valurile ajunse la marginea bazinului de marmură, unde se învolburează și pornesc înapoi, spre centru.

Știam că va trebui să răspund în fața lui Dumnezeu pentru minciunile mele. Nu m-am gîndit niciodată că va trebui să dau socoteală în fața lumii. Nu credeam că lumea mă va putea lua la întrebări în legătură cu ceva ce-am promis din dragoste, ceva ce am șoptit în taină. Așa că, din mîndrie, n-am răspuns pentru asta. Am mers tot înainte.

Și așa cred că ar fi făcut orice femeie în locul meu.

Noua amantă a lui Henric, fata lui Elizabeth Boleyn, doamna mea de companie, se dovedește a fi cea de care știam că trebuie să mă tem: una chiar mai ambițioasă decît mine. E mai lacomă decît regele. Are o ambiție mai mare decît am văzut vreodată la un bărbat sau la o femeie. Nu-l dorește pe Henric ca bărbat – le-am

văzut pe amantele lui venind şi plecînd, am învăţat să le citesc ca pe-o carte deschisă. Aceasta nu-l doreşte pe soţul meu, ci tronul meu. A avut mult de lucru să-şi găsească drumul pînă la el, dar e stăruitoare şi hotărîtă. Cred că am ştiut, din clipa cînd el a început s-o asculte, să-i spună secretele lui, să aibă încredere în ea, că odată va găsi ea o cale – ca o nevăstuică ce simte mirosul de sînge în crescătoria de iepuri – să-mi descopere minciuna. Şi cînd avea s-o găsească, se va ospăta din ea.

Aprodul strigă: „Katherine de Aragon, regina Angliei, să se prezinte în faţa curţii"; şi urmează o tăcere plină de înţeles, pentru că nu se aşteaptă la un răspuns. Nu e nici un apărător care să aştepte să mă ajute înăuntru, nu mi-am pregătit nici un fel de apărare. Am spus limpede că nu recunosc autoritatea tribunalului. Se aşteaptă să continue fără mine. Într-adevăr, aprodul se pregăteşte să cheme următorul martor...

Dar răspund.

Slujitorii mei deschid larg uşa dublă a sălii atît de cunoscute, iar eu intru cu capul sus, la fel de neînfricată ca întotdeauna. Baldachinul regal aurit e ridicat la celălalt capăt al sălii, iar soţul meu, soţul meu mincinos şi necredincios, cu coroana care nu i se potriveşte pe cap, e aşezat sub el.

Pe un piedestal, la picioarele lui, se află cei doi cardinali – tot sub un baldachin aurit, aşezaţi pe scaune aurite, cu perne aurite. Acel sclav trădător de Wolsey, roşu la chip în mantia lui roşie de cardinal, nu mă priveşte în ochi, deşi ar putea foarte bine s-o facă; şi Campeggio, acel aşa-zis prieten. Cele trei chipuri, al regelui şi ale celor doi mijlocitori ai lui, sînt o oglindă a groazei.

Credeau că m-au tulburat şi că m-au încurcat, că m-au despărţit de prieteni şi m-au distrus, credeau că n-am să vin. Credeau că am să mă las copleşită de disperare, ca mama, sau că o să înnebunesc, ca sora mea. Mizează pe faptul că au reuşit să mă sperie, că m-au ameninţat şi mi-au luat copilul şi au făcut tot ce le-a stat în putere să-mi frîngă inima. N-au visat niciodată că voi avea curajul să mă arăt dinaintea lor, să stau în faţa lor, tremurînd de dorinţa de a-mi face dreptate, să îi înfrunt pe toţi.

Neghiobii au uitat cine sînt eu. Sînt sfătuiţi de fătuca aceea, Boleyn, care nu m-a văzut niciodată în armură; sînt conduşi de ea, care nu i-a cunoscut pe mama, nici pe tatăl meu. Ea mă cunoaşte drept Katherine, bătrîna regină a Angliei, cucernică, dolofană şi plicticoasă. Nici nu-i trece prin minte că în sinea mea încă sînt Catalina, tînăra Infantă spaniolă. Sînt o prinţesă născută şi crescută pentru luptă. Sînt o femeie care a luptat pentru tot, pînă la cel mai mic lucru şi care va lupta în continuare, va rezista şi va învinge.

Nu şi-au imaginat ce voi face ca să mă apăr, pe mine şi moştenirea fiicei mele. Ea e Mary, Mary a mea, poartă numele pe care i l-a dat Arthur: iubita mea fiică Mary. Aş îngădui eu să fie dată deoparte pentru un bastard adus pe lume de Boleyn?

Aceasta e prima lor greşeală.

Nu-i iau deloc în seamă pe cei doi cardinali. Nu-i iau în seamă nici pe copiştii aşezaţi pe băncuţe în faţa lor, scribii înarmaţi cu suluri de pergament pe care să înregistreze toată parodia aceasta. Nu iau în seamă curtenii, oraşul, nici măcar pe cei care-mi şoptesc numele cu glasuri iubitoare. Nu-l privesc decît pe Henric.

Îl cunosc pe Henric, îl cunosc mai bine decît oricine pe lume. Îl cunosc mai bine decît îl va cunoaşte vreodată favorita lui de-acum, pentru că eu l-am cunoscut ca băiat şi ca bărbat. L-am studiat cînd era doar un băieţandru, un copil de zece ani, care a venit să mă întîmpine şi a încercat să mă convingă să-i dăruiesc un armăsar berber. L-am cunoscut cînd era doar un băiat care putea fi cîştigat cu daruri şi vorbe frumoase. L-am cunoscut prin ochii fratelui său, care a spus – şi a avut dreptate – că e un copil prea răsfăţat, căruia i se arătase prea multă indulgenţă şi avea să devină un bărbat răsfăţat, un pericol pentru noi toţi. L-am cunoscut ca tînăr şi mi-am cîştigat tronul mîngîindu-i orgoliul. Eram cel mai mare premiu pe care şi l-ar fi putut dori şi i-am dat voie să mă cîştige. L-am cunoscut şi ca bărbat, înfumurat şi lacom ca un păun cînd i-am lăsat lui gloria războiului purtat de mine: cea mai mare victorie obţinută vreodată de Anglia.

Fiindcă mi-a cerut-o Arthur, am spus cea mai mare minciună pe care o femeie ar putea s-o spună și voi continua să o susțin pînă voi ajunge în mormînt. Sînt Infanta Spaniei, nu făgăduiesc fără să mă țin de cuvînt. Arthur, iubitul meu, mi-a cerut să jur lîngă patul lui de moarte, iar eu i-am făgăduit. Mi-a cerut să spun că nu fuseserăm iubiți și mi-a cerut să mă căsătoresc cu fratele lui și să fiu regină. Am făcut tot ce i-am făgăduit, am fost credincioasă promisiunii mele. În toți acești ani, nimic nu mi-a zdruncinat convingerea că Dumnezeu a vrut ca eu să fiu regina Angliei pînă la moarte. Nimeni în afară de mine n-ar fi putut salva Anglia de scoțieni – Henric era prea tînăr și prea lipsit de experiență să conducă o oștire. S-ar fi oferit să lupte în duel, ar fi riscat în cine știe ce încercare lipsită de speranță, ar fi pierdut bătălia și ar fi murit la Flodden, iar Margaret, sora lui, ar fi fost regină a Angliei în locul meu.

Nu s-a întîmplat așa ceva pentru că n-am permis eu să se întîmple. A fost dorința mamei și voia Domnului ca eu să fiu regina Angliei și voi fi regina Angliei pînă la moarte.

Nu îmi pare rău că am mințit. Am mers înainte și i-am făcut și pe ceilalți să meargă înainte, oricîte îndoieli ar fi avut. Pe măsură ce Henric a aflat mai multe despre femei, pe măsură ce a aflat mai multe despre mine, și-a dat seama – cum cu siguranță știuse încă din noaptea nunții – că era o minciună, că nu venisem la el fecioară. Dar în toți cei douăzeci de ani de cînd suntem căsătoriți, și-a adunat curajul să mă înfrunte doar o dată, la început; și mă arăt în fața curții mizînd pe faptul că nu va avea curaj să mă înfrunte din nou, nici măcar acum.

Intru în sala de judecată, cu întreaga apărare construită pe slăbiciunea lui. Sînt convinsă că, dacă mă aflu dinaintea lui și-l silesc să mă privească în ochi, nu va avea curajul să spună că nu eram fecioară cînd am venit la el, că am fost soția și iubita lui Arthur înainte să fiu a lui. Vanitatea nu-i va da voie să spună că l-am iubit pe Arthur cu pasiune, iar el m-a iubit, la rîndul lui. Că, de fapt, voi trăi și voi muri ca soție și iubită a lui Arthur, iar astfel căsătoria mea cu Henric ar putea fi, pe bună dreptate, ruptă.

Nu cred că el are curajul meu. Cred că, dacă stau semeață și repet marea minciună, el nu va avea curajul să stea semeț și să spună adevărul.

„Katherine de Aragon, regina Angliei, să se prezinte în fața curții", repetă aprodul prostește, cînd ecoul ușilor trîntite în urma mea răsună în sala uluită și toată lumea vede că deja am intrat și că stau în picioare, ca un luptător îndesat dinaintea tronului.

Pe mine mă cheamă rostind acest titlu. A fost speranța soțului meu aflat pe patul de moarte, dorința mamei și voia lui Dumnezeu ca eu să fiu regina Angliei; și pentru ei, pentru țara mea, voi fi regina Angliei pînă la moarte.

„Katherine de Aragon, regina Angliei, să se prezinte în fața curții!"

Eu sînt aceasta. Acesta e momentul meu. E strigătul meu de luptă.

Pășesc înainte.

Nota autoarei

Scrierea acestui roman a fost printre cele mai fascinante şi impresionante din cîte am întreprins, de la descoperirile despre viaţa tinerei Katherine pînă la chestiunea minciunii pe care a spus-o şi a susţinut-o toată viaţa.

Cred că e cel mai plauzibil să fi fost o minciună. Sînt convinsă că a fost consumată căsătoria ei cu Arthur. Cu siguranţă, toată lumea trebuie să fi crezut asta la vremea aceea; numai insistenţele Donei Elvira, după ce Katherine a rămas văduvă, şi insistenţele lui Katherine însăşi, cînd s-a despărţit de Henric, au stîrnit îndoieli legate de consumarea căsătoriei. Din admiraţie pentru Katherine, istoricii recenţi au preferat să dea crezare spuselor ei, mai degrabă decît celor ale lui Henric, aşa că i-au acordat acestei minciuni locul pe care-l ocupă acum în istorie.

Minciuna a reprezentat punctul de pornire pentru acest roman, dar surpriza de care am avut parte în timpul cercetărilor mi-a fost oferită de copilăria Catalinei în Spania. Am făcut o minunată călătorie de cercetare la Granada, pentru a afla mai multe despre Spania Isabellei şi a lui Ferdinand. M-am întors acasă plină de respect atît pentru curajul lor, cît şi pentru cultura pe care au jurat s-o nimicească: cea din el Andalus, minunatul tărîm bogat şi tolerant al musulmanilor din Spania. Am încercat să le ofer o voce în cartea mea acestor europeni aproape uitaţi şi să ne sugerez nouă, astăzi, în timp ce ne confruntăm cu aceleaşi probleme, ideea de *convivencia* – un tărîm unde evreii, musulmanii şi creştinii au putut trăi alături, în pace şi respect, fiind toţi „Poporul Cărţii".

Notă despre cele două inimi

Cele două inimi împreunate care marchează unele dintre capitolele cărţii sînt o reprezentare artistică a unei sculpturi despre care se spune că a fost descoperită la Castelul Ludlow, în camera lui Arthur. Sculptura a fost copiată în 1684, dar originalul s-a pierdut. Sînt un bun exemplu pentru numeroasele niveluri ale realităţii cu care mă confrunt: sculptura e o legendă, copia e istorie, iar gîndul că inimile au fost sculptate de Arthur pentru a-şi demonstra iubirea faţă de Catalina, tînăra lui soţie, e ficţiune.

Notă despre cîntece

„Vai, Alhama!“, „Călăreţii intră pe Poarta Elvira...“ şi „Se auzeau vaiete în Granada...“ sînt cîntece tradiţionale citate de Francesca Claremount în *Catherine of Aragon* (vezi bibliografia).

„Un palmier se înalţă în Rusafa“ a fost scris de Abd al Rahman, tradus de D.F. Ruggles şi citat de Menocal, în *The Ornament of the World* (vezi bibliografia).

Următoarele cărţi mi-au fost de mare folos în cercetarea mea despre istoria acestei poveşti:

Bindoff, S.T., *Pelican History of England: Tudor England*, Penguin, 1993

Bruce, Marie Louise, *Anne Boleyn*, Collins, 1972

Chejne, Anwar G., *Islam and the West: The Moriscos – A Cultural and Social History*, State University of New York Press, 1983

Claremont, Francesca, *Catherine of Aragon*, Robert Hale, 1939

Cressy, David, *Birth, Marriage and Death: Ritual Religion and the Life-cycle in Tudor and Stuart England*, OUP, 1977

Darby, H.C., *A New Historical Geography of England before 1600*, CUP, 1976

Dixon, William Hepworth, *History of Two Queens*, vol. 2, Londra, 1873

Elton, G.R., *England under the Tudors*, Methuen, 1955

Fernandez-Arnesto, Felipe, *Ferdinand and Isabella*, Weidenfeld & Nicolson, Londra, 1975

Fletcher, Anthony, *Tudor Rebellions*, Longman, 1968

Goodwin, Jason, *Lords of the Horizon: A History of the Ottoman Empire*, Vintage, 1989

Guy, John, *Tudor England*, OUP, 1988

Haynes, Alan, *Sex in Elizabethan England*, Sutton, 1997

Loades, David, *The Tudor Court*, Batsford, 1986

Loades, David, *Henric VIII and His Queens*, Sutton, 2000

Lloyd, David, *Arthur Prince of Wales*, Fabric Trust for St Laurence, Ludlow, 2002

Mackie, J.D., *Oxford History of England: The Earlier Tudors*, OUP, 1952

Mattingley, Garrett, *Catherine of Aragon*, Jonathan Cape, 1942

Menocal, *The Ornament of the World*, Little, Brown, 2002

Mumby, Frank Arthur, *The Youth of Henric VIII*, Constable, 1913

Núñez, J. Agustín, (ed.), *Muslim and Christian Granada*, Edilux SL, 2004

Paul, E. John, *Catherine of Aragon and Her Friends*, Burns & Drates, 1966

Plowden, Alison, *The House of Tudor*, Weidenfeld and Nicolson, 1976

Plowden, Alison, *Tudor Women: Queens and Commoners*, Sutton, 1998

Randall, Keith, *Henric VIII and the Reformation in England*, Hodder, 1993

Robinson, John Martin, *The Dukes of Norfolk*, OUP, 1982

Scarisbrick, J.J., *Yale English Monarchs: Henric VIII*, YUP, 1997

Scott, S.P., *The History of the Moorish Empire in Europe*, vol. 1, Ams Pr, 1974

Starkey, David, *Henric VIII: A European Court in England*, Collins & Brown, 1991

Starkey, David, *The Reign of Henric VIII: Personalities and Politics*, G. Philip, 1985

Starkey, David, *Six Wives: The Queens of Henric VIII*, Vintage, 2003

Tillyard, E.M.W., *The Elizabethan World Picture*, Pimlico, 1943

Turner, Robert, *Elizabethan Magic*, Element, 1989

Walsh, William Thomas, *Isabella of Spain*, Sheed & Ward, 1935

Warnicke, Retha M., *The Rise and Fall of Anne Boleyn*, CUP, 1991

Weir, Alison, *Henric VIII: King and Court*, Pimlico, 2002

Weir, Alison, *The Six Wives of Henric VIII*, Pimlico, 1997

Youings, Joyce, *Sixteenth-Century England*, Penguin, 1991

Cuprins

Prinţesa de Wales

Prinţesa în aşteptare

Din nou Prinţesă

Katherine, regina Angliei

PHILIPPA GREGORY, una dintre cele mai renumite scriitoare britanice contemporane de ficţiune istorică, s-a născut în 1954, în Kenya. La vîrsta de doi ani, s-a mutat în Anglia împreună cu familia. A absolvit secţia de istorie a Universităţii din Sussex şi şi-a luat doctoratul în literatura secolului al XVIII-lea la Universitatea din Edinburgh. A lucrat o vreme ca jurnalist şi producător la radio BBC, însă pasiunea pentru istorie şi literatură a îndemnat-o să se dedice scrisului. Autoare prolifică, Philippa Gregory a publicat pînă în prezent peste douăzeci de romane, dintre care amintim: *Windeacre* (1987), *The Favoured Child* (1989), *A Respectable Trade* (1992), *The Other Boleyn Girl* (2001; *Surorile Boleyn*, Polirom 2008, 2013), distins un an mai tîrziu cu premiul Parker Romantic Novel of the Year şi ecranizat de Columbia Pictures, *The Queen's Fool* (2003), *The Virgin's Lover* (2004), *The Boleyn Inheritance* (2006; *Moştenirea Boleyn*, Polirom 2009, 2014), *The White Queen* (2009; *Regina albă*, Polirom, 2010, 2014), *The Red Queen* (2010; *Regina roşie*, Polirom 2011, 2014), *The Kingmaker's Daughter* (2012; *Fiica eminenţei cenuşii*, Polirom, 2013), *Changeling* (2012; *Copilul zînelor*, 2013), *The White Princess* (2013; *Prinţesa albă*, Polirom, 2015). Cărţile sale s-au bucurat de un succes răsunător în întreaga lume şi au fost deja traduse în foarte multe limbi.

Coperta seriei: Radu Răileanu
Pe copertă:
Portret al Katherinei de Aragon, cca 1520

BIBLIOTECA POLIROM — ACTUAL

„Istoria Katherinei de Aragon a fost ignorată de istorici, dar cine a fost un timp îndelungat soţia lui Henric al VIII-a? Cine i-a arătat acestuia tainele conducerii unui regat? Destinul ei m-a fascinat... Intenţionat am sfîrşit romanul într-o perioadă fastă a vieţii reginei, în plin moment de glorie.“

Philippa Gregory

„*Prinţesa statornică* este fascinantul portret al unei femei mîndre, inteligente, pline de pasiune, un portret care are tot timpul în fundal frămîntările politice ale unei epoci celebre.“

Library Journal

„Povestea Philippei Gregory e la fel de ambiţioasă precum personajul ei principal.“

Entertainment Weekly

ISBN 978-973-46-5270-9

www.polirom.ro

Carte publicată şi în ediţie digitală

